NUMISMATA
ÆREA
IMPERATORUM,
AUGUSTARUM, ET CÆSARUM,
IN COLONIIS, MUNICIPIIS,
ET URBIBUS JURE LATIO DONATIS,

Ex omni modulo percuſſa.

PARS PRIMA.

Auctore Jo. Foy-Vaillant *Bellovaco, Doct. Med. & Seren. Ducis Cenomanenſium Antiquario.*

PARISIIS,

SUMPTIBUS AUCTORIS,

Apud Danielem Horthemels, in vico Jacobæo ſub ſigno Mæcenatis.

M. DC. XCVII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

SERENISSMO PRINCIPI

LUDOVICO AUGUSTO BORBONIO,

CENOMANENSIUM ET ALBAMALLENSIUM

DUCI,

HELVETIORUM RHÆTORUMQUE PRÆFECTO,

PROREGI OCCITANIÆ,

REGII ORDINIS COMMENDATORI EQUITI.

EXIGUUM *ſanè pro mea tenuitate, ſed tamen erudito Principi non aſpernandum munus offero*, NUMISMATA IMPERATORUM IN COLONIIS PERCUSSA, *cujus apud Te gratia eò major eſſe debet*, PRINCEPS SERENISSIME, *quòd non modò amas colligere antiqua Numiſmata curioſiùs, ſed collecta peritis oculis examinas, & ſolerti ingenio pervides quò ſingula pertineant. Annales ſacros, Deorum fabulas, Græcorum monumenta, Romanorum geſta, temporum omnium teſtem Hiſtoriam, utriuſque linguæ ſermones complecteris, ſicque*

hærent ſingula menti Tuæ, ut omnium animos in admirationem rapias.

Atque hi ſunt primi ſtudiorum Tuorum fructus, PRINCEPS SERENISSIME: *unde quantus olim futurus ſis, quivis conjiciat, & quàm multiplicem cudendi Tuo honori Numiſmatis materiam præbiturus. Equeſtris certè diſciplinæ ſcientia Tibi jam* PRINCIPI JUVENTUTIS *plaudit. Rei militaris amor, armorumque tractandorum peritia promittit patriæ* MARTEM PROPUGNATOREM, *&* GENIUM EXERCITUS. *Singularis morum ſuavitas* HILARITATEM POPULI. *Virtutum omnium admirabilis in Te conſenſio* SPEM PUBLICAM. *Et erit brevi cùm Tibi quæſitas Tuo labore lauros triumphans Gallia circumponet, Tibique debitam* SALUTEM PROVINCIARUM, *conciliatam* FIDEM MILITUM, *meritamque* OB CIVES SERVATOS *coronam adſcribet.*

Quid verò cùm Tibi creditam à REGE *nobiliſſimam Provinciam adire, ac per Te regere licebit? Cùm Te celeberrimis Comitiis Præſidem videbit Occitania: quam grato animo celebrabunt* ADVENTUM PRINCIPIS *ſingulæ urbes? quanta admiratione vivam in Te, ac ſpirantem Magni Parentis effigiem ſuſpicient! & quam ſine ænigmate alterum in Te Cæſarem intuebuntur, ac ſi, ut cœpiſti,* LUDOVICO *ſimilem Te pergis facere, etiam Cæſare majorem!*

Non Te fallet creditùs olim NEMAUSENSIS COLUBER; *non erit ignota* SEPTUMANORUM DECUMANORUM*que Colonia; nec Te* VOLCÆ ARECOMICI, TECTOSAGES*que præteribunt: quid enim Tibi ignotum eſſe poterit iis in regionibus, quas Tibi toties Tuum repræſentavit Cimelium, cui inſtruendo primum & exornando viſus Tibi ſum præ cæteris idoneus. Liceat enim mihi*, PRINCEPS SERENISSIME,

Tua

Tua in me prædicare beneficia, ſingularemque in me humanitatem Tuam. Tu mihi in Aula JUPITER CUSTOS, *contra æmulos atque obtrectatores* HERCULES PROPUGNATOR; *inter eruditos* APOLLO SALUTARIS; *quem ſemper cum honore appellatum, ſemper auditum benevolè, amicè apud omnes commendatum, atque annuente* REGE *cooptatum in familiam Tuam, Tua æſtimatione, plus etiam quàm annuo cenſu feciſti beatum ac locupletem.*

Si quid igitur eſt in iſto opere dignum eruditis oculis, ſi quid feliciori induſtria, ſi quid ingenio, ſi quid improbo labore perfectum, totum id Tibi, PRINCEPS SERENISSIME, *conſecratum oportuit, cui totum me, meaque omnia, uni præ omnibus, jure quo qui optimo, dico, voveo, conſecro.*

JOANNES FOY-VAILLANT.

CLARISSIMO VIRO
JOANNI FOY-VAILLANT,
DOCT. MED.

PRO EDITO LIBRO NUMISMATUM Coloniarum Romanarum.

QUibus finibus Imperii Romani vaſtitas circumſcriberetur, fortè nec intellectum, nec apertè definitum hactenus fuerat: ſed quum afferſ, proferſque univerſa Numiſmata Coloniarum, ex quibus tanti moles Imperii conſtabat; hujus profectò ſingulas partes diſtinguere, terminos varios ac vagos capere commodiùs poſſe videmur. At quoniam hæc eadem Numiſmatum expoſitio miræ cujuſdam eſt utilitatis ad Hiſtoriam illuſtrandam, & ad ipſam depellendam caliginem ætatis anteactæ; fieri non poteſt, quin ſicut huic ævo doctiori noſtro tuum hoc Opus longè gratiſſimum accedit, ita ſeræ poſteritati non ſit acceptiſſimum, maximè ſi Muſas Latinas coluerit, quibus nullæ feliciores.

HENRICUS MAHIEU Doct. Medicus Pariſ.

IN

Excellentiſſimi Eruditiſſimique Viri

JO. FOY-VAILLANT BELLOVACI,

DOCTORIS MEDICI,

Et Sereniſſ. Ducis Cenomanenſium Antiquarii,

EGREGIUM OPUS

DE COLONIIS ROMANORUM.

URBEM Romam, ſub Roma ſepultam:
Remp. Romanam Coloniarum ruderibus obrutam:
Orbem Romanum jam adoratum, vix nunc laudatum ab Orbe:
Uno hoc in Volumine
Non tam ſuis, quàm tuis, à Libitina redimis NUMMIS,
ERUDITISSIME FOY-VAILLANT
Cunctis III. VIRIS. COL. DED. major:
Unus enim VIR tot Rom. Colonias nuper deducis, quot adducis.

Vix

Vix è prœli torturis, in libertatem vindicatus hic liber,
Tibi Municipium unum, Orbem totum Romanum effecit,
Dum eidem abs Te ſua jura reddita exhibet, & libertatem.

Jam tot ſparſis in orbe ruinis, Reip. Romanæ umbram venerabamur,
At tuis in lucubrationibus, priſtinam illa lucem repetens,
Hiſce in vetuſtis Coloniarum NUMMIS
Primævos propè facis movere lacertos.

Colonias primus illuſtraſti, arduum quidem opus,
Sub tanto Orbis Romani pondere ſudaret & Atlas:
Tantæ ergo molis operi & Auctori

TH. SIMEONIVS. D. F. LEM. CALABER. DOMO. HIPPONE
QVI ET PARTHENOPÆVS ET BONONIENSIS.
AVGVST. MIL. GRATIOSA MISS. MISSVS
BONON. LAT. COL. SE. VIV. D. D.

AD

JO. VAILLANT DOCT. MED.

In ejus Librum

DE COLONIIS ROMANIS.

Quis mihi, quis veteres, clamabat Roma, Colonos,
Cæſareis reddet ſculpta quis æra notis?
Clamanti multos offert vigilata per annos
Scripta VALENS, *quæ non auferet ulla dies.*
Et bene: namque ſequens ea ſi diſperderet ævum,
Talem iterum Romæ, quis dare poſſet opem?

DE LA MONNOYE.

AD VIRUM CLARISSIMUM

JO. FOY-VAILLANT DOCT. MED.

Et Sereniſſ. Ducis Cenomanenſium Antiquarium.

Ecce ſuas iterum Romanæ potentia vires
Exerit, & medio ſurgit ab uſque rogo:
Gloria magna quidem tantos fundare Colonos;
Extinctis lucem reddere, major erat.

DE LA TUILLERIE.

V. CL. JOANNI VAILLANT
COLONIARUM ROMANARUM
Reſtauratori.

Quos habuit toto diſperſos Orbe Colonos
Roma, hic collectos pagina docta capit:
Templa, urbes, ritus, ludos, & jura Quiritum,
Cultaque diſperſis numina certa locis.
Quæcumque abſcondit tenebris immerſa Vetuſtas,
Eruit è nummis hæc monumenta VALENS.

P. PECHANTRE' Doct. Med.

DISTICHON
In librum de Coloniarum Nummis
JO. FOY-VAILLANT D. M.

Quanta tua eſt virtus! hanc quæque Colonia civem
Noſcit, & à NUMMIS *quàm pretioſa micat!*

BONAVENTURA DE RUBEIS
Bononienſis Italus.

CHARISSIMO PATRI,
JO. VAILLANT MAGISTER IN ARTIBUS,
Scholæ Medicæ Pariſienſis Candidatus.

LAudari patrem à filio, nec ratio conſiderata ſinit, nec fas, nec jura ethica volunt: atque huic quidem legi quidni paream hodierna die lubens ac gaudens? Etenim puerulus à Te doctus ea quæ ad *Nummos* pertinent, ſatis ſcio fieri nullatenus poſſe, quin hic Tuus liber ſuperis Deorum & imis gratiſſimus ſit: quinetiam confido fore Tuum hoc opus & perennius & illuſtrius ipſo ære numiſmatum, quæ appoſitè omnino refers, quæ ſolerter enodas.

IN

IN EFFIGIEM

JOANNIS VAILLANT

NUMISMATUM INTERPRETIS EGREGII.

Cernitis? hic vir hic eſt, ſpoliis Orientis onuſtus,
Romanas & opes, Argolicaſque vehens.
Tot collecta, mori cur non monimenta vetabunt,
Tot collecta vetat, qui monimenta mori?

De la Monnoye.

ALIUD.

VALENTIS *hæc imago, cujus improbo*
Labore, veteres illa princeps Urbium
Revocat Colonos Roma, tot Numiſmatum
Fide, an-ne Roma laude dignior? an VALENS?

Du Perrier.

ALIUD.

Ecce ſuos recipit, Te vindice, Roma Colonos:
Num tua, num Romæ, gloria major erit?

A. Guoguet. Med.

LECTORI.

REI nummariæ campus adeò vaſtus & amplus eſt, ut ex eo varios & maximè utiles ad Hiſtoriæ notitiam fructus colligere liceat: in illa Deorum ſeries, quos venerata eſt Antiquitas, ferè integra obſervatur; pleræque Principum imagines, quorum Regna in ſuas provincias Romana potentia redegit, in nummis reperiuntur: in iis Imperatorum à Julio Cæſare ad Imperii occaſum (ſi quoſdam exceperis) effigies ferè ſingulæ exhibentur; innumera familiarum Romanarum nomina, libertatis tempore maximè celebrata, in illis recenſita habes; civiles Romanorum Magiſtratus, tum majores, cùm minores, tum ordinarii, cum extra ordinem; dignitates ſacerdotales, imperia militaria & maritima ibidem explicantur: depictos eorum veſtitus planè varios, nec non & provinciarum, populorum, urbium, Coloniarumque à Græcis & Romanis deductarum nomina in iiſdem videbis inſcripta; diverſas præterea oppidorum æras, templa demum innumera, ac plurima ædificia, ut omittam dicere de animalibus, piſcibus, & plantis, ex quibus ſeorſum volumen efficitur.

Immenſa ferè eſt ex nummorum penu collecta materia, longèque profectò copioſior quàm ut ab uno eodemque ſcriptore cumulatè tractetur, cùm ſola vel unius Romani Imperatoris geſta per nummos deſcribenda librum implere facilè poſſint; res quidem ab antiquitatis ſtudioſis in Illuſtriſſimi *Aumontii Ducis* ædes convenientibus nuper propoſita, & partim inchoata, ſed fato quodam intermiſſa; unde is ſatis præſtare videatur, qui aliquam rei nummariæ partem tractandam ſuſceperit, præſertim ſi felici quadam animi ſolertia præditus, ea quæ veterum ſcriptorum diligentiam effugerint, expromere, aut ſi ſelectiora vel Principum, vel aliorum quorumcumque Antiquariorum numiſmata cum ipſorum typorum interpretatione exponere, vel quæ in ſuis peregrinationibus ex Aſia, Græcia, Syria, & tota Italia accuratè collegerit, in lucem proferre audeat. Has itaque regiones, ad locupletandum tantis opibus LUDOVICI MAGNI Theſaurum, luſtrare ſæpius miſſus, elegantes quos inſpexeram Latinos, Græcos, & Coloniarum nummos, juſſus ſum à Sereniſſimo Principe *Henrico Borbonio Vernolii Duce* eos publicos facere, verùm ita ut à Latinis Imperialibus inciperem, & præſtantiorum velut catalogum ad *Adolphi Occonis* exemplum, ſine notis & interpretationibus in lucem tantùm ederem: eo lubentius morem geſſi, quod Sereniſſimus Princeps hoc opus Gallieni tempora non ſuperare exoptaret, quòdque nummi Imperiales Græcarum urbium & Coloniarum poſt hunc Imperatorem non extent, ſed Græci annorum Imperii notas tantùm exhibeant.

Noſtras itaque collectiones in tres partes diviſimus, primamque de nummis primæ & mediocris formæ æreis, & alteram de aureis & argenteis jam dudum vulgavimus; Typographus autem omnia prorſus exempla divendidit, rogatque, ut nunc ſecundam eorum editionem cum notis & argenteis aureiſque nummis ad Heraclium productis, publici juris faciamus; quod libenter in Antiquariorum gratiam præſtabimus, poſtquam hæc tertia pars de Græcis Urbium & Coloniarum nummis ad finem perducta erit: nil mirum igitur ſi illam nondum confecerim, opus enim in immenſum ferè excrevit, prima quidem & ſecunda pars vix unum minoris formæ volumen implevit; Græci verò nummi, Municipales & Colonici, quatuor vel etiam quinque primæ magnitudinis libros implere poſſunt, quandoquidem primus hic de Coloniis majorem æquo molem continet, adeo ut eum quaſi in duos tomos dividere poſſis: tantæ amplitudinis cauſa fuit, non modò cujuſvis numiſmatis ectypum ſeorſum cælatum, ſed eorum omnium explicatio pro viribus tentata.

Res quidem omnino grata, nummorum icones Lectorum oculis exponere; ſed illas ex Principum Cimeliis eruere, perarduum: ad ipſa enim difficilis admodum aditus, etſi aliquando ſit permiſſus, vix in tanta numiſmatum congerie, tractandorum nummorum facultas datur, ſeu propter Cimeliarcharum peritorum paucitatem; aut ſi qui fortè ſint,

propter

propter minimum eorum erga hæc antiquitatis monumenta ſtudium. Eruditorum verò illorum cura eo potiſſimum pertinere deberet, ut ad cælandas præſtantiorum numiſmatum imagines, Principes eos quorum eruditis ſcriniis præpoſiti ſunt, impellerent. Jam CHRISTINA REGINA ſuorum numiſmatum, quæ ſunt majoris formæ, ſeriem in quadraginta tabulas incidi curavit; & SERENISSIMUS PALATINUS PRINCEPS nuper ante mortem per erud. virum *Begerum* id abſolvit: illi ejuſmodi quippe ſumptus privati hominis opes exuperant, & ſi forſan aliquis vellet, vix id poſſet, niſi Studioſorum auxilio adjutus, ut jam cœpit Vir cl. *Andreas Morellius*, cujus in ea re labor valdè optandus eſt. Ingens interea nummorum amor me impulit, ut meis ſumptibus omnes in Coloniis & Municipiis ſignatos, quos recondunt LUDOVICI MAGNI, CHRISTINÆ REGINÆ, MAGNI ÆTRURIÆ DUCIS, BARBARINÆ, GHISIÆ, CARPINEÆ, aliorumque virorum Principum Gazæ, ſcalpere curarem. Labor quidem viginti annorum, per quos pro Theſauro Regio nummos colligere ſum juſſus, viam aperuit; tunc enim in Bibliotheca Regia aſſervatos delineare mihi licuit: cùm autem numiſmata omnia Verſalias transferri juſſit REX, ut illa domi penes ſe haberet, iiſque ſpectandis, cùm eſſet libertas, ſeſe oblectaret; hæc LUDOVICI MAGNI Cimeliarchia, Regum omnium & Principum ſcrinia numero, integritate, & raritate longè ſuperant. Mihi cura in ſeries illa ordinandi, REGE ſpectante, demandata eſt: ſed quanta demum eorum congeries Illuſtriſſimi Marchionis *de Louvois* vigilantiâ eſt facta, tanto autem Theſauro Cuſtos P. *Rainſſant* D. Medicus Rhemenſis præfectus eſt; mihi verò à REGE, Cenomanenſium Ducis Cimelium eſt commiſſum, dum vir ille clariſſimus Gazam Regiam aliquando faciat publicam, nummos Coloniarum ipſi additos mihi communicavit, quorum ectypa D. *Morellius*, qui Regios ſumma arte & diligentia delineat, lubens tranſmiſit.

Sed ad externa pergamus Europæ Cimelia, ex quibus icones hauſimus, & ab æterna urbe Roma rei antiquariæ parente initium faciamus. Ibi primum locum obtinet Gaza CHRISTINÆ REGINÆ, cujus indulgentiâ ex illa tot nummorum cujuſvis metalli multitudine, Colonicos & Municipales excerpſimus, qui ſanè non tam frequentes ſunt quàm Romani: Colonici namque ex longinquis regionibus aſportantur; illi verò ex ipſis urbis ruinis quotidie eruuntur. Ad REGINÆ Gazam mihi ultima vice patuit aditus, conciliatore erudito viro *Jo. Petro Bellorio* ipſius Cuſtode diligentiſſimo, poſtquam Cl. *Camelius* rei nummariæ princeps oculis captus eſſet, uterque mihi jamdudum fuit mihi amicitiâ conjunctiſſimus, cùm Romam duodecies profectus ſim. *Camelius* quidem, dum in urbe morabar, nummos virorum Principum, ut polirentur ad ipſum miſſos, mihi communicavit: *Bellorius* verò, quos vellem CHRISTINÆ nummos delineare, ſumma urbanitate permiſit. Gazas obſervavimus BARBERINAS bis, CAMILLI MAXIMI olim Cardinalis pluries, CARPINEAS ter, BORGHESIAS, GHISIAS, GINETTAS, RONDANINAS, aliorumque nummariæ rei ſtudioſiorum, inter quos *Car. Antonium à Puteo* Equitem S. Stephani Commendatorem, Equitem *Jul. Florentium*, alterumque M. *Ant. Sabatinum* honoris causâ, & D. *Cauſeum* amicitiæ gratiâ nominare debemus.

In Etruriam divertamus, & Gazam Mediceam tanta annorum ſerie collectam, nemini tunc quamvis patentem atque expoſitam, luſtrare liceat; in hoc autem ſuperbo rei nummariæ theſauro LAURENTII ſenioris & FRANCISCI MAGNI DUCIS, LEOPOLDIQUE Cardinalis ex omni metallo ſeries, ſed præcipuè nummi maximi, quos Itali vulgò *Medaglioni* vocant, aſſervantur, quibus omnibus innumerabiles Coloniarum & Municipiorum nummos ex Sardiniæ Proregis hæredibus coëmptos COSMUS III. Muſarum parens, ac modò regnans feliciter, addidit: hos omnes oculis obſervare, manibuſque contrectare OPTIMI PRINCIPIS indulgentiâ mihi conceſſum eſt, comes adfuit P. *Noriſius* M. DUCIS vir Theologus, ſummæ eruditionis & de re nummaria benè meritus: verùm ut tantum Cimelium in ſua celeberrima Pinacotheca per totum Orbem decantata, publicum redderet SERENISSIMUS PRINCEPS, Cimeliarcham D. *Sebaſtianum Bianchi*, optimarum artium ſtudiis eruditum, ad perfectam nummorum notitiam ipſi comparandam non modò Principum Cimelia inviſere juſſit, ſed primariis Antiquariis per litteras ſuas commendavit; attamen hæ antiquitatis deliciæ non modò in Cimelio Mediceo Florentiæ reconduntur, ſed Marchio *Nicolinus* & Marchio *Riccardus* inter ſuperbas ſupellectiles, nummos

in ſuis Gazis rariſſimos poſſident, nec non Illuſtr. *Apollonius Baſſetus* M. DUCIS à Secretis, qui iiſdem præcipuè delectatur.

Bononia, ut ſtudiorum mater, ſic & nummorum parens, plurimos ipſorum habuit ſtudioſos. E vivis exierunt *Card. Buoncompagnus* urbis Archiepiſcopus, Muſei olim celeberrimi patrui ſui *Franciſci* Cardinalis hæres. *Jo. Bapt. Capponius*, N. *Carradorus*, Medici inſignes. *Lud. Borgoloccus*, *Fr. Lottus*, & *Val. Polazzus* inter alios emicuerunt. Comes *Car. Cæſar Malvaſia* S. Petri Canonicus, ſingulares olim congeſſit: nunc *Ant. da Via* Patricius, Pontificis Max. apud Belgas Internuntius, præſtantiſſimos acquiſivit. R. P. *Minus* Clericis Minoribus Præpoſitus, ut ex ſuis ſelectiora LUDOVICO MAGNO offerret, Verſalias venit. Illuſtris ille *Malpighius*, alterum Medicinæ lumen, aliquot eximios poſſidet; ſed omnes D. *Joſephi Magnavaccæ* inter Pictores commendati judicio ſtare volunt: is enim Antiquariorum Italiæ princeps quoad praxim facilè prædicatur. Ille me comitem Regium Lepidi properantem ad Muſeum P. *Cattanei* PP. Minoris Obſervantiæ Definitoris generalis inviſendum comitari dignatus eſt; vix autem explicare poſſim quanta comitate R. admodum Pater præclaros Coloniarum nummos à ſe ex Hiſpania allatos mihi exhibuerit.

Mutinæ, Sereniſſima ESTENSIS Familia, alios Italiæ Principes in nummis comparandis æmulata, præſtantes & luculentos olim comparavit, quos Eques *Rimbottus* Cimelii Præfectus ante aliquot annos mihi inſpiciendos exhibuit. Parmæ, Dux RANUTIUS II. inſtructiſſimam harum elegantiarum copiam ab ALEXANDRO FARNESIO collectam aſſervat, cujus curam habet eruditus P. *Pedrucius* S. J. In ea urbe *Com. Alexander Sanvitalis* Muſei majorum ſuorum partem cum fratre diviſam ſumma religione conſervat. *Comites Cantelli*, hujus antiquæ memoriæ vindices ac æſtimatores ſeſe præſtiterunt. Quantùm ad Mantuæ DUCUM Gazam ſpectat, hoc ſæculo licèt cum urbe direptam, aquila eorum Principum itemma omnibus nummis inſerta, innumerabilem ipſorum numerum ab iis coacervatum olim fuiſſe declarat: teſtes ſint illi ex familiis Romanis in Theſauro LUDOVICI MAGNI reconditi. In eorum urbe *Marchio* olim *Bulgherinus*, nunc ex Prædicatorum Ordine, inter elegantiſſimos quos poſſidet nummos, Othonem Græcum majoris formæ, in cujus averſa parte Victoria pectore tenus obſervatur, fortè fortunâ à circumforaneo nactus eſt, quem ſubitò agnovit D. *Horatius Bellinus* CAROLI II. DUCIS auxiliarius, rei nummariæ ſedulus indagator.

Venetiæ urbs præ cæteris opulenta, hac veteri moneta maximè claruit & claret: ut enim prætermittam inſignes ſuperioris ſæculi viros ANDR. LAUREDANUM, N. CONTARENUM, SEB. ERIZZUM, & JO. DOM. GRIMANUM Patricios; PETR. DONAM, & PETR. MAUROCENUM nuper fato functos: vivos autem hujus ſupellectilis nummariæ conſervatores aut indagatores commemorare nobis liceat, JUL. JUSTINIANUM & MARC. RUZINUM D. Marci Procuratores, GEOR. BARBARUM, JO. DOM. SODERINUM, PETR. GARZONUM, JO. DOM. THEUPOLUM, ANTON. CAPELLUM, BERN. TREVISANUM ampliſſimos Senatores, inter quos HIER. CORRARUS nullis pepercit ſumptibus, ut in æreis nummis rariſſimis conquirendis ſeſe maximè commendaret. Alii ſunt inferioris quidem ordinis, ſed magnæ exiſtimationis, *Fr. Cima* & *Joſ. Marcus Brunus* Doctores Medici, ad quos omnes conveniendos non ſemel mihi adfuit comes V. Cl. *N. Bon* JC. in nummis cognoſcendis ſagax & eruditus, qui eximium de *Neocoris* tractatum in lucem, magno Antiquariorum voto, editurum ſe brevi pollicetur.

Padua hæc veteris ævi monumenta etiam elegantiora recondit; ibi *Comes Jo. de Lazara*, nummorum diligentiſſimus aſſervator, luculentas eorum ſeries congeſſit; ſed *Eques Patinus* Medicus Pariſienſis, Gymnaſii Patavini Profeſſor, urbem ſuis ſcriptis doctiſſimis perpetuò illuſtrat: multis enim rei nummariæ operibus jam clariſſimus, ſex adhuc millia & ampliùs numiſmata ex omnibus Cimeliis à ſe luſtratis ſelecta, cum eorum ectypis & erudita ut ſolet explanatione in lucem proferre meditatur. *Seb. Gouzonus* Doctor Medicus, & *Car. Torta* Univerſitatis Cancellarius, harum antiquitatum memoria delectantur. Veronæ, *Comes Fr. Moſcardus*, in Muſeo ſuo celeberrimo lautiſſimam nummorum copiam ab Ill. patre comparatam poſſidet. Sunt & alii hac in urbe antiquæ hujus memoriæ curioſi, quorum Cimelia non obſervavi. Mediolani, *Comes Mediobarbus*, qui *Occonem* feliciter illuſtravit

vit

vit & auxit, ſex millia ex omni metallo numiſmata collegit, cujus Gazam, per ejus abſentiam, inviſere proh dolor! non licuit. Præclara nummorum congeries in Muſeo *Fr. Septala* Canonici, à *Manfredo* ejus patruo, cujus interitus nunquam ſatis defleri poteſt, adquiſita reperitur. *Jo. Maria Bidellus* JC. amore & ſtudio hujus veteris memoriæ maximè commendatur. A *Jo. Bapt. Seccia* etiam JC. ante paucos annos defuncto, Græcum pro Latino Pertinacem accepi, Regio Theſauro meâ curâ additum. Genuæ, rariſſimam illius Imperatoris, Pertinacis nimirum, Titianam uxorem, à DD. *Lavagna* fratribus, ampliſſimis civibus, emptam, tanto Cimelio etiam adjeci. Taurini, SABAUDIÆ DUCES Gazam nummis exornatiſſimam olim comparaſſe ex pretioſis eorum reliquiis in palatio à nobis obſervatis, ſuſpicari facilè poſſumus. Sed antequam ex Italia egrediamur, Muſea in aliis urbibus ab itinere remotis jamdudum nuper inſpecta recenſeamus. Neapoli, D. *Piquettus* in hoc rei antiquariæ genere operam & induſtriam feliciter collocavit. Oximi, *Cæſar Leompardus* Patricius inſtructiſſimam nummorum collectionem habet. Spoleti, *Jo. Ant. Luparinus* frequentibus per totam Italiam peregrinationibus numiſmatum indefeſſus ſcrutator, rariſſimos excerpſit. Anconæ, *Cam. Ricchus* Græca aliquot inſignia ex Epiro allata, cum plurimis Romanis conſervat. Piſis, *Joſeph Gianottus* Doct. Medicus non integram nummorum ſeriem, ſed quoſdam præclaros ab Armenis Liburni emptos comparavit, à quo Gordianum Afr. Seniorem Græcum Cimelio Cenomanenſium Ducis à nobis adjectum accepimus.

Anglia, licèt ab Italia nummorum parente longè diſſita, eorum tamen ſedulos habuit & habet collectores: Rex CAROLUS I. hac omni elegantiarum ſupellectili plurimùm delectatus, plurima conquiſivit numiſmata, ex quibus aurea tantùm in ordinem redacta CAROLUS II. ſingulari benignitate dedit mihi viſenda: ſed omnium congeriem JACOBUS II. feliciter regnans in loculos & ſcrinia ordinari præcepit. In quas manus abierint nummi *Bukingami Ducis* & *Arundelii Comitis*, à noſtris Antiquariis ſæpius laudatis, detegere non potui. Collectionem ab Oratore quondam apud Venetos *Dodington* comparatam, apud ipſius hæredes venalem docemur. *Comes Piterboroug* primus Regis Cubicularius ad ſuum rei nummariæ Muſeum in ſuburbano palatio aſſervatum, me priùs epulis adhibitum deduxit inviſendum. *Comes Clarendonius* omni laudis genere ſpectandus, nummos eximio quodam delectu ſingulares, poſt epulas etiam lautiſſimas, ſumma cum ingenii & eruditionis ſignificatione non ſemel exhibuit: ad hos autem primarios viros mihi patuit aditus per eruditiſſimum Doct. *Fraiſerum* non minùs à Rege quàm ab Aulicis probatum. Eques *Georg. Weheler* ex Aſiæ peregrinatione nummos elegantes Græcos attulit, quorum explicationem vernaculâ linguâ edidit. D. *Charleton* collectos undique præſtantiſſimos in Muſeo rerum naturalium aſſervat. Pretioſas illas antiquitatis merces *Willelmus Falchner* ex Orientalibus plagis, in quibus eum offendi, per duodecim annos congeſtas Londinum aſportavit, ex iis autem plurima Cimelia locupletavit, quæ res occaſionem ipſi præſtitit nummos exquiſitos ex Aſia emendi, unde ſtupendus ille Maximus argenteus PESCENNIUS, ex Aleppo ad eum miſſus, & mox mecum communicatus, ſupremum in LUDOVICI MAGNI Theſauro locum nunc obtinet. In Walia *Ill. Aſaphapolis Epiſcopus* nummorum fautor egregius, & peritus æſtimator, his indubitatis hiſtoriæ monumentis Imperatorum Romanorum geſta feliciter illuſtrat, Trajanique vitam pro ſpecimine videre nobis datum eſt. Sed hîc *D. Gailhard* Anglum, qui ob peregrinationes frequenter in Gallia morari videtur, inter ditiſſimos hujus vetuſtæ memoriæ poſſeſſores annumerare liceat. Belgæ Spartam hanc etiam exornarunt. *Arſchotani Ducis* Cimelium à *Io. Hemelario* notis luculentis explicatum, in lucem prodiit. *Lævinus Torrentius* Epiſcopus Antuerpienſis Suetonium nummis ornavit. *Goltzius* icones quamplurimas *M. Laurini* operâ collegit & incidit, earum quatuor tomos *Lud. Nonnius Medicus* commentariis doctiſſimis in lucem iterum revocavit. *Andreas Schottus* S. J. Muſeum *Nicolai Roccok* Equitis cum iterata editione Arſchotana eruditis interpretationibus evulgavit. *Chifletii* ambo *Io. Iacobi* filii, *Claudius* quidem de antiquo numiſmate, *Henricus* verò de Othonis nummis ſcripſere. *Gevartius* JC. Uterque *Rubenius* & *Schinkelius* nummos undique compararunt. Batavia, ejuſdem gloriæ æmula, ſuos pariter harum antiquitatum vindices tulit, *Iac. Oiſelius* nuper è vivis ereptus, commentariis, *Cuperus* & *Iac. Perizonius* diſſertationibus nummos illuſtrarunt. *Daniel Heinſius* & *Io. Georgius Grævius*, ambo præclara provinciæ ſuæ lumina, ille nuper mortuus; antiquæ hujus elegantiæ cultor eximius,

hic

hic verò peritus æſtimator, non mediocrem in hoc ſtudio laudem meruere. Noviſſimè *Jac. Gronovius*, alterum Bataviæ decus, inſignem nummorum ſeriem comparavit. D. *Modè* Trajectinus, ex Gallia & Anglia ſelectiores in patriam nummos aſportavit; ſed quàm raros & inſignes ex ſuis peregrinationibus advecturus eſt D. *de With*.

Germaniam ex nummorum Scriptoribus, & ex iis qui eam perluſtrarunt, pleroſque Principes habere hoc antiquitatis ſtudio immenſos novimus; verùm iis qui eorum Cimelia inſpexerint, mentionem eorum facere permittimus, quandoquidem de Muſeis tantùm à nobis obſervatis ſermonem inſtituimus: liceat tamen hic commendare *Car. Velſerum* Senatorem Norimbergenſem, hujus rei antiquariæ aſſertorem peritiſſimum, quicum per litteras colloqui datum eſt, ut in Helvetia cum *Tobia Hollandero à Berau* Schafuſianæ Reipublicæ Quæſtore, & *Seb. Feſchio* JC. Baſileenſi, doctiſſimis harum elegantiarum vindicibus. Suetia ſuos etiam habet nummorum cultores; mihi notus erat D. *Oldemberg*, qui in ſuis peregrinationibus elegantiſſimos congeſſerat, frater ejus horum hæres, me Pariſiis nuper inviſit. Dania pariter rei nummariæ fautores numerat. Hiſpania, Coloniarum olim à Romanis deductarum parens, ex ſuis quotidie viſceribus nummos effundit; unde apud eruditos ejus gentis ingens eorum amor, inter quos *Antoninus Auguſtinus* Tarraconenſis Archiepiſcopus lucem nummis exponendis ac diligentiam luculentiùs nemo aſſeruit. *Rodericus Carus* patrios quidem evulgavit: præclaros autem ex omnibus Hiſpaniæ regnis erutos, inter Antiquariorum manus conſpicere gratiſſimum nobis fuit.

Sed cùm de externis Europæ Cimeliis, ex quibus ectypa collegimus, honoris causâ priùs à nobis actum ſit, jam Galliæ noſtræ hujus antiquæ ſupellectilis ſtudioſos & indagatores recenſere æquum videtur. Primum locum occupat Theſaurus LUDOVICI MAGNI, totius Europæ ditiſſimus, jucunda cujus contemplatio CENOMANENSIUM DUCEM ad rei nummariæ ſtudium incitavit. Rex geminos ſtatim nummos lubens conceſſit, & brevì Dux Sereniſſimus Cimelium, poſt Regium, comparavit exornatiſſimum, cujus me Cuſtodem habere voluit. *Comes Toloſæ*, Ducis fratris exemplo, in idem ſtudium incubuit. *Marchio de Seignelay*, licèt ſelectiores à patre conquiſitos REGI nummos obtulerit, eorum tamen numerum & præſtantiam ex celeberrimi *Braceſii* Muſei Romani novis monumentis refarſit. Ab Aula Pariſios divertamus, & inſtructiſſimas *Lamonias*, *Harlæas*, & *Bignonias* Gazas ſuſpiciamus. R. P. *de la Chaize*, Regi à Confeſſionibus, in colligendis nummis operam inter tam graves curas, oblectationis causâ, collocavit. RR. PP. *Jobert* & *Chamillard* ejuſdem Societatis, antiquitatis hujus diligentiſſimi ſunt inveſtigatores & peritiſſimi. Idem ſtudium, & eadem quærendorum nummorum cura *Sirmondum* & *Coſſartium* præſtantiſſimos viros olim inceſſit, & parta à ſe numiſmata in LUDOVICI MAGNI Collegio ornamenti gratia repoſuerunt: porro tum eorum, tum librorum cuſtodiendorum provincia eruditiſſimo P. *Harduino* de nummis benemerito conceſſa eſt. Hæ veteris monetæ elegantiæ Bibliothecas etiam Sanctæ Genovefæ & Sancti Germani locupletant; huic D. *Placidus*, illius memoriæ diligens ſcrutator, præfectus eſt; illi P. *Chaponel* elegans hujus induſtriæ fautor, poſt Patrem *du Molinet* præpoſitus. *Comes de Vaux* Imperatorum ſeriem ex argento inſignem comparavit. DD. *de Blois* & *de Lompré* ejuſdem generis nummis ſummopere delectantur. D. *Dron* Sancti Thomæ à Lupara Canonicus, præſtantiſſima Coloniarum & Græca numiſmata ex ære medio præſertim adquiſivit. D. *Baudelot* Patronus inſignis, amore & harum antiquitatis deliciarum ſtudio celebratur. Sed quid de Illuſtriſſimo *Spanhemio* Brandeburgenſis Electoris apud Regem Oratore dicturus? illo certè elegantiùs & feliciùs nummos nullus illuſtravit. D. *Morellius* Helvetius Specimen univerſæ rei nummariæ Pariſiis edidit, quam iconibus & notis eruditis locupletatam ab eo perfici ſummopere exoptant Antiquarii.

In diverſis Galliæ urbibus plurimi ſunt numiſmatum cultores, & eximii eorum adſertores, inter quos eminet *Ill. de Camps* Apamienſis Epiſcopus, qui lautiſſima & longo tempore comparata nummorum collectione, Principum Gazas adæquat. D. *Foucault* Supplicum Libellorum Magiſter, & in Pictavienſi provincia rei judiciariæ Præfectus, hac omni veterum elegantia ſeſe oblectans, ſeriem Imperatorum ex argento præſtantiſſimam poſſidet. Lugduni, in Bibliotheca Patrum Soc. Jeſu Muſeum omni id genus ſupellectili inſtructiſſimum aſſervatur, à R. P. *de la Chaize* quidem inchoatum, ſed continua nummorum acceſ-

ſione

ſione ab erud. P. *Charonier* ditatum. At nuper in hac urbe *Jac. Sponius* Med. de nummis benemeritus, magno Eruditorum deſiderio extinctus eſt. D. *de Mazaugues* Aquiſextanus Senator, alter *Peireſcus*, omni ſtudiorum genere celebris, hæc egregia vetuſtatis monumenta à plurimis annis comparavit, quæ amicis liberaliter largitur. In eadem civitate P. *Pagi* Conventualium Minorum erud. Præfectus, his antiquis monumentis hiſtoriam commendat. D. *Terrin* Arelatenſis Patronus celeberrimus, nummorum ſedulus ſcrutator, Diſſertationes ſuper iis elegantiſſimas conſcripſit. Aurelianis, D. *Toinardus*, vir multarum litterarum, Herodis M. Judææ Regis, & ſucceſſorum geſta nummis illuſtrata, & plurimas Diſſertationes typis mandare parat. Divione, Præſes *Boiherius* ingentes veteris ævi divitias recondit: ſed litteratus Abbas *Nicaſius* illarum vindex eſt & æſtimator non mediocris. Hîc autem omnes Galliæ noſtræ nummorum inveſtigatores & ſtudioſos numerare perlongum eſſet; viros tantùm celeberrimos, aut mihi amicitiâ conjunctos nominaſſe ſatis ſit: antequam tamen illam relinquamus, auctores qui egregiam in re nummaria operam poſuere, *Choulium*, *Savotum*, *Triſtanum*, *Seguinum*, *Patinum*, *Sponium*, & P. *Harduinum* recenſeamus, quorum æmulatione Spartam hanc ingreſſi ſumus.

Cùm autem Cimelia, ex quibus deſumpta ſunt operis noſtri ectypa, longa ſatis enarratione ſint recenſita, nunc res ad Coloniarum nummos ſpectantes exponamus. Maximi quidem moduli in Coloniis percuſſi non obſervantur nummi; ex ære magno confecti, uſque ad Sept. Severum rariſſimi habentur; mediocris formæ, obvii ſunt: ſed cùm hi eandem non ſemper magnitudinem, imò planè variam & inæqualem exhibeant, eos in ſecundam & minimam molem diviſimus: omnes igitur in tres redactos magnitudines, primæ, ſecundæ & tertiæ, ſcalpi nobis cura fuit, Seguini in nummorum eruditione ſpectatiſſimi exemplum ſequuti; ipſi enim juxta modulum proprium cælati, non modò ſui prototypi veram & congruam effigiem exhibent, ſed ſingulari quadam cum voluptate viſuntur: contrà verò illi numiſmatum Scriptores, qui ſub eodem typo diſſimiles eorum formas conſignant, omnia confundunt: minutus enim nummus pro maximo repræſentatus, licèt moduli nota adſit, mentem Antiquarii conturbat, & aliquando repertus, ſpem ejus ſæpe illudit, portentoſum ſanè videtur, nummulum ſub eadem figura, quà alterum maximi vel majoris moduli, æreum proponere.

Compendioſas ectyporum inſcriptiones litteris Italicis prò viribus integras protulimus, ut quidquid obſcurum his notis nummi recondunt, cunctis planum eſſe poſſit. Typorum quidem plurimorum explicationes aggreſſi ſumus, quas omnino explanaſſe non gloriamur: neque enim omnia nobis adeo ſunt perſpicua & obvia, ut alicui notitiæ per annos triginta partæ confidamus; rei quippe antiquariæ cultores, qui ea quæ nos effugerunt, alios edocere poſſint, non defuturos arbitramur: quare noſtras interpretationes Eruditorum arbitrio judicioque permittimus, nec noſtræ ſententiæ adeo ſumus tenaces, ut in alteram abire non ſimus parati. De omnibus typis aliquid diximus, ne potiùs ullum intentatum intactumque relinqueremus, quàm ignorantiam confiteremur; opinio enim alicujus licèt non omnino certa, ſi tamen proponatur, affert aliis inveſtigandæ rei cupiditatem, & veritatis interdum inveniendæ facultatem, ita ut quæ antea erant delibata, penitus illuſtrentur. Si enim Triſtanus & alii nummorum quorundam interpretationem non tentaſſent, eos forſan nemo explanaſſet. Ex omnibus qui de re nummaria ſcripſerunt, nos profeciſſe ingenuè fatemur; & ſi quoſdam eorum errores notaverimus, Deus abſit, ut gloriolæ causâ id nos feciſſe quis crediderit, ſed ut tyrones veram eorum epigraphen, aut legitimam typorum notitiam aſſequantur.

In explicandis nummis urbem in qua illi percuſſi ſint, & à quo Colonia deducta ſit, indicare mens fuit; quâ occaſione nummus ſit ſignatus; quidve typus exhibeat. Cùm autem idem Jupiter aut Neptunus in eadem Colonia licèt ſub variis Imperatoribus occurrat, cum aliqua typi differentia ſeu à dextra vel ſiniſtra poſitus, aut alio modo ſcriptæ ſint litteræ, tamen eadem imagine aliquando uſi ſumus, præſertim cùm ille nihil novi aut neceſſarii notandi haberet: ideo nullus objiciat typum in aliis repræſentari, & in hoc opere paulò mutatum eſſe; tyrones enim ejuſdem typi nummos vix reperiri noverunt: adde inſcriptiones modò in iis compendioſas, modò in aliis longiores, ut & eadem numina vario ſitu pariter inſculpta, ut ſæpius in nummorum noſtrorum deſcriptione monuimus.

Qui

Qui Imperatorum nummos hactenus deſcribendos ſuſceperunt, illorum vitam ſummatim perſtringere conſuevere, nt cujuſque Auguſti geſta quodam modo enarrarent; hæc autem ſæpius decantata referre æquum non putavimus, ſed Colonias, ſi quas deduxerint, recenſere, characteribus majuſculis iis quæ nummos fundatoribus cuderunt deſignatis: ſi autem Imperarores nullas condiderint, ejus rei rationem indagare ſtatuimus; vel ſi illi Imperii Romani fines dilatarint, aut quas Legiones inſtiruerint, nam ex ipſarum Veteranis plerique Cæſares, admixtis quibuſdam rogatis civibus, Colonos conſtituere ſolebant, quæ ſanè monumenta Hiſtoricorum diligentiam effugerunt, ſed eorum memoriam nummi præſertim & marmora antiqua conſervaverunt.

Si quaſdam Coloniarum icones in Auctorum libris jam cælatas, aut iis non abſimiles inſcalpi curavimus, eorum nomina, paginâ libri ſignatâ, ſedulo notavimus, ut ſi nummi jam explicati ſint, Lector eorum interpretationes cum noſtris conferre, & quidquid ab iis accepimus, dijudicare poſſit; nam eum per quem profecimus, nominare juſtum videtur: ſed ſi notas eorum expoſitionibus aliquando adjecimus, aut nummorum epigraphen mutavimus, illos certè integriores in Cimeliis à nobis luſtratis obſervavimus. Si iſtiuſmodi vocibus *malè* & *perperàm* aliquoties uſi ſumus, vel neceſſitas coëgit, aut eaſdem in notis ſuis adhibuit idem ſcriptor: non enim aliis doctiores videri quærimus, ipſi nos erroribus forſan gravioribus, dum nova & inaudita proferimus, inſimulare nos poſſunt. Sed quis librum ſine mendis ſcripſit? nullus ergo iraſcatur, ſi leviuſcula in iis qui nummos vulgavere notaverimus, id ſanè egimus, ut illi, dum opera ſua prælo iterum ſubmitterent, illa quæ aut Typographi incuriâ, vel nummorum detritorum injuriâ ſunt prætérita, faciliùs emendare poſſent.

Ut omnium numiſmatum raritas clariùs innoteſceret, plurimis uſi ſumus vocibus, ab iis inchoantes, *obvius & tritus*, quando illa frequenter occurrunt; & quando una earum deeſt, illud pro non tam frequenti habendum: primum autem elegantiæ gradum vox hæc *rarus*, indicat; quando adſunt *rarus & elegans*, vel aliud quodvis adjectivum, nummi pretium augent; ſed cùm comparativa proferuntur, verbi gratia *rariores*, tertium raritatis gradum efficiunt: ſi alterum additur, ut *præſtantiores*, nummi ſingularitatem arguit: ſi ſuperlativum notatur, majorem quandam raritatem ejus deſignat: ſed denique voces *eximiæ raritatis*, ultimum elegantiæ gradum ſignificant, præſertim ſi altera *ſingularitatis* ei comes adſit. Nummorum autem præſtantiam & pretium nos docuit longus non modò eorum uſus, ſed frequens ac ferè aſſidua Cimeliorum perluſtratio.

De Coloniarum jure aliquid præfari cogitaveramus, ſed hac de re *Car. Sigonius* tam fusè diſſeruit, ut id repetere, ſupervacaneum omnino putaverimus, illum Lector conſulat; ſed quem ille fructum ex noſtra Coloniarum collectione percipere poterit, indicare æquum videtur. Coloniarum deductiones à Romulo inchoatæ, per Reges & Conſules ad Julium Cæſarem continuatæ, ab eo ad Gallienum uſque productæ, non modò in hoc Opere obſervantur, ſed res plurimæ ab Hiſtoricis vel neglectæ vel præteritæ: Quænam Coloniæ ab Imperatoribus conſtitutæ: Vera earum nomina & appellationes: Quæ urbes à Scriptoribus Coloniæ pro Municipiis appellatæ, aut Municipia pro Coloniis exiſtimata: Oppidorum æræ in eorum nummis tantùm ſignatæ: Facultas cudendæ monetæ Coloniis ab Imperatoribus conceſſa, aut adempta: Præcipua earum & Municipiorum numina, præſertim ea quæ ſunt in Græciæ, Aſiæ & Africæ Coloniis, & apud Corinthios & Pattenſes, à Pauſania tam diligenter deſcripta: Urbium Conditores, Heroes, & ſingulares earum antiquitates: Ludi & certamina in Deorum honorem inſtituta, in iis tam ſolemniter celebrata: Veterani Legionum Romanarum poſt ſtipendia emerita in Colonias tranſmiſſi: Provinciarum Metropoles ab Imperatoribus conſtitutæ: Coloniarum nomina à fundatorum Imperatorum gente deſumpta: Togatorum civium ſymbola, & Veteranorum in Colonias deductorum inſignia: Urbium ſitus per fluminum effigies, aut figuras rupibus inſidentes: Denique agrorum abundantia per ſpicas, uvarum racemos, & palmas arbores.

Si noſtræ de Coloniis interpretationes vel conjecturæ arrideant, ultima pars de Nummis Imperialibus Græcis confidentiùs prodibit; operam interim in iis deſcribendis continuam impendimus: quòd ſi vita immenſo huic operi conficiendo non ſuppetat, ſperamus inchoatas illorum interpretationes, filio noſtro *Jo. Franciſco* Medicinæ Pariſienſis Candidato, peculiare lumen ad inſignem numiſmatum notitiam præbituras, aut non mediocre ad id Opus abſolvendum allaturas.

NUMIS-

AD
NVMISMATVM
INTELLIGENTIAM
Delineabat
AVGVSTINVS LVBIN.
Geographus Regius
Mare
Mediter:
raneum
Pontus Euxinus
HISPANIA
TARRA
LVSITA
BEATICA
GALLIA
ITALIA
DACIA
THRACIA
MOESIA SVPERIOR
MACEDONIA
EPIRVS
BITHYNIA
PONTVS
PISIDIA
PAMPHILIA
CILICIA
MESOPOTA
SYRIA
COELE SYRIA
ARABIA PETRAEA
TINGITANA
CAESARIENSIS
MAVRITANIA
NVMIDIA
AFRI
CA
LIBYA
EGYPTVS

NUMISMATA
IN COLONIIS ET MUNICIPIIS
PERCUSSA.

JULIUS CÆSAR.

QUUM Julius Cæſar bello civili Reipublicæ Romanæ ſtatum evertere aggreſſus ſit, Romanorum Imperator primus perhibetur, etſi ſucceſſor ejus Auguſtus Monarchiæ fundamenta ſtabilierit. A Coloniis igitur ab illo deductis ordiri ratio jubet, quas Hiſtorici, Marmora & Nummi plurimas fuiſſe nos docent; magnum adeo civium numerum bellis diſperſum in Urbem lege Juliâ revocavit, ut ex iis, teſte Suet. cap. 42. octoginta hominum millia in tranſmarinas Colonias deduxerit: hac quoque mercede veteranos remunerari promiſerat, ex Lucano, Julium ita ante pugnam Pharſalicam milites adloquentem audias lib. 7.

Hæc eadem eſt hodie quæ pignora, quæque Penates
Reddat, & emeritos faciat vos Marte colonos.

Sed de Coloniis quæ ſuperſunt in Nummis, nobis tantùm erit ſermo; omnes autem referre, Lectori nec inutile nec ingratum exiſtimamus. *Apamea*, *Babba*, BERYTUS, CARTHAGO, *Caſſandrea*, *Celſa*, *Comana*, CORINTHUS, *Cremna*, *Dertoſa*, *Dium*, *Hippon*, *Norba*, *Parium*, *Pella*, *Philippi*, *Sinope*, VALENTIA.

JULII CÆSARIS *Nummi mediocris & minimæ formæ inter rariſſimos computandi; primæ autem cum ſola ejus effigie hactenus non obſervantur, at cum averſo Auguſti capite obvii ſunt.*

BERYTUS.

Caput Julii laureâ inſignitum, ſine epigraphe.

COL. IVL. BER. *Colonia Julia Berytus* aut *Berytenſis*. Colonus agit taurum & vaccam.

Berytus urbs Phœniciæ littoralis, Coloniæ titulo ornata, Juliæ gentis nomen præfert, unde à Julio deductam Eques Patinus Not. ad cap. 42. Suetonii in ejus vita pronuntiavit; eam verò Auguſti Coloniam eſſe P. Noriſius Cenot. Piſ. Diſſ. 1. pag. 22. & 23. contendit, ex Lapide Ancyr. Strabone l. 16. Ulpiano de Cenſ. & Euſebio in Chron. ſed hi omnes de veteranis militibus in eam tranſmiſſis intelligendi. Plinius & Nummi pro Julio certant: ille lib. 5. c. 20. ait, *Berytus Colonia, quæ* FELIX IVLIA *appellatur*; hi verò eum hac epigraphe & ejus effigie ſine Auguſtæ nomine percuſſi, Julium vindicant. Lis igitur ita videtur componenda: Berytus à Julio deducta, cognominata eſt *Julia*: Auguſtus deinde partem veteranorum ex legionibus V. Macedonicâ & VIII. Au-

guſtâ in eam tranſmiſit, unde urbi *Auguſtæ* nomen additum ob colonorum ſupplementum. Colonus agens bovem & vaccam, deductæ coloniæ ſymbolum eſt, plebeiæ quidem, ut nobiſcum agnoſcit Raph. Fabrettus de Col. Trajani cap. 1. pag. 11. militaris autem Coloniæ inſignia ſunt; aquilæ legionariæ & ſigna militaria in nummis ſignata.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis à Patino Impp. Num. pag. 18. & Sueton. pag. 31. vulgatus, inter præſtantiſſimos numerandus.

CARTHAGO.

C. I. C. XXXVI. *Colonia Julia Carthago anno 36.* Caput Julii laureatum.
EX D. D. *Ex decreto Decurionum.* Caput Auguſti ſine laureâ.

Carthago urbs Africæ littoralis, Romæ quondam æmula, diu jacens everſa, à Julio Cæſare facta eſt Colonia anno U. C. 710. teſte Dione lib. 43. pag. 238. Τὴν ϗ Κόρινθον, τήν τε Καρχηδόνα, πόλεις ἀρχαίας λαμπρὰς, ἐπισήμους ἀπολωλυίας ἐς μὲν ἀποικίας Ῥωμαίων ἐνόμισεν εἶναι, ἀνῴκισεν. *Corinthum verò Carthaginemque urbes antiquas, ſplendidas, illuſtres, quæ jam perierant, Colonias Romanorum deduxit.* Illam ab Auguſto iterum colonis frequentatam ex eodem Dione an. 725. lib. 52. pag. 49. cognovimus. Καὶ Καρχηδόνα ἐπαπῴκισεν, ὅτι ὁ Λέπιδος μέρος τι αὐτῆς ἠρημώκει, ϗ διὰ τοῦτο τὰ δίκαια τῆς ἀποικίας σφῶν λελυκέναι ἐδόκει. *Carthaginem quoque denuo coloniam deduxit, quia Lepidus, cùm partem ejus habitatoribus orbaſſet, jus coloniæ ſuſtuliſſe videbatur.* Carthaginenſes beneficiorum memores, ex una parte patrem fundatorem, & ex altera filium reſtauratorem in nummis ſignarunt, retento quidem Julii nomine, & annis XXXVI. à priori deductione ſignatis. Nummum hunc P. Harduinus pag. 111. Coloniæ Jol. Cæſareæ tribuit, quam ipſemet longè poſt à Claudio ex Plinio lib. 5. cap. 5. quem eruditiſſimis notis illuſtravit, Coloniam agnoſcit deductam; ipſa quippe Cæſarea Auguſti ævo Jubæ junioris ditionis erat.

Hic nummus minimæ formæ ob Julii effigiem, etſi ſub Auguſto cuſus, in illius ſerie collocatur, & inter rariſſimos adſcribitur.

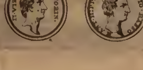
CORINTHUS.

LAVS IVLI. CORINT. *Laus Julia Corinthus.* Caput Julii laureâ inſigne.
L. CERTO. ÆPPIO. C. IVLIO. II. VIR. *Lucio Certo Æppio, Caio Julio Duumviris.* Bellerophon in Pegaſo contra Chimæram pugnans, in al. ſine Chimæra.

Corinthum & Carthaginem eodem anno Colonias in ſuperiori nummo à Julio deductas ex Dione retulimus: illa ut antiquitatem ſuam denotaret, Bellerophontem heroëm ſuum in nummis ſignavit inſidentem Pegaſo, quem Minerva ipſi contra Chimæram pugnaturo domitum tradidit, ſi loquentem audias Pauſaniam lib. 2. Corinth. Ἀθηνᾶν γὰρ θεῶν μάλιστα συγκατεργάσασθαί τά τε ἄλλα Βελλεροφόντῃ φασὶ, ϗ ὡς τὸν Πήγασον οἱ παραδοίη, χειρωσαμένη τε ϗ ἐνθεῖσα αὐτὴ τῷ ἵππῳ χαλινόν. *Minervam etenim aiunt præ cæteris diis Bellerophonti cum aliis in rebus opitulantem, tum verò à ſe domitum, fræno jam impoſito Pegaſum dediſſe.* Triſtanus nummum hunc tom. 1. pag. 2. cum mutila epigraphe L. ATO.. VLIO. II., VIR. Patinus verò pag. 18. cum ferè eadem L. ATO... IVLIO. II. VIR. quem ſecutus Fabrettus de Col. Traj. c. 1. p. 11. vulgaverunt.

Hic nummus mediocris moduli pro rariſſimo habendus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureâ redimitum.
M. ANT. HIPPARCHO. M. NONIO BASSO. *Marco Antonio Hipparcho. Marco Nonio Baſſo.* Caput Auguſti ſine corona.

Superior nummus vivente Julio Cæſare, hic ſub Auguſto in illius memoriam percuſſus eſt. Corinthii M. Antonii partes contra Auguſtum ſequuti, & poſt illius mortem ejus ditioni ſubjecti, ut ipſius gratiam ſibi conciliarent, Julii patris Coloniæ fundatoris effigiem ex una parte, & ex altera ipſius caput in nummis ſuis ſignarunt. Hipparchus Duumvir videtur fuiſſe ille M. Antonii Libertus, ut M. Antonii nomina indicant, qui patroni ſui partes primus deſeruit, ut tradit Plutarchus in Antonio. Οὗτος ἦν Θεόφιλος Ἱππάρχου πατὴρ τοῦ πλεῖστον παρ' Ἀντωνίῳ δυνηθέντος, πρώτου δὲ πρὸς Καίσαρα τῶν ἀπελευθέρων μεταβαλομένου καὶ κατοικήσαντος ὕστερον ἐν Κορίνθῳ. *Hic fuit Theophilus Hipparchi pater, ejus cujus fuit auctoritas apud Antonium maxima, & primus ad Cæſarem ex Libertis ejus defecit, ac domicilium ſuum poſt contulit Corinthum.* Nonia gens à novenario numero dicta, plebeia eſt; Baſſus, cognomen vulgare.

Hic nummus mediæ formæ ad calcem Operum P. Seguini edit. 2. pag. 305. ex Muſeo Sangenoveſæo additus, inter elegantiſſimos adnumerandus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureatum.
Q. CAECILIO NIG. C. HEIO POL. *Quinto Cæcilio Nigro. Caio Heio Pollione.* Caput Auguſti nudum.

Corinthii plurimos cum Julii Cæſaris effigie nummos Auguſto dedicarunt, ſignatis in iis Duumvirorum nominibus ſub quorum magiſtratu percuſſi ſunt; in hoc Quintus Cæcilius Niger, & Caius Heius Pollio perhibentur. Cæcilia gens, plebeia eſt, cui nomen à parvitate oculorum, vel à cæcutientibus oculis inditum narrant; alii à Cæcade comite Æneæ, alii verò à Cæculo qui condidit Præneſte, illud accepiſſe referunt. Cicero in Verrem Orat. Q. Cæcilii Nigri, domo Siculi, Quæſtoris Verris in Sicilia meminit. C. Heius alter Duumvir quis fuerit, pariter ignoratur. Cicero in eodem loco, Caium Heium alterum Siculum Mamertinum nominat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro rariſſimo habendus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureâ inſigne.
L. AEMILIO. BASSO...... Caput Auguſti ſine corona.

Ex duobus Duumvirorum nominibus, alterum ſupereſt Æmilius Baſſus, alterum temporis injuriâ eraſum, integriorem nummum expectât. Æmilia gens patricia, majorum gentium, Albano oriunda, à dulci facundia & lepore nomen habuit, ut loquitur Plutarchus in Numa. Ἀπ' ἐκείνου δὲ καὶ τὸν Αἰμυλίων οἶκον ἀναμιχθέντα τοῖς Πατρικίοις ὀνομασθῆναί φασιν, οὕτως ἐπονομαζομένου τοῦ βασιλέως διὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις αἱμυλίαν καὶ χάριν. *Ab illo Æmiliam quoque gentem Patriciis inſertum nomen referunt traxiſſe, Regemque blando eo nomine expreſſiſſe illius in dicendo lepores & venuſtatem.* Inter plurima Æmiliæ gentis cognomina nullius Baſſi apud Scriptores fit mentio.

Hic nummus mediocris formæ, eſt quoque rariſſimus.

CORINT. II. VIR. *Corinthi Duumviris.* Caput Julii laureatum.

L. POMPONIO. C. IVLIO. Caput Auguſti nudum.

Pomponia gens plebeia, à Pompone Numæ filio originem traxit, apud Plutarchum in Numa. Εἶναι γὰρ λέγουσι Πόμπωνος τοὺς Πομπωνίους. *Pomponis enim eſſe Pomponios ſobolem.* In cujus memoriam L. Pomponius Molo apud Fulv. Urſinum in gente Pomponia Numam ſacra facientem in denarus percuſſit. Julia gens familias habuit patricias & plebeias, ejus origo ab Julo Æneæ filio ad Venerem refertur, de quo Meſſala Corvinus lib. de Auguſti progenie. *Æneas Julum cognominatum Aſcanium, ex Creuſa matre natum, qui & Julus fuit, à quo gens Julia, unde tuæ gentis vocabulum trahis, ſereniſſime Auguſte.*

Hic numinus medii moduli pro rariſſimo computandus.

VALENTIA.

DIVI. IVLI. CAESAR. DIVI. F. IMP. Capita Julii & Auguſti ſine laurea, cervicibus oppoſitis.

C. I. V. *Colonia Julia Valentia.* Navis Prætoria.

Valentia citerioris Hiſpaniæ urbs ad Turiam fluvium ſita, à Pompeio deleta eſt, ut tradit Salluſtius Hiſt. lib. 3. *Caſtra*, inquit, *hoſtium apud Sucronem capta, & prælium apud flumen Turiam, & dux hoſtium C. Herennius cum urbe* VALENTIA *& exercitus deleti.* Deinde reſtaurata, & Colonia facta, teſte Plinio lib. 3. cap. 3. *Valentia Colonia* III. M. *paſſ. a mari remota.* Illam à Julio Cæſare deductam *Juliæ* nomen arguit; plurimis enim Hiſpaniam Coloniis frequentavit, ut ex Livio liquet lib. 4. Decad. 4. *Tertium Hiſpani genus Romani coloni ab Divo Cæſare poſt devictos Pompeii liberos adjecti.* Valentini Auguſto gratulabundi, effigiem Julii patris Coloniæ fundatoris ipſi comitem ſignavere. Prætoria navis in parte poſtica, in mari potentiam urbis, aut ejus ſitum denotat.

Hic numinus primæ magnitudinis, nec rarus, nec obvius eſt.

COPIA.

DIVI. IULI. IMP. CAESAR. DIVI. F. Capita Julii & Auguſti cervicibus oppoſitis, in quibuſdam palmæ ramo intermedio.

COPIA. Navis prætoria.

Nummus hic Coloniam Valentiam ſequitur, vel ut ad illam ſpectans, aut ad incerta numiſmata, ſi noſtra non arrideat conjectura, ablegandus. Triſtanus tom. 1. pag. 18. cum ad Thurium magnæ Græciæ urbem, & P. Harduinus pag. 297. ad Lugdunum Galliæ revocarunt, ſed fruſtra. Vox itaque COPIA, vel integra eſt, vel ejus litteræ ſunt initiales, C.O.P.I.A. Si vox una, nomen eſt urbis, cujus apud Geographos nulla mentio: at nummus cum ſuperiori ejuſdem eſt formæ, moduli & magnitudinis, rudis quidem fabricæ, & ut videtur, Hiſpanicæ, eadem Julii & Auguſti capita cervicibus oppoſitis ambo exhibent; ipſis eadem inſcriptio, & iidem litterarum characteres, idem in poſteriore parte typus, Navis Prætoria, cum hac ſola tamen diſtinctione, ut ille in vertice has notas C.I.V. hic vero in imo præferat COPIA, unde illos ex illa maxima nummorum inter ſe ſimilitudine ad eandem urbem pertinere ſuſpicati ſumus. Valentia itaque à Julio Cæſare Colonia deducta, ab Auguſto pro horreo & apotheca, in qua militaris annona conderetur, electa, fortaſſe cognominata eſt COPIA: ſitus urbis ad id valde opportunus; quod etiam Navis Prætoria in nummo ſignata indicat. In ejus memoriam Valentini modò cum ſolito Coloniæ titulo, modo cum novo COPIA cognomine nummos capita beneficorum Principum exhibentes percuſſerunt.

Si minus hæc probatur conjectura, en altera litterarum disjunctarum interpretatio, C.O.P.I.A.

Colonia

Colonia Octavanorum Pacenſis Julia Auguſta, ad Forum-Julii urbem ſpectans, ſi Plinium audias lib. 3. c. 3. *Forum-Julii, Octavanorum Colonia, quæ Pacenſis & claſſica.* Ergo rectè Colonia Octavanorum Pacenſis, ex ipſo legitur in nummo, *Julia* & *Auguſta* cognomina ſuperſunt Coloniarum nummis valde congruentia, *Julia* quidem ob priorem Fori-Julii appellationem, *Auguſta* verò ob Coloniam legionis Octavæ Auguſtæ in eam ab Auguſto deductam. Navis in parte poſteriori earum præſidium ab illo in urbe locatum arguit, cujus meminit Tacitus lib. 4. Annal. *Italiam utroque mari duæ claſſes Miſenum apud & Ravennam; proximumque Galliæ littus roſtratæ naves præſidebant, quas Actiacâ victoriâ captas Auguſtus in oppidum Forojulienſe miſerat, valido cum remige.* Palmæ ramus inter Julii & Auguſti capita in memoriam Ægypti ab utroque devictæ cuſus videtur.

Hic nummus primæ formæ rarus nec obvius ut ſuperior.

INCERTA.

Ç. ARRI. A. F. C. AQ. C. IVL. T. ANC. *Caio Arrio Auli filio, Caio Aquilio, Caio Julio; Tito Anchario.* Caput Julii.

II. VIR. QVINQ. EX D. D. *Duumviris Quinquennalibus ex decreto Decurionum.* Aratrum.

Numiſmata quæ urbis nomine carent, non ideo rejicienda putavimus, tum quia quidpiam ſingulare ſemper exhibent, Imperatorum effigies, aut Duumvirorum familias; tum quia fortè quædam occurrunt numiſmata, ex quibus urbium ubi cuſa ſunt, nomina deprehendere poſſimus: quare hæc anonyma ad incerta revocamus, prioribuſque alphabetico ordine digeſtis annectimus. Hic nummus rariſſimum præfert Julii caput, & nomen Ancharıæ gentis plebeiæ in familiarum ſerie ab Urſino & Patino recenſita, nondum obſervatum. Aratrum Coloniam à Julio deductam arguit, & quidem celeberrimam ob Quatuorviros ex una parte, & ex altera Duumviros Quinquennales, ſeu ad quinquennium creatos, ſeu omni quinquennio electos ut Romæ Cenſores.

Hic nummus minimi moduli ob Julii effigiem inter rariſſimos collocandus.

DIVO IVLIO
LIB. IVL. EBORA
OB ILLIVS IN MVN.
ET MVNIC. LIBERALITATEM
EX D. D. D.
QVO IVS DEDICATIONE
VENERI GENITRICI CESTVM
MATRONÆ DONUM TVLERVNT. *Ex Reſendio.*

M. ANTONIUS.

MARCUS ANTONIUS in hac ſerie collocatur, quia æquali cum Auguſto rerum potentiâ per plurimos annos potitus eſt: nam Populus Romanus amiſſo jam ſtatus popularis imperio, nondum tamen ſub unius poteſtatem devenerat; ideo CORINTHUS & NORBA Coloniæ à Julio Cæſare factæ, & Antonio & Auguſto nummos ſub iiſdem Duumviris percuſſerunt. M. quidem Antonius Triumvirali lege in Italiam, teſte Frontino, Colonias deduxit, *Aquinum*, *Junoniam Faliſcam*, *Florentiam*, *Formias*, *Teleſiam*, *Tudertem Fidam*, *Venafrum*, *Volaterram*, *& Ulabram*. Sed cùm cudendæ monetæ facultas Italiæ Coloniis haud conceſſa videatur, nullos earum nummos Imperatoribus dicatos obſervaveris.

M. ANTONII *nummi primæ magnitudinis hactenus non obſervati ſunt, ſecundæ & minimæ formæ rariſſimi.*

CORINTHUS.

CORINT. *Corinthi.* Caput M. Antonii ſine laurea.
P. AEBVTIO. C. PINNIO. II. VIR. *Publio Æbutio, Caio Pinnio Duumviris.* Prora navis.

Corinthus M. Antonio poſt necem Sexti Pompeii cum Achaia ceſſit, ut Sicilia & Sardinia Auguſto: pace enim inter eos omnes conſtitutâ hæ provinciæ Sexto fuerant conceſſæ, ut ex Dione liquet lib. 48. pag. 378. Αἱ δὲ δὴ συνθῆκαι ἐπὶ τοῖσδε ἐγένοντο..... Καὶ Σικελίας, καὶ Σαρδοῦς, τῆς τε Ἀχαΐας ἐπὶ πέντε ἔτη ἄρξαι. *Ejus vero pacis hæ fuerunt conditiones...... Quinquennale Sexto eſſe imperium in Siciliam, Sardiniam, & Achaiam.* Quod paulò pòſt pag. 380. confirmat. Ὁ Ἀντώνιος αὐτὸς μὲν ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἐπανελθὼν ἐνταῦθα ἐπὶ πλεῖστον ἐνεχρόνισε, τάς τε ἐπιθυμίας ἅμα ἀποπιμπλάς, καὶ τὰς πόλεις κακῶν, ὅπως ὅτι ἀσθενέστατα τῷ Σέξτῳ παραδοθῶσι. *Antonius in Græciam ex Italia reverſus, per multum ibi temporis exegit, ſimul ut ſuæ cupiditati ſatisfaceret, ſimul ut quammaximè debilis provincia Pompeio traderetur, urbes affligens.* Nil mirum igitur ſi Corinthii patrono nummos ſuos dedicarunt. Æbutia gens inter Patricias clariſſima. De Pinnia Cicero loquitur Fam. 13. ep. 62. Titus Pinnius eum tutorem & ſecundum hæredem inſtituit.

Hic nummus ſecundi moduli inter præſtantiſſimos ponendus.

CORINT. *Corinthi.* Caput Antonii nudum.
P. AEBVTIO. C. IVLIO HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. *Publio Æbutio, Caio Julio Heraclito Duumviris, Quinquennalibus iterum.* In laurea.

Duumviri in Coloniis Romanis quotannis tanquam Conſules Romæ creabantur, nec magiſtratum

tum ultrà prorogabant; quamobrem P. Æbutius & C. Julius, qui Duumviri Quinquennales in hoc nummo perhibentur, non de magiſtratu per quinquennium gerendo intelligendi, ſed de Cenſoribus omni quinquennio creatis, ob eam cauſam Quinquennalibus in Colonia vocatis: ut autem Quinquennalitii dicebantur munere jam functi, ita Quinquennales iterum, qui denuo creabantur. De Æbutia gente in ſuperiori nummo; de Julia autem in Julio Cæſare dictum eſt. Laurea ob Antonii de Armenis victoriam.

Hic nummus mediocris formæ in lib. Famil. Patini pag. 5. vulgatus, pro rariſſimo locandus.

CORINT. *Corinthi.* Caput M. Antonii ſine laurea.
P. ALITIO. L. MENIO. II. VIR. *Publio Alitio, L. Menio Duumviris.* Prora navis.

Nihil habet ſingulare hic nummus præter nomina Duumvirorum, quorum alter ad Alitiam gentem ſpectat, de qua altum eſt apud Hiſtoricos ſilentium; ipſius autem prænomen *Publii* is primus obtinuit, qui priùs pupillus factus erat, quàm prænomen haberet. Meniæ meminit Livius lib. 39. Titum enim Menium refert Prætorem Urbis anno 583. Titi quidem prænomen habuit primus, à quodam Sabino, nomine Tito apud Valer. Maximum. A Titulo autem Feſtus originem trahere narrat, quòd Tituli milites patriam tuerentur quaſi Tituli. Prora navis vel ſitum urbis, vel claſſem ad Antonii obſequium paratam denotat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiſſimos numerandus.

CORINT. *Corinthi.* Caput Antonii nudum.
P. AQUINO. C. IVLIO. II. VIR. *Publio Aquino, Caio Julio Duumviris.* Mulier ſedens, dextrâ pateram.

M. Antonius Corinthum amiſit paulò ante Actiacam pugnam, ut ex Dione liquet lib. 50. pag. 427. Ἀγρίππας δὲ τότε μὲν τήν τε Λευκάδα, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκάφη αἰφνιδίως ἐπιπλεύσας ἔλαβε, καὶ Πάτρας εἷλε, Κόιντον Νασίδιον ναυμαχίᾳ νικήσας, ὕστερον δὲ καὶ τὴν Κόρινθον προσεποιήσατο. *Eo tempore Agrippa Leucadem repente advectus, inſulam, & naves quæ in ea erant, cepit, ac Patras deinde, victo navali pugnâ Q. Naſidio, poſt Corinthum quoque recepit.* An Aquinus ſit gentis ſeu familiæ nomen, vel potiùs cognomen, diſertè diſſeruit P. Seguinus edit. 2. p. 78. De Julia dictum eſt. Mulier ſedens, urbis genius eſſe videtur, pateram ad ſacrificium pro Antonio gerens.

Hic nummus mediocris formæ anteriores raritate ſuperat.

NOVA CARTHAGO.

C. I. N. C. EX D. D. *Colonia Julia Nova Carthago, ex decreto Decurionum.* Caput M. Antonii, pone quod Labyrinthus.
M. AIMILIO. T. FVFIO. II. VIR. *Marco Æmilio, Tito Fufio Duumviris.* In al. M. AIMILIVS. T. FVFIVS. Caput Auguſti.

Nummulus duo capita ſine laurea exhibet, unum, quod antiquitatis Romanæ gnari pro M. Antonii vultu norunt, cui frontis amplitudo, naſus aduncus, decora facies, & (ut ait Plutarchus) formæ ingenua dignitas; alterum effigiem Auguſti juvenilem habet. Ex parte Antonii litteras initiales C. I. N. C. plerique interpretantur, *Colonia Julia Nova Carthago.* Nova Carthago urbs eſt Hiſpa-

Hiſpaniæ Citerioris maritimæ, unde nummos Antonio & Auguſto in Hiſpania cuſos novimus, quam plerique M. Antonio tribuerunt ob vocem Appiani Ἰβηρίαν pro Hiſpania interpretantes: ille enim de Bello civ. lib. 5. num. 701. Ὁ Καληνὸς ἐτελεύτησε, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς ἀφορμὴν πεσὼν δίχα ἤδη, καὶ παρέλαβε τόν τε στρατὸν, καὶ τὴν Κελτικὴν ἐπ' αὐτῷ, καὶ Ἰβηρίαν, καὶ τὰς ὅσαι ὑπὸ Ἀντωνίῳ Φουφίου τοῦ παιδὸς Καληνοῦ καταπλαγέντος καὶ παραδόντος ἄνευ μάχης. *Calenus fato functus eſt, Cæſar occaſione arreptâ profectus eſt eò, tum exercitum occupavit, tum Galliam Hiſpaniamque Antonii provincias, Fuſio Caleni filio per metum omnia dedente ſine certamine.* Sed καὶ τὴν Κελτικὴν καὶ Ἰβηρίαν, *Celticam & Narbonenſem* explicandum eſt, ſi vox Ἰβηρίαν accipiatur eo ſenſu quo Strabo lib. 3. pag. 166. narrat antiquitus quidquid in Gallia extra Rhodanum & Iſthmum uſque ad Iberum protenditur, peculiari nominis ratione Ἰβηρίαν vocari: ſi verò Strabonis locus non arridet, pro Ἰβηρίαν in Appiano ſubſtituendum ἑτέραν, *alteram*, id eſt, Galliam Narbonenſem; nam Antonio illa ab Auguſto permiſſa eſt.

Hiſpania nunquam in Antonii poteſtate apud Dionem in triplici provinciarum diviſione refertur: in prima inter Triumviros facta, illa Lepido eum Gallia Narbonenſi, & M. Antonio reliqua omnis Gallia quæ eis ae trans Alpes jacet, ceſſit; in ſecunda, cùm Antonius & Auguſtus poſt Philippenſem pugnam Lepidi partem diviſiſſent, Hiſpania Auguſto & Numidia, Antonio Gallia atque Africa adſignatæ ſunt, hoc modo omnes Galliæ provinciæ ad Antonium devenerunt: nam in tertia diviſione poſt Fulviæ Antonii uxoris mortem, cùm Octavia Auguſti ſoror in matrimonium illi conceſſa fuiſſet, tum Cæſari Sardinia & Dalmatia, Hiſpaniaque & Gallia, Antonio reliquæ omnes trans Sinum Ionium regiones tam Europæ quàm Aſiæ, quæ juris Romani erant, obtigerunt; unde Hiſpania nunquam Antonio tributa.

Nummus Antonio & Auguſto à Novis Carthaginenſibus cuſus eſt, dum inter ſe concordi animo erant. Illius ſitum & à Scipione expugnationem legas apud Livium Dec. 3. lib. 3. Coloniam deinde Romanorum accepit, ut tradit Solinus cap 25. *Carthaginem apud Iberos, quæ mox Colonia facta eſt, Pœni condiderunt.* Nomen *Juliæ* à Julio deductam arguit. De Æmilia gente dictum. Fuſia, plebeia eſt, ex qua Fuſius ille Calenus ſupramemoratus, Antonii partium fautor acerrimus, cujus Duumvir noſter aut propinquus aut libertus fuiſſe videtur, qui nummum in M. Antonii honorem cum Auguſto percuſſit. De labyrintho in Carthaginis Novæ nummis, in Auguſto.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores collocandus, apud Patinum Fam. Rom. pag. 115. mutilus eſt.

NOTA.

Plurimi ex omni modulo nummi cum M. Antonii capite in rei antiquariæ ſtudioſorum cimeliis aſſervantur ſub ejus Præfectis & Legatis *Atratino*, *Bibulo*, *Fonteio*, *Oppio*, *Soſio*, & *Ventidio*, in urbibus illius ditioni ſubjectis percuſſi, imò & alii cum M. Antonii & Cleopatræ Reginæ jugata aut adverſa effigie in Ægypto ſignati occurrunt; ſed cùm illi omnes nullam Coloniarum notam ſeu Duumvirorum nomina præferant, ad familias Romanas, unde extracti ſunt, reſtituendi: interim nullas in Ægyptum Colonias ſub Imperatoribus fuiſſe deductas obſervandum, ideo ne earum nummos ad ejus provinciæ urbes revocare cogitaveris.

AUGUSTUS.

PLURIMAS Auguſtus in Italia & extra Italiam Colonias conſtituit; plebeias quidem, cùm ille ſolus imperium tenuit; militares verò, cùm Pompeio ex Sicilia fugato, Lepidi Triumviri deditione, Antonii nece, bellis in Hiſpania, Dalmatia & Germania geſtis, veteranos milites quamplurimos in eas tranſmiſit. Suetonius in ejus vita num. 46. illum duodetriginta Colonias in Italiam deduxiſſe refert; Ancyranus Lapis in illas hominum circiter centum & viginti millia traduxiſſe docet; imò Auguſtus ipſemet in eo ſic ſcripſit, *Unus & ſolus omnium qui deduxerunt Colonias militum in provincias ad memoriam ætatis meæ.* En earum quæ in nummis nobis reſiduæ ſunt, nomina, *Cæſarea Antiochenſis*, ASTURICA, BUTHROTUM, CÆSARAUGUSTA, CARTHAGO *Hiſpaniæ*, EMERITA, *Germa*, ILLICE, PATRÆ, *Troas*. Ipſis adjungendæ ſunt Coloniæ à Julio Cæſare quidem deductæ, ſed ab Auguſto veteranis militibus auctæ, quibus in rei memoriam *Juliæ Auguſtæ* nomen additum inſcribitur, *Col. Jul. Aug.* BERYTUS, *Caſſandria*, *Comana*, *Cremna*, DERTOSA, *Dium*, *Heliopolis*, *Parium*, *Pella*, & *Philippi*.

AUGUSTI *nummi primæ magnitudinis inter rariſſimos adſcribuntur, ſecundæ & minimæ formæ obvii & triti ſunt.*

ACCIS.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum, aliis ſine laurea.
COL. ACCI. LEG. VI. *Colonia Accitana. Legiones ſextæ.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo ſigna militaria.

Accis urbs Hiſpaniæ Bæticæ ad Chryſum fluvium Coloniæ titulo inſignitur, ut ex Plinio liquet lib. 3. cap. 3. *Ex Colonia Accitana.* A quo deducta ſit, mox videbitur. Aquila & vexillum cum ſignis militaribus ad Coloniæ ſupplementum ab Auguſto factum ſpectant, ex Veteranis ſcilicet Legionum ſextæ Ferratæ & ſextæ Victricis.

Hic nummus mediæ formæ inter rariores computandus.

COL. GEM. ACCI. LEG. VI. *Colonia Gemella. Legio ſexta.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Accitani ex Plinio loco citato Gemellenſes dicti ſunt: *Ex Colonia Accitana Gemellenſes.* Sed unde illud nomen habuerint, non tradit; quod ſuperſtites ipſius Coloniæ nummi nos docent: voces enim illæ LEG. VI. cum ſignis militaribus, colonos Veteranorum utriuſque Legionis ſextæ Accim deductos declarant. Quum Auguſtus poſt provinciarum cum Populo Romano diviſionem Legiones ad earum munimentum in iis conſtituere propoſuiſſet, illarum emeritos in Colonias ſeu

à Julio patre vel à ſe deductas tranſmiſit ; partem quidem Veteranorum Legionis ſextæ Ferratæ, & partem ſextæ Victricis Accim tranſtulit, unde Colonia ex gemino Legionum nomine *Gemella* dicta eſt, de qua mox uberiùs.

Hic nummus primæ magnitudinis in elegantiſſimorum numero ſcribendus.

C. I. G. A. *Colonia Julia Gemella Accitana.* Apex & ſimpulum.

In primo Accitanorum nummo, eorum urbs Coloniæ titulo ornatur ex Plinio; in altero, unde illi *Gemellæ* cognomen inditum, novimus; in hoc verò *Julia* inſcribitur, haud dubiè à Julio Cæſare Coloniæ fundatore. Itaque *Juliæ* nomen à prima colonorum deductione, deinde *Gemellæ* appellationem ob Veteranos Legionis gemini nominis ſextæ in eam tranſmiſſos accepit; & ſic rectè legitur in nummo, *Colonia Gemella Accitana.* Ad typum igitur tranſeamus.

Apex & ſimpulum, pontificalia ſunt ornamenta; apex, Pontificis maximi inſigne; ſimpulum, Collegii Pontificum ſymbolum eſt: utrumque Colonia Accitana Auguſto gratulans ſignavit, quòd ipſi jam Pontifici, morte Lepidi Triumviri, maximus Pontificatus ceſſerit. Cæſarem ſacerdotio ornatum aſſerit N. Damaſcenus in Excerpt. pag. 477. Καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν ἱερέων εἰς τὸν Λ. Δομιτίου τόπον τελευτήσαντος. *Et in collegium Pontificum adſcriptus eſt in locum L. Domitii qui è vivis obierat.* Id factum eſt anno U. C. 705. ante CHr. 49. Dio autem lib. 54. pag. 540. illum Pontificatum maximum anno U. C. 741. ante CHr. 13. adeptum tradit: Ἐπειδή τε ὁ Λέπιδος μετήλλαξεν, ἀρχιερεὺς ἀπεδείχθη. *Quum Lepido mortuo, Auguſtus ſummus Pontifex eſſet creatus.*

Hic nummulus inter rariſſimos adſcribendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.
COL. AST. AVGVSTA. *Colonia Aſturica Auguſta.* Colonus agens boves.

An nummus ad Aſtam, vel ad Aſſigitanam, utramque Bœticæ provinciæ Coloniam, an verò ad Aſturicam Hiſpaniæ Tarraconenſis revocandus ſit, inquirendum, cùm Aſta apud Plin. l. 3. c. 3. *Regia* cognominetur: *Coloniæ, Aſta quæ Regia dicitur*; & Aſtigi apud eundem *Firma* appelletur: *Aſtigitana Colonia, cognomine Auguſta Firma*; Aſturicæ tribuendum credimus. Urbs eſt ad Theram fluvium in Aſturum & Vaccæorum confinio. Poſt Aſtures domitos Colonia videtur ab Auguſto deducta. Ejus victoriæ meminit Dio lib. 54. pag. 524. Ἄστυρες, ὡς τείχους χωρίου τινὸς πολιορκοῦντες ἀπεκρούσθησαν, καὶ μάχῃ μετὰ τοῦτ' ἡττήθησαν, οὐκέτ' ἀντῆραν, ἀλλ' εὐθὺς ἐχειρώθησαν. *Aſtures verò, ut primum ab oppugnatione oppidi cujuſdam repulſi, prælio etiam deinde victi fuere, armis poſitis ſtatim perdomiti ſunt.*

Colonus agens bovem & vaccam, deductæ Coloniæ ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis & elegantiæ habendus.

BERYTUS.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.
COL. BER. *Colonia Berytus* aut *Berytenſis.* Neptunus pede proræ impoſito nudus ſtat, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem gerit.

Berytus Phœniciæ urbs littoralis, Neptunum pro tutelari numine venerata, templum, ut docent nummi, ædificavit; ipſe Saturni & Opis filius, in Orbis totius diviſione maris regnum obtinuit,

nuit, unde tridentem peculiare dominationis inſigne geſtat, ut ipſe ait apud Virgil. Æneid. 1. Ventos alloquens:

Non illi imperium pelagi, ſævumque tridentem,
Sed mihi ſorte datum.

Delphinum piſcem ſibi conſecratum, ſeu gratiſſimum, dextrâ ſuſtinet, teſte Hygino lib. 2. *Qui Neptuno ſimulacrum faciunt, delphinum aut in manu aut ſub pede ejus conſtituere videmus, quod Neptuno gratiſſimum eſſe arbitrantur.* Berytenſes proram navis ſub Neptuni pede poſuere, ut naves ſuas ſub ejus tutela eſſe demonſtrarent. Nomen *Divi* Auguſto datum, nummum poſt ejus apotheoſim à Berytenſibus percuſſum arguit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis nec rarus nec obvius.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea.

COL. BER. V. VIII. *Colonia Berytus, quinta, octava,* ſubauditur *Legio.* Duæ aquilæ legionariæ.

Duæ illæ aquilæ legionariæ Veteranos duarum Legionum apud Berytenſes in Coloniam deductos arguunt; earum meminit Strabo lib. 17. pag 755. Βηρυτὸς δὲ κατεσπάσθη μὲν ὑπὸ Τρύφωνος, ἀνελήφθη δὲ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων, δεξαμένη δύο τάγματα ἃ ἵδρυσεν Ἀγρίππας ἐν αὐτῇ. *Berytus verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis inſtaurata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis.* Notæ verò V. & VIII. in nummo earum ſunt nomina. Strabo quidem nummum illuſtrat; ſed nummus Strabonem magis locupletat, cùm Legionum nomina ab eo prætermiſſa nobis ſuppeditet. V. *Macedonica* eſt; VIII. autem *Auguſta*, quarum veterani milites partim Berytum, partim Heliopolim ejuſdem Phœniciæ Colonias à Julio primùm deductas, in ſupplementum ab Auguſto miſſi ſunt; de quo intelligendus Euſebii locus in Chronico: *Coloniæ Berytum & Patras deductæ.* Id factum anno U. C. 740. ante CHr. 14. M. Craſſo & Cn Lentulo Coſſ. narrat Euſebius, cui adſtipulari videtur Lapis Ancyranus: *Pro agris quos in Conſulatu meo, & poſtea Conſulibus Marco & Cn. Lentulo Augure adſignavi militibus ſolvi municipiis*, &c.

Legio V. *Macedonica* in Germania inferiore, & VIII. *Auguſta* in Pannonia ab Auguſto conſtitutæ fuerant; multi motus in his provinciis an. 738. teſte Dione lib. 54. pag. 534. inciderunt. Καὶ οἱ Παννόνιοι τήν τε Ἰστρίαν μετὰ Νωρικῶν κατέδραμον. *Pannonii cum Noricis in Iſtriam incurſiones fecere.* Paulò poſt: Σύγαμβροί τε καὶ Οὐσιπέται καὶ Τέγκτηροι τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ σφετέρᾳ τινὰς αὐτῶν συλλαβόντες ἀνεσταύρωσαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ῥῆνον διαβάντες, τήν τε Γερμανίαν καὶ τὴν Γαλατίαν ἐλεηλάτησαν. *Sicambri, Uſipetæ, & Tecteri primùm quoſdam in ſuo territorio deprehenſos Romanorum in crucem egerant: deinde Rheno tranſmiſſo, ex Germania Galliaque prædas egerant.* Hi populi ex Germania inferiori & Norici pacem obſidibus datis tandem acceperunt.

Itaque emeriti Legionum V. & VIII. in his provinciis locatarum milites Berytum & Heliopolim videntur traducti anno tantùm U. C. 740. ante CHr. 14. ſi quidem ex eodem Dione, Auguſtus, etſi nihil armis ad id bellum fuit opus, tamen reliquis rebus conſtituendis, hunc & poſteriorem annum U. C. 739. quo Conſulatum geſſerunt M. Druſus Libo & L. Calpurnius Piſo, abſumpſit: his autem Conſulibus M. Craſſus & Cn. Lentulus ſucceſſerunt, quo tempore M. Agrippa in Syria morabatur, ex qua apud eundem Dionem anno U. C. 741. ante CHr. 13. ſequenti reverſus eſt. Κἀν τούτῳ τὸν Ἀγρίππαν ἐκ τῆς Συρίας ἐλθόντα, τῇ τε δημαρχικῇ ἐξουσίᾳ αὖθις ἐς ἄλλα ἔτη πέντε ἐμεγάλυνε. *Poſt Agrippam ex Syria reverſum Tribunitia poteſtate in aliud quinquennium prorogata cohoneſtavit.*

Hic nummus parvi moduli integerrimus in muſeo noſtro eximiæ raritatis & elegantiæ.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.

COL. IVL. BER. *Colonia Julia Berytus.* In aliis, COL. IVL. AVG. BER. *Colonia Julia Auguſta Berytus.* In aliis, COL. AVG. FEL. BER. *Colonia Auguſta Felix Berytus.* Colonus agens boves.

Berytus modò colonum, modò aquilas legionarias in Auguſti nummis, & paſſim in aliis ſignat;

colonum ſcilicet, ut primæ à Julio deductionis ſymbolum; aquilas verò legionarias, ut Veteranorum ſupplementi ab Auguſto tranſmiſſi inſignia, unde ipſi *Juliæ* & *Auguſtæ* ab utroque de ſe bene merito Principe nomina: illam enim Jure Italico donatam refert Paulus lib. 2. de Cenſibus: *Laodicia in Syria, & Berytos in Phœnice, juris Italici ſunt, & ſolum earum.* An vero urbs civitatis Romanæ jus à Julio acceperit, & ſolum ejus ab Auguſto immune factum fuerit, verosimile videtur, quoniam apud eundem Paulum, *Auguſti beneficiis gratioſa, & (ut D. Hadrianus in quadam Oratione ait) Auguſtana Colonia* dicitur.

Hi nummi mediæ & minimæ formæ obvii & vulgares ſunt.

BILBILIS.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.
BILBILIS. Figura equeſtris decurrens haſtâ directâ.

Bilbilis urbs eſt Celtiberorum in Hiſpania Tarraconenſi ad Salonem fluvium, de qua Strabo lib. 3 pag. 162. Καὶ Σεγόβριγα δ' ἐστὶ Κελτιβήρων πόλις, καὶ Βίλβιλις, περὶ ἃς Μέτελλος καὶ Σερτώριος ἐπολέμησαν. *Celtiberorum porro urbes ſunt Segobriga & Bilbilis, circa quas Metellus & Sertorius bellum geſſerunt.* Eques decurrens ſolitum urbis eſt inſigne, quod plurimæ Hiſpaniæ urbes ob equorum abundantiam ſibi vindicant. Equos quidem feros Hiſpaniam nutrire tradit ipſe Strabo loco cit pag. 163. Φέρει δὲ ἡ Ἰβηρία δορκάδας πολλὰς καὶ ἵππους ἀγρίους. *Multas alit Hiſpania capreas & equos feros.* De Celtiberorum equis paulò pòſt loquitur. Ἴδιον δ' εἴρηκεν ἐν Ἰβηρίᾳ καὶ τὸ τὰς κορώνας μελαίνας εἶναι, καὶ τὸ τοὺς ἵππους τοὺς τῶν Κελτιβήρων ὑποψάρους ὄντας. *Idemque hoc Hiſpaniæ tradit peculiare eſſe, quòd cornices nigræ ſunt, & quòd Celtiberorum equi ſint ſubvariegati & verſicolores.* Sed Martialis, cui Bilbilis patria, nummum penitus illuſtrat lib. 1. Epigr. 49.

Videbis altam Liciniane Bilbilim
Equis & armis nobilem.

Hic nummus mediocris obvius & frequens.

BILBILIS. Caput Auguſti nudum.
ITALICA. Equus decurrens ut ſuprà.

An Bilbilis vocetur *Italica*, an duæ ſint urbes, inter rei nummariæ Scriptores diſceptatur. Ant. Antoninus Dial. 7. Bilbilim appellatam fuiſſe *Italicam* exiſtimat; Patinus Ant. Auguſtinum ſequutus eſt pag. 36. quem P. Harduinus errore falsò accuſat pag. 94 duaſque civitates eſſe contendit, & id probare nititur Caligulæ nummi Regii exemplo, in quo ab una parte COL. V. T. T. id eſt, *Colonia Victrix Togata Tarraco*, & ab altera OSCA; ſed nummus nunquam viſus eſt, & inſolita in Hiſpaniæ nummis hæc urbium ſocietas ſeu concordia. Bilbilis Municipium ſine ſuffragio, ab Auguſto jus Italicum habuiſſe videtur, unde *Italica* & *Auguſta* in nummis vocata eſt.

Hic nummus mediæ formæ tritus & vulgaris, ab Ant. Auguſtino Dial. 7. & à Patino pag. 35. vulgatus eſt.

AVGVSTVS DIVI PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.

M. AVGVSTA BILBILIS. L. COR. CALDO L. SEMP. RVTIL. *Municipium Auguſta Bilbilis. Lucio Cornelio Caldo, Lucio Sempronio Rutilo*, circa ambitum. II. VIR. *Duumviris*, in quercea.

Lege RVTILO apud P. Harduinum pro RVLLO pag. 94.

Bilbilis hoc in nummo Municipii dignitate & *Auguſtæ* titulo inſignitur; *Municipium* quidem Reipublicæ tempore, ut plurimæ aliæ Hiſpaniæ urbes, facta; *Auguſta* verò ab Auguſto beneficio quodam accepto vocata eſt, ſi rectè auguramur; Municipium ſine ſuffragio, jus ſuffragii ab Imperatore recepit, ſicque pleno civitatis jure donata, & *Italica* & *Auguſta* videtur nominata. Dio lib. 54. pag. 538. multas Hiſpaniæ urbes anno U. C. 740. jus illud ab Auguſto obtinuiſſe narrat. Ὁ γὰρ Αὔγουστος, ἐπειδὴ πάντα τά τε ἐν ταῖς Γαλατίαις, καὶ τὰ ἐν τῇ Γερμανίαις, τά τε Ἰβηρικὰ, πολλὰ μὲν ἀναλώσας εἰς ἑκάστους, πολλὰ δὲ καὶ παρ' ἑτέρων λαβὼν, τήν τε ἐλευθερίαν καὶ τὴν πολιτείαν τοῖς μὲν δοὺς, τοὺς δ' ἀφελόμενος. *Auguſtus, rebus Gallicis, Germanicis Hiſpanicisque omnibus confectis, cùm multos in ſingula ſumptus feciſſet, magnam ab aliis vim pecuniæ accepiſſet, libertatem ac jus civitatis aliis dediſſet, aliis ademiſſet.*

Cornelia gens tum in patricias cùm in plebeias diviſa, etſi in varias & propè innumerabiles ſtirpes ſeu cognomina diſtincta ſit, novum tamen ac recens *Caldi* cognomen habet. *Sempronia*, patricia primùm fuit, poſtea ad plebem deducta, plebeia facta eſt. *Rutilus* à corporis colore dictus. Sempronius Rutilus Julii Cæſaris in bello Gallico Legatus, memoratur Comment. lib. 7. in fine.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus.

M. AVGVSTA BILBILIS. M. SEMP. TIBERI. L. LICINI. VARO. *Municipium Auguſta Bilbilis. M. Sempronio Tiberino. Lucio Licinio Varo*, circa ambitum. II. VIR. *Duumviris*, in area.

Alter prodit Bilbilis nummus iiſdem titulis ornatus, & coronâ pariter querceâ inſignis, ſed ſub aliis Duumviris percuſſus. Bilbilitani coronam querceam Auguſto ob cives in bello Cantabrico ſervatos ſignarunt: Romæ verò tanto Principi lauri & coronæ querceæ decretæ ſunt, adſtipulante Dione l. 53. p. 507. Καὶ γὰρ τό, τε τὰς δάφνας πρὸ τῶν βασιλείων αὐτοῦ προτίθεσθαι, καὶ τὸ τὸν στέφανον δρύινον ὑπὲρ αὐτῶν ἀρτᾶσθαι, τότε οἱ, ὡς καὶ ἀεὶ τούς τε πολεμίους νικῶντι, καὶ τοὺς πολίτας σώζοντι, ἐψηφίσθη. *Nempe ut ante ipſius domum in palatio lauri ponerentur, ac ſuper eas coronæ querceæ ſuperadderentur, nimirum quòd perpetuus hoſtium victor, ac civium eſſet ſervator.*

In ſuperiori nummo Duumvir *L. Sempronius Rutilus*, in hoc *M. Sempronius Tiberinus* recenſetur, ex eadem ut videtur familia, ſed cognominibus diſtincta. *Tiberinus* ex Probo dictus eſt is, qui ad flumen Tiberim natus. *Licinia* gens, plebeia eſt, cui cognomen.

Hic nummus mediocris moduli inter raros adſcribendus.

BUTHROTUM.

C. A. BVT. EX DD. *Colonia Auguſta Buthrotum, ex decreto Decur.* Caput Auguſti.

Q. NAEVI. SVRA. A. HIP. TVL. NICER. II. VIR. B. *Quinto Nævio Sura, Aulo Hippio, Tullo Nicereo Duumviris bis.* Figura militari habitu ſtans, dextrâ demiſſâ, lævâ cartam involutam cum tæniis, ut videtur.

Buthrotum, urbs eſt Epiri littoralis, de qua Strabo lib. 7. pag. 324. Βουθρωτὸν ἐποικίαν ἔχον Ῥωμαίων. *Buthrotum, quod habet coloniam Romanorum.* Nummus *Auguſtæ* nomen præferens, eam ab Auguſto deductam arguit, eodem forſan tempore quo Colonia Patrenſis. Figura militari habitu videtur Auguſtus, cartam velut involutam cum tæniis gerens, an Coloniæ diplomata?

Nævium, Hippium & Nicereum Triumviros, à quibus deducta ſit Colonia, ſuſpicamur, quorum nomina ad rei memoriam Duumvirûm auctoritate nummo adſcripta ſunt: notas verò II. VIR

 eſſe

eſſe velut Romæ s. c. Addita forſan in area nummi littera B. ad deſignandum deductæ Coloniæ annum ſecundum : an verò tres denominentur ob amplitudinem Coloniæ.

Hic nummulus ex muſeo noſtro in Theſaurum Regium evectus, rariſſimus eſt.

BVTHR. AVGVSTVS. *Buthroti. Auguſtus.* Caput Auguſti ſine laurea.
P. POMPON..... *Publio Pomponio.* Pons cum tribus fornicibus.

Auguſtus coloniâ Buthrotum deductâ, pontem ad urbis commoditatem in Ambracio ſinu ſuper Acheronrem ſtructurâ inſigni fecit, cujus meminit Plinius lib. 4. cap. 1. *Coloni: Buthrotum, maximeque nobilitatus Ambracius ſinus*, D. *paſſ. faucibus ſpatioſum æquor accipiens, longitudinis* XXXIX. M. *paſſ. in eum defertur amnis Acheron e lacu Theſprotiæ Acheruſia profluens* XXXVI. M. *paſſ. inde, &* M *pedum ponte mirabilis omnia ſua mirantibus.* Buthrotii beneficii memores pontis figuram in Auguſti nummis ad æternum rei monumentum cælarunt.
De *Pomponia* gente dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

CÆSARAUGUSTA.

AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea, in aliis laureatum.
C. A. *Cæſarea Auguſta*, in laurea.

Cæſarauguſta urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, priùs Salduba Plinio & Ptolemæo dicta, ad Iberum amnem à Strabone lib. 3. pag. 161. collocatur. Ἐπὶ δὲ τῷ Ἴβηρι πόλις ἐστὶ Καισαραυγοῦστα καλουμένη. *Ad Iberum amnem eſt Cæſarauguſta.* Eo nomine ab Auguſto, cùm eam deduxit Coloniam, donata eſt, unde memor, plurimos ipſi nummos conſecravit, inter quos lauream illi ut perpetuo hoſtium victori exhibet. *Laurus*, inquit Plinius lib. 15. cap. 3. *triumphis propriè dicatur*, quam triumphantes gerere ſolebant, apud Dionem lib. 49. pag. 400. Ὁσάκις δ' ἄν τις πέμψαντες τὸν στέφανον τὸν δάφνινον φορῶσιν. *Ut quoties triumphans aliquis coronam lauream geſtaret.* Laurus fulmine non tangitur, ex Plut. in Sympoſ.

Hic numnus primæ magnitudinis rarus eſt, mediæ & minimæ formæ obvius & frequens, à Patino pag. 33. vulgatus.

C. A. *Cæſarea Auguſta*, in corona quercea.

Ut laureâ donabantur qui hoſtes viciſſent, ita non minori laude, quercea iis qui cives ſervaſſent, concedebatur : ſi quidem ex Vopiſco, civem unum mavult ſervare Scipio, quàm mille hoſtes perdere. Sed cur corona ex quercu potiùs quàm ex alia arbore ſeligebatur, audias Plutarchum Qu. Rom. p. 286. Πότερον ὅτι πανταχοῦ καὶ ῥᾳδίως ἐστὶν εὐπορῆσαι δρυὸς ἐπὶ στρατείας; ἢ ὅτι Διὸς καὶ Ἥρας ἱερὸς ὁ στέφανός ἐστιν, οὓς πολιούχους νομίζουσι. ἢ παλαιὸν ἀπ' Ἀρκάδων τὸ ἔθος, οἷς ἐστί τις συγγένεια πρὸς τὴν δρῦν; πρῶτοι γὰρ ἀνθρώπων γεγονέναι δοκοῦσιν ἐκ γῆς, ὥσπερ ἡ δρῦς τῶν φυτῶν. *An quod ubique copiâ in expeditionibus eſt quercus, & quidem nullo negotio? aut quia Jovi & Junoni ſacra eſt iſta corona, quibus diis urbium tutelam aſſignant? aut priſca eſt hæc Arcadum conſuetudo, quibus aliqua eſt cum quercu cognatio? primi enim hominum è terra nati creduntur, ſicut quercus inter ſtirpes prima.*

Hic nummus ſecundæ formæ tritus & vulgaris eſt.

C. A. *Cæſarea Auguſta.* Corona ex lauro & navium roſtris contexta.

Cæſarauguſtani, ut Coloniæ fundatoris Auguſti victorias poſteris commendarent, coronam ex lauri foliis & navium roſtris compoſitam, ipſi tanquam hoſtium terrâ marique victori, in nummis percuſſerunt. Suetonius Claudium, coronam navalem quaſi domiti Oceani inſigne, inter hoſtilia ſpolia faſtigio Palatinæ domus fixiſſe narrat.

Hic nummus mediocris moduli nec rarus nec obvius, à Patino pag. 33. vulgatus eſt.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.
C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Scipione & Montano Duumviris.* Fulmen alatum.

Caput Auguſti coronâ radiatâ inſigne, & inſcriptio *Divi Patris*, nummum poſt ejus mortem ſignatum arguunt, Scipionis & Montani Duumvirorum ſub Caligula Imperatore nomina ejus ævo percuſſum denotant: frequenter autem occurrunt argentei & aurei nummi, in quibus ex una parte caput Auguſti radiatum; & ex altera Caligulæ nuda effigies viſitur; quos ille in proavi memoriam cuſiſſe videtur, cùm ejus templum à Tiberio inchoatum ſummâ munificentiâ perfeciſſet, ut tradit Dio lib. 59. pag. 644. [illegible] *Cujus habitu triumphali templum Auguſti dedicavit, nobiliſſimis pueris patrimis cum virginibus ejuſdem ordinis hymnum canentibus, epulumque Senatoribus & eorum uxoribus ac populo datum, variaque ſpectacula edita.* Ut autem nihil memoriæ Auguſti deeſſet, effigiem ejus in nummis radiatam exhibuit Caligula, Cæſarauguſtani verò & Caligulæ nummos, & caput Auguſti cum *Divi* titulo & radiata corona ornatum, ut ipſi gratularentur, ſub iiſdem Duumviris Scipione & Montano percuſſerunt. Fulmen in averſa parte, divinitatis ſymbolum eſt. Illuſtr. Spanhemius Diſſ. 5. pag. 395. Imperatoribus illud in eorum nummis appoſitum exiſtimat tanquam Jovibus Latiis, *quâ ratione*, ait, *fulmen in dextra Julii Cæſaris collocatur in antiquo Epigrammate:*

[illegible]
Ut Jupiter novus altus in Auſoniis audiens.

Hic nummus majoris moduli à Patino in omiſſis pag. 311. vulgatus, eſt rariſſimus.

AVGVSTO DIVI F. LEG. IV. LEG. VI. LEG. X. *Auguſto Divi filio. Legio quarta, Legio ſexta, Legio decima.* Vexillum inter duo manipulorum ſigna.
C. C. A. TIB. FLAVO. PRAEF. GERM. IVVENT. LVPERCO. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Tiberio Flavo Præfecto Germanorum, Lucio Juventio Luperco Duumviris.* Colonus agens boves.

Nummum vulgavit Seguinus noſter pag. 119. edit. 2. quem ab hiſce tribus Legionibus Cæſarauguſtæ hiberna agentibus ſignatum arbitratur. Sed unde Legionibus jus cudendæ monetæ conceſſum

ceſſum eſt? Nos autem ad Coloniæ originem ſpectare hæc ſigna militaria contendimus. Colonus hinc agens boves partim ex plebe, ſigna inde Legionum partim ex Veteranis deductæ Coloniæ ſymbola ſunt. Legionum in nummo nomina illas indicant, ex quibus Veterani Cæſarauguſtam tranſmiſſi fuere, Legio IV. colonos ex unica, nomine *Scythica*, deductos denotat; ſed cùm VI. duæ eſſent, una *Victrix*, altera *Ferrata*, & X. pariter duæ, una *Gemina*, altera *Fretenſis*, ex ſexta *Ferrata* & decima *Fretenſi* potiùs, quàm ex duabus aliis, deductos colonos putamus, quòd illæ in Hiſpania ab Auguſto ad provinciæ munimentum ſint conſtitutæ, IV. verò *Scythica* in Syriam tranſmiſſa; unde illam nunquam in Hiſpania locatam novimus: ex quo Seguini ſententia convellitur, qui eam Cæſarauguſtæ hiberna agere narrat. De Duumviris infrà.

Hic nummus primæ magnitudinis præſtantiſſimus eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

C. C. A. TIB. CLOD. FLAVO PRAEF. GERMAN. L. IVVENT. LVP. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Tiberio Clodio Flavo Præfecto Germanorum, Lucio Juventio Luperco Duumviris.* Bos.

Apud Com. Mediobarbum pag. 46. pro TIB. FIANO lege TIB. FLAVO, & pag. 47. pro TI. CLOD. FIANO, repone TI. CLOD. FLAVO; in Indice dele TIB. FIANO FABIO.

En alterum ſub iiſdem Duumviris deductæ Coloniæ ſymbolum: bos enim pro earum, imò & Municipiorum inſigni ab Antiquariis reputatur; quibuſdam ſoli fertilitatem denotare videtur, ad agriculturam cives invitans, à Plutarcho in Theſeo pag. 11. refertur. Ἔκοψε δὲ καὶ νόμισμα βοῦν ἐγχαράξας ἢ διὰ τὸν Μαραθώνιον ταῦρον, ἢ διὰ τὸν Μίνω στρατηγὸν, ἢ πρὸς γεωργίαν τοὺς πολίτας παρακαλῶν. *Signavit etiam nummum inciſo bove, vel ob taurum Marathonium, vel ob Minois ducem, vel ad agriculturam cives incitans.*

Primus Duumvir in ſuperiori nummo cum prænomine & cognomine tantùm deſignatus, in hoc gentis nomen exhibet, vocaturque *Tiberius Clodius Flavus*, *Tiberii* prænomen datum eſt, ex Probo in Epitome, iis qui ad flumen Tiberim naſcebantur. *Clodiam* gentem à Clodio Æneæ ſocio nuncupatam ſcribit Feſtus Pompeius. Cognomen *Flavi* à capillitio inditum narrant. Sed hic Duumvir *Præfectus Germanorum*, id eſt cohortis, inſcribitur; quem titulum etſi emeritus conſervaſſe videtur, & in nummo cum Duumviri dignitate appoſuit. Alter Duumvir, *Lucius Juventius Lupercus* appellatur. *Lucius* à Lucumonibus dictus, aut qui lucis initio natus eſt. *Juventiorum* familiam nobilem & conſularem ex Municipio Tuſculano Romam veniſſe, auctor eſt Cicero Orat. pro Cn. Plancio. *Luperci* cognomen à buccinatoribus luporum pelles geſtantibus dictum aiunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro notandus.

AVGVSTVS DIVI F. COS. XI. DES. XII. TR. P. XIX. Caput Auguſti laureatum.

CAESAREA. AVGVSTA. C. ALLIARIO. T. VERRIO II. VIR. Colonus agens boves.

Similis nummus apud Occonem pag. 64. & Mediobarbum pag. 47. reſarciendus ut ſuprà.

Cæſarauguſtani Auguſtum in nummo Conſulem deſignatum XII. inſcripſerunt, ei gratulantes, quòd multis Conſulatibus, cùm deferrentur, poſt XI. recuſatis, magno demum intervallo, id eſt ſeptemdecim annorum, petierit ultro duodecimum.

Colonus agens bovem & vaccam, deductæ Coloniæ ſymbolum eſt: bos enim & vacca cum aratro jungebantur ad terminos Coloniæ deſignandos, ex Varrone lib. 4. de Lingua Latina; ita ut vacca verſus urbem quam conderent propinquior eſſet, ut mulieribus puerorum & familiæ curam eſſe denotarent; exterioribus verò bos, ut hominibus agrorum culturam indicarent, ductoque aratro mœnia deducebant, & eo ſublevato, ubi portam locare vellent. Vide Raph. Fabrettum de Col. Trajani cap. 6. pag. 152.

De

De *Alliaria* gente altum apud Hiſtoricos ſilentium. *Verria* gens nota eſt, Verrius Flaccus, alter Juris Pontificii peritiſſimus, alter ſuperioris libertus, docendi genere maximè clarus.

Hic nummus mediocris formæ inter raros collocandus.

IMP. TRIBVN. POTES. XX. Caput Auguſti laureatum.

CAESAREA. AVGVSTA. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cæſarea Auguſta, Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Langudo Duumviris.* Colonus agens boves.

Mediobarbus pag. 47. ex Occone pag. 65. hic verò ex Goltzio pag. 51. ſcribunt CN. DOM. L. DO. M. C. VET. C. AVG. III. VIR. & in ſequenti nummo CN. DOM. IMP. C. VET. LANG. II. VIR. pro CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR.

Cæſarauguſtani Tribunitiam poteſtatem XX. forſan eâ ratione ſignarunt, quâ in ſuperiori nummo COS. XI. DES. XII. appoſuerant, lætantes ſcilicet quòd Auguſtus tandem poſt ſeptemdecim annos Conſul deſign. XI. conſulatum XII. gereret in hac XX. Tribunitia poteſtate, quia bonum omen ex ejus Conſulatu augurabantur: Dio enim lib. 53. pag. 521. refert, cùm multa prodigia Romam terruiſſent, cauſam malorum creditam fuiſſe, quod Auguſtus non eſſet Conſul. Νομίσαντες οἱ Ῥωμαῖοι οὐκ ἄλλως σφίσι ταῦτα συμβεβηκέναι, ἀλλ' ὅτι μὴ καὶ τότε ὑπατεύοντα τὸν Αὔγουστον ἔχειν. *Romani exiſtimantes id ſibi haud alia de cauſa contingere, quam quòd Auguſtum non eo etiam anno Conſulem haberent.*

Gentis *Domitiæ* duæ claruerunt familiæ, altera patricia, altera plebeia, à quibus prænomina nulla præterquam Lucii & Cnei uſurpata ſunt: *Cneus* autem ob inſigne nævi qui in corpore gignitur, dictus eſt. *Vettia*, aliis *Vectia*, gens, plebeia eſt: Q. Vettius Duumvir cum L. Cornelio, Cæſare v. Conſule, apud Gruterum pag. 299. renuntiatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis tritus & vulgaris eſt.

AVGVSTVS DIVI. F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. L. CASSIO. C. VALE. FEN. II. VIR. *Cæſarea Auguſta, Lucio Caſſio, Caio Valerio Feneſtellâ Duumviris.* Colonus agens boves.

Nummus nihil habet ſingulare præter Duumvirorum nomina: typus enim idem. *Caſſia* gens in patricias & plebeias diviſa eſt. *Valeriam* è Sabinis oriundam cum Tatio Rege Romam veniſſe tradit Dionyſius l. 4. ejus verò Principem *Voluſum Valerium* nominat Plutarchus in Publicola. *Caii* prænomen à gaudio patrum refert Valerius. *Feneſtella* cognomen, an à feneſtra diminutivum? *L. Feneſtella* Hiſtoricus Romanus citatur à Plinio lib. 33. cap. 11. mortuus eſt ſub Tiberio noviſſimo ejus principatu ſeptuagenarius, & ſepelitur Cumis. Euſebius.

Hic nummus mediocris formæ in Patini Indice vulgatus, frequens & obvius habetur.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. M. KANINIO ITER. L. TITIO. II. VIR. *Manio Kaninio iterum, Lucio Titio Duumviris.* Colonus agens boves.

Pro FAVINIO ITER. TITIO apud Mediobarbum pag. 47. lege M. KANINIO. ITER. L. TITIO.

Manius Kaninius vir ſummæ virtutis & dignitatis fuiſſe videtur, ut Duumvir iterum ſit creatus: pauci enim in nummis bis Duumviratum geſſiſſe notantur. *Kaninia* gens, eadem quæ *Caninia*, Conſularis, duas habuit apud Hiſtoricos familias, *Rebilos* & *Regulos*, in nummis *Gallos* & *Labeones*. *Manii* cognomen habuit, qui mane ortus eſt, aut ominis cauſâ, quaſi bonus: *manium* enim antiqui bonum dicebant, ex Varrone. *Tertius*, prænomen à numero. De *Lucio* dictum eſt. *Titia* gens ab antiquis Scriptoribus inter plebeias numeratur. *Titius* alter prænomine *Sextus*, Duumvir cum L. Geminio apud Gruterum pag. 315. ſub Auguſto etiam perhibetur.

Hic nummus ſecundi moduli nec rarus nec obvius eſt.

AVGUSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. Q. LVTATI. M. FABI. II. VIR. *Quinto Lutatio, M. Fabio Duumviris.* Colonus agens boves.

Quintus Lutatius primus Duumvir in nummo perhibetur. *Quinti* prænomen à numero dictum. *Lutatia* gens, plebeia, ſed conſularis: C. Lutatius Catulus conſulatum geſſit anno U.C. 502. de quo Silius 13.

Proſternis Pœnos navali marte, Lutati.

Alter Duumvir *Marcus Fabius* appellatur: *Marcus* autem dictus eſt, qui menſe Martio natus, ex Varrone. *Fabia* gens, patriciâ, ita antiqua, ut familiæ ſuæ auctorem dixerint Herculem, quem ferunt cum Evandri filia congreſſum genuiſſe Fabium, à quo deinde Fabiorum familia deſcenderit: Plut. in Fabio Max: Sunt qui *Fabios* ab agrorum foſſione *Fodios* primùm appellatos, deinde mutatis duabus litteris *Fabios* dictos, memoriæ prodiderunt. De *Fabia* gente Ovidius lib. 3. Faſt.

Romanos decorat Fabiorum clara propago.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino Dial. 7. & à Patino pag. 33. vulgatus; frequens & obvius eſt.

IMP. DIVI F. Caput Auguſti nudum.

CAESAR. AVGVSTA. Q. MAXIMO ITER. C. VALENTINO II. VIR. *Quinto Maximo iterum, Caio Valentino Duumviris.* Colonus agens boves.

Apud Mediobarbum pag. 47. ex Occone pag. 73. pro FINO repone VALENTINO.

Quintus Maximus & C. Valentinus, ex quibus fuerint gentibus ignoratur, prænomina tantùm & cognomina eorum ſunt; *Maximus* quidem prænomen multis familiis vulgare, *Valentinus* verò Valerius peculiare eſt: primus Duumvir *Maximus*, iterum duumviratum geſſiſſe notatur, an poſt decennium, ut Romæ Conſules.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius eſt.

IMP. AVG. TRIB. POTES. XIV. Caput laureatum, ante quod lituus, & pone ſimpulum.

CAESAR. AVGVSTA. M. PORCI. CN. FAD. II. VIR. *Marco Porcio, Cneo Fadio Duumviris.* Colonus agens boves.

Cæſarauguſtani ſigna pontificalia lituum ante Auguſti faciem, ſimpulum verò pone caput gratulantes

tulantes poſuerunt, quòd Flamen Dialis, poſt L. Merulam bello civili Mariano occiſum, primus fuiſſet creatus anno U. C 744. Julio Antonio Africano & Q. Fabio Maximo Coſſ. cùm Tribunitiam poteſtatem XIV. in nummo ſignatam ageret, cujus meminit Dio lib. 54. pag. 546. Καὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ ὅτι ἱερεὺς τοῦ Διὸς πρῶτον μετὰ τὸν Μερούλαν ἀπεδείχθη. *Tum quoque primum poſt Merulam Flamen Dialis creatus eſt.* Quod Suetonius confirmat in ejus vita num. 31. *Nonnulla etiam ex antiquis cærimoniis paulatim abolita reſtituit, ut Salutis Augurium, Diale Flaminium*, &c.

Porcia gens, plebeia, ex Tuſculo Municipio oriunda. Porcios à porcis dictos ſcribit Plutarchus in Publicola, ut à ſuibus Suillios; cui adſtipulatur Varro lib. 2. de re ruſt. cap. 1. *Nomina multa*, inquit, *habemus ab utroque pecore, à majore & à minore: à minore Porcius, Ovilius, Caprilius; ſic à majore Equilius*, &c. *Fadia*, etiam plebeia eſt; T. Fadius Gallus Tribunus plebis anno U. C. 696. qui priùs Ciceronis Quæſtor perhibetur.

Hic nummus medii moduli rarus eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
CAESAR. AVGVSTA. C. SABINO. P. VARO. II. VIR. Colonus agens boves.

Cæſarauguſtæ meminit Prudentius de Martyribus Cæſarauguſtanis:
Cæſarauguſtam vocitamus urbem.

Caius Sabinus & *Publius Varus* ad quas pertineant familias, cùm prænomina & cognomina ſint, difficile eſt pronuntiare. *Sabinus* dictus eſt Claudius gentis ſuæ primus, quòd ortus eſſet ex oppido Sabinorum. *Varus* appellatus eſt, qui crura incurva haberet; inde plurimarum gentium cognomen Quinctiliorum perpetuum fuit, quibus prænomen *Publii* familiare.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros collocandus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
CAESAR. AVGVSTA. Q. STATIO. M. FABRICIO. II. VIR. *Cæſarea Auguſta. Quinto Statio, Marco Fabricio Duumviris.* Colonus agens boves.

Statia gens, plebeia ſatis vetuſta. T. Livius Dec. 1. lib. 2. T. Statii Tribuni plebis anno U. C. 279. meminit. *Fabricia*, Conſularis, Luſcini cognomento. C. Fabricius conſulatum geſſit anno U.C. 581. de quo Virgilius Æneid. 6.
Fabricius parvo contentus, munera Regum
Qui ſpernit, Pyrrhum & Samnites marte laceſſit.
Ejus geſta apud Livium, Ciceronem, Valerium, Gellium & Suidam legas.

Hic nummus mediocris moduli ob familiarum nomina inter rariores adſcribendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
CAES. AVGVS. L. CASSIO C. VALERIO II. VIR. Vexillum aræ impoſitum.

Ara & vexillum ad Coloniæ originem ſpectant. Dum autem Colonia deducebatur, aram primùm exſtruebant, ſupra quam ſacra fierent, priuſquam colonus aratro terminos urbis deſignaret, qua de re ille in variis nummis velatus ritu Sabino bovem & vaccam agit: ſacrificio peracto, vexillum Legionis in ea deducendæ nomen præferens imponebatur.

L. Caſſius & *C. Valerius* Duumviri cum typo coloni boves agentis ſuprà percuſſi ſunt, de quibus eo loco dictum eſt.

Hic nummus minimæ formæ obvius & tritus eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAES. AVGVS. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Languido Duumviris.* Vexillum ſupra aram.

Alter jam nummus ſub iiſdem Cneo Domitio Amplo & Caio Vettio Languido Duumviris cum coloni boves agentis typo percuſſus, nunc vexillo & arâ altero Coloniæ deductæ inſigni prodit. De utroque loquentem audias Ciceronem Philipp. 2. in M. Antonium. *Caſilinum Coloniam deduxiſti, quò erat paucis annis antè deducta, ut vexillum videres, & aratrum conduceres.*

De his Duumviris dictum eſt; *Ampli* cognomen à corporis habitu; *Languidi* verò à debili ſanitatis ſtatu.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAES. AVGVS. MA. KANI. ITER. L. TITI. II. VIR. *Cæſarea Auguſta, Manio Kaninio iterum, Lucio Titio Duumviris.* Vexillum aræ impoſitum.

Apud Mediobarbum pag. 46. pro MAN. GRANIO ITER. repone MAN. KANINIO ITER.

Jam prodiit nummus ſecundæ magnitudinis ſub Manii Kaninii & Lucii Titii Duumviratu, cum colono boves agente ſignatus; nunc verò alter minimæ formæ cum vexillo & ara. Illud verò notandum, quòd Coloniarum nummi ſecundi moduli bovem, aut colonum boves agentem, & nunquam vexillum aræ impoſitum, exhibeant; at vero minimæ formæ numiſmata ſemper vexillum, & rarò bovem aut colonum. De his Duumviris dictum eſt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter raros collocandus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA M. PORCI. CN. FADI. II. VIR. *M. Porcio, Cneo Fadio Duumviris.* Vexillum aræ impoſitum.

Vexillum ſuper ara, ſolitus nummorum minimæ formæ typus, iterum prodit ſub eodem M. Porcii & Cn. Fadii Duumviratu, qui colonum cum bovibus ſuprà ſignarunt. De *Porcia* & *Fadia* gente dictum eſt.

Hic nummulus à Patino pag. 33. vulgatus, frequens & obvius eſt.

IMP. CAESAR AVG. C. CAES. COS. DES. *Imperator Cæſar Auguſtus, Caius Cæſar Conſul deſignatus.* Tres figuræ ſtantes ſupra cippos, Auguſtus velatus inter Caium & Lucium prætextâ togâ ornatos. Auguſtus Caio capedunculam ſeu ſimpulum porrigit.

CAESAREA. AVGVSTA. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Languido Duumviris.* Tria ſigna militaria.

Singularis hic nummus à Cæſarauguſtanis in memoriam ſacerdotii ab Auguſto Caio Cæſari collati percuſſus, ſolemnem à Pontifice Maximo ipſius conferendi ritum exhibet. Auguſtus velo ornatus ſimpulum Caio prætextato porrigit, Lucio fratre ex alterà parte ſpectante: is enim auſus fuerat ab Auguſto petere ut conſulatus daretur Caio fratri nondum ex ephebis egreſſo, quem etſi indignatus pater, Senatus Populique Rom. decreto annum 15. agentem deſignavit Conſulem, deinde ipſi ſacerdotium detulit, cujus teſtes nummus & Dio lib. 55. p. 554. Καὶ μετὰ τοῦθ' ἱερωσύνην μέν τινα αὐτῷ, καὶ τὸ ἐς τὸ συνέδριον συμφοιτᾶν, τό, τε θεᾶσθαι, τῇ βουλῇ ἔδωκε. *Deinde ſacerdotium Caio, utque in Senatum ire, & inter Senatores ſpectaculis epuliſque intereſſe liceret, dedit.* Auguſtus Caium Conſulem deſignatum in Armeniam miſit, ubi læſus, Romam rediens, in Cilicia interiit. Vide erudita P. Noriſii in Cenot. Piſan. Commentaria. Signa militaria ad Coloniæ militaris originem ſpectant.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis & elegantiæ habendus, cujus typum propria manu delineavit Cardinalis de Maſſimi, dum erat in Hiſpania Nuntius, & mihi pro ſua in Antiquarios ſingulari benevolentia communicavit.

C·A·L A G U R I S.

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.

Q. AEM. C. POST. MIL. II. VIR. *Quinto Æmilio, Caio Poſtumio Milone Duumviris.* Bos.

Calaguris urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Iberum fluvium, inter oppida civium Romanorum à Plinio lib. 3. cap. 3. recenſetur, in nummo verò & *Municipium* nominatur, & *Julia* inſcribitur. Municipium quidem ut aliæ urbes *Graccuris, Ergavica, Oſicerda,* &c. Reipublicæ tempore cum jure veteris Latii facta, deinde à Julio Cæſare ſuffragii jure donata, *Julia* vocata eſt, uti Bilbilim poſt jus idem ab Auguſto acceptum, *Auguſtæ* nomen habuiſſe ſuprà retulimus. Julius Cæſar multas in Hiſpaniam deduxit Colonias, Liv. 4. *Tertium genus Romani coloni ab D. Cæſare poſt devictos Pompeii liberos adjecti.* Multa Hiſpaniæ urbibus beneficia contulit. Hirtius de Bello Hiſp. *Eam provinciam ex omnibus provinciis peculiarem ſibi conſtituiſſe, & quæ potuiſſet beneficia largitum, vectigalia quæ Metellus impoſuiſſet, à Senatu petiiſſe, & eis pecuniis provinciam liberaſſe.*

De *Æmilia* gente dictum eſt. *Poſtumia* autem, patricia & vetuſtiſſima eſt, ſi quidem P. Poſtumius Tubertus Conſul anno quinto poſt exactos Reges triumphavit, ut ait Livius Dec. 1. l. 2. Bos, ſolemne Municipiorum ſymbolum.

Hic nummus ſecundæ formæ obvius eſt.

M. C. I. *Municipium Calaguris Julia.* IMP. AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea.

Q. ANTONI. L. FABI. II. VIR. *Quinto Antonio, Lucio Fabio Duumviris.* Bos.

Plurimos Calaguritani Auguſto nummos, ſed ferè omnes cum bovis typo Municipii inſigni obtulerunt, ideo parum eruditionis illi continent, ſi hiſtoriam ſpectas: porrò æſtimandi ſunt, cùm Romanarum familiarum notitiam in ſignandis Duumvirorum nominibus exhibeant, unde ipſi propagati jura inſtitutaque urbis conſervant. *Antonia* gens in patricias & plebeias diviſa, ab Anteone aut Antone Herculis filio aut ſocio originem duxiſſe ſe jactabat. *Fabia*, patricia, majorum gentium, ut opinatur Fulv. Urſinus, à Fabio Herculis etiam filio ortum trahere gloriabatur,

riabatur; ſed Auguſti tempore ferè omnes Fabii, novi erant homines, ſi Ant. Auguſtinum audias in Fam. Rom.

Hic nummus medii moduli nec rarus nec obvius.

MV. CAL. I. IMP. AVGVS. *Municipium Calaguris Julia. Imperator Auguſtus.* Caput Auguſti ſine laurea.

L. BAEBI. P. ANTESTI. II. VIR. *Lucio Bæbio, P. Anteſtio Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum p. 47. pro L. B. BEBI. C. ATESTI. lege L. BAEBI. P. ANTESTI. Strabo lib. 3. Calaguritanos in Vaſconum regione collocat. Καὶ ἐν Καλαγούρει Οὐασκώνων πόλει. *Et in Calaguri Vaſconum urbe.*

Bæbia gens, plebeia, plurimis cognominibus diſtincta, *Dives*, *Sulca*, & *Tampilus*: quidam verò ſcribunt *Bebius*. *Anteſtia*, eadem videtur quàm *Antiſtia*, pariter plebeia eſt, cujus præcipua ſunt cognomina, *Rheginus*, *Vetus*, & *Labeo*.

Hic nummus mediocris moduli rarus eſt.

MV. CAL. IVLIA. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia. Auguſtus.* Caput Auguſti laureatum.

L. BAEB. PRISCO C. GRANIO BROC. II. VIR. *Lucio Bæbio Priſco, Caio Granio Broccho Duumviris.*

Apud Mediobarbum pag. 47. pro C. GRAV. BROC. lege C. GRAN. BROC. Nulla gens *Gravia.*

Urbis Calaguris meminit Florus lib. 4. in Bello Sertoriano. *Et in fame*, inquit, *nihil non experta Calaguris.*

Bæbius in hoc nummo *Priſci* cognomen multis familiis vulgare præfert, & unà cum Caio Granio conſcribitur, in anteriori vero cum Anteſtio; ſed alter alteri Duumviro ſuffectus videtur. *Grania* gens, plebeia. *Brocchi* cognômen apud veteres datum eſt ei cujus dentes prominebant, teſte Varrone.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino Dial. 7. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens & obvius eſt.

MV. CAL. I. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.

Q. BAEB. FLAVO C. SEMP. BARB. II. VIR. *Quinto Bæbio Flavo, Caio Sempronio Barbato* aut *Barbula, Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum p. 47. pro Q. BAEB. FIL. AVO, lege Q. BAEB. FLAVO.

Ad Calagurim Sertorianorum victoriæ meminit Appianus de Bello civ. l. 1. Σερτώριος δὲ καὶ τὰ πεσόντα ἤγειρε, καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸ χεῖλον Καλάγυρει στρατοπεδευμένοις ἐπιδραμὼν ἔκτεινε τρισχιλίους. *Sertoriani reparatâ mœnium parte quæ corruerat, hoſtem ad Calagurim adepti, occiderunt tria millia.*

En alter *Bæbius* in hoc nummo Duumvir, ejuſdem ut videtur familiæ, ſed prænomine & cognomine diſtinctus; anterior quidem *Lucius Bæbius Priſcus*, hic vero *Quintus Bæbius Flavus* appel-

appellatur. *Flavi* cognomen à colore. De *Sempronia* gente dictum eſt. *Barbatus* è barba deprompt*us*, ut & *Barbula*.

Hic nummus mediæ formæ inter raros locandus.

IMP. AVGVST. PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.

MV. C. I. M. LIC. CAPEL. C. FVL. RVTIL. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Marco Licinio Capella, Caio Fulvio Rutilo Duumviris.* Bos.

Calaguritani Auguſto gratulantes, nomen *Patris patriæ* in ejus nummis appoſuiſſe videntur, poſtquam illud anno U. C. 751. per Val. Meſſalam Conſulem ei delatum eſſet, teſte Suetonio cap. 58. *Patris patriæ cognomen univerſi repentino maximoque conſenſu ei detulerunt.... per Valerium Meſſalam id mandantibus cunctis.* Quod ei ob clementiam datum narrat Aurel. Victor de Cæſarib. *Pater patriæ ob clementiam, ac Tribunitia poteſtate perpetuò habitus.*

Licinia gens à Licino cognomine dicta, inter plebeias numeratur, cui cognomen *Capellæ* novum, licèt plurimis diſtincta ſit ſtirpibus. *Fulvia* à fulvo colore vocata, inter plebeias pariter recenſetur, cui etiam *Rutili* cognomen à corporis colore recens eſt.

Hic nummus ſecundi moduli nec rarus nec obvius eſt.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.

C. MAR. CAP. Q. VRSO II. VIR. *Caio Mario Capitone, Quinto Urſo Duumviris.* Bos.

Nil mirum ſi Calaguritani tam multos Auguſto nummos dedicarint, cùm non ſolùm Julii ejus patris beneficiis, à quo urbs nomen *Juliæ* habuit, obſtricti eſſent; ſed ipſi Auguſto, quod inter armigeros ad corporis cuſtodiam Calaguritanos adſciviſſet, ut tradit Suetonius in ejus vita cap. 49. *Calaguritanorum manu, quam uſque ad devictum Antonium inter armigeros circum ſe habuerat.*

Maria gens, plebeia. Sextus Marius Hiſpaniarum ditiſſimus ſub Tiberio memoratur à Tacito Annal. 6. *Capitonis* cognomen à capitis quodam vitio. Alter Duumvir, cùm prænomen *Quinti*, & cognomen *Urſi* tantùm exhibuerit, cujus ſit familiæ, conjicere non facile eſt. *Quinti* prænomen à numero dictum. *Urſo* ſcribit Plinius lib. 4. & 5.

Hic nummus mediæ magnitudinis inter raros numerandus.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti nudum.

M. PLAE. TRAN. Q. VRSO II. VIR. ITER. *Marco Pletorio Tranquillo, Quinto Urſo Duumviro iterum.*

Apud Mediobarbum pag. 47. pro TRANQ. lege TRAN. Q.

Julius Cæſar de Bello civ. lib. 1. Calaguritanos partibus Pompeii ſub ejus Legatis Afranio & Petreio faventes, ad ſuas tranſmigraſſe narrat. *Interim*, ait, *Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi, mittunt ad eos Legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur.* Ipſi ad Cæſaris amicitiam adjuncti, frumento illum juverunt, quòd omnibus undique conquiſitis jumentis in ejus caſtra deportarunt. Beneficiis ob id à Julio acceptis, urbs *Juliæ* cognomen aſſumpſit.

II. VIR,

II. VIR. ITER. de Q. Urſo tantùm intelligendus, qui in anteriori nummo cum Mario Capitone Duumvir renunciatur. Duumviri ut Conſules Romæ eandem in Coloniis poteſtatem habebant. Plures creabantur, ut alter alterius inſolentiæ, ſi res poſtula[illegible]t, intercedere & occurrere poſſet. Annuum illis imperium. Deſignabantur ante Magiſtratum tribus menſibus. In iis quadraginta trium annorum ætas Legibus determinata requirebatur. Conſulatum iterum gerere ante decennium prohibebat Lex. Livius Decad. 1. lib. 10. *Legem recitari juſſit, quâ intra decem annos eundem Conſulem refici non liceret.*

Plætoria gens, plebeia, cui novum *Tranquilli* cognomen. De *Quinto Urſo* vide ſuprà.

Hic nummus ſecundi moduli ab Ant. Auguſtino Dial. 7. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

MV. CAL. IVL. IMP. AVGVS. *Municipium Calaguris Julia. Imperator Auguſtus.* Caput Auguſti ſine laurea.

C. MARI. M. VAL. QVAD. II. VIR. *Caio Mario, M. Valerio Quadrato Duumviris.* Bos.

Calaguritani a Plinio lib. 3. cap. 3. gemini dicuntur, alii inter cives Romanos recenſentur cognomine Naſſici: *Ex his civium Romanorum.... Calaguritanos, qui Naſſici cognominantur.* Alii inter ſtipendiarios revocantur: *Stipendiarios.... Calaguritanos, qui Fibularenſes.* Ambo ex conventu Cæſarauguſtano. Paulus Merula Coſmogr. part. 2. l. 2. c. 13. Naſſicos ad Ilergetes, Fibularenſes ad Vaſcones pertinere contendit. Sed ad Naſſicos ſpectant nummi titulo Municipii inſignes, utpote cives Romani, ex Plinio, jus cudendæ monetæ habentes. Perperam autem Ant. Auguſtinus Dial. 7. nummos cum epigraphe C. C. A. *Colonia Calaguris Auguſta*, interpretatur, qui ad Coloniam Cæſarauguſtam pertinent; ipſi enim ad Calagurim Naſſicam, quæ Municipium habetur; nec ad Calagurim Fibularenſem, quæ ſtipendiaria eſt, revocari poſſunt.

Jam *Caius Marius* cum Q. Urſo in Calaguritanorum nummis Duumvir perhibetur; an idem aut alter, incertum eſt. De *Valeria* gente paulo antè diximus. *Quadrati* cognomen ab amplo corporis habitu repertum videtur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro habendus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

MV. CAL. I. C. SEMP. P. ARRI. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Caio Sempronio, Publio Arrio Duumviris.* Bos.

Calaguris, patria fuit Quintiliani Rhetoris, teſte D. Hieronymo ex Euſebii Chronico. *Quintilianus ex Hiſpania Calaguritanus, primus Romæ publicam ſcholam tenuit, & ſalarium accepit, & claruit. Romam cum Galba venit; ipſe quoque Hiſpanos provinciales ſuos vocat.* Aurelius Prudens vir Conſularis & Poëta ſub Theodoſio, Calaguritanus pariter, ut ipſe innuit in Periſteph. hymn. 7.

Noſtra geſtabit Calaguris ambos,
Quos veneramur.

Sempronia gens in patricias & plebeias diſtincta; vide Fulvium Urſinum de Fam. Rom. *Arria*, plebeia videtur; *Publii* cognomen ominis causâ à pube dictum quidam putant.

Hic nummus ſecundi moduli rarus & elegans eſt.

IMP.

IMP. AVGVSTVS PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.
MV. C. I. L. VALENTINO L. NOVO II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Lucio Valentino, Lucio novo Duumviris.* Bos.

Valentinus & *Novus* Duumvirorum cùm ſint cognomina, eorum familias noſcere non eſt facile, niſi nummi ampliores eas nobis ſuppeditent. *Valentinus*, cognomen Tulliæ & Valeriæ genti familiare. *Novi* frequens in Inſcriptionibus Gruteri mentio. Nummi cognominibus tantùm inſtructi, minùs probantur quàm alii qui familias enuntiant: illi enim in Imperatorum ſerie & urbium catalogo tantùm reponi poſſunt; hi verò & in familiarum nummis præterea locum habent.

Hic nummus mediæ magnitudinis obvius eſt.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Auguſti ſine laurea.
C. VALERI. C. FENI. II. VIR. *Caio Valerio, Caio Fenio Duumviris.* Bos.

Valeria gens è Sabinis oriunda, in patricias & plebeias diviſa eſt. *Fenia*, parùm nota; Fenius Rufus Præfectus Annonæ, deinde Prætorii ſub Nerone, apud Tacitum lib. 13. & 15.

Hic nummus ſecundæ formæ ob nomen Feniæ gentis inter rariores computandus.

NASSICA. Caput Auguſti ſine laurea.
MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Bos.

Fulv. Urſinus in Illuſtr. Imag. Joannes Faber ejus Commentator, & P. Seguinus pag. 94. edit. 2. non Auguſti caput in hoc Municipio percuti ſolitum, ſed Corn. Scipionis Naſſicæ, qui tanquam vir optimus Matris magnæ figuram Peſſinunte Romam anno U. C. 549. aſportatam excepit, effigiem eſſe putarunt, quam in ejus memoriam à quodam Triumviro ſignatam tradit Faber. *Veriſimile eſt*, inquit, *quod quiſpiam Corneliæ familiæ, cujus & Naſſica fuit, cùm monetalis Triumvir eſſet, in memoriam honoris familiæ ſuæ tributi nummum hunc percuſſerit.* Vox *Naſſica* circa caput Auguſti perſuaſit: cur autem illa in Calaguris numiſmatibus appoſita, aperiendum.

Naſſica, non viri nomen, ſed urbis cognomen eſt, ut ex Plinio lib. 3. cap. 3. liquet, qui Calaguritanos appellat Naſſicos. *Calaguritani*, inquit, *qui Naſſici cognominantur*. Quod confirmat vetus inſcriptio apud Ambroſium Morales. MVN. CALAGVRIS IVLIA NASSICA. Hæc urbs pariter *Calaguris Julia Naſſica* à Joan. Fran. Andrea lib. de Patria S. Laurentii appellatur. Ut Calaguris ob aliquam immunitatem à Julio Cæſare acceptam, *Juliæ* nomen habuit, ſic ob beneficium ipſi à Corn. Scipione collatum, *Naſſica* ab ejus cognomine videtur nuncupata; dum ille Prætor Hiſpaniam adminiſtraret, ut refert Livius lib. 5 Dec. 4. *Sext. Digitius Prætor in Hiſpania citeriore crebra magis quàm digna prælia fecit, adeoque pleraque adverſa, ut vix dimidium militum quàm quod acceperat, ſucceſſori tradiderit; nec dubium eſt quin omnis Hiſpania ſublatura animos fuerit, ni alter P. Cornelius Cn. F. Scipio trans Iberum multa ſecunda prælia feciſſet, quo tempore non minùs quinquaginta oppida ad eum defecerunt.* Hoc tempore Municipium Calaguris facta eſt, beneficiique memor, *Naſſicæ* nomen aſſumpſit, & ludos quos Scipio inter hujus pugnæ diſcrimen voverat, celebravit; ut ex eodem Livio lib. 34. liquet.

Hic nummus mediocris moduli olim in cimelio Em. Cardinalis de Maſſimi, inter elegantiores adſcribendus. Similem nummum refert Paulus Merula part. 2. lib. 2. cap. 14. Coſmograph. *In æreo quodam numino effigies eſt juvenis Auguſti cum hac inſcriptione* NASSICA, *in averſa facie taurus eſt ſculptus, inſigne Municipiorum, cum inſcriptionibus; ſupra quidem taurum* CALAG. *infrà verò* IVLIA.

MV. CAL. I. in aliis MV. CAL. IVL. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia Auguſtus.* Caput Auguſti cum laurea.

L. PRISCO C. BROCCHO II. VIR. *Lucio Priſco, Caio Broccho Duumviris.* Caput bovis.

Bos Municipiorum ſymbolum, mitratus ad ſacrificia ſpectat; quod & hic caput ejus nudum denotat ob ludos ſcenicos. Calaguris Romam imitata, ludos Megalenſes in honorem Matris Idææ inſtitutos celebravit; Roma quidem in Cybelis cultum, Calaguris verò ob Scipionis Naſſicæ memoriam. Hos Scipio de manubiis ſeu impenſâ ſuâ per decem dies fecit; illos deinde Ædiles, ob dedicationem templi anno decimotertio à Deæ adventu perfecti, ſenatuſconſulto celebrarunt. Ædilium nomina recenſet Plinius lib. 34. cap. 54. *Megalenſia, ludos ſcenicos, Attilius Saranus, L. Scribonius Libo Ædiles Curules primi fecerunt.* Horum ludorum meminit Ovidius 4. Faſt.

Divorum Matri ſunt Megaleſia ludi.

L. Priſci & *C. Brocchi* familias penitus ignoraremus, niſi amplior nummus antè laudatus Priſcum ad Bæbiam, Brocchum verò ad Graniam revocaret.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius eſt.

NASSICA. Caput Auguſti ſine laurea.

C. VAL. C. SEX. AEDILES. *Caius Valerius, Caius Sextius Ædiles.* Caput bovis.

Calaguris *Naſſica* antiquo nomine circa caput Auguſti inſcribitur ob Megalenſium ludorum à Scipione Naſſica inſtitutorum memoriam, quorum celebrationem Valerius & Sextius Ædiles renovarunt, penes quos eudendorum nummorum poteſtas, ut apud Fulv. Urſinum in familiæ Planciæ, Plautiæ, Pletoriæ & aliarum denariis obſervatur; ipſis enim urbanorum ædificiorum, annonæ, ludorumque celebrandorum cura erat, ex vetuſta Lege quam citat Cicero de Legibus lib. 3.

Suntoque. Ædiles. coeratores. urbis. annonæ. ludorumque ſollemnium.

Sed progreſſu tantùm temporis, atque iis præſertim annis, quibus Cenſorum magiſtratus in Urbe nullus erat; primùm enim Tribunorum erant miniſtri, & Judices vocabantur; deinde ab ædium cura, in quibus omnia ſua ſcita Plebs deferebat, Ædiles appellati ſunt; ſenatuſconſulta etiam eorum cuſtodiæ poſt Decemviros exactos commiſſa ſunt.

De gente *Valeria* abunde dictum eſt. *Sextia* gens, plebeia; *C. Sextius* cognomine *Calvinus* Coloniam Aquas-Sextias, hodie *Aix*, condidit, ab aquarum copia & calidis ac frigidis fontibus de nomine ſuo ita appellatas tradit Velleius Paterculus lib. 2.

Hic nummus minimæ formæ à P. Seguino pag. 94. edit. 2. vulgatus, inter elegantiſſimos adſcribendus.

CARTHAGO NOVA.

C. I. N. C. *Colonia Julia Nova Carthago.* Caput Auguſti ſine laurea.

C. PETRONIO M. ANTONIO II. VIR. EX DD. *Caio Petronio, Marco Antonio Duumviris, ex decreto Decurionum.* Labyrinthus.

Jam prodiit nummus hic litteris C. I. N. C. cum ſimilibus notis EX DD. habens M Antonii caput, & ex adverſa parte Duumvirorum nomina cum Auguſti effigie; quem *Coloniam Juliam Novam Carthago* interpretati ſumus. Id nomen *Juliæ*, & Antonii vultus perſuaſerunt. Carthago Hiſpaniæ

niæ Citerioris ab Aſdrubale Pœnorum duce condita eſt anno U. C. 527. ſi Diodoro fides, lib. 25. pag. 883. Ασδρύβας δ' ὁ γαμβρὸς Αμίλκου... ἔκτισε παραθαλασσίαν πόλιν, ἣν προσηγόρευσε νέαν Καρχηδόνα. *Aſdrubal verò Amilcaris gener... urbem maritimam condidit, quam novam Carthaginem appellavit.* Colonia à Plinio lib. 3. cap. 3. perhibetur: *Carthago nova, Colonia.* Cognomen *Juliæ* à Julio Cæſare præfert: ille enim ut antiquam Africæ Carthaginem, ſic novam Hiſpaniæ quaſi ejus ſororem, Coloniam deduxit, utrique impoſito *Juliæ* nomine.

Novi Carthaginenſes labyrinthum pone caput M. Antonii in eo nummo de quo priùs, & alterum in hac Auguſti averſa parte ut opus inſigne percuſſerunt. Labyrinthus autem celebris ille Creticus, carcer erat, ut innuit Plutarchus in Theſeo pag. 6. Φιλόχορος δέ φησιν, οὐ ταῦτα συγχωρεῖν Κρῆτας, ἀλλὰ λέγειν, ὅτι φρουρὰ μὲν ἦν ὁ λαβύρινθος, οὐδὲν ἔχων κακὸν, ἀλλ' ἢ τὸ μὴ διαφυγεῖν τοὺς φυλαττομένους. *Cretenſes Philochorus auctor eſt hæc inficias ire, ac dicere cuſtodiam labyrinthum fuiſſe, quæ nihil mali, niſi quòd non valerent inde effugere cuſtoditi, haberet.* Idem confirmat Dio Chryſoſtomus Orat. 3. Τί γὰρ ἦν ἡ Κνωσίων εἱρκτὴ, καὶ τί τὸ λαβυρίνθου σκολιόν; *Quid enim erat Cnoſiorum carcer, atque illud labyrinthi perplexum?*

· *Maulia* gens in patricias & plebeias diviſa eſt. *Petronia* à Petrone cognomine dicta apud Car. Sigonium, inter plebeias recenſetur.

Hic nummus ſecundi moduli inter rariores adſcribendus.

V. I. N. K. P. TVRVLB. II. VIR. QVINQ. *Victrix Julia Nova Karthago. Publius Turulbius Duumvir Quinquennalis.* Caput Auguſti radiatum.

V. I. N. K. M. POSTV. ALBINVS II. VIR. QVINQ. ITER. *Victrix Julia Nova Karthago. Marcus Poſtumius Albinus Duumvir Quinquennalis iterum.* Templum quatuor columnarum, in cujus corona ſcriptum, AVGVSTO.

Ad Novam Carthaginem nummum revocamus, nec additum *Victrix* cognomen, nec omiſſa *Coloniæ* vox obſtant; ſæpius enim in Coloniarum & Municipiorum nummis Coloniæ & Municipii titulus modo deeſt, modo ſignatur, & ſæpius in iis vel compendioſæ aut amplæ eorum cognominum inſcriptiones. Teſtis ſit ejuſdem urbis nummus ſub Tiberio cuſus cum epigraphe integra C. V. I. N. C. *Colonia Victrix Julia Nova Carthago*, & alter ſub Caligula, iterum cum prætermiſſo *Coloniæ* titulo V. I. N. C. *Victrix Julia Nova Carthago.* Cognomen *Victrix* nomini *Juliæ* ſæpe comes. Littera verò *K* pro *C* antiqua eſt, in Carthaginis nomine aliquando in nummis uſurpata, ut in aliis *G* pro *C* plerumque ſignatur.

Inſcriptio in templo, illud in honorem Auguſti ſub Turulbii & Poſtumii Duumviratu quinquennali, id eſt cenſorio magiſtratu, ædificatum arguit. Penes Cenſores templorum curam fuiſſe diximus, in quorum dedicationis monumentum ſæpe Duumviri Quinquennales templa ipſa in nummis exlarunt.

De *Turulbia* gente ne verbum quidem; de *Turulia*, Romæ in Inſcriptionib. veter. apud Gruterum 735. 2. *Poſtumia* à Poſtumo cognomine, patricia eſt. *Albinus* cognomen ab Albo diminutivum, *Poſtumiis* vulgare eſt; A. Poſtumius Albus Rhegillenſis perhibetur Conſul eodem anno U. C. 252. M. verò Poſtumius Albinus Tribunus Militum anno U. C. 358. à Livio recenſetur, ſed potius Cenſor ex Fragmento Faſt. Capitol. cui Plutarchus in Camillo, & Val. Maximus lib. II. cap. 9. ſuffragantur, unde Poſtumius noſter ex illa familia oriundus, ut vir ſummæ dignitatis Duumvir Quinquennalis iterum creatus eſt.

Hic nummus minimi moduli inter rariores numerandus. Alterum poſſidemus cum Auguſto in quadrigis pro ejus capite.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

M. POSTVM. ALBIN. L. PORC. CAPIT. II. VIR. Q. *Marco Poſtumio Albino, Lucio Porcio Capitone Duumviris Quinquennalibus.* Fig. virilis togâ prætexta induta ſtans, dext. vas in quo aqua luſtralis, ſin. oleam pro aſperſorio.

Ad novam Carthaginem pertinere rarum hunc Auguſti nummum docet nomen M. Poſtumii Albini Duumviri Quinquennalis, qui in anteriori ejuſdem urbis nummo Duumvir Quinquennalis iterum perhibetur: itaque ex his duobus nummis non modò duo Poſtumii Albini magiſtratus innoteſcunt, prior cum L. Porcio Capitone, ſecundus cum P. Turulbio geſtus; ſed alter ſub Auguſto cuſus, Cenſoris veſtitum & inſignia demonſtrat; alter vero poſt Auguſti mortem ſignatus, templum in ejus honorem Duumvirorum Quinquennalium curà ædificatum exhibet.

Nummus hic Cenſorem repræſentat, & noſtram omnino tum de Duumviris Quinquennalibus, quos in Coloniis eoſdem eſſe ac Romæ Cenſores diximus; tum de cudendæ monetæ facultate ambobus conceſſa ſententiam confirmat. Sed ad quid Cenſor in nummo ſignatus? an Poſtumius generis ſui antiquitatem denotare ambiens, M. Poſtumii Albini cum Camillo Cenſuræ anno U. C. 351. geſtæ memoriam hoc monumento renovare voluerit? an potiùs veterem cenſus agendi, luſtrandi, condendi morem à Julio Cæſare libertate Reipublicæ oppreſſâ abrogatum, de quo Suetonius in ejus vita cap. 41. *Recenſum populi nec more, nec loco ſolito, ſed vicatim per dominos inſularum egit*; reſtitutum ab Auguſto denotaverit, ut idem tradit Hiſtoricus in ejus vita cap. 37. *Cenſores creari deſitos longo intervallo, creavit.* Cenſor dextrâ vas, in quo luſtralis aqua, gerit, ſiniſtrâ ramum oleæ, ex quo populum armatum peracto cenſu in Campo Martio luſtrabat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino Famil. Rom. pag. 232. illuſtratus, & lib. Impp. Rom. pag. 32. iterum vulgatus, inter rariores collocandus.

C E L S A.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

C. V. I. CEL. L. BAGGIO MA. FESTO II. VIR. *Colonia Victrix Julia Celſa, Lucio Baggio, Manio Feſto Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum pag. 50. pro BACIO repone BAGGIO.

Celſa, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Iberum fluvium, Colonia facta eſt, ut liquet ex Strabone lib. 3. pag. 162. Ἐπὶ δὲ τῷ Ἴβηρι πόλις ἐστὶ Καισαραυγοῦστα καλουμένη, καὶ Κέλσα κατοικία τις ἔχουσα γεφύρας λιθίνης διάβασιν. *Ad Iberum amnem eſt Cæſaraugusta, & Celſa Colonia, ubi ponte lapideo fluvius jungitur.* Nomen *Juliæ* à Julio Cæſare deductam indicat: vox *Victrix* ex Ant. Auguſtino Dial. 6. meliùs nummis convenit quàm *Vetus* aut *Victoria* ex Caſaubono Comment. in 3. lib. Strabonis.

De *Baggia* ſeu *Baccia* gente nulla apud Scriptores mentio, hæc peregrina potiùs quàm Romana videtur. *Baccia* Luſitaniæ urbs ab Oroſio laudatur. Alter Duumvir cognomen præfert *Feſti*, quod ex nummo Ant. Auguſtini Dial. 6. ad Flaviam gentem pertinere docemur.

Bos in Celſæ urbis numiſmatibus, Coloniarum, ut ſuprà in Calaguritanis, Municipiorum eſt ſymbolum, nec pro victima in hoc nummo ſignatur, ut putat P. Harduinus pag. 118.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino dial. 6. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens & obvius eſt.

C. V. I. CELSA AVGVSTVS. *Colonia Victrix Julia Celſa, Auguſtus.* Caput Auguſti nudum in laurea.

L. COR. TERR. M. IVN. HISP. II. VIR. *Lucio Cornelio Terratina, Marco Junio Hiſpalo Duumviris.* Bos.

Colonia *Celſa* iterum prodit, cujus meminit Plinius lib. 3. cap. 3. dum urbes civium Romanorum jure utentes recenſet. *Ex his*, inquit, *civium Romanorum Belitanos, Celſenſes ex colonia.* Eam *Victricem Juliam* à victoriis ſuis Julius Cæſar cognominavit; illa nominis memor, caput Auguſti Julii ſucceſſoris, ob inſignem ejus de Cantabris & Aſturibus victoriam, in laurea victoriarum inſigni exhibuit.

Cornelia

Cornelia gens, ut & *Junia*, in patricias & plebeias diviſa eſt. *Terracinæ* cognomen ab urbe Latii ejus nominis deductum videtur. *Hiſpalus* C. & Cn. Corn. Scipionis agnomen. Hiſpalus etiam Celtiberorum Rex à Diodoro l. 6. citatur.

Hic nummus mediocris moduli ab Ant. Auguſtino dial. 6. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens eſt & tritus.

C. I. V. CELSA. AVGVSTVS. *Colonia Julia Victrix Celſa. Auguſtus.* Caput Auguſti nudum.
SEX. CETHEGO. Q. POMP. SECVNDINO II. VIR. *Sexto Cethego, Quinto Pomponio Secundino Duumviris.* Bos.

Celſa urbs à Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Κίλσα, in Ilergetibus collocatur. *Celſæ* nomen è Celtis habuiſſe auguratur Ant. Auguſtinus Dial. 6. à quibus Celtiberi ex utraque gente mixtione apud Lucanum dicti ſunt,

Gallorum Celtæ miſcentes nomen Ibero.

P. Harduinus pag. 118. illam à ſitu vocatam, utpote celſo editoque in monte poſitam, perperam ratus eſt, ex prava Triſtani in Hadriani nummo ad Acrocorinthum ſpectante tom. I. pag. 383. interpretatione. Illa autem in Iberi littore, ubi ponte lapideo amnis jungitur, à Strabone ſuprà laudato ponitur.

Prioris Duumviri prænomen tantùm & cognomen præferuntur; *Sextus* à numero dictus. *Cethegi* cognomen uni Corneliæ genti datum legimus, & à diverſo amictu quo à cæteris diſtinguebatur, dictum: ipſi enim ut habilius valentiuſque telum vibrarent, ſubſtrictiores erant; unde Horatius,

Cinctulis non exaudita Cethegis.

Alter Duumvir ex *Pomponia* gente plebeia, *Quinti* prænomen à numero habet; *Secundini* verò cognomen à ſecundo pariter numero, diminutivum.

Hic nummus minoris moduli inter elegantiores adſcribendus.

IMP. CAESAR DIVI F. AVGVSTVS COS. XII. Caput Auguſti laureatum.
C. V. I. CEL. CN. DOMITIO C. POMPEIO II. VIR. *Colonia Victrix Juliæ Celſa, Cneo Domitio, Caio Pompeio Duumviris.* Bos.

Cur *Celſenſes* in nummis ſuis Auguſti Conſulatus apponere haud ſoliti, duodecimum in hoc notarint, eadem cauſa videtur quàm in Cæſarauguſtanis protulimus: ipſi nimirum Auguſto gratulati ſunt, quòd poſt ſeptemdecim annos Conſulatum tandem gerere ultro voluerit, pro fauſto omine ut Romani, ejus magiſtratum arbitrantes.

Pompeia gens, plebeia, in plurimas diviſa ſtirpes. *Domitia*, in patricias & plebeias diſtincta. Domitios ſingulos ferè ſingulis genitos narrat Paterculus lib. 2. cap. 10.

Hic nummus mediæ formæ pro raro habendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.
L. POMPE. BVCCO L. CORN. FRONT. II. VIRIS. *Lucio Pompeio Bucco, Lucio Cornelio Frontone Duumviris.* Bos.

Apud Mediobarbum pag. 50. pro L. POMPE. BVS. & pro M. EBVCCO, lege L. POMPE. BVCCO.

Uterque Duumvir *Lucii* prænomen geſtat, quod ei datum aiunt qui lucis initio natus eſt. De *Pompeia* & *Cornelia* gente paulò antè egimus. Cognomen *Bucci* parùm frequens eſt; *Frontonis* verò à fronte dictum; *Corneliæ* genti ſub Hadriano & Antoninis familiare.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

C. V. I. CELSA. *Colonia Victrix Julia Celſa.* Caput Auguſti nudum.

C. I. V. CEL. L. SVRA. L. BVCCO II. VIR. *Colonia Julia Victrix Celſa.* Bos.

Prænomina tantùm & Duumvirorum cognomina in hoc nummo habentur, ideo *L. Suræ* familiam noſcere ſine alterius nummi præſidio non facile eſt: *Bucci* autem cognomen ad Pompeiam gentem pertinere abſque ſuperioris numiſmatis ope ignoraremus. *Sura* à ludo ſphæræ, quo quis peccat, præbet ſuram, dictum narrant. *Buccus* in ſuperiori nummo *Frontonis* collega, in hoc verò *Lucii Suræ* perhibetur: alter igitur alteri, & *Fronto* quidem *Suræ* ſuffectus videtur; *Sura* enim in nummo *Bucco* præponitur, & in altero *Fronto* illi poſtponitur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro notandus.

CORINTHUS.

CORINT. AVGVSTVS. *Corinthi. Auguſtus.* Caput Auguſti nudum.

P. AEBVTIO C. IVLIO HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. *Publio Æbutio, Caio Julio Heraclide* aut *Heraclio Duumviris Quinquennalibus iterum.* Laurea.

Corinthus urbs Achaiæ, ferè medio Iſthmi Peloponneſiaci ſita eſt, cujus potentiam veriti Romani, eam ſolo æquarunt anno U. C. 607. de qua L. Mummius triumphavit. Virgil. Æneid. 6.

Ille triumphatâ Capitolia ad alta Corintho,
Victor aget currum, cæſis inſignis Achivis.

Similem nummum ſub iiſdem Duumviris Quinquennalibus iterum in M. Antonii honorem percuſſum vulgavimus; unde Corinthii Auguſto ſimul & Antonio concordi animo agentibus nummos ſuos dedicaſſe videntur, ſub Æbutio & Julio Heraclide Cenſoribus iterum creatis. Laurea Antonio ob victoriam de Armenis, ita & Auguſto ob Pannonios devictos ab iis poſita eſt.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores notandus.

P. ALVSIT. C. IVLIO II. VIR. ITER. COR. *Publio Aluſitio, Caio Julio Duumviris iterum, Corinthi.* Caput Auguſti nudum.

L. POMP. C. IVLI. II. VIR. COR. *Lucio Pomponio, Caio Julio Duumviris, Corinthi.* Arcus cum fornicibus.

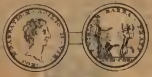
Duo ex una parte Duumviri, totidem ex altera in hoc nummo recenſentur. In Coloniis quidem pro earum magnitudine Quartumviros ſeu Quatuorviros factos fuiſſe novimus, ſed hi conjunctim

IIIIVIRI inſcribuntur, aut connexa ſunt eorum, ut in urbis *Cluniæ* nummis, nomina. An in difficili rerum ſtatu ad tempus quoddam duo novi prioribus adjecti ſint, & ex parte nobiliori capitis ſcilicet ordinarii Coloniæ, & ex altera Duumviri recèns creati?

Arcus in honorem Auguſti ob victorias, vel ob illius in urbem adventum erectus, Strabo ejus meminit l. 10. p. 485. Ἦν δ' ἐν Κορίνθῳ Καῖσαρ βαδίζων ἐπὶ τὸν θρίαμβον Ἀκτιακόν. *Erat tum Corinthi Cæſar, ad triumphum proficiſcens Actiacum.*

De *Pomponia* & *Julia* gente dictum eſt; de *Aluſitia* verò nulla mentio.

Hic nummus minoris moduli inter conſpicuos numerandus.

M. BARBATIO MA. ACILIO II. VIR. COR. *Marco Barbatio, Manio Acilio Duumviris, Corinthi.* Caput Auguſti nudum.

P. VIBIO M. BARBA. PRAEF. II. VIR. COR. *Publio Vibio, Marco Barbatio Præfecto Duumviris. Corinthi.* Colonus agens boves.

Alterum ecce nummum cum Duumvirorum nominibus ex utraque parte iterum ſignatis, non inſolitæ apud Corinthios illorum epigraphes argumentum. *Barbatiæ* gentis à *Barbati* cognomine dictæ perobſcura eſt mentio. *Q. Barbatius* apud Appianum lib. 5. M. Antonii Triumviri Quæſtor perhibetur; ſed Fulvius Urſinus in Famil. Rom. *Barbatus* pro eo ſcribi contendit, gentis Valeriæ cognomen. *M.* alter *Barbatius* inſcribitur *Præfectus*; an verò annonæ, ærarii; cohortis, claſſis, aut urbis? *Acilia*, plebeia eſt. *Acilios* derivat Plutarchus à verbo Græco ἀκέομαι, id eſt *ſano*. *Vibia*, pariter plebeia, à Vibo Brutiorum urbe dicta. Colonus boves agens, deductæ Coloniæ ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro eleganti habendus.

C. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.

M. BELLIO PROCVLO II. VIR. COR. *Marco Bellio Proculo Duumviro. Corinthi.* Pegaſus.

Apud Patinum pag. 41. PROC. lege PROCVLO: pag. autem 94.... LO COR. integram repone ſuperiorem epigraphen.

Cur Corinthii quatuor Duumviros in nummis ſignârint, ſcrutati ſumus; nunc inquirendum cur unum ſolum exhibeant. An altero defuncto, aut honoris causâ nummus percuſſus ſit? an verò quiſque Duumvir ſeorſum nummum cuderit?

De *Bellia* gente vide Patinum in lib. Famil. pag. 46. *Proculus* dictus eſt, qui natus ſit patre peregrinante patriâ procul. Plutarch. in Coriolano.

Pegaſus à Corinthiis in herois ſui Bellerophontis memoriam cuſus eſt. Hic Glauci Regis Ephyræ, antequam Corinthus diceretur, filius, ut teſtatur Horatius lib. 3. Carm.

Bellerophon Glauco eſt, Ephyren qui rexerat ortus.

Primus omnium equo vehi docuiſſe fertur apud Plinium lib. 7. idcirco equum alatum ei tribuerunt, quem in veteri moneta jampridem inſculpſerunt, teſte Julio Polluce lib. 9. cap. 6. Καὶ πῶλος γε τὸ νόμισμα Κορινθίων, ὅτι Πήγασον εἶχεν ἐντετυπωμένον. *Et pullus, nummus Corinthiacus vocabatur, quòd Pegaſum haberet inſculptum.*

Hic nummus minimæ formæ apud Patinum pag. 41. vulgatus, frequens eſt.

C. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti nudum.

P. VIPSANIO AGRIPPA II. VIR. COR. *Publio Vipſanio Agrippa Duumviro. Corinthi.* Pegaſus.

Iterum prodit nummus cum Pegaſi typo; ſed hic non modò apud Corinthios in moneta ſignabatur, verùm ejus ſtatua cum Bellerophonte in arcis & templis collocabatur, ut tradit Pauſanias in Corinth. pag. 90. Θέας δὲ μάλιστα ἄξια ἐνταῦθα τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς Ἀρτέμιδος. καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἐστί. καὶ τὸ ὕδωρ ὃ δι' ὁπλῆς ἵησιν ἵππου τοῦ Πηγάσου. *Spectatu digniſſima ſunt, ubi à Dianæ ſigno diſceſſeris, Bellerophontes, & ex ipſa Pegaſi equi ungula manans aqua.*

Publius ille *Vipſanius Agrippa*, M. Agrippæ Auguſti generi videtur fuiſſe libertus. *Vipſania* gens inter incertas recenſetur. *Agrippa* dictus eſt, qui cum labore matris natus. Feſtus.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius, perperam M. Agrippæ apud Mediobarbum pag. 56. videtur.

IMP. CAESAR AVGUSTVS. Caput Auguſti laureatum.

P. FLACCO II. VIR. COR. *Publio Flacco Duumviro. Corinthi.* Neptunus in curru à duobus equis marinis vectus, dextrâ habenas, ſin. tridentem.

Corinthii Neptunum tutelarem deum exhibent, de quo loquentem audias Pauſaniam in Corinth. pag. 86. Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν· Βριάρεων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντα τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole deſcendiſſe, diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cùm Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet, ex eo Iſthmum Neptuni fuiſſe.* Neptunus agit equos, forſan quod primum illos domuiſſe, artemque equitandi ab illo traditam narrent; ex quo Hippius ſeu Equeſter dictus eſt.

P. Flaccum Duumvirum ex Fulviorum gente fuiſſe docent alii Corinthiorum nummi. *Flaccus* cognomen ei datum eſt ex Plinio, cui aures tantùm immobiles.

Hic nummus minimi moduli inter rariores reponendus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

OCTAVIANO ITER. II. VIR. COR. *Octaviano iterum Duumviro. Corinthi.* Templum exaſtylum in vertice montis.

Apud Mediobarbum pag. 70. ex Schedis Sponianis, *mons ſpinis plenus.* Spinas pro templo in detrito nummo accepit.

Mons ille præruptus, Acrocorinthus eſt, primùm Soli poſt ipſius cum Neptuno de urbis regione contentionem, Briareo adjudicatus; tum verò Veneri ab eodem Sole conceſſus, ut tradit Pauſanias lib. 2. Ἀκροκόρινθον... Ἡλίου μὲν, ὡς οἱ Κορίνθιοί φασιν, Ἀφροδίτῃ παρέντος. *Acrocorinthum... Solem Veneri conceſſiſſe narrant Corinthii.* In vertice montis templum deæ ab iis exſtructum eſt, teſte eodem Pauſania. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον ναός ἐστιν Ἀφροδίτης. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu delubrum eſt Veneris.* Corinthii Auguſto gratulantes quod Julius Coloniæ fundator à Venere originem traxiſſe gloriaretur, in nummis templum illud ſignarunt.

Octavianus ille Duumvir iterum, ex Octavia gente in alteram producto nomine adoptatus eſt. Duplex Octaviorum familia à C. Octavio Rufo defluxit, conditione diverſa.

Hic nummulus inter raros locandus.

L. FVRIO LABEONE II. VIR. *Lucio Furio Labeone Duumviro.* Caput Auguſti radiatum.

L. ARRIO PEREGRINO II. VIR. COR. *Lucio Arrio Peregrino Duumviro. Corinthi.* Templum ſex columnis ſuffultum.

Caput Auguſti radiatum, nummum poſt ejus apotheoſim cuſum arguit; ideo templum in averſa parte in ejus honorem ædificatum putamus, cujus apud Pauſaniam nulla mentio, etſi alterum ſororis Octaviæ ab iis exſtructum tradat. Ὑπὲρ δὲ τὴν ἀγορὰν Ὀκταβίας ναὸς ἀδελφῆς Αὐγούστου. *Ultra forum eſt Octaviæ ædes ſororis Auguſti.* An Pauſaniæ codices integri ad nos non pervenerint. Veterem Inſcriptionem apud Sponium Miſc. antiqu. Sect. 10. marmor in Iſthmo Corinthiaco repertum profert, in quo plures quàm in Pauſania Corinthiaci Iſthmi ædes recenſentur. Corinthii Auguſti memoriam cum corona radiata divinitatis ſymbolo ſub Furii Labeonis & Arrii Peregrini Duumviratu renovarunt. Vide in Tiberio ejus templi ſcenopegiam.

Furia gens in patricias & plebeias diviſa. *Labeo* à labiorum vitio. *Arria* gens, plebeia eſt; *Peregrini* cognomen ab itineribus datum.

Hic nummus mediocris moduli elegans & rarus habendus, ſimilis ab Andr. Morellio Specim. tab. 17. vulgatus eſt, in quo L. FVRIO LAGO.

DERTOSA.

C. I. A. D. AVG. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Auguſtus.* Caput Auguſti radiatum.

C. I. A. D. TI. CAES. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Tiberius Cæſar.* Caput Tiberii laureatum.

Dertoſa urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis apud oſtia Iberi fluvii, Colonia in nummis perhibetur, quod confirmat Strabo lib. 3. pag. 159. Ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ διαβάσει τοῦ Ἴβηρος Δέρτωσα κατοικία. *Et in ipſo Iberi tractu Dertoſa Colonia.* Nomen *Juliæ* à Julio deductam, & *Auguſtæ* novis colonis auctam arguit. Dertoſani Tiberio gratulantes, ex una parte caput ejus, & ex altera Auguſtum patrem, Coloniæ reſtauratorem appoſito in utraque Coloniæ nomine percuſſerunt.

P. Harduinus pag. 137. ad Dertonam Italiæ in Liguria nummum revocat, ſed ille fabricæ Hiſpanicæ eſt, & frequentes ſunt ejus provinciæ ſub Auguſto & Tiberio nummi, nulli vero ex tam multis Italiæ Coloniis cum Imperatorum effigie obſervantur, quod ipſis cudendæ monetæ facultas haud conceſſa videatur.

Hic nummus ferè medii moduli intèr conſpicuos & raros collocandus.

EBORA.

PERM. CAES. AVG. P. M. *Permiſſu Cæſaris Auguſti Pontificis Maximi.* Caput Auguſti nudum.

LIBERALITATIS IVLIÆ EBOR. In laureâ.

Ebora, urbs Luſitaniæ inter Anam & Tagum fluvios, ad oppida veteris Latii revocatur à Plinio lib. 4. cap. 22. *Oppida*, ait, *veteris Latii, Ebora, quod item Liberalitas Julia.* Hoc jus ei à Cæſare conceſſum videtur, unde illi nomen *Liberalitas Julia*, & perperam *Libertas* ex Scaligero in Indice Gruteri, ut malè quoque *Liberalis* ex Ligorio, apud quem etiam *Colonia* hæc urbs vocatur in nummo ab Holſtenio in Annot. in Ortelium allato; ſed Ligorio dubia fides, ut pridem monuit Raph. Fabrettus de Colon. Trajani cap. 8. pag. 235. Ebora Municipium recenſetur à P. Harduino pag. 143. ex Auguſti nummo Cimelii Regii, ſed hic nunquam in eo viſus eſt, ſuſpecta etiam videtur à Reſendio relata cum Municipii titulo inſcriptio, ſi Plinio & nummis ſtamus: in his enim Eboræ nulla Coloniæ aut Municipii epigraphe, ſed pura inſcriptio Latina; urbibus juris Latii familiaris: Plinius autem Luſitaniæ Colonias quinque recenſet, *Emeritam*, *Metallinum*, *Pacem Juliam*, *Norbam*; & *Præſidium Julium*; Municipium unum, *Olyſiponem*;

& oppida Latii antiqui tria, inter quæ Ebora primas tenet. Laurea ob Auguſti victorias ſignatur.

Hic nummus ſecundi moduli ab Ant. Auguſtino dial. 8. vulgatus, inter rariſſimos recenſetur.

PERMISSV CAESARIS AVGVSTI P. M. Caput Auguſti laureatum.
LIBERALITATIS IVLIA EBOR. Vas anſatum inter aſpergillum & capedunculam, in vertice patera, in imo culter.

Eborenſes inſtrumenta pontificalia in nummo exhibent, Auguſto gratulantes, quòd poſt Lepidi mortem tandem Pontifex Maximus anno U. C. 741. creatus ſit. Ejus dignitatis inſtitutionem à Numa factam legas apud Livium lib. 1. Decad. 1. *Numa Pontificem Numam Marcium Marci filium ex Patribus legit, eique ſacra omnia exſcripta exſignataque attribuit: quibus hoſtiis, quibus diebus, ad quæ templa fierent, atque unde ſumptus pecunia erogaretur.* Pontifex deinde Maximus ex collegio Pontificum creabatur, non quidem collegarum cooptatione, ut in cæteris ſacerdotiis mos erat, ſed populi tributis comitiis: poſt autem Julii necem Pontificatum maximum per vim invaſit Lepidus; eo mortuo id ſacerdotium ſuſcepit Auguſtus, & poſt eum omnes Imperatores, ut qui totius Imperii poſſeſſionem eſſent adepti, divinarum quoque rerum auctoritatem haberent.

Hic nummus majoris formæ, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

EMERITA.

PERMISSV CAESARIS AVG. Effigies Auguſti ſine laurea, pro qua Mediobarbus inquit pag. 48. *facies pueri grandior.*
EMERITA, in aliis EMERITA AVGVSTA, in aliis COL. EMERITA AVGVSTA. Colonus agens bovem & vaccam.

Emerita, urbs Luſitaniæ ad Anam fluv. ab Auguſto poſt confectum bellum Cantabricum emeritis militibus in eam deductis condita eſt, teſte Dione lib. 53. pag. 514. Παυσαμένου δὲ τοῦ πολέμου τούτου, ὁ Αὔγουστος τοὺς μὲν ἀφηλικεστέρους τῶν στρατιωτῶν ἀφῆκε, καὶ πόλιν αὐτοῖς ἐν Λυσιτανίᾳ τὴν Αὔγουσταν Ἠμέριταν καλουμένην κτίσαι ἔδωκε. *Finito hoc bello, Auguſtus emeritos milites exauctoravit, urbemque eos in Luſitania, Emeritam Auguſtam nomine, condere juſſit.* Hyginus Auguſti libertus auctor eſt, eum Emeritenſibus jugera quadringenta dediſſe: plurimas vias ad hanc urbem juſſas, ex Ant. Pii Itinerario, & loquente veteri apud Gruterum marmore, novimus; Auguſtus etiam ab illa Gades uſque, viam alteram ſuperiorum Conſulum tempore inchoatam, multiſque locis intermiſſam perduxit. Denique cudendæ monetæ facultatem Emeritenſibus permiſit, quorum beneficiorum memores plurimos Auguſto nummos dedicarunt; in hoc verò colonum boves ducentem pro ſignis militaribus ſolito Veteranorum ſymbolo cuſerunt, ut ſe non Coloniæ ſupplementum miſſos, ſed urbem condidiſſe demonſtrarent.

Hi nummi ſecundi moduli pro raris habendi.

CAESARAVGVST. TRIB. POTEST. Caput Auguſti nudum.
P. CARISIVS LEG. AVGVSTI. in area nummi.

Hic nummus, quia Emeritæ percuſſus eſt, inter ejus nummos recenſetur. Publius Cariſius in bello Cantabrico Legatus Auguſti Aſtures difficili prælio ſuperavit, cujus meminit Florus lib. 4. *Præmonitus Cariſius cum exercitu adveniens, oppreſſit Aſturum conſilia, ſic tamen non incruento certamine reliquias cæſi exercitus validiſſimi civitas Lancia excepit.* Confecto bello Auguſtus Cariſium in Luſitania Legatum pro Prætore conſtituit, ut Antiſtium alterum Legatum Tarraconenſi provinciæ præfecit: Hiſpaniam enim in tres jam diviſerat provincias; Bœtica populi erat Romani, quam Proconſul adminiſtrabat, qui Legatum & Quæſtorem haberet; Auguſtus Luſitaniam & Tarraconenſem retinuit, in quas Legatos pro Prætore miſit, de quibus eruditè Illuſtr. Spanhemius Diſſ. 6. pag. 559. Emerita videtur Luſitaniæ Legati ſedes, ex nummo argenteo P. Cariſii Auguſto dicato, in cujus averſa parte porta urbis cuſa eſt, eum epigraphe EMERITA in fronte. Cariſius Titi prænomine apud Dionem inſignitur, ſed nummi ejus obvii conſtanter Publium clamant. Fulvius Urſinus in Famil. Rom. Publium hunc Titi fratrem fuiſſe exiſtimat.

Hic nummus mediocris formæ inter raros computatur.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.
COL. AVGVSTA EMERITA. *Colonia Auguſta Emerita.* Porta urbis cum duobus fornicibus, & turri hinc & inde. In aliis majoris formæ, typus idem, ſed deeſt *Coloniæ* titulus, & epigraphe circa ambitum, in fronte verò urbis AVGVSTA EMERITA.

Variæ ſunt de hoc ædificio apud Antiquarios ſententiæ. Illuſtr. Spanhemius pag. 395. & Equ. Patinus pag. 71. caſtrum arbitrantur; pons videtur Com. Mediobarbo & R. P. Cattanei, qui nuper urbis veſtigia luſtravit. Anas autem ejus mœnia alluebat, de quo Prudentius in Dactyl. de Virgine Eccleſia:

Nunc locus Emerita eſt tumulo
Clara Colonia Vettoniæ,
Quam memorabilis amnis Anas
Præterit, & viridante rapax
Gurgite, mœnia pulchra lavat.

Pighius Ann. 3. lib. 18. pag. 512. & Paulus Merula Coſmogr. part. 2. lib. 2. c. 25. portam urbis exiſtimant, quibus aſſentimur; epigraphe quidem circa ambitum ad Coloniam deſignandam appoſita eſt, ſed nomen urbis mœnibus ne hoc ædificium ad aliud revocetur, inſculptum videtur. Alios urbium nummos cum ſimilibus portarum typis in rei nummariæ ſtudioſorum cimeliis videre eſt, quos in nummorum Græcorum deſcriptione aliquando vulgabimus. Emeritenſes ad Auguſti conditoris apotheoſim indicandam caput ejus radiatum ex una parte, & ad æternum urbis monumentum, ejus proſpectum ex altera conſignarunt.

Hic nummus ſecundi moduli obvius, ſed majoris, rariſſimus eſt.

ERGAVICA.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
MVN. ERGAVICA. *Municipium Ergavica.* Bos.

Ergavica urbs eſt Celtiberorum in Hiſpania Tarraconenſi, cujus meminit Livius lib. 6. Decad. 5. *Ab hoc prælio Gracchus duxit ad depopulandum Celtiberiam legiones, & cùm ferret paſſi cuncta atque ageret, populique alii voluntate, alii metu jugum acceperunt, centum tria oppida intra paucos dies accepit.... Ergavica inde nobilis & potens civitas, aliorum circà populorum cladibus territa, portas Romanis aperuit.* Urbs ab eo tempore circa annum U. C. 574. videtur Municipium facta, ſed ſine ſuffragio, ut & cætera oppida, quæ Plinius lib. 3. cap. 3. Latii veteris jure tantùm

donata narrat, *Latinorum veterum Caſcantenſes*, *Ergavicenſes*, *Graccuritanos*, *Leonicenſes*, *Oſſicerdenſes*. Bos ſolemne Municipiorum ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Ant. Auguſtino dial. 7. & à Patino pag. 34. vulgatus, nec obvius nec rarus eſt.

I L E R D A.

IMP. AVGVST. DIVI F. Caput Auguſti ſine laurea.

MVN. ILERDA. *Municipium Ilerda.* Lupus aut lupa gradiens.

Ilerda urbs eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis in colle ſita juxta Sicorim fluvium, de qua Lucanus 4.

Juxta urbem Hiſpanam Sicoris fluit amnis Ilerdam.

Illa Pompeii Legatorum Petreii & Afranii bello cum Julio Cæſare memorabilis, de qua inquit Florus lib. 4. *Anceps, variumque & cruentum in Hiſpania bellum cum Legatis Cn. Pompeii Petreio & Afranio, quos Ilerdæ caſtra habentes, apud Sicorim amnem obſidere, & oppido intercludere aggreditur.* Ilerdenſes in Cæſarauguſtanorum foro diſceptare narrat Plinius lib. 3. cap. 3. quos inter populos civium Romanorum recenſet. *Ex his civium Romanorum.... Ilerdenſes Surdaonum gentis, juxta quos Sicoris fluvius.* Urbs verò in nummis Municipii titulo gaudet. Lupus pro urbis ſymbolo apud Ant. Auguſtinum dial. 6. habetur. Lupa quidem ex uberibus videtur; Amicus Romæ inſigne eſſe putat, ſed hæc cum pueris Romulo & Remo tunc exhibetur.

Hic nummus minimi moduli ab Ant. Auguſtino dial. 6. & à Patino pag. 35. vulgatus, frequens & obvius eſt.

I L L I C I.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.

C. I. IL. A. Q. PAPIR. CAR. Q. TER. MONT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illice Auguſta. Quinto Papirio Carbone, Quinto Terentio Montano Duumviris Quinquennalibus.* Templum tetraſtylum, in cujus periſtylio ſcriptum eſt IVNONI.

Apud Mediobarbum pag 49. pro MONT. II. VIR. Q. Q. PAPIR. CAP. Q. TER. ſic reſarcies Q. PAPIR. CARB. Q. TER. MONT. II. VIR. Q.

Illici urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis mari proxima, unde *Illicitanus Sinus* Melæ lib. 2. cap. 6. ut & Plinio lib. 3. cap. 3. à quo Colonia perhibetur, & quidem Immunis, *Colonia Immunis Illici*; quod confirmat nummus, & Paulus lib. 2. de Cenſibus: *Emeritenſes juris Italici ſunt: item jus Valentini & Licitani* (pro *Illicitani*) *habent: Barcinonenſes quoque ibidem immunes ſunt.* Nomen *Auguſtæ* ab Auguſto deductam arguit; à quo & immunitatem accepiſſe veriſimile eſt. Illicitani beneficiorum memores, Liviæ Cæſaris uxori templum ſub Junonis nomine ædificarunt, quod in nummo exhibent. Livia autem à Græcis Ἥρα, id eſt *Juno*, ſæpius in nummis vocata eſt.

Nummus templi dedicationem ſub Papirio & Terentio Duumviris Quinquennalibus celebratam arguit: illis enim muneris erat, ut Cenſoribus, templa, vias, aquæductus, aliaque ædificia publica omnia faciunda curare, uti Lex de Cenſoria poteſtate indicat, quam Cicero recenſet lib. 3. de Legibus: *Urbis. templa. vias. aquas. ærarium. vectigalia tuento.* Illis cudendorum in magiſtratu nummorum facultas videtur tum ex nummo Novæ Carthaginis à Poſtumio Albino ſignato, tum ex altero Liciniæ gentis apud Urſinum, quem perperam ob equitis typum ad P. Licinium Craſſum, quem Cæſar in bello contra Gallos præfecit æquitatui, revocat; ſed ad P. Licinium M. F. Craſſum Cenſorem pertinet anno U. C. 664. cum L. Julio Cæſare creatum, qui nummum in magiſtratu cuſit, in quo, ut etiam arbitratur Pighius Annal. lib. 15. pag. 226. illius cenſura pulchrè cum equite equum traducente, & effigie Libertatis oleâ coronatæ oſtenditur.

Papiria gens, duplex, patricia ante exactos Reges, & quidem minorum gentium; plebeia verò *Carbonum* cognomento ab arte, ut videtur. *Terentia* inter plebeias recenſetur. *Montani* cognomen multis familiis commune.

Hic nummus minimæ formæ à Patino Famil Rom pag. 199. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.

C. C. IL. A. C. MANLIO T. PETRONIO II. VIR. *Colonia Cæſarea Illice Auguſta. Caio Manlio, Tito Petronio Duumviris.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo ſigna militaria.

Apud Mediobarbum pag. 49. pro L. MANIO lege C. MANLIO. Ad hanc urbem revocandus eſt etiam nummus, quem ille pag. 47. ex falſa Sponii lectione N. pro I B. ad Coloniam Carthaginem Novam Auguſtam revocat.

Ne nummum cum his notis C. C. IL. A. ad Coloniam Illicem Auguſtam revocaremus, dubium movebat ſecunda littera C. quam *Cæſaris* P. Noriſius apud Mediobarbum pag. 49. interpretatur, pro ſolita voce I. id eſt *Immunis*, ad hanc urbem maximè ſpectante, ut dictum eſt: ſed cùm etiam ei *Victrix* cognomen Ant. Auguſtinus Dial. 7. ex nummo muſei ſui inditum exhibeat, varia aliquando cognomina Coloniam Illicitanam ut alias urbes uſurpaſſe putavimus; ſed ad hanc urbem nummum pertinere ſigna militaria tum in eo, tum in aliis ejuſdem Coloniæ ſub Tiberio percuſſa perſuaſerunt.

Aquila & vexillum inter duo ſigna militaria Veteranos ex duabus Legionibus, quarum nomina in nummis omiſſa ignoramus, in coloniam deductos arguunt.

Manlia gens in patricias & plebeias diviſa eſt; *Petronia* inter plebeias recenſetur

Hic nummus parvi moduli pro raro numeratur.

I T A L I C A.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.

MVN. ITAL. PERM. AVG. *Municipium Italicenſe permiſſu Auguſti.* Ara in qua vox PROVIDENT. *Providentiæ.*

Italica urbs Hiſpaniæ Bœticæ ad Bœtim fluvium, à Scipione anno U. C. 654. condita, pace cum Carthaginenſibus initâ, ut narrat Appianus de Bello Hiſp. Καὶ αὐτοῖς ὁ Σκιπίων ὀλίγην στρατιὰν ὡς ἐπὶ εἰρήνῃ καταλιπών, συνῴκισε τοὺς τραυματίας ἐς πόλιν, ἣν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἰταλικὴν ἐκάλεσε. *Relicto, utpote pacatâ regione, haud valido præſidio, Scipio milites omnes vulneribus debiles in unam urbem compulit, quam ab Italia Italicam nominavit.* Municipium hæc in nummis vocata eſt, quod confirmat A. Gellius lib. 16. cap. 13. de oratione quam Hadrianus habuit ad Senatum, *mirarique ſe oſtendit quòd & ipſi Italicenſes, & quædam Municipia antiqua, in quibus Uticenſes nominat, cùm ſuis moribus legibuſque uti poſſent, in jus Coloniarum mutari geſtiverint.*

Ut plurimæ urbes templa poſt Auguſti apotheoſim ædificarunt, Italicenſes ejus Providentiæ aram ipſi erectam in nummis percuſſere, ut beneficam ipſius voluntatem inſtar numinis, mundi partes pulcherrimè adminiſtrare demonſtrarent: homines enim inter deos relati, ſecundi dicuntur ordinis; qua de re loquentem audias Plutarchum de Fato. Ἡ δὲ δευτέρα, δευτέρων θεῶν τῶν κατ' οὐρανὸν ἰόντων καθ' ἣν τά τε θνητὰ γίνεσθαι τεταγμένως, καὶ ὅσα πρὸς διαμονὴν καὶ σωτηρίαν ἑκάστων τῶν γενῶν. *Secunda verò Providentia, ſecundorum eſt deorum, qui per cælum ingrediuntur, quâ & mortalium res ordinatæ fiunt, & ſingulorum generum permanſio atque ſalus procuratur.*

Hic nummus mediocris formæ rarus eſt & elegans.

O S C A.

VRB. VICT. in aliis VRBS VICTRIX. Caput Auguſti ſine laurea.
OSCA. Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Oſca urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Ilergetibus, ex Conventu Cæſarauguſtano inter oppida civium Romanorum recenſetur à Plinio lib. 4. *Ex his civium Romanorum. . . Oſcenſes regionis Veſcitaniæ.* Urbs per excellentiam appellatur, ut putat Ant. Auguſtinus Dial. 7. quod ille confirmare nititur Plutarchi auctoritate, qui eam vocat Magnam in Sertorio. Τὰς γὰρ ἐπιφανεστάτους ἀπὸ τῶν ἐθνῶν συναγαγὼν εἰς Ὄσκαν πόλιν μεγάλην διδασκάλους ἐπιστήσας Ἑλληνικῶν τε καὶ Ῥωμαϊκῶν μαθημάτων. *Nam ex parentibus ſibi gentibus nobiliſſimam Oſcam amplam urbem contraxit, iiſque doctores præfecit litterarum Græcarum & Latinarum.* Sed *Victrix* dicta eſt, ſi rectè opinamur, à Julio Cæſare, quaſi ejus deditione contra Pompeii Legatos victor extitiſſet, de Bello civ. 1. *Interim Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi, mittunt ad eum Legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur.* De equite infrà.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Ant. Auguſtino dial. 7. & à Patino vulgatus pag. 37. obvius & tritus eſt.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
V. V. OSCA. *Urbs Victrix Oſca.* Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Eques decurrens in Auguſti nummo non ejus ad bellum profectionem arguit, nec ad aliquam ipſius expeditionem ſpectat; idem enim typus aliis Hiſpaniæ urbibus paſſim in Auguſti, Tiberii & Caligulæ nummis occurrit, ſeu quòd regio equis abundet, ſeu quòd gens præ ceteris bellatrix ſit, teſte Floro lib. 2. de Hiſpania loquente, *Bellatricem illam viris armiſque nobilem.* Nemo neſcit regionem illam equis optimis abundare; imò Julius Cæſar Hiſpanorum equitatum commendat lib. 5. de Bello Gall. *Cùm celeriter noſtri arma cepiſſent, vallumque aſcendiſſent, atque ex una parte Hiſpanis equitibus emiſſis, equeſtri prælio ſuperiores fuiſſent.*

Hic nummus mediocris moduli, ab Ant. Auguſtino dial. 7. vulgatus, frequens eſt,

AVGVSTVS DIVI F. PONT. MAX. PATER PATRIAE. Caput Auguſti nudum.
V. V. OSCA. COMPOSTO ET MARVLLO II. VIR. *Urbs Victrix Oſca. Compoſto & Marullo Duumviris.* Eques decurrens cum haſta.

Eques decurrens in nummo, urbis inſigne eſt. *Compoſtus* & *Marullus* Duumvirorum cognomina habentur, ſub quibus ſignatus fuit nummus, ad quas illi pertineant familias, ex alio ampliori expectandum. *Marullus* quidem Epidiis, Juniis & Metiis cognomen: *Compoſtus*, an per ſyncopen ex Compoſito? Virgil. Æneid. 1.

Nunc placidâ Compoſtus pace quieſcit.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino pag. 37. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

AVGVSTVS DIVI F. PONT. MAX. PATER PATRIAE. Caput Auguſti laureatum.
VRB. VIC. OSCA SPARSO ET CELERE II. VIR. *Urbs Victrix Oſca. Sparſo & Celere Duumviris.* Eques decurrens, haſtâ inſignis.

Iterum

Iterum prodit Oſcenſium nummus cum equite & Duumvirorum cognominibus. *Sparſus* ad Fulvıam gentem pertinere videtur, tum ex Seneca Decl. lib. 7. qui *Fulvium Sparſum* inter illuſtres Declamatores recenſet; tum ex nummo Tiberii apud Calaguritanos cuſo, in quo *L. Fulvius Sparſus* Duumvir: in alia autem familia nullum *Sparſi* cognomen. *Celeris* autem plurimarum vulgare eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis frequens eſt & obvius.

PANORMUS.

PANORMITANORVM circa caput Auguſti nudum.
AVGVSTA. Caput Juliæ velatum.

Panormus, urbs eſt Siciliæ littoralis à Pœnis condita, cui nomen Πάνορμος à tuta navium ſtatione datum; hæc in poteſtatem Populi Romani tandem redacta, fidam adeo ſemper ei ſe præſtitit, ut dum Sicilia conſtitueretur provincia, immunitatem & libertatem obtinuerit, hoc eſt, à Magiſtratus Romani juriſdictione fuerit ſoluta. Strabo eam *Coloniam Romanorum* appellat lib. 6. p. 272. Πάνορμος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. *Panormus etiam Coloniam habet Romanam.* Goltzius in Sicilia, Auguſti temporibus militarem Coloniam in eam arbitratur deductam, quod probari poteſt tum ex obvio nummo Græcè Auguſti temporibus ſcripto, in quo legitur ΠΑΝΟΡΜΙΤΑΝ circa triquetram, Siciliæ ſymbolum, ante ſcilicet Coloniæ inſtitutionem; tum ex hoc poſt deductam Coloniam, Latinè ſignato, ob jus civium Romanorum ipſi conceſſum. Panormus beneficii memor, fundatoris effigiem in Juliæ uxoris nummo renovat. En marmor Panormi repertum, quod Caracallæ ævo ei Coloniæ *Auguſtæ* nomen adhuc tribuit, apud Sponium Miſcell. pag. 177.

IMP. CAES. DIVI
MAGNI ANTONI
NI PII DIVI SEPTIMI
SEVERI. . . . .
. . . SEVERO ET
. . . . PIO FEL.
AVG. PONT. MAX. TRIB.
POT. II. COS. II. COL.
AVG. PANHORM.
D D.

Hic nummus mediocris moduli in muſeo noſtro inter rariſſimos computandus, mutilus à Patino pag. 34. vulgatus.

PANORMITANORVM. Caput Auguſti radiatum.
. . . . . CN. DOMIT. PROCOS. In vertice Capricornus, in imo triquetra.

Caput Auguſti radiatum, nummum à Panormitanis etiam poſt mortem percuſſum arguit; averſa pars Capricornum & triquetram habet, alterum Auguſti inſigne, alterum Siciliæ ſymbolum. Capricornus, capri nempe cum cauda piſcis involuta effigies, decimum Zodiaci ſignum eſt, quod Sol ingrediens ſolſtitium facit hybernum. Hunc Pana fuiſſe Ægyptii narrant apud Hyginum Poët. Aſtron. lib. 2. Pan quippe in Ægypto repentino adventu Typhonis gigantis perterritus, poſteriorem ſui partem in piſcis caudam, priorem in formam hirci commutavit; cujus ingenium admirans Jupiter, figuram hanc dicitur in cælum tranſtuliſſe. Auguſtus ſub hoc ſigno natus, illud in nummis ſignavit, adferente Suetonio in ejus vita cap. 94. *Tantam mox fiduciam fati habuit, ut thema ſuum vulgaverit, nummumque argenteum notâ ſideris Capricorni, quo natus erat, percuſſerit.* Sicilia à ſitus ſpecie à Græcis quondam *Trinacria* à tribus nimirum promontoriis dicta eſt; uti & ab Latinis à tribus ſed inæqualibus lateribus *Triquetra* appellata fuit. Horat. 2. ſat. 6.

Mili:

Militibus promiſſa Triquetrâ
Præmia Cæſar, an eſt Italâ tellure daturus?

Hæc trium femorum ſymbolo, quæ in numiſmatibus extrema ſui parte ad caput connectuntur, ab antiquitate expreſſa eſt.

Proconſul provinciæ ſub quo cuſus eſt nummus, legitur *Cn. Domitius*, L. Domitii & Antoniæ minoris filius, qui Agrippinæ juniori nupſit anno U. C. 780. ut tradit Tacitus Ann. 4. in fine. *Cæterùm Tiberius neptem Agrippinam Germanico ortam cùm coram Cn. Domitio tradidiſſet, in urbe celebrari nuptias juſſit.* Conſulatum ille geſſit ex eodem & Dione an. 584. Siciliamque Populi Rom. provinciam deinde Proconſul obtinuit. Panormitani nummum in Auguſti Coloniæ fundatoris memoriam percuſſerunt ſub Proconſulatu Cn. Domitii, qui ejus erat abgener, nam à Tacito Ann. 6. inter Tiberii progeneros recenſetur ad templi Auguſti & ſcenæ Pompeiani theatri dedicationem: *Quatuor progeneri Cæſaris Cn. Domitius, Caſſius Longinus, M. Vinucius, Rubellius, Blandus delecti.* Is pater Neronis Imp. erat.

Hic nummus mediocris, in Gaza Chriſtinæ Reginæ reconditus, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

PATRÆ.

PATER. Caput Auguſti nudum.

PATRIAE. C. A. A. P. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Colonus agit boves, dextrâ aratrum.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.

COL. A. A. PATRENS. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Colonus agens boves, dextrâ aratrum, ſin. vexillum.

Ad *Patras* Achaiæ urbem pertinent hi duo nummi, alter vivente Auguſto, alter poſt ejus apotheoſim cuſus; uterque litteras A. A. punctis interſtinctas præfert, quarum ultimam eruditè & felici ſucceſſu *Aroem* interpretatus eſt noſter Seguinus, apud quem pag. 114. edit. 2. ejus urbis conditores ſeu reſtauratores videas, ubi narrat urbem ab Eumelo priùs conditam, deinde à Patreo ampliatam, denique ab Auguſto Coloniam deductam, terno nomine *Auguſtam*, *Aroem*, *Patrenſem* eſſe appellatam. Ejus poſt Actiacam pugnam deductionis meminit Strabo lib. 6. pag. 387. Ῥωμαῖοι δὲ νεωςὶ μῇ τὴν Ἀκτιακὴν νίκην ἵδρυσαν αὐτόθι τ̄ ςρατιᾶς μέρος ἀξιόλογον ὑσπαῖ... Ῥωμαίων ἔκαι. *Romani nuper eò in coloniam deduxerunt magnam partem exercitus, quo in Actiaca paranda victoria uſi fuerant.* Prior nummus *Patris patriæ* titulum Auguſto tribuit, ideo cuſum anno poſt Coloniæ conſtitutionem undecimo arbitramur, ſi quidem Patrenſem Coloniam anno U. C. 740. deductam tradit Euſebius in Chron. cùm Auguſtus anno 751. *Pater patriæ* à Meſſala Conſule ſit ſalutatus, poſterior verò cum *Divi* nomine poſt mortem ſignatus eſt: in utroque colonus priorem nummum ſub Duumviris ſeu jam Patrenſibus civibus, ſeu ex urbibus vicinis in urbem traductis ſignatum arguit, quorum colonus typus eſt, ut ſigna militaria, Veteranorum in Coloniæ ſupplementum miſſorum inſignia ſunt: ſed colonus in altero nummo vexillum ſiniſtrâ gerens, illum indicat dedicatum ſub Duumviris, quorum alter ex civibus, alter ex Veteranis fuerit.

Prior nummus minimæ formæ rarus eſt, alter mediocris, frequens.

PATRICIA.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti ſine laurea.

COLONIA PATRICIA. In corona quercea.

Colonia Patricia eadem eſt quæ *Corduba*, ſi Plinio fides lib. 3. cap. 1. *Corduba, Colonia Patricia cognomine.* Sed in nummis non aliter quàm *Colonia Patricia*, etſi aliquando in inſcriptionibus apud Gruterum, *Colonia Patricia Corduba.* Urbs eſt Bœticæ primaria ad Bœtum fluvium, à Marcello condita, teſte Strabone lib. 3 pag. 141. Πλεῖςον δ' ἥ τε Κόρδυβα ηὔξηται Μαρκέλλου κτίσμα καὶ δόξῃ καὶ δυνάμει.

Maxima

Maxima autem gloria ac potentia crevit Corduba Marcelli opus. A quo Colonia deducta ſit, ignoratur; Hiſpani ſcriptores ab Auguſto ſuſpicantur, ſed ab eo Veteranorum ſupplementum tantùm accepiſſe videtur, ſi primam Romanorum in Hiſpania Coloniam ipſam fuiſſe tradat Strabo loco cit. ᾤκησάν τε ἐξ ἀρχῆς Ῥωμαίων τε καὶ τῶν ἐπιχωρίων ἐπίλεκτοι ἄνδρες, καὶ δὴ καὶ πρώτην ἀποικίαν εἰς τούσδε τοὺς τόπους ἔστειλαν Ῥωμαῖοι. *Inhabitaruntque eam ab eo delecti Romanorum & indigenarum viri, primamque eò iſtis in regionibus coloniam Romani deduxerunt.* Per delectos Romanorum viros intelligendi ſunt Patricii, à quibus *Colonia Patricia* videtur vocata. Coronam querceam in Auguſti nummo ob cives in bello ab eo ſervatos ſignarunt Coloni, non autem in honorem Julii Cæſaris, ut arbitratur Ambroſius Morales.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti nudum.
COLONIA PATRICIA. Apex & ſimpulum.

Apex & ſimpulum inſtrumenta ſunt pontificalia. *Apex* ſeu albogalerus à galea nominatus eſt: eſt enim pileum capitis, quo Diales Flamines, id eſt Sacerdotes Jovis, utebantur; fiebat enim ex hoſtia alba Jovi cæſa, cui affigebatur apex virga oleagina, Feſtus. *Simpulum* ſeu capeduncula vas erat parvum, non diſſimile cyatho, quo vinum in ſacrificiis libabatur, ex eodem auctore; id fortè à ſumendo dictum, ut capeduncula à capiendo, Varro. Hæc ad maximum Auguſti pontificatum ſpectant, quem accepit mortuo M. Lepido Triumviro anno U. C. 741. Lepidus autem poſt Julium Cæſarem anno 710. ut refert Appianus lib. 2. de Bello civ. Καὶ ὁ Λέπιδος ἱερᾶτο ἀντὶ τὴν τοῦ Καίσαρος ἱερωσύνην. *Et Lepidus in Cæſaris mortui locum Pontifex Maximus factus eſt.* Et Dio lib. 54. pag. 540. Auguſtum narrat: Ἐπειδή τε ὁ Λέπιδος μετηλλάξατο, ἀρχιερεὺς ἀπεδείχθη. *Cùm Lepido mortuo Auguſtus ſummus Pontifex eſſet creatus.* Cordubenſes Auguſto gratulabundi, ſacerdotiorum inſtrumenta in nummis percuſſerunt.

Hic nummus minimæ formæ pro raro numerandus.

PERM. CAES. AVG. Caput Auguſti ſine laurea.
COLONIA PATRICIA. Aſpergillum, præfericulum, lituus & patera. *Diverſi ſunt typi.*

Inſtrumenta iterum prodeunt pontificalia in ſummi pontificatus Auguſti memoriam ſignata, promiſcua aliorum ſacerdotiorum ſymbola. *Aſpergillum*, aſperſorium quidam vocant, quo aquam luſtralem aſpergebant, ex frondibus vel ex ſetis, lauro item aut oleâ compoſitum, ut putat Raph. Fabrettus de Col. Trajani pag. 164. *Præfericulum*, vas erat ſacrificale anſatum. *Lituus*, baculus aduncus, qui ab ejus litui, quo canitur, ſimilitudine nomen invenit: Cicero lib. de Divinat. Augurum inſigne, *Patera*, quòd ſacrificium epulare facerent Sacerdotes, ſeptem virorum Epulonum ſymbolum eſt: vide P. Noriſinium Cenot. Piſ. pag. 123. Hæc omnia ad ſummum ſacerdotium ſpectabant, quòd Pontifex Maximus omnia ſacerdotia contineret; idcirco Julius Cæſar apud Dionem lib. 37. pag. 46. ἀρχιερεὺς τῶν Ποντιφίκων renuntiatur: quæ dignitas ab Auguſto tanquam hæreditaria tranſiit in Imperii ſucceſſores.

Hic nummus ſecundi moduli rarus, ſed primi rariſſimus eſt.

PERM. CAES. AVG. Caput Auguſti nudum.

COLONIA PATRICIA. Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Signa militaria in Coloniarum nummis, veteraoorum militum in has tranſmiſſorum originem denotant. Corduba à Marcello condita, Reipublicæ tempore Colonia deducta, *Patricia* vocata eſt, ab Auguſto, Hiſpaniâ tandem pacatâ, & colonis bello imminutis, Veteranorum ſupplementum accepit; cui etiam cudendæ monetæ facultas ab eo conceſſa eſt, cujus beneficii memores Cordubenſes, PERM. AVG. in omnibus ſuis nummis inſcripſerunt. Sed cùm Seguinus noſter pag. 117. edit. 2. doctiſſimos viros referat contendere, nummos æreos nullos niſi decreto Senatus cuſos fuiſſe primis Imperii Romani ſæculis, nihil tamen de cudendæ mooetæ poteſtate ab Auguſto facta ſtatuit, imò hæc addit: *Advertant viri clariſſimi, quos impenſiùs colo, quâ ſe viâ hinc expediant, pro ſua prudentia & rerum antiquarum experientia ſingulari.* Nos autem Auguſtum in diviſione Romanarum provinciarum cum populo, ut tyrannidem affectare ſe minimè videretur, cudendæ monetæ æreæ facultatem Senatui reliquiſſe putamus, unde in nummis Romæ cuſis hæc appoſita nota S C. in Coloniis vero D D. vel II. VIR. aut Duumvirorum nomina; at in illis quæ integra privilegia civium Romanorum non haberent, neceſſarius Imperatoris permiſſus videbatur, quem in nummis illæ ſignare conſueverant.

Hic nummus primæ magnitudinis pro rariſſimo numerandus.

PERM. CAES. AVG. Caput Auguſti ſine laurea.

COL. PATR. LEG. V. X. *Colonia Patricia. Legiones quinta, decima.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Superior nummus Legionum ſigna Veteranorum in coloniam deductorum ſymbolum percuſſit, hic perrarus cum ipſis *Quintæ* & *Decimæ* nomina, ex quibus coloni tranſmiſſi ſunt, exhibet, Auguſti hiſtoriam illuſtraos: ille enim Legionem quintam Macedonicam in Germania inferiore conſtituit; decima autem cùm gemina eſſet, unam cognomine *Victricem* in Syria, alteram *Ferratam* in Hiſpania collocavit: ſed antequam eas in provincias migrare juſſiſſet, Veteranos illarum exauctoratos in Colonias deduxit, *Macedonicæ Quintæ* Legionis partem in Coloniam Patriciam, alteram verò Berytum & Heliopolim Phœniciæ, *Decimæ Victricis* ſeu *Ferratæ* partem Cæſarauguſtam Hiſpaniæ Tarracon. Ruſcinonem Galliæ Narbon. & alteram in Col. Patriciam tranſmiſſam, tum ex hoc nummo, tum ex aliis docemur. Quanta igitur ex rei nummariæ monumentis hiſtoriæ lux, quæ ſine eorum ope multâ caligine involuta permaneret.

Hic nummus mediæ formæ, raritatis eximiæ eſt & elegantiæ.

ROMULEA COLONIA.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulea* vel *Romulenſis, permiſſu divi Auguſti.* Caput radiatum, *aliis* laureatum, aore quod fulmen.

IVLIA AVGVSTA GENITRIX ORBIS. Caput Juliæ globo impoſitum, & creſcente luna.

Colonia Romulea, eadem quæ Hiſpalis, teſte Plinio lib. 3. cap. 1. *Hiſpalis Colonia cognomine Romulenſis.* Urbs eſt Hiſpaniæ Bœticæ ad Bœtim fluvium, ut tradit Mela lib. 2. cap. 4. *In Bætica, Aſtagi, Hiſpalis, Corduba* Coloniam deductam docet Strabo lib. 3. pag. 141. Ἡ μὲν Ἰσπαλις ἐπιφανὴς, καὶ αὐτὴ ἄποικος Ῥωμαίων. *Poſt has Hiſpalis claret, ipſa quoque Romanorum Colonia.* Nummum poſt Auguſti mortem, *Divi* titulus, corona radiata & fulmen apotheoſeos ſymbola, percuſſum arguunt; ſed & Juliæ nomen per Auguſti teſtamentum ipſi conceſſum confirmat: ejus meminit Dio lib. 50. pag. 600. Τότε δὲ ἀθανατίσαντες αὐτὸν, καὶ θιασώτας οἱ, καὶ ἱερὰ ἱέρειάν τε τὴν Λιουΐαν τε οὖσαν, καὶ Αὐγούσταν καλουμένην, ἀπέδειξαν. *Tum verò inter mortales deos eum indigitarunt, & Flammes cum ſacris, & Sa-*

& Sacerdotem Liviam, quæ tum Juliæ, tum etiam Auguſtæ cognomenta acceperat, conſtituerunt. Plura de hoc nummo in Julia.

Hic nummus majoris formæ, ab Ant. Auguſtino dial. 8. & in Suetonio Patini pag. 113. vulgatus, inter rariores tantum collocatur. Eroſum quidem viderat Patinus, cui titulum DIVVS AVGVSTVS pro ſolita COL. ROM. PERM. DIVI AVG. epigraphe ſubſtituit.

RUSCINO.

IMP. CAES. AVGVSTVS. Caput Auguſti ſine laurea.
COL. RVS. LEG. VI. *Colonia Ruſcino. Legiones Sextæ.* Duæ aquilæ legionariæ.

Plurimæ Coloniæ per has litteras RVS. incipiunt, Ruſellæ in Tuſcia Plinio lib. 3. cap. 5. ſed Italiæ Coloniis jus cudendæ monetæ haud conceſſum. Ruſadder in Mauritania Tingitana, Antonino in Itiner. cùm à Plinio Colonia non appelletur, à Trajano aut Hadriano deductam putamus. Ruſconiæ, Ruſicurium, & Ruſazus in Mauretania Cæſarienſi ab eodem Plinio collocantur lib. 5. cap. 2. *Alterius jam Mauretaniæ.... quæ nunc Cæſarienſis..... Colonia Auguſti Ruſconiæ, Ruſucurium civitate honoratum à Claudio, Ruſazus Colonia Auguſti.* Et eſt Ruſcino in Gallia Narbonenſi Colonia; unde dubium cuinam earum tribuendus nummus: ſed cùm Auguſti caput exhibeat, Ruſucurium civitate à Claudio donatum expungendum eſt. Ruſconiæ & Ruſazus Coloniæ ex Plinio ab Auguſto deductæ, pro ſe valde ſollicitant, ſed nummi forma & epigraphe pro Ruſcinone certant; imò nummus in ejus tractu repertus, & mihi donatus, ut hunc illi tribuamus impellit.

Ruſcino, urbs eſt Galliæ Narbon. ad fluv. cognominem, ut liquet ex Strabone l. 4. pag. 184. Ἐκ μὲν τῆς Πυρήνης ῥεῖ, ὁ Ρουσκίνων καὶ ὁ Ἰλλίβιῤῥις, πόλιν ἔχων ὁμώνυμον ἑκάτερος αὐτῶν. *E Pyrena fluunt Ruſcino & Ilybirris, uterque urbem habens cognominem.* Coloniæ titulum illi tribuit Mela lib. 2. c. 3. *Inde eſt ora Sardonum, Telis & Tichis; ubi accrevere, perſæva, Colonia Ruſcino,* &c. Duæ aquilæ legionariæ Veteranos duarum Legionum in coloniam tranſmiſſos denotant; cùm enim Legio Sexta fuerit gemina, una cognomine *Victrix* in Syria ab Auguſto, & altera Sexta *Ferrata* in Hiſpania conſtituta: antequam vero ille eas in provincias dimitteret, earum Emeritos partim Cæſarauguſtam & Accim, ut ex eorum nummis novimus, partim Ruſcinonem traduxit; unde in hoc duæ aquilæ legionariæ cum inſcriptione LEG. VI. *Legiones Sextæ.*

Hic nummus minimi moduli in muſeo noſtro, ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.

SEGOBRIGA.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Auguſti laureatum.
SEGOBRIGA. Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Segobriga, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis gemina, altera Celtiberorum primaria teſte Plinio lib 3. cap. 3. *Caput Celtiberiæ Segobrigenſes.* Altera ubi fuerit, non valde conſtat, ſed cùm prior inter ſtipendiarias urbes ab eodem Plinio recenſeatur, ad eam nummos pertinere minimè crediderim, ſi quidem ſtipendiariis cudendæ monetæ facultas nuſquam conceſſa videatur; quare potiùs ad poſteriorem, quæ veteris Latii jure donata, meritò nummos cudere potuit. Vide in Tiberio. Eques decurrens, non ad aliquod Auguſti factum ſpectat, ſed urbis ut & aliarum Hiſpanicarum, de quibus antè egimus, inſigne eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius eſt.

TARRACO.

IMP. CAES. TR. POT. PONT. MAX. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. C. L. CAES. AVG. F. *Colonia Victrix Tarraco. Caius Lucius Cæſares Auguſti filii.* Capita Caii & Lucii ſine laurea.

Tarraco, urbs Hiſpaniæ citerioris maritima ad oſtia Tulcis celeberrima, de qua Eutropius lib. 9. Ταῤῥάκωνα πόλιν ἐπιφανῆ κατέσκαψαν. *Tarraconem urbem illuſtrem expugnaverunt.* Hæc à Scipione Africano majore condita, deinde ædificiis plurimis ab Africano minore aucta eſt, ideo Solinus eam Scipiones condidiſſe refert cap. 25. *Carthaginem apud Iberos, quæ mox Colonia facta eſt, Pœni condiderunt, Tarraconem Scipiones.* Quod jam tradiderat Plinius lib. 3. cap. 3. *Colonia Tarraco Scipionum opus.* Ant. Auguſtinus & Gruterus ex antiquis Inſcriptionibus *Juliæ* nomen ei tribuentibus, à Julio Cæſare deductam augurantur, GENIO COL. I. V. T. TARRACO. Cognomen *Victricis* urbibus de Julio Cæſare bene meritis vulgare, id confirmare videtur. Tarraconenſes quidem in bello contra Pompeii Legatos ad Cæſarem tranſierunt, ut ipſe narrat de Bell. civ. lib. 1. *Interim Oſcenſes & Calaguritani mittunt ad eum legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur: hos Tarraconenſes, &c. inſequuntur.* Oſca ut Tarraco *Victrix* appellatur, & Calaguris dicta eſt *Julia.*

Tarraconenſes Auguſti fuerunt ſtudioſiſſimi, quòd bis Conſulatum in urbe ſua recepiſſet, teſte Suetonio cap. 26. *Octavum & nonum Tarracone iniit.* Octavum quidem cum T. Statilio Tauro anno U. C. 728. ante Chriſtum 24. nonum vero anno ſequenti cum M. Silano geſſit Ipſi in obſervantiæ ſuæ monimentum Caium & Lucium ab illo adoptatos ut Imperii ſucceſſores, in nummis ex averſâ parte ſignarunt.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino pag. 61. & in ejuſdem Suetonio pag. 115. vulgatus, inter rariores adſcribendus.

IMP. CAES. AVG. TR. POT. PON. MAX. P. P. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. TI. CAESAR. *Colonia Victrix Tarraco. Tiberius Cæſar.* Caput Tiberii nudum.

Ant. Auguſtinus Dial. 7 ob mutilum TI. prænomen, Julio Cæſari nummum tribuit.

Superior nummus in Caii & Lucii adoptionis memoriam cuſus eſt, hic alterum Tiberii adoptionis monumentum eſt: illis enim vitâ functis Auguſtus Tiberium adoptavit, teſte Suetonio cap. 25. *Caio in Lycia, Lucio Maſſiliæ defunctis, tertium nepotem Agrippam, ſimulque privignum Tiberium adoptavit in foro Lege Curiatia.* De eadem adoptione loquitur Dio lib. 55. pag. 556. Τὸν δὲ Τιβέριον καὶ ἐποιήσατο, καὶ ἐπὶ τοὺς Κελτοὺς ἔπεμψε τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημαρχικὴν ἐς δέκα ἔτη δούς. *Tiberium adoptavit, ac Tribunitiâ poteſtate ad annos decem datâ, in Germaniam ablegavit.* Tarraconenſes utrique gratulantes, hinc Auguſtum laureâ inſignem & Imperatorem, inde caput Tiberii ut Cæſaris nudum percuſſerunt.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 36. vulgatus, inter conſpicuos & elegantes numerandus.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.

C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco. Æternitatis Auguſtæ.* Templum decem columnis ornatum.

Tarraco cognomen *Togatæ* hoc in nummo aſſumit, ut Colonia ab aliis Hiſpanis per togæ uſum diſtincta, cui adſtipulari videtur Strabo lib. 3. pag. 151. Καὶ δὴ τῶν Ἰβήρων ὅσοι ταύτης εἰσὶ τῆς ἰδέας στολᾶτοι λέγονται, ἢ τογᾶτοι. *Et qui hanc formam ſequuntur Hiſpani, Stolati ſeu Togati appellantur.* Tarraconenſes poſt Auguſti apotheoſim Legatos Romam miſerunt, petentes ut ipſi templum condere ſibi liceret, quod primi obtinuerunt, teſte Tacito Annal. lib. 1. *Templum ut in Colonia Tarraconenſi ſtrueretur Auguſto petentibus Hiſpanis permiſſum, datumque in omnes provincias exemplum.* Superbum quidem ſub *Æternitatis Auguſtæ* titulo, cujus in nummis figuram ſeu iconem ex una parte, & ex altera Auguſti effigiem coronâ radiatâ ornatam tanquam inter Divos relatum delinearunt.

Hic nummus minoris formæ inter elegantiores collocandus.

DEO AVGVSTO. Statua Auguſti ſedens, dextrâ Victoriolam globo impoſitam, lævâ haſtam puram.

C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco. Æternitatis Auguſtæ.* Templum ut ſuprà.

Figura illa ſedens, ſtatua eſt Auguſti in hoc templo Æternitati ejus conſecrato à Tarraconenſibus poſita, cui inſolentem & veſanam *Dei* pro *Divi* appellationem, Græcorum adulationem potiùs quàm Romanorum exemplum ſequuti, inſcripſerunt. Servius enim inter Deos & Divos ita diſtinguit, ut Dii dicantur æterni, Divi autem qui ex hominibus fiunt, qua ratione templum & Julii & Auguſti Romæ apud Dionem Ἡρῷον dictum eſt. Prioris meminit lib. 54. pag. 546. Καὶ τὴν Ὀκταουίαν τὴν ἀδελφὴν ἀποθανοῦσαν προέθηκεν ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου ἡρῴου. *Et Octaviam ſororem vitâ functam in ſacrario Julio publicè expoſuit.* De altero ſic loquitur lib. 59. pag. 600. Καὶ Αὐγούστῳ ἐν τε τῇ Ῥώμῃ ἡρῷον, ψηφισθὲν μὲν ὑπὸ τῆς γερουσίας, οἰκοδομηθὲν δὲ ὑπό τε τῆς Λιουΐας, καὶ ὑπὸ τοῦ Τιβερίου ἐποιήθη. *Decretum quoque Romæ Auguſto ſacrarium à Senatu, à Livia autem & Tiberio factum.* Ἡρῷον autem verè erat fanum Heroi conſtructum, unde *Divi* titulo illi Romanorum Imperatores poſt mortem decorati ſunt, à quibus in vita inſignia profecta eſſent in Rempublicam merita: quamquam poſtea creſcente in dies adulatione, plerique ne vivi quidem id honoris aſpernati ſunt, imò *Dei* appellationem ambierunt, ut de Domitiano tradit Eutropius lib. 7. *Dominum ſe & Deum primus appellari juſſit, ſed nec Divus poſt mortem appellari meruit.*

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Ant. Auguſtino Dial. 7. vulgatus, pro rariſſimo habendus.

DIVVS AVGVSTVS PATER.

C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* Ara ſupra quàm palma arbor enata.

Auguſtus ad bellum Cantabricum anno U. C. 728. profectus, Tarraconem morbo correptus ſe recepit, teſte Dione lib. 53. pag. 514. Καὶ ὁ μὲν ἔκ τε τοῦ καμάτου, ὑπὸ τῶν φροντίδων νοσήσας, ἐς Ταῤῥάκωνα ἀνεχώρησε. *Ac ex labore curiſque in morbum prolapſus, Tarraconem ſe contulit.* Tarraconenſes protinus votis pro ejus ſalute ſuſceptis aram exſtruxerunt, ſed cùm longè poſt Auguſti diſceſſum enata eſſet in ea palma, id pro victoriæ Cæſaris omine & æternitatis ſymbolo reputantes, Quinctilianus lib. 6. cap. 4. Inſt. Orat. narrat eos Romam Legatos miſiſſe, Auguſto gratulantes de enata palma, quibus etſi Cæſar per jocum reſponderit, *Apparet, quàm ſæpe accendatis:* Tarraconenſes tamen poſt ejus mortem aram hanc cum eadem palma in nummis præ æternitatis Auguſti ſymbolo ſignarunt, alludentes templo quod *Æternitatis Auguſtæ* ædificaverant.

Hic nummus primæ magnitudinis ab Ant. Auguſtino dial. 7. vulgatus, inter rariores adſcribendus.

JULIA TRADUCTA.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput ejus ſine laurea.
IVL. TRAD *Julia Traducta*, in quercea.

Julia Traducta, urbs gemina, una Africæ Tingitanæ, altera Hiſpaniæ Bœticæ in ora oppoſita; illa Colonia à Claudio Cæſare deducta, hæc civium Romanorum jure à Julio donata videtur. De priori cùm de Auguſti nummo nobis ſit ſermo, nulla erit mentio; ſed quia de poſteriori viri eruditiſſimi, & præſertim P. Noriſius in Cenot. Piſan. varia protulere, quid de illa ſentiamus, nobis aperire liceat. *Juliam Traductam* non à Romanis conditam, ſed urbi cuidam hoc nomen ab iis inditum fuiſſe narrat Strabo. Sunt ergo nova hæc cognomina: unde autem antiqua ejus oppidi nomenclatura nobis eruenda? En Mela inſignis ille Geographus, qui in gratiam patriæ ſuæ priſcam ejus appellationem *Tingentera* profert. *Carteia*, inquit, *& in quam tranſvecti ex Africa Phœnices habitant, atque unde nos ſumus Tingentera, tum Melaria, Belo*, &c. Sed quomodo & quando relictâ voce Tingentera aut Cingetera (nam utraque in MS.) nova invenerit nomina, nobis inquirendum eſt.

Plurimas Hiſpaniæ, imò Bœticæ provinciæ urbes recenſet Plinius lib. 3. quæ amiſsâ antiquâ nomenclatione, aliam cum *Juliæ* cognomine à Julio Cæſare habuerunt: teſtes ſint Illiturgi, quod *Forum Julium*; oppidum Oſſet, quod *Julia Conſtantia*; Vergentum, quod *Julii Genius*; Ituci, quæ *Virtus Julia*; Attubi, quæ *Claritas Julia*, &c. Sic urbs ex Mela *Tingentera* mutatâ appellatione apud Geographum Anonymum Ravennatem in Bœticarum urbium recenſione *Tranſducta Cetraria* appellatur, duobus poſterioribus nominibus confuſis. *Carteia*, inquit, *Tranſducta Cetraria, Mellaria, Belon*, &c. Uterque & Mela & Anonymus urbem de qua ſermo eſt, inter Carteiam & Mellariam collocat: ſed illa, *Cetraria* priùs, & deinde *Tranſducta* eſt appellata, illud quidem nomen à Julio, alterum vero ab Auguſto habuit.

Tingentera mutato nomine *Julia Cetraria* ob cetratas Bœticæ cohortes in eam à Julio Cæſare poſt devictos Pompeii Legatos tranſmiſſas vocata eſt, dimiſſis iis cetratis qui domicilium haberent, ut ipſe refert in Commentar. de Bello civ. lib. 1. cap. 39. imò Bœticam ipſam Julius Cæſar civibus pene exhauſtam poſt bellum contra Pompeii filios iterum novis civibus frequentavit, ut liquet ex Livio lib. 4. Decad. 4. *Tertium, Hiſpani, genus Romani coloni ab Divo Cæſare poſt devictos Pompeii liberos adjecti.* Auguſtus deinde, pace in Hiſpania ſtabilitâ, cùm emeritos milites exauctoraſſet, & novos cives in urbes bello vacuatas transferret, *Juliam Cetrariam* pene deſertam partim Romanis, partim Zelitanis & Tingitanis locupletavit, cui, retentâ *Juliæ* in Julii patris honorem, relictâ vero *Cetrariæ* appellatione, nomen *Juliæ Jozæ*, id eſt *Traductæ*, ex Africanis illis civibus indidit, ut rectè Strabo lib. 3. pag. 140. Ἦν δὲ καὶ Ζῆλις τῆς Τίγγιος ἀστυγείτων ἀλλὰ μετῴκισαν ταύτην εἰς τὴν περαίαν Ῥωμαῖοι, καὶ ἐκ τῆς Τίγγιος προσλαβόντες τινάς, ἔπεμψαν δὲ καὶ παρ' ἑαυτῶν ἐποίκους, καὶ ὠνόμασαν Ἰουλίαν Ἰόζαν τὴν πόλιν. *Fuit & Zelis Tingi vicina urbs, ſed eam Romani in ulteriorem oram tranſtulerunt, additiſque à Tingi nonnullis, & à ſeipſis alios miſerunt, urbique nomen Juliæ Jozæ indiderunt.* Joza vocabulum eſt Africanum ſeu Punicum, ex Bochardo, quod idem ſonat quàm Latinè Traducta.

Ex iis huc uſque allatis palam fit *Tingenteram* amiſſo veteri nomine, *Juliam Cetrariam* à Julio appellatam, deinde relictâ *Cetrariæ* appellatione, *Traductam* à traductis civibus Auguſti juſſu dictam: non enim veriſimile eſt *Juliam* ab Auguſto fuiſſe nominatam; quænam autem inter urbes à Julio & Auguſto cognominatas eſſet diſtinctio, ſi ab Auguſto *Juliæ* appellarentur? ſed conſtat urbes aliqua immunitate, ſeu *Coloniæ* titulo à Julio Cæſare donatas, *Juliæ* nomen prætuliſſe; illas autem ab Auguſto deductas, ſolo *Auguſtæ* nomine inſignitas, quales ſunt *Col. Aug. Troadenſis, Col. A. A. Patrenſis, Col. Aug. Emerita*, & aliæ: ſed quæ denique *Juliæ Auguſtæ* ſimul nominantur, à Julio primum conſtitutæ ſunt, deinde ab Auguſto novis colonis aut veteranis militibus in ſupplementum ſunt frequentatæ, ut *Jul. Aug. Berytus, Jul. Aug. Helioþolis, Jul. Aug. Cremna*, & plurimæ aliæ. Corona civica ob cives ſervatos à Traductanis Auguſto dedicata eſt.

Hic nummus mediæ formæ, à P. Noriſio Cenot. Piſan. pag. 92. vulgatus, pro raro habetur.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti ſine laurea.
IVL. TRA. C. L. CAES. *Julia Traducta. Caius Lucius Cæſar.* Capita Caii & Lucii oppoſitis cervicibus.

Traductani in adoptionis Caii & Lucii memoriam, aut in eorum honorem nummos, ut antè Tarraconenſes, Auguſto gratulantes percuſſerunt. Eorum adoptionem ad annum U. C. 737. vivente Agrippâ patre revocavimus; illo autem mortuo, Auguſtus Juliam filiam, illorum matrem, in matrimonium Tiberio collocavit anno 743. ut eruitur ex Dione lib. 54 pag. 546. Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι τήν τε Ἰουλίαν τῷ Τιβερίῳ συνῴκισε, καὶ τὴν Ὀκταουίαν τὴν ἀδελφὴν ἀποθανοῦσαν προέθηκεν ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου ἡρῴου. *Eodem anno Juliam Tiberio matrimonio conjunxit, & Octaviam ſororem vitâ defunctam in ſacrario Julio publice expoſuit.*

Hic nummus primæ magnitudinis à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, & in muſeo noſtro aſſervatus, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti.
IVLIA TRAD. *Julia Traducta.* Apex & ſimpulum. *In alio*, aſpergillum, præfericulum, lituus & patera.

Inſignia hæc pontificalia in utroque nummo à Traductanis percuſſa, ad Pontificatum maximum Auguſti ſpectant, quem mortuo Lepido anno 741. ille accepit 4. Kalend. Martii, ut notat Tabula marmorea apud Gruterum pag. 333. HOC DIE CAESAR PONTIF. MAXIM. FACT. EST. Apicem ad Pontificatum maximum, ſimpulum ad Pontificum collegium, lituum ad Augures, pateram ad quindecim viros ſpectare diximus: hæc quidem ſingulatim accepta, ſingulorum ſacerdotium exhibent; ſimul verò ſumpta, dignitates in Pontifice Maximo conjunctas eſſe demonſtrant.

Hic nummus rarus eſt, alter minimæ formæ à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, alter mediocris in muſeo noſtro.

TURIASO.

IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.
MVN. *Municipium*, in corona quercea. TVRIASO circa ambitum.

Turiaſo urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Celtiberis prope montem Caunum ad parvum fluvium in Iberum prolabentem, cujus meminit Antoninus Pius in Itiner. *Ab Aſturica per Cantabria....* *Numantia* M. P. XXV. *Auguſtobriga* M. P. XXVII. *Turiaſone* M. P. XVI. Inter civium Romanorum populos recenſetur à Plinio lib. 3. cap. 3. *Ex his civium Romanorum Turiaſonenſes.* In nummis verò *Municipii* titulo donatur. Corona quercea ob cives ab Auguſto ſervatos.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis paulò diverſus ab Ant. Auguſtino Dial. 7. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum
TVRIASO. Caput muliebre.

Ant-

Ant. Auguſtinus nummum huic ferè ſimilem refert Dial. 7. cum muliere Pietatis inſtar velata, noſter autem ſine velo, capillis à tergo in nodos contortis ac dimiſſis, Agrippinæ ſenioris more, etſi rudis fabricæ, conſpicitur. Patinus pag. 36. caput ἄδηλον, id eſt, incertum, vocat: nos Liviæ vultum eſſe exiſtimamus. Senatus enim primis his temporibus juris ſui adhuc ſtudioſiſſimus, fœminis principibus non cum earum nomine, ſed ſub dearum appellatione nummos tantùm ſignabat, ut Julia ipſa Tiberio regnante ſub Juſtitiæ, Salutis & Pietatis nomenclatione ſenatuſconſulto in nummis exhibetur.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 36. vulgatus, inter rariores collocandus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.

MV. TVRIASO M. CAECIL. SEVERO C. IVL. AQVINO. *Municipium Turiaſo. Marco Cæcilio Severo, Caio Julio Aquino* circa ambitum, II. VIR. in quercea.

Apud Mediobarbum pag. 52. pro CLA. AQVILIO, repone C. IVL. AQVINO, duæ enim eſſent familiæ, Claudia & Aquilia.

Turiaſſo à quibuſdam ſcriptoribus, ſed in nummis *Turiaſo* eſt, ut & Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Τυριαζώ, nunc *Tarraçona*. Duumviri perhibentur M. Cæcilius Severus, & Caius Julius Aquinus. De *Cæcilia* & *Julia* gente dictum eſt. *Severus* cognomen à moribus, plurimis vulgare eſt. De *Aquino* vide Seguinum pag. 90. edit 2. an verò *Aquinum* urbs Latinorum à quodam hujus nominis dicta aut condita. Coruna quercea ob cives ſervatos ſignata eſt.

Hic nummus ſecundi moduli obvius eſt.

IMP. CAESAR AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.

MV. TVRIASO. L. MARIO. L. NOVIO. *Municipium. Turiaſo, Lucio Mario, Lucio Novio*, circa ambitum. II. VIR. *Duumviri*, in quercea.

Maria gens, plebeia, cui prænomen *Lucii* vulgare, ex qua plurimi Tribuni plebis recenſentur *Novia* pariter ut videtur plebeia; *L. Novius* Tribunus plebis P. Clodio collegæ plurimùm infenſus, ex Pædiani Comm. anno U. C. 695. legitur. *Novius* cognomen à novem ſeu novenario numero deducitur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

INCERTA.

Caput Auguſti ſine laurea, ante quod lituus, ſine epigraphe.

P. S. S. C. C. LOLLI. M. DOM. II. VIR. ITER. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes, Caio Lollio, Marco Domitio Duumviris iterum.* Figura militaris galeata, baſi impoſita, dextrâ haſtam, lævâ ad latus ſupra parazonium.

Plurima Auguſti numiſmata inter incerta occurrunt rejicienda, quæ cùm plures cartas ad eorum explicationem ſine magna utilitate implerent, prætermiſimus, hoc unico addito, quod in urbium ſerie collocare jure potuiſſet, ne aliquis nimiæ noſtri fiduciæ in nummis explicandis inſimularet, nihil jubemus, eruditorum Antiquariorum ſententiæ interpretationes noſtras ſubmittimus, licèt in tractandis per triginta annos numiſmatibus aliquam eorum cognitionem nos adeptos non inficias eamus: ſed ad nummi enodationem revertamur.

Nullus

Nullus eſt in re antiquaria tam parum verſatus, qui Auguſti effigiem etiam ſine epigraphe in hoc nummo non agnoſcat; figura militari habitu in baſi, ejus ſtatua eſſe videtur, quam ob galeam ſi inſtiteris ſub Martis figura poſitam, non me refragantem habebis; ſic in denariis argenteis viſitur: ſed in qua urbe nummus cuſus, & ſtatua publicè locata eſt, hoc opus: notas P. S. S. C. interpretamur, *poſuere Suffetes Carthaginenſes.* Jam reclamant tyrones; at nummos Uticenſium in Tiberio conſulant, in quibus frequenter occurrit ſtatua ſedentis Liviæ cum litteris D. D. P. P. quas vulgò exponunt, *Decuriones poſuere*, ut ſimulacrum à Decurionibus poſitum arguant. Similis ſtatua Liviæ in averſa Tiberii parte cum iiſdem notis P. S. S. C. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes*, exhibetur; quidni Carthaginenſes ſtatuas Auguſto & Liviæ dedicarint, Auguſti beneficiis ob Coloniam novis colonis frequentatam, ut pag. 2. diximus, plurimùm devincti. Suffetes enim ſummi ſunt Carthaginis, ut Decuriones Uticæ, Magiſtratus. Plura de Lollio & Domitio Duumviris, ut & de Suffetibus in nummis Tiberii incertis.

Hic nummulus à Patinio Fam. Rom. pag. 158. *vulgatus, inter rariores numerandus.*

IMP. CAESAR
AVGVSTVS
PONT. MAX.
PATRENS.
COLONIAE DED.

Grut. pag. 187. 7.

J U L I A.

JULIÆ AUGUSTÆ *nummi ex omni forma, raritatis eximiæ & ſingularis præſtantiæ ſunt, ſed majoris præſertim moduli, exceptâ* GENITRIX ORBIS *epigraphe.*

CÆSARAUGUSTA.

C. C. A. PIETATIS AVGVSTAE. *Colonia Cæſarea Auguſta. Pietatis Auguſtæ.* Caput Juliæ velatum.

IVNIANO LVPO PR. C. CAES. C. POMPON. PARRA II. VIR. *Juniano Lupo Præfecto Cohortis Cæſarianæ, Caio Pomponio Parra Duumviris.* Templum tetraſtylum.

Nemo eſt qui Liviæ ſeu Juliæ Auguſtæ vultum ſub *Pietatis* nomine non agnoſcat: jam enim Senatum primis Imperii temporibus, ſui juris dignitatiſque retinentem, non principibus fœminis cum Auguſtæ titulo, ſed ſub Deæ cujuſdam nomine earum effigies cælare diximus; Juliam autem ab eo ſub Juſtitiæ, Salutis & Pietatis appellatione, imò & in Coloniis ſignatam conſpicimus. Græci illam apud Seguinum pag. 67. ed. 2. ſub Dianæ nomine ΑΡΤΕΜΙΣ ΣΕΒΑΣΤΗ exhibuerunt; at eam velatam poſt mortem ſub Pietatis nomine effictam, ut in nummo à Druſo Cæſare cuſo obſervandum, Pietas enim tunc velata depingitur. Velum autem, divinitatis ſymbolum eſt: hanc ob rem Cæſarauguſtani Auguſto urbis fundatori, poſt ejus apotheoſim templum AETERNITATIS AVGVSTAE; Juliæ verò uxori tanquam Deæ, poſt ejus mortem, alterum PIETATIS AVGVSTAE dedicarunt.

Junianus Lupus, primus ille Duumvir, ex familia Junia in alteram, producto Junii in Junianum nomine, adoptatus eſt, ut innuit in Adoptatis Dio lib. 46. pag. 322. Νενόμισται γὰρ ἄν τις εἰσποιηθῇ τὴν μὲν ἄλλην, αὐτὸν προσρῆσιν ἀπὸ τοῦ εἰσποιησαμένου λαμβάνειν, ἓν δέ τι τῶν προτέρων ὀνομάτων σχηματισθὲν πως τηρεῖν, τοῦτο μὲν ὃν ὅπως ἔχῃ. *Sic enim inſtitutum eſt, ut qui adoptatur, ab adoptante appellationem accipiat: nomen tamen aliquid eorum quæ priùs geſſit, paulò formatum ſervet.* Junianus autem cum Duumviri titulo ſe Cohortis Cæſarianæ Præfectum adſcribit, ut antè in iiſdem Cæſarauguſtanæ nummis TI. Clodium Flavum Præfectum Germanorum, id eſt Cohortis, obſervatum eſt. Cognomen *Lupus* Juniæ genti vulgare videtur; Junius autem Lupus ſub Claudio apud Tacitum lib. 12. legitur. Alter Duumvir Pomponius Parra, pauca de ſe dicenda ſuppeditat: nam de Pomponia gente à Pompone Numæ filio originem trahente, jam dictum: de cognomine *Parra* nulla mentio.

Hic nummus ſecundi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

EMERITA.

IVLIA AVGVSTA PERM. AVGVST. P. M. Caput Juliæ velatum.
AVGVSTA EMERITA. Porta urbis duobus fornicibus & turribus hinc inde ornata.

Emeritenſes Auguſti conditoris beneficiorum memores, Liviæ ejus uxori cum novis quidem Juliæ & Auguſtæ nominibus nummos dedicarunt, ſed velum, illos poſt ejus mortem percuſſos denotat: populi enim nummos vivente Auguſto ipſi paucos obtulere: Senatus quidem poſt Cæſaris mortem, ei, ut jam diximus, ſub Deæ cujuſdam nomine numiſmata ſignavit, ſed adulantes Coloniæ in illis nomen Auguſtæ inſcripſerunt. Porta urbis, in Coloniæ ab Auguſto deductæ memoriam.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

IVLIA AVGVSTA. C. A. E. *Colonia Auguſta Emerita.* Caput Juliæ velatum.
TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVST. IMP. Caput Tiberii ſine laurea.

Iterum prodit Emeritenſis Coloniæ nummus cum Juliæ capite, ſed ex altera parte viſitur Tiberii effigies, æquatâ velut inter filium Imperatorem & matrem Auguſtam poteſtate: ipſa enim ſe Tiberio Imperium dediſſe jactabat, ideo initio hujus imperii plurimi honores ipſi delati ſunt, teſte Dione lib. 57. pag. 609. Αἵ τε ἐπιστολαὶ αἱ τοῦ Τιβερίου καὶ τὸ ἐκείνης ὄνομα χρόνον τινὰ εἶχον, καὶ ἐγράφοντο ἀμφοῖν ὁμοίως. πλήν τε ὅτι οὔτε ἐς τὸ συνέδριον, οὔτε ἐς τὰ στρατόπεδα, οὔτε ἐς τὰς ἐκκλησίας ἐτόλμησε ποτὲ ἐσελθεῖν, τά γε ἄλλα πάντα ὡς καὶ αὐταρχοῦσα διοικεῖν ἐπεχείρει. *Quinetiam epiſtolis Tiberii nomen matris aliquandiu adſcriptum fuit, litteræque ad Tiberium datæ, Liviæ etiam inſcribebantur, ac niſi quod in ſenatum, ad exercitum, inque conciones venire non fuit auſa, cætera omnia, quaſi ipſa imperium teneret, agere conabatur.* Nil mirum igitur, ſi Emeritenſes utriuſque imaginem hinc matris inde filii percuſſerint.

Hic nummus mediæ formæ inter rariſſimos computandus.

ITALICA.

MVNIC. ITALICA. PERM. AVGVSTI. Caput Juliæ.
AVGVSTA. Figura muliebris ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam.

Mulier illa ſedens, Liviæ ſtatua videtur eſſe, quæ in nummis ſenatuſconſulto percuſſis ſæpius occurrit, utpote à Senatu ipſi conceſſa, adſtipulante Dione lib. 55. pag. 549. Ἡ δὲ δὴ Λιουία εἰκόνων τε ἐπὶ παραμυθίᾳ ἔτυχε. *Livia autem ſolatii causâ ſtatuis donata eſt.* Illa ſtolâ inſignis, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam puram gerit: in aliis nummis velata repræſentatur, ſed ſub Pietatis icone; nam à Claudio nepote tantùm conſecrata eſt, teſte eodem Dione lib. 60. pag. 667. Τήν τε τήθην τὴν Λιουίαν οὐ μόνον ἱππικοῖς ἀγῶσιν ἐτίμησεν, ἀλλὰ καὶ ἀπηθανάτισεν, ἄγαλμά τε τι ἐν τῷ Αὐγουστείῳ ἱδρύσας, καὶ τὰς θυσίας ταῖς ἀειπαρθένοις ἱεροποιεῖν προστάξας, ταῖς τε γυναιξὶν ὅρκον τὸ ὄνομα αὐτῆς ποιεῖσθαι κελεύσας. *Aviam Luciam præter hunc honorem etiam immortalitati aſſeruit, dedicavitque ejus effigiem in templo Auguſti, ac rem ſacram ei fieri à Veſtalibus mandavit, mulieresque per nomen ejus jurare juſſit.* Italicenſes Auguſti beneficiorum memores ob jus cudendæ monetæ ſibi conceſſum; Liviæ ejus uxori in Juliam gentem adoptatæ gratulantes, ſtatuam poſuerunt, quam in nummis exhibent.

Hic nummus ſecundi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

PANORMUS.

AVGVSTA. Caput Juliæ velatum.

PANORMITANORVM. Caput Auguſti ſine laurea.

Panormus, urbs Siciliæ littoralis à Strabone lib. 6. pag. 272. Colonia perhibetur. Πάνορμος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. *Panormus etiam Coloniam habet Romanam.* Hanc ab Auguſto deductam diximus pag. 57. cui monetæ cudendæ facultas videtur jam ab Antonio conceſſa, cùm Siculos ab eo cives Romanos factos eſſe tradat Cicero ad Attic. ep. 14. *Multa Siculis Cæſar neque me invito; etſi Latinitas erat non ferenda: verumtamen ecce Antonius acceptâ grandi pecuniâ fixit legem à Dictatore Comitiis latam, quâ Siculi cives Romani, cujus rei vivo illo mentio nulla.* Panormitani in Coloniæ fundatoris & ejus uxoris memoriam Tiberio gratulantes nummos percuſſerunt.

Hic nummus mediæ formæ, mihi dono datus à Cl. V. Auguſtino Scilla Meſſanenſi, præſtantiſſimus eſt. Similem mutilum quidem Eq. Patinus pag. 54. ſed Cl. Begerus integrum in Theſ. Palatino pag. 200. vulgaverunt.

PATRÆ.

INDVLGENTIAE AVG. MONETA IMPETRATA. Caput Juliæ velatum.

COL. A. A. P. CAESARI AVG. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis Cæſari Auguſto.* Auguſtus in quadrigis manu gerens ſceptrum, cujus in apice aquila.

Nummum vulgavit Seguinus noſter pag. 114. edit. 2. De Patris diſertè quidem, ſed de capite muliebri velato nihil protulit: ille autem dubius de monetæ effigie, ad Liviam revocare non auſus eſt; tot nummi eundem Liviæ vultum nobis exhibentes, ad eam pertinere facilè demonſtrant, ejus quippe imaginem primis Imperii temporibus ut ſatis notam ſine nomine vulgabant. Patrenſes Auguſti beneficiis devincti, ab una parte ejus uxoris caput, ex altera ipſum in quadrigis triumphantem exhibuerunt, ſed præcipuè ob Actiacam victoriam, cujus meminit Dio lib. 51. p. 459. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἡ περὶ τῷ Ἀκτίῳ ναυμαχίᾳ. *Secunda die Cæſar de Actiaca navali pugna triumphavit.* Ipſi enim bello civili inter Auguſtum & Antonium diſperſi, clementiâ Auguſti revocati ſunt, incolis ex oppidis vicinis in ſuam urbem traductis, deductiſque Legionis vigeſimæ ſecundæ Veteranis, coloni facti ſunt Romani. Indulgentia in nummo pro permiſſione uſurpatur.

Hic nummus majoris formæ inter elegantiſſimos collocandus.

ROMULENSIS COLONIA.

IVLIA AVGVSTA GENITRIX ORBIS. Caput Juliæ globo impoſitum, & Luna creſcente ornatum.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulenſis* aut *Romulea, permiſſu Divi Auguſti.* Caput Auguſti radiatum, ante quod fulmen.

Colonia Romulenſis vocata eſt Hiſpalis, urbs Bœticæ, ut tradit Plinius lib. 3. cap. 1. ad quam pertinet nummus noſter; non autem ad Romanum Delphinatus ad Hiſaram oppidum, uti auguratur Triſtanus tom. 1. pag. 125. ubi diſertè de magnifico illo *Genitricis Orbis* titulo, quem Romulenſes Tiberio adulantes, Juliæ ejus matri tribuerunt: multi enim ipſi decreti ſunt honores, apud Dionem lib. 57. pag. 609. Ὥστε ἄλλα τε ἔξω τοῦ νενομισμένου ἐσφέροντο, καὶ πολλοὶ μὲν μητέρα αὐτὴν τῆς πατρίδος, πολλοὶ δὲ καὶ γονέα προσαγορεύεσθαι γνώμην ἔδωκαν. *Hinc multa extra conſuetudinem Populi Romani introducta, inventique haud pauci, qui Matrem eam Patriæ ac Genitricem appellandam cenſerent.* Nummus Dionem illuſtrat, imò locupletare videtur, cùm hic vocandam illam *Patriæ Matrem* cenſeat, nummus autem eam *Orbis Genitricem* appellet; ideo globo eſt impoſita, & Luna creſcens ſupra caput, tanquam illa foret Lucina partuum præſes, vel ut innuit Triſtanus, tanquam Venus

Venus Genitrix. In altero Auguſti nummo regio Julia ſedens, in averſa ejus parte AVGVSTA MATER PATRIAE nominatur.

Hic nummus majoris moduli, ab Ant. Auguſtino Dial. 8. *à Triſtan tom.* 1. *pag.* 123. *& à Patino in Sueton. pag.* 113. *vulgatus, præſtantiſſimus eſt.*

TURIASO.

TVRIASO. Caput Liviæ.
IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Auguſti laureatum.

Turiaſones Hiſpaniæ Tarraconenſis Auguſto nummos offerentes, pergratum ipſi fore putarunt, ſi Liviam conjugem, Aſiæ populorum exemplo, in iis etiam ſignarent. Senatus autem Romanus juris adhuc ſui nimiùm ſtudioſus, Liviæ effigiem ſub Tiberio tantùm, & quidem ſub cujuſdam Deæ nomine cælare cœpit: alii populi, Auguſti benevolentiæ magis appetentes quàm ambitionis, ipſius effigiem & Liviæ vultum, ſed ſine nomine, in nummis ipſo vivente percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 36. *vulgatus, inter rariores numerandus.*

INCERTA.

PIETAS AVGVSTA. Caput Liviæ.
L. RVSTI. CELIVS CORDVS II. VIR. QVINQ. D. D. *Lucius Ruſtius, Celius Cordus Duumviri Quinquennales, decreto Decurionum.* In area.

Pulcherrimum & integerrimum numiſma, etſi nomen urbis non præferat, locum tamen hic habere debuit, tum quòd rariſſimam Juliæ effigiem exhibeat ſub *Pietatis Auguſtæ* nomine, cujus extat inſcriptio apud Gruterum pag. 101. 1. ſub Tiberio anno U.C. 774.

PIETATI. AVGVSTAE
EX S. C. QUOD. FACTVM. EST. D. HATERIO
AGRIPPA. C. SVLPICIO. GALBA. COS.

tum quia in Colonia quadam percuſſum eſt, ut Duumvirorum Quinquennalium nomina, & notæ D. D. *decreto Decurionum*, arguunt. *Coloniæ cùm eſſent*, ut inquit Gellius lib. 16. *effigies ſimulacraque majeſtatis Populi Romani*, eodem quo ipſa Roma adminiſtrationis genere regebantur; Senatus tamen ad aliquam Urbis differentiam in ipſis Curia, Senatores, Decuriones, eorum ſancita, quæ Romæ ſenatuſconſulta; in iis decreta Decurionum, Cenſores, Duumviri Quinquennales, ſic illi dicti, quod omni quinquennio crearentur. Coloniæ cenſum Romam mittebant, & munere functi *Quinquennalitis* vocabantur. P. Harduinus in nummo Buthroti pag. 102. C. PAET. QVIN. ITER. interpretatur, *C. Pætus Quinquennalia iterum*, pro *Quinquennalis iterum*, & frigidè ad ludos quinquennales revocat.

Ruſtia gens, incertum patricia, an verò plebeia. *Celia* ſeu *Cælia*, plebeia eſt, at conſularis; à Vibenna Cælio Etruſco dicta, quem Cælio monti Romæ nomen indidiſſe narrant. *Cordus* dicitur ultra tempus legitimum in utero geſtatus apud Quinctilianum.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, Regius; à Patino in omiſſis Fam. Rom. pag. 310. *vulgatus, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.*

SALVS AVGVSTA. PERM. AVG. Caput Juliæ.

IVLIA AVGVSTA. Julia ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam puram gerit.

Licèt urbis & Duumvirorum nomina, aut nota Decurionum in nummo deſint, *permiſſu Auguſti* voces in Colonia percuſſum arguunt. Auguſtus autem cùm à Senatu Populoque Romano coactus eſſet anno U. C. 727. ut ſolus Rempublicam gereret, de quo Dio lib. 35. pag. 503. ἀλλὰ πολλὰ μὲν καὶ μεταξὺ ἀναγιγνώσκοντος αὐτοῦ διεβόων, πολλὰ δὲ καὶ μετὰ τοῦτο μοναρχεῖσθαί τε δεόμενοι, καὶ πάντα τὰ ἐς τοῦτο φέροντα ἐπιλέγοντες. *Multis omnes eum verbis precati ſunt, ut ſolus imperii ſummam gereret, omnibuſque, quibus id ei perſuaderent, adductis argumentis, tandem eum eò compulerunt, ut principatum ſolus obtineret.* Receptâ tandem in ſe omni Reip. curâ, negavit ſe omnes velle provincias obtinere, eaſque cum Senatu & Populo partitus eſt; jus autem cudendæ monetæ, ſummæ poteſtatis notam, cum illo diviſiſſe videtur, ipſique æream reliquit, Coloniis autem & Municipiis ademptam, quibuſdam permiſit, unde in pleriſque eorum nummis PERM. AVG. voces.

Hic nummus mediocris moduli, in Gaza Medicea, pro rariſſimo habendus.

JVLIAE. AVG.
DIVI. F. MATRI
TI. CAESARIS AUG. PRIN
CIPIS ET CONSERVATORIS
ET DRVSI GERMANICI
M. CORNELIVS PROCVLVS
PONTIFEX CAESARVM.

Grut. pag. 234. 2.

M. AGRIPPA.

AGRIPPA poſt Auguſtum, ante filios Caium & Lucium, collocatur ob Tribunitiam poteſtatem ab Auguſto ipſi tanquam Imperii ſucceſſori deſignato communicatam; ideo Senatus eum ejus effigie nummos percuſſit. Aſiæ & Syriæ Præfectus colonos militares Auguſti juſſu Berytum Phœniciæ apud Strabonem, imò & Heliopolim ejuſdem provinciæ, ut liquet ex nummis, deduxit.

M. AGRIPPÆ *nummi ſecundæ magnitudinis hactenus tantùm obſervati, eximiæ ſunt raritatis & præſtantiæ.*

CÆSARAUGUSTA.

M. AGRIPPA L. F. COS. III. Caput M. Agrippæ coronâ roſtratâ inſigne.
C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Scipione & Montano Duumviris.* Colonus agens boves.

Nummus hic in Agrippæ honorem ſub Caligula percuſſus eſt, ut indicant Duumviri, qui utrique nummos dedicarunt. Caligula quidem parentum ſuorum memoriam in nummis renovavit, Germanicum patrem, Agrippinam matrem, & Auguſtum proavum in poſteriori eorum parte cælari juſſit; Cæſarauguſtani hos omnes ſignarunt, & Agrippæ ejus avi effigiem addiderunt. M. Agrippa tres habuit uxores, Pomponiam Attici filiam, Marcellam Octaviæ, & Juliam Auguſti. Ex omnibus liberos ſuſtulit: ex Pomponia Vipſaniam Agrippinam, quam Tiberio copulavit. Marcellæ liberorum nomina non traduntur. Ex Julia tres filios C. L. & Agrippam, & duas filias Juliam & Agrippinam reliquit. Julia L. Paulo nupſit, Agrippina Germanico, ex qua natus eſt Caligula. Ille Agrippæ avi effigiem non reſtituit, ſi Suetonium audias cap. 23. *Agrippæ ſe nepotem neque credi, neque dici ob ignobilitatem ejus volebat, ſuccenſebatque ſi qui vel oratione vel carmine imaginibus eum infererent.* An non Cæſarauguſtanis ob id iratus Caligula, cudendæ monetæ facultatem, imò omni Hiſpaniæ ademerit: nam poſt Caligulam nulli Coloniarum Hiſpanicarum nummi reperiuntur.

Scipio & *Montanus*, Duumvirorum ſunt cognomina; Scipio quidem Corneliæ gentis peculiare, Montanus autem plurimis familiis commune.

Hic nummus mediæ formæ, mihi dono datus à munificentiſſimo Cardinali de Maſſimis rei nummariæ ſtudioſiſſimo, eximiæ raritatis eſt.

M. AGRIPPA L. F. COS. III. Caput M. Agrippæ coronâ roſtratâ ornatum.
C. C. A. TITVLLO ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Titullo & Montano Duumviris.* Colonus agens boves.

En

En alterum Agrippæ nummum à Cæſarauguſtanis ſub Caligula ſignatum, ut Titullus & Montanus Duumviri in utriuſque nummis inſcripti denotant. Sed cur Montanus in nummo ſuperiori Duumvir cum Scipione, & in hoc cum Titullo renunciatur, an Titullus Scipioni, aut Scipio Titullo in Montani Duumviratu alter alteri ſuffectus ſit, an verò alter cognomine Montanus, ſeu ejuſdem ſeu alterius gentis cum Titullo magiſtratum inierit. Colonus ad originem deductæ Coloniæ indicandam percuſſus eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ſingularis præſtantiæ & magnitudinis eſt.

NEMAUSUS.

IMP. DIVI. F. P. P. Capita Auguſti & Agrippæ, cervicibus oppoſitis, alterum laureatum, alterum coronâ roſtratâ inſignitum.

COL. NEM. *Colonia Nemauſus*, aut *Nemauſenſis*. Crocodilus palmæ alligatus; in quibuſdam deſuper corona.

Nemauſus, urbs & Colonia Galliæ Narbonenſis, cujus meminit Strabo lib. 4. pag. 186. Μητρόπολις δὲ τῶν Ἀρηκομικῶν ἐστὶ Νέμαυσος..... ὑπηκόους ἔχει κώμας τέτταρας, καὶ εἴκοσι τῶν ὁμοεθνῶν εὐανδρίᾳ διαφερούσας, συντελούσας εἰς αὐτὴν ἔχουσα καὶ τὸ καλούμενον Λατῖον. *Caput Arecmicorum eſt Nemauſus..... habet pagos populariũm præſtantes viris, qui ei ſubſunt, & jus quoque Latii habent.* Vetus Nemauſi reperta inſcriptio Coloniam Auguſtam appellat.

D. M.
T. INDESII. TERTII.
AED. COL. AVG. NEM.
DOMITIA EORTE SIBI
ET VIRO DE SE BENE
MERITO. V. F.

Grut. pag. 323. 5.

Hæc igitur ab Auguſto conſtituta videtur, uti etiam Ant. Auguſtino placet. Quam effigies Agrippæ cum Auguſto ſociata, illo curante deſignatam, crocodilus palmæ alligatus, eam anno quo Ægyptus in provinciam redacta eſt, aut paulò pòſt deductam arguit: unde Nemauſenſes hoc ad Coloniæ originem ſpectans ſymbolum in nummis perpetuò ſignarunt. Devicto autem Antonio, plurimi ex tam multis Legionibus Veterani in colonias partim in Italiam, partim in alias provincias ad eas tutandas pro ratione neceſſitatis dimiſſi ſunt: qui Nemauſum traducti, bello Alexandrino forſan interfuerunt, in cujus memoriam crocodilum palmæ appenſum, Ægypti ſymbolum, in nummis cælarunt.

Hic nummus mediocris moduli, apud Ant. Auguſtinum Dial. 6. pag. 191. *Patinum pag.* 38. *& Oiſelium Tab.* 26. *vulgatus, tritus & obvius eſt.*

INCERTA.

P. QVINTIL. VAR. II. VIR....... *Publio Quintilio Varo Duumviro.* Caput Agrippæ ſine corona.

AVG. PONT. MAX. C. L. *Auguſtus Pontifex Maximus. Caius, Lucius.* Tria capita, Auguſtus inter Caium & Lucium.

Perrarus eſt hic nummus, qui Imperatorem & Imperii ſucceſſores deſignatos exhibet, ex una

ſcilicet parte M. Agrippam Auguſti generum, de quo ita Dio lib. 54. p. 529. ὁ δ' Ἀγρίππας ἐς τὴν μοναρχίαν τρόπον τινὰ ὑπ' αὐτοῦ προήχθη. *Cæterum Agrippam ad imperium quodammodo Auguſtus provexit*, Tribunitiâ poteſtate ei in quinquennium communicatâ anno U. C. 736. deinde iterum anno 741. in aliud quinquennium prorogatâ. Ex altera vero Caium & Lucium Cæſares ab Auguſto adoptatos: Agrippa enim ſummâ in Imperatorem benevolentiâ ei filios adoptandos quidem permiſit, ſed ut ſucceſſionem Imperii jam ſibi deſignatam & filiis hoc modo certiorem redderet; nam priorem Tribunitiam poteſtatem annò 736. ipſi conceſſam diximus, adoptio autem filiorum anno ſequenti 737. ab Auguſto facta eſt. Colonia anonyma iis Principibus devota, Imperatoris familiam in hoc nummo exhibere voluit: quod etiam ab Alabandenſibus Cariæ factum in perraro Chriſtinæ Reginæ Cimelii nummo obſervavimus, quem P. Noriſius Cenot. Piſ. pag. 93. vulgavit. Solus Duumvir Publius Quintilius Varus honoris causâ perhibetur; ſed ille non videtur fuiſſe, qui Syriæ præfuit: nam mortuus erat Agrippa, quando hic provinciam adminiſtravit; adde quod Syriæ Coloniæ Duumvirorum nomina in nummis apponere non erant ſolitæ.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Theſauro Regio à Cl. Morellio in Specim. tab. 17. vulgatus utpote unicus, eximiæ elegantiæ, raritatis & præſtantiæ eſt.

M. AGRIPPAE. L. F.
PATRONO. RVFRANI. COLONI.

Ex Holſtenio Ann. in Ital. Ant.

CAIUS CÆSAR.

CAII CÆSARIS *nummi ſingularis & eximiæ præſtantiæ ſunt; ex averſa Auguſti parte, aut cum Lucii fratris effigie, faciliùs parantur.*

JULIA TRADUCTA.

C. CAESAR. Caput Caii juvenile ſine laurea.
IVL TRA. *Julia Traducta.* Uvæ racemus.

Caius M. Agrippæ & Juliæ Auguſti filius ab Avo Auguſto cum Lucio fratre in Juliam familiam adoptatus, Cæſaris cognomen tulit, imò & Caii prænomen. Marcum autem antè vocatum fuiſſe ſuſpicatur P. Noriſius Cenot. Piſ. Cùm igitur populi eum tanquam Imperii ſucceſſorem ſuſpicerent, nihil mirum ſi Traductani Hiſpaniæ Boeticæ (de quibus abunde in Auguſto) nummos ei dedicarint. Botrus in averſa parte ad vini abundantiam in regione exprimendam ſignatur. Traductanos in Turdulis locat Ptolemæus lib. 2. cap. 4. quos Strabo vino abundare narrat lib. 4. pag. 144. Ἐξάγεται δ᾽ ἐκ τῆς Τουρδιτανίας σῖτος τε καὶ οἶνος πολύς. *Exportatur è Turditania multum frumenti ac vini.* Iidem ſunt apud hunc Geographum Turditani & Turduli.

Hic nummus ad mediam ferè magnitudinem extenſus, à P. Noriſio Cenot. Piſ. pag. 92. vulgatus, eximiæ ſingularitatis & præſtantiæ eſt.

C. CAESARI.
AVGVSTI. F.
COS.
VIAS. OMNES.
*ARIMIN. STERN.
Arimini in platea exſcripſi.

C. CAESARI. AVGVSTI. F.
PONTIFICI. COS.
DESIGNATO.
PRINCIPI. IVVENTVTIS.
Gruter. 234. 4.

LUCIUS CÆSAR.

LUCII CÆSARIS *nummi, etſi faciliùs pluresquàm Caii fratris occurrant, eximiæ tamen raritatis & ſingularis præſtantiæ ſunt.*

LÆLIA.

L. CAES. *Lucius Cæſar.* Caput Lucii Cæſaris ſine laurea.
LAELIA. Spica.
Apud Mediobarbum pag. 58. pro C. AELIA, lege LAELIA.

Inter Hiſpaniæ populos, qui nummos in Caii & Lucii Cæſarum honorem cuderunt, Turditani in Bœtica eminent, ex quibus urbs Traducta, aliquos quidem, Lælia verò rariſſimos ſuppeditat. Læliam urbem Ptolemæus inter Corticatam & Italicam in Turditanis locat lib. 2. cap. 4. *Cortica, Lælia, Italica.* Hæc urbs Italicæ proxima, à Scipione in Lælii ſocii gratiam videtur condita. Duorum Læliorum utriuſque Scipionis ſociorum & adjutorum meminit Paterculus lib. 2. *Rarò eminentes viri non ſine magnis adjutoribus ad gubernandam fortunam ſuam uſi ſunt; duo Scipiones duobus Læliis, quos per omnia æquaverunt ſibi, ut D. Auguſtus M. Agrippâ.* Lælia urbs nec Colonia nec Municipium inſcribitur; Latinâ tantùm epigraphe, ut Traducta, gaudet: Latii jure cum aliis in hoc tractu urbibus videtur donata. Spica triticea, frumenti copiam in hac regione denotat. Alterum poſſidemus numiſma, in cujus anteriore parte eques ſine epigraphe, in poſteriore habetur LAELIA inter duas ſpicas. Simile Rodericus Carus lib. 3. de Antiq. Hiſpal. vulgavit.

Hic nummus minimæ formæ Regii Lepidi, in Muſeo P. Cattanei Minoris Obſervantiæ Definitoris Generalis, eximiæ raritatis & præſtantiæ ſingularis eſt.

TRADUCTA.

L. CAES. *Lucius Cæſar.* Caput Lucii nudum.
IVL. TRAD. *Julia Traducta.* Uvæ racemus.

Traductani Bœticæ aliquod beneficium aut immunitatem, Caio & Lucio conciliantibus, ab Auguſto impetraſſe videntur; nam præ cæteris urbibus in eorum honorem nummos percuſſerunt. Eorum rariſſimi ſunt, qui ſolo Lucii capite inſigniuntur, quos forſan ſignarunt, cùm illum ad Hiſpanienſes exercitus & Veteranorum colonias ab Auguſto miſſum intelexiſſent, ut illis obſervantiæ monumentis ſe Lucii Cæſaris beneficiorum memores demonſtrarent; ſed infelix ille Princeps Maſſiliæ interiit, ut ait Tacitus Annal. lib. 1. *L. Cæſarem euntem ad Hiſpanienſes exercitus, Caium remeantem ex Armenia, & vulnere invalidum, mors fato propera; vel novercæ Liviæ dolus abſtulit.* Uvæ racemus, ut in Caii fratris nummo, ad ubertatem vini in hac regione indicandam à Traductanis inſculptus eſt.

Hic nummus mediam ferè magnitudinem occupans; eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

L. CAES. *Lucius Cæſar.* Caput Lucii ſine corona.
IVL. TRAD. *Julia Traducta.* Spica triticea.

Botrus in ſuperiori nummo vini abundantiam denotat: ſpica verò in hoc, frumenti copiam. Traductani his typis ſolum ſuum rebus ad vitæ uſum pertinentibus feliciſſimum declarant, ſi Strabonem audias lib. 3. pag. 146. Τυρδητανία καὶ ἡ συνεχὴς αὐτῇ λόγον οὐδένα ἄξιον καταλείπει, περὶ τὴν ἀρετὴν τοῖς ἐπαινεῖν βουλομένοις. *Turdetania, eique contigua regio, ita utraque re abundat, ut nulla ſatis digna laudatio præſtantiæ earum inſtitui poſſit.*

Hic nummus mediocris ferè moduli, à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

CAII ET LUCII CÆSARUM NUMMI.

CORINTHUS.

C. L. C. SERVILIO PRIMO. M. ANTONIO HIPPARCHO. II. VIR. *Caius Lucius. Caio Servilio Primo, Marco Antonio Hipparcho Duumviris.* Capita adverſa Caii & Lucii Cæſarum.

CAESAR. CORINT. *Cæſar. Corinthi.* Caput Auguſti laureatum.

Ad Auguſtum pertinere videtur hic nummus; ſed cùm Caii & Lucii capita exhibeat, illum in eorum ſerie locavimus. De Corintho jam plura. Urbs olim Græcorum fuit celebris, de qua Horatius Carm. 1.

Græcorum fines decorat celebrata Corinthus.

Hæc à Romanis capta, & à Mummio anno U. C. 608. ante CHriſt. 144. poſtquam annos circiter 945. ſtetiſſet, diruta, à Julio Cæſare poſtea reſtaurata & Colonia facta eſt anno U. C. 710. ante CHriſt. 42. quam ob cauſam M. Antonius Hipparchus Duumvir, cujus jam nummos in Julio vidimus, ex una parte fundatorem Coloniæ, & ex altera Auguſti, cui nummos dedicabat, effigiem ſignavit, alterum hunc nummum eidem Auguſto gratulans cum Caii & Lucii filiorum capitibus in adverſa parte percuſſit. In priori numiſmate Duumvir ipſe cum Nonio Baſſo perhibetur, in hoc collegam Servilium primum exhibet: an alter alteri in ipſo Hipparchi magiſtratu ſuffectus ſit; an verò hic Hipparchus prioris Antonii liberti filius fuerit? *Servilia* gens à Servio dicta, in patricias & plebeias diviſa eſt. *Primus*, cognomen à filiorum ordine.

Hic nummus ſecundæ ferè magnitudinis inter præſtantiores collocandus.

NORBA.

C. L. *Caius Lucius* in area. M. PETRONIO. C. IVLIO ANTONIO II. VIR. *Marco Petronio, Caio Julio Antonio Duumviris* circa ambitum. Capita Caii & Lucii adverſa.

AVGVSTVS C. C. N. C. DD. *Auguſtus. Colonia Concordia Norbenſis Cæſariana, decreto Decurionum.* Caput Auguſti ſine laurea.

Non

Non autem *Decuriones Coloniæ Concordiæ Norbenſis Cæſarianæ*, ut tradit Pater Harduinus pag 362.

Litteras Coloniarum initiales interpretari perdifficile eſt; neque enim ad id ſolâ eruditione opus eſt, ſed & nummorum uſus apprimè neceſſarius: & nihilominus tamen tot ferè ſunt ænigmata, quot litteræ. Hæ voces, C. C. N. C. *Colonia Concordia Norbenſis Cæſariana*, communi Antiquariorum conſenſu explicantur. *Norba*, urbs eſt Luſitaniæ ad Tagum fluvium, quam Plinius lib. 4. c. 22. inter Colonias hujus provinciæ collocat, & Cæſarianam cognominatam refert. *Coloniæ*, inquit, *Auguſta Emerita, Metallinenſis, Pacenſis, Norbenſis, Cæſariana cognomine.* Concordia, ex ſocietate cum altera Colonia eodem tempore deducta, videtur dicta. Norba Auguſto gratulans, Caii & Lucii capita ob eorum adoptionem in averſa ejus nummi parte percuſſit.

Petronia gens, plebeia, ex qua prior Duumvir; alter verò, an Julii Antonii Triumviri filii junioris libertus fuiſſe videtur, ob duo illa familiarum nomina in illo ſolo conſulari viro conjuncta.

Hic nummus minimi moduli inter elegantiores conſtituendus.

TARRACO.

C. V. T. C. L. CAES. AVG. F. *Colonia Victrix Tarraco. Caius Lucius Cæſares Auguſti filii.* Capita Caii & Lucii adverſa.

IMP. CAES. AVG. PONT. MAX. TR. POT. Caput Auguſti laureatum.

Nummus ille in Auguſti ſerie jam prodiit; ſed cùm rariſſima Caii & Lucii capita exhibeat, hic iterum collocari meretur. *Tarraco*, urbs citerioris Hiſpaniæ celebris, de qua Silius lib. 3.:

Urbs latè Hiſpanos ditavit Tarraco fines.

In quibuſdam nummis *Togata*, in hoc *Victrix* tantùm dicitur. Ejuſmodi cognomine inſignitur & urbs Oſca, utraque ab eventu quodam, ut Legiones quaſdam *Victrices* ita vocatas paſſim apud hiſtoriæ ſcriptores legimus. Tarraconenſes Auguſti ſtudioſiſſimi, in obſervantiæ monumentum nummos ipſi cum filiorum capitibus exhibuerunt. Apud eos Auguſtum bis Conſulatum accepiſſe tradit Suetonius cap. 26: *Octavum & nonum Tarracone iniit*, priorem eum T. Statilio Tauro anno U. C. 728. ante CHr. 24. alterum anno ſequenti cum M. Junio Silano.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 61. vulgatus, inter rariores numerandus.

TRADUCTA.

C. L. IVL. TRA. *Caius Lucius, Julia Traducta.* Capita Caii & Lucii cervicibus oppoſitis.

PERM. CAES. AVG. *Permiſſu Cæſaris Auguſti.* Caput Auguſti nudum.

Traductanorum nummos cum Auguſti capite, cum Caii Cæſaris imagine, & cum Lucii Cæſaris vultu ſcorſim vidimus; hic verò ſolus eorum omnium effigies exhibet, in anteriori quidem parte ut nobiliori patrem, in poſteriori autem filios. Obſervandum porrò eſt, circa eorum facies illorum nomina ſemper eſſe inſcripta, & circa Auguſtum ſemper epigraphen PERM. CAES. AVG. gratitudinis causâ ob jus cudendæ monetæ ab eo ſibi conceſſum, inſculptam. Nomen Auguſti cum urbium monetæ ſignandæ permiſſu appoſitum, ſententiam noſtram de hac facultate, poſt provinciarum cum Populo diviſionem, oppidis quibuſdam ab Auguſto conceſſâ confirmat; præſertim ex Dione, qui lib. 53. pag. 507. eodem anno U. C. 727. illum provincias Imperii diviſiſſe, & Auguſti nomen accepiſſe narrat. Ὁ δ᾽ ἐν Καίσαρ αὐτὸ καὶ μὴ αἰτήσας, καὶ τὰ περὶ τὸ τ ἐθνῶν διανομῆς διελέχθη, ἔλαβε..... Αὔγουστος ὡς καὶ πλεῖόν τι ἢ κατὰ ἀνθρώπους ὢν ἐπεκλήθη. *Cæſari, cùm orationem de ejurando*

 regno,

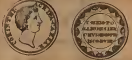
regno, ac de provinciis habuiſſet, multi erant honores delati. . . . Auguſtus quaſi hominis natura amplior ipſe, cognominatus eſt. De Traducta urbe abunde dictum.

Hic nummus majoris moduli, à P. Noriſio pag. 92. vulgatus, & ex muſeo noſtro, eximiæ raritatis eſt.

L. CAESARI. AVGVSTI. F. DIVI. IVLI. N.
PRINCIPI. IVVENTVTIS. AVGVRI.
COS. DESIGNATO.
MVNICIPIVM ALBENSE VRGAVONENSE
D. D.

Gruter. pag. 234. 6.

AGRIPPA CÆSAR.

AGRIPPA CAESAR. CORINTHI. Caput Agrippæ Cæſaris nudum.
C. HEIO POLLIONE ITER. C. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. In corona ex apio.

Agrippæ junioris effigies ab Antiquariis hactenus non obſervata, noſtro Coloniarum libro feliciter pro corollario acceſſit, hujus Cæſaris nummus ex Aſia inter alios nuper allatus, à D. Morellio benignè communicatus eſt. Agrippa tertius & ultimus M. Agrippæ, & Juliæ Auguſti filius, poſt Caii & Lucii fratrum mortem ab avo Auguſto adoptatus cum Tiberio, *Agrippæ* & *Cæſaris* cognomina tulit, illud in patris deſiderium, hoc in adoptionis monumentum; ſed paulo poſt Liviæ artibus Surrentum, deinde in Planaſiam relegatus eſt, ſubiti autem infortunii novercale odium potiùs quàm ſordidum juvenis ingenium cauſa fuit, teſtes avi & nepotis lacrymæ utrimque in hac inſula verſæ, ſpeſque ex eo fore ut Agrippa Auguſti penatibus redderetur, utrique mortem acceleraverit. Quo tempore à Corinthiis dicatum ſit hoc Agrippæ numiſma, alterum Germanici Cæſaris cum eadem epigraphe & typo dubium movet, ſed nullum eſſe videtur, ſi ambo eodem anno quo Pollio iterum & Priſcus Duumviratum egerunt, & Iſthmia celebrata ſunt certamina, ſignata dixerimus, priùs ſcilicet Agrippæ anno ineunte, quando ille nondum relegatus erat, alterum verò Germanico, cùm ille Auguſti juſſu à Tiberio adoptatus eſt, cui Tribunitiam poteſtatem, relegato Agrippa, ipſe conceſſerat.

Hic nummus minimæ formæ in muſeo ill. March. de Signelay, unicus eſt.

TIBERIUS.

TIBERIUS paucas deduxit Colonias: nam, ut tradit Suetonius in ejus vita cap. 48. *miſſiones Veteranorum rariſſimas fecit*; imò Veterani querebantur apud Tacitum Annal. lib. 1. *ne dimiſſis quidem finem eſſe militiæ*: & paulò pòſt, *triena aut quadragena ſtipendia ſenes tolerare*. Frontinus lib. de Colon. Anagniam ex Municipio & Calagnam per Druſum filium Colonias deduxiſſe narrat: *Anagnia muro ducta, Colonia Druſi Cæſaris: populus deduxit.* Paulò pòſt: *Calagna muro ducta, Colonia juſſu Druſi Cæſaris populus deduxit: ager ejus Veteranis eſt adſignatus.* Colonia Graniſcos ab Auguſto deduci juſſa eſt; nam ager ejus in abſoluto tenebatur: poſtea Tiberius jugerationis modum ſervandi causâ, lapidibus emenſis Populo Rom. loca aſſignavit. In veteri lapide legitur in Rhetia, COLONIA AVGVSTA TIBERII.

TIBERII *nummi primæ magnitudinis rariſſimi ſunt, mediæ verò & minimæ formæ, obvii & vulgares.*

ABDERA.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
ABDERA. Templum quinque columnis ornatum.

Abdera, Hiſpaniæ Bœticæ urbs in ora littorali, à Pœnis condita eſt, teſte Strabone lib. 3. p. 156. Μετὰ ταύτην, Ἄβδηρα Φοινίκων κτίσμα, καὶ αὐτή. *Poſt hanc, Abdera, Pœnorum opus, hæc quoque.* Illa inter viginti novem oppida in hac provincia Latio antiquitus donata recenſetur à Plinio lib. 3. cap. 1. *Sextum Firmum cognomine Julium, Selambina, Abdera, Murgis Bœticæ finis.* Ideo Latinâ in nummis epigraphe gaudet, licèt Coloniæ nec Municipii titulo ornata ſit. Templa poſt Auguſti apotheoſim in plurimis provinciis & urbibus in ejus honorem condita ſunt, & præſertim in Hiſpania, ut innuit Tacitus Ann. l. 1. *Templum ut in Colonia Tarraconenſi ſtrueretur Auguſto, petentibus Hiſpanis permiſſum datum eſt, in omnes provincias exemplum.* Urbes verò templa à ſe exſtructa in nummis Auguſto conſecrato dicatis poſuerunt: aliæ verò illa in averſa nummi Tiberio percuſſi parte ſignarunt.

Hic nummus ſecundi moduli inter elegantiores numerandus.

ACCIS.

TI. CAESAR. DIVI. AVGVS. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. I. G. ACCI. L. III. *Colonia Julia Gemella Accitana, Legio Tertia.* Duæ aquilæ legionariæ inter duo ſigna militaria.

Duæ aquilæ legionariæ Veteranos ex duabus Legionibus in coloniam deductos ex aliorum nummorum

morum fide arguunt, & præſertim *Accim* Hiſpaniæ Tarraconenſis, unde in Auguſto *Gemellæ* nomen accepiſſe diximus: ſed cùm tunc de Auguſti nummis, in quibus LEG. VI. *Legio Sexta*, nobis erat ſermo, ex Legionum VI. Victricis, & VI Ferratæ Veteranis ob geminum Sextæ Legionis nomen Accitanos *Gemellenſes* appellatos fuiſſe arbitrabamur; ſed Legio III. in hoc Tiberii, ut & in altero Caligulæ nummo, inſcripta, illos ex Tertiæ & Sextæ Legionum Emeritis *Gemellenſium* appellationem eſſe ſortitos, nos edocet. Duplex erat Legio Tertia, una cognomine *Gallica*, altera verò *Auguſta*: illa in Hiſpania ab Auguſto conſtituta, ex qua forſan emeriti milites Accim tranſmiſſi coloni; hæc in Africa ab eodem collocata. Cur verò in Auguſti nummis LEG. VI. & in Tiberio LEG. III. ſignatur? ſi conjecturæ locus, qui magiſtratus munere ſub Auguſto fungebantur, ex Legionis Sextæ Veteranis originem; qui autem ſub Tiberio & Caligula nummos cuderunt, ex Legionis Tertiæ militibus trahebant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter præſtantiores collocandus.

COL. ACCI. *Colonia Accitana.* Aquila legionaria & vexillum inter duo ſigna militaria.

Accitanos inter alia numina præcipuè Martem coluiſſe narrat Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 1. *Accitani etiam, gens Hiſpanica, ſimulacrum Martis radiis ornatum maxima religione celebrant, Neton vocantes.* Coloni ex veteranis militibus facti, armis aſſueti, Martem Deum belli præſidem venerati ſunt. In ſuperiori nummo Accitani duas aquilas legionarias inter duo ſigna militaria ob Veteranos ex duabus Legionibus in coloniam deductos diximus, unde urbi *Gemellæ* cognomen; in hoc verò aquila legionaria, vexillum & ſigna militaria tanquam univerſa totius Legionis ſigna exhibentur. Ante C. Marium ſigna Legionum erant, ſi Plinio fides, aquilæ, lupi, minotauri, equi & apri, quorum ſimulacra longis haſtis portata ſingulos ordines anteibant; ſed ille ſecundo Conſulatu ſuo his in totum abdicatis, aquilam Legionibus propriè dicavit, cùm (ut tradit Sextus Pompeius) ſex millium & ducentorum hominum conſcripſiſſet Legionem, quæ antea quatuor millium fuiſſet. Quo tempore nova Legionum diviſio videtur Onuphrio facta, quam refert Vegetius: *Legio in decem cohortes diviſa eſt, cohors autem in quinquaginta manipulos, & manipulus rurſum in viginti quinque milites.* Aquila, legionis inſigne eſt; ſigna verò militaria, cohortium; vexillum denique, manipulorum: ſed vexillum quibuſdam proprium equitum perhibetur, ut Legionem equitatu etiam conſtare, per id innoteſceret.

Hic nummus ſecundi moduli rarus eſt & elegans.

COL. IVL. GEM. ACCI. *Colonia Julia Gemella Accitana*, in laurea.

Accis juxta radices montium ad Therebem fluvium ſita, jus Italicum habuit, teſte Plinio lib. 3. cap. 3. *Ex Colonia Accitana Gemellenſes, & Libiſoſona cognomine Foro-auguſtana, quibus duabus jus Italiæ datum.* *Julia* à Julio Cæſare Coloniæ fundatore nominata eſt, *Gemina* vero poſt deductos in eam ab Auguſto Legionis Tertiæ & Sextæ Veteranos, à quo Italiæ jus adeptam veriſimile eſt. Accitani Tiberio adulantes, lauream ob Germanici victorias offerunt; nullum autem per ſe bellum geſſit, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 37. *Hoſtiles motus nullâ poſtea expeditione ſuſceptâ, per legatos compeſcuit; neque per eos quidem, niſi cunctanter & neceſſariò.*

Hic nummus primæ magnitudinis, integerrimus in muſeo P. Cattanei, eximiæ raritatis eſt ob Tiberii caput.

C. I. G. A. GERMAN. ET DRVSVS CAES. *Colonia Julia Gemella Accitana. Germanicus & Druſus Cæſares.* Capita Germanici & Druſi adverſa.

In hoc Tiberii nummo Germanicus & Druſus ut Imperii ſucceſſores exhibentur; nam Germanicus, etſi tantùm ex fratre nepos, Tiberio adoptandus ab Auguſto datus fuerat, ut narrat Dio lib. 55. pag 556. & 557. Τὸν δὲ γε Τιβέριον ἐσεποιήσατο, καὶ ἐπὶ τοὺς Κελτοὺς ἔπεμψε, τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημαρχικὴν ἐς δέκα ἔτη δούς, καὶ μέντοι καὶ αὐτὸν ὑποπτεύσας πη ἐκφρονήσειν, καὶ φοβηθεὶς μὴ καὶ νεωτερίσῃ, τὸν Γερμανικὸν οἱ τὸν ἀδελφιδοῦν, καίπερ καὶ αὐτῷ υἱὸν ἔχοντι εἰσεποίησε. *Tiberium adoptavit, ac Tribunitiâ poteſtate ad annos decem datâ, in Germaniam ablegavit: veritus tamen ne is aliquando animo elatus, novas ad res conſurgeret, Germanicum Druſi fratris filium ei adoptandum dedit, quanquam ipſi Tiberio natus fuerat filius.* Sed uterque veneno ſublatus periit, Germanicus anno quarto poſt Auguſti mortem; Druſus verò quatuor ferè annos Germanico ſuperfuit.

Hic nummus ad majoris moduli pene formam, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

B E R Y T U S.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVGVST. Caput Tiberii laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus* aut *Berytenſis.* Colonus agens boves.

Berytus, de qua in Julio & Auguſto dictum, urbs fuit antiquiſſima Phœniciæ littoralis, quam à Saturno conditam narrat Stephanus de Urbibus: Βηρυτὸς πόλις Φοινίκης, κτίσμα Κρόνου. *Berytus urbs Phœniciæ, Saturni opus.* Illius antiquitas colligitur ex Sanchoniathone omnium Hiſtoricorum, demptô Moyſe, vetuſtiſſimo, qui libros ſuos Phœnicâ linguâ conſcriptos, Abelbalo Berytiorum Regi dedicavit, teſte Euſebio lib. 10. de Præpar. Evang. Sanchoniathon vixiſſe videtur ex Porphyrio κατὰ Χριστιανῶν lib. 2. cujus ſententiam ſequutus eſt Suidas. Σαγχωνιάθων Τύριος φιλόσοφος ὃς γέγονε κατὰ τὰ Τρωϊκά. *Sanchoniathon Tyrius Philoſophus vixit circa Trojana tempora.* Berytenſes Tiberio ad Imperium evecto gratulantes nummum cuderunt, & colonum deductæ Coloniæ ſymbolum, ad originem & denotandas Coloniæ immunitates ſibi à Julio Cæſare & Auguſto conceſſas ſignarunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis ob Tiberii caput rarus eſt.

B I L B I L I S.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.
MV. AVGVSTA. BILBILIS. C. POMP. CAPE. C. VALE. TRANQ. *Municipium Auguſta Bilbilis. Caio Pomponio Capella, Caio Valerio Tranquillo*, circa coronam querceam, in qua II. VIR. *Duumviris.*

Bilbilis, Municipium Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Salonem fluvium, de quo in Auguſto. Martialis illius inſignis Poetæ patria fuit, ut ipſe innuit lib. 10. Epigramm. 103.

Municipes Auguſta mihi, quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quem Salo cingit aquis.

Bilbilitani Tiberio blandientes, coronam querceam ob cives tum in bello contra Germanos per Germanicum, tum in Pannonia per filium Druſum ſervatos dedicarunt. De *Pomponia* & *Valeria* gente dictum eſt. *Capella* cognomen Annſtiis vulgare; an verò à capra diminutivum, & ſic dictum, ut & alia à majore & minore pecore cognomina? Flavius dictus eſt Caper, Anicius verò Capra, & Cæcilius Metellus, Capranus ob ingenii tarditatem; ut putat Glandorpius pag. 170. *Tranquillus*, à quietis moribus.

Hic nummus mediæ formæ rarus eſt.

MV. AVGVSTA. BILBILIS. TI. CAESARE. III. circa lauream, in qua COS.

Bilbilitani, omiſſis in nummo Duumvirorum nominibus, Tiberii Conſulatum honoris aut adulationis causâ inſcripſerunt. Tertium hunc Conſulatum Tiberium anno U.C. 770. poſt CHriſt 17. cum Germanico iterum geſſiſſe Tacitus & Dio tradunt; quod confirmat Inſcriptio apud Gruterum, altera verò apud Pighium, Tiberium ante 13. Kal. Maii Conſulatum abdicaſſe, eique ſuffectum Seium Tuberonem docet: utramque hic appoſuimus.

TI. CAESARE. TERT. GERMA
NICO. CAESARE. ITER. COS.
CN. ACCEIO. CN. F. ARVNTIO.
LVTATIO.
T. PETILIO. P. F.
QVIR. II. VIR.
Grut. 187. 14.

CERERI. AVGVST.
MATRI. AGR.
L. BENNIVS PRIMVS.
MAG. PAGI.
BENNIA. PRIMIGENIA.
MAGISTRA. FECER.
GERMANICO. CAESARE. II.
L. SEIO. TVBERONE. COSS.
DIES. SACRIFICI. XIII. K. MAI.
Pigh. tom. 3. *l.* 18.

Interdum notandum, optabilius longè fuiſſe ſubrogari Tiberio in Conſulatu, quàm illum cum eo gerere: Dio enim lib. 57. pag. 616. omnes qui cum Tiberio Conſulatum inierunt, obiiſſe narrat. Οὐ γὰρ ἐςὶν ὅς τις τῶν συνυπατευσάντων οἱ μετ' αὐτοῦ ὃ βιαίως ἀπώλετο. *Neque enim ullus in ejus Conſulatu collega, niſi violenta morte obierat.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro rariſſimo habendus.

MV. AVGVSTA BILBILIS. TI. CAESARE V. L. AELIO SEIANO. *Municipium Auguſta Bilbilis. Tiberio Cæſare quintùm, Lucio Ælio Sejano* circa lauream, in qua COS. *Conſulibus.*

Conſulatus Tiberii in nummis pro Duumvirorum nominibus ſignaſſe videntur Bilbilitani: in ſuperiori quidem, Tiberii tantùm nomen honoris causâ, omiſſo etiam Germanici collegæ nomine, poſuerunt; ſed in hoc Ælium Sejanum cum Tiberio inſcripſerunt, Romanos imitati, qui in omnibus locis ſtatuas iis conjunctim poſuerunt: nam ut ait Dio lib. 58. p. 623. Καὶ ὕπατόν τε αὐτὸν ἀπέδειξε, καὶ κοινωνὸν τῶν φροντίδων ὀνόμαζε. Σηϊανός τε ὁ ἐμὸς πολλάκις ἐπαναλαμβάνων ἔλεγε, καὶ τοῦτο, καὶ γράφων πρός τε τὴν βουλὴν, καὶ πρὸς τὸν δῆμον ἐδήλου. *Statim Conſulem illum deſignavit, curarumque ſuarum participem nominavit, Sejanumque ſuum vocans, ſæpe id repetiit, idem etiam hoc ad Senatum Populumque Romanum ſcribens.* Et apud Tacitum Annal. lib. 4. *Aram clementiæ, aram amicitiæ, effigieſque circùm Cæſaris ac Sejani cenſuere.* Sed ut Germanico malum omen cum Tiberio Conſulatum geſſiſſe, ita Sejano fuit; ille enim inſigne rerum humanarum imbecillitatis exemplum Tiberii juſſu occiſus eſt.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 69. vulgatus, inter rariores computatur.

CÆSARAUGUSTA.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Julia velata ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam.

Cùm C. & A. & pariter CAESAR. AVGVST. puncto dividantur, duobus verbis CAESAREA AVGVSTA ſcribi indicatur; ſed uſus invaluit, ut cùm de ea ſermo eſſet, Cæſarauguſta pronunciaretur, ut apud Hiſtoricos legere eſt. Cæſarauguſtani Hiſpaniæ Tarraconenſis, de quibus dictum eſt in Auguſto, Juliæ ſeu Liviæ ſtatuam poſuiſſe videntur, cujus iconem in Tiberii nummis ſignarunt, nihil gratius filio offerre ſibi perſuadentes, quàm matris imaginem, cui debebat Imperium, ut refert Dio lib. 57. pag. 603. Ἡ Λιουία ἄκοντος τοῦ Αὐγούστου τὴν ἀρχὴν αὐτῷ περιπεποιηκέναι ἐλέγετο. *Julia invito Auguſto ipſi Imperium paraſſe ferebatur.* Julia velata ſedet tanquam Dea, dextrâ pateram ad ſacrificia, lævâ autem haſtam puram, divinitatis ſymbolum gerit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro vulgari habetur.

C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Bos infulatus ſeu vittatus.

Bos in hoc nummo infulâ ſeu faſciis ornatus, non fertilitatem ſoli indicat, ut ait Eq. Patinus, nec Coloniæ ſymbolum eſt; ſed ad ſacrificia ſpectat, quem Cæſarauguſtani in nummis, ut ſe Jovi pro Tiberio immolaſſe demonſtrarent, ſignarunt. Sacrificii autem cauſa, non Imperatoris morbus, ſed vota potiùs fuere, quæ vel ſuſcepta ſunt ob Tiberii ad principatum adventum, vel ob Decennalia pro eo celebranda, de quibus Tacitus Ann. 4. *Corn. Cethego, Viſellio Coſſ. Pontifices, eorumque exemplo cæteri Sacerdotes, cùm pro incolumitate Principis vota ſuſciperent, Neronem quoque & Druſum iiſdem commendavere.* Nec ob Tiberii ſalutis detrimentum ſacrificia fuerunt perpetrata; non enim ægrotavit, ex Suetonio cap. 68. *Valetudine proſperrima uſus eſt, tempore quidem principatus pene toto probè illæſa; quamvis à trigeſimo ætatis anno arbitratu eam ſuo rexerit, ſine adjumento conſiliove Medicorum.* Infula ex lineis filamentis contexta, bovi ad pompam impoſita, antequam ille mactaretur, ei auferebatur.

Hic nummus mediæ formæ, pag. 67. vulgatus; frequens & obvius eſt.

C. C. A. T. CAECILIO LEPIDO. C. AVFIDIO GEMELLO. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Tito Cæcilio Lepido, Caio Aufidio Gemello Duumviris.* Bos.

Bos iterum prodit ſimili infula ad ſacrificii pompam inſignis. Sed ſolemne Coloniarum ſymbolum. *Cæcilia* gens, plebeia. *Titus* prænomen, à quodam Sabino nomine Tito dictum tradit Valerius Max. Cognomen *Lepidi* ab orationis lepore inventum eſt. *Aufidia* gens, conſularis. *Caius* ſeu *Gaius* prænomen, à gaudio patrum dictum narrant. Cognomen *Gemelli* ab ortu, quòd uno partu genitus ſit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros numeratur.

C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Colonus agit boves.

In Cæſarauguſtæ nummis modò colonus ad indicandam Coloniæ originem, modò ſigna militaria pereutiuntur: ille ex plebe traductos cives, hæc Veteranos ad Coloniæ ſupplementum indicat. Onuphr. Panvinius Colonias ante Marii tempora ex plebe tantùm deduci, & ſub ſecundo ejus Conſulatu militares incœpiſſe tradit; cui adverſari videtur Paterculus lib. 2. qui ante Hannibalis in Italiam adventum milites in colonias deduci notat. *Deinde neque dum Hannibal in Italia moratur, neque proximis poſt exceſſum ejus annis, vacavit Romanis colonias condere, cùm eſſet in bello conquirendus potiùs miles, quàm dimittendus.* Cùm autem Cæſarauguſta utrumque coloni & ſignorum militarium typum in diverſis nummis exhibet, illam tum ex civibus Romanis, tum ex veteranis militibus ab Auguſto, à quo ei Cæſarauguſtæ nomen, deductam exiſtimamus.

Hic nummus ſecundi moduli frequens & obvius eſt.

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus Duumviri.* Colonus agens boves.

Familias Duumvirorum M. Catonis & L. Vettiaci ex eorum cognominibus indicare difficile eſt, præſertim cùm Vettiaci nulla ſit mentio. *Cato* Porciis familiare cognomen eſt, & dicitur vir multarum rerum peritus, ex Varrone. *Cata* Sabini dicunt acuta, unde *Cato* non ut ſapiens, ut aiunt, ſed acutus. Porrò cùm hi Duumviri modo colonum, modo ſigna militaria in nummis exhibeant, unum ex illis originem à civibus Romanis Cæſarauguſtam deductis, alterum ex Veteranis in eam tranſmiſſis traxiſſe ſuſpicamur.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 67. ſine colono, forſan temporis injuriâ detrito, vulgatus, frequens eſt.

TI. CAESAR. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta*, in area. C. CARRI. AQVILI. L. IVN. VETE. II. VIR. *Caio Carrilio Aquilino, Lucio Junio Vetere Duumviris*, circa ambitum.

Prodeunt alii Cæſarauguſtæ Duumviri, ſed nullo percuſſo typo, urbis nomine in area nummi ſignato, ut in altero Agrippinæ Sen. apud Triſtan. tom. 1. pag. 156. Prior Duumvir à nobis *C. Carrilius*, & non C. Carrinas, ut aliis placet, vocatus eſt. Caius quidem Carrinas Carbonis Prætor, à Sulla occiſus, memoratur apud Appian. lib. 5. ubi etiam C. Carrinas ejus filius, Prætor Hiſpaniæ ſub J. Cæſare, à Sex. Pompeio victus: ſed Carrinas cognomen eſt, in hoc verò nummo debet eſſe gentis nomen; adde quod in *as* terminetur, cùm omnia Romanorum nomina ex Sigonio de Nomin. Rom. in *ius* deſinant: ad Carriliam gentem igitur ab Onuphrio de antiq. Nom. laudatam revocavimus Duumviri familiam, præſertim cùm illi adjectum ſit cognomen *Aquilini.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. C. A. SEX. AEBVTIVS. L. LVCRETIVS. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Sextus Æbutius, Lucius Lucretius Duumviri.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Eq. Patinus pag. 67. nummum hunc epigraphe penitus corroſâ vulgavit, ſignis militaribus ad bellicas Tiberii virtutes revocatis. *Signa verò*, inquit, *militaria fortitudinem bellicam, quâ ſe militiamque Romanam adverſus hoſtes tueri prædicabat, indicant.* Sed illa ad Veteranorum Cæſarauguſtam in coloniam deductorum originem ſpectant, quorum typum Æbutius & Lucretius Duumviri, ut ſe ab illis oriundos indicarent, cælari curaverunt. *Æbutia* gens, Conſularis, cui *Sextus* prænomen à numero dictum. Sextus Æbutius accuſavit A. Cæcinam defendente Cicerone, vir nefarius & impudens. *Lucretia* gens, in patricias & plebeias diviſa eſt.

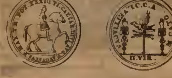
Hic nummus potiùs ad minimum quàm ad ſecundum modulum pertinens, à Cl. Morellio Specim. tab. 17. vulgatus, pro raro habendus.

C. C. A. CLEMENTE ET LVCRETIO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Clemente & Lucretio Duumviris.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Alter ecce ſignorum militarium in Cæſarauguſtæ nummo typus; an ſub iiſdem Duumviris, ut ſuperior, percuſſus? *Clemens* enim Sex. Æbutii cognomen eſſe poteſt, & *Lucretius* idem Duumvir; ſæpe enim iidem Duumviri ſub diverſa nominum forma perhibentur: an verò *Clemens* alterius ſit Duumviri cognomen, & *Lucretius* idem Duumvir? an duo alii penitus Duumviri, quorum poſterior ejuſdem gentis Lucretiæ, & ille Clemens à Veteranis illis Cæſarauguſtam colonis traductis originem trahunt?

Hic nummus mediocris formæ pro raro habendus.

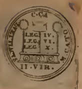

TI. CAESAR. DIVI AVG. F. AVGVSTVS. PON. MAX. TR. P. XXXIII. Figura equeſtris Tiberii baſi prægrandi impoſita.

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. *Colonia Cæſarea Auguſta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Hunc nummum vulgavit Seguinus pag. 120. edit. 2. De ſignis militaribus in poſtica parte percuſſis plurima quidem, ſed de figura equeſtri in antica ne verbum protulit. Tribunitia Tiberii poteſtas XXXIII. in nummo ſignata, ſtatuam illam equeſtrem à Cæſarauguſtanis ipſi erectam ob Sejanum viam ad dominationem ſibi quærentem ſublatum, arguit: anno enim U. C. 784. CHr. 31. in quo uterque Conſulatum geſſit, Tiberius cùm Tribunitiam poteſtatem XXXIII. ageret, miſſis litteris Sejanum in Senatu accuſavit, quo damnato & occiſo multa Tiberio à Senatu decreta ſunt, ut inquit Dio lib. 58. pag. 629. [illegible] *Quoniam dominio exonerati eſſent.* Hinc ſacra facta, ſtatuæ & aræ paſſim à privatis etiam & per Italiam & alias urbes erectæ, ab iis præſertim qui Sejano florenti ſtuduerant, ipſique ſtatuas antea poſuerant, ut Tiberii, non Sejani in gratiam, ea feciſſe viderentur. Signa militaria ad Veteranos in Coloniæ ſupplementum deductos ſpectant.

Hic nummus primæ magnitudinis eximiæ raritatis eſt.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS PON. MAX. TR. P. XXXIII. Figura ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam.

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. II. VIR. LEG. IV. LEG. VI. LEG. X. *Colonia Cæſarea Auguſta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus Duumviri. Legio Quarta, Legio Sexta, Legio Decima.* Vexillum inter duo ſigna militaria.

Nummus ſuperior ſtatuam equeſtrem Tiberii, hic verò ſub iiſdem Duumviris percuſſus ſedentem exhibet. Tribunitia XXXIII. poteſtas ſignata, illas Imperatori ob Sejanum interemptum erectas a Cæſarauguſtanis nos edocet; Senatus diem quo Sejanus occiſus eſt, feſtum à Magiſtratibus & Pontificibus celebrari juſſit, teſte Dione l. 58. p. 629. ἑορτὴν τε διά τε τῶν ἀρχόντων καὶ διὰ τῶν ἱερέων ἁπάντων (ὃ μηπώποτε ἐγεγόνει) ἄγεσθαι. *Feſtus dies ab omnibus Magiſtratibus & Pontificibus, quod nunquam antè factum, celebraretur.* Cæſarauguſtani Tiberio gratulantes, primi inter Hiſpaniæ populos, ob Sejanum ſublatum, ſtatuas ipſi erexerunt; ut Bilbitani Sejano adulantes, ipſius nomen & conſulatum cum Tiberio in nummis primi appoſuerant. De Catone & Vettiaco Duumviris dictum eſt, ut & de Legionibus Quarta, Sexta, & Decima, quarum partem ex Veteranis ſelectam, & Cæſarauguſtam pro colonis ab Auguſto tranſmiſſam, in ejus nummis vidimus.

Hic nummus majoris moduli, olim in cimelio Emin. Card. Maximi, rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

CALAGURIS.

TI. CAESAR DIVI F. AVGVSTVS IMP. VIII. Caput Tiberii laureatum.

MV. C. I. C. RECTO. C. CELERE. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia, Caio Recto, Caio Celere Duumviris.* Bos.

Calagurim, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbem, dictam fuiſſe *Juliam* ob quoddam beneficium à Julio Cæſare acceptum, in Auguſto diximus, quod obtinuiſſe videtur, cùm in bello contra Pompeii Legatos Afranium & Petronium illa Julii partibus adhæſiſſet, ut ipſe ait de Bello civ. *Interim Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi, mittunt ad eum Legatos, ſeſeque imperata facturos pollicentur.* Calaguris Tiberio nummos dedicat cum titulo Imperatoris VIII. quem ille Arminio & Cheruſcis à Germanico devictis accepit; ſed cùm diu octavum Imperatoris titulum, & alium deinceps non habuerit, difficile eſt quo U. C. anno cuſus ſit nummus, pronuntiare. *Rectus* & *Celer* Duumvirorum ſunt cognomina, quorum ignorantur familiæ. L. Fulvius Rectus, VI. vir Auguſtalis, in inſcriptione in Hiſpania reperta apud Gruterum pag. 237. 1. perhibetur. *Celer* vero cognomen plurimis familiis vulgare. Bos, Municipiorum ſymbolum eſt.

Hic nummus mediæ formæ obvius & vulgaris.

IMP. CAESAR TI. AVGVS. DIVI AVGVSTI F. Caput Tiberii laureatum.

MV. C. I. L. FVLV. SPARSO. L. SATVRNINO. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia, Lucio Fulvio Sparſo, Lucio Saturnino Duumviris.* Bos.

Julius Cæſar narrat, Calaguritanos cum Oſcenſibus fuiſſe contributos, de Bello civ. lib. 1. *Interim Oſcenſes & Calaguritani, qui erant cum Oſcenſibus contributi.* *Fulvia* gens, plebeia, in multas familias diviſa eſt. Fulvius Sparſus apud Senecam Controv. lib. 10. inter illuſtres Declamatores

tores recenſetur. Alter Fulvius Sparſus apud Gruterum pag. 237. 2. laudatur. *Saturninus* verò Duumvir, ad quam pertineat familiam, cùm plurimæ eo cognomine uſæ ſint, revocare incertum eſt. Bos, Coloniæ ſymbolum.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 71. vulgatus, tritus & obvius eſt.

MV. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Tiberii ſine laurea.
L. VAL. FLAVO. T. VAL. MERVLA. AED. *Lucio Valerio Flavo, Tito Valerio Merula Ædilibus.* Caput bovis.

Nummus non Duumvirorum, ſed Ædilium nomina exhibet, ideo ipſis ut Duumviris conceſſa cudendæ monetæ facultas. Iidem ſunt in Coloniis quàm Romæ Magiſtratus. Denarios ſub Ædilibus Curulibus Romanis in Plætoria, Plancia, Plautia, & Sulpitia familiis videas apud F. Urſinum. Ædilium etiam officium erat ludos publicos exhibere, &c. teſte Cicerone 1. de Legibus ex Leg. XII. Tabul. *Suntoque Ædiles curatores urbis, annonæ, ludorumque ſolennium*, &c. Caput bovis ad ludos Megalenſes in Auguſti nummis à Calagurritanis in Matris Idææ Peſſinunte Romam advectæ honorem, & in memoriam P. Scipionis Naſicæ de ſe bene meriti, qui eam hoſpitio exceperat, quotannis celebratos ſpectare diximus, quorum renovationem hoc in nummo ipſi Tiberio gratulantes exhibuerunt. Uterque Ædilis ex Valeria gente, priori quidem *Flavus* cognomen à capillitio, poſteriori *Merula* à ſtudio Merularum impoſitum.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

MV. CAL. I. TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
C. RECTO. C. CELERE. II. VIRI. *C. Recto, C. Celere Duumviris.* Caput bovis.

Caius Rectus & Caius Celer Duumviri nummum ſuprà ſignarunt cum bove Municipii ſolito ſymbolo; in hoc verò caput bovis ſacrificiorum inſigne, ad memoriam ludorum Megalenſium, ſicut Ædiles, pariter indicandam exhibent. Ludi illi apud Livium lib. 9. Dec. 3. pridie Id. Apriles edebantur; ſed obſervavit Pighius Ann. lib. 2. pag. 216. corruptum eſſe ipſius locum, & prid. Non. April. ſubſtituendum, uti in Feſtorum tabulis habetur; quibus adſtipulatur Ovidius Faſt. 4. poſt 3. April. menſis diem, Berecynthiæ Matris Magnæ feſta incipere canit.

> *Ter ſine perpetuo cælum verſetur in axe,*
> *Ter jungat Titan, terque reſolvat equos,*
> *Protinus inflexo Berecynthia tibia cornu*
> *Flabit, & Idææ feſta parentis erunt.*

Hic nummus minimæ formæ inter raros collocandus.

C A S C A N T U M.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.
MVNICIP. CASCANTVM. Bos.

Caſcantum, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis trans Iberum, quam Antoninus Pius in Itiner. à Mediolano ad Leugas VII. geminam inter Cæſarauguſtam & Calagorram collocat. *Cæſarea Auguſta* M. p. XLVI. *Caſcantenſes* M. p. L. *Calagorra* M. p. XXIX. Caſcantenſes Plinius lib. 3. cap. 3. inter populos

pulos Latinorum veterum recenſet. *Latinorum veterum Caſcantenſes, Ergavicenſes, Graccuritanos*, &c. Sed nummus Caſcanto urbi Municipii titulum tribuit. Bos in hoc nummo non tanquam major hoſtia pro ſalute Tiberii inſculptus eſt, ut videtur P. Harduino pag. 118. ſed pro Municipii ſymbolo. Boves autem ad ſacrificia ſpectantes, infulâ ſeu mitrâ, ut alibi dictum, ornati ſunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis vulgaris eſt.

CELSA.

TI. CAESAR. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. V. I. CEL. L. BAGG. FRON. CN. BVCCO. II. VIR. *Colonia Victrix Julia Celſa. Lucio Baggio Frontone, Cneo Bucco Duumviris.* Bos.

Celſa, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Iberum fluvium, Colonia à Julio Cæſare deducta eſt, ut indicat *Juliæ* nomen. *Victrix* à felici quodam eventu, ut Oſca & Tarraco, aut à Julii victoriis dicta. Prior Duumvir L. Baggius renuntiatur, in altero Auguſti nummo ejuſdem Celſæ Lucius etiam Baggius inſcribitur, unde filius hic, aut alter ejuſdem familiæ, cujus cognomen Fronto à fronte derivatum. De Baggia gente apud hiſtoriæ ſcriptores nulla mentio. Alterum Duumvirum Cn. Buccum ex Pompeia gente ſuſpicamur, quòd L. Pompeius Buccus in nummo Auguſti à Celſenſibus cuſo nominetur.

Hic nummus ſecundi moduli vulgatus à Patino pag. 71. pro raro habendus.

CLUNIA.

TI. CAESAR. AVG. F. AVGVSTVS IMP. Caput Auguſti nudum.

CLVNIA. C. AEM. METO. L. COR. MATE. L. CAEC. PRAES. C. CAND. IIII. VIR. *Clunia. Caio Æmilio Metœco, Lucio Cornelio Materno, Lucio Cæcilio Præſente, Caio Candido Quartumviris.* Bos.

Clunia, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis ad Durium fluvium in Celtiberis ita celebris, ut non modò apud Plinium inter ſeptem provinciæ conventus numeretur lib. 3. cap. 3. *Nunc univerſa provincia dividitur in conventus ſeptem, Carthaginenſem, Tarraconenſem, Cæſarauguſtanam, Cluṇienſem*, &c. ſed ita populo frequens, ut nummi Quartumviros pro civium multitudine illam habuiſſe declarent. *Æmilia* gens, patricia. *Metœcus* dicitur, qui de una civitate in aliam migravit habitandi animo. *Cornelia*, in patricias & plebeias diſtincta. *Maternus*, à matre cognomen. *Cæcilia* gens, plebeia. *Præſens*, cognomen vulgare. *C. Candidus*, à colore corporis, ex altero Cluniæ nummo ad Cæliam gentem pertinere videtur. Bos Municipiorum inſigne.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius eſt.

CLVNIA. CN. POMP. M. AVO. T. ANTO. M. IVL. SERAN. IIII. VIR. *Clunia. Cneo Pompeio, Marco Avonio, Tito Antonio, Marco Julio Serano Quartumviris.* Bos.

Cluniæ

Cluniæ meminit Dio, quam Metellum oppugnantem rebelles Hiſpanos fudiſſe narrat lib 3. pag. 115. Πολιορκοῦντα δ' αὐτὸν Κλουνίαν ἐπελθόντες, ἀμύνεσθαι ἠξίωσαν, καὶ ἐκείνην μὲν προσεποιήσαντο. *Eundem ipſi Cluniam oppugnantem aggreſſi ſuperarunt, & ipſam ceperunt. Pompeia* gens, plebeia: *Avonia* pariter; Sext. Avonius Curator Vici Fortunæ Mammoſæ perhibetur apud Grut. p. 251. *Antonia* & *Julia* in patricias & plebeias diviſæ. *Seranus* cognomen à ſero, pro ſemino ſeu planto, ſumpſit; quod agrum cùm ſereret, abſens Dictator electus eſt. Plin. lib. 18. cap. 3. cujus etiam meminit Virgil. Æneid 6.

Et te ſulco, Serane, ſerentem.

Hic nummus ſecundi moduli, vulgatus à Patino pag. 71. rarus eſt.

CLVNIA. L. RVF. T. CONSI. TI. LONG. P. ANTO. IIII. VIR. *Clunia. Lucio Rufo, Tito Conſidio, Tiberio Longo, Publio Antonio Quartumviris.* Bos.

Illa eſt urbs Clunia, in qua Galba Proconſul Hiſpaniæ fœcundiſſimis auſpiciis & ominibus tum Sacerdotis Jovis cùm Virginis Honeſtæ confirmatus Imperium contra Neronem arripuit, ut adſtipulatur Suetonius in Galba. Eorum ſententia erat, *Oriturum quandoque ex Hiſpania principem dominumque rerum.* Quartumviri modo cognomina tantùm aſſumunt, ut L. Rufus & Tib. Longus; modo familiarum nomina exhibent. *Conſidia* gens, plebeia. *Antonia* autem, in patricias & plebeias diviſa eſt.

Hic nummus mediocris formæ inter raros computandus.

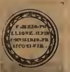

CLVNIA. C. ARR. T. CAEL. P. RES. C. CAEL. CAND. IIII. VIR. *Caio Arrio, Tito Cælio, Publio Reſtituto, Caio Cælio Candido Quartumviris.* Bos.

Omnes Cluniæ nummi bovem Coloniarum & Municipiorum ſymbolum exhibent, quamvis ipſa nec Municipii nec Coloniæ titulum in iis gerat. Ptolemæus illam *Coloniam* nominat lib. 2. cap. 6. Κλουνία Κολωνία, *Clunia Colonia.* Goltzius in Theſauro pag. 239. COL. CLVNIA. P. Harduinus pag. 120. nummum Cimelii Regii citat, in quo MVN. CLVN. ſed ejuſmodi nummus non obſervatur. *Arria* gens, plebeia. *Cælia*, in patricias & plebeias diviſa, cujus alter Duumvir, *Titi* prænomen, poſterior autem *Caii* cum cognomine *Candidi* à corporis colore, ad prioris diſtinctionem, præfert. Tertius ex Quartumviris *Publii* prænomen, & *Reſtituti* cognomen tantùm habet; unde ejus familia, ignoratur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro numerandus.

CORINTHUS.

TI. CAESAR. CORINTHI. Caput Tiberii ſine laurea.

C. HEIO POLLIONE ITER. C. MVSSIOIO PRISCO II. VIR. *Caio Heio Pollione iterum, Caio Muſſidio Priſco Duumviris.* Corona ex apio contexta.

Corinthii Tiberio gratulantes, nummos dedicarunt: hic coronam ex apio ad ludos Iſthmicos ſpectantem exhibet. Ipſi in honorem Neptuni, ut Plutarcho videtur, aut ut tradit Pauſanias, in Melicertis memoriam quinto quoque anno in Corinthi Iſthmo celebrabantur, quorum victores Nemæorum imitatione coronam ex apio quàm priùs ex pinu reportabant. Plutarchus in Timol. p. 248. Οἱ γ Κορίνθιοι στεφανοῦσι τοὺς Ἰσθμιονικοῦντας, ἱερὸν ϰ πάτριον τίμμα τὸ σέλινον νομίζοντες· ἐπεὶ ϰ τότε τῶν Ἰσθμίων, ὥσπερ νῦν τῶν Νεμείων, ἐκ σελίνου ἦν στέφανος, ὁ πάλαι δὲ ἡ πίτυς γέγονεν. *Corinthii enim qui ſacram arbitrantur & patriam*

apii coronam, eâ victores Iſthmiorum ludicro coronant. Nam Iſthmiorum eâ etiam tum ætate, ut nunc Nemæorum, apium corona erat, non ita dudum ſucceſſit pinus. C. Heius Pollio Duumvir hoc in nummo iterum vocatus, prima vice ſub Auguſto magiſtratum geſſiſſe videtur, ex ejus nummo ab una parte caput Auguſti, & ex altera Julii fundatoris effigiem exhibente. *Heia* gens, plebeia videtur, ut & *Muſſidia*, quam è Sabinis oriundam arbitratur Pighius in Indice ad Annales Romanorum. *Pollio* cognomentum ab arte: Polliones ſeu Pilliones dicebantur portitores mortuorum, Gloſſ. Iſidor. *Priſcus*, quod natu major eſſet.

Hic nummus minimi moduli, ex muſeo D. Dron Can. S. Thomæ de Lupara, ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.

TI. CAESARE II. VIR. COR. *Tiberio Cæſare Duumviro, Corinthus.* Caput Auguſti ſine laurea.

M. AEMIL. LABEONE. II. VIR. D. D. *Marco Æmilio Labeone Duumviro, decreto Decurionum.* Caput Tiberii nudum.

Singularis eſt non modò hic nummus ob Auguſti & Tiberii hinc & inde effigies, ſed quòd Tiberius Corinthi Duumvir imperante Auguſto renuntietur; quod munus Cæſar non renuit, ipſi quippe Imperatores Duumviratum non dedignati ſunt, ſi Spartiano fides, qui Hadrianum in ejus vita Duumvirum etiam fuiſſe narrat, ut & ſummos multarum urbium magiſtratus geſſiſſe. In antiquis Gruteri Inſcriptionibus pag. 491. 10. Tiberius ipſe *Quinquennalis* perhibetur. Summis autem urbium dignitatibus, ad quas Imperatores honoris causâ nominabantur, ipſi alios præficiebant, qui Præfecti Decurionatus ſeu Quinquennalitatis Cæſaris appellabantur, ſervato tamen in actis ubique Imperatoris nomine, ſed illi poſt initum magiſtratum in titulis Præfecti nomen præferebant, teſtes obviæ inſcriptiones antiquæ. *Æmilia* gens, patricia majorum gentium. *Labeo* cognomen à labiorum vitio.

Hic nummus minimi moduli rariſſimus eſt.

TIBERIO CAESARI. Caput Tiberii laureatum.

COR. L. FVRIO. C. CRISPO. II. VIR. *Corinthi. Lucio Furio, Caio Criſpo Duumviris.* Templum ſex columnarum.

Laurea circa caput Tiberii nummum ipſi tandem Imperatori percuſſum arguit; & templum in parte averſa, non Dei cujuſdam patrii eſt, ſed Auguſto poſt ejus apotheoſim ædificatum videtur, cujus ſimilis ſtructura in Auguſti radiati nummo perhibetur pag. 47. Corinthii Juliæ gentis beneficiorum memores, templum Auguſto Julii fundatoris filio ædificarunt; quod in nummis Tiberii ſucceſſoris, in obſequii memoriam, ſub Furio & Criſpo Duumviris exhibuerunt. *Furia* gens in patricias & plebeias diviſa eſt. Alterius Duumviri familia ignoratur. *Criſpus* ejus cognomen à capillis criſpis dictum.

Hic nummus tertiæ magnitudinis pro raro habendus.

DERTOSA.

C. I. A. D. TI CAES. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Tiberius Cæſar.* Caput Tiberii laureatum.

C. I. A. D. AVG. *Colonia Julia Auguſta Dertoſa. Auguſtus.* Caput Auguſti radiatum.

Ad

Ad Tiberium pertinet nummus, in cujus averſa parte Dertoſani Hiſpaniæ Tarraconenſis Auguſti inter Deos relati radiatâ coronâ inſignis effigiem ob accepta ab eo beneficia exhibuerunt: nomen enim *Auguſtæ*, quod aſſumpſit Dertoſa, illam ab eo novis colonis frequentatam fuiſſe indicat. Nummum ad Dertonam Liguriæ revocat P. Harduinus pag. 136. ſed nummi Imperatorum in Italiæ Coloniis ſignati vix ac ne vix quidem reperiuntur, quod eis monetæ cudendæ facultas haud conceſſa videatur, cùm frequentes Hiſpaniæ Coloniarum nummi cùm Auguſti & Tiberii effigie occurrant: quod confirmat in iſto rudis illius provinciæ nummorum forma. Dertoſani Tiberio gratulantes, quòd Auguſtus in Deorum numerum à Senatu relatus eſſet, utrumque in nummo, illum laureâ ut Imperatorem, hunc radiis ornatum ut Deum exhibuerunt. Dionem de Auguſti apotheoſi loquentem audias lib. 56. pag. 600. τὸν δὲ ἀθανατίσαντες αὐτόν. *Tum verò inter immortales Deos eum indigitarunt.*

Hic nummus medii ferè moduli inter rariores & elegantes adſcribendus.

E M E R I T A.

IMP. TI. CAESAR. AVGVSTVS PON. MAX. Caput Tiberii laureatum.
AVGVSTA EMERITA. in al. COL. AVGVSTA EMERITA. Porta urbis cum duobus fornicibus hinc & inde turri ornata.

Emerita, urbs eſt Luſitaniæ ad Anam fluv. Deciani Martialis Poëtæ amici patria, ut ipſe innuit lib. 1. epiſt. 62.

Gaudent jocoſæ Canio ſuo Gades,
Emerita Deciano meo.

Emeritenſibus familiarum adjectiones conceſſit Imperator Otho, ut narrat Tacitus Hiſt. lib. 1. *Eadem largitione civitatum quoque ac provinciarum animos aggreſſus, Hiſpalenſibus & Emeritenſibus familiarum adjectiones.... dedit.* Emeritenſes fundatoris Auguſti ſtudioſiſſimi, ut urbem ſuam ejus ſucceſſoris Tiberii clientelæ commiſiſſe denotarent, ipſius proſpectum in ejus nummis ſignarunt.

Hic nummus majoris quidem moduli præſtantiſſimus; alter verò minoris à Patino vulgatus pag. 71. rarus eſt.

C. A. E. AETERNITATI. AVGVSTAE. *Colonia Auguſta Emerita. Æternitati Auguſtæ.* Templum quatuor columnis ſuffultum.

Nulla extat in hoc opere Colonia, quæ tam varias pro una littera diverſo modo in nummis ſcripta interpretationes receperit; erroneas quidem ante genuinam exponere placuit. Eques Patinus lib. Num. Impp. pag. 74 primus nummum cum epigraphe C. A. I. ſubſtituendo I pro E, vulgavit, cujus interpretationem non ſatis aſſecutus, mutatâ iterum litterâ E in T, ſub *Coloniæ Auguſtæ Tiberii* nomine ad Ratisbonam referre conatus eſt. Comes Mediobarbus p. 70. alterum ex P. Cattanei muſeo cum litteris C. A. R. ſuppoſitâ etiam R pro E protulit, & *Colonia Auguſta Rauracorum* reddidit. P. Harduinus in his Tiberii nummis, Patini nec Mediobarbi ſententiam ſequutus, novas tentavit explicationes; priorem quidem Patini nummum cum his vocibus C. A. I. ad Gaditanam Coloniam ſub *Coloniæ Auguſtæ Juliæ* appellatione pag. 176. revocavit; alterum verò à Mediobarbo allatum C. A. R. *Coloniam Aſtam Regiam* pag. 80. expoſuit, ſed fruſtra. Varia hæc nummorum interpretatio ob illos ab iis non inſpectos, ſed in alterius fidem deſcriptos orta, indicat quàm cautè eorum libri, qui nec Principum nec antiquariæ rei ſtudioſorum cimelia ſæpe ſæpius perluſtrarunt, legendi ſint. Sed ad veram nummi lectionem revertamur.

Non unum Tiberii nummum integerrimum cum hac epigr. AETERNITATI AVGVSTAE, & litteris ſub templo tetraſtylo C. A. E. contrectavimus; ſed alterum ejuſdem Tiberii, in cujus averſa parte Livia & eædem voces, vulgavimus p. 51. quas *Coloniam Auguſtam Emeritam* interpretati ſumus, præſertim cùm nummos ejus urbis Juliæ & Tiberio ſeorſim percuſſos obſervaverimus.

mus. Emeritenſes Coloniæ fundatoris memores, cùm datam à Senatu Tarraconenſibus condendi poſt Auguſti apotheoſim templi facultatem intellexiſſent, eorum exemplum imitati, *Æternitati Auguſtæ* alterum dedicarunt, quod, ut Tiberii filii adoptivi benevolentiam ſibi conſervarent, in illius nummis repræſentarunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, inter rariores numerandus.

ERGAVICA.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
ERGAVICA. In corona quercea.

Ergavica, urbs Celtiberorum in Hiſpania Tarraconenſi, inter celebres à Livio recenſetur Decad 5. lib. 10. *Ergavica inde nobilis & potens civitas.* Illa in nummis Municipium perhibetur; ſed cùm Ergavicenſes apud Plinium lib. 3. cap. 3. inter populos Latinorum veterum numerentur, Municipium ſine ſuffragio urbem fuiſſe factam ſuſpicamur. Corona quercea ob cives à Tiberio ſervatos ſignata eſt.

Hic nummus minimi moduli pro raro computandus.

MV. ERGAVICA. C. COR. FLORO. C. CAE. ALACRE. II. VIR. *Municipium Ergavica. Caio Cornelio Floro. Caio Cæcilio Alacre Duumviris.* Bos.

Ergavica modò cum ſolo nomine, modò cum *Municipii* titulo inſcribitur; in hoc verò nummo & Duumviros ſuos ſignat, quos alii Municipes Latinorum veterum à Plinio recenſiti non exhibent, hi omnes Caſcantenſes, Ergavicenſes, Graccuritani, Leonicenſes, Oſicerdenſes; Cæſarauguſtani conventus ſunt. *Cornelia* gens in varias ſtirpes diviſa eſt, nullaque latiùs ſparſa. *Florus*, à florum ſtudio vocatus. De *Cæcilia* dictum eſt. *Alacer*, à ſenſuum univerſorum vigore nuncupatus. Bos Municipiorum inſigne eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros numeratur.

GRACCURIS.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVNICIP. GRACCVRIS. Bos vittatus ſeu infulâ ornatus.

Graccuris, oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis, nomen habet à Tib. Sempronio Graccho Scipionis Africani genero, ejus citerioris Proconſule circa annum U. C. 574. ante CHriſtum. 179. cùm antè *Illurcis* appellaretur, ut tradit Sextus Pompeius. *Graccuris, Iberiæ regionis urbs dicta à Graccho Sempronio, quæ antea Illurcis appellabatur.* Ille autem Celtiberis victis ac deditis leges pacis dedit, & Graccurim urbem in Hiſpania conſtituit, quæ facta eſt Municipium, & quidem ſine ſuffragio, cùm inter Latinorum veterum populos Graccuritani à Plinio lib. 3. cap. 3. recenſeantur. *Latinorum veterum Caſcantenſes, Ergavicenſes, Graccuritanos, Leonicenſes, Oſicerdenſes.* Bos vittatus ſacrificia pro decennalibus Tiberii, vel ob ſublatum Sejanum perpetrata denotat.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores adſcribendus.

ILLERGAVONIA.

TI. CAESAR DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MV. H. I. ILLERGAVONIA. DERT. *Municipium Hibera Julia Illergavonia Dertoſanorum.* Navis expanſo velo.

Antiquarii nummum hunc ad Dertoſam Hiſpaniæ hactenus retulerunt, quam *Municipium Hiberam Juliam Illergavoniam Dertoſam* tot nominibus inſignem vocarunt; ſed DERT. *Dertoſanorum* explicandum putamus. *Illergavonia*, urbs eſt, imò gemina, una cis Hiberum, altera trans fluvium, quorum populos hinc & inde extendit Ptolemæus lib. 2. cap. 6. quod innuere videtur Jul. Cæſar lib. de Bell. civil. dum inquit: *Illurgavonenſes, qui flumen Iberum attingunt.* Urbs verò quæ in eodem littore cum Dertoſa eſt, *Illergavonia Dertoſanorum* ad alterius diſtinctionem videtur dicta; Dertoſa enim & Illergavonia duæ urbes prorſus diſtinctæ ſunt; illa in nummis *Colonia*, hæc *Municipium* vocata, *Hibera* dicta eſt, quòd flumen Hiberum eam alluat; *Julia* verò à Julio Cæſare, in cujus partes illa tranſiit in bello contra Pompeii Legatos, ut ipſe tradit loco citato: *Tranſiit etiam cohors Illergavonenſis ad eum cognito civitatis conſilio.* Navis velo expanſo ejus ſitum indicat.

Hic nummus mediocris formæ inter raros habendus.

ILLICI.

TI. CAESAR DIVI AVGVSTI F. AVGVSTVS. Caput Tiberii ſine laurea.
C. I. IL. A. M. AEMILIVS SEVERVS. T. COELIVS PROCVLVS II. VIR. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Marcus Æmilius Severus, Titus Cælius Proculus Duumviri.* Aquila & vexillum inter duo ſigna militaria.

Illici Plinio, *Illice* Melæ, *Illicias* Ptolemæo, urbs eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis ad amnem qui in Tader fluvium illabitur, non longè à mari. Plurimæ Coloniæ nudum tantùm *Coloniæ* nomen habebant; aliæ ſoli tributum ſolvebant, ſed Illice in hoc nummo *Immunis* perhibetur; ideo Illicitani juris Italici dicuntur apud Paulum lib. 2. de Cenſ. *Idem jus Valentini & Illicitani, Barcenonenſes quoque ibidem immunes ſunt.* Vide de Illici in Auguſto. Aquila & vexillum quando inter duo ſigna militaria occurrunt, idem quod duæ aquilæ legionariæ denotant, de quibus in ſequenti nummo. De *Æmilia* gente ſæpius dictum eſt. *Severus* cognomen ab aſperitate morum. *Cælia*, plebeia eſt, ſed conſularis. *Proculus* Plutarcho in Coriolano dicitur, qui natus eſt patre peregrinante à natura procul: Valerio lib. 14. qui patre ſene, quaſi procul ætate progreſſo.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ inter rariores reponendus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVG. P. M. Caput Tiberii nudum.
C. J. I. A. L. TER. LON. L. PAP. AVIT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Lucius Terentius Longus, Lucius Papius Avitus Duumviri Quinquennales.* Duæ aquilæ legionariæ vexillo intermedio.

Aquila legionaria in Coloniarum nummis pro militum Legionis in urbem deductorum ſymbolo ponitur; ſed quando duæ oceurrunt, Veteranos ex duabus Legionibus in eam tranſmiſſos indicant: quod idem obſervandum de aquila cum vexillo inter duo ſigna militaria, ut in ſuperiori ejuſdem Illicis nummo & paſſim in aliis. Terentius & Papius ſigna illa ad originem ſuam indicandam exclaſſe videntur, quòd illi à Veteranis in Coloniam deductis eſſent oriundi. *Terentia* gens, à *Tereno* voce Sabina, quæ molle ſignificat, ex Varrone, plebeia eſt. *Longus* cognomen à longo corporis habitu. *Papia*, pariter plebeia, ſed conſularis. *Avitus* cognomen plurimis familiis vulgare.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ inter elegantiores numerandus.

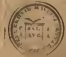

C. I. I. A. L. TER. LON. L. PAP. AVIT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Lucius Terentius Longus, Lucius Papius Avitus Duumviri Quinquennales.* Duæ figuræ togatæ ſtantes, manus ſuper aram jungentes, in imo IVNCTIO.

Mutilum apud Patinum pag. 75. & Mediobarbum pag 70. reſtitue ut ſuprà nummum.

Ad Illicem urbem pertinere nummum iidem quàm in ſuperiori Quinquennales Duumviri indicant; Eques Patinus quid ſibi velint duæ illæ figuræ, ſe ignorare fatetur: nos Germanicum & Druſum Cæſares Tiberii filios eſſe arbitramur, quos cùm eſſenr patrueles & adoptione fratres, Illicitani junctis invicem manibus arâ adoptionis intermediâ ipſorum fidei teſte tanquam concordes exhibuerunt. Druſus bonæ indolis erat, ut ait Tacitus Annal. l. 4. de illo & Germanici filiis loquens: *Druſus (quamquam arduum ſit, eodem loci & potentiam & concordiam eſſe) æquus adoleſcentibus aut certe non adverſus habebatur.* Tales oceurrunt in nummis M. Aurelius & L. Verus adoptione fratres, cum epigraphe CONCORDIA AVGVSTORVM, nihil aliud voce hac IVNCTIO denotante.

Hic nummus minoris moduli, à Patino vulgatus pag. 75. rariſſimus eſt.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii nudum.

C. I. I. A. M. IVLIVS SETTAL. L. SESTI. CELER II. VIR. *Colonia Immunis Illici Auguſta. Marcus Julius Settalus, Lucius Seſtius Celer Duumviri.* Ara cui inſcriptum SAL. AVG. ſupra eam duo palmæ rami.

In memoriam Auguſti hanc aram ab Illicitanis repræſentatam refert Patinus pag. 70. *Cui*, ait, *SALUTI AVGUſtæ inſcriptum erat, è qua palmæ prodeunt, quas narrat Dio ibi natas eſſe.* Nonnulli hanc Tiberio erectam putant ob ſublatum Sejanum, de quo Patinus ipſe inſcriptionem Pighii Annal 3. lib. 12. profert ab Interamnenſibus poſitam.

Julia gens in patricias & plebeias diviſa eſt. De *Settali* cognomine nulla mentio. *Seſtia*, patricia eſt, ex Livio. *Celer*, à celeritatis officio, vel ab equitibus, vel, ut Valerius Antias prodidit, à Fabio Celere primo eorum Præfecto.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ apud Patinum p. 72. nec ratus nec obvius eſt.

ITALICA.

TI. CAESAR AVGVSTVS PON. MAX. IMP. Caput Tiberii nudum.

MVN. ITALIC. PERM. DIVI. AVG. *Municipium Italica* aut *Italicenſe, permiſſu Divi Auguſti.* Ara ſupra quam inſcriptum PROVIDENTIAE AVGVSTI.

Italica,

Italica, urbs Hiſpaniæ Bæticæ ad Bætim fluvium ſita, ut innuit Strabo lib. 3. pag. 141. Μετὰ δὲ ταύτας Ἰτάλικα καὶ Ἴλιπα ἐπὶ τῷ Βαίτι. *Secundum has Italica & Ilipa ſupra Bætim ſitæ.* Italicenſes hanc aram Tiberii Providentiæ ob Sejanum ſublatum non dedicarunt, ſed potius Auguſto poſt ejus apotheoſin ab iis erecta videtur, ut indicat Auguſti nummus cum *Divi* titulo, quem conſule pag. 37. Italicenſes ob poteſtatem cudendæ monetæ ab Auguſto acceptam, beneficii memores, ipſius Providentiæ aram dedicarunt, cujus ectypum etiam in nummis Tiberii ſucceſſoris iidem ſignarunt, appoſitâ PERM. DIVI AVG. epigraphe. Interim notandum eſt, omnes Italicenſium nummos Auguſto, Liviæ, Tiberio, Druſo, & Germanico cuſos, PERM. AVG. ſemper exhibere, quod P. Harduino minimè favet, qui nummum ab una parte ITALICA, & ab altera BILBILIS habentem, ad Italicam pertinere contendit.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 67. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt; ſed primæ formæ ex D. Dron, raritatis eximiæ eſt.

L Æ L I A.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
LAELIA. Spica.

Lælia, urbs Bæticæ provinciæ, de qua abunde in Lucii Cæſaris nummo dictum eſt, qui pariter ſpicam ad denotandam frumenti in hac regione ubertatem, exhibet.

Hic nummus minimæ formæ, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

O S C A.

TI. ÇAESAR AVGVSTVS. aliis TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
VRBS VIC. OSCA. aliis V. V. OSCA D. D. aliis V. V. OSCA. QVIETO ET PEREGRINO II. VIR. *Urbs Victrix Oſca, Quieto & Peregrino Duumviris.* Eques decurrens cum haſta.

Oſca in Hiſpania Tarraconenſi, inter civium Romanorum populos à Plinio lib. 3. relata, *Urbs* per excellentiam in nummis appellatur: quem titulum illam habuiſſe putat Ant. Auguſtinus, quod *Magna* apud Plutarchum in Sertorio nominetur; cujus ſententiæ favet Julius Cæſar, qui eam pariter inter magnas urbes quæ partibus ſuis in bello contra Pompeii Legatos adhæſerunt, recenſet lib. 1. de Bello civ. *Magnis*, ait, *quinque civitatibus ad amicitiam adjunctis.* Hæc Cæſaris amicitiam cum Tarracone conſequuta, beneficium aliquod ab eo accepit, unde utraque *Victricis* nomen urbibus de Julio bene meritis familiare accepit, quòd earum deditione & exemplo, ut Cæſar addit loco cit. multæ longinquiores civitates ab Afranio deſciverint, & Cæſaris amicitiam ſequutæ ſint: hinc Cæſaris victoria ſine certamine. *Quietus* & *Peregrinus* Duumvirorum ſunt cognomina, nec ex iis poſſunt eorum familiæ cognoſci; idque notandum, Oſcæ Duumviros ferè ſemper per ſola cognomina deſignari, & Oſcenſes figuram equeſtrem urbis inſigne in nummis perpetuò præferre.

Hic nummus ſecundi moduli cum Duumvirorum cognominibus, pro raro habendus; cæteri obvii & vulgares.

OSICERDA.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVN. OSICERDA. *Municipium Oſicerda.* Bos.

Oſicerda, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis eſt, cujus populi *Oſſigerdenſes* Plinio dicti lib 3. cap. 3. inter populos Latinorum veterum recenſentur. *Latinorum veterum Caſcautenſes, Ergavicenſes, Graccuritanos, Leouicenſes, Oſſigerdenſes.* Municipium in nummis, ut Caſcantum, Ergavica & Graccuris, perhibetur. *Bos*, ait P. Harduinus pag 372 *ibi inſculptus, vel eſt deductæ Coloniæ index, vel ea litatum hoſtia Auguſto ab Oſicerdenſibus ſignificat.* Verùm cùm Oſicerda Colonia non ſit, bos in ejus nummo depictus, Coloniæ index eſſe nequit; cùmque nec infula nec vitta ſit ornatus, ad ſacrificia nequaquam ſpectat, ſed in Municipiis pro vulgari eorum ſymbolo ſignatur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 71. vulgatus, non obvius eſt.

SAGUNTUM.

TI. CAESAR DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
SAG. L. SEMP. GEMINO. L. VAL. SVRA. II. VIR. *Saguntum. Lucio Sempronio Gemino, Lucio Valerio Sura Duumviris.* Triremis.

Saguntum, aliis *Saguntus*, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, à mari M. paſſ apud Livium, III. autem millia apud Plinium remota videtur: ille Decad. 3. lib. 1. *Jam Saguntum ſumma vi oppugnabatur; civitas longe opulentiſſima ultra Iberum fuit ſita paſſus mille ferme à mari: oriundi à Zacyntho inſula dicuntur, unde ipſi nomen Saguntus.* Illa nec Colonia, nec Municipium, ſed civium Romanorum oppidum perhibetur à Plinio lib. 3. cap 3 diſtinguitur enim ab eo Colonia, & Urbs civium Romanorum. *Valentia Colonia,* III. M. *paſſ. à mari remota, flumen Turium, & tantumdem à mari Saguntum civium Romanorum oppidum, fide notabile.* Triremis in Sagunti & Valentiæ nummis earum in mari potentiam aut ſitum arguit, nec, ut videtur P. Harduino pag 429. *Triremis ideo inſculpta eſt, quòd ex Zacyntho inſula Colonia deducta ſit.* Quod ipſe P. Harduinus ex Patino, ut iſte ex Ant Auguſtino hauſit. De *Sempronia* & *Valeria* gentibus abunde, ut de *Gemini* & *Suræ* cognominibus. *Gemini* cognomen à geminorum partu; *Suræ* vero à pilæ ludo dictum eſt.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 70. vulgatus, haud frequens eſt.

SEGOBRIGA.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVG. IMP. VII. in aliis IMP. VIII. Caput Tiberii nudum.
SEGOBRIGA. In quercea.

Segobriga, urbs gemina Hiſpaniæ Tarraconenſis, altera in Valentino regno ad Turulim fluvium, altera in regno Caſtellæ ad montis Oroſpedæ radices & Duratonam fluvium: hæc *Sepulveda* quibuſdam;

buſdam; illa *Cabezza del Griego*, aliis *Segorne*. Sed quæ Celtiberorum urbs, imò ipſorum caput à Plinio lib. 3. cap. 3. dicitur, & à Strabone lib. 3. p. 162. & à Ptolemæo lib. 2. c. 6. Numantiæ proxima ponitur, cùm inter urbes ſtipendiarias ab eodem Plinio recenſeatur, ad eam nummi pertinere minimè videntur, ſed potiùs ad alteram veteris Latii jure donatam, cui ut plurimis aliis Hiſpaniæ urbibus facultas cudendæ monetæ conceſſa. De utriuſque Segobrigæ ſitu ambigitur, & non parva inter recentiores de ipſa contentio. Quercea corona ob cives ſervatos Tiberio dicata eſt cum titulo IMP. VII. quem ſub Auguſto meruerat ob vaſtatam cum Germanico Germaniam, paulò poſt Auguſti mortem in Tiberii gloriam percuſſus eſt: nam IMP. VIII. deinde ab exercitu ob Cheruſcos cum Arimino à Germanico devictos ſalutatus eſt, quamobrem nummus poſterior ſignatus videtur.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, ab Ant. Auguſtino dial. 7. & à Patino pag. 71. vulgatus, frequens & obvius eſt.

T A R R A C O.

TI. CAESAR. AVG. F. PONT. TR. P. XII. IMP. V. Caput Tiberii nudum.
C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* in laurea.

Tarraco, urbs Hiſpaniæ citerioris, de qua in Auguſto, provinciæ caput, Tiberio nummum profert, in quo Tribunitiam ejus poteſtatem XII. cum titulo IMP. V. conjungit; ad cujus intelligentiam pauca quædam de Tribunitia poteſtate Tiberio ab Auguſto conceſſa, ſunt delibanda. Auguſtus Caium & Lucium à ſe adoptatos Imperio deſtinaverat; & licèt illum Conſulem deſignaſſet, & huic ſacerdotia contuliſſet, Tiberio tamen Tribunitiam poteſtatem communicavit anno U. C. 748. ante CHr. 6. ut narrat Dio l. 6. p. 554. Βουληθεὶς δὲ τρόπον τινὰ μᾶλλον αὐτοὺς σωφρονίσαι, τῷ Τιβερίῳ τήν τε ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἐς πέντε ἔτη ἔνειμε. *Ut verò aliqua ratione modeſtiores eos efficeret, Tiberio Tribunitiam poteſtatem in quinquennium conceſſit.* Tiberius inde ad res Orientis componendas miſſus, Rhodi ſubſtitit, ex qua anno U. C. 755. octavo abhinc anno Romam reverſus eſt, ex Suetonio cap. 14. *Rediit octavo poſt ſeceſſum anno magnâ nec incertâ ſpe futurorum, quam & oſtenſis & prædictionibus ab initio ætatis conceperat.* Quod revera ſucceſſit; nam Caio & Lucio mortuis anno 757. adoptatus eſt ab Auguſto eodem anno, & VI. Tribunitiam poteſtatem abhinc numeravit, & deinceps ad XII. uſque, qua P. Corn. Dolabellâ & C. Junio Silano Coſſ. in Germaniam anno U. C. 763. miſſus, eam depopulatus eſt, & Ariminum Quintilii Vari clade inſolentem repreſſit, quamobrem ab exercitu Imperator V. proclamatus fuit, ut exhibet hic nummus. Tarraconenſes ideo Tiberio gratulantes, lauream tanquam hoſtium victori percuſſerunt.

Hic nummus minimi moduli rarus & elegans habendus, ſed primæ formæ rariſſimus.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. V. T. *Colonia Victrix Tarraco.* in aliis C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Auguſti radiatum.

Duo occurrunt nummi à Tarraconenſibus percuſſi, uterque hinc Auguſtum, inde Tiberium profert: in altero caput Auguſti laureatum, Tiberii vero nudum viſitur; in hoc Tiberii effigies laureata, ex altera parte Auguſti imago radiatâ coronâ inſignis exhibetur. De priori in Auguſto egimus, cùm ad illum pertineat ob Tiberii adoptionem, ideo Imperator inſcribitur, & Tiberius Cæſaris tantùm nomen præfert: poſterior autem, de quo nobis hic ſermo, ad Tiberium ſpectat ob Auguſti conſecrationem, de qua Dio lib. 56. pag. 600. Τότε δὲ ἀθανατίσαντες αὐτόν, καὶ θιασώτας, καὶ ἱερὰ, ἱέρειάν τε τὴν Λιβίαν, Ἰουλίαν τε, καὶ Αὐγοῦσταν ἤδη καλουμένην ἀπέδειξαν. *Tum verò eum inter immortales Deos indigitarunt, & Flamines cum ſacris, & ſacerdotem Liviam, quæ tunc Juliæ Auguſtæque cognomenta acceperat, conſtituerunt.* In cujus rei memoriam Tarraconenſes ex una parte Auguſtum cum *Divi* titulo & corona radiata ornatum, & ex altera Tiberium ipſum ut Imperatorem laurea inſignem exhibuere.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habetur.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. DRVSVS GERMANICVS CAESARES. *Colonia Victrix Tarraco. Druſus Germanicus Cæſares.* Capita Druſi & Germanici adverſa.

Tarraconenſes Tiberio per filios Imperii æternitatem in Cæſarum familia augurantes, illum ex una parte, filios ex altera ſignaverunt, Druſum quidem ex ſanguine ortum, Germanicum verò in adoptionem ipſi datum: ſed Auguſtus antequam Germanicum daret Tiberio adoptandum, Germanicum Cæſarem ſibi ſucceſſorem nominare cogitaverat, ut tradit Suetonius in Caligula cap. 4. *Sic probatus & dilectus à ſuis ut Auguſtus, diu cunctatus an ſibi ſucceſſorem deſtinaret, adoptandum Tiberio dederit.* Sed Livia pro Tiberio id obtinuit, teſte Tacito Ann. l. 4. *Nam dubitaverat Auguſtus Germanicum ſororis nepotem, & cunctis laudatum, rei Romanæ imponere: ſed precibus uxoris evictus, Tiberio Germanicum, ſibi Tiberium adſcivit.* Sed nec Druſo, nec Germanico Imperium ceſſit; uterque enim ante Tiberium violenta morte ſublatus eſt.

Hic nummus mediocris moduli inter rariſſimos numerandus.

TI. CAES. AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. Caput Tiberii laureatum.
C. V. T. IVLIA. AVG. DRVSVS CAES TRIB. POT. *Colonia Victrix Tarraco Julia Auguſta. Druſus Cæſar Tribunitia poteſtate*, in aliis *iterum.* Capita Juliæ ſeu Liviæ, & Druſi Tiberii filii adverſa.

Hunc nummum Tarraconenſes Tiberio gratulantes cuderunt, quòd Imperii ſucceſſorem Druſum filium Tribunitia poteſtate ipſi communicata deſignaſſet Tiberius anno U. C. 774. C. Sulpitio & D. Haterio Coſſ. de qua Tacitus Annal. lib. 3. *Famâ moderationis partâ, quòd ingruentes accuſatores repreſſerat, mittit litteras ad Senatum, quis poteſtatem Tribunitiam Druſo petebat.* Idcirco Tarraconenſes in poſteriori parte Druſum ipſum ſignaverunt; ſed Julia ex adverſo ab iis videtur addita, lætantibus quod priſtinam ſanitatem recuperaſſet; nam adverſa valetudine hoc anno laboravit, quam ob rem Tiberius ad urbem feſtinavit, apud eundem Tacitum: *Sub idem tempus Juliæ Auguſtæ valetudo atrox, neceſſitudinem Principi fecit feſtinati in urbem reditus, ſincera adhuc inter matrem filiumque concordia, ſine occultis odiis.* Eſtque nummus hujus concordiæ argumentum. Supplicationes & ludi magni pro Juliæ ſalute decreti ſunt.

Hic nummus mediocris moduli, apud Ant. Auguſtinum dial. 7. & Patinum pag. 73. vulgatus, inter rariſſimos collocatur.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco. Æternitatis Auguſtæ.* Templum decem columnarum.

Tarraconenſibus à Senatu fuiſſe permiſſum, ex Taciti Ann. l. 1. in Auguſto diximus; ut ipſi templum poſt ejus apotheoſim conſtruerent, quod ſummâ magnificentiâ perfectum ſub *Æternitatis Auguſtæ* titulo dedicarunt; & ut illius diuturnam memoriam conſervarent, non modo ex una parte caput Auguſti radiatum, *Divi*que nomine inſignem, & ex altera hujus templi figuram in nummis

nummis exhibuerunt; ſed Tiberium ejus ſucceſſorem ex una parte, & templum ipſum ex altera repræſentarunt. Spartianus Hadrianum hoc Auguſti delubrum reſtituiſſe tradit. *Tarracone hiemavit, ubi ſumptu ſuo ædem Auguſti reſtituit.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiſſimos & rariſſimos numerandus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Auguſti laureatum.
C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* Ara ſupra quam palma arbor.

Hiſtoriam enatæ palmæ ſuper aram à Tarraconenſibus Auguſto dicatam in ipſius nummis ex Quintiliano retulimus; cùm autem illi *Æternitatis Auguſtæ* templum Senatus Romani permiſſu condidiſſent, hanc aram ex palma Æternitatis ſymbolo in ea enata, tanquam alterum Auguſti æternitatis monumentum modò cum Auguſti capite radiato, modò cum Tiberii adoptivi ejus filii effigie exhibuerunt.

Hic nummus majoris moduli pro rariſſimo habendus.

TURIASO.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVN. TVR. DIVVS AVGVSTVS. *Municipium Turiaſo.* Caput Auguſti radiatum.

Turiaſo, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Celtiberis, *Municipium* in nummis perhibetur; jus verò ſuffragii habuiſſe videtur, cùm Turiaſones inter populos civium Romanorum à Plinio lib. 3. cap. 3. numerentur. *Ex his civium Romanorum..... Turiaſones.* Hi Tiberio gratulantes, quòd Auguſtus inter Divos eſſet relatus, in averſa ejus nummi parte illius effigiem percuſſerunt.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino vulgatus pag. 66. inter raros collocatur.

MVN. TVR. DIVVS AVGVSTVS. *Municipium Turiaſo. Divus Auguſtus.* Figura capite radiato ſedens, dextrâ globum, ſiniſtrâ haſtam puram.

Statua illa ſedens, Auguſti eſt, quam Turiaſones ipſi poſt ejus apotheoſim poſuerunt: Auguſtus autem corona radiata divinitatis ſymbolo ornatus eſt; haſtam puram Deorum inſigne gerit; globum verò dextrâ, ut cum Jove cælum regens; teſte Manilio.

Cælumque replevit
Quod regit Auguſtus ſocio per Signa Tonante.

Conſecrationis decernendæ honos penes Senatum erat: quo autem ritu, & quibus cæremoniis Imperatores ab eo inter Divos reponerentur, lege Comm. Onuphrii in 2. Faſt. lib.

Hic nummus majoris moduli elegantiſſimus & rariſſimus eſt.

TI. CAESAR AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVR. M. ANT. MVSO. C. MARI. VEGETO. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Marco Antonio Muſo, Caio Mario Vegeto Duumviris.* Bos.

Bos, ſolemne eſt Municipiorum ſymbolum. De *Antonia* gente dictum eſt. *Maria* gens, plebeia quidem, ſed conſularis. De prioris Duumviri cognomine *Muſus* nulla mentio; alter verò *Vegetus*, à bono animi ſeu corporis habitu dictus, cujus cognominis mentio apud Gruter. pag. 351. 6.

ALLIO VEGETO PATRI
MEMMIAE VXORI OPTIMAE.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro adſcribendus.

TI. CAESAR AVG. F. IMP. PONT. M. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVR. L. CAEC. AQVIN. M. CEL. PALVD. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Lucio Cæcilio Aquino, Marco Celio Paludato Duumviris.* Bos.

Ant. Auguſtinus Dial. 7. legit perperam L. CAEC. AQVINI. M. GEL. PAL. VAL. *Lucio Cæcilio Aquiniano, Mario Gellio Palatino Valeriano*; ſed cum Seguino & Mediobarbo legendum ut ſuprà.

Bos iterum, ut in ſequentibus nummis, pro Municipiorum inſigni ponitur. *Cæcilia* gens, plebeia, à Cæcade Æneæ comite; à Cæculo autem qui condidit Præneſte, Feſtus. De *Aquini* cognomine vide Seguinum edit. 2. pag 90. *Celia*, *Cælia* & *Cœlia*, eadem videtur, plebeia pariter, ſed conſularis. *Paludatus* cognomen ab ornamento militari, quod Tarquinium à Thuſcis devictis ſumpſiſſe refert Florus lib. 1.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino vulgatus pag. 66. nec rarus nec obvius eſt.

TI CAESAR AVGVST. F. IMP. VII. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVR. C. CAEC. SERE. M. VAL. QVAD. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Caio Cæcilio Sereno, Marco Valerio Quadrato Duumviris.* Bos.

Hic nummus cum IMP. VII. epigraphe circa caput Tiberii laureatum, illum noviſſimo ejus principatu cuſum arguit: hunc enim titulum vivente Auguſto ob vaſtatam Germaniam & Arminum repreſſum obtinuerat. De *Cæcilia* gente habes in ſuperiori nummo. *Serenus* cognomen à ſerendo dictum volunt, quod id maximè tempus ſationi aptum ſit. *Valeria* gens in patricias & plebeias diviſa, cognomen à corporis habitu mediocri, quod neque nimiùm procerum eſt, neque nimiùm humile, ſed medio quodam temperamento decorum.

Hic nummus mediocris moduli non obvius eſt.

TI. CAESAR AVG. F. IMP. PONT. M. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVR. M. PONT. MARSO. C. MARI. VEGETO. II. VIR. *Municipium Turiaſo. Marco Pontio Marſo, Caio Mario Vegeto Duumviris.* Bos.

Frequentes ſunt Turiaſonum nummi Tiberio percuſſi, in quibus haud mediocris eorum diligentia in Duumvirorum nominibus deſcribendis obſervatur. Superior autem nummus C. Marium Vegetum cum M. Antonio Muſo Duumviros ſimul retulit; hic eundem C. Marium Vegetum cum M. Pontio Marſo exhibet; alter in magiſtratu mortuus eſt, vel alter ſubinde ſuffectus videtur. De *Maria* gente & *Vegeti* cognomine ſuprà dictum eſt. *Pontia*, an patricia, an plebeia, incertum; ſed conſularis. Pontius Nigrinus ſub Tiberio Conſul anno U.C. 790. recenſetur. *Marſus*, ex Marſorum Italiæ gente ortus; Vibius Marſus, Germani Legatus, apud Tacitum perhibetur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

TI. CAESAR AVG. F. AVGVSTVS IMP. VIII. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVRIASO. MA. SVLP. LVCAN. M. SEMP. FRONT. *Municipium Turiaſo. Manio Sulpitio Lucano, Marco Sempronio Frontone* circa coronam querceam, in qua II. VIR. *Duumviris.*

Hic nummus Imperatoris VIII. titulum præfert, qui Tiberio ob Cheruſcos unà cum Arimino à Germanico devictos delatus eſt: qua de re Tacitus Annal. lib. 2. *Miles in loco prælii Tiberium Imperatorem ſalutavit, ſtruxitque aggerem, & in modum trophæorum arma, ſubſcriptis victarum gentium nominibus, impoſuit.* Germanico autem mortuo Tiberius nullum ampliùs Imperatoris titulum conſequutus eſt, ex Suetonio cap. 37. *Hoſtiles motus, nullâ poſtea expeditione ſuſceptà, per Legatos compeſcuit.* Corona quercea fuit Imperatori ob cives in hoc Germanico bello ſervatos dicata. *Sulpicia* gens, patricia. *Lucanus* cognomen plurimis familiis vulgare, an ex populis Italiæ Lucanis? *Sempronia*, patricia primùm, deinde ad plebem traducta, plebeia facta eſt. *Fronto* à fronte dictus.

Hic nummus mediocris moduli inter raros numeratur.

TI. CAESAR AVGVST. F. IMP. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVRIASO. Q. VAR. Q. PONT. PLA. *Municipium Turiaſo. Quinto Varo* aut *Vario, Quinto Poncio Planco* circa lauream, in qua AED. *Ædilibus.*

Nummos ab Ædilibus in Calagurritano Municipio percuſſos jam vulgavimus. Ædilitas inter minores magiſtratus quotannis creandos recenſebatur; hic ad ſummum honoris faſtigium primus in urbe gradus erat, ex Cicerone lib. 3. de Leg. *Olleis. quei. ad. honoris. amplioris. gradum. is. primus. adſcenſus. eſto.* Nam illius munificentia plerumque viam muniebat ad Præturam & Conſulatum; Ædilibus autem erat togæ prætextatæ, ſellæ curulis, juris imaginum honos. *Varus* prioris Duumviri vel eſt cognomen, Romanis valde frequens; vel eſt *Varius* gentis nomen, cujus familia plebeia. Q. Varius Sucronenſis Hiſpanus, cognominatus eſt Hybrida, propter jus civitatis. *Pontius*, alter Turiaſonis Duumvir, in nummo anteriori prodiit, cognomine *Marſus*, ex eadem ut videtur familia; hic verò *Plancus*. Dicti ſunt autem *Planci*, qui ſupra modum pedibus plani ſunt, id eſt qui pedes imos graciles habent planoſque æqualiter, quaſi tabellas quæ plancæ vocantur.

Hic nummus minimæ formæ inter raros reponendus.

TI. CAESAR. AVG. F. IMP. PON. Caput Tiberii laureatum.
TVRIASO in area. RECTO ET MACRINO AED. circa ambitum.

Nummus hic cudendæ monetæ penes Ædiles in Municipiis ut Romæ monumentum eſt, ideo Turiaſones Ædilium nomina tantùm in muneris editi memoriam inſcripſerunt; quo functi Ædilitii vocabantur, ut qui Conſulatum geſſit, Conſularis; & Duumviratum, Duumviralis. *Rectus* & *Macrinus* Ædilium cognomina ſunt, quorum familiæ ignorantur. *Rectus* quidem à bonis moribus dictus: *Macrinus* verò idem videtur quod *Macer*, à tenui corporis habitu.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

UTICA.

TI. CAES. DIVI AVG. F. AVG. IMP. VII. Caput Tiberii laureatum.
M. MVN. IVL. VTICEN. *Municipes Municipii Julii Uticenſis.* In area verò D. D. P. P. *Decuriones poſuere.* Figura muliebris velata ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam puram.

Hic nummus ad Uticam provinciæ Africæ urbem littoralem ſpectat, cujus voces M. MVN. IVL. VTICEN. interpretamur, *Municipes Municipii Julii Uticenſis*: legitur enim in epigraphe antiqua alterius Municipii Numidiæ apud Grut. pag. 302. 1.
MVNICIPES MVNICIPI. T. AELII HADRIANI AVG. CIVILITANI.
Utica in nummis Municipii dignitate ornatur, quod confirmat A. Gellius l. 16. c. 12. in Orat. quam D. Hadrianus in Senatu de Italicenſibus Municipibus habuit: *Mirarique ſe oſtendit, quòd & ipſi Italicenſes, & quædam alia Municipia antiqua, in quibus Uticenſes nominat, cùm ſuis moribus legibuſque uti poſſent, in jus Coloniarum mutari geſtiverint.* Cognomen *Julium*, à Julio Municipium factum arguit, in mercedem, quòd ipſi Uticæ in bello civili contra Pompeium faviſſet, ut innuit Dio cap. 43. pag. 212. Καὶ ὁ μὲν ὅτι τούτου τήν τε Οὐτικὴν, ὑποπτευθεῖσαν τὰ τοῦ Καίσαρος φρονεῖν, καὶ ὀλίγου, καὶ ἀναστάτους ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπὶ τούτῳ γενομένων. *Deinde cùm Utica in ſuſpicionem veniſſet, quòd Cæſaris rebus cuperet, parumque abeſſet, quin reliqui eam ob id everterent.* Uticenſes Cæſar ipſe amiciſſimos vocat Comm. de Bell. civ. l. 2. *Uticenſes verò pro quibuſdam Cæſaris in ſe beneficiis illi amiciſſimi.* Et Hirtius de Bell. Afric. devictis Scipione, Juba Rege, & aliis Pompeii fautoribus ait: *Illis gratias egiſſe, circiterque noctem luminibus accenſis Uticam pervenit, atque extra oppidum ea nocte manſit, poſtero die mane oppidum introiit, concioneque advocata, Uticenſes incolas cohortatus, gratias pro eorum ſtudio erga ſe agit.* Nummus Uticam deinde Municipium conſtituiſſe nos docet, ſed ſine ſuffragio, ut videtur, cùm Dio Auguſtum illis, poſtquam Lepido Triumviratus principatum ademiſſet, receptâ Africâ anno U. C. 718. civitatem dediſſe tradat lib. 49. pag. 401. Καὶ τοὺς Οὐτικησίους, πολίτας ἐποιήσατο. *Uticenſibus civitatem dedit.*
A quo Utica Municipii titulum acceperit, magna eſt inter viros eruditione ſingulares Illuſtr. Spanhemium, & P. Noriſium contentio: ille Diſſert. 9. pag 768. Municipium eam à Julio Cæſare ex *Julii* nomine; hic verò Cenot. Piſ. pag. 23. ab Auguſto conſtitutam tradit, Dionis verbis fretus, *Uticenſibus civitatem dedit.* *Julii* nomen, Julii Municipium indicat. Municipium Utica ſine ſuffragio à Julio conſtituta, ab Auguſto jus civitatis accepit, id eſt, pleno jure Uticenſes, Romani cives cum ſuffragio facti ſunt; ſed cùm urbes de immunitatum antiquitate plerumque diſceptarent, prioris fundatoris nomen conſervare ſolebant. D. D. P. P. *Decuriones poſuere*, de ſtatua Liviæ ſeu Juliæ, de qua mox dicturi, intelligendi ſunt.

Hic nummus minimi moduli in Theſauro Regio, inter rariſſimos adſcribendus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVST. IMP. VIII. Caput Tiberii ſine laurea.
C. VIB. MARSO. PR. COS. NE. in aliis NER. CAE. Q. PR. A. M. GEMELLVS. F. C. *Caio Vibio Marſo Proconſule, Nerone Cæſare Quæſtore Provinciali, Aulus Memmius Gemellus fieri curavit.* Figura muliebris velata ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam, in area D. D. P. P. *Decuriones poſuerunt.*

Ad Uticam pertinet nummus, etſi nomen urbis deſit. Figura ſedens, ſtatua eſt Liviæ ſeu Juliæ, quemadmodum in ſuperiore nummo, ab Uticenſibus decreto Decurionum publicè poſita. Uticenſes, ut Tiberio gratularentur, matris Auguſtæ ſtatuam dedicarunt: plurimi enim illi primis Tiberii imperii temporibus delati ſunt honores, teſte Dione lib. 57. pag. 609. Αἵ τε ἐπιστολαὶ αἱ τοῦ Τιβερίου, καὶ τὸ ἐκείνης ὄνομα χρόνον τινὰ ἔσχον, καὶ ἐγράφετο ἀμφοῖν ὁμοίως. *Quinetiam epiſtolis Tiberii, nomen matris aliquandiu adſcriptum fuit, litteræque ad Tiberium datæ, Liviæ etiam inſcribebantur.* Cùm antè pag. 600. dixiſſet: Προσέθηκα δὲ τὸ τῆς Λιουίας ὄνομα, ὅτι καὶ αὐτὴ τῶν πραγμάτων, ὡς καὶ αὐταρχοῦσα, ἀντεποιεῖτο. *Liviæ porrò nomen addidi, quòd ipſa etiam, quaſi Imperatrix, rebus ſeſe ingeſſit.* Qua de re Uticenſes ſtatuam publicam, C. Vibio Marſo Proconſule, & Nerone Cæſare Quæſtore provinciæ, Juliæ dedicarunt: ſed cùm tres annos Vibium Marſum Africæ ex ſequentibus nummis præfuiſſe docemur, de ipſius in hac provincia Proconſulatu, & Neronis ſub eo Quæſtura inquirendum videtur.

C. Vibius Marſus Germanici Legatus fuit, cùm hic in Syria anno U. C. 771. mortuus eſt, ut innuit Tacitus Annal. lib. 2. *Conſultatum inde inter Legatos, quique alii Senatorum aderant, quiſnam Syriæ præficeretur, & cæteris modicè niſis inter Vibium Marſum & Cn. Sentium diu quæſitum, dein Marſus ſeniori & acriùs tendenti Sentio conceſſit.* L. Apronius in Proconſulatu Africæ jam anno præcedenti M. Furio Camillo, qui Numidas duce Tacfarinate ſubegerat, ex Tacito, ſucceſſit anno U. C. 772. L. Apronius contra Numidas felici prælio pugnavit, & in fugam eos vertit anno 773. Mota rurſus Africa incurſu Tacfarinatis, C. Junius Blæſus Apronio ſucceſſit anno 774. Blæſus prorogatâ ſibi provinciâ Tacfarinatem fratre ejus capto profligavit anno 775. Tiberius Druſo filio mortuo, Neronem & Druſum Senatui hoc ipſomet anno commendavit, apud eundem Hiſtoricum: *Hi vobis, Nero & Druſe, parentum loco, ita nati eſtis, ut bona malaque veſtra ad Rempublicam pertineant.* Anno 776. Dolabella Proconſul Africam ſortitus, bellum Numidicum confecit: illam per tres annos adminiſtraſſe videtur, cùm Vibius Marſus anno 778. in cauſa Smyrnæorum ſententiam in Senatu dixerit, ex eodem Tacito: *Cenſuitque Vibius Marſus, ut Marco Lepido, cui ea provincia obvenerat, ſuper numerum legaretur qui templi curam ſuſciperet.* Anno autem 779. Marſus, ut opinamur, Africam obtinuit, & Quæſtores anno primo Neronem & Druſum Cæſares habuit.

Cùm ſors & conjunctio ejuſdem provinciæ neceſſitudinem quandam afferret, Nero Cæſar Quæſtor Caii Vibii patris Germanici Legati factus eſſe videtur; cujus honoris causâ moti Uticenſes, ejus Quæſturæ in nummis meminerunt, NE. CA. Q. PR. *Nerone Cæſare Quæſtore Provinciali,* Ita Fulv. Urſinus circa Antonii caput in nummo Fam. Valeriæ M. BARBAT. Q. P. *Marco Barbato Quæſtore Provinciali.* Duumvir, cùm per prænominis A. tantùm, & nominis M. initiales litteras inſcribatur, A. *Aulum*, quòd familiarum prænomen peculiare ſit, interpretati ſumus; & M. *Memmium*, quòd hoc cognomen Memmiæ genti vulgare. M. autem Memmius Gemellus Prætor anno U. C. 695. perhibetur; ſi quidem ad aliam revocent familiam per M. inchoatam, nos repugnantes non habebunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis è muſeo noſtro, inter elegantiores collocandus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. IMP. VIII. Caput Tiberii nudum.
C. VIB. MARSO. PR. COS. DR. CAE. Q. PR. T. C. RVFVS. F. C. In area, D. D. P. P *Caio Vibio Marſo Proconſule, Druſo Cæſare Quæſtore Provinciali, Titus Cæcilius Rufus fieri curavit. Decuriones poſuere.* Figura muliebris ſedens ut ſuprà.

Hujus nummi interpretationem Angelonus pag. 28. edit. 2. audacior Patino, qui eam p. 66. præteriit, aggreſſus eſt, *Caio Vibio Marſo Proconſule, Druſo Cæſare Quæſtore Populi Romani, Titus*

Titus Criſpinus Rufus fieri curavit, decreto Decurionum Populi Patrenſis. Etſi rem integram V. Cl. non attigerit, laudandus tamen ejus conatus. Druſum Cæſarem *Quæſtorem Populi Romani*, pro *Quæſtore Provinciali* nominat. Quæſtoris dignitas, primus erat honoris gradus, deinde Ædilitas, poſtea Prætura, denique Conſulatus, ampliſſimus magiſtratus. Quæſtores erant quidem Urbani, & Provinciales; ſed Druſus Quæſtor erat Marſi Africæ Proconſulis, ideo Quæſtor Provincialis in nummo renuntiatur. Utriuſque Quæſtoris, Urbani & Provincialis, memoria in nummis occurrit, Urbani quidem in gente Neria apud Fulv. Urſinum, NERI. Q. VRB *Nerius Quæſtor Urbanus*: Provincialis vero in Valeria circa caput Antonii, M. BARBAT. Q. P. *Marcus Barbatus Quæſtor Provincialis.*

Vibium Marſum Africæ Proconſulem anno U. C. 779. CHriſt. 26. obtinuiſſe, & Neronem Cæſarem ejus Quæſtorem factum, ex ſuperiori nummo novimus: hic vero Druſi ejus fratris Quæſturam in primo Vibii Marſi Proconſulatus anno exhibet; ſed cur Duo Quæſtores ſub eodem Proconſule, quod licitum narrat Dio lib. 53. pag. 505. ἕνα μὲν οἱ ἐστρατηγηκότες ἐκ τῶν ὁμοίων σφίσιν, ἢ καὶ τῶν ὑποδεεστέρων· τρεῖς δὲ οἱ ὑπατευκότες ἐκ τῶν ὁμοτίμων, οὓς ἂν καὶ ὁ αὐτοκράτωρ δοκιμάσῃ. *Unicum quidem Prætorius ex ſui aut inferioris ordinis hominibus: tres autem Conſularis ex ejuſdem dignitatis jure accipit, qui ipſi Imperatori probentur.* Eoſdem Druſo, quos fratri Neroni honores à Senatu decretos tradit Tacitus Annal. lib. 4. *Druſus ex Germanici liberis togam virilem ſumpſit, quæque fratri ejus Neroni decreverat Senatus, addita.* Uticenſes autem, ut Neronis Quæſturam honoris causâ per Cæcilium Gemellum in nummis conſignarunt, in hoc etiam Druſi fratris dignitatem curante Cæcilio Rufo notaverunt. Obiter verò notandum, quod Angelonus Titum hunc Rufum, Criſpinum pro Cæcilio appellat, non animadvertens V. Cl. Criſpinum & Rufum duo eſſe cognomina.

Litteræ F. C. inſcriptionis circa ambitum reſiduæ, *fieri curavit*, interpretati ſumus, ut ſimiles in hoc M. Antonii nummo, M. OPPIVS CAPITO PRAEF. CLAS. F. C. & in altero, L. ATRATINVS PRAEF. CLAS. F. C. Cæteræ in area voces DD. PP. apud Antiquarios, *Decuriones poſuere*, explicari ſolent, quas perperam Angelonus *Decreto Decurionum Populi Patrenſis* reddidit; quem ſequutus eſt Sert. Urſatus de Not. Rom. p. 133. Patinus vero p. 66. inquit: *Quid ſignificent duplex* DD. *decreto Decurionum conjiciunt, ſed duplici* PP. *nihil tribuunt.*

Hic nummus mediocris moduli inter rariores adſcribendus.

M. M. I. V. C. VIB. MARSO PR. COS. II. L. CAECILIVS. PIVS. II. V. *Municipes Municipii Julii Uticenſis, Caio Vibio Marſo Proconſule ſecundùm, Lucius Cæcilius Pius Duumvir.* Figura velata ſedens ut ſuprà.

Primus Uticenſium nummus hanc M. MVN. IVL. VTICEN. epigraphen præfert, quam *Municipes Municipii Julii Uticenſis* interpretati ſumus: hic eandem per litteras initiales exhibet, cum eadem Juliæ ſtatua, ut in illo nummo ſignata; ſed hic ſecundum C. Vibii Marſi Proconſulatus annum denotat, de quo altum eſt apud hiſtoriæ ſcriptores ſilentium, præſertim cùm Africa hoc tempore omnino eſſet pacata. De *Cæcilia* gente dictum eſt. *Pius* cognomen huic familiæ vulgare fuit, quod obtinuit Q. Metellus Numidici F. teſte Val. Maximo lib. 5. cap. 2. quia patrem lacrymis & precibus aſſiduis ab exilio revocaverat.

Hic nummus mediæ formæ pro raro notandus.

M. M. I. V. C. VIBIO MARSO. PR. COS. II. SEX. TADIVS. FAVSTVS. II. VIR. *Municipes Municipii Julii Uticenſis. Caio Vibio Marſo Proconſule ſecundum, Sextus Tadius Fauſtus Duumvir.* Figura muliebris velata, ut ſuprà.

Apud Mediobarbum pag. 70. pro S. IVNIVS FAVSTVS repone SEX. TADIVS FAVSTVS.

En alterum Vibii Marſi Proconſulatus anni ſecundi monumentum; Sextus Tadius Uticæ Duumvir, vel ad Vibii Marſi benevolentiam ſibi conciliandam, illius nomen in nummo appoſuit, vel ut nummum Proconſulis permiſſu ſignatum indicaret: nam Africæ Proconſules ejuſmodi facultatem conceſſiſſe, ex Apronii & Dolabellæ nummis infrà deſcribendis docemur. Interim obſervandum,

in

in Uticenſium nummis Duumvirorum nomina non ſimul ſociata reperiri, ſed quemque ſeorſim nummum percutere. *Sextus*, à numero dictus. *Tadia* gens, an patricia vel plebeia, incertum eſt. Q. & P. Tadii citantur à Cicerone in Verr. Sex. Tadius, Sex. F. Legatus Propr. Africæ memoratur à Grutero pag. 471. 6. *Fauſtus*, cognomen à favore dictum ſcribit Valerius.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros aſſervandus.

C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. CASSIVS FELIX. A. II. VIR. DD. PP. *Caio Vibio Marſo Proconſule tertiùm, Caius Caſſius Felix, Augur* vel *Auguſtalis, Duumvir. Decuriones poſuere.* Statuâ Liviæ ſedentis ut ſuprà.

Nummus Vibio Marſo Africæ Proconſulatum ad tertium annum fuiſſe prorogatum nos edocet; ſed an poſtea Vibius Marſus ſub Claudio Syriæ Præſes extiterit, aut alius hujus nominis à Tacito memoratus, non omnino liquet. *Vibia* gens, plebeia, ſed conſularis, in plurimas ſtirpes diſtincta; à Vibone Brutiorum oppido nomen accepiſſe quidam autumant. *Marſus* cognomen à Marſis Italiæ populis, illudque Octaviis & Domitiis commune. Duumvir, ſub quo cuſus eſt nummus, Caius Caſſius Felix A. appellabatur. *Caſſia* gens in patricias & plebeias diviſa eſt. *Felix*, cognomen à fortuna. C. Caſſius Felix memoratur à Grutero pag. 240. Littera A. vel *Augur*, vel *Auguſtalis* explicari poteſt; uterque in Municipiis & Coloniis perhibetur, ut patet ex ſequentibus inſcriptionibus: tota autem Colonia, ut placet M. Velſero Rer. Aug. Vindel. lib. 5. Decurionibus, Auguſtalibus, & Colonicis conſtabat.

L. OCTAVIO. L. F. CAM.
RVFO. TRIB. MIL. LEG. IIII.
SCYTHICÆ. PRAEF. FAB.
BIS. DVOMVIRO. QVINQ. EX
S. C. ET. D. D. AVGVRI. EX. D. D.
CREATO.
QVI. LAVATIONEM. GRATVITAM
MVNICIP. INCOLEIS.
Grut. p. 444. 7.

FAVSTVS
VI. VIR. ET. AVGVST.
QVI. INTER. PRIMOS
AVGVSTALES
A. DECVRIONIBVS
AVGVSTALIS FACTVS EST
VIRIAE MAXIMAE
VXORI CARISSIMAE.
Grut. p. 419. 5.

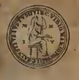
Hic nummus mediocris moduli pro raro numeratur.

C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. CAELIVS. TAX. AV. II. VIR. DD. PP. *Caio Vibio Marſo Proconſule tertiùm, Caius Cælius Taxillus Augur* vel *Auguſtalis, Duumvir. Decuriones poſuere.* Figura velata ſedens ut ſuprà.

Cùm Vibius Marſus Africæ Proconſul tertiùm in nummo perhibeatur, nos aliquot dubium movet, an ille forte Africam habuerit, & triennio Senatus auctoritate Proconſulatum geſſerit, præſertim cùm nullius belli tunc in Africa ſit mentio: illa quidem Conſularis erat provincia ab Auguſto Senatui Populoque conceſſa, cujus annua erat Præfectura, & quam ante quintum annum à geſto in Urbe magiſtratu inire non erat licitum; ſed Auguſti decreta paulatim imminuta & mutata ſunt: Tacituſque Annal. lib. 3. narrat Junium Blæſum Sejani avunculum, Africæ Proconſulem à Tiberio datum fuiſſe. *Et de Africa decretum ut Cæſar legeret, cui mandata foret.* Et paulò pòſt: *M. Lepidum & Junium Blæſum nominavit; ex queis Proconſul Africæ legeretur.* Sed nec ille Blæſus, nec Marſus in Faſtis Conſules renunciantur; an verò illi ſuffecti fuerint, & ideo omiſſi? Caius Cælius, qui tertio Proconſulatus Vibii Marſi anno, ut in ſuperiori nummo Caſſius Felix Duumvir etiam perhibetur, aut ejus collega, aut alter alteri ſuffectus eſt. *Celiâ* gens, plebeia, ſed conſularis. *Taxillus* à tali vitio, ut *axilla* ab ala. *Augur* vèl *Auguſtalis* ut ſuperior Duumvir.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, in Cimelio Ducis Cænomanenſium, inter elegantiores numerandus

M. M. I. V. C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. SALVSTIVS IVSTVS II. VIR. *Municipes Municipii Julii Uticenſis, Caio Vibio Marſo Proconſule tertiùm, Caius Saluſtius Juſtus Duumvir.* Eadem figura ſedens.

Apud Patinum pag. 66. pro C. SALLVS RVSIVS, repone C. SALVSTIVS IVSTVS, ut apud Mediobarbum pag. 70.

Uticenſes in nummis modò litteras initiales M. M. I. V. urbem ſuam indicantes, modo has DD. PP. ad ſtatuam Liviæ ſpectantes ſignarunt. De illis cùm ambigeret Patinus, hæc ait: *Quid ſignificent duplex* DD. *decreto Decurionum conjiciunt; ſed duplici* P. P. M. M. *&* I. V. *nihil tribuunt, ſicut inſcriptionis parti.* P. Harduinus pag. 515. nummi explicationem hoc modo aggreſſus eſt: C. VIBIO MARSO PR. COS. III. M. M. I. V. *nummus apud Patinum, cujus ille notas expedire ſe minime poſſe profitetur, nos ſic interpretamur, Caio Vibio Marſo Proconſule tertium Municipes Juliæ Valentiæ.* Sed nummus ad Municipium Uticenſe, ut Vir pereruditus alterum Tiberii pag. 519. revocat, & non ad Coloniam Valentiam, pertinet.

Caius Saluſtius Juſtus Duumvir etiam in tertio Vibii Marſi Proconſulatus anno nominatur, ita ut tres eodem anno reperiantur; ſed uno ex Duumviris mortuo, alter ipſi videtur ſuffectus, vel non idem Proconſulatus ac Duumvirorum magiſtratus initium fuit; Duumviri enim media anni Proconſulatus parte Duumviratum perficere; & alii duo alterum perficere potuerunt, & ſic non modo tres, ſed quatuor Duumviri prodibunt. *Saluſtia* gens, à ſale ſive à ſalute derivata. *Juſtus*, cognomen à probitate.

Hic nummus mediocris moduli pro raro habendus.

INCERTA.

TI. CAESAR. AVG. F. Caput Tiberii ſine laurea.

L. A. FAVSTVS. D. C. BASSVS. II. VIR. DD. PP. *Lucius Antiſtius Fauſtus, Decimus Cæcilius Baſſus Duumviri. Decuriones poſuere.* Statua ſedens ut ſupra.

Uticenſibus nummum hunc tribuere nobis non placuit, etſi litteræ DD. PP. in illis exhibeantur, cùm aliis Coloniis convenire poſſint, & ſimilis Liviæ ſtatua in ſequentibus nummis ſignata ſit, adde quod Uticenſium Duumviri ſimul non renunciantur. Ad *Antiſtiam* gentem priorem Duumvirum revocavimus, licèt pleraque familiarum nomina per litteram A inchoantia, ad alias ſpectare non negemus, ſed id ſuaſit Lucius Antiſtius Fauſtus apud Gruterum citatus ex baſi Romæ eruta, pag. 241. Alterum verò Duumvirum ad *Cæciliam* retulimus potiùs quàm ad aliam gentem per C incipientem, quia illa in ſuperiori Uticenſium nummo inter Duumviros recenſetur. *Fauſtus* cognomen ut Felix à fortuna dictum videtur. *Decimus* autem à numero.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius eſt.

Caput Tiberii nudum ſine epigraphe.

P. S. S C. C. LOLLI. M. DOM. II. VIR. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes. Caius Lollius, M. Domitius Duumviri.* Statua Liviæ ſedentis velatæ, dextrâ pateram, lævâ haſtam puram, ut in ſuperioribus.

Alterum jam nummum ſub C. Lollio & M. Domitio Duumviris percuſſum cum iiſdem litteris P. SS. C. & ſimulacro Auguſti ſupra baſim ſtante, inter incerta Auguſti numiſmata retulimus; hic verò

verò Liviæ ſedentis ſtatuam exhibet : ſed cùm nulla in his nummis circa caput epigraphe Auguſtum vel Tiberium certò denominet, uterque nummulus forſan Tiberium ob naſi in hoc eminentiam repræſentat, præſertim quia Lollius & Domitius in hoc ſimpliciter Duumviri appellantur, & in altero inter Incerta Auguſti deſcripto, ipſi Duumviri iterum dicti ſunt, ita ut in primo magiſtratu Liviæ ſtatuam, in ſecundo autem Tiberii ſimulacrum publicè poſitum in nummis ſignarint. Notas P. S S. C. *Poſuere Suffetes Carthaginenſes* interpretati ſumus. Suffetes autem, ſummi apud Carthaginem fuere Magiſtratus, non diſſimiles Conſulibus, de quibus loquentem audias Livium Decad. lib. 4. *Senatum itaque Suffetes, quod velut Conſulare imperium apud eos erat, vocaverunt.* Itaque Suffetes, *Sophetim*, id eſt *Judices*, vocantur ab Hebræis ſummi Magiſtratus, quos Judæorum Rempublicam adminiſtraſſe legimus à morte Joſuæ uſque ad Reges electos. *Lollia* & *Domitia* gens, utraque plebeia.

Hic nummulus inter raros & elegantes numeratur.

TI. CAE. DIVI. AVG. F. AVGVST. COS. IIII. Caput Tiberii nudum.

PERMIS. P. DOLABELLAE. PROCOS. C. P...... *Permiſſu Publii Dolabellæ Proconſulis......* Figura muliebris velata ſedens cum patera & haſta, ut ſuprà.

Nummus hic in extrema inſcriptionis parte detritus, urbis nomen in qua cuſus erat, forſan gerebat, ſignatum tamen in Africa P Dolabellæ dignitas arguit : ille enim Proconſul ejus provinciæ anno U.C. 776. Junio Blæſo ſucceſſit, ex Tacito Annal. 4. *Quia Cæſar poſt res à Blæſo geſtas, quaſi nullis jam in Africa hoſtibus, reportari nonam Legionem juſſerat, nec Proconſul ejus anni P. Dolabella retinere auſus eſt.* Dolabella ex Corneliorum gente Conſulatum iniit anno U.C. 762. cum Junio Silano ſub Auguſto, apud Tacitum & Dionem; quod confirmat inſcriptio vetus in arcu Tiburtino Aquæductus Cælii montis.

P. CORNELIVS P. F. DOLABELLA COSS.
C. IVNIVS. C. F. SILANVS FLAMEN MARTIALIS
EX S.C.
FACIVNDVM CVRAVERVNT. IDEMQVE PROBAVERVNT.

Is Tiberii Legatus Proprætore fuit in Dalmatia, etiamſi hæc provincia Populo Romano fuiſſet ab Auguſto conceſſa: nam, ut rectè ait Dio lib. 55. pag. 505. Ἐπειδὴ τινὲς αὐτῶν οὐ καλῶς ἦρχον, τῷ αὐτοκράτορι καὶ ἐκεῖνα προσετέθησαν. *Cùm nonnulli eorum male geſſiſſent magiſtratum ſuum, Imperatori iſtæ quoque provinciæ ſunt adjectæ.* Vetus apud Sponium Inſcriptio pag. 181. Jaderæ in Dalmatia reperta Dolabellam anno U. C. 772. hanc provinciam adminiſtraſſe nos docet, cùm Tiberius eſſet deſignatus Conſul IIII.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F.
AVGVST. IMP. PONTIF. MAX.
TRIB. POTEST. XX. COS. III.
DESIGNAT. IIII. LEG. XI.
P. CORNELIO DOLABELLA
LEG. PROPR.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariſſimos collocandus.

DRUSUS CÆSAR.

DRUSUS Tiberii ex Vipſania Agrippina filius, à patre Tribunitiam poteſtatem adeptus, Anagniam & Calagnam Colonias ex Municipiis, teſte Frontino lib. de Coloniis, conſtituit. *Anagnia muro ducta Colonia juſſu Druſi Cæſaris, populus deduxit.* Et paulò pòſt: *Calagna muro ducta Colonia, juſſu Druſi Cæſaris, populus deduxit.* Utraque Italiæ urbs nullos Imperatoribus nummos percuſſit.

DRUSI *nummi primæ magnitudinis non obſervantur; ſecundæ & tertiæ formæ, raritatis eximiæ ſunt & elegantiæ.*

ITALICA.

DRVSVS CAESAR TI. AVG. F. Caput Druſi nudum.

MVNIC. ITALIC. PER. AVG. *Municipium Italica* vel *Italicenſe, permiſſu Auguſti.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo ſigna militaria.

Italica, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, de qua in Auguſto, Livia & Tiberio dictum eſt, Trajani & Hadriani Imperatorum, ut & Silii Poëtæ natalibus illuſtris, à Scipione pro militibus vulneribus debilibus condita eſt, nomenque tulit *Italicæ* ab Italia, Municipii titulo urbs poſtea donata eſt; ſed cùm ob bella civibus eſſet exhauſta, novis ab Auguſto frequentata videtur, Veteranis Legionum, quarum nomina hactenus ignorantur, in eam tranſmiſſis; cujus rei memores Italicenſes, aram *Providentiæ Auguſti* poſt ejus mortem erexerunt. Duumviri autem qui hunc Druſo nummum percuſſerunt, ſigna hæc militaria ad originem ſuam indicandam cælari curaverunt. Interim obſervandum, cudendæ monetæ facultatem ipſis ab Auguſto conceſſam, in omnibus Italicæ nummis eſſe his notis PER. aut PERM. AVG. deſignatam.

Hic nummus ad ſecundam formam accedens, è muſeo noſtro, eximiæ raritatis & elegantiæ cenſendus.

INCERTA.

DRVSO CAESARI. Caput Druſi nudum.

PERMISSV L. APRONI. PROCOS. III. *Permiſſu Lucii Apronii Proconſulis tertium* Caput Mercurii petaſo ornatum, pone quod caduceus.

Nummum hunc in Africa provincia percuſſum arguit ejus inſcriptio, *Permiſſu L. Apronii Proconſulis*: is enim in Africæ Proconſulatu Marco Camillo ſucceſſit, teſte Tacito Annal. 3. *Quæ poſtquam L. Apronio (nam Camillo ſucceſſerat) comperta.* Sed cùm illum ex nummo per tres annos Africam adminiſtraſſe noſcamus, de illius geſtis inquirendum. L. Apronius ſub Auguſto anno U. C. 760. Conſul ſuffectus cum A. Vibio Habito, à Pighio Ann. lib 18. ex Tabulæ Capitolinæ fragmento renuntiatur, deinde anno 766. Germanici Cæſaris in Germania Legatus fuit, Vell. Paterculo

terculo lib. 2. poſtea Furio Camillo, qui Tacfarinatem rebellem vicerat, in Proconſulatu anno 770. ſucceſſit, cui per tres annos, ut docet nummus, præfuit, cùm anno 772. Tacfarinas denuo per latrocinia bellum moveret, eum Apronius prælio vicit, & in deſerta compulit. Sed in qua urbe cuſus ſit nummus, pronunciare difficile videtur: ſi tamen conjecturæ locus ex ſimili Mercurii capite in Tiberii nummo apud Leptim magnam ſignato, ad Leptim parvam ſpectare ſuſpicamur. Illa in nummis ΛΕΠΤΙΣ inſcribitur, hæc Colonia Romana nummos exhibet cum epigraphe COL. VIC. IVL. LEP. utraque Mercurium ob idem urbium nomen, concordiam & ſitum venerata videtur.

Hic nummus ſecundi moduli, in Gaza Chriſtinæ Reginæ, raritatis eximiæ & ſingularis præſtantiæ habendus.

DRVSVS CAESAR. Caput Druſi nudum.

Deæ ſimulacrum inſtar metæ in templo, ante quod area ſine epigraphe.

Nullam quidem adverſa hujus nummi pars inſcriptionem præfert, ſed cùm pars ejus anterior Latinè ſcripta ſit, in aliqua urbe Latii jure donata percuſſus videtur: ſi verò rectè opinamur ex templo Veneris Paphiæ in eo inſculpto, à Communi Cypriorum ſignatus eſt. At reclamat omnis Antiquariorum cœtus; nummi Galbæ, Veſpaſiani, Sept. Severi & Caracallæ cum ſimili templo & Græca ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ epigraphe refragantur: quid rum, non-ne numiſmata argentea, quæ vocant *Maxima*, manibus noſtris quotidie teruntur, à Communi Aſiæ Latinè ſcripta, COM. ASIAE. imo inſignis Claudii nummus in Theſauro Regio à Cypriis ipſis cuſus reconditur, in quo circa caput TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. & in averſa parte circa ambitum ΕΠΙ ΚΟΜΙΝΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ. ΑΝΘΥΠΑ. in area verò ΚΥΠΡΙΩΝ legitur.

Eques Patinus nummum pag. 80. vulgavit; & de Veneris Paphiæ templo eruditè diſſeruit; ſed cur Cyprii hoc templum in Druſi nummo ſignaverint, cauſam indagare nobis liceat, illam verò Tacitus Ann. 3. ſuppeditare videtur, cùm tradit Cyprios anno U. C. 773. jus aſyli defendiſſe tribus delubris, quorum vetuſtiſſimum Paphiæ Veneri auctor, Ærias: illud enim Cyprii in Druſi nummo, tum ut templi formæ dignitatem indicarent, cùm ut patris ejus benevolentiam ſibi conciliarent, percuſſerunt, Druſo præſertim gratulantes, quòd hoc anno à Tiberio Tribunitiam poteſtatem tanquam ad Imperium deſignatus recepiſſet. De Venere in nummo ſequenti.

Hic nummus minimi moduli inter rariores collocandus.

DRVSVS CAESAR. Caput Druſi nudum.

Jupiter ſtans, dextrâ aquilam, ſiniſtrâ baculo innixa, ex adverſo templum idem Veneris Paphiæ, ſine epigraphe.

Alter prodit nummus à Cypriorum Communi in honorem Druſi Cæſaris ſignatus, in cujus averſa parte Jupiter & Venus in templo, duo præcipua inſulæ numina, & in eorum nummis frequentia: Jupiter enim in Veſpaſiano & Trajano ſæpe occurrit cum epigraphe ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ. Ille videtur *Salaminius* dictus apud Tacitum Annal. 3. cùm narrat Cyprios tribus delubris jus aſyli defendiſſe. *Exin Cyprii tribus delubris, quorum vetuſtiſſimum Paphiæ Veneris auctor, Ærias, pòſt filius ejus Amathus Veneri Amathuſiæ, & Jovi Salaminio, Teucer Telamonis patris irâ profugus poſuiſſent.* De templo Veneris Paphiæ multa jampridem nummorum ſcriptores Ericius Venetus, Triſtanus, Patinus, & P. Harduinus dixerunt. Area Veneris templo addita videtur ad indicandum quoddam, de quo Plinius lib. 2. cap. 6. loquitur, miraculum. *Celebre fanum habet Veneris Paphos, in cujus quandam aream non impluit.* P. Harduinus pro area aram ſubſtituit ob verba Taciti lib. 2. Hiſt. p. 34. Templum Veneris Rex Ærias condidit, ex eodem Tacito. *Conditorem templi Regem Æriam vetus memoria.* Deæ inſtar metæ in medio templi cernitur ſimulacrum, de quo idem Hiſtoricus. *Simulacrum Deæ non effigie humana, &c.* Ad templi latera in area videntur duo altaria ignita, de quibus forſan Tacitus loco cit. *Precibus & igne puro altaria adolentur, nec ullis imbribus quanquam in aperto madeſcunt.*

Hic nummus minimæ formæ inter rariores & elegantiores recenſendus.

GERMANICUS CÆSAR.

GERMANICI *nummi primæ formæ non obſervantur; ſecundæ & minimæ cum ſola ejus effigie, rariſſimi ſunt; at cum Druſo ex adverſo, faciliùs parantur.*

CÆSARAUGUSTA.

C. C. A. GERMANICVS CAESAR TI. AVG. F. *Colonia Cæſarea Auguſta. Germanicus Cæſar Tiberii Auguſti filius.* Caput Germanici nudum.
TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

Salduba, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, mutato nomine, ab Auguſto *Cæſarauguſta* vocata, & Colonia facta eſt Immunis, teſte Plinio lib. 3. cap. 3. *Cæſarauguſta, Colonia Immunis.* Hæc nummum Tiberio Imperatori ſimul & Germanico Cæſari ab illo Auguſti juſſu adoptato, & ſocio principatus vehementer expetito, dedicavit, ut innuere videtur Suetonius in Tiberio cap. 25. *Simulavit & valetudinem, quo æquiore animo Germanicus celerem ſucceſſionem, vel certe ſocietatem principatus, operiretur.* Sed ille Tiberio ſuſpectus, in Syriam miſſus eſt, ubi Piſonis & Plancinæ uxoris artibus periit.

Hic nummus ſecundi moduli, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

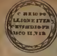

GERMANICVS CAESAR C. CAESARIS PATER. Caput Germanici nudum.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta*, in area: SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Scipione & Montano Duumviris*, circa ambitum.

Cæſarauguſtani nummum hunc in Germanici memoriam, Caligulæ filio adulantes, ad illius imitationem percuſſerunt, cùm ipſe in nummis patris effigiem cælari juſſiſſet. Teſtes ſunt eorum aurei & argentei denarii, in quibus hinc Germanicus, inde Caligula. Ipſius in parentes pietatem extollit Suetonius in ejus vita c. 15. *At in memoriam patris Septembrem menſem, Germanicum appellavit.* Scipio & Montanus Duumviri, Auguſti, Agrippæ, Germanici & Agrippinæ effigies in nummis ſuis Caligulæ gratulantes percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores collocandus.

CORINTHUS.

GERMANICVS CAESAR. Caput Germanici nudum.

C. HEIO POLLIONE ITER. L. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. *Caio Heio Pollione iterum, Lucio Muſſidio Priſco Duumviris.* In corona ex apio contexta.

Ad Corinthum pertinet nummus, etſi urbis nomen in eo deſit: ſimilis enim ſub iiſdem Duumviris cum CORINTI epigraphe circa caput Tiberii percuſſus rem ipſam denotat: hunc autem ſignavere Corinthii, cùm Germanicus in Syriam proficiſceretur. Achaiam autem ille appulit, ubi ſecundum Conſulatum Neapoli accepit anno U. C. 770. CHr. 17. ut tradit Tacitus Annal. 2. *Sequens annus Tiberium tertiò, Germanicum iterùm Conſules habuit; ſed eum honorem Germanicus inivit apud urbem Achaiæ Neapolim, ubi paucos dies inſumpſit reficiendæ claſſi.* Ideo Corinthii & Tiberio & Germanico eundem typum ſub iiſdem Duumviris percuſſerunt. Corona apii hoc anno ludos Iſthmicos, de quo in Tiberio abunde in hunc nummum diximus pagg. 73. & 74. forſan celebratos indicat. De Heio Pollione & Muſſidio Priſco, ibidem.

Hic nummus minimi moduli à Patino pag. 85. vulgatus inter inſigniores recenſendus.

ITALICA.

GERMANICVS CAESAR TI. AVG. F. Caput Germanici nudum.

MVNIC. ITALIC. PER. AVG. *Municipium Italica* vel *Italicenſe, permiſſu Auguſti.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo ſigna militaria.

Signa militaria in nummis Druſi Cæſaris ab Italicenſibus in memoriam originis Veteranorum Italicam ab Auguſto tranſmiſſorum cælata diximus: eundem typum Italicenſes Germanico pariter Cæſari proferunt, utrique blandientes, Druſo quidem, quod naturæ jure ipſe Tiberii filius, foret Imperii hæres; Germanico verò, quòd is Auguſti juſſu à Tiberio adoptatus, Druſo ſocius datus ſit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ex muſeo noſtro, inter rariſſimos collocandus; alter ferè ſimilis à Patino pag. 84. vulgatus.

OSCA.

GERMANICVS CAES. P. C. CAESAR. AVG. GERM. Caput Germanici nudum.

V. V. OSCA. C. TARRACINA. P. PRISCO. II. VIR. *Urbs Victrix Oſca, Caio Tarracina, Publio Priſco Duumviris.* Eques decurrens.

Oſca, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, de qua in Auguſto fol. 55. dictum, nummum hunc in Germanici memoriam, Caligulæ filio gratulans, percuſſit, ei dato Imperatoris patris nomine. Exoptatus autem Caius Imperium adeptus eſt ob Germanici memoriam, ſi Suetonio fides. Figura equeſtris, urbis inſigne eſt, ut & quibuſdam aliis Hiſpaniæ oppidis, ob equorum abundantiam, vel equitatus Hiſpanici præſtantiam. C. Tarracina & P. Priſcus ex quibus familiis oriundi ſint, non facile eſt pronuntiare; an prior ab urbe Italiæ Tarracina originem traxerit, incertum. *Priſcus* is dicebatur, qui natu major eſſet.

Hic nummus mediocris moduli rariſſimus & præſtantiſſimus eſt.

ROMULEA COLONIA.

GERMANICVS CAESAR. TI. AVG. F. Caput Germanici nudum.

COL. ROM. PERM. AVG. *Colonia Romulea, permiſſu Auguſti.* Clypeus votivus in laurea.

Colonia Romulea vel *Romulenſis*, eadem quæ *Hiſpalis*, urbs eſt Hiſpaniæ Bæticæ ad Bætim fluvium, in quam Julius Cæſar bellum contra Pompeios gerens ingreſſus eſt, quemadmodum legitur apud Hirtium de Bello Hiſp. *Cæſar cùm à Gadibus ad Hiſpalim ſe recepiſſet, in ſequenti die concione advocata, commemorat.* Illa in veteri Inſcriptione IVLIA ROMVLEA apud Grut. pag. 257. dicitur, unde forſan *Juliam Romanam* à Julio Cæſare nuncupatam ait Iſidorus lib. 15. Orig. cap. 1. ut refert P. Harduinus pag. 198. Clypeus in laurea eſt, & non patera, ut putat Mediobarbus pag. 74. votivus quidem: clypei ſiquidem in Deorum templis ſuſpendebantur & vovebantur. Livius Dec. 4. lib. 5. *Ex ea pecunia clypea inaurata in faſtigio Jovis ædis poſuerunt.* Et ut ex nummis Auguſti argenteis, in quibus clypeus cum his litteris CL. V. id eſt *clypeus votivus*, inter aquilam legionariam & ſigna militaria cum hac epigr. SIGNIS RECEPTIS, conſtat clypeum votivum in templo Martis Ultoris ob recepta à Parthis ſigna militaria conſecratum à Populo Romano fuiſſe: ſic arbitramur clypeum à Colonia Romulenſi cuſum fuiſſe propter aquilam legionariam Varianæ Legionis per Germanicum receptam, ut tradit Tacitus Ann. 2. *Alterius conſecrati memoriam Dux Malovendus nuper in deditionem acceptus, propinquo loco defoſſam Varianæ Legionis aquilam modico præſidio ſervari indicat. Miſſa extemplo manus, quæ hoſtem à fronte eliceret, alii qui terga circumgreſſi recluderent humum, & utriſque adfuit fortuna.* Corona laurea ob Germanici victorias addita eſt.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximiæ eſt & elegantiæ.

DRVSVS CAESAR. GERMANICVS CAESAR. Capita adverſa Druſi & Germanici Cæſarum.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulea, permiſſu Divi Auguſti.* Caput Tiberii laureatum.

Romulei hinc Tiberium, inde Druſi & Germanici filiorum capita ad ipſorum concordiam indicandam ſignarunt, cùm ille proprius ſanguinis, hic verò adoptivus eſſet ipſius filius, pro illis aula diſcors, parentes diviſi, & uxores inter ſe diſceptantes, tamen ipſi concordes erant, ut tradit Tacitus lib. 2. *Sed fratres egregiè concordes, & proximorum certaminibus inconcuſſi.*

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores adſcribitur, à Patino vulgatus pag. 75. ſub Auguſti nomine, quem in Indice eſſe Tiberii agnoſcit: nummum pariter Mediobarbus pag. 52. Auguſto refert, qui Tiberio tribuendus.

GERMANICO
CAESARI. TI. F. AVG. NEP.
Q. AVGVRI. COS. DESIGNAT.
D. D.

Athenis exſcripſi.

AGRIPPINA.

AGRIPPINÆ *nummi primæ magnitudinis non obſervantur; ſecundæ & minimæ, eximiæ raritatis & elegantiæ habendi.*

CÆSARAUGUSTA.

AGRIPPINA. M. F. MAT. C. CAESARIS AVGVSTI. Caput Agrippinæ.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta* in area. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. circa ambitum.

Cæſarauguſtani Caligulæ adulantes, qui nummos ad memoriam parentum renovandam percuti juſſerat, eorum etiam effigiem in ſuis ſignari curaverunt. Ecce Agrippina Imperatoris mater prodit, ut ante Germanicum ejus patrem ſub iiſdem viris Scipione & Montano vulgavimus. Caius autem pietatem erga matrem demonſtravit; nam Tiberio funerato, inquit Suetonius cap. 15. *confeſtim Pandateriam & Pontias ad transferendos matris fratriſque cineres feſtinavit, tempeſtate turbidâ, quò magis pietas emineret: adiitque venerabundus, ac per ſemet in urnas condidit.* De Duumviris jam egimus.

Hic nummus ſecundi moduli, à Triſtano t. 1. pag. 50. vulgatus, præſtantiſſimus eſt.

CARTHAGO.

AGRIPPINA. C. CAESARIS AVG. MATER. Caput Agrippinæ.
C. I. C. GENIVM. *Coloniæ Juliæ Carthaginenſis Genium.* Fortuna ſtolata ſtans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Has litteras initiales C. I. C. ad Coloniam Juliam Carthaginem in Julii nummis pag. 2. revocavimus. Carthaginenſes Agrippinam tanquam Deam colentes, urbem ſuam ſub ejus genii tutela poſitam denotant, ipſam ſub Fortunæ effigie *Genium* appellantes, ut ipſi Antoninum Pium pariter *Genium P. Romani* infrà in nummis vocarunt. Genius, Deus erat loci, ſub cujus nempe tutela locus erat. Hic ſeminudus cum pallio effingebatur, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ. Sæpe etiam Fortuna pro Genio colebatur, cui etiam cornucopiæ datum, ad loci ubertatem procurandam: Fortuna enim idem eſſe cum Genio videtur; etenim unicuique ſuus Genius dicitur, ita & unicuique ſua Fortuna. Depingebatur quidem Fortuna, teſte Lactantio lib. 3. cum cornucopiæ & gubernaculo, tanquam ipſa opes tribuere putaretur, & humanarum rerum regimen obtinere.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximiæ eſt & præſtantiæ.

OSSA
AGRIPPINAE. F. M. AGRIPPAE
DIVI AVG. NEPTIS. VXORIS
GERMANICI. CAESARIS
MATRIS. C. CAESARIS. AVG.
GERMANICI. PRINCIPIS.

Exſcripſi Romæ in area Capitolina.

NERO ET DRUSUS CÆSARES.

NERONIS & DRUSI *fratrum nummi ſeorſim non reperiuntur, eorum effigies in nummis mediocris formæ à Caligula reſtitutis, in equis tantùm habentur, ſed eorum capita in Coloniis reperiuntur, quæ perrara ſunt.*

CÆSARAUGUSTA.

C. C. A. NERO CAESAR. DRVSVS CAESAR. II. VIR. *Coloniæ Cæſarea Auguſtæ, Nero Cæſar, Druſus Cæſar, Duumviri.* Capita Neronis & Druſi adverſa.
TI. CAESAR. DIVI. AVGVSTI. F. AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii laureatum.

Cæſarauguſtæ Hiſpaniæ Tarraconenſis percuſſus eſt hic nummus in honorem Neronis & Druſi fratrum, Germanici filiorum, quos Tiberius mortuo Druſo filio Patribus commendavit. De Nerone quidem Tacitus Annal. lib. 4. *Aderantque juveni modeſtia ac forma Principe viro digna, notis in eum Sejani odiis ob periculum gratiora.* Quem tandem Tiberius Sejani inſidiis circumventum in Senatu accuſavit, damnatumque in Pontiam inſulam relegatum necavit. Druſus verò eoſdem quàm fratri honores à Senatu decretos petente Tiberio recepit; ſed ejuſdem Sejani artibus hoſtis judicatus, Imperatoris juſſu in ima palatii parte occiſus eſt. Ambo tanquam Cæſares & ſucceſſionis proximi, à Cæſarauguſtanis Duumviri honorarii vocati ſunt; cujus rei index hic nummus, in quo Coloniæ Cæſarauguſtæ Duumviri perhibentur. Hadrianus Imperator apud Spartianum, *per Latina oppida Dictator, Ædilis, & Duumvir fuit.* Hi vero Duumviri ordinarii pro ſe Præfectos nominabant. Qua de re mox uberiùs.

Hic nummus ſecundi moduli, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

CARTHAGO NOVA.

NERO ET DRVSVS CAESARES. Q. C. V. I. N. C. *Nero & Druſus Cæſares Quinquennales Coloniæ Victricis Juliæ Novæ Carthaginis.* Capita adverſa Neronis & Druſi.
TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii nudum.

Mutilam hanc Neronis & Druſi circa eorum capita epigraphen apud Patinum pag. 77. & Mediobarbum pag. 75. lege ut ſuprà.

De Carthagine Nova Hiſpanienſi & ejus cognominibus abunde dictum eſt in Auguſto, quam à Pœnis conditam retulimus, illius expugnationem à Scipione legas apud Livium Decad. 3. lib. 7. ubi ſitum ejus naturâ tutum fusè deſcribit; eam tamen uno die captam narrat Florus lib. 2. *Eodem quippe quo obſeſſa eſt die capta eſt, omenque Africanæ victoriæ fuit, quòd tam facile capta eſt Hiſpana Carthago.* Hiſpanæ civitates Germanici memoriam in filiis venerantes, plurimos iis honores detulerunt: nam ut Cæſarauguſta Neronem & Druſum Duumviros urbis ſuæ nominavit, Carthago

Nova

Nova illos Quinquennales fecit. De Quinquennalibus jam diximus. Hæc dignitas Imperatoribus etiam honoris causâ deferebatur, ut de Hadriano Spartianus. *In patria ſua Quinquennalis, & item Adriæ Quinquennalis.* Ad quem magiſtratum ſuo in loco gerendum ipſimet Quinquennales pro ſe nominabant aliquem; ille vero qui alteri ſufficiebatur, in titulis ſuis ſe Quinquennalitatis Imperatoris Præfectum unà cum reliquis dignitatibus appellabat; cujus rei teſtimonium feliciter apud Gruterum hæc legitur inſcriptio pag. 491. quæ Tiberium in quadam Italiæ civitate Quinquennalem, imo Neronem & Druſum Cæſares Quinquennales etiam nominat.

. . . IPO. LIO. L . . .
. . . ARRIO. SALANO . . .
PRAEF. QVINQ. TI. CAESARIS.
PRAEF. QVINQ. NERONIS. ET. DRVSI.
CAESARVM. DESIGNATO. TVB. SAC. PR.
AED. III. AVGVRI. INTERREGI.
TRIB. MILIT. LEG. III. AVGVST.
LEG. X. GEMINAE. PRAEF. EQVIT.
PRAEF. CASTROR. PRAEF. FABR.
OPPIA. VXOR.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores reponendus.

ROMULEA COLONIA.

NERO CAESAR. DRVSVS CAESAR. Capita Neronis & Druſi adverſa.
COL. ROM. PERM. DIVI. AVG. Caput Tiberii laureatum.

Romulei Hiſpaniæ Bæticæ nummos cum Tiberio ex una parte, & ex altera Druſum & Germanicum filios, ut aliis per alios gratularentur, ſignarunt. His verò Imperii ſucceſſoribus è vivis ſublatis, eundem Tiberium, non autem Auguſtum, ut putat Mediobarbus pag. 52. & 75. cum Germanici filiis Cæſaribus ab eo nuncupatis in poſteriori parte exhibuerunt. Utrique Tiberius honores à Senatu petierat, diem utriuſque tirocinii, congiario plebi dato, celebravit; ſed Tiberius haud unquam domui Germanici mitis cum Pontifices pro incolumitate Principis vota ſuſcepiſſent, Neronem quoque & Druſum iiſdem Diis commendaſſent, valde commotus eſt Tiberius, ut tradit Tacitus Annal. lib. 4. *Tum verò æquari adoleſcentes ſenectæ ſuæ impatienter indoluit.* Patefacta ex eo interiore animi ſui nota, ut ait Suetonius in ejus vita cap. 54. illos omnium criminationibus obnoxios reddidit, & miſeros Principes ad Imperium natos, fame judicatos hoſtes necavit.

Hic nummus mediocris moduli rariſſimus eſt.

NERONI CAESARI
GERMANICI. F.
TI. AVGVSTI N. DIVI AVG.
PRON. FLAMINI. AVGVSTALI
SODALI AVGVSTATI. &c.
Grut. p. 237. 1.

DRVSO CAESARI GERMA
NICI CAESARIS F. TI.
AVG. N. DIVI. AVG. PRON.
PRAEFECT. VRBI
AVGVSTALI.
Grut. p. 237. 2.

C A L I G U L A.

MINTURNAM Coloniam à C. Cæſare deductam refert Frontinus; an de Caligula, ambigi poteſt: ipſe Coloniis & Urbibus Hiſpaniæ facultatem cudendæ monetæ ademiſſe videtur, cùm nullos poſt eum nummos per totam Imperatorum ſeriem in Hiſpania percuſſos invenias. Caius quidem provincias Imperii auxit, non bello nec victoriis ſuis, ſed Ptolemæi conſobrini Mauritaniæ Regis cæde, regnum ejus dividens in Cæſarienſem & Tingitanam, ut tradit Plinius lib. 5. cap. 1. *Principio terrarum Mauritaniæ appellantur uſque ad C. Cæſarem Germanici filium regna, ſævitiâ ejus in duas diviſa provincias.*

CALIGULÆ *nummi primæ magnitudinis rariſſimi, ſecundæ & tertiæ non obvii ſunt.*

A C C I S.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
COLON. ACCI. *Colonia Accitana.* Duæ aquilæ legionariæ inter duo ſigna militaria.

Accitanos Hiſpaniæ Tarraconenſis, *Gemellenſes* apud Plinium vocatos ob veteranos duarum Legionum gemini nominis VI. milites in eorum urbem deductos, in Auguſto diximus: ideo duas aquilas legionarias duarum Legionum ſymbola ad hanc originem denotandam in nummo ſignarunt, quem Caligulæ ut ex Julia familia oriundo blandientes obtulerunt, quod ipſi à Julio Cæſare Coloni primùm facti, deinde ab Auguſto nova iterum Veteranorum acceſſione aucti eſſent.

Hic nummus ſecundi moduli, ex muſeo noſtro, inter rariores collocandus.

B I L B I L I S.

C. CAESAR AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
MVN. AVG. BILBILIS. C. CORN. REFEC. M. HELV. FRONT. *Municipium Auguſta Bilbilis, Caio Cornelio Refecto, M. Helvio Frontone* circa ambitum: II. VIR. in quercea.

Bilbilitani Hiſpaniæ Tarraconenſis Auguſto & Tiberio in nummis coronas tum laureas, tum querceas obtulere; laureas quidem ob victorias, querceas verò ob cives ſervatos. Senatus Caligulæ nummum percuſſit cum quercea, in cujus medio S. P. Q. R. P. P. OB CIVES SERVATOS, quòd exoptatiſſimus Princeps Imperium adeptus, urbi cives reſtituerit apud Suetonium cap. 15. *Pari popularitate damnatos relegatoſque reſtituit; criminumque, ſi qua reſidua ex priore tempore manebant, omnium gratiam fecit.* Bilbilitani Romanorum exemplum imitati, pariter querceam in Caligulæ nummis adulantes ſignarunt. *Cornelia* gens cognomine *Caldi* jam in Auguſto memorata eſt; hic vero Cornelius Duumvir ex altera forſan ſtirpe, *Refectus* appellatur. *Helvia* gens,

an

an patricia, vel plebeia, incertum. M. Helvius ex Hiſpania citeriore anno U. C. 568. Romam ovans ingreſſus eſt. *Fronto* coguomen à fronte.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 93. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

CÆSARAUGUSTA.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta.* Bos mitratus.

Cæſarauguſtani Tarraconenſis provinciæ bovem in nummis ad denotanda pro Caligulæ ſalute à ſe perpetrata ſacrificia, cuderunt. Illius morbi meminit Dio lib. 59. pag. 645. Μετὰ δὲ τοῦτο νοσήσας, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέθανε. *Pòſt morbo conflictatus, mortem evaſit.* An non potiùs ob gaudium adventus ejus ad Imperium; nam in provinciis remotis, ex morbo convaleſcentia, potiùs quàm morbus ipſe noſcitur: Romam autem acclamante & plaudente populo ingreſſus eſt, teſte Suetonio c. 14. *Tantâ publicâ lætitiâ, ut tribus proximis menſibus, ac ne totis quidem, ſupra centum ſexaginta millia victimarum cæſa tradantur.*

Hic nummus mediocris formæ, nec rarus nec obvius eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. Caput Caligulæ laureatum.
C. C. A. *Colonia Cæſarea Auguſta*, in area. LICINIANO ET GERMANO II. VIR. *Liciniano & Germano Duumviris*, circa ambitum.

Nihil exhibet nummus præter Duumvirorum nomina, quorum prior ex Licinia gente in aliam adoptatus, producto Licini nomine dictus eſt Licinianus; ut Claudius, qui apud Dionem lib. 55. pag. 567. adoptatus, ſe nominavit Claudianum: Κλαυδιανὸν ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ Κλαυδίου, διὰ τὴν ἐς τὸ τοῦ Αὐγούστου γένος ἐσποίησιν ὀνομάσας. *Adoptatus enim in familiam Auguſti, Claudianum ſe pro Claudio nuncupabat. Germanus* cognomen eſt; Caſſiæ genti datur ex Inſcript. Romæ inventa apud Gruterum pag. 846. 5.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 92. vulgatus, rarus eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
C. C. A. LICINIANO ET GERMANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Liciniano & Germano Duumviris.* Colonus agens boves.

Saldubam, mutato nomine *Cæſarauguſtam* ab Auguſto, cùm in eam Coloniam deduxiſſet, vocatam fuiſſe diximus, in cujus rei memoriam Cæſarauguſtani ad originem ſuam indicandam colonum boves agentem, Coloniæ ſymbolum, ſignarunt, ſub iiſdem Liciniano & Germano Duumviris.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 92. vulgatus, non obvius eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.

C. C. A. LICINIANO ET GERMANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta. Liciniano & Germano Duumviris.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Cæſarauguſta, Colonia ab Auguſto deducta, colonos ex trium IV. VI. & X. Legionum Veteranis accepit, ut nos ejus Imperatoris nummi docuerunt; idcirco ſigna militaria in nummis, ad indicandam Coloniæ originem, percuſſerunt: ſed cùm ſuprà colonum boves agentem, civium deductorum inſigne, ſigna verò, militum ſymbolum dixerimus; ideo Duumviri alterutrum typum ad colonorum originem ſuam denotandam ſignare ſolebant. Porrò ex diverſis coloni & ſignorum militarium iconibus, alterum ex Duumviris à civibus deductis, alterum verò à veteranis tranſmiſſis genus traxiſſe ſuſpicamur. *Licinianus* nomen eſt Liciniæ gentis productum. *Germanus* cognomen, an ex germine deductum, vel ex Germania deſumptum.

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Ill. Spanhemio diſſert. 2. pag. 120. ab Eq. Patino pag. 92. & in 2. edit. Angelonii ab erudito viro Jo. Petro Bellori in Emendat. pag. 37. vulgatus, inter rariſſimos collocandus.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. PATER PATRIAE. Caput Caligulæ ſinè laurea.

C. C. A. TITVLLO ET MONTANO. II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Titullo & Montano Duumviris.* Colonus agens boves.

En colonus iterum ad Cæſareæ Coloniæ deductæ originem indicandam ſub Titullo & Montano Duumviris percuſſus; ſed cùm tantùm ſint cognomina, eorum familias noſcere non facile eſt. *Titullus* cognomen eſt Munatiæ gentis apud Gruterum pag. 852. 2. & Vibiæ pag. 863. *Montanus* verò Curtiæ, Juliæ, Juniæ, & Vatiniæ apud Glandorpium in Onomaſt. Julius Montanus Poëta citatur apud Ovidium de Pont. Hi verò Duumviri nummos ad memoriam Agrippæ renovandam cum ejus effigie pag. 140. percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius eſt.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.

C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Cæſarea Auguſta, Scipione & Montano Duumviris.* Colonus agit boves.

Montanus in Cæſarauguſtæ nummis modò cum Titullo, modò cum Scipione Duumvir conjungitur; ideo Titullus Scipioni, aut Scipio Titullo ſuffectus videtur. *Scipio* fuit Corneliorum cognomen, cui P. Cornelius initium dedit, quòd patrem luminibus orbum vice ſcipionis regeret; primus id cognominis eſt ſortitus, & deinceps ad poſteros ſuos tranſmiſit. Cæſarauguſtani ſub his Duumviris nummos in memoriam Auguſti, Agrippæ, Germanici, & Agrippinæ reſtituerunt, ut Caligulæ blandirentur, qui ex una parte cujuſque eorum effigiem, & ex altera ſuam excepto M. Agrippa avo ſuo percuſſerat.

Hic nummus mediocris moduli obvius, à Mediobarbo pag. 79. inter incerta collocatus, Cæſarauguſtæ reſtituendus.

C A R T H A G O N O V A.

C. CAES. AVG. GERMANIC. IMP. P. M. TR. P. COS. Caput Caligulæ laureatum.
SAL. AVG. CN. ATEL. FLAC. CN. POMP. FLAC. II. VIR: Q. V. I. N. C. *Salus Auguſta. Cneo Atellio Flacco, Cneo Pompeio Flacco Duumviris Quinquennalibus Victricis Juliæ Novæ Carthaginis.* Caput muliebre.

Apud Patinum pag. 90. vocem AT. EL. conjunge, & mutilam lege ut ſuprà. Apud Mediobarbum pro ATTEI. repone ATEL. & hæ litteræ Q. V. I. N. C. interpungantur.

Juliam Auguſtam Tiberii matrem ſub *Salutis Auguſtæ* nomine in nummis tum ſenatuſconſulto percuſſis, tum in Coloniis ſignatam vidimus: cùm verò hoc muliebre caput eodem ferè modo capillos habeat, quo his temporibus matronæ Romanæ adornatos gerebant, Caligulæ uxoris effigiem potiùs exhibere putavimus, quàm Salutis Deæ caput, viderint porro eruditi. Carthaginenſes Hiſpaniæ, quò quæſitior eſſet erga Caligulam eorum adulatio, Cæſoniam in nummis ſub *Salutis Auguſtæ* nomine forſan percuſſerunt. Suetonius cap. 27. *Cæſoniam ardentiùs & conſtantiùs amavit, ut ſæpe chlamyde peltaque & galea ornatam, & juxtà adæquitantem, militibus oſtenderit, amicis verò etiam nudam.* In nummis Goltzii Theſaurii ΚΑΙΣΩΝΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ perhibetur. De *Novæ Carthaginis Victricis* & *Juliæ* cognominibus ſæpius dictum; illa aliquando ſine Coloniæ titulo, ut in Auguſto obſervatur. Uterque Duumvir Quinquennalis eodem prænomine *Cnei* ornatur, quos ab inſigni aliqua re quaſi γενναίως, vel à γίνεσθαι, id eſt à generatione futura eſſe dictos, auctores locupletiſſimi ſunt Valerius & Pompeius. Ambo idem *Flacci* cognomen habent; ſic vocati, qui aures latas habent, & ob magnitudinem deorſum reflexas. *Atelliæ* gentis meminit Gruterus pag. 961. CN. ATELLI. CN. L. HILARI. *Pomponia*, plebeia eſt.

Hic nummus ſecundi moduli, inter rariores numeratur.

E R G A V I C A.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.
MV. ERGAVICA. C. TER. SVRA. A. LIC.... II. VIR. *Municipium Ergavica, Caio Terentio Sura, Aulo Licinio.... Duumviris.* Bos.

Ergavica, urbs Celtiberorum in provincia Tarraconenſi, inter Latinorum veterum populos recenſetur à Plinio lib. 3. cap. 3. *Latinorum veterum Caſcantenſes, Ergavicenſes*, &c Hi omnes in nummis Municipii titulo inſigniuntur; unde Municipia illa Hiſpanica ſine ſuffragio Reipublicæ tempore facta fuiſſe ſuſpicamur. Ergavicenſes Caligulæ blandientes, nummos ſuos, ut Auguſto & Tiberio, cum bove Municipiorum ſymbolo percuſſerunt. *Terentia* gens à *Tereno* voce Sabina, quæ *molle* ſignificat, Varroni dicta, plebeia eſt, ut & *Licinia*. De *Sura* cognomine paſſim. Alterum Duumviri Licinii cognomen temporis injuria deletum eſt.

Hic nummus mediocris formæ inter raros & elegantes numerandus.

O S C A.

C. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. P. COS. Caput Caligulæ laureatum.
V. V. OSCA. *Urbs Victrix Oſca.* Eques decurrens, dextrâ haſtam.

Epigraphe COS. circa caput Caligulæ, nummum initio ejus Imperii ab Oſcenſibus percuſſum arguit: cùm enim ille, ob memoriam Germanici patris exoptatus, Romam profectus, ſe omnia ex arbitrio Senatus adminiſtraturum profeſſus eſſet, omnium ſuffragio Conſul ſtatim deſignatus eſt, & ex Kal. Julii an. U. C. 790. Conſulatum iniit cum Claudio avunculo, ut narrat Dio lib. 59. pag 644. Ἐψηφίσθη μὲν ὂν καὶ παραχρῆμα αὐτῷ ὑπατεῦσαι, καταλυθέντων τοῦ τε Πρόκλου καὶ τοῦ Νιγρίνου τῶν τότε ἀρχόντων... ὕστερον δὲ αὐτὸς ὑπάτευσε τὸν Κλαύδιον τὸν θεῖον προσλαβών. *Confeſtim ei Conſulatus abrogatus, Proculo & Nigrino decretus eſt, ... ipſe deinde Conſulatum iniit, collegâ aſſumpto Claudio patruo.* Eques decurrens, urbis inſigne eſt, de quo in Auguſto & Tiberio dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt.

C. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. POT. COS. Caput Caligulæ laureatum.
V. V. OSCA. C. TARRACINA. P. PRISCO. II. VIR. *Urbs Victrix Oſca, Caio Tarracina, Publio Priſco Duumviris.* Eques ut ſuprà decurrens, dextrâ haſtam.

Superior urbis Oſcæ nummus forſan ut hic ſub Caio Tarracina & Publio Priſco Duumviris videtur percuſſus; eadem enim eſt in utroque circa ambitum capitis epigraphe, & idem in averſa parte typus: tunc autem temporis Duumviri modò nomina ſua, modo ſine iis nummos ſignabant; ipſi ſunt C. Tarracina & P. Priſcus, quorum nummos Germanici effigiem, ut Caligulæ gratularentur, renovantes jam antè vidimus. De Oſca, & de ejus cognominibus in Auguſto dictum eſt. *Urbs* quidem per excellentiam dicebatur, *Victricis* autem nomen à Julio Cæſare accepit. Duumvirorum familiæ ignorantur; prior *Tarracina* forſan ex urbe Italiæ Tarracina originem deduxit, unde cognomen *Priſcus* verò datum eſt ei qui priùs natus eſſet.

Hic nummus majoris formæ rariſſimus eſt, ab Ant. Auguſtino dial. 7. vulgatus, & Angelonio edit. 2. p. 37. à Jo. Pet. Bellorio. Chriſtinæ Reginæ Antiquario additus eſt.

SEGOBRIGA.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. P. P. Caput Caligulæ laureatum.
SEGOBRIGA. In corona quercea.

Segobrigenſes Hiſpaniæ Tarraconenſis coronam querceam jam Tiberio obtulerunt; an mos eorum, ut ſolebant Bilbilitani, Imperatoribus in nummis coronas dedicare? an verò illi Romanos imitati; qui Caligulæ querceam cum hac epigraphe S. P. Q. R. P. P. OB CIVES SERVATOS percuſſerunt? Suetonius in ejus vita cap. 15. *Pars popularitate damnatos relegatoſque reſtituit, criminumque, ſi qua reſidua ex priori tempore manebant, omnium gratiam fecit.* Dio autem lib. 59. pag. 644. Ἔπειτα τοὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὄντας ἀπέλυσεν· ὧν εἷς ἦν Λούκιος Πομπώνιος ἑπτὰ ὅλοις ἔτεσιν ἐν τῷ οἰκήματι μεθ' ὑπατείαν κακωθείς, τά τε ἐγκλήματα τῆς ἀσεβείας (οἵπερ καὶ τὰ μάλιστα πιεζομένους σφᾶς ἑώρα) κατέλυσε, καὶ τὰ γράμματα τὰ περὶ αὐτῶν ὑπὸ ὁ Τιβέριος καταλελοίπει, συνθεὶς κατέκαυσεν. *Deinde eos qui in carcere erant, dimiſit, inter quos Lucius Pomponius ſeptem totos annos à Conſulatu ſuo ibi miſerè habitus: actiones læſæ pietatis erga Principem, quibus urbem maxime vexari videbat, ſuſtulit; libelloſque de iis à Tiberio relictos, congeſtos exuſſit.* Senatus cives à tyrannide æquè ac bello ſervatos reputans.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt, minimæ, obvius.

IMP. CAES. CAIVS. PONT.
MAX. TRIB. P. P. . . . . .
. . . . P. P. PROC. . . .
. . . ND. . . . . S.
Grut. 188. 7.

CLAU-

C L A U D I U S.

CLAUDIUS in omnibus Orbis partibus, Europa, Africa, & Aſia Colonias conſtituit, quas hic recenſere in gratiam Lectoris non injucundum fore putavimus, licèt ex illis unica tantùm in hac nummorum ſerie deſignata nobis ſuperſit, alphabetico ordine eas pro more noſtro exponimus, *Apron* in Thraciam, *Archelaim Cæſaream* in Cappadociam, *Cæſaream* in Mauritaniam Cæſarienſem, *Camalodunum* in Britanniam, *Claudiam Lugdunenſem* in Galliam, *Claudiopolim* in Iſauriam, *Lixon* in Mauritaniam Tingitanam, *Londinum* in Britanniam, PTOLEMAIDEM in Phœniciam Palæſtinam, *Ruſucurium* in Mauritaniam Cæſarienſem, civitate honoratum, *Sabarum* in Noricum, *Salonam* in Liburniam, *Sæpinum* in Samnium, & *Traductam Juliam* in Mauritaniam Tingitanam deduxit.

CLAUDII *nummi primæ formæ non obſervantur; ſecundæ & minimæ, obvii & vulgares.*

B A B B A.

TI. CLAVD. CAESAR. AVG. Caput Claudii laureatum.

C. C. I. B. DD. PVBL. *Colonia Campeſtris Julia Babba, Decreto Decurionum publico*, in corona quercea.

Cùm hunc nummum F.q. Patinus pag. 100. Cibyræ in Lycaonia tribuiſſet, quam Coloniam nemo dixerit, & cujus ſunt nummi cum epigr. KIBTPATDN, ſimilis Patini nummus cum palma arbore in noſtras manus incidit, ejuſque litteras initiales C. C. I. B. punctis diſtinctas obſervavimus, nummoque tum ex iis litteris, tum ex palma ad Africam revocato, *Coloniam Campeſtrem Juliam Babbam* ſumus interpretati, & Sponio amico noſtro benignè communicavimus; uti meminit Com. Mediobarbus pag. 85. *Babba* urbs eſt Mauritaniæ Tingitanæ, Colonia à J. Cæſare facta, ut indicat *Juliæ* nomen. Cùm verò Pliniųs lib. 5. cap. 1. eam Auguſti Coloniam nominat, *In mediterraneo*, inquit, *altera Auguſti Colonia eſt Babba, Julia Campeſtris appellata*, intelligendum hoc eſt de immunitatibus ab Auguſto huic urbi conceſſis, aut de colonis in ipſam iterum deductis, ſervatâ nempe ad antiquitatem indicandam *Juliæ* appellatione, ut idem evenit in hac provincia apud eundem Plinium, cives Tingis urbis in Juliam Cetrariam Hiſpaniæ in oppoſitum littus tranſmiſſi, *Julii* nomen habuerunt; ita Tingitani ex Julia Traducta in avitas ſedes à Claudio qui Tingim Coloniam deduxit, urbs *Tingis*, non *Claudia*, ſed *Julia Traducta*, antiquo nomine conſervato, appellata eſt.

Corona quercea à Babbenſibus in nummis ob cives bello Mauritanico à Claudio ſervatos ſignata eſt. Querceam Romani in faſtigio Palatinæ domus in Imperatoris honorem ſuſpendebant, qualem jam Claudio in nummis percuſſerant, & appoſuerant, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 17. *Atque inter hoſtilia ſpolia navalem coronam faſtigio Palatinæ domus juxta civicam fixit.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino p. 150. vulgatus, inter rariores locandus.

TI. CLA. GER. CAES. Caput Claudii laureatum.
C. C. I. B. D. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, decreto Decurionum.* Palma arbor.

Babbæi plurimos Claudio nummos percuſſerunt, ei gratulantes ob victoriam contra Mauros rebellantes. Mauritania Bogudis regnum, Jubæ filio pro Numidia in provinciam P. Romani redacta, ab Auguſto conceſſa eſt, eâque potitus eſt Ptolemæus Jubæ filius: ipſo verò Caligulæ juſſu occiſo, Mauri ob ejus cædem Ædæmone liberto regio duce rebellarunt, quos Claudius tandem per Legatos domuit, & Mauritaniam à Caligula jam diviſam, in duas provincias commutavit, ut tradit Dio lib. 60. pag. 671. Πεϱαχθέντων δὲ τούτων, ὁ Κλαύδιος δίχῃ τοὺς Μαύρους τοὺς ὑπηκόους ἔνειμεν, ἔς τε τὰ περὶ Τίγγιν, καὶ ἐς τὰ περὶ Καισάρειαν, (ἀφ' ὧνπερ καὶ ὀνομάζονται) καὶ δύο ἄρχοντας ἱππεῦσι προσέταξε. *His actis, Claudius Mauros ſubditos in duas provincias diviſit, unam ad Tingim, alteram ad Cæſaream, unde nomina quoque ambabus indita, duobus iis equitibus præpoſitis.* Palmam arborem ad Babbenſium originem à Tyriis Phœnicibuſque deductam revocat P. Harduinus pag. 86. Φοῖνιξ autem Græcè palma eſt, unde Phœnices dicti ob palmarum in hac regione abundantiam.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 100. vulgatus, inter rariores numeratur.

C. C. I. B. D. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, decreto Decurionum.* Taurus natans in aquis.

In ſuperiori nummo Babbenſes, ut ſe à Phœnicibus ortos denotarent, palmam arborem in nummis inſculpſerunt: in hoc vero Jovem ſub tauri natantis effigie cùm Europam Agenoris Phœnicum Regis filiam raperet, exhibuerunt, atque inde taurum in aquis pariter à ſe cultum, ac bovem Apim ab Ægyptiis indicarunt. Hyginus illum inter aſtra conſtitutum, cujus priorem tantùm partem apparere narrat Poëm. aſtron. lib. 2. *Hic dicitur inter aſtra conſtitutus, quòd Europam incolumen tranſvexit Cretam.*

Hic nummus minimæ formæ rariſſimus eſt æſtimandus.

BERYTUS.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus* vel *Berytenſis.* Colonus agens boves.

Berytus, urbs Phœniciæ littoralis, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, & novis colonis ab Auguſto frequentata, unde illi *Juliæ* & *Auguſtæ* cognomina, Claudio nummos dedicat, ei forſan gratulans, quòd Romanos Ptolemaidem ejuſdem provinciæ urbem colonos deduxerit; quam ob rem colonum boves agentem, Coloniæ ſymbolum, pro typo exhibet, ut ſe Romanam pariter Coloniam eſſe demonſtret.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores collocandus.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. Caput Claudii laureatum.
V. VIII. Duæ aquilæ legionariæ ſignis militaribus innixæ.

Etſi nummus nullum urbis nomen præferat, ad Berytum tamen pertinere nos docuit alter Auguſti nummus pag. [illegible]. cum iiſdem aquilis legionariis & earum nominibus V. *Macedonica*, & VIII. *Auguſta*, quarum Veteranos ab Auguſto Berytum colonos deductos fuiſſe diximus; quod confirmat Strabo lib. 16. pag. 755. Βηρυτὸς δὲ κατεσπάσθη μὲν ὑπὸ Τρύφωνος, ἀνελήφθη δὲ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων, δεξαμένη δύο τάγματα ἃ ἵδρυσεν Ἀγρίππας ἐν αὐτῇ. *Berytus verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis inſtaurata,*

rata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis. Patinus pag. 98. nummum mutilum vulgavit cum epigraphe VII. quem ideo exhibere VII. & XI. Legiones à Senatu *Claudianas*, *fideles*, *Pias* vocatas arbitratus eſt; nec ille nummus ad Coloniam Patrenſem, uti putat Com Mediobarbus pag. 85. pertinet Superior quidem nummus cum colono, Claudio dicatus eſt, ad indicandam à Julio Cæſare Coloniæ deductionem: hic vero Coloniæ ex Veteranis Legionum ab Auguſto miſſis ſupplementum denotat.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 98. vulgatus, inter rariores reponendus.

CASSANDRIA.

TI. CLAVD. CAES. AVG. GERM. Caput Claudii laureatum.
COL. IVL. AVG. CASSANDREN. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Claudii laureatum.

Caſſandria, urbs Macedoniæ, olim *Potidea* à Caſſandro Antipatri filio de nomine ejus appellata eſt, teſte Pauſania Eliac. 5. pag. 333. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Κάσσανδρος κατήγαγε μὲν Ποτιδεάτας ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, ὄνομα δὲ οὐ τὸ ἀρχαῖον τῇ πόλει, Κασσάνδρεια δὲ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ. *Reſtituit quidem Potideatas Caſſander, ſed quæ Potidea fuit, amiſſo vetere nomine, Caſſandria nuncupata eſt à conditore.* Hæc in Pallene peninſula ſita, Colonia facta eſt; ut aſſerit Plinius lib. 4. cap. 10. *In Pallenenſi Iſthmo quondam Potidea, nunc Caſſandria Colonia.* Nomen *Juliæ* illam à Julio Cæſare deductam arguit; *Auguſtæ* verò appellatio, ab Auguſto colonis iterum frequentatam.

Jupiter Ammon in nummo à Caſſandrenſibus ut præcipuus Peninſulæ Deus exhibetur; de ejus cultu Aphyti Caſſandriæ finitima audias Pauſaniam Lacon. 3. pag. 195. Λέγεται δὲ καὶ Λυσάνδρῳ Ἄφυτιν τὴν ἐν τῇ Παλλήνῃ νύκτωρ ἐπιφανέντα Ἄμμωνα προαγορεύειν ὡς ἄμεινον ἐκείνῳ τε ἔσοιτο καὶ τῇ Λακεδαίμονι πολέμου πρὸς Ἀφυταίους παυσαμένοις· καὶ οὕτω τὴν πολιορκίαν διέλυσεν ὁ Λύσανδρος, καὶ Λακεδαιμονίους τὸν θεὸν σέβειν προήγαγεν ἐς πλέον. Ἀφυταῖοι δὲ τιμῶσιν Ἄμμωνα οὐδὲν ἧσσον ἢ οἱ Ἀμμώνιοι Λιβύων. *Quin & Lyſandrum Aphytin in Pallene oppidum oppugnantem, per nocturnum viſum monitum ab Ammone, meliùs Lacedæmoniis eventurum, ſi Aphytæos deſiſſent bello vexare, & obſidionem ſolviſſe, & Ammonis religioſius colendi auctorem tradunt. Venerantur certè Ammonem Aphytæi cultu nihilo minore, quàm Ammonii ipſi in Libya.*

Caſſandrenſes Claudio gratulantes, nummum cudiſſe videntur, quòd provinciam Macedoniam ab Auguſto P. Romano adſcriptam, ſed à Tiberio ablatam ipſi reddidiſſet, de quo Suetonius in Claudio cap. 25. *Provincias Achaiam & Macedoniam, quas Tiberius ad curam ſuam transtulerat, Senatui reddidit.*

Hic nummus tertiæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CORINTHUS.

TI. CLAVDIVS CAES. AVG. Caput Claudii laureatum.
COR. TI. CLAVD. OPTATO. II. VIR. *Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro.* Figura militaris in cippo, dextrâ vexillum.

Corinthus, urbs Achaiæ, de qua ſæpiùs, Claudio nummos dedicavit ob ipſius erga ſuam provinciam benevolentiam, cujus meminit Suetonius in ejus vita cap. 4. *Et in commendanda Patribus conſcriptis Achaia, gratam ſibi provinciam ait, communi ſtudiorum commercio.* Figura militaris in cippo cum vexillo, fortè in memoriam recuperatæ ſub eo aquilæ militaris, quæ ex clade Variana ſola adhuc reſtabat, de qua Dio lib. 60. pag. 670. *Eodem anno Sulpicius Galba Chattos vicit, ac P. Gabinius Gauchos: qui inter alia, quæ laudi ipſi eſſent, militarem aquilam, quæ ſolâ clade Varianâ adhuc ſupererat, recuperavit, quibus utriſque verum Imperatoris nomen Claudio partum eſt.* Idem ferè typus in plurimis argenteis denariis, ob vota Marti nuncupata pro ſalute & reditu Auguſti, ſignatus eſt; forſan etiam pro ſalute & reditu Claudii ex Britannia redeuntis paria vota ſuſcepta ſunt: bis enim jactatus maris procellis, Maſſiliam appulit, & iter per Galliam fecit; Senatus ei ob res in Britannia geſtas, triumphum, ludos annuos, arcum & alia decrevit. Amicus noſter ad deductæ Coloniæ ſymbolum vexillum tanquam arx impoſitum exiſtimat.

mat. *Tiberius Claudius Optatus*, an Claudii libertus, Corinthi Duumvir creatus. In Indice Gruteriano TI. CLAVDIVS AVG. LIB. CORINTHVS memoratur.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

CLAVD. CAES. AVG. Caput Claudii laureatum.

COR. OCTAVIO LVSCINO II. VIR. ITER. *Corinthi, Octavio Luſcino Duumviro iterum.* Templum ſex columnarum in rupibus.

Rupes ſupra quam templum viſitur, Acrocorinthus eſt, ſtadiorum trium & dimidiati altitudine ad perpendiculum, ſub cujus radice in plano, inſtar menſæ, jacet oppidum Corinthus; mons ille mœnibus olim circumdatus, arcis uſum præbuit. In ejus aditu templum Veneri dicatum eſt, ut ex Strabone & Pauſania diximus, quod in hoc nummo exhibere videtur Duumvir ille gentis Octaviæ in memoriam, quòd Octavius Julii Cæſaris ex ſorore nepos in Juliam familiam adoptatus fuerit. Julia gens enim à Venere originem duxiſſe gloriabatur, ut Julius Cæſar ipſe apud Suetonium cap. 6. *A Venere Julii, cujus gentis familia eſt noſtra. Octavia* gens, antiquiſſima. *Luſcinus* cognomen à luſco videtur diminutivum ab oculi pravitate.

Hic nummus minimi moduli, nec rarus nec obvius, à Jo. Petro Bellorio in 2. edit. Angelonii pag. 43. vulgatus eſt cum voce CINO, *quam alterius Duumviri nomen fuiſſe exiſtimat.*

CLAVD. CAES. Caput Claudii laureatum.

COR. OCTAVIO LVSCINO II. VIR. ITER. *Corinthi, Octavio Luſcino Duumviro iterum.* Pegaſus ſupra montem.

Alter ecce nummus ſub eodem Octavio Luſcino Duumviro percuſſus, ad Corinthum ſpectans. Mons ille non Parnaſſus eſt, ut ratus eſt Com. Mediobarbus pag. 85. qui detritam vidit ejus epigraphen, ſed Acrocorinthus, ubi Pegaſus bibens ad Pirenen fontem, captus eſt à Bellerophonte, ut narrat Strabo lib. 8. pag. 379. Δι' αὐτῆς ἢ τὸ παλαιὸν ὑπερβλύζειν τὴν Πειρήνην ἐπιπολάζειν, καὶ καταῤῥεῖν ἐκ τοῦ ὄρους. Ἐνταῦθα δέ φασι πίνοντα τὸν Πήγασον ἁλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου πτηνὸν ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς Μεδούσης ἀναπτάντα κατὰ τὴν Γοργοτομίαν. *Aut antiquitus exundaſſe Pirenen, & montem irrigaſſe. Ibi Pegaſum, cùm biberet, captum aiunt eſſe à Bellerophonte, volucrem equum, qui ex collo Meduſæ, cùm Gorgo amputaretur, extiterit.* Unde ad urbis antiquitatem in nummis Pegaſus ſignatus eſt, & monetam olim Corinthiam, *Pullum* apud Jul. Pollucem vocatam, quod inſculptum haberet Pegaſum, alicubi diximus.

Hic nummulus inter raros & elegantes reponendus.

PATRÆ.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii nudum.

COL. A. A. P. LIBERIS AVG. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, liberis Auguſti.* Caput pueri inter duo capita muliebria, cornucopiæ hinc & inde impoſita.

Colonia Patrenſis Achaiæ caput, ut aliquo modo ſe Imperatori gratam præberet ob ſingularem erga provinciam affectum, quam Suetonius Patribus conſcriptis commendaſſe narrat, poſtquam ipſam iis reddidiſſet, ut liquet ex Dione lib. 60. pag. 680. Τήν τε Ἀχαΐαν καὶ τὴν Μακεδονίαν αἱρετοῖς ἄρχουσιν, ἐξ ὅτε ὁ Τιβέριος ἦρξε, διοικουμένας ἀπέδωκεν ὁ Κλαύδιος τότε τῷ κλήρῳ. *Achaiam & Macedoniam jam inde à principatu Tiberii Præſidibus electis adminiſtratas, ſorti reddidit.* Nummos ſuos Claudio & ejus liberis dedicavit. Caput puerile, Britannicus eſt infelix ille Princeps, & à ſiniſtris Octavia ejus ſoror,

ſoror, quos ex Meſſalina Claudius ſuſtulit; à dextris Antonia eſt, quam ex Ælia Petina antè habuerat: utramque viris traditam anno U. C. 795. narrat Dio in Claudii vita pag. 668. Τάς γοῦν θυγατέρας ἐν τῷ ἔτει τούτῳ, τὴν μὲν ἐγγυήσας Λουκίῳ Ἰουνίῳ Σιλανῷ, τὴν δὲ ἐκδοὺς Γναίῳ Πομπηΐῳ Μάγνῳ. *Filias duas eodem hoc anno, unam L. Junio Silano, alteram Cn. Pompeio Magno nuptum tradens.* Antonia Cn. Pompeio Magno, deinde Fauſto Syllæ nupſit, quos Claudius interfici juſſit: Octavia verò Silano deſponſata quidem, ſed illo à Vitellio Cenſore è Senatu ob ſororis amores falsò objectos moto, morique poſtea coacto, Neroni anno U. C. 805. uxor data eſt, omnes hi liberi Claudio patri, ex Tacito Annal. lib. 12. ſuperſtites.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Octavio Strada Rudolphi II. Imp. Antiquario pag. 37. ab Ill. Spanhemio diſſert. 7. pag. 647. à Patino pag. 99. & à Jo. Petro Bellorio in Angelonio pag. 42. vulgatus, inter rariſſimos numerandus.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERMANICVS. Caput Claudii laureatum.
COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, viceſima-ſecunda*, ſubauditur *Legio*. Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Patinus pag. 96. narrat Legionem viceſimam ſecundam ab Auguſto in Ægypto conſtitutam, hoc monimentum ſui erga Principem Claudium amoris erexiſſe. Sponius Itin. tom. 2. pag. 17. Claudii ævo hanc Legionem Patris commoratam putat, hæc inquit: *Ce qui m'apprit que la vingt-deuxieme Legion etoit pour lors à Patras.* Sed Patrenſes ad Coloniæ originem ex Veteranis Legionis vigeſimæ-ſecundæ, cognomine *Primigeniæ*, ab Auguſto deductæ indicandam nummum cuderunt. Euſebius in Chronico anno U. C. 740. Corn. Lentulo & Licinio Craſſo Coſſ. Patras conſtitutas tradit. Ἀποικίας εἰς Πάτρας καὶ Βηρυτὸν Ῥωμαῖοι ἐξέπεμψαν. *Colonias Patras & Berytum Romani deduxerunt.* Auguſtus Veteranos vigeſimæ-ſecundæ, quam in Ægypto collocaverat, colonos Patras tranſmiſit: Legio enim in Ægypto uſque ad Veſpaſiani tempora morata eſt, qui ea uſus eſt in bello Judaïco, deinde ab Hadriano, ut videtur, in Germaniam traducta fuit. Spartianus in vita Didii Juliani; *Poſt Præturam Legioni præfuit in Germania vigeſimæ-ſecundæ Primigeniæ.*

Hic nummus mediocris moduli, ab Erizzo pag. 88. & à Patino pag. 99. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

PHILIPPI.

TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. P. M. TR. P. IMP. Caput Claudii nudum.
COL. AVG. IVL. PHILIPP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Duæ figuræ baſi inſiſtentes, altera virilis paludata, dextram elevans, lævâ ad latus; altera muliebris ſeminuda cum pallio, dextrâ coronam ſupra caput prioris imponens; in baſi DIVVS AVO.

Philippi, urbs & Colonia Macedoniæ ad Pangæi montis radices; priùs *Crenides*, deinde à Philippo Rege de nomine ſuo appellata eſt, teſte Diodoro lib. 16. pag. 413. Μετὰ δὲ ταῦτα παρελθὼν ἐπὶ πόλιν Κρηνίδας, ταύτην μὲν ἐπαυξήσας οἰκητόρων πλήθει, μετωνόμασε Φιλίππους, ἀφ᾽ ἑαυτοῦ προσαγορεύσας. *Hinc ad Crenidas profectus urbem habitatorum frequentiâ amplificatam, de nomine ſuo Philippos nuncupavit.* Nomen *Juliæ*, Coloniam à Julio conſtitutam, ut *Auguſtæ*, ab Auguſto colonis iterum deductam arguit. Dio auctor eſt hunc extorres in eam tranſmiſiſſe l. 51. p. 445. Τοὺς γὰρ δήμους ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τοὺς τὰ τοῦ Ἀντωνίου φρονήσαντας, ἐξοικίσας τοῖς μὲν στρατιώταις, τάς τε πόλεις καὶ τὰ χωρία αὐτῶν ἐχαρίσατο, ἐκείνων δὲ δὴ τοῖς μὲν πλείοσι τό, τε Δυρράχιον, καὶ τοὺς Φιλίππους, ἄλλα τε ἐποικεῖν ἀντέδωκε. *Nam eos conventus Italiæ, qui Antonii rebus ſtuduiſſent, extorres egerat, militibuſque agros eorum donaverat: extorrium autem pleriſque Dyrrachium, Philippos, & alia oppida habitanda conceſſit.* Nomen *Juliæ* tantùm ut antiquius in veteri lapide præfert apud Sponium Miſcell. 5. pag. 173. Patinus pag. 99. duas figuras paludatas in nummo ſcalpi curavit, Julium Cæſarem & Auguſtum eſſe ex epigraphe baſi impoſita exiſtimans: *Duo illi viri militari habitu non alii mihi videntur, quàm Julius Cæſar & Auguſtus. Conjecturam firmat* DIVVS AVG*uſtus baſi inſcriptus.* Sed conſtanter mulier ſupra figuræ militaris

caput coronam ſuſtinet; titulus verò ad ſolum Auguſtum pertinet, & quidem poſt ejus mortem ipſi conceſſus: ideo ejus effigiem à Philippenſibus ob Coloniæ reſtaurationem publicè erectam; mulierem verò ſeminudam ipſum coronantem, urbis Genium arbitramur: in plurimis autem Græcis nummis ſæpe Genius Imperatoribus coronam imponit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus, vulgatus ab Ill. Spanhemio cum figura mulıebri diſſert. 2. pag. 57. ſed deinde Patini typum pag. 99. in Julian. Cæſ. pag. 221. ſequutus eſt.

PTOLEMAIS.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. Caput Claudii nudum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Colonus agens boves, pone quatuor ſigna militaria, in aliis quinque.

Ptolemais, urbs quatergemina, una Æthiopiæ ſub Ægypto, altera Cyrenaica, tertia Ægypti in Thebaide, quarta Phœniciæ littoralis, ad quam pertinet hic nummus. Hæc autem Coloniam accepit à Claudio, teſte Plinio lib. 5. cap. 19. *Colonia Claudii Cæſaris Ptolemais, quæ quondam Ace.* Hoc nomen ſortita eſt ab Hercule, ſi Stephano credendum. Πτολεμαΐς πόλις Φοινίκης, ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Ἀκή, ἀπὸ τῆς ἰάσεως τῆς γενομένης δήγματος Ἡρακλεῖ ἀπὸ ὄφεως. *Ptolemais urbs Phœniciæ, priùs Ace vocabatur, ex curatione morſus inflicti Herculi à ſerpente.* Colonus agens boves, deductæ à civibus coloniæ ſymbolum eſt: ſed ſigna illa circumſtantia veteranos Legionum milites in eam ſimul etiam tranſmiſſos arguunt. Patinus nummum cum ſimili typo vulgavit pag. 100. quem nos etiam vidimus, cui poſt vocem COL. pro detritis litteris PTOL. ſubſtitutæ erant CL. & interpretatus eſt *Colonia Claudianopolis*, quam Amm. Marcellinus in Iſauria locat. P. Harduinus p. 414. Patini inſcriptioni COL. CL. addit PTOL. & reddit, *Colonia Claudii Ptolemais.* Interim Lectorem monere debemus, nos Claudii & Neronis nummos Ptolemaide cuſos tractaſſe, in quibus legitur COL. PTOL. & non COL. CL. PTOL.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ inter rariores reponendus.

MESSALINA.

MESSALINÆ nummi ex omni metallo & forma, eximiæ & ſingularis elegantiæ ſunt & raritatis, aurei nec argentei; imò & ærei ſenatuſconſulto cuſi, non obſervantur. Senatus auctoritatis ſuæ adhuc nimiùm ſtudioſus, Imperatorum uxoribus nummos non dedicabat; & ſi Dioni fides adhibenda, Meſſalina Auguſtæ nomen ſero habuit lib. 60. pag. 673. Η τὴν Μεσσαλίναν Αὔγουσαν ἐπικληθῆναι ἐφῆκεν. *Neque Meſſalinæ Auguſtæ nomen dari paſſus eſt.* Hunc verò titulum forſan Senatus poſt Britannicam expeditionem cum aliis honoribus ab ipſo ei tributis conceſſit, quem Coloni ipſi blandientes in ejus nummis impoſuerunt.

MESSALINA. AVG. CYTHERONTE. II. VIR. *Meſſalina Auguſta, Cytheronte Duumviro.* Caput Meſſalinæ.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii ſine laurea.

Nummulus Meſſalinæ in Colonia cuſus locum hîc habere debet, præſertim cùm rariſſimam ejus effigiem exhibeat, etſi urbis nomen non præferat, ſolo Duumviri Cytherontis nomine inſcripto; hoc verò cognomen in altero Auguſti nummo in Colonia ſignato legitur, cui urbis pariter nomen deeſt, VICTORIA AVG. CYTHERONTE ET POLLIONE. II. VIR. ITER. circa Victoriam gradientem: forſan occurret aliquando nummus, in quo nomen urbis additum ſit, ut nonnunquam in aliis obſervatum eſt. Interim ſi conjecturæ locus eſt, illum Corinthi cuſum ſuſpicamur ob Pollionis cognomen in hac ſola Colonia vulgare.

Hic nummus minimæ formæ eximiæ raritatis eſt.

AGRIPPINA.

IULIA Agrippina, Germanici & Agrippinæ filia, Cn. Domitio nupſit, ex quo Neronem Imp. tulit; deinde Claudii Cæſaris patrui uxor, primum locum inter principes fœminas tenet; nam ſi ambitionem coërcere potuiſſet, Imperio digna erat, & h c locum habere debet ut Coloniæ fundatrix, teſte Tacito Ann. 12. *Sed Agrippina quo vim ſuam ſociis quoque nationibus oſtentaret, in oppidum Ubiorum, in quo genita erat, Veteranos Coloniamque deduci imperat, cui nomen inditum ex vocabulo ipſius.* Vocaturque ex eod. Tacito & Plinio, *Colonia Agrippinenſis.*

CORINTHUS.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.
COR. MA. ACILIO...... II. VIR. *Corinthi. Manio Acilio...... Duumviro.* Figura togata ſtans, dextrâ pateram, lævâ ſcipionem.

Agrippina junior ab Agrippina matre titulo *Auguſtæ* diſtinguitur, quem hæc non obtinuit Germanico ejus marito *Cæſare* tantùm vocato, filia verò eo donata eſt, anno Claudii Imperii 10 & U. C. 802. ſi Tacito fides Ann. 12. *Augetur & Agrippina cognomento Auguſtæ.* Corinthii hinc matrem, inde filium togatum, & ſcipione eburneo Proconſularis Imperii ſymbolo ornatum exhibent, de quo Tacitus Ann. 16. *Virilis toga Neroni maturata, quo capeſſendæ Reip. habilis videretur, & Cæſar adulationi Senatus libens ceſſit, ut 20. ætatis anno Conſulatum Nero iniret, atque interim deſignatus, Proconſulare Imperium extra urbem haberet. Manius* dictus eſt, qui mane eſt ortus. Cognomen *Acilii* detritum. *Acilia* gens, plebeia.

Hic nummus minimæ formæ inter rariſſimos computandus.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.
COR. MA. ACILIO...... II. VIR. *Corinthi, Manio Acilio...... Duumviro.* Figura togata ſtans, dexterâ pateram porrigit figuræ muliebri pariter ſtanti, & ſerpentem gerenti.

En alter nummus cum capite Agrippinæ ex una parte & Nerone ſtante ex altera, ſub eodem Duumviro percuſſus, cui addita eſt Salutis effigies ſerpentem præ manibus gerens: cùm autem Neronem morbo lethali laboraſſe non legamus, exiſtimandum potiùs Duumvirum Acilium, cujus nomen Fulv. Urſinus ab ἀκέομαι, id eſt *ſano*, derivat, ad originem ſuam indicandam, Salutem Deam in hoc nummo ſignaſſe, tanquam ſalutis Imperatoriæ conſervatricem: huic verò Deæ Nero pateram porrigit, ut ei ſacra faciens.

Hic nummus tertiæ magnitudinis pro elegantiſſimo numerandus.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. Q. FVLVIO. L. ANNIO. II. VIR. *Corinthi, Quinto Fulvio, Lucio Annio Duumviris.* Venus nuda in curru marino, quem Triton concham gerens, & una ex Nereidibus tibiam inflans, ducunt.

Corinthii Agrippinæ, penes quam tota Imperii poteſtas videbatur, adulantes, quaſi alteram Venerem formâ excellentem in curru triumphantem ſignarunt, ut tutelarem urbis Deam, quam in Cenchris altero urbis navali colebant, ut tradit Pauſanias in Corinth. Ἐν δὲ Κεγχρέαις Ἀφροδίτης τέ ἐστι ναὸς, ϗ ἄγαλμα λίθυ. *In ipſis Cenchreis Veneris delubrum, & marmoreum ſignum.* Veneris effigies variis modis depingitur, ut illa ſub diverſis nominibus nuncupatur, ſed hæc ex maris ſpuma genita, Aphrodite, Pelagia, & Anadyomene dicta eſt. *Fulvia* gens & *Annia*, utraque plebeia eſt.

Hic nummus minimi moduli elegantiſſimus eſt.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. Q. FLACCO II. VIR. in aliis, Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Corinthi, Quinto Flacco Duumviro*, in aliis *Quinto Fulvio Flacco Duumviro.* Typus idem.

Q. Fulvius ſuperiorem nummum cum collega L. Annio Duumviro Agrippinæ obtulit, alios verò ſeorſim modo cum *Fulviæ* familiæ ſuæ nomine, modò cum ſolo *Flacci* cognomine eidem conſecravit, in quibus eadem Venus in curru à Tritone & una ex Nereidibus ducitur. Triton Neptuni & Salaciæ marinæ Nymphæ filius eſt, quem fingunt Neptuni tubicinem, Ovid. Met. 2.

Cæruleos habet unda Deos, Tritona canorum.

Nereides ſunt maris Nymphæ, & Doridis filiæ, quarum nomina apud Heſiodum in *Theogonia* enumerantur.

Flaccus cognomen *Fulviæ* genti peculiare: primus hujus nominis Q. Fulvius Flaccus Conſul an. U.C. 489. extitit. Fulviam gentem ab Hercule Tuſculo deductam tradunt, illamque ab eodem jam laboribus perfuncto ſacra accepiſſe, Cicero docet in orat. pro domo ſuo.

Uterque nummus minimæ formæ, rariſſimus eſt, prior à Patino in Sueton. pag 292. vulgatus, ab eodem in Theſ. Mauroceno pag. 94. in poſteriori pro Q. PVB. FLACCO *lege* Q. FVL. FLACCO.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. M. SILANO. II. VIR. *Corinthi, Marco Silano Duumviro.* Typus idem.

Ecce ſub altero Duumviro Silano à Corinthiis iterum ſignatus ille triumphus Veneris Anadyomenes ita cognominatæ, quòd ex mari exiret: an ipſi Agrippinæ adulantes, quòd Nero filius tabulam alteram Veneris exeuntis è mari ſubſtituerit in locum illius eraſæ, quam olim Auguſtus in delubro Divi Julii patris dedicaverat, forſan in matris gratiam, quòd illa Juliæ nomen gereret, foretque ex ipſa Juliæ gentis familia; ea namque Germanici filia, ille Tiberii filius adoptivus, Tiberius Auguſti, Auguſtus verò Julii Cæſaris: ſed Plinium audias de hac tabula loquentem lib. 35. *Venerem exeuntem è mari D. Auguſtus dedicavit in delubro patris Cæſaris, quæ Anadyomene vocatur: hujus enim inferiorem partem corruptam qui reficeret, non poterat inveniri, verùm ipſa injuria ceſſit in gloriam artificis, conſenuit hæc tabula carie, aliaque pro ea Nero in principatu ſubſtituit ſuo, Dorothei manu.* Corinthii Venerem quidem Pelagiam illam in nummis triumphali ferè modo è mari exeuntem repræſentarunt.

Silanus cognomen eſt Juniæ gentis, Claudii tempore ſatis notæ, familiare: nomen *Silanus* accipitur hic per *i* latinum & *l* unum, pro *Syllanus*, ut alii proferunt, ut non à *Sylla*, ſed à *Silo* derivatum. *Silus* autem appellatur à naſo ſurſùm verſus repando, apud Feſtum.

Hic nummus minimi moduli in Cimelio Barberino, rariſſimus eſt.

P A T R Æ.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COL. A. A. P. GENIVM. *Coloniæ Auguſtæ Aroæ Patrenſis Genium.* Duæ figuræ togatæ dextras ſibi jungentes.

Patrenſis Colonia memor, quòd Achaia Provincia Claudio olim tam grata eſſet, nummos Agrippinæ ejus uxori dedicat, in cujus averſa parte ipſum Claudium dextram cum Nerone jungentem in adoptionis monimentum exhibet: ille enim, ut inquit Suetonius in vita Neronis cap. 7. *undecimo ætatis anno à Claudio adoptatus eſt.* Amicus noſter duas illas figuras ſtantes Neronem & Britannicum eſſe exiſtimat, ſed uterque hic togatus eſt, nec Britannicus ex eodem Suetonio togam virilem adhuc acceperat, in Claudio cap. 43. *Sub exitu vitæ obvium ſibi Britannicum complexus hortatus eſt ut creſceret... cumque impubi teneroque adhuc, quando ſtatura permitteret, togam dare deſtinaſſet*, ſed frequens eſt adoptantis & adoptati dextras jungentis typus; ſic Nerva cum Trajano, Trajanus cum Hadriano, M. Aurelius cum L. Vero in eorum nummis exhibentur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter rariſſimos & elegantiſſimos recenſendus.

IVLIAI. AVG.
AGRIPPINAI.
GERMANICI.
CÆSARIS F.
TI. CLAVDI. CAISAR.
AVGVSTI.
PATRIS PATRIAE.

Grut. 236. 9.

N E R O.

NERO, ut inquit Suetonius, *cùm augendi propagandique Imperii neque voluntate ulla, neque ſpe motus unquam fuiſſet, Ponti modò regnum concedente Polemone, item Alpium, defuncto Cottio, in provinciæ formam redegit.* Colonias verò in Italia conſtituit *Antium* & *Atinam* in Latio, *Beneventum* in Herpiniis, *Capuam* & *Nuceriam* Campaniæ additis Veteranis firmavit; *Puteoli* urbs in Campania jus Coloniæ & cognomentum ab eo adepta eſt; *Sæpinum* in Samnium deduxit: Legiones etiam tres inſtituit, *Primam Italicam*, *Primam Claſſicam*, & *Hiſpanam*, à Galba poſtea exauctoratam.

NERONIS *nummi primæ magnitudinis hactenus non obſervati ſunt; ſecundæ & minimæ formæ, obvii & frequentes.*

B A B B A.

NERO CLAVDIVS CAESAR. Caput Neronis nudum.
C. C. I. B. EX CONS. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba ex conſenſu Decurionum.* Caput barbatum, ante quod ſerpens.

Babba, urbs Cæſareæ Tingitanæ, ut plurimos Claudio, à quo beneficium quoddam accepiſſe videtur, nummos dedicavit, ita Neroni ſuos conſecrat; & cùm hic tantùm Cæſaris nomen præferat cum capite nudo, ac ſine corona, nummum in adoptionis ejus monimentum percuſſum arbitramur. Tacitum audias de illius adoptione loquentem Annal lib. 22. *L. Domitius adoptione, mox in imperium & cognomentum Neronis adſcitus.... verùm inclinatio populi ſupererat ex memoria Germanici, cujus illa reliqua ſoboles virilis.* Caput illud barbatum, Æſculapii eſt, quem ſerpens Salutis ſymbolum denotat: is enim in nummo ſignatus ad indicandum ejus apud Babbenſes cultum, uti Jovem ſub tauri figura in Claudii nummis illi percuſſerunt.

Hic nummus minimi moduli inter rariores collocandus, vulgatus ex Muſeo Sangenoveſæo in Seguini edit. 2. pag. 318. nunc in Theſauro Regio aſſervatur.

NERO CLAVDIVS CAESAR. AVG. Caput Neronis nudum.
C. C. I. B. EX CONS. D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, ex conſenſu Decurionum.* Pons cum tribus fornicibus.

Babba in Mediterraneis à Lixo littorali oppido remota, teſte Plinio lib. 5. cap. 1. *Ab Lixo* XL. M. *in Mediterraneo altera Auguſti Colonia eſt, Babba Julia Campeſtris appellata*, ſita eſt ad Guarguam amnem, à Baroniſo monte, ſi fides V. Cl. Drapper in Tabulis nuper de Africa editis, exortum, in quo Nero pontem exſtruxiſſe videtur, cujus ectypum Babbenſes ad munificentiſſimi Principis

cipis memoriam in oummis ſuis conſignarunt. Jam annotavit P. Harduinus pag. 86. Triſtanum hunc nummum pag. 216. cum epigraphe mutila EX CON. CC. II. perperam *ex conſenſu civitatum Campaniæ duarum* interpretatum eſſe.

Hic nummus minimi moduli, à Triſtano tom. 1. pag. 216. vulgatus, inter rariſſimos adſcribendus.

NERO CLAVDIVS CAESAR AVG. GER. Caput Neronis radiatum.
C. C. I. B. EX CONSENSV D. *Colonia Campeſtris Julia Babba, ex conſenſu Decurionum.* Bos cornupeta.

Bos in hoc oummo non quietus, ut Coloniæ ſymbolum, non infulâ iofignis, nec vittis ornatus pro ſacrificiis, ſed cornupeta, κερύπυλος. qui cornibus ferire paratus; ideo non ſacrificandus, ut putat Patinus pag. 115. ſed ludos indicat à Babbenſibus in honorem Neronis de ſe benemeriti Principis ad ejus imitationem editos. Nero quippe, ut indicat Dio lib. 61. pag. 693. Romæ ludos & taurorum ſpectacula exhibuit: Ἐν τῇ τι θέᾳ ἄνδρες ταύρους ἀπὸ ἵππων συμπαραθέοντες σφίσι, κατέστρεφον. *Per id tempus editum eſt ſpectaculum, in quo homines in equis inſidentes, magno curſu atque impetu in tauros facto, eos occiderunt.* Tales typi in argenteis Auguſti nummis cum bove cornupeta & epigraphe IMP. X. in aliis IMP. XII. obſervantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 115. vulgatus, inter elegantiores annumeratur.

C A R T H A G O Africæ.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.
C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua, decreto Decurionum.* Colonus agens boves.

De Carthagine Africæ in Julio & Agrippina majore dictum eſt. Illa io nummo *Antiqua* perhibetur, ad diſtinctionem Carthaginis Hiſpanicæ, quæ *Nova* appellata eſt. De illius antiquitate narrat Euſebius in Chron. quam poſt Romam 70 annis à Didone Tyria conditam, imò ante Romam 72. annis tradit Juſtinus lib. 18. cap. 6. *Condita eſt urbs hæc* LXXII. *annis antequam Roma.* Et ſaltem 50. ſi credas Appiano in Lybic. unde Virgilius Æneid. 1.

Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago.

Carthaginenſes Neroni nummos dicarunt, ipſi forſan gratulantes, quòd edictum de condendis urbibus in Africa ex finibus Carthaginenſis provinciæ in Ægyptum uſque promulgaverit, ut vetus apud Gruterum inſcriptio nos edocet. Typus coloni boves ducentis, in memoriam Coloniæ à Julio Cæſare deductæ, à quo Nero originem ducebat, ſignatus videtur.

Hic nummus ad tertiam potiùs quàm ad ſecundam formam ſpectans, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

C A S S A N D R I A.

NERO CLAVDIVS CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. P. P. Caput Neronis radiatum.
COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis.

Titu-

Titulum *Patris Patriæ* Neronem initio Imperii recuſaſſe narrat Suetonius cap. 8. *Ex immenſis quibus cumulabatur honoribus, tantùm Patris patriæ nomine recuſato propter ætatem.* Caſſandrenſes Macedoniæ, qui Claudio, ut dictum eſt, ob provinciam Populo Romano redditam gratulantes, nummos dedicarunt, Neroni quoque filio ejus adoptivo & ſucceſſori obſequium pariter his monumentis teſtantur. *Julii* dicuntur ob deductam à Julio Cæſare Coloniam; *Auguſtani* verò, ob colonos ab Auguſto iterum in eam tranſmiſſos, à quo forſan juris Italici facti ſunt, ut eos fuiſſe tradit Paulus lib. 2. de Cenſibus: *In provincia Macedoniæ Dyrracheni, Caſſandrenſes, Philippenſes, Dienſes, Stobenſes, juris Italici ſunt.*

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 115. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

CORINTUS.

NERO CLAVD. CAESAR. Caput Neronis ſine laurea.
COR. TI. CLAVDIO OPTATO II. VIR. *Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro.* Bellerophon capiſtro Pegaſum retinens.

Hic Neronis nummus cum Cæſaris nomine & ſine corona à Corinthiis vivente Claudio percuſſus eſt, præſertim cùm ſub eodem Tiberio Claudio Optato Duumviro alter huic Imperatori dedicatus ſit. Corinthus nummos Neroni adhuc Cæſari dedicavit ob ejus adoptionem, & matrimonium cum Octavia Claudii filia, quorum meminit Dio lib. 60. pag. 686. Ὅτι δὲ ὁ Κλαύδιος τὸν Νέρωνα τὸν υἱὸν αὐτῆς εἰσεποιήσατο, τότε καὶ γαμβρὸν ἐποιήσατο. *Quo tempore Claudius Neronem Agrippinæ filium adoptavit, generum eum quoque ſibi fecit.* Jure autem hoc civili Imperium ad Neronem ſpectavit. Tiberius Claudius Optatus Claudii libertus fuiſſe videtur: multi enim Tiberii Claudii cognominati ſunt apud Gruterum, Claudii Imperatoris liberti, Optatuſque liberti cognomen apud eum perhibetur pag. 64. 1. Bellerophon cum Pegaſo, ad urbis antiquitatem indicandam, in nummo cælatus eſt. Vide in Julio.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino in Suetonio pag. 299. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

NERO CLAVD. CAES. Caput Neronis ſine laurea.
COR. C. IVLIO POLYAENO II. VIR. *Corinthi, Caio Julio Polyæno Duumviro.* Bellerophon capiſtro Pegaſum retinens.

Eadem epigraphe, & caput idem Neronis nudum, vivente etiam Claudio nummum Neroni Cæſari percuſſum indicant, & quidem eodem anno U. C. 807. cum Claudius III. Idus Octobris mortuus ſit, Claudio Optato & Julio Polyæno ſimul Duumviris, ut ex ſequentibus conjicimus nummis. Alii Bellerophontem Glauci filium memorant. Hyginus fab. 157. eum Neptuni ex Eurynome Nyſi filia filium tradit; ſed Palæphatus de Fab. lib. 1. hiſtoriam narrat. *Verùm ergo ita habet, Bellerophontes Phrygius vir erat genere quidem Corinthius, bonus pulcherque ſatis: hic cum navigium ſibi præparaſſet, maritima circumquaque loca deprædabatur; nomen autem navis Pegaſus erat, ut nunc quoque ſuum cuilibet navigio nomen inditum eſt. Nomen autem id Pegaſi navigio magis quàm equo aptum fuiſſe videtur, &c. quo ex facto fabula conficta eſt.* Corinthii fabularum amatores, Bellerophontem civem ſuum, ſeu Regis ſui filium, ſibi vendicarunt. C. Julius Polyænus Duumvir originem habere videtur à quodam Græco Julii Cæſaris liberto, quod prænomen & nomen Juliæ gentis denotant. *Polyænus* cognomen, id eſt *multa laude dignus.*

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius eſt, à Patino in Suetonio pag. 299. in quo legendum jam monuit P. Harduinus POLYAENO *pro* POLYRENO, *ut apud Mediobarbum pag. 95.*

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. TI. CLAVDIO OPTATO II. VIR. *Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro.* Corona ex apio, in qua ISTHMIA.

En alter nummus ſub eodem Ti. Claudio Optato Duumviro Neroni dicatus cum Auguſti nomine, ipſoque laureâ inſigni; unde cùm idem Duumvir Claudio Imperatori & Neroni Cæſari deinde Auguſto nummos percuſſerit, eum Corinthi Duumviratum geſſiſſe anno U.C. 805. conjicimus, quo Claudius regnavit, cùm Nero Cæſar eſſet, Claudio vero III. Idus Octobris mortuo, Nero Imperium adeptus, Auguſtus appellatus eſt. Corona illa ex apio contexta, in cujus area hæc vox ISTHMIA, certamina Iſthmica quinto quoque anno celebrata, hoc anno exhibita arguit, quorum præmium erat ex apio arido, cùm priùs Iſthmionicæ pinu coronarentur; de quo Pindarus Od. 2. Epod. 1. Ἰν' ἐν ἀγῶνι βαρυκτύπου θάλησε Κορινθίοις σελίνοις. *Quo pacto in certamine Neptunus decoratus fuerit Corinthiacis apiis.*

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. C. IVLIO POLYAENO. II. VIR. *Corinthi, Caio Julio Polyæno Duumviro.* Corona ex apio, in qua ISTHMIA.

Ex iiſdem nummis Neroni Cæſari, deinde Auguſto, tum ſub Tib. Claudio Optato & C. Julio Polyæno cum ſimilibus typis percuſſis, illos ſimul eodemque anno Corinthi Duumviratum geſſiſſe arbitramur. *Iſthmia* certamina ſunt appellata, quia in Iſthmo quinque tantùm millium ſpatio, ubi Corinthus erat ſita, in honorem Neptuni celebrabantur, ut Plutarcho videtur in Theſeo; vel in Palæmonis honorem, ut ex Archiæ Poëtæ Græco epigrammate colligitur, quod etiam hodie extat in Anthologia: iſta verò certamina ſub bis Duumviris celebrata videntur, cùm Nero in Græciam profectus eſt. *Polyænus* cognomen in Græcia vulgare. Polyænus Sardianus Sophiſta vixit ſub Caligula; alter Orator ſcripſit ſub divis fratribus octo Strategematum libros.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter raros numeratur.

NERO CLAVD. CAES. AVG. GERM. TR. P. IMP. P. P. Caput Neronis laureatum.

COR. P. VINICIO II. VIR. *Corinthi, Publio Vinicio Duumviro.* Nero togatus ſtans, dextram porrigit, lævâ volumen, à dextris mulier ſtolata ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Figura muliebris illa, quæ pateram gerit cum cornucopiæ ante Neronem, videtur eſſe Genius Corinthi, tutelam urbis ipſi committens. Populi Imperatoribus & eorum uxoribus adulantes, illos ſæpe Genios appellabant, ut ex nummis liquet GEN. COL. COR. *Genio Coloniæ Corinthi*, & aliarum urbium teſtimonio; imò apud eos maximum fuit juramentum *per Principis Genium*, ut planè Juriſconſulti & Tertullianus oſtendunt. Genius, Deus erat, qui præpoſitus eſſe ac vim habere omnium rerum gignendarum credebatur; ideo illi cornucopiæ dabant, ad rerum omnium ubertatem indicandam. *Vinicia* gens, plebeia, ſed Conſularis. Vide Fulv. Urſinum in *Vinicia*.

Hic nummus minimi moduli inter rariores locandus.

NERO CLAVD. CAESAR AVG. Caput Neronis laureatum.
GEN. COL. COR. Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Genio Coloniæ Corinthi, Quinto Flacco Duumviro.* Genius ſeminudus ſtans, pallio ad cruris medium circumvoluto, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Nero in hoc nummo, ut Genius Populi Romani depingi ſolet, exhibetur, de quo Martianus lib. 2. de Nuptiis Mercurii & Philolog. *Sed quoniam*, inquit, *unicuique ſuperiorum Deorum ſinguli quique deſerviunt, & illorum arbitrio iſtorumque comitatur, & generalis omnium præſul, & ſpecialis ſingulis mortalibus Genius admovetur, quem etiam præſtitem, quòd præſit gerundis omnibus, vocaverunt: nam & populi Genio, cùm generalis poſcitur, ſupplicant.* Genius pateram gerit ex una manu, & ex altera cornucopiæ, quòd veteres exiſtimarent nihil oportere populum guſtare quàm ſacrificio facto Deo abundantiæ auctori: ideo ut plurimùm in nummis additur ara ſertis ornata, & Genio res ſacra fiebat mero & floribus, unde Horatius in Epiſt.

Floribus & vino Genium memorem brevis ævi.

De Fulvio Flacco Duumviro in Agrippina Neronis matre diximus.

Hic nummus minimæ formæ non obvius eſt.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.
COR. Q. FVL. FLACCO II. VIR. *Corinthi, Quinto Fulvio Flacco Duumviro.* Sol coronâ radiatâ inſignis quadrigas agit, dextrâ flagrum.

Sol ut Tutelaris Corinthi Deus, aut Nero ſub Solis figura in hoc nummo exhibetur; de Sole Pauſanias in Corinthiacis: Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν· Βριάρεων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντα τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione deſcendiſſe; diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cùm Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet.* Corinthii verò forſan adulati ſunt Neroni, quem populi Apollinem vocabant, ut teſtatur Dio lib. 61. p. 699. Καὶ ἦν ἀκούειν πάντων αὐτῶν λεγόντων, Ὁ καλὸς Καῖσαρ, ὁ Ἀπόλλων, ὁ Αὔγουστος. *Tum licebat audire, qui ita dicerent: Quàm pulcher Cæſar, Apollo, Auguſtus.* Apollinem Græci etiam Φοῖβον, hoc eſt *Solem*, appellant: nam, ut cantabat Nero, ſic etiam aurigabat, ſi Suetonium audias in ejus vita cap. 24. *Mox & ipſe aurigare, atque etiam ſpectari voluit.* Et paulo poſt: *Aurigavit quoque plurifariam, Olympiis verò decem viginti, quamvis idipſum in Rege Mithridate, carmine quodam ſuo reprehendiſſet.* Plurimi ſunt nummi ſub Fulvio Flacco Duumviro Neroni & ejus familiæ percuſſi.

Hic nummulus inter rariores & elegantiores recenſendus.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.
COR. Q. FVLV. L. ANNIO II. VIR. *Corinthi, Quinto Fulvio, L. Annio Duumviris.* Venus in curru marino, quem ducit Triton concham gerens, cum una ex Nereidibus tibiam inflante.

Eundem typum in Agrippinæ matris nummis ad ejus honorem à Q. Fulvio & L. Annio Duumviris ſignatum ſuprà diximus. Venus Corinthi culta ab antiquis, Amorum, Gratiarum & Pulchritudinis Dea habita eſt, ita ut ipſi exhibuerint ſub Veneris figura Agrippinam formâ decoram, ut tradit

tradit Dio lib. 60. pag 686. Καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἀδελφιδῆν Ἀγριππῖναν ἔγημε, τὴν τοῦ Δομιτίου τοῦ Νέρωνος ἐπικαλουμένου μητέρα, καὶ γὰρ καλὴ ἦν. *Pauloque poſt fratris ſui filiam Agrippinam matrem Domitii cognomento Neronis, uxorem duxit, formâ inſignem.* Is verò nummus à Corinthiis primis Imperii Neronis temporibus percuſſus eſt, cùm is maximè matrem venerabatur, ut narrat Suetonius in Nerone cap. 9. *Matri ſummam omnium rerum publicarum privatarumque permiſit.* De Fulvio & Annio Duumviris dictum eſt in Agrippina.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter rariores collocatur.

NERO CAE. GERM. AVG. Caput Neronis radiatum.
COR. TI. CLAVDIO. II. VIR. Q. ADV. AVG. *Corinthi, Tiberio Claudio Duumviro Quinquennali, Adventus Auguſti.* Nero togatus ſtans, dextram extendens, lævâ volumen.

Corinthii Neronis in eorum urbem adventum in nummis ad æternam rei memoriam ſignarunt his notis, ADV. AVG. *Adventus Auguſti.* Suetonius in ejus vita cap. 19. *Peregrinationes duas omnino ſuſcepit, Alexandriam & Achaiam: ſed Alexandrina, ipſo profectionis die, deſtitit.* Ideo togatus, & non paludatus in nummo exhibetur, quoniam in pace tantùm togæ uſus erat; hæc toga à tegendo, quod corpus tegat, dicta: ſuperimponebatur autem tunicæ; laxa erat, & in ſinum multis criſpulis ſubſtracta ſuccingebatur. Sic togâ ornatus exhibetur Hadrianus in nummis ob ejus peregrinationes cuſis. Nummos jam ſuprà ſub Tib. Claudii Optati Duumviratu percuſſos vulgavimus; in hoc Duumvir Quinquennalis perhibetur. Duumviralis tandem Cenſoriam dignitatem accepit, penes quam etiam erat monetæ cudendæ facultas, ut & penes Duumviros; quod confirmat noſtram de Neronis ſtatua à Duumviris Quinquennalibus poſita ſententiam.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores ponendus.

NERO CLAVD. CAESAR AVG. GERM. IMP. Caput Neronis laureatum.
COR. ADVENTVS AVG. *Corinthi, Adventus Auguſti.* Navis prætoria.

Corinthii navem, ſupra quam Nero ad eorum urbem appulerat, ad æternam rei memoriam in nummis cum epigraphe ADVENTVS AVG. inſculpere voluerunt. Opinari quidam poſſent navem ab illis ideo depictam eſſe, quia triremium inventio ipſis potiſſimum adſcribitur, juxta Thucydidem; ſed falſam eorum opinionem inde conjicimus, quòd Patrenſes eundem typum cum ſimili epigraphe percuſſerint. Triremis prætoria eſſe videtur, etiamſi tres ejus remorum ordines propter ſcalptoris negligentiam ſignati in nummis non obſerventur. Naves quibus Imperatores vehebantur, utplurimum, ut in Hadriani & Gordiani Pii nummis, ex tribus remorum ordinibus erant compoſitæ, eaſque noſtris utiliores aſſerit vir cl. Raph. Fabrettus, qui de iis eruditè diſſeruit de Col. Trajan. cap. 5. Prætoria navis, ut claſſis princeps ignem cæteris præfert, à qua diſcedere etiam in tempeſtate, niſi data facultate, nuſpiam licet.

Hic nummulus frequens eſt & obvius.

NERO CLAVD. CAES. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.
COR. C. IVLIO POLYAENO II. VIR. *Corinthi, Caio Julio Polyæno Duumviro.* Navis prætoria cum remigantibus.

Hic nummus Neronis in urbem adventum, dum ille portum ingreditur, exhibet. Remigantes in triremi prætoria conſpiciuntur, & ut loquitur Virgilius Æneidos lib. 5.

Triplici conſurgunt ordine remi.

De

De Neronis in Græciam peregrinatione audias Dionem lib. 63. pag. 719. Τά τε γὰρ ἄλλα, καὶ κατασκευάσειν ἑκατέρωθεν ἐπεμέλετο· ἐς τὴν δὴ τὴν Ἑλλάδα ἐπεραιώθη, οὔ τι γε ὡς Φλαμινῖνος, οὐδ' ὡς Μόμμιος, ἢ καὶ Ἀγρίππας καὶ Αὔγουστος οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπί τε ἡνιοχείᾳ καὶ κιθαρῳδίᾳ, κηρύξει τε καὶ τραγῳδίας ὑποκρίσει. *Sed miſſis utroque exploratoribus, in Græciam tranſiit, non ut majores ejus fecerant, Flamininus, Mummius, Agrippa, Auguſtus; ſed ut currus agitaret, citharâ caneret, præconis officio fungeretur, & tragœdias ageret.* Julium Polyænum Corinthi Duumviratum geſſiſſe ex ſuperioribus nummis annotavimus, & quidem cum Claudio Optato collega, ut ex iiſdem typis ab utroque percuſſis opinamur.

Hic nummus minimæ formæ, apud Patinum in Suetonio pag. 299. vulgatus, inter rariores collocandus.

COR. L. CAN. AGRIPPA. AED. *Corinthi, Lucius Caninius Agrippa Ædilis.* Templum quatuor columnis ſuffultum.

L. Caninius Agrippa in Ædilitatis munere, quo Corinthi functus, nummos etiam in Neronis honorem percuſſit. De Ædilium officio, & iis permiſſa cudendæ monetæ facultate, in Calaguritanis Tiberii nummis abunde dictum eſt: licèt verò ipſi Ædiles magiſtratus minores ordinarii quotannis crearentur, quo quidem anno cuſum fuiſſe hunc nummum, affirmare difficile videtur. Tacitus anno U. C 808. poteſtatem Ædilium à Nerone cohibitam ac diminutam tradit Annal. lib. 13. *Cohibita arctiùs & Ædilium poteſtas, ſtatutumque quantum Curules, quantum Plebei pignoris caperent, vel pœnæ irrogarent.* Cùm verò circumventos fraude ab Ædilibus mulctatos fuiſſe, pecuniamque mulctatitiam operibus publicis faciundis applicatam, ex Livio & aliis colligamus, hoc templum à Caninio Ædili mulctatitiâ pecuniâ reſtauratum, ob ſuperius Neronis in Ædiles ſtatutum, in hoc nummo conjecturæ locus eſt. De *Caninia* gente dictum eſt in Auguſto, de qua conſule Fulv. Urſinum. *Agrippa* cognomen datum eſt ei qui cum labore matris natus ſit; ex prænomine quidem in cognomen tranſiit.

Hic nummus minimi moduli inter rariſſimos & elegantiſſimos computandus.

P. A T R Æ.

NERO CLAVDIVS CAESAR. Caput Neronis nudum.
COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis vigeſima-ſecunda.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Patrenſis Colonia Achaiæ provinciæ Neroni gratulans ob ejus à Claudio adoptionem, eundem typum ac Claudio patri adoptivo percuſſit, aquilam ſcilicet legionariam inter duo ſigna militaria, ad Veteranorum Legionis vigeſimæ ſecundæ primigeniæ in urbem ab Auguſto traductorum originem indicandam. Legiones nomina & cognomina à variis eventibus indita habuerunt, ut videtur Onuphrio in Imp. Rom. ut *Prima*, *Secunda*, & deinceps, ab iis qui eas inſtituerunt, ut *Auguſta* & *Claudiana*, &c. vel à provinciis devictis, ut *Gallica* & *Macedonica*; vel à locis in quibus primò inſtitutæ ſunt, ut *Italica* & *Fretenſis*; aut à Diis, ut *Apollinaris* & *Minervia*; vel poſtremò ab aliis eventibus, ut *Gemina*, *Victrix* & *Primigenia*. Fortunæ primigeniæ templum in Colle Quirinali fuiſſe refert Livius Decad. 5. lib. 5.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt.

NERO CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.

C. P. ADVENTVS AVGVSTI. *Colonia Patrenſis*, *Adventus Auguſti*. In aliis, C. P. ADVEN. AVG. CLEANDER..... *Colonia Patrenſis*, *Adventus Auguſti*, *Cleander*. Navis cum remigantibus.

Triremis prætoria cum epigraphe ADVEN. AVG. à Colonia Patrenſi in memoriam adventus Neronis in urbem, in nummo percuſſa eſt. Dio Neronem in omnibus Græciæ urbibus, exceptis Athenis & Lacedæmone, certaſſe tradit lib. 163. pag. 721. Ἠγωνίσατο δὲ ἐν πάσαις ὁμοίως πόλεσιν ὅσαι ἀγῶνα ἦγον, πλὴν Ἀθηνῶν καὶ Λακεδαιμονίων· ταύτας γὰρ μόνας οὐδὲ ἐπεφοίτησε τὴν ἀρχήν. *Certavit in omnibus urbibus in quibus fiebant certamina, Athenas & Lacedæmonem excipio, quas urbes prorſus non adiit.* Nero in illa peregrinatione pro armis milites, quos Neronianos vocavit, citharas, plectra & perſonas ferre juſſit: nam ille vocem exercere, meditari cantilenas, & alia ejuſmodi facere conſueverat, ut in certamine citharœdorum victor, in Cæſarum certamine victus diſcederet. De magnificentia Patrarum Odei (quod eſt ac ſi Cantilenarium dixeris) Pauſaniam audias in Achaicis. Κεκόσμηται δὲ ἐς ἄλλο τι ᾠδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἕλλησι, πλήν γε δὴ τοῦ Ἀθήνησι· τοῦτο γὰρ μεγέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπερῆρκε κατασκευήν. *Exornatum Odeum illud eſt omnium, quæ in Græcia ſunt, magnificentiſſimum, excepto duntaxat eo quod Athenis eſt: illud enim & magnitudine, & ornamentorum inſignibus facile ſuperat quorumvis operum ſplendorem.* Cleander in nummo inſcriptus, magiſtratum obtinere videtur ſub quo percuſſus eſt nummus; ſed cùm Patrenſes Duumviros & alios magiſtratus in nummis exhibuiſſe nondum viderimus, nummus integrior expectandus.

Uterque nummus ſecundi & minimi moduli, rarus eſt.

NERO CAESAR AVG. GERM. IMP. Caput Neronis laureatum.

C. P. CLEANDRO. P. Q. CO... DO... *Colonia Patrenſis*, *Cleandro*. Detritæ ſunt litteræ. Nero togatus ſupra baſim columnæ, dextrâ extensâ, lævâ cartam involutam.

Statua hæc baſi impoſita, à Patrenſibus Neroni videtur locata ob libertatem univerſæ Græciæ ab illo conceſſam, teſte Suetonio in ejus vita cap. 24. *Provinciam univerſam libertate donavit, ſimulque judices civitate Romana & pecunia grandi: quæ beneficia è medio ſtadio Iſthmiorum ſua ipſa voce pronuntiavit.* Quem magiſtratum geſſerit Cleander ille, ſub quo hic & ſuperior nummus cuſi ſint, ex epigraphe exeſa pronuntiare non potuimus. *Cleander* cognomen, idem ſonare videatur quod *celebris vir*. Cognomina Græca ſæpe ſæpius compoſita obſervantur; Latina vero ſimplicia, præter *Agricola* & *Publicola*.

Hic nummus minimæ formæ, olim juris noſtri, inter rariores reponendus.

NERO CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis radiatum.

GEN. COL. NER. PAT. *Genius*, vel *Genio Coloniæ Neronianæ Patrenſis*. Genius ſeminudus cum pallio ſtans, dextrâ pateram ſuper arulam, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Hic nummus Coloniæ ut & Romæ adulationis erga Neronem monumentum eſt. Senatus Genio Auguſti nummos dedicaverat; Patrenſes Neronem *Coloniæ Genium* appellarunt, quem *Tutelarem* ſeu *Topicum Deum* Veteres vocaſſe diximus: ita Imperatorem ut Deum colentes; ſiquidem templum Genio Auguſti dicatum narrat Suetonius in ejus vita cap. 60. *Et cuncti ſimul ædem Jovis Olympii Athenis antiquitus inchoatam perficere communi ſumptu deſtinaverunt, Genioque ejus dedicavere.* Patrenſes ab Auguſto inter cæteros Græcos libertate donatos narrat Pauſanias in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι. *Et ſolis certe Patrenſibus, ex Achæis omnibus, ut ſua liberalitate uterentur, conceſſit.* At verò tanti beneficii quaſi obliti, pro Auguſtæ Coloniæ nomine Neronianam appellarunt, plus videlicet Neroni, qui totam provinciam; quàm Auguſto, qui ſolam eorum urbem liberam pronunciaverat, debere ſe profitentes. De Genio, vide in Agrippina ſeniore.

Hic nummus ſecundi moduli, ab Illuſtriſſimo Epiſcopo Pamienſi Theſauro Regio utpote eximiæ raritatis additus eſt.

C. P. IVPITER LIBERATOR. *Colonia Patrenſis, Jupiter Liberator.* Jupiter nudus ſtans, dextrâ aquilam, lævâ haſtam.

Patrenſes hanc Jovi Liberatori ſtatuam poſuerunt ob provinciæ libertatem Neronis beneficio recuperatam, quam ideo in ejus nummis ſignarunt. Sic Ζεὺς ἐλευθέριος ab Athenienſibus cultus eſt, quod eos à Medis liberaſſet: ſic Platenſes, quod Græci Perſas deleviſſent, Jovi Eleutherio templum conſtruxerunt. De libertate Græciæ à Nerone conceſſa loquentem audias Pauſaniam in Achaicis pag. 428. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐς Νέρωνα ἡ βασιλεία περιῆλθεν ἡ Ῥωμαίων, καὶ ἐλευθέρους ὁ Νέρων ἀφίησιν ἁπάντας, ἀλλαγὴν πρὸς δῆμον ποιησάμενος τὸν Ῥωμαίων, Σαρδὼ γὰρ τὴν νῆσον ἐς τὰ μάλιστα εὐδαίμονα ἀντὶ Ἑλλάδος σφίσιν ἀντέδωκεν. *Multis poſt ætatibus cùm ad Neronem Romanorum Imperium perveniſſet, is Græciæ, ſine Romani Imperii detrimento, ſuam reddidit libertatem: pro ea enim Sardiniam prædivitem inſulam in provinciæ formam redegit.* Jupiter variè depingitur, modò nudus, modo pallio tectus, modò veſte ornatus, juxta varia ejus attributa & nomina.

Hic nummus mediocris magnitudinis, à Morellio in Specim. pag. 53. vulgatus, inter rariores collocatur.

NERO CLAVD. CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.
C. P. HERCVLI AVGVSTO. *Colonia Patrenſis, Herculi Auguſto.* Hercules ſtans, dextrâ innixus clavâ, lævâ ſpolia leonis.

Nero in nummis ſenatuſconſulto percuſſis ut Apollo citharam pulſans ſignatur: in hoc Patrenſi ut Hercules quaſi omnium certaminum victor. Hic verò nummus Dionis locum de pompa Neronis triumphali percelebrem non parum illuſtrat, cùm ille è Græcia reverſus, in Capitolium totâ urbe coronatâ, lychniſque ac ſuffimentis plenâ aſcenderet. Πάντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτῶν τῶν βουλευτῶν, ὅτι μάλιστα συμβοώντων, Ὀλυμπιονῖκα οὐᾶ, Πυθιονῖκα οὐᾶ, Αὔγουστε, Αὔγουστε, Νέρωνι τῷ Ἡρακλεῖ, Νέρωνι τῷ Ἀπόλλωνι. *Acclamabant omnes & Senatores primis, Ova Olympionica, Ova Pythionica, Auguſte, Auguſte, Neroni Herculi, Neroni Apollini.* Hercules autem certaminum Olympiorum inſtitutor perhibetur, etſi variæ ſint de iis ſententiæ, magis tamen recepta in eum refertur: qua de re in Commentariis in Pindari Olympia copioſè agitur, & ab Iſaacio in Lycophronem. Quidam Philoſopbum Herculem putavere, & idcirco illi clavam aſſignant, per quam Philoſophia ſignificatur, & leonis pellem, per quam prudentia; quibus rebus Hercules animi monſtra edomuit, & vanas cogitationes.

Hic nummus mediocris formæ inter elegantiſſimos reponendus.

IMP. NERO CAESAR. Caput Neronis laureatum.
DIANA LAPHRIA. Diana venatrix ſtans, ſiniſtrâ innixa arcu.

Etſi nummus urbis nomen non præferat, ad Patrenſes tamen illum pertinere Dianæ Laphriæ nomen arguit, à Laphrio viro Phocenſi, qui illam in Calydone erexerat, ei inditum. Sunt qui vocatam malint Laphriam, quòd ipſius deæ ira adversùs Œneum ſingulis annis ἐλαφροτέρα fieret, id eſt levior ac facilior: alii non à Laphrio denominatam tradunt, ſed per ſyncopen, quaſi λαφυρείαν, quod illa ferat capita & ferarum ſpolia. Diana Laphria Patris in arce fanum habebat, in quo ejus ſignum Ætolis ereptum, ab Auguſto eùm Patrenſem coloniam ille deduxit, conceſſum, ut tradit

Pauſanias in Achaic. pag. 432. Καλυδῶνος γὰρ καὶ Αἰτωλίας τῆς ἄλλης ὑπὸ Αὐγούστου βασιλέως ἐρημωθείσης, καὶ τὸ Αἰτωλικὸν οὕτω τὸ ἄγαλμα τῆς Λαφρίας οἱ Πατρεῖς ἔσχον. *Calidonem enim atque adeò cæteram Ætoliam cum pervaſtaſſet Auguſtus, Ætolicum hoc Laphriæ ſimulacrum Patrenſibus datum.* Patrenſes Neroni blandientes, abavi Auguſti munus in nummis cælari curaverunt. Sic Auguſtum nominat Tacitus Annal. 13. *Divo Auguſto abavo Neronis.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Morellio in Specim. pag. 65. inter rariſſimos collocatur.

PTOLEMAIS.

NERO CLAVD. CAESAR GERM. Caput Neronis laureatum.

COL. PTOL. DIVOS. CLAVD. *Colonia Ptolemais, Divos Claudius.* Colonus agens boves, cum quatuor ſignis militaribus.

Ptolemais, urbs Phœniciæ, à Claudio Cæſare Colonia deducta, nummos ſuos fundatori cum colono & ſignis militaribus Coloniæ conſtitutæ ſymbolis memor percuſſit, eundem typum Neroni ſucceſſori in Claudiam familiam adoptato, ut ejus ſibi benevolentiam conciliet, dedicat, appoſito in imo ad majorem adulationem, DIVOS CLAVD. titulo; ut ſignificarent Claudium inter Deos Neronis curâ relatum. Ejus conſecrationis meminit Suetonius in vita Claudii cap. 45. *Funeratus eſt ſolemni Principum pompa, & in numerum Deorum relatus.* Et Tacitus Ann. 12. *Cœleſteſque honores Claudio decernuntur, & funeris ſollenne perinde ac divo Auguſto celebratur.* Privignus Nero filio Britannico prælatus, Imperator in caſtris ſalutatus eſt; ſententiam militum ſecuta ſunt Patrum conſulta: & addit idem Hiſtoricus loco laudato: *Nec dubitatum eſt apud provincias.* Ideo Ptolemaidenſes nummos Neroni proferunt.

Hic nummus minimæ & mediæ formæ, inter rariores enumerandus.

IMP. NERO CL. CAESAR AVGVST. GERMANICVS
PONT. MAX. TRIB. POT. V. IMP. IV. P. P.
PVBLICO EDICTO IN EXITV MAVRITANIAE NVMIOLAE
PROVINCIAE CARTHAGINENSIS IN AEGYPTVM VSQVE
EMISSO CADVCEATORE ET PRAECONE MANDATVM NO
STRVM EXEQVENTE IN MARMOREIS POSTEA COLVM
NIS VBIQVE SCVLPTO EDICTO IMPERO ET VOLO OM
NES POPVLOS REGIONIS DESERTAE VAGOS ET ERRA
BVNDOS QVI LATISSIMMO TERRARVM CARDINE A MON
TE ATHLANTE IN AETHIOPIAM VSQVE SE PROTENDVNT
ET LONGISSIMO AB OCEANO PATRIAE DESERTAE AD
ERYTHRAEVM MARE SPATIO SE EFFVNDVNT PAGOS VI
COS OPPIDA ET VRBES RITV AFRICAE ET LYBIAE CONDERE
MORE CIVIVM AGERE, ALIOQVIN EOS CVM CONIVGIBVS
LIBERIS AC OMNI PATRIAE FORTVNA PRO CAPTIVIS VBIQVE
HABERI VILIA VELVTI MANCIPIA COMMVTARI ET DISTRA
HI PER TOTVM LATE ORBEM ROMANVM MANDO ET IVBEO.

Ex Geraldini Itiner. an. 1631. edito.

O C T A V I A.

OCTAVIÆ nummi eximiæ ſingularitatis & præſtantiæ ſunt, præſertim cum ſola ejus effigie, unicus minimi moduli hactenus in Theſauro Regio obſervatus eſt.

CORINTHUS.

OCTAVIAE NERONIS AVG. Caput Octaviæ.

GEN. COL. COR. Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Genius Coloniæ Corinthi, Quinto Fulvio Flacco Duumviro.* Figura muliebris ſtolata ſtans, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Apud P. Harduinum pag. 124. pro IVL. FLACCO II. VIR. repone Q. FVL. FLACCO II. VIR.

Corinthii ſub Fulvio Flacco Duumviro nummos Neroni & Agrippinæ matri, ſed rariſſimum ſignarunt Octaviæ ejus uxori ipſi à Claudio collocatæ, ut ait Suetonius in Claudio cap. 27. *Octaviam Neroni privigno ſuo collocavit.* Hanc Nero poſt Claudii mortem ſpernere cœpit, ut refert idem Hiſtoricus in ejus vita cap. 35. *Octaviæ conſuetudinem citò aſpernatur.* Eique Acten ſervam prætulit, teſte Dione lib. 61. pag. 692. Η δὴ Ακτὴ ἐπεπέρατο μὲν ἐκ τῆς Ασίας, ἀγαπηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος, ἐς τε τὸ τοῦ Ατλάλου γένος ἐσήχθη, καὶ πολὺ καὶ ὑπὲρ τὴν Οκταουίαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἠγαπήθη. *Fuerat autem Acte empta ex Aſia, cujus amore Nero ita captus erat, ut eam retulerit in familiam Attali, & Octavia uxore multò cariorem habuerit.* Deinde mortuâ Agrippinâ, ut ſterilem Octaviam dimiſit, & Poppææ nupſit, teſte Tacito Annal. 14. *Igitur accepto Patrum conſulto exturbat Octaviam, ſterilem dictitans. Exin Poppææ conjungitur.* Duodecimo die poſt divortium Octaviæ, adſerente Suetonio, illa in Pandatariam inſulam relegata, paulò pòſt anno ætatis 20. mori jubetur, ejuſque caput amputatum Poppæam vidiſſe narrant. Muliebris figura in averſa nummi parte, ipſa Octavia eſt, pro urbis Genio poſita. De Fulvio Duumviro dictum eſt.

Hic nummus minimæ formæ, à Cl. V. Camellio Chriſtinæ Reginæ Antiquario dono datus Seguino noſtro, nobis Romæ præſentibus, ſingularitatis eximiæ eſt.

INCERTA.

NERO CLAVD. CAESAR. IMP. OCTAVIA AVGVSTI. Capita Neronis & Octaviæ adverſa. Nero Solem ſub capite, Octavia Lunam creſcentem habet.

NERO CLAVD. CAES. AVG. IMP. VOLVMNIO LVRINO II. V. in aliis, LVRINO VOLVMNIO. Caput Neronis nudum cum ſceptro per tranſverſum.

Nummum Octaviæ cum Neronis effigie Colonia quædam, non appoſito ſuo ſed Duumvirorum nomine, percuſſit; illa ſunt, *Lurinus* & *Volumnius*, pro quibus Triſtanus tom. 1. pag. 239 ex Occonis nummo neſcio quid de Urano & Volumno Diis quibuſdam ariolatus eſt. Patinus nummum

vidit;

vidit, & tamen Triſtani ſententiam pag. 114. ſequutus eſt: ſed Spanhemius veram nummi epigraphen Diſſert. 7. pag. 619. explanavit. *Lurinus* cognomen eſt, parum notum. *Volumnia* gens, plebeia, ſed Conſularis & Cenſoria. Viſitur alter nummus in Cimeliis ſub iiſdem Duumviris ſignatus, ex una parte caput Claudii nudum cum inſcriptione, DIVVS CLAVDIVS VOLVMNIO LVRINO II. VIR. ex altera parte caput Neronis juvenile ſine laurea, cum hac epigraphe, NERO CLAV. CAESAR. LVRINO VOLVMNIO. II. VIR. unde auguramur utrumque nummum primis Imperii Neronis temporibus percuſſum, hunc quidem in memoriam Claudii conſecrationis privigno curante decretæ, illum verò in concordiæ Auguſti & Auguſtæ monumentum, quos ut præcipua mundi lumina tanquam Imperio neceſſaria, appoſito ſub capite Neronis Sole, & Lunâ ſub Octaviæ effigie exhibuerunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores collocandus.

POPPÆA.

POPPÆA *Neronis ſecundæ uxoris numiſmata quidem Græca reperiuntur, ſed in Coloniis percuſſa, hactenus non obſervata ſunt.*

G A L B A.

GALBA Legiones duas inſtituit, unam cognomine *Victricem*, quæ Romæ pro Othone contra Vitellium ſtetit; alteram VII. nomine *Galbianam*, ab eo in Pannonia collocatam: ſed ob breve Imperii tempus, veriſimile eſt ipſum Colonias non deduxiſſe. Exauctoravit quidem in Africa Legionem III. Auguſtam; ſed totam ob rebellionem.

GALBÆ *nummi, eximiæ raritatis ſunt & elegantiæ, præſertim ex ære medio; ex majori, hactenus non obſervati ſunt.*

B A B B A.

IMP. GALBA CAESAR. Caput Galbæ.
C. C. I. B. EX CONS. DEC. *Colonia Campeſtris Julia Babba, ex conſenſu Decurionum.* Victoria gradiens, dextrâ lauream, lævâ palmam.

Mors Neronis omnibus grata varios animorum motus pro Galba excitavit, præcipuè apud Legiones & apud populos, evulgato Imperii arcano: poſſe Principem alibi quàm Romæ fieri, ingens novis rebus materia. In Africa Clodius Macer, in Germania Fonteius Capito aliquid moliti ſunt. Tacitus de aliis provinciis loquens, Hiſtor. lib. 1. *Duæ*, inquit, *Mauretaniæ, Rhetia, Noricum, Thracia, & quæ aliæ Procuratoribus cohibentur, ut cuique exercitui vicinæ, ita in favorem aut odium contactu valentiorum agebantur.* Tandem utraque Mauretania Galbam electum probavit, ſi quidem ille uni L. Albino eas provincias regendas dederit, eodem Hiſtorico teſſe hiſt. lib. 2. *Albinus à Nerone Mauretaniæ Cæſarienſi præpoſitus, additâ per Galbam Tingitanæ provinciæ adminiſtratione, haud ſpernendis viribus agebat.* Babbenſes Numidiæ Tingitanæ Neronis ſtudioſi, tandem ipſius extorſiones & rapinas experti, Galbæ partes ſecuti ſunt, Victoriamque coronam dextrâ geſtantem ob Clodium Macrum in Africa per Garucianum Procuratorem interemptum, in ejus nummis percuſſerunt.

Hic nummulus Rhegii, in Muſeo P. Cattanei aſſervatus, ſingularis elegantiæ & raritatis eſt.

C O R I N T H U S.

SVL. GAL. CAESAR. AVG. Caput Galbæ ſine laurea.
COR. L. CAN. AGRIPPAE. II. VIR. *Corinthi, Lucio Caninio Agrippæ Duumviro.* Templum quatuor columnarum, & plurimis aliis circumdatum, gradibuſque ornatum.

Nil mirum ſi Corinthus, quæ ob libertatem Græciæ conceſſam nummos, ut vidimus, Neroni conſecravit, alios Galbæ in ejus locum electo devoveat, cùm ille provinciam rapinis & ſacrilegiis vexaverit, ſi Tacito fides Annal. 15. *Enimverò per Aſiam atque Achaiam non dona tantùm, ſed ſimulacra numinum abripiebantur, miſſis in eas provincias Acrato ac Secundo Carrinate.* Corinthii Galbæ

Galbæ benevolentiam præcipuè ſibi conciliare ſtudebant, cùm ipſe ab Iſthmiorum ludorum Judicibus pecuniam quam dederat Nero repeteret, ut tradit Dio lib. 63. pag 721. Καὶ τοῖς Ἑλλανοδίκαις τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας, ἃς ὕστερον Γάλβας παρ' αὐτῶν ἀπῄτησεν, ἔδωκε. *Quamobrem dedit Hellanodicis decies ſextercium, quam ſummam ab eis Galba poſtea repetivit.* L. Caninius Agrippa templum hoc curâ ſuâ reſtitutum cùm Ædilis eſſet, Neroni dedicavit; idem Duumvir, ſeu ut Corinthi ſuperbiſſimum, ſeu ut Tutelari urbis Numini conſecratum, in Galbæ nummis iterum cælavit.

Hic nummus minimi moduli, apud Patinum pag. 127. vulgatus, inter rariſſimos & elegantiſſimos collocatur.

P A T R Æ.

IMP. GALBA. Caput Galbæ nudum.

COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, vigeſima-ſecunda*, ſubauditur *Legio.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Colonia Patrenſis, quæ ſe *Neronianam* pro *Auguſtæ* nomine ob beneficia à Nerone accepta vocaverat, priſtina cognomina ſub Galba recepit. Nero enim quamvis Græciam liberam pronunciaſſet, ipſam tamen expilavit, ſi Dioni fides lib. 53. pag. 720. Πᾶσαν μὲν τὴν Ἑλλάδα ἐλεηλάτησε, καίπερ ἐλευθέραν ἀφείς. *Græciam depopulatus eſt, licèt eam liberam reliquerit.* Legas apud Pauſaniam quæ omnibus ſingulis urbibus abſtulit, & inter ejus ſacrilegia, Delphici templi ſpolia ex eodem diſcas lib. Phocic. pag. 620. Ἔμελλε δὲ ἄρα οὐδὲ τὸ Νέρωνος ἐς πάντα ὀλιγωρίας ἀπωτάτω ἥξειν ὃς τῷ Ἀπόλλωνι πεντακοσίας θεῶν τε ἀναμὶξ ἀφείλετο, καὶ ἀνθρώπων εἰκόνας χαλκᾶς. *Non poſtremò Neronis impietatem Apollinis donaria effugere potuerunt: is enim quingentas æneas partim deorum, partim verò hominum ſuſtulit imagines.* Patrenſes, Nerone mortuo, ſucceſſori Galbæ gratulabundi, nummos ſuos conſecrarunt. De Legionum ſignis & epigraphe XXII. Veteranos Legionis vigeſimæ-ſecundæ Patras tranſmiſſos indicantibus, in Claudio dictum eſt.

Hic nummus minimæ formæ, apud Patinum pag. 127. vulgatus, inter rariſſimos & elegantiſſimos reponendus.

IMAGINVM DOMVS
AVG. CVLTORIBVS SIGNVM
LIBERTATIS RESTITVTAE
SER. GALBAE IMPERATORIS AVG.
CVRATORES ANNI SECVNDI
C. TVRRIANVS POLYBIVS
L. CALPVRNIVS ZENA
C. MVRDIVS LALVS
C TVRRANIVS FLORVS
C. MVRDIVS DEMOSTHENES.

In ſiniſtro latere.

DEDIC. IDIB. OCTOBR.
C. BELLICO NATALE
P. CORNELIO SCIPIONE. COS.

Apud Grut. p. 238. 12.

OTHO.

O T H O.

VIx Otho Imperium arripuit, quin alter Imperator Vitellius in Germania à Legionibus electus ſit. Provinciis itaque & Legionibus in utriuſque partes diviſis, cùm ſors pro Vitellio ſteterit, Otho poſt tres menſes potiùs Imperio oſtenſus quàm datus eſt.

OTHONIS *nummi eximiæ raritatis & elegantiæ habentur.*

I N C E R T A.

IMP. M. OTHO CAES. AVG. Caput Othonis laureatum.
 S. C. id eſt, *Senatuſconſulto*, in laurea.

Hæc nota S. C. nummorum ſymbolum eſt Romanorum: hic tamen omnium Antiquariorum conſenſu extra urbem percuſſus eſt, licèt nec Coloniæ, nec Municipii nomen præferat; hic tamen locum habere debet, præſertim cùm Latina epigraphe gaudeat, quam ſine conceſſo cudendæ monetæ jure gerere profectò non poſſet. Sed in qua urbe, ſeu in qua provincia cuſus ſit, inquirendum.

Nummi in omnibus ferè Imperatoribus uſque ad Gallienum cum S. C. in laurea obſervantur, extra Romam ſignati: ab Auguſto quidem uſque ad Trajanum cum epigraphe Latina circa caput: à Trajano verò uſque ad Gallienum cum inſcriptione Græca, quos in Syria ex ipſorum forma, & incredibili copia quæ in hac regione ad hanc uſque diem è terræ viſceribus eruitur, percuſſos auguratì ſumus; noſtram verò ſententiam confirmant ſimiles ferè Macrini & Diadumeniani cum iiſdem vocibus S. C. & Δ. Ε. Huic provinciæ facultas cudendæ monetæ, quam ſub Regibus ſuis habebat, tum relicta videtur, cùm Pompeius illam redegit in provinciam; ſed ut à Senatu id juris conceſſum Syriæ fuerat, in nummis S. C. notam poſuit, & quidem in laurea, ut Populum Romanum omnium gentium victorem denuntiaret. Quis neſcit Syriam pro Othone contra Vitellium ſtetiſſe, & Mucianum ipſius provinciæ Rectorem Legiones in ea collocatas ſacramento illius Imperatoris adegiſſe? accedat teſtis luculentus Tacitus hiſt. lib. I. *Judaicum exercitum Veſpaſianus, Syriæ Legiones Mucianus ſacramento Othonis adegere: ſimul Ægyptus omneſque verſæ in Orientem provinciæ nomine ejus tenebantur.* Unde nummi Othonis in Ægypto cum epigraphe ΑΥΤ. ΜΑΡΚ. ΟΘΩΝΟΣ ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. & L. A. id eſt, anno primo, percuſſi in Cimeliis aſſervantur.

Sed Amicus inſtat, quid indicent litteræ Græcæ in ejuſmodi nummis Imperatorum, qui S. C. in laurea notam exhibent, aliquando obſervatæ; illas modò eſſe Monetarii notas, modò Imperii annos deſignare, modò litteras nominis urbium initiales indicare autumant. Si verò nobis conjicere liceat, meras eſſe Monetariorum notas, & nummos illos cum S. C. in laurea Antiochiæ percuſſos ſuſpicamur, in qua duæ nummorum cudendorum officinæ fuiſſe videntur, una pro Syriæ Præſide, quæ nummos Græcos pro totius provinciæ uſu ſignaret; altera urbis, quæ Latinam epigraphen uſque ad Trajanum, & poſtea Græcam propter rationes nobis ignotas cum S. C. nota ſibi à Senatu conceſſa: cui ſententiæ ſuffragari videntur omnes Antiochiæ nummi à tempore quo illa deducta eſt à Caracalla Colonia uſque ad Gallienum, qui ſemper hanc S. C. notam in area ad antiquam cudendæ monetæ facultatem ſibi à Senatu con-

ceſſam indicandam cælavere, ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. S. C. id eſt, Αντιοχέων μητροπόλεως κολωνίας *ſenatuſconſulto.*

Hic nummus mediæ formæ, apud Octavium de Strada pag. 43. Patinum pag. 134. in Num. præſtant. Impp. Rom. à nobis edito pag. 25. eximiæ raritatis eſt, & inter majores ſæpe collocatus.

V I T E L L I U S.

V*ITELLII nummi in Coloniis, Municipiis, & aliis exteris urbibus percuſſi, hactenus non obſervati ſunt, licèt ille per ſex menſes imperaverit; ſed civile bellum forſan obſtitit.*

A. VITELLIVS. L. F.
IMPERATOR
COS. PERP.
Grut. pag. 239. 1.

VESPASIANUS.

VESPASIANVS ad Imperium evectus, ejus jura augere ſtudens, Colonias deduxit *Abellam* Municipium in Campaniam, *Cæſaream* in Palæſtinam, *Deultum* & *Flaviopolim* in Thraciam, *Icoſium*, quod Latii jure donavit ex Plinio, in Mauretaniam Cæſarienſem, *Nolam* in Campaniam ex Frontino, *Panormitanæ* Coloniæ territorium Veteranis & familiæ ſuæ aſſignavit. Euſebius in Chronico an. CHr. 69. ait, *Colonias deduxit.* Achaiam, Lyciam, Rhodum & Samnium inſulas, & Byzantium libertate privavit; Thraciam, Ciliciam & Commagenam ditionis Antiochi Regis in provinciarum formam redegit; non autem Thraciam, ut ex Suetonio legitur cap. 8. ſicut ex Regis Commagenæ nummis in ſecundo tomo de Syriæ Præſidibus aliquando ſumus demonſtraturi. Veſpaſianus tres Legiones inſtituit, II. *Auxiliariam* in Germania, IV. *Flaviam Felicem* in Syria, XVI. *Flaviam Felicem Fidelem* in Germania inferiore.

VESPASIANI *Coloniarum nummi ſecundæ & minimæ formæ hactenus obſervati, inter rarios res collocantur.*

ANTIOCHIA Syriæ.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. Caput Veſpaſiani laureatum.
ANTIOCHIA. Caput muliebre turritum.

Ad Antiochiam Syriæ Triſtanus & Patinus hunc nummum revocant; P. verò Harduinus illum ad Antiochiam Piſidiæ Coloniam ex ejus epigraphe Latina pertinere contendit, ſed hæc in nummis *Colonia Antiochenſis* in omnibus ſuis nummis inſcribitur; illa verò Latii jure tantùm, ut in Othonis nummo diximus, nomen urbis nudum apponit, ut & Abdera, Ebora, Oſca, & aliæ urbes hac immunitate gaudentes. Antiochenſes inter primos Veſpaſiano à Legionibus Imperatori electo adhæſere, ut ex Tacito hiſtor. lib. 2. eruitur. *Ante Idus Jul. Syria omnis in eodem ſacramento.* Et ut apud eos dux, ut diximus, monetæ cudendæ erant officinæ, pecunia ad bellum contra Vitellium gerendum in urbe ſua ſignata eſt, ex eodem Hiſtorico: *Prima belli cura, agere delectus, revocare veteranos, deſtinantur validæ civitates exercendis armorum officinis: apud Antiochenſes aurum argentumque ſignatur.* Nil mirum ſi Antiochia pro ſolita S. C. nota, quam ad indicandam facultatem ſibi à Senatu cudendæ monetæ conceſſam apponebat, urbis nomen in moneta novi Imperatoris percuſſerit. Caput muliebre turritum, urbium principum ſymbolum eſt, eaſque fortiſſimis mœnibus cinctas indicans.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 142. vulgatus, tritus & obvius eſt.

CASSANDRIA.

IMP. CAES. VESPASIANO. Caput Veſpaſiani laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis cornutum.

Caſſandria urbs Macedoniæ, Colonia à Julio Cæſare conſtituta, ab Auguſto Colonis iterum ſeu Veteranis frequentata, de qua in Nerone dictum eſt, Ammonem Tutelarem Deum, cujus ab Ægypto cultum receperunt, exhibet. Jupiter ſic appellatus eſt, qui in deſertis Libyæ ſub arietis forma colebatur, ideo cornu arietino inſignis eſt, cujus appellationis ratio hæc fuiſſe traditur. Cùm Liber Pater per deſertum Libyæ exercitum duceret, univerſa jam Aſia devicta & ſiti admodum laboraret, imploraſſe à Patre auxilium dicitur: quo facto, apparuiſſe ei extemplò arietem, quem dum fugientem proſequitur, perveniſſe illo duce ad fontem amœniſſimum; quapropter voti compotem, exiſtimaſſe arietem illum fuiſſe Jovem, eique templum miræ magnitudinis in arena conſtituiſſe, & Deum vocaſſe Ammonem, hoc eſt, Jovem Arenarium.

Hic nummus minimæ molis inter rariores adſcribendus.

PHILIPPI.

IMP. CAESAR VESPASIANVS AVG. Caput Veſpaſiani laureatum.

COL. AVG. IVL. PHILIPP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Duæ ſtatuæ ſtantes, baſi impoſitæ, una muliebris coronam alteri militari ſuper caput imponens, DIVVS AVG. in baſi.

Philippi, urbs eſt Macedoniæ, quam Philippus Alexandri M. pater condere juſſit, ut innuit Pauſanias in Eliacis pag. 352. Πατρὶς δὲ ἦν αὐτῷ νεωτάτη τῶν ἐν Μακεδονίᾳ πόλεων, καλουμένη δὲ ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου. *Patria ei Macedoniæ civitatum recentiſſima, cui à Philippo Amyntæ filio nomen.* Sed cur Macedoniæ Coloniæ Veſpaſiano nummos ſuos potiſſimùm dedicarint, nulla videtur cauſa, niſi forſan quod illi provinciæ non auxerit tributa, ut aliis auxiſſe narrat Suetonius in ejus vita cap. 16. *Non enim contentus omiſſa ſub Galba vectigalia revocaſſe, nova & gravia addidiſſe, auxiſſe tributa provinciis, nonnullis & duplicaſſe.* Macedones enim liberi à Populo Romano fuerant facti, ſi Livium audias Decad. 5. lib. 5. *Omnium primum liberos eſſe jubere Macedonas, habentes urbes eaſdem, agroſque, utentes legibus ſuis, annuos creantes Magiſtratus, tributum dimidium ejus, quod pependiſſent Regibus, pendere Populo Romano.* Duas illas figuras ſupra baſim, cui DIVVS AVG. inſcriptum eſt, poſitas, in Claudio Genium urbis coronam Auguſti capiti imponere diximus. Holſtenius nummum perperam ad Philippopolim Macedoniæ revocat not. in Stephan. pag. 346.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, ab Ill. Spanhemio in Cæſſ. Julian. pag. 221. vulgatus, inter elegantiores ponendus.

STOBI.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. IIII. CENS. Caput Veſpaſiani laureatum.

MVNIC. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata ſtans, dextrâ extensâ, lævâ haſtam.

Stobi, aliàs Stobos, urbs Macedoniæ vetus, teſte Livio Decad. 4. lib. 10. *Haud procul Stobis vetere urbe.* A Plinio civium Romanorum dicitur lib. 4. cap. 10. *Oppidum Stobi civium Rom.* quo nomine ſæpe Municipia ille deſcribit. Sic autem Stobi in nummis appellatur: perperam igitur apud Stephanum, Στόβοι πόλις Μακεδονίας Ῥωμαίων ἄποικος. *Stobos urbs Macedoniæ, Romanorum Colonia.* Quis vero Municipes fecit Stobenſes? An Auguſtus, qui plurimas in Macedoniam, ut patet ex nummis, Colonias deduxit? an potiùs Veſpaſianus, cui & filiis Macedonia ipſa nummos dedicavit? Sed ſi mihi conjicere liceat, templum in Auguſti honorem extructum auguror, quòd plurima in provinciis ipſi dicata fuerint, ut narrat Aur. Victor de Cæſar. *Huicque uti Deo Romæ provinciiſque*

vinciiſque omnibus per urbes celeberrimas vivo mortuoque templa, ſacerdotes & collegia ſacravere. Macedonia per urbium ſuarum erga Imperatorem ſtudium Veſpaſiano gratulari videtur, quod ademptâ Achaiæ conterminæ libertate, ipſi ſervaverit. Suetonium audias loquentem in ejus vita cap. 8. *Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samnium libertate ademptâ, item Tracheam Ciliciam, & Comagenem ditionis regiæ uſque ad id tempus, in provinciarum formam redegit.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 142. vulgatus, rarus eſt.

MVNICIP. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Mulier ſuccincta capite turrito ſtans, dextrâ victoriam, lævâ cornucopiæ, hinc & inde armorum ſpolia.

Mulier hæc ſuccincta & turrita, Genius Stoborum videtur; corona ex turribus conflata, urbis ſymbolum, ut cornucopiæ, Genii præſertim urbani inſigne eſt. Victoriam illa gerit ob Judæam devictam, cujus armorum ſpolia hinc & inde indices ſunt de Judæa ſubacta. Xiphilinus pag. 318. Καὶ ἐπ' αὐτοῖς τὸ μὲν τοῦ αὐτοκράτορος ὄνομα ἀμφότεροι ἔλαβον, τὸ δὲ δὴ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ οὐδ' ἕτερος ἔσχε, καί τοι τά τε ἄλλα αὐτοῖς, ὅσα ἐπὶ τηλικαύτῃ νίκῃ εἰκὸς ἦν, καὶ ἁψῖδες τροπαιοφόροι ἐψηφίσθησαν. *His de cauſis uterque Imperatoris nomen obtinuit; neuter tamen Judaïcus cognominatus eſt, licèt alia multa, ut par erat tam magna parta victoria, atque imprimis arcus triumphales eis decreti ſint.* Stobenſes Imperatori gratulantes, Judæorum victoriæ monumenta in nummis percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ rariſſimus eſt.

IMP. CAESAR VESPASIANVS
AVG. PONTIF. MAX. TRIB.
POT. VI. IMP. XIII. COS. VI.
DESIG. VII. CENSOR. VIAS
FACIENDAS CVRAVIT.

Thyatiræ in Aſia minori ſupra columnam inſcriptio.

T I T U S.

TITUS cum patre omnium Imperii curarum particeps fuit, communicatâ ipſi à Veſpaſiano Tribunitiâ poteſtate, cùm ille ex Judæa victor anno Imperii ejus ſecundo rediiſſet; Coloniæ verò *Flaviæ* gentis nomine deductæ ſunt. Solus ille duos annos tantùm regnavit, quo tempore etiam Colonias conſtituit, ex Dione lib. 66. pag. 756. Ὁ δ' ἐν Τίτος τοῖς μὲν Καμπανοῖς δύο ἄνδρας ἐκ τῶν ὑπατευκότων οἰκιστὰς ἔπεμψε. *Titus ad Campanos miſit duos viros Conſulares, qui Colonias eò deducerent.* Solum CÆSARENSIUM Palæſtinæ, quos Veſpaſianus pater Colonos fecerat, immune interpretatus eſt.

TITI *nummi primæ magnitudinis hactenus non reperiuntur; ſecundæ, rariſſimi; minimæ, inter elegantiores habendi, exceptis Antiochiæ Syriæ numiſmatibus.*

ANTIOCHIA Syriæ.

T. CAES. IMP. TR. P. Caput Titi laureatum.
ANTIOCHIA. Caput muliebre turritum.

Antiochenſes Syriæ nummos ſuos Tito dedicant, ipſi gratulantes, quòd Veſpaſianus pater illum Imperii conſortem Tribunitiâ poteſtate ei communicatâ fecerit; cujus rei meminit Suetonius in Tito cap. 6. *Eidem collega & in Tribunitia poteſtate, & in ſeptem Conſulatibus fuit.* Memores erant adhuc ejus in urbem ſuam adventus, quo die magnam lætitiam teſtati ſunt, ſi Joſepho fides de Bello Jud. lib. 7. cap. 14. ὁ δὲ τῶν Ἀντιοχέων δῆμος, ἐπεὶ παρόντα Τίτον ἐπύθοντο, μένειν μὲν ἐντὸς τειχῶν ὑπὸ χαρᾶς οὐχ ὑπέμενον. *Civitatis autem Antiochenſium populus, poſtquam Titum adventare cognovit, manere quidem intra mœnia præ gaudio non ſuſtinebat.* Caput turritum, urbium celebrium vulgò ſymbolum eſt, de quo dictum in Veſpaſiano.

Hic nummus minimi moduli, à Triſtano tom. 1. pag. 300. & à Patino pag. 150. vulgatus, obvius & tritus eſt.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

T. CAES. IMP. PONT. Caput Titi laureatum.
COL. ANT. *Colonia Antiochenſis.* Colonus agens boves, dextrâ vexillum gerit, in vertice nummi creſcens Luna.

Antiochia, urbs multiplex, ſed nulla alia præter Antiochiam Piſidiæ Coloniæ Titi tempore deducta erat, de qua Plinius lib. 5. cap. 27. *Inſidens verticem Piſidæ, quondam Solymi appellati; quorum Colonia Cæſarea, eadem Antiochia.* Nomen *Cæſareæ* eam vel à Julio, vel ab Auguſto conſtitutam denotare videtur. Colonus agens boves, & vexillum gerens, cives ex Urbe & ex Veteranis in eam tranſmiſſos indicat. Luna creſcens in nummi vertice ſpectat ad Deum Lunum, cujus erat

erat ſummus Antiochiæ Piſidiæ cultus, de quo Strabo lib. 12. p. 577. Ἦν δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερωσύνη τις Μηνὸς Ἀρκαίου, πλῆθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χωρίων ἱερῶν. *Fuit ibi etiam ſacerdotium Menſis Arcæi, multitudinem hierodulorum habens & ſacrorum locorum.* Non audiendus ergo P. Harduinus pag. 55. qui hunc nummum ad Antium Latii Coloniam revocat. Colonus ad originem indicandam ſignatur, dextrâ vexillum gerit, quod aræ imponebatur poſt ſacrificium, in quo vexillum Legionis deducendæ imponebatur, ita ut rectè Hyginus. *Multis Legionibus contigit bellum feliciter tranſigere, & ad laborioſam agriculturæ requiem, primo tyrocinii gradu pervenire: nam cum ſignis & aquilis, & primis ordinibus ac Tribunis deducebantur.*

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores reponendus.

CÆSAREA Palæſtina.

TITO FLAVIO VESPASIANO. Caput Titi laureatum.
COL. CAESARIA. LIB. ΦΛΑ. *Colonia Cæſaria Libera Flavia.* Caput muliebre turribus ornatum.

Cæſarea, urbs Palæſtinæ maritima, olim *Apollonia* Plinio, poſtea *Stratonis Pyrgos* Joſepho, tandem mutato nomine *Cæſarea* in honorem Auguſti ab Herode Judæorum Rege appellata eſt, ex eodem Hiſtorico Antiq. lib. 15. cap. 13. Τὸ πάλαι μὲν καλούμενον Στράτωνος Πύργον, Καισάρειαν δ' ὑπ' αὐτοῦ μετωνομασθέν. *Olim Stratonis Turrim dictam, ipſe Cæſaream appellavit.* Colonia facta eſt à Veſpaſiano, teſte Paulo lib. 2. de Cenſib. *Divus Veſpaſianus Cæſarienſes Colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici eſſent, ſed tributum his remiſit capitis. Sed Divus Titus etiam ſolum immune factum interpretatus eſt.* Unde Cæſarea beneficii memor, *Flaviæ* nomen accepit, & *Liberam* ſe in nummis inſcripſit. Caput muliebre, principum urbium ſymbolum eſt.

De litteris ΦΛΑ. quædam apud Antiquarios videtur controverſia. Ill. Spanhemius Diſſ. 9. pag. 784. noſtrum Titi ex Gaza Chriſtinæ Reginæ, quem contrectavimus, nummum vulgavit, & ad Cæſaream Palæſtinæ, liberam à Flaviis pronuntiatam, utroque cognomento hac epigraphe inſignem, pertinere retulit: at P. Harduinus pag. 48. ſupra Caracallæ nummum à Triſtano tom. 2. p. 168. prolatum, in quo corruptè legitur, COL. CAESAREA. EIN. ΑΛΦ. vocem EIN. interpretatus eſt, ANT. & nummum ad Cæſaream Antiochiam Piſidiæ revocavit; has verò litteras ΑΛΦ. ad æræ urbis an. 531. ob idque Spanhemium reprehendit, quod in Titi nummo voces ΦΛΑ. *Flavia* reddiderit. *Sed*, inquit, *neque illud* ΑΛΦ. *de Alphæa Diana accipi oportet, ut ipſe putat, nec de Flaviæ prænomine, ut alii volunt.* P. Harduini æra 531. in Titi nummo haud ſtare poteſt; anteverteret enim Alexandri M. in illas provincias expeditionem: adde quòd idem æræ annus in Tito, qui in Caracalla, eſſe nequit; ſed ad rem aliquo modo componendam, litteras ΦΛΑ. etſi idiomatis diverſi, in Tito *Flavia* interpretandas cum Ill. Spanhemio arbitramur. In Caracalla verò, ſeu potiùs in Elagabalo, ut annotavit P. Harduinus, æræ Cæſareæ Palæſtinæ, Aradiis, & Tripolitis ſimul convenire poteſt, ſed non Cæſareæ Antiochiæ Piſidiæ, cui perperam nummum, ut ſuo loco dicemus, tribuit.

Hic nummus minimi moduli, pro rariſſimo & elegantiſſimo habendus eſt.

STOBI.

T. IMPER. TR. POT. COS. VI. Caput Titi laureatum.
MVNIC. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata ſtans, dextrâ extensâ, lævâ haſtam.

Stobenſes Macedoniæ nummos ut Veſpaſiano, ita & Tito filio dedicarunt: hic verò in ejus Conſulatu VI. ſignatus eſt, quem ille cum patre VIII. geſſit, de quo Suetonius. *Eidem collega & in Tribunitia poteſtate & in ſeptem Conſulatibus fuit.* Hoc verò U.C. anno 830. nummi argentei & aurei tum patris Coſ. VIII. tum Titi Coſ. VI. cum colono boves agente, Colonias à Veſpaſiano & filio deductas arguunt. De Stobis & hoc templo in Veſpaſiano dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro raro & eleganti recenſendus.

T. CAESAR. IMP. DOMITIANVS CAESAR. Capita Titi laureati, & Domitiani ſine laurea, adverſa.

MVNICIP. STOBEN. *Municipium Stobenſium.* Templum cum figura, ut ſuprà.

T. VESPAS. DOM. CAES. Eadem capita adverſa.

MVN. STOB. *Municipium Stobenſium.* Templum idem ſine figura.

Stobenſes Flaviæ genti devoti, in his nummis Titum & Domitianum fratres exhibent, prior vivo patre, alter imperante Tito videtur ſignatus, uterque ad æternitatem Imperii, ſeu ad fratrum concordiam indicandam, etſi Suetonius Domitianum à ſtruendis Tito inſidiis nunquam deſiſtere tradiderit, ipſe nec occidere, neque ſeponere, ac ne in minore quidem honore illum habere ſuſtinuit; ſed ait in ejus vita cap. 9. *Nonnunquam ſecretò lacrymis & precibus orans, ut tandem mutuo erga ſe animo vellet eſſe.* Templum in quo nulla figura, idem videtur ac alterum, cùm ejuſdem fabricæ & idem columnarum ordo ſit.

Prior nummus ſecundi moduli, poſterior minimi, in muſeo noſtro uterque, inter elegantiſſimos computandus.

IMP. TITO. CAESARI. DIVI. VESPASIANI. F.
VESPASIANO. AVG. PONTIFICI. MAXIMO
TRIB. POT. X. IMP. XVII. COS. VIII. P. P.
PRINCIPI. SVO. S. P. Q. R.
QVOD. PRAECEPTIS. PATRIS. CONSILIISQVE. ET
AVSPICIS. GENTEM. IVDAEORVM. DOMVIT. ET
VRBEM. HIEROSOLYMAM. OMNIBVS. ANTE. SE
DVCIBVS. REGIBVS. GENTIBVSQVE. AVT. FRVSTRA
PETITAM. AVT. OMNINO. INTENTATAM. DELEVIT.

DOMI-

DOMITIANUS.

QUAMVIS Domitianus Imperium per quindecim annos tenuerit, nullas tamen Colonias ſeu ex plebe ſeu ex Veteranis ab eo deductas legimus; an revera nullæ ſint, an Hiſtoricorum incuriâ neglectæ, non conſtat: nummi verò, *Corinthum* ob accepta à Domitiano beneficia *Flaviæ* nomen ſumpſiſſe, nos edocent. Legionem unam nomine *Minerviam* ab eo conſtitutam auctor eſt Dio.

DOMITIANI *nummi primæ magnitudinis inter elegantiſſimos reponendi; ſecundæ & minimæ formæ, obvii & vulgares.*

ANTIOCHIA Syriæ.

CAESAR DOMIT. COS. II. Caput Domitiani laureatum.
ANTIOCHIA. Caput muliebre turritum.

Antiochenſes Flaviæ gentis ſtudioſiſſimi, tum Veſpaſiano, qui urbem, ex Chronico Alexandrino, *collapſam reſtituit*; tum Tito, qui, ex eodem, *in ea poſuit Cherubim ex ære, Seraphimque, Salomonis donum, quos in templo Hieroſolymitano ceperat*, nummos percuſſere: hunc verò Domitiano ipſi gratulantes ſignarunt, ob adeptum ſecundum Conſulatum, quem ille Veſpaſiani imperii anno quarto, & U. C. 826. cum Valerio Meſſalino geſſit. Caput turritum, ut in patre & fratre, ad indicandam urbem primariam validis mœnibus eſſe munitam.

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribitur.

BERYTUS.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
COL. FEL. BER. *Colonia Felix Berytus.* In aliis, COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Colonus agens boves.

Apud Berytum Phœniciæ convenerunt ii, qui Veſpaſianum Imperatorem contra Vitellium appellarunt; ibi de bello contra ipſum gerendo à Legionum Syriacarum Ducibus, & Judaïci exercitus Legatis actum eſt, ut tradit Tacitus Hiſtor. II. *Conſilium de ſumma rerum Beryti habitum, illuc Mucianus cum Legatis Tribuniſque, & ſplendidiſſimo quoque Centurionum ac militum venit.* Berytenſes ideo Flaviæ genti devoti nummum Domitiano ob expeditionem ejuſdem Germanicam, de qua Suetonius cap. 2. inquit: *Expeditionem quoque in Galliam Germaniaſque neque neceſſariam, & diſſuadentibus paternis amicis, inchoavit, tantùm ut fratri ſe & operibus & dignatione*

adæquaret. Ob id *Germanici* nomen in nummo præfert. Colonus agens boves, ad deductæ Coloniæ originem ſpectat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro numeratur.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
COL. PR. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Caput Serapidis cum calatho inſigne.

Ad Cæſaream Palæſtinæ pertinet nummus, quam Veſpaſianum Coloniam deduxiſſe in Tito diximus, unde illi *Flaviæ* cognomen. Sed cur *Prima* vocitetur P. Harduinus in Notis ad Plinium lib. 5. pag. 567. habet: *Prima vocatur, quòd primæ Legionis milites Colonos haberet.* Sed cùm Legio prima in Germania inferiore ab Auguſto conſtituta, in Italiam bello civili Vitelliano contra Othonem veniſſet, eadem deinde à Veſpaſiano devicta, per Illyricum diſperſa eſt; proindeque credibile non eſt, Veteranos illius à Veſpaſiano in Coloniam fuiſſe deductos, ſed potiùs Emeritos Legionum quæ in bello Judaïco cum eo militaverunt. Prima ergo *Cæſarea* dicta videtur; quòd illa metropolis ſeu caput Palæſtinæ ſit, ut innuit Tacitus hiſtor. lib. 2. *Haud dubia deſtinatione diſceſſere, Mucianus Antiochiam, Veſpaſianus Cæſaream; illa Syriæ, hæc Judææ caput eſt.*

Caput Serapidis in plurimis Cæſareæ nummis ipſius in ea cultum ab Ægyptiis conterminis acceptum forſan denotat; Serapidem verò Sinope Alexandriam Ptolemæi Soteris curâ advectum narrant Tacitus & Plutarchus. De illius autem calatho loquitur Macrobius Saturn. cap. 20. ubi Serapin non alium eſſe quàm Solem tradit. *Cujus*, inquit, *vertex inſignitus calatho, & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat; quia in eum omnia terrena redeunt, dum immiſſo calore recipiuntur.*

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

CORINTHUS.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GER. Caput Domitiani laureatum.
COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Pegaſus.

Nullos Corinthiorum nummos Veſpaſiano vel Tito percuſſos obſervavimus; an illi, quòd Achaiæ libertatem à Nerone conceſſam ipſe ſuſtulerit, indignati, Pauſanias in Achaicis pag. 429. Οὐεσπασιανοῦ γὰρ μετὰ Νέρωνα ἄρξαντος, ἐς ἐμφύλιον στάσιν προήχθησαν, καὶ σφᾶς ὑποτελεῖς τε αὖθις ὁ Οὐεσπασιανὸς εἶναι φόρων καὶ ἀκούειν ἐκέλευσεν ἡγεμόνος, ἀπομεμαθηκέναι φήσας τὴν ἐλευθερίαν τὸ Ἑλληνικόν. *Nam cùm Imperii gubernacula poſt Neronem Veſpaſianus teneret, is Græcos quaſi patrio morbo ſeditione laborantes, coercuit, & annuo vectigali impoſito, Romanis Magiſtratibus parere juſſit, quòd diceret, libertate uti Græcos jam didiciſſe.* Magnus verò nummorum numerus Domitiano percuſſus, libertatis reſtitutæ, aut vectigalis remiſſionis videtur index. De Pegaſo in Auguſti nummis dictum eſt; ille ad antiquitatem urbis indicandam ſignatus, utpote ad Bellerophontis filii Glauci Ephyræ quondam Regis tempora ſpectans.

Hic nummus minimæ formæ obvius eſt.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GER. Caput Domitiani laureatum.
COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Chimæra.

Chimæ-

Chimæram in memoriam Bellerophontis herois ſui in nummo, ad indicandam pariter urbis ſuæ antiquitatem, cuderunt Corinthii. Ille monſtrum hoc ex triplici forma Pegaſo inſidens interfecit. De Chimæra Lucretius de rerum natura lib. 5.

Qui fieri potuit, triplici cum corpore, ut una,
Prima leo, poſtrema draco, media ipſa Chimæra?

Chimæra verò, mons eſt Lyciæ ignivomus, in cujus cacumine leones habitant; in medio, ubi paſcuis abundat, capræ; in radicibus autem ſerpentes: hinc factus eſt locus fabulæ. Et quoniam Bellerophontes Glauci Ephyræ, ſeu Corinthi Regis filius, montem hunc habitabilem reddidit, Chimæram fingitur occidiſſe. Servius in Virgil. Æneid. 6.

Hic nummus minimi moduli inter raros collocatur.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. TR. P. Caput Domitiani laureatum.
COR. PERM. IMP. *Corinthi permiſſu Imperatoris.* In corona quercea.

Cudendæ monetæ facultas Corinthiis cum libertate provinciæ à Veſpaſiano videtur ablata, ſiquidem eam ipſis à Domitiano filio reſtitutam nummi ſignificent, & quidem ad ampliorem ipſorum nummorum magnitudinem, ſi conjecturæ locus, cùm pauci primæ magnitudinis antea percuſſi ſint: an ſub ipſius tantùm imperio conceſſa permiſſio ſit, Antiquariorum diſquiſitioni relinquimus, cùm in ſequentibus Auguſtis ad Gallienum uſque, etſi obvii ſint, non ampliùs obſerventur. Corona quercea ob cives à Domitiano ſervatos à Corinthiis dedicata eſt.

Hic nummus majoris formæ rariſſimus eſt.

IMP. CAESAR. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. Caput Domitiani laureatum.
PERM. IMP. GERM. *Permiſſu Imperatoris Germanici.* In corona ſpicea.

Corona ſpicea in nummo Domitiani à Corinthiis cuſa eſt, ipſi gratulantes, quòd ſummopere annonæ providerit: frequentes enim hujus Imperatoris nummi ſenatuſconſulto percuſſi cum epigraphe, ANNONA AVGVST. ſub diverſis typis, ille patrem imitatus, de quo narrat Tacitus hiſt. 4. *Tum celerrimas navium frumento onuſtas ſævo adhuc mari committit: quippe tanto diſcrimine urbs nutabat, ut decem haud amplius dierum frumentum in horreis fuerit, cùm à Veſpaſiano commeatus ſubvenere.* Cujus rei memor Domitianus, vites exſcindere juſſerat, ut frumentum ubique ſereretur; ut innuit Suetonius in ejus vita cap. 6. *Ob ſummam quondam ubertatem vini, frumenti verò inopiam, exiſtimans nimio vinearum ſtudio negligi arva, edixit, Ne quis in Italia novellaret.*

Hic nummus primæ magnitudinis eximiæ raritatis habendus.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. TR. P. Caput Domitiani laureatum.
PERM. IMP. *Permiſſu Imperatoris.* Neptunus inſidet ſcopulis, quibus dexterà innixus, pedibus Delphinum calcat, lævam extendens verſus mulierem ulnis puerulum complectentem

Neptunus ut tutelare Corinthi numen in eorum nummis exhibetur; in hoc Ino Athamantis infelix uxor, ulnis natum geſtans, & opem Neptuni implorans. Ad rem. Naſo, 4. Metam.

Sparſiſque fugit malè ſana capillis,
Teque ferens parvum nudis, Melicerta, lacertis.

Et, paucis interjectis:

Imminet æquoribus ſcopulus; pars ima cavatur
Fluctibus, & tectas defendit ab imbribus undas,
Summa rigent, frontemque in apertum porrigit æquor:
Occupat hunc (vires inſania fecerat) Ino,
Seque ſuper pontum, nullo tardante timore,
Mittit, onuſque ſuum.

Scopulus ille, uti dictum, petra Moluris eſt, juxta Pauſaniam, pag. 87. qui & ibi delphinis, Melicertam excipientis, meminit, præter Nonnum, 10. Dionyſiac. & Lucianum, in dialogis Marinis.

Hic nummus, majoris moduli, ſingularis eſt elegantiæ.

IMP. CAES. DOMITIANVS AVG. GERM. P. P. Caput Domitiani laureatum.
C. L. I. COR. PERM. IMP. *Colonia Laus Julia Corinthus, permiſſu Imperatoris.* Imperator in quadrigis, dextrâ ramum oleæ, ſiniſtrâ ſceptrum gerit.

Corinthii Domitianum triumphantem in nummis percuſſerunt, ad imitationem Senatus, qui ejuſmodi nummos ob duos triumphos ipſi decretos ſignavit. Illorum meminit Suetonius in ejus vita cap. 6. *De Cattis Daciſque poſt varia prælia duplicem triumphum egit.* Ad quem eorum pertineat hic nummus, incertum eſt: Romæ verò percuſſi priorem in ejus Conſulatu XI. anno Imperii 5. U. C. 839. alterum in XV. Conſulatu, Imperii 9. U. C. 843. aſſignant.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ rariſſimus eſt, ſecundæ à Patino in Suetonio pag. 432. vulgatus eſt.

IMP. CAES. DOMITIANVS AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
COL. IVL. FLAVIA. AVG. COR. *Colonia Julia Flavia Auguſta Corinthus.* Neptunus ſedens, dextrâ delphinum, ſin. tridentem.

Corinthus plurimis à Domitiano adſtricta beneficiis, aſſumpto *Flaviæ* cognomine, *Juliæ* nomen, quod à Julio Coloniæ fundatore acceperat, adjunxit, ſicque *Colonia Flavia Auguſta Corinthus* vocata eſt. Figura ſedens in averſa parte, Neptunus eſt, Tutelaris Corinthi Deus, non autem Jupiter, ut Com. Mediobarbus pag. 140. refert. Delphinus quem lævâ gerit, ſolemne Neptuni ſymbolum eſt, de quo Hyginus Poët. Aſtron lib. 2. *Qui Neptuno ſimulacrum faciunt, delphinum aut in manu, aut ſub pede ejus conſtituere videmus; quod Neptuno gratiſſimum eſſe arbitrantur.* Qua verò de cauſa Delphinus inter aſtra ſit collocatus, Eratoſthenes apud eundem Hyginum narrat.

Hic nummus minimi moduli inter rariſſimos numerandus.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. FLAV. AVG. COR. *Colonia Flavia Auguſta Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo decertans contra Chimæram.

Summæ Corinthiorum erga Domitianum adulationis eſt hic nummus: illi enim ſublato *Juliæ* fundatoris Coloniæ nomine, urbem ſuam à Domitiano privilegiis, immunitatibus & libertate donata, *Coloniam Flaviam Auguſtam* à Flavio Domitiano tanquam altero ejus fundatore nuncuparunt. Bellerophon ad antiquitatem urbis indicandam in nummo ſignatus eſt: idque obſervandum in Corinthiorum nummis, à Domitiano ad Gallienum uſque non ampliùs Duumvirorum nomina ſignari.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiſſimos reponendus.

P A T R Æ.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GER. TR. P. V. Caput Domitiani laureatum.

COL. A. A. PATRENS. *Colonia Aroe Auguſta Patrenſis.* In aliis voces LEG. XXII. additæ; Colonus agens boves.

Nulli Coloniæ Patrenſis Achaicæ urbis primariæ nummi Veſpaſiano & Tito ejus filio dicati, hactenus obſervati ſunt; an quod Veſpaſianus Græciæ libertatem ademerit, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 8. *Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samnum libertate ademptâ.... in provinciarum formam redegit.* Sed plurimi cum Domitiani effigie occurrunt, an quod provinciæ libertatem reſtituerit, aut plurima contulerit in urbem beneficia, quam Auguſtus libertate & plurimis præterea jam decoraverat honoribus, teſte Pauſania in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι. *Et ſolis certè Patrenſibus ex Achæis omnibus, ut ſua libertate uterentur conceſſit.* Unde illa memor, *Auguſtæ* nomen accepit. Colonus in hoc nummo, ad originem Coloniæ indicandam cuſus eſt; in aliis verò epigraphe LEG. XXII. Veteranos Legionis vigeſimæ ſecundæ, cognomine *Primigeniæ*, cum Colonis Romanis & aliarum urbium in eam tranſmiſſos arguit.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino pag. 163. vulgatus, frequens eſt; alii in quibus voces LEG. XXII. *rariſſimi ſunt.*

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. TR. P. V. Caput Domitiani laureatum.

COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis, vigeſima-ſecunda,* ſubauditur *Legio.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Hic nummus anno quinto Imperii Domitiani à Patrenſi Colonia percuſſus eſt, cùm de Cattis & Germanis triumphavit, in cujus victoriæ memoriam ſigna militaria Veteranorum ſymbolum potiùs quàm alium typum cælavit. Sed quia quamplurimi reperiuntur in Conſulatu v. nummi Domitiano dedicati, num ob libertatem toti Græciæ ab ipſo hoc anno reſtitutam, aut immunitates Coloniæ conceſſas, id factum fuerit, ſuſpicari quis poſſet. De Legione vigeſima-ſecunda in Claudio dictum eſt. Illa ab Auguſto in Ægypto collocata eſt, cujus veterani milites Patras Coloni deducti ſunt. In veteribus inſcriptionibus *Auguſta Pia Fidelis* nominatur, à Veſpaſiano ad bellum Judaïcum ducta; ideo Coloni ab ea originem ducentes, Domitiano forſan gratulati ſunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Columna Cochlidis, ſupra quam figura paludata coloſſica, dextrâ demiſsâ ſcipionem, ſiniſtrâ haſtam.

Adeò frequentes Achaiæ Coloniarum nummi in Domitiani honorem occurrunt, cum nec ejus patri nec fratri, ob libertatem forſan ab ipſis Græciæ ademptam, percuſſi ulli reperiantur, ut eandem à Domitiano ipſi redditam exiſtimemus, in cujus beneficii perenne monumentum Patrenſes columnam hanc egregia Domitiani in Germanos & Dacos facinora exhibentem erexerint. Amicus noſter illam Auguſto Coloniæ fundatori potiùs dicatam exiſtimat: verùm ſi res ita foret, idem certè columnæ typus vel in Claudii vel Neronis nummis hujus Coloniæ frequentiſſimis obſervaretur, Antiquariorum tamen diſquiſitioni ſententiam noſtram de reſtituta Achaiæ à Domitiano libertate ſubmittimus, plurima enim nummi, de quibus ſilent Hiſtorici, nos edocent.

Hic nummus mediæ formæ, à me ter obſervatus, & in Itiner. Cl. Weheler Eq. Angli vulgatus, inter elegantiſſimos reponendus.

IMP. CAES. DOM. AVG. GER..... Caput Domitiani laureatum.

GEN. COL. A. A. PATREN. *Genio Coloniæ Auguſtæ Aroe Patrenſis.* Genius nudus ſtans cum ſtrophio, dextrâ pateram ſuper ara, lævâ cornucopiæ.

Genius, ex Varrone & Feſto, ab antiquis pro Deo qui vim haberet omnium rerum gignendarum, colebatur; ideo illi cornucopiæ datur, ipſique ſacra fiebat mero, quare ille ex patera vinum ſupra aram effundens depingitur. Alii Genium eſſe putaverunt uniuſcujuſque loci Deum: ita Patrenſes Genium in nummis exhibuerunt, eum ut Tutelarem Coloniæ Deum colentes, forſan Domitiano de Colonia benemerito adulantes, cum Coloniæ Genium appellarunt, ut alterum Deum Tutelarem, cùm jam ille apud Suetonium in ejus vita cap. 13. Deus appellari vellet. *Pari arrogantiâ cum Procuratorum ſuorum nomine formalem dictaret epiſtolam, ſic cœpit: Dominus & Deus noſter ſic fieri jubet.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, mutilus à Patino pag. 163. *ſub Genio Col. Antiochenſis vulgatus, inter raros adſcribitur.*

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. PATR. NEPTVNO. *Colonia Patrenſis, Neptuno.* Neptunus ſtans nudus, pede ſaxo impoſito, dextrâ delphinum, lævâ tridentem gerit.

Urbes maritimæ Neptunum ut maris Deum præcipuè coluerunt, quem idcirco Patrenſes apud Pauſaniam, Πελαγαῖον & Ἀσφαλιαῖον, *Pelagæum & Aſphalieum* ſeu Tutelarem appellarunt. Huic templum erexerunt juxta portum, ut ipſe tradit in Achaicis pag. 438. Πρὸς δὲ τῷ λιμένι Ποσειδῶνός τε ναὸς καὶ ἄγαλμά ἐστιν ὀρθὸν λίθου. *Proximè ad portum Neptuni ædes eſt, cum ſigno marmoreo, cujus rectus eſt ſtatus.* Tridentem pro ſceptro gerit, & delphinus ipſi gratus, ejus eſt, ut Jovi aquila, ſymbolum. Populi præcipua in nummis exhibere numina ſoliti erant, ideo Patrenſes Neptunum in ſuis percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 163. *vulgatus, inter raros collocatur.*

IMP. CAES. DOMIT. GERM. AVG. Caput Domitiani laureatum.

DIANA LAPHR. *Diana Laphria.* Diana venatricis habitu ſtans, dextrâ ad latus oppoſitâ, ſiniſtrâ arcui innixa; in aliis canis & arula.

Dianam cognomine Laphriam, à Patrenſibus cultam, in Nerone diximus; ſignum ejus erat venatricis habitu, ut refert Pauſanias in Achaicis pag. 433. Τὸ μὲν δὴ σχῆμα τοῦ ἀγάλματος, θηρεύουσά ἐστιν, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ πεποιημένον. *Præfert ſignum venatricis habitum, ex ebore verò & auro eſt fabricatum.* Dianæ anniverſarium ſacrum patrio ritu, cujus deſcriptionem loco citato videre eſt, Patrenſes faciebant. Illa ſub diverſo cognomine eadem quæ Venatrix Smyrnæ, ut in nummis viſitur, ut ait idem Pauſanias in Meſſenicis pag. 275. Τὸ μὲν δὴ τῆς Λαφρίας ἀφίκετο ὄνομα ἐς τε Μεσσηνίους καὶ ἐς Πατρεῖς Ἀχαιῶν μόνους. Ἐφεσίαν δὲ Ἄρτεμιν πόλεις τε ὀνομάζουσιν αἱ πᾶσαι. *Et tunc quidem Meſſenii, & ex Achæis Patrenſes duntaxat Laphriæ nomen uſurparunt: Epheſiam quidem Dianam urbes propè cunctæ eodem celebrant cognomine.*

Hic nummus ſecundi moduli inter raros adſcribendus.

P H I L I P P I.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XIII. Caput Domitiani laureatum.

COL. IVL. AVG. PHILIPP. *Colonia Julia Auguſta Philippenſis.* Dux figuræ baſi impoſitæ, quarum altera muliebris, virili alteri paludatæ coronam imponit.

Philippenſes Macedoniæ nummos ut Veſpaſiano, ſic Domitiano cum eodem typo percuſſerunt, cùm ille Conſulatum XIII. & Tribunitiam poteſtatem V. ageret, in qua de Cattis & Germanis triumphavit, ipſi haud dubiè eam ob rem gratulantes; ſed Auguſti Principis erga ſe munificentiſſimi ſtatuam ut rem aliis Imperatoribus qui ab illo Auguſti nomen acceperunt, gratam exhibere videntur: ab Auguſto enim Philippenſis Colonia juris Italici facta eſt, cujus meminit Celſus lib. 25. Digeſt. *Colonia Philippenſis juris Italici eſt.*

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 163. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

S T O B I.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

MVNICIP. STOBENS. *Municipium Stobenſium.* Templum quatuor columnarum, in cujus medio figura paludata ſtans.

Stobi, urbs Pelagoniæ regionis in Macedonia eſt, cujus meminit Livius Decad 4. lib. 3. *Circa Stobos Pelagoniæ improvisò hoſtes oppreſſit.* Stobenſes verò Flaviæ genti ſtudioſiſſimi videntur, quippe Veſpaſiano patri, Tito, & Domitiano nummos percuſſerunt. Templum Auguſto dicatum potiùs quàm Veſpaſiano arbitramur, cùm plurimæ illi per omnes provincias erectæ ſint ædes, apud Hiſtoricos; huic verò ſeu Flaviæ genti à Domitiano, apud Suetonium in ejus vita cap. 5. Romæ unicum extructum ſit: *Novam autem excitavit ædem in Capitolio, Cuſtodi Jovi, & Forum quod nunc Nerva vocatur. Item Flaviæ templum gentis.*

Hic nummus mediæ formæ inter rariores collocandus.

IMP. DOMITIANVS VESP.
CAES. AVG. GERM. P. M.
OPVS. PATERN. NEQVITIA
PVBLICANOR. INFECTVM
EA. GENTE. MALE. MVLCTATA
ET. OMNI. IN. POSTERVM
MVNERE. PVBLICO. PRIV.
CONFICI. IVSSIT.

Emeritæ apud Grut. 155. 1.

N E R V A.

BReve Imperii Nervæ tempus, & quidem proceſſoſum, ad Colonias deducendas haud opportunum fuiſſe videtur; illum tamen narrat Frontinus Verulæ in Latio Coloniæ agrum limitibus Gracchanis in nominibus aſſignatum, Colonis reddidiſſe.

NERVÆ *nummi eximiæ raritatis & elegantiæ ſunt; primæ formæ, hactenus non obſervantur.*

B E R Y T U S.

NERVA. CAES. AVG. Caput Nervæ laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Colonus agens boves.

Berytenſes Phœniciæ inter Colonos Romani Imperii Nervæ primi nummos dedicarunt, ipſi gratulantes, quòd extincto crudeli Imperatore, bonus gubernacula ſuſceperit: nam, ut inquit Eutropius lib. 8. *Reſpublica ad proſperrimum ſtatum rediit, bonis Principibus ingenti felicitate commiſſa: Domitiano enim exitiali tyranno Nerva ſucceſſit; vir in privata vita moderatus & ſtrenuus, nobilitatis mediæ, qui ſenex Imperator factus, æquiſſimum ſe præbuit; magis adhuc populis Trajani adoptione gratus.* Colonus, ad originem deductæ Coloniæ indicandam ſignatus eſt.

Hic nummus mediæ formæ inter rariſſimos reponendus.

C A S S A N D R I A.

IMP. NER. CAES. AVG. Caput Nervæ laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDREN. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis.

Caſſandria Macedoniæ urbs eſt, de qua in Claudio, Nerone, & Veſpaſiano dictum eſt, ejus etiam meminit Juſtinus lib. 24. *ultrò virum in urbem ſuam Caſſandream invitat.* Caſſandrenſes Nervæ gratulabundi, nummos percuſſerunt, quod Imperator eſſet electus Domitiano occiſo, qui, ut refert Eutropius lib. 7. *Ad ingentia vitia progreſſus, libidinis, iracundiæ, crudelitatis, avaritiæ, tantum in ſe odium concitavit, ut merita & patris & fratris aboleret.* Frequens eſt in Caſſandrenſium nummo Ammonis caput, cujus ex Ægypto cultus in Græciam allatus eſt; ille enim pro Jove in Libya habebatur, de quo Lucanus l. 3.

Pro Jove te Libyes coluerunt corniger Ammon.

Monendus interim Lector, ne nummum Nervæ apud Erizzum pag. 170. cum epigraphe COL. IVL. COSSA, & Ammonis capite, ad Coſſam Hetruriæ revocet, ille eſt noſter Caſſandrenſis, in quo vox AVG. excæſa eſt, & COSSA pro CASSANDR. perperam legit Antiquarius, quem errorem hauſit Occo pag. 189. & ab eo Triſtanus tom. 1. pag. 365. ab hoc Comes Mediobarbus pag. 146. ut & nuper P. Harduinus pag. 127.

Hic nummus minimi moduli inter elegantiores numeratur.

PATRÆ.

IMP. NERVA AVGVST. Caput Nervæ laureatum.

COL. A. A. PATRENS. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Colonus agens bovem & vaccam; lævâ vexillum.

De Colonia Patrenſi ab Auguſto deducta nobis frequens eſt mentio, cui multa ille beneficia contulit, teſte Pauſania in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέρους Ἀχαιῶν μόνους τοὺς Πατρεῦσιν εἶναι. ἔδωκε δὲ καὶ ἐς τὰ ἄλλα γέρα σφίσιν, ὁπόσα τοῖς ἀποίκοις νέμειν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσι. *Et ſolis certè Patrenſibus ex Achæis omnibus, ut ſua libertate uterentur conceſſit; atque alia in eam civitatem beneficia contulit, quibus à ſe deductas Colonias Romani afficere conſueverunt.* Coloniæ autem Romanæ ſub initium cujuſque Imperatoris, ut eorum benevolentiam ſibi conciliarent, ipſis nummos immunitatum ſuarum conſervandarum gratiâ offerre ſolebant, quam ob rem Caſſandrenſes Nervæ ſuos cum deductionis ſymbolo exhibent.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt.

IMP. NERVAE. CAESARI. AVG.
PONTIFICI.
MAX. TRIBVNIC. POTEST. COS. III.
P. P. FORO. CL. CENTRON.

Ex Sponio Miſcell. pag. 185.

TRAJANUS.

Licet nulli Coloniarum quas deduxit Trajanus, nummi in tota hac Imperatorum ſerie hactenus reperti ſint; quia tamen ex terræ viſceribus plurimi quotidie eruuntur, occurrere poterunt nonnulli, qui Colonias aut ab Hiſtoricis aut in marmoribus expreſſas, ab ipſo conſtitutas exhibeant, en earum, quæ nobis ſuperſunt, nomina, *Apulenſis*, Ciernenſium, *Napocenſis*, & *Paraliſenſium* in Dacia, *Ulpia Tamucas* in Numidia, *Ulpia Trajana* in Gallia Belgica, *Ulpia Trajana Hadrumetina* in Byzacena Africæ provinciæ, *Ulpia Trajana Zarmis-Ægethuſa* in Dacia. Duas etiam Legiones inſtituit, II. *Trajanam Fortem* in Ægypto hiemantem, alteram XXX. *Ulpiam* in Germania: Trajanus enim inter cæteros Imperatores Romani Imperii limites longiſſimè propagavit.

Trajani *nummi primæ magnitudinis, rariſſimi & elegantiſſimi habendi ſunt; mediæ & minimæ, obvii & frequentes.*

BERYTUS.

IMP. CAES. NER. TRAIAN. AVG. GERM. Caput Trajani laureatum.
COL. BER. *Colonia Berytus* aut *Berytenſis.* Neptunus ſtans hìc nudus, in aliis cum ſtrophio, dextrâ delphinum, lævâ tridentem gerit, pede ſupra proram, in aliis ſupra ſaxum impoſito.

Berytenſes Phœniciæ Trajano nummos paulò poſt ejus adoptionem, & ante Dacicam expeditionem, cùm Germanici tantùm nomen haberet, gratulantes percuſſerunt. Neptunus, de quo in Auguſto pag. II. dictum eſt, ut Tutelare Coloniæ Numen in eo ſignatum eſt; ille tridentem pro ſceptro gerit, unde apud Ovid. Met. II.

Quumque tridentigero humidi genitore profundi.

Palæphatus de fab. narrat. ait illum tridentem ferre, quòd aquarum natura triplici virtute fungatur, id eſt liquida, fœcunda, & potabili.

Hic nummus minimi moduli, frequens & obvius eſt.

IMP. CAES. NER. TRAIAN. AVG. GERM. DAC. COS. VI. Caput Trajani laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* In aliis, COL. BER. diverſæ ſunt epigraphæ. Colonus agens boves.

Hic nummus in Conſulatu VI. Trajani à Berytenſibus percuſſus eſt, cùm ille in Syriam bellum contra Parthos geſturus venit; hunc verò Conſulatum iniit anno U. C 867. CHr. 114. cum Vergiliano Pedone, qui Antiochiæ, poſtquam Trajanus ex Armenia victor rediiſſet, terræ motu extinctus eſt, ut ex Dione novimus lib. 68. pag. ἐν οἷς καὶ ὁ Πέδων ὁ ὕπατος ἐφθάρη, [illegible] *In eorum numero fuit Pedo Conſul, qui ſtatim mortuus eſt.* Berytenſes Trajano de Armenia capta gratulan-

gratulantes, nummos ei dedicarunt · ipſi verò cùm ſe primis Imperii temporibus Colonos fuiſſe deductos gloriarentur, Coloniæ conſtitutæ typum in nummis plerumque exhibuerunt.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ, à Patino pag. 179. vulgatus, obvius eſt.

IMP. CAES. TRAIANO. AVG. COS. VI. Caput Trajani laureatum.
COL. BER. *Colonia Berytus.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

En alter Coloniæ Berytenſis deductionis ſeu potiùs ſupplementi typus, ut in Auguſto pag. 11. diximus, eodem Conſulatus Trajani VI. tempore quo ſuperior nummus, in ejus honorem cuſus eſt: nam cùm Berytenſes à Julio Cæſare Coloni conſtituti fuiſſent, in eorum urbem Legionum V. Macedonicæ & VIII. Auguſtæ Veterani ad Coloniæ ſupplementum ab Auguſto tranſmiſſi ſunt, in cujus rei memoriam ipſi duas aquilas legionarias, ad indicandas duas illas Legiones, in nummis exhibent. Sed cur in illis modò colonus, modò aquilæ ſignantur, id auctoritate Magiſtratuum, qui à civibus in Coloniam deductis, aut qui ab illis Veteranis in ſupplementum traductis originem trahunt, fieri exiſtimamus.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 179. nec rarus nec obvius eſt.

IMP. CAES. NER. TRAIANO. OP. AVG. GER. DAC. ..... Caput Trajani laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Mulier ſeminuda & turrita in templo tetraſtylo, dextrâ baculum in crucem efformatum, lævâ cornucopiæ, ad ſiniſtras icuncula alata columnæ impoſita ei coronam porrigit.

Berytenſes in ſuperioribus Trajani nummis typos ad Coloniæ fundationem ſpectantes exhibuerunt; in hoc tutelarem Deam Aſtarten ſub Genii figura ex templo ipſi condito ſignant: caput ejus, quale urbis Genio familiare, turritum eſt, cui cornucopiæ, ut gignendarum rerum vim habenti tribuunt. Aſtarten verò Syrorum Deam (nam alii Atergatim, alii Decerto nominatam volunt) Cicero 3. de nat. Deor. fuiſſe exiſtimat, cui hæc figura ſatis convenire videtur, cui an Cupido alatus, vel Victoria, coronam porrigit, videant Antiquarii.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. CAE. NER. TRA. AVG. GER. P. M. TR. P. COS. II. P. P. Caput Trajani laureatum.
COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREN. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarenſis.* Victoria ſtans, dextrâ coronam, ſiniſtrâ palmam.

Cæſarea Palæſtinæ, priùs Stratonis Pyrgos; ab Herode Judæorum Rege in Auguſti honorem dicta eſt, qui eam ædificiis plurimis ornavit, quaſi eam condidiſſet, ut innuere videtur Amm. Marcellinus l. 14. *Cæſaream, quam ad honorem Octaviani Principis exædificavit Herodes.* Illa nummum Trajano cum victoriæ ſignò percuſſit ob Germaniæ victorias, propterea quod ei Germa-

nici nomen delatum eſt, cum Romam anno Imperii ſui 2. rediiſſet. Victoriæ pennas addunt & palmam, ut ex Claudiano de laudibus Stiliconis liquet.

Ipſa duci ſacras victoria panderet alas.
Et palma viridi gaudens.

Hic nummus minimi moduli pro raro numeratur.

IMP. CAES. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESARENSIS. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarenſis.* Figura togata ſtans ſacrificat ſuper tripodem, lævâ cornucopiæ.

Alter eſt Cæſareæ Palæſtinæ nummus in Trajani honorem, ſed diverſo tempore cuſus, ſi verò conjecturæ locus, cùm ille in Syriam venit, quod indicat *Dacici* cognomen, & ſacrificantis habitus; nam etſi aperto capite ſacra faciat, rectè id tanquam Imperator & non Pontifex Maximus exequi potuit, ut notat Cl. Raph. Fabrettus de Col. Traj. cap. 6. pag. 169. imò à Cæſarenſibus tanquam urbis Genius depictus eſt. Cornucopiæ ejus Dei ſymbolum gerit. De vana urbium erga Imperatores adulatione, aliàs dictum eſt, qui eos urbis ſuæ Genios tanquam tutelares Deos pro vel minimo beneficio nominabant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, mihi dono datus à D. Ricaut Juniore cive Maſſilienſi, inter rariores adſcribendus.

DEULTON.

IMP. CAE. NER. TRA. AVG. GER. P. M. TR. P. COS. III. P. P. Caput Trajani laureatum.

C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton.* Caput bovis.

Deulton urbs Traciæ, Colonia à Veſpaſiano deducta eſt, ut Flaviæ & Pacenſis nomina illi ab eo indita arguunt, illud nomen gentis ſuæ, alterum ob ſingularem erga Deam Pacem ejus cultum: Pax enim Græcis εἰρήνη, Dea ab antiquis habita eſt, teſte Juvenali.

Ut colitur Pax, atque Fides.

Veſpaſianus Romæ templum Pacis magnificentiſſimum, foro proximum, à Claudio inchoatum conſtruxit. Ab eo Veteranos Deulton deductos innuit Plin. lib. 4. cap. 11. *Deulton, cum ſtagno quod nunc Deulton, Veteranorum.* Huic nomen Pacenſis, non *Paciferæ*, nec *Pacificæ*, ut quidam putarunt Antiquarii, eſſe monuit P. Harduinus pag. 137. Caput bovis, ſacrificium aut votum pro Trajano indicat: in templis enim boum capita appendere ſolebant. Vide Patinum p. 222. forſan pro ejus in Dacos expeditione, quam in hoc tertio Conſulatu aſſignat Com. Mediobarbus pag. 140. eam tamen quarto tantùm Conſulatu ſuſcepiſſe videtur.

Hic nummus tertii moduli pro raro notandus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. NER. TRAIANVS AVG. GERM. in aliis IMP. CAES. TRAIAN. AVG. COS. VI Caput laureatum.

COL. PTOL *Colonia Ptolemais.* Mulier velata & turrita, montibus inſidens, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvium brachiis expanſis.

Pro-

Ptolemaidenſes Phœniciæ, de quibus in Claudio & in Nerone dictum eſt, nummos Trajano, cùm Imperium eſſet adeptus, quòd *Germanici* nomen arguit, modo in Syria ad bellum Parthicum properanti, quod Coſ. VI. denotat, percuſſerunt. In utroque Genius urbis eſt; turri ornatur, ut hæc muris fortibus cincta; ſcopulis inſidet, ut montibus ex parte terræ undique circumdata; dextrâ ſpicas gerit, ut iis abundans: in magno enim campo ſita eſt; pede fluvium Beleum calcat, ut ipſi proxima, quæ omnia apud Joſephum lib. de bell. Jud. 2. cap. 17. videre eſt. Πρώτη ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος καὶ τὸ μέγα πεδίον ἐκπεπλῆ, περιέχεται δὲ ὄρεσι..... ἐκ δὲ ἄστεως ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος Βήλεος ποταμὸς παραρρεῖ παντάπασιν ὀλίγος. *Eſt autem hæc civitas Galilææ littoralis in magno campo ſita, circumdatur autem montibus.... Ab ea autem urbe diſtans duobus ſtadiis præterlabitur fluvius: quem vocant Beleum, exiguus prorſus.*

Uterque nummus ſecundæ magnitudinis inter raros adſcribendus.

S T O B I.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM..... Caput Trajani laureatum.

MVNICIP. STOBENSIVM. Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata ſtans, ſiniſtra haſtam.

Stobenſes Pelagiæ regionis in Macedonia, de quibus in Veſpaſiano, Tito & Domitiano dictum eſt, nummos Trajano in obſequii monumentum dedicant. Is Princeps ab omnibus deſideratus eſt, &, ut narrat Eutropius lib. 8 *Per orbem terrarum Deo proximus, nihil non venerationis meruit & vivus & mortuus.* Stobenſes in averſa nummi parte templum Auguſto dicatum cuderunt, forſan ut duos Imperatores, quorum memoria apud poſteros grata erat futura, exhiberent; quippe idem auctor ſub Imp. Valente refert loco laudato. *Hujus tantum memoriæ delatum eſt, ut uſque ad noſtram ætatem non aliud in Senatu Principibus acclametur: Niſi felicior Auguſto, melior Trajano.* Adolphus Occo figuram paludatam, Palladem eſſe exiſtimavit, ſed conſtanter hæc figura ſine galea, ſed paludata, in Veſpaſiano cum eodem templo, ut in hoc nummo, conſpicitur. Ille in detrito nummo pag. 194. SIDOBENSIVM aut SIOBENSIVM legit, Triſtanus ex eo tom. I. pag. 401. SINOPENSIVM auguratus eſt, Comes Mediobarbus pag. 163. & Triſtani SINOPENSIVM, & veram STOBENSIVM epigraphen profert.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro ponendus.

T R O A S.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Caput turritum, pone quod vexillum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Helleſponto adjacens, paucis milliaribus à Trojæ antiquæ ruderibus extructa, ab Alexandro M. dicta *Alexandria*, ab Auguſto Colonia deducta eſt, ut ex Strabone liquet lib. 13. pag 593. Καὶ δὴ Ἀλεξάνδρεια καὶ διαμεμένηκε, καὶ ηὔξηται, νυνὶ δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. *Et quidem hæc Alexandrea duravit & crevit, nunc etiam Romanorum Coloniam excepit.* Nomen *Dacici* nummum à Troadenſibus Trajano, ob Daciam Imperio Romano acquiſitam gratulantibus percuſſum indicat. Caput turritum, urbem mœnibus circundatam arguit; vexillum ad Legionis Veteranos in eam tranſmiſſos ſpectat. In Goltzii Theſauro vigeſima prima eſt; ſed cùm nulla hujus nominis in provinciis ab Auguſto conſtituta ſit, ideo non omnino huic Antiquario fides adhibenda.

Hic nummus minimæ formæ inter raros computatur.

nici nomen delatum eſt, cum Romam anno Imperii ſui 2. rediiſſet. Victoriæ pennas addunt & palmam, ut ex Claudiano de laudibus Stiliconis liquet.

Ipſa duci ſacras victoria panderet alas.
Et palma viridi gaudens.

Hic nummus minimi moduli pro raro numeratur.

IMP. CAES. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.
COL. PRIMA. FL. AVG. CAESARENSIS. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarenſis.* Figura togata ſtans ſacrificat ſuper tripodem, lævâ cornucopiæ.

Alter eſt Cæſareæ Palæſtinæ nummus in Trajani honorem, ſed diverſo tempore cuſus, ſi verò conjecturæ locus, cùm ille in Syriam venit, quod indicat *Dacici* cognomen, & ſacrificantis habitus; nam etſi aperto capite ſacra faciat, rectè id tanquam Imperator & non Pontifex Maximus exequi potuit, ut notat Cl. Raph. Fabrettus de Col. Traj. cap. 6. pag. 169. imò à Cæſarenſibus tanquam urbis Genius depictus eſt. Cornucopiæ ejus Dei ſymbolum gerit. De vana urbium erga Imperatores adulatione, aliàs dictum eſt, qui eos urbis ſuæ Genios tanquam tutelares Deos pro vel minimo beneficio nominabant.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, mihi dono datus à D. Ricaut Juniore cive Maſſilienſi, inter rariores adſcribendus.

DEULTON.

IMP. CAE. NER. TRA. AVG. GER. P. M. TR. P. COS. III. P. P. Caput Trajani laureatum.
C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacenſis Deulton.* Caput bovis.

Deulton urbs Traciæ, Colonia à Veſpaſiano deducta eſt, ut Flaviæ & Pacenſis nomina illi ab eo indita arguunt, illud nomen gentis ſuæ, alterum ob ſingularem erga Deam Pacem ejus cultum: Pax enim Græcis εἰρήνη, Dea ab antiquis habita eſt, teſte Juvenali.

Ut colitur Pax, atque Fides.

Veſpaſianus Romæ templum Pacis magnificentiſſimum, foro proximum, à Claudio inchoatum conſtruxit. Ab eo Veteranos Deulton deductos innuit Plin. lib. 4. cap. 11. *Deulton, cum ſtagno quod nunc Deulton, Veteranorum.* Huic nomen Pacenſis, non *Paciferæ*, nec *Pacificæ*, ut quidam putarunt Antiquarii, eſſe monuit P. Harduinus pag. 137. Caput bovis, ſacrificium aut votum pro Trajano indicat: in templis enim boum capita appendere ſolebant. Vide Patinum p. 222. forſan pro ejus in Dacos expeditione, quam in hoc tertio Conſulatu aſſignat Com. Mediobarbus pag. 140. eam tamen quarto tantùm Conſulatu ſuſcepiſſe videtur.

Hic nummus tertii moduli pro raro notandus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. NER. TRAIANVS AVG. GERM. in aliis IMP. CAES. TRAIAN. AVG. COS. VI. Caput laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Mulier velata & turrita, montibus inſidens, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvium brachiis expanſis.

Pro-

Ptolemaidenſes Phœniciæ, de quibus in Claudio & in Nerone dictum eſt, nummos Trajano, cum Imperium eſſet adeptus, quòd *Germanici* nomen arguit, modò in Syria ad bellum Parthicum properanti, quod Coſ. VI. denotat, percuſſerunt. In utroque Genius urbis eſt; turri ornatur, ut hæc muris fortibus cincta; ſcopulis inſidet, ut montibus ex parte terræ undique circumdata; dextrâ ſpicas gerit, ut iis abundans: in magno enim campo ſita eſt; pede fluvium Beleum calcat, ut ipſi proxima, quæ omnia apud Joſephum lib. de bell. Jud. 2. cap. 17 videre eſt. Πρόκειται ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος καὶ τὸ μέγα πεδίον κατεσμένη, περιέχεται δ᾽ ὄρεσιν..... ὃ δ᾽ ἄπωθεν ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος Βήλεος ποταμὸς παραῤῥεῖ παντάπασιν ὀλίγος. *Eſt autem hæc civitas Galileæ littoralis in magno campo ſita, circumdatur autem montibus.... Ab ea autem urbe diſtans duobus ſtadiis præterlabitur fluvius: quem vocant Beleum, exiguus prorſus.*

Uterque nummus ſecundæ magnitudinis inter raros adſcribendus.

STOBI.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM...... Caput Trajani laureatum.

MVNICIP. STOBENSIVM. Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata ſtans; ſiniſtra haſtam.

Stobenſes Pelagiæ regionis in Macedonia, de quibus in Veſpaſiano, Tito & Domitiano dictum eſt, nummos Trajano in obſequii monumentum dedicant. Is Princeps ab omnibus deſideratus eſt, &, ut narrat Eutropius lib. 8 *Per orbem terrarum Deo proximus, nihil non venerationis meruit & vivus & mortuus.* Stobenſes in averſa nummi parte templum Auguſto dicatum cuderunt, forſan ut duos Imperatores, quorum memoria apud poſteros grata erat futura, exhiberent; quippe idem auctor ſub Imp. Valente refert loco laudato. *Hujus tantum memoriæ delatum eſt, ut uſque ad noſtram ætatem non aliud in Senatu Principibus acclametur: Niſi felicior Auguſto, melior Trajano.* Adolphus Occo figuram paludatam, Palladem eſſe exiſtimavit, ſed conſtanter hæc figura ſine galea, ſed paludata, in Veſpaſiano cum eodem templo, ut in hoc nummo, conſpicitur. Ille in detrito nummo pag. 194. SIDOBENSIVM aut SIOBENSIVM legit, Triſtanus ex eo tom. I. pag. 401. SINOPENSIVM auguratus eſt, Comes Mediobarbus pag. 163. & Triſtani SINOPENSIVM, & veram STOBENSIVM epigraphen profert.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro ponendus.

TROAS.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Caput turritum, pone quod vexillum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Helleſponto adjacens, paucis milliaribus à Trojæ antiquæ ruderibus extructa, ab Alexandro M. dicta *Alexandria*, ab Auguſto Colonia deducta eſt, ut ex Strabone liquet lib. 13. pag 593. Καὶ δὴ Ἀλεξάνδρεια καὶ διαμεμένηκε, καὶ ηὔξηται, νῦν δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. *Et quidem hæc Alexandrea duravit & crevit, nunc etiam Romanorum Coloniam excepit.* Nomen *Dacici* nummum à Troadenſibus Trajano, ob Daciam Imperio Romano acquiſitam gratulantibus percuſſum indicat. Caput turritum, urbem mœnibus circundatam arguit; vexillum ad Legionis Veteranos in eam tranſmiſſos ſpectat. In Goltzii Theſauro vigeſima prima eſt; ſed cùm nulla hujus nominis in provinciis ab Auguſto conſtituta ſit, ideo non omnino huic Antiquario fides adhibenda.

Hic nummus minimæ formæ inter raros computatur.

IMP. NER. TRAIAN. GERM. OAC. Caput Trajani laureatum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Lupa cum pueruлis.

Cùm plurimos Troadenſium nummos Trojano dicatos obſervemus, ſicut & plurimarum Aſiæ Minoris urbium, nobis conjecturæ locus eſt, ipſum urbem Troadem in memoriam Trojæ antiquæ, ex qua Romanos originem habere decantatum eſt, in Syriam profecturum adiiſſe, cùm Aſiam eum peragraſſe novimus apud Dionem lib. 68. pag. 778. Καὶ διὰ τῦτ' ἐπειδὰν εἰς τὴν Συρίαν ἔλθῃ πάντα τὰ προσήκοντα ποιεῖν. Καὶ οὕτω διανύσας ὤν, ἐπί τε τῆς Ἀσίας χαὶ ἐπὶ Κιλικίας, τῶν τε ἐχομένων ἐθνῶν, ἐς Σελεύκειαν ἀφικόμενος. *Ideoque ſe poſtquam in Syriam veniſſet, facturum omnia, cùm fieri par eſſet. In hac ſententia perſiſtens, Aſiam Ciliciamque finitimis cum provinciis peragravit, ad Seleuciam adpulit.* Lupa cum puerulis plerumque in Coloniarum Romanarum nummis ſignatur, tanquam ad Romæ originem ſpectans.

Hic nummus minimi moduli pro raro computatur.

PLOTINAE. AVG. CONIVGI. AVG.	IMP. CAESARI. DIVI. NERVAE. F. MERVAE TRAIANO OPTIMO AVG. GERMANIC. DACICO. PONT. MAX. TR. POT. XVIII. IMP. VIII. COS. VI. P. P. PROVIDENTISSIMO PRINCIPI SENATVS. P. Q. R. QVOD ACCESSVM ITALIAE. HOC. ETIAM. ADDITO. EX. PECVNIA. SVA PORTV. TVTIOREM. NAVIGANTIBVS. REDDIDERIT.	DIVAE MARCIANAE AVG. SORORI. AVG.

Exſcripſi Anconæ in portu ad arcum Trajani.

P L O T I N A.

Plotinæ nummi ex minima forma hactenus obſervati, eximiæ raritatis ſunt.

C A S S A N D R I A.

PLOTINA AVGVSTA. Caput Plotinæ.
COL. IVL. AVG. CASSANDREN. *Colonia Julia Auguſta Caſſandrenſis.* Caput Jovis Ammonis.

Caſſandria, urbs Macedoniæ, de qua ſæpius dictum eſt; Plotinam venerata, ei nummos ſuos dedicat. De Plotina hæc habet Dio lib 68. p. 771. Καὶ οὕτω γε ἑαυτὴν διὰ πάσης τῆς ἀρχῆς διήγαγεν, ὥστε μηδεμίαν ἐπηγορίαν σχεῖν. *Ea quidem ſic ſe geſſit in principatu, ut juſta reprehenſione caruerit.* Cur Jupiter Ammon in Caſſandriæ nummis percuſſus ſit, à nobis dictum. Illius Dei cultum in Macedonia ob Alexandrum Magnum receptum fuiſſe ſuſpicari quis poſſet. Macedones cum Jovis Ammonis filium prædicabant: cùm enim adeundi Ammonis Libyci oraculum cupido ipſum inceſſiſſet, ut quæ ad genus fortunamque ſuam pertinerent, certiùs cognoſceret, aut ſaltem ſe noviſſe jactaret, ingredientem Ammonis templum, ſtatim Antiſtes ut Jovis Ammonis filium ſalutavit. Ille lætus Dei adoptione, hocce patre natum cenſeri juſſit.

Hic nummus minimi moduli, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

C O R I N T H U S.

PLOTINA AVGVSTA. Caput Plotinæ.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Iſis faria utraque manu velum explicat.

Corinthii Plotinæ ad expeditionem Parthicam cum Trajano proficiſcenti nummos dedicant: ut enim Trajanus in Syriam iter faciens Athenas inviſit, teſte Dione lib. 68. p. 778. Στρατεύσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπὶ Πάρθους, καὶ ἐς Ἀθήνας ἀφικομένου. *Hac verò expeditione contra Parthos inſtitutâ cùm Athenas adpelleret.* Mihi liceat illum cùm oram legeret, Corinthum etiam profectum, ſuſpicari Iſidis cultum apud Corinthios receptum, ex ejus templis in illorum urbe conditis novimus ex Pauſania lib. 2. Κατὰ δὲ τὸ ἕτερον πέρας τοῦ λιμένος Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἴσιδος ἱερά. *In altero verò portus cornu, Æſculapii & Iſidis fana.* Imò duo alia in Acrocorintho memorat ibid. Ἐς δὲ τὸν Ἀκροκόρινθον τοῖσιν ἀνιοῦσιν, ἔστιν Ἴσιδος τεμένη, ὧν τὴν μὲν Πελαγίαν, τὴν δὲ Αἰγυπτίαν αὐτῶν ἐπονομάζουσιν. *Qui in Acrocorinthum aſcendunt, fana duo Iſidis videant, alterum Pelagiæ, alterum verò Ægyptiæ cognomento.* Iſis velum explicat, quod velorum navium inventrix perhibeatur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ

INCERTA.

TRAIANVS AVG. Caput Trajani laureatum.

PLOTINA. AVG. MARCIANA. AVG. Capita Plotinæ & Marcianæ adverſa.

Præſtantiſſimus eſt hic nummulus, à nobis Theſauro Regio additus, in aliqua Colonia, cùm nullam s. c. notam præferat, percuſſus Plotinæ Trajani uxoris, & Marcianæ ejus ſororis effigies repræſentat, quarum nummi inter ſingulariſſimos collocantur, ita ut utriuſque ex media forma nulli Senatuſconſulto ſignati, imò primæ magnitudinis, Marcianæ tantùm poſt ejus apotheoſim reperiantur.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximiæ eſt.

HADRIANUS.

SPARTIANUS, qui Hadriani vitam accuratè ſcripſit, multas civitates nomine *Adrianopolis* illum appellaſſe narrat; ſed Colonias deduxiſſe non meminit licet Euſebius in Chron. eum in Libyam plurimas miſiſſe v. imperii ſui anno, tradat. En quæ nobis tum à nummis, tum à marmoribus ſuppeditantur AELIA CAPITOLINA in Palæſtina, Municipium *Ælium Cælium* in Numidia. *Hadriana Juvavienſis* in Norico, *Ælia Hadriana Gemellina* in Numidia, ex Ligorii nummis, ſed ſuſpectus admodum ille Antiquarius, *Ælia Thenitis*, & *Aelia Hadriana Zama* in eadem provincia. Hadrianus in Spartiano, *multum beneficiorum in provinciis Africanis attribuit.*

HAORIANI *nummi primæ magnitudinis rari ſunt, cæteri frequentes & obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAES. TRAI. HAORIAN. AVG. Caput Hrdriani laureatum.

COL. AEL. CAP. *Colonia Aelia Capitolina.* Templum diſtylum, in quo tres figuræ. Jupiter ſedet inter Palladem & urbis Genium ſtantes.

Apud Seb. Erizzum pag. 218. pro COL. APO. repone COL. AEL. CAP. nulla eſt Colonia Apollonia, hæc pariter delenda in Mediobarbo, apud quem pag. 185. pro COL. HEL. CAP. lege COL. AEL. CAP. & in ſuperiore, Hadriano perperam attributo reſtitue COL. AEL. CAP. COMM.

Hadrianus Judæos res novas molientes compreſſit. Apud Spartianum: *Lycia denique ac Palæſtina rebelles animos efferebant.* Et paulò pòſt, *Marcio Turbone Judæis compreſſis.* Hadrianus eos Jeſorolyma expulit, & in illam Coloniam deduxit, quam de nomine ſuæ gentis Æliam appellavit, vide Jornandem lib. 1. de regn. & temp. ſucc. *Hieroſolymam proprils reparavit expenſis... Si quidem ſuo de nomine Æliam appellans, nulli Judæorum ingredi permiſit.* Templum, Jovis eſt Capitolini, in quo ſedet ille; hoc Jeroſolymæ ædificari juſſit Hadrianus, teſte Xiphylino in ejus vita pag. 356. Ἐς δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα πόλιν αὐτοῦ ἀντὶ τῆς κατασκαφείσης οἰκίσαντος, ἣν καὶ Αἰλίαν Καπιτωλῖναν ὠνόμασε, καὶ ἐς τὸν τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ τόπον, ναὸν τῷ Διὶ ἕτερον ἀντεγείραντος. *Cùm autem in urbem Hieroſolymam, quæ everſa fuerat, quamque* AELIAM CAPITOLINAM *appellavit, Coloniam deduxiſſet, ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curaviſſet.* Pallas & urbis Genius Jovi adſtant.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino vulgatus pag. 195. inter rariores collocandus.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Caput Solis radiatum.

Judæis Jeroſolyma expulſis, & ipsâ Coloniâ Romanorum conſtitutâ, plerique eorum Dii in eam recepti ſunt, ut innuere videtur Xiphylinus in vita Hadriani pag. 356. Ἰουδαῖοι γὰρ δεινόν τι ποιούμενοι, τὸ ἀλλοφύλους τινὰς ἐς τὴν πόλιν σφῶν οἰκισθῆναι, καὶ τὸ ἱερὰ ἀλλότρια ἐν αὐτῇ ἱδρυθῆναι. *Judæis graviter ferentibus, quòd exteræ nationes in urbem ſuam habitatum veniſſent, quòdque in ea fieri externa ſacra viderentur.* Solis caput, Æliæ cultum ut in Syria indicat. Coloni Hadriano fundatori & patrono nummos ſuos beneficiorum memores dedicarunt.

Hic nummulus inter elegantiores numerandus.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Aquila legionaria.

Hadrianus Jeroſolymam evertit, & mutato nomine, de gente ſua *Æliam* appellavit, ut refert Suidas in Except. Cæſ. vit. ὁ δὲ Ἀδριανὸς κατέλυσε τὴν πόλιν ἄρδην..... καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἐπέθηκε τοῖς λειψάνοις τῆς πόλεως, Αἰλίαν αὐτὴν προσαγορεύσας. *Hadrianus enim urbem Hieroſolymam funditus evertit ..... Imperator autem urbis reliquias de nomine ſuo appellavit.* Aquila legionaria Veteranos cujuſdam Legionis Jeroſolymam cum civibus Romanis in Coloniæ ſupplementum unà traductos arguit. Legionis nomen forſan aliquando alter amplior nummus ſuppeditabit.

Hic nummus infimi moduli pro rariſſimo habendus.

BERTTUS.

IMP. TRA. HADRIANVS AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.
COL. BER. *Colonia Berytus* aut *Berytenſis.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Berytenſes Phœniciæ Hadriano nummos percuſſerunt, non primis imperii ipſius temporibus, cùm ille in Syria Imperator ſalutatus eſt, quia ille in hoc *Pater patriæ* renuntiatur; quod nomen in aliud tempus diſtuliſſe narrat Spartianus. *Patris patriæ nomen delatum ſibi ſtatim, & interim poſtea, diſtulit: quod hoc nomen Auguſtus ſerò meruiſſet.* Illud Euſebius anno tantùm imperii ſui undecimo recepiſſe tradit in Chron. *Imperator Hadrianus Pater patriæ appellatur, & ejus uxor, Auguſta.* Anno verò inſequenti Syriam luſtravit. Duæ aquilæ legionariæ ad denotandos ex Quintæ Macedonicæ & Octavæ Auguſtæ Legionum Veteranis Colonos, ut in Auguſto diximus, Berytum tranſmiſſos.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 195. vulgatus, obvius & tritus eſt.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Mulier turrita ſeminuda ſtans in templo quatuor columnarum, dextrâ baculum, lævâ cornucopiæ, ad ſiniſtras icuncula alata, columnæ impoſita, ei coronam porrigit.

Aſtarte Dea in Trajani nummis exhibetur, eandem in templo Berytenſium nummi Hadriano percuſſi repræſentant. Hæc ſub variis nominibus colebatur in Syria viciniſque provinciis, etiam in Parthia, modò Decerto, modò Atergatis, modò Venus appellata, ut indicat Iſidorus Characenus in Parthiæ Periegeſi. Ἔνθεν Βεσηχάνα πόλις, ἐν ᾗ ἱερὸν Ἀτεργάτι. *Tum Beſechana urbs, in qua templum Atergatis.* Illam Aſcalonitarum nummi in ſuperiore parte mulier cum infima piſcis exhibent, ut & narrat Manilius in Aſtron. lib. 4.

Piſcibus Euphrates datus eſt, ubi piſcis amator,
Cum fugeret Typhona Venus, ſubſedit in undis.

Hyginus

Hyginus fabulam narrat Aſtron. 2. *Diogenites Erithræus ait, quadam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem veniſſe, & eodem repente Typhona giganta apparuiſſe; Venerem autem cum filio in flumen ſe projeciſſe.* Forſan ille eſt aliger columnæ impoſitus, qui matri coronam porrigens depingitur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. TRAIA. HADRIANO. CA. AV. Caput Hadriani laureatum.

C. P. F. AV. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea* vel *Cæſarenſis.* Figura muliebris ſuccincta & turrita ſtans, dextrâ caput humanum, lævâ baculum oblongum, pede ſupra fluvii figuram impoſito.

Cæſarea Palæſtinæ nummum hunc Hadriano primis imperii ejus temporibus, ob Trajani nomen quod tunc aſſumebat, percuſſiſſe videtur; in averſa ejus parte Aſtarte ſeu Venus eſt, paululùm veſtitu à Berytenſi, de qua ſuprà dictum eſt, diverſa, turribus quidem ornata, ut ipſa tanquam urbis tutelaris Dea, ſed caput dextrâ ſuſtinet, & pedem fluvii figuræ imponit. Nullus eſt Cæſareæ fluvius proximus, urbis enim ſitum apud Joſ. l. 3. de Bell. Jud. c. 14. videre eſt. Cùm autem Cæſarea Veneris cultum à Byblo Phœniciæ accepiſſet, Deam hanc cum iiſdem inſignibus quæ gerit, in hac urbe percuſſit: itaque fluvius ille Adonis eſt Byblo proximus, & caput illud papyraceum eſt, cujus hiſtoriam narrat Lucianus de Dea Syria. Κεφαλὴ ἑκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, πλώουσα τὸ μεταξὺ πλόον ἑπτὰ ἡμερέων, καὶ μὶν οἱ ἄνεμοι φέρουσι θείῃ ναυτιλίῃ, τρέπεται δ' οὐδαμῆ. ἀλλ' ἐς μούνην τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, καί ἐστι τὸ σύμπαν θῶυμα. *Caput unoquoque anno ex Ægypto Byblum defertur, ſeptem diebus; quantum ſpatii ex illa in hanc eſt, enatans: ipſumque venti divina quadam navigatione ferunt: nec uſquam aliò vertitur, ſed ſolam Byblum perfertur, totaque res ea eſt admiranda.* Illud caput cùm Byblum appulit, anniverſaria Adonidis celebrantur, in quibus plangitur ille mortuus, & poſtea reviviſcens canitur; de quo idem Lucianus. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλο θῶυμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίῃ· ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ ὄρεος, ἐς τὴν ἅλα ἐκδιδοῖ, οὔνομα τῷ ποταμῷ Ἄδωνις ἐπικέαται. ὁ δὲ ποταμὸς ἑκάστου ἔτεος αἱμάσσεται, καὶ τὴν χροιὴν ὀλέσας, ἐσπίπτει ἐς τὴν ἅλα θάλασσαν, καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πένθεα. *Porro etiam alia res admiranda eſt in terra Bybliorum, fluvius quidam ex Libano monte in mare defertur: fluvio nomen eſt Adonis. Hic quotannis cruore inficitur, amiſſoque colore in mare dilabitur, tempuſque lugendi Byblus indicat.* Hæc omnia in gratiam Veneris, quæ Adonin amaſium fleviſſe perhibetur; ideo illa ut tutelaris Dea, turrita depingitur; caput tenet, fluviumque premit, in Adonionum memoriam. Gratius Poeta lib. de Venatione.

Flet adhuc, & porro flebit Adonin
Victa Venus.

Hic nummus infimæ molis, nec rarus nec obvius, à Patino vulgatus pag. 195. *eſt, cujus epigraphe,* COL. FLAVI. CAESAR. *ut in Theſauro Mauroceno pag.* 98. C. I. F. CAESAR. *repone* C. P. F. AV. CAESAR.

IMP. TRAIAN. HADRIANO. CAES. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. P. FL. AVG. CAESAREN. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarenſis.* Colonus agit boves, Victoria per aërem volitans coronam & lauream gerit.

Nummus hic Cæſareæ eodem quo ſuperior tempore cuſus ob adoptivum Trajani nomen. Colonus ad originem Coloniæ indicandam ſignatus eſt: Victoria coronam ferens levis cujuſdam victoriæ contra Parthos monumentum videtur; alter enim occurrit Hadriani Conſulis cum VICTORIA AVGVSTI S. C. & Victoria ſtante, utraque manu trophæum: ſed ille, ut ait Spartianus in ejus vita, *Adeptus Imperium, ad priſcum ſe ſtatim morem inſtituit, & tenendæ per orbem terrarum paci operam intendit. Nam deficientibus his nationibus, quas Trajanus ſubegerat.... omnia trans Euphratem ac Tigrim reliquit.*

Detritum hoc numiſma Com. Mediobarbus ob mutilam epigraphen ad incerta revocavit COL T. FLAV. Eques verò Urſatus de Nob. Rom. pag. 105. COL. T. ELAVI. interpretatus eſt, *Colonia Trajana Elavia*, Siciliæ Caſtellum. In utroque reponendum COL. P. FL. AVG. CAES'AREN.

Hic nummus primæ magnitudinis inter raros locum habet.

CORINTHUS.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
C. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput Jovis Capitolini laureatum.

Corinthii ob beneficia ab Hadriano in urbem ſuam collata plurimos ipſi nummos percuſſerunt; primas tenet hic cum capite Jovis Olympii, cujus erat apud illos cultus & templum, de quo Pauſanias lib. Corinth. pag. 92. Τπὲρ δὲ τὸ θέατρον ἐστιν ἱερὸν Διὸς Καπετωλίε φωνῇ τῇ Ῥωμαίων κτ̀ Ἑλλάδα δὲ γλῶσσαν, Κορυφαῖος ὀνομάζοιτ' ἄν. *Supra theatrum, templum eſt Jovis, quem Capitolinum Romanorum voce, Græcâ linguâ Coryphæum rectè appellaris.* Κορυφαῖος, id eſt ſupremus, quem Cicero appellat Optimum Maximum. *Quo circa*, inquit, *te Capitoline, quem propter beneficia Pop. Romanus Optimum, propter vim, Maximum appellavit.*

Hic nummus mediocris moduli in rariorum numero collocandus.

IMP. CAES. TRAIANVS AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput Solis radiatum.

Sol alter tutelaris Corinthi Deus perhibetur, cui ex Briarei ſententia Acrocorinthus adjudicatus eſt, apud Pauſaniam in Corinth. pag. 86. Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν. Βριάρεων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ, δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντα τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione deſcendiſſe: diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cum Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet.* In Acrocorintho ideo colebatur, & ipſi aræ erant erectæ, eodem Hiſtorico teſte pag. 93. Μετὰ δὲ αὐτοὺς Ἡλίου πεποίηνται βωμοί. *Sunt deinceps Solis aræ.* Coronatur radiis, unde illi nomen apud Heſychium, Ἀφήτωρ, id eſt Emiſſor, ab emittendis radiis quaſi ſagittis.

Hic nummulus nec rarus nec obvius eſt.

IMP. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo contra Chimæram decertans.

Bellerophon Glauci Corinthi Regis filius in ejus urbis nummis frequens occurrit, quem patri ſucceſſiſſe ſibi perſuadere nequit Pauſanias lib. 2. pag. 91. Βελλεροφόντην δὲ ἐν αὐτοκράτορα ἴσμεν βασιλεύσαντα, εἶναι δὲ ἐπὶ Προίτῳ καὶ Ἀργείοις ἐγώ τι πείθομαι. *Neque verò Bellerophontem regnum Corinthiorum unquam poſſediſſe, ſed in Præti Argivorum Regis poteſtate fuiſſe, & ut ipſe credam facile adduci poſſum.* Illum tamen in exilium miſſum fuiſſe agnoſcit in eodem lib. pag. 145. Βελλεροφόντην δὲ ἐλθεῖν ἐς Τροιζῆνα γυναῖκα αἰτήσοντα Αἴθραν παρὰ Πιτθέως, πρὶν δὲ γῆμαι, συμβῆναι οἱ φυγεῖν ἐκ Κορίνθου. *Addunt Trœzenem veniſſe Bellerophontem, cum uxorem ſibi à Pittheo Æthran popoſciſſet. verùm ita accidiſſe, ut ante nuptias Corintho in exilium mitteretur.* Bellerophon in Iſthmicis Corinthi ludis apud Hyginum fab. 373.

fab. 3-3. equo vicit, ideo equum volantem conſcendiſſe dixerunt, & Pegaſo eum donarunt. Summo autem honore Corinthi colebatur, cùm in ea, teſte eodem Pauſania loco citato, templum haberet pag. 88. Ενταῦθα Βελλεροφόντη τε ἐστι τέμενος. *In eo Bellerophontis fanum eſt.*

Hic nummus tertiæ magnitudinis obvius & frequens.

HADRIANVS AVGVSTVS. Caput Hadriani laureatum.

COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Diana Venatrix ſuccincta ſtans; Lunam creſcentem in capite habet, dextrâ cervo admotâ, & lævo cubito columnæ impoſito haſtam gerit.

An Corinthii Hadriano adulantes in ejus nummis Dianam venatricem percuſſerint, quod ille venationibus magnopere delectaretur, aut quòd ipſi Dianam colerent, videant eruditi. Corinthi duo ejus ſigna conſpiciebantur, referente Pauſania lib. 2. in foro unum. Ἔστι δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς (ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστά ἐστι τῶν ἱερῶν) Ἄρτεμίς τε ἐπίκλησιν Ἐφεσία, καὶ Διονύσου ξόανα ἐπίχρυσα πλὴν τῶν προσώπων. *In foro, ubi plurima ſunt templa, Diana eſt Epheſia cognomento, & Liberi Patris ſigna duo lignea, inaurata.* Alterum in via qua ad Lechæum rectà iter eſt. Ἐς ἀριστερὰ δὲ τῆς εἰσόδου Ποσειδῶν, καὶ μετ' αὐτὸν Ἄρτεμις θηρεύουσα ἵσταται. *Ad lævam aditus Neptunus, ſecundùm eum venatricis habitu Diana ſtat.* Plurimis Diana nominibus à venatione deſumptis donatur à Græcis, quia ipſi præeſſe creditur. Θηροφόνος & Θηροκτόνος, Fericida, ἀγροτέρα, Venatrix, Ὀρεία, Montana, & φιλόθηρος, Sectatrix ferarum. Dianæ cervus erat ſacer, de quo Servius comm. Æn. 6. *Agamemnon Dianæ cervum occidit ignarus; unde irata Dea, flatus ventorum removit.*

Hic nummus infimæ magnitudinis, in rariorum numero collocatur.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. LAVS. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Fortuna ſtolata ſtans, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ gerit.

Fortunam Deam antiqui credidere, hinc illud Juvenalis Sat. 10.

Sed te
Nos facimus, Fortuna, Deam, cæloque locamus.

Quot illa habuerit ſub variis cognominibus Romæ templa, vide apud P. Victorem de Reg. urbis. Corinthi etiam unum ipſi ædificatum narrat Pauſanias lib. 2. Ἔστι δὲ καὶ Τύχης ναός, ἄγαλμα ὀρθὸν Παρίου λίθου. *Eſt præterea Fortunæ ædes, cujus ſignum recto ſtatu, è Pario lapide.* Fortuna teſte Lactantio lib. 3. effingebatur cum cornucopiæ & gubernaculo, tanquam opes tribuere, & humanarum rerum regimen obtinere putaretur.

Hic nummus minimæ formæ, pro raro ſervandus.

IMP. CAES. TRAI. HADRIANO. Caput Hadriani laureatum.

COL. L. IVL. COR. In aliis COL. LAVS. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum exaſtylum in vertice montis.

Nummum hunc cum mutila epigraphe COL. V. IVL. C. pro COL. LAVS. IVL. COR. vulgavit Triſtanus tom. 1. pag. 483. quem *Colonia victrix Julia Calaguris*, deinde dubius, *Colonia victrix Julia Conſtantia* etiam interpretatur. P. Harduinus pag. 119. Triſtanum arguens, illum ad *Coloniam Victricem Juliam Celſam* revocat; Mediobarbus cum pag. 185. rectè Corintho tribuit. Templum in vertice montis, Veneris eſt, quod in Acrocorintho collocat Pauſanias in Corinthiacis

rinthiacis pag. 93. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον, ναός ἐστιν Ἀφροδίτης. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu, delubrum eſt Veneris.* Corinthii autem quidquid memoria dignum haberent, in nummis ſignarunt.

Hic nummus minimæ formæ, obvius & tritus eſt.

IMP. CAES. HADR. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. LAVS. IVL. AVG. COR. *Colonia Laus Julia Auguſta Corinthus.* Arcus ſupra quem Imperator in quadrigis, hinc & inde trophæum.

Triſtanus tom. 1. pag. 184. nummum hunc deſcripſit, in cujus averſa parte porticum, vel anteriorem templi partem, vel fortè arcum triumphalem Corinthi in Hadriani honorem erectum, ineſſe dubius protulit. Patinus pag. 195. templum exiſtimat; an num potiùs balnearum fontem ſuſpicari debeamus, quas Imperator impenſis ſuis Corinthi fieri curavit, teſte Pauſania lib. 2. p. 96. Λυτρὰ δὲ ἔςι μὲν πολλαχοῦ Κορινθίοις, καὶ ἄλλα, τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, τὸ δὲ βασιλέως Ἀδριανοῦ κατασκευάσαντος. *Balneæ verò paſſim Corinthiis, & aliæ è publica pecunia extructæ, & quas impenſa ſua Hadrianus Imperator exædificavit.* Sæpe enim ædificia Imperatorum munificentiâ condita in nummis repræſentabantur.

Hic nummus infimi moduli, in rariorum ſerie computandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. HADRIANVS AV. Caput Hadriani laureatum.

COL. H. LEG. H. *Colonia Heliopolis. Legio Heliopolis.* Duæ Fortunæ ſtantes, ſeſe brachiis amplexantes, illa dextrâ temonem, hæc alterum lævâ tenet.

Ad Heliopolim Cæleſyriæ Coloniam pertinet hic nummus; nec audiendi Triſtanus & Patinus, qui nummos cum ſimili epigraphe COL. HEL. de Colonia Helvia in Picenum à Pertinace deducta interpretantur. Heliopolis à Julio Colonia conſtituta eſt, & ab Auguſto in eam tranſmiſſi ſunt ad Coloniæ ſupplementum Veterani eodem tempore quo Berytum V. Macedonicæ & VIII. Legionum milites traducti fuere, ut indicat perrarus noſter Philippi ſenioris nummus, de quo infrà: ideo ad originem Coloniæ demonſtrandam COL. HEL. LEG. H. *Colonia Heliopolis, & Legio Heliopolis,* viſuntur in nummo ſignatæ, quod noſtram de bipartito Colonorum, civium nempe & veteranorum, diſcrimine ſententiam confirmat. Hæ verò figuræ ſeſe mutuò amplexantes, utrumque hoc Colonorum genus exponunt, & quidem ſub geminæ Fortunæ effigie, quæ pro loci genio ſæpe in nummis exhibetur. Itaque Heliopolitani originis ſuæ memores, Genium Coloniæ, & Genium Legionis Hadriano in Syria moranti dedicarunt.

Hic nummus infimæ magnitudinis, nobis Romæ à V. Cl. Auguſtino Scilla cive Meſſanenſi dono datus, eximiæ raritatis habendus.

PATRÆ.

HADRIANVS AVG. COS. III. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. A. A. PATRENS. Templum ſex columnarum, in quo Jupiter ſedens.

Colonia Patrenſis, primaria Achaiæ propriæ civitas, ob Hadriani in provinciam adventum gratulabunda, nummos ei conſecrat. Spartianus inquit: *Poſt hoc per Aſiam, & in Inſulas ad Achaiam navigavit.*

navigavit. Et paulò pòſt: *Et in Achaia quidem etiam illud obſervatum ferunt, quòd cùm in ſacris multis cultros haberent, cum Hadriano nullus armatus ingreſſus eſt.* Templum illud ſuperbiſſimum, Jovis Olympii videtur eſſe, cujus meminit Pauſanias in Achaic. pag. 436 ἔστι δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ Διὸς ναὸς Ὀλυμπίου, αὐτός τε ἐπὶ θρόνου. *In foro Jovis Olympii templum eſt: ſedet ipſe in ſolio.* Adulatores Græci ipſum Hadrianum Olympium indigitarunt, teſtes ſunt Laodicenſium & Epheſiorum nummi, ΚΑΙCΑΡ ΑΔΡΙΑΝΟC ΟΛΥΜΠΙΟC, ut in baſi ejus ſtatuæ inſcriptum Smyrnæ legimus, ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ ΑΔΡΙΑΝΩΙ ΟΛΥΜΠΙΩΙ ΣΩΤΗΡΙ ΚΑΙ ΚΤΙΣΤΗΙ.

Hic nummus ſecundæ formæ, pro raro computandus.

PELLA.

IMP. CAES. TRAIAN. HADRIANVS. P. P. Caput Hadriani laureatum.
COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Auguſta Pella.* Figura nuda rupibus inſidens, dextram verſus caput admovet, lævo cubito fiſtulæ muſicæ vel campeſtris innixo.

Pella urbs eſt Macedoniæ juxta Erigonis & Axii confluentes, in tumulo ſita, à Philippo Rege, quòd in ea educatus fuiſſet, ampliata, de qua Strabo in Excerp. l. 7. p. 330. τὴν Πέλλαν οὖσαν μικρὰν πρότερον, Φίλιππος εἰς μέγεθος ἐπηύξησε τραφεὶς ἐν αὐτῇ. *Pellam priùs parvam, Philippus in longitudinem auxit, in ea educatus.* Nomen *Juliæ* Coloniam à Julio conſtitutam, & *Auguſtæ* ab Auguſto, deinde Colonis auctam arguit. Appianus narrat Julium Cæſarem de condendis Coloniis in memoriales tabellas retuliſſe, ſed eo paulò pòſt ab inimicis occiſo, filium ipſius Cæſarem Auguſtum tabellis compertis Colonias illas condidiſſe, unde forſan plurimis nomen *Juliæ* & *Auguſtæ*, tanquam ab his auctoribus tributum eſt. Figura hæc nuda montibus inſidens, ab Eq. Patino pag. 195. & ab Ill. Spanhemio Not. in Cæſſ. Juliani Imp. pag. 400. ſignata eſt. De figura uterque ne verbum quidem, ſed hic montes rectè ad urbis ſitum revocat, quem graphicè deſcribit Livius Dec. 5. lib. 5. *Sita eſt in tumulo* &c. cujus etymologiam cum nomine egregiè congruentem Vir pereruditus ex Ulpiano refert ad Orat. de falſ. Leg. Πέλλα ἡ πατρὶς Φιλίππου ἐκλήθη διὰ &c. ὁ κατὰ τὰς πέλλας τὰς λίθους, τῇ τῶν Μακεδόνων φωνῇ. Figuram verò Apollinem ſuſpicamur, qui coronam ob relatam de Marſia confidente nimiùm æmulo victoriam ſibimet imponit, & ipſius fiſtulæ tanquam exuviæ vel trophæo innititur. Apollo nudus & juvenis depingitur, quem Pellæ cultum arguit caput ejus laureatum, in Pellenſium nummis apud Goltzium tab. 23. cælatum.

Hic nummus ſecundi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

PHILIPPI.

IMP. CAES. TRAIAN. HADRIANVS AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. AVG. IVL. PHILIP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Statua virilis militari habitu coronatur à muliere: utraque figura ſupra baſim, in qua legitur DIVVS AVG. *Divus Auguſtus.*

De Philippenſi Macedoniæ Colonia in Claudio, Veſpaſiano, & Domitiano dictum eſt, ejus mentio in Dig. lib. 36. tit. de Senatuſc. Trebon. *Rebellianus ſi caverit Coloniæ Philippenſium, ſi ſine liberis morietur, quantacunque pecunia ex hereditate de bonis meis ad eum pervenit, eam pecuniam omnem ad Coloniam Philippenſium perventuram.* Macedoniam Hadrianum luſtraſſe indicat nummus ejus cum epigraphe ADVENTVI AVG. MACEDONIAE; illamque beneficiis devinxiſſe, alter cum hac RESTITVTORI MACEDONIAE arguit; ſi quidem Spartianus in vita Hadriani tradit. *In omnibus pene urbibus & aliquid ædificavit & luſus edidit.* Philippenſes ſtatuam Auguſti, pro ſolito nummorum ſuorum typo repræſentare conſueverunt.

Hic nummus mediocris magnitudinis, pro raro notandus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Mulier turrita inſidens ſcopulis, dextrâ ſpicas, pro pedibus fluvii natantis effigies.

Nummus ad Ptolemaidem Phœniciæ pertinet, cujus ſitum in Trajano videas, & qua de cauſa montibus inſidet mulier, pedeque fluvium calcat. Ille Belus à Plinio lib. 5. cap. 19. dictus eſt, ubi primùm compertum fuiſſe vitrum tradit. Beleus verò à Joſepho lib. 2. de bel. Jud. cap. 9. qui mirabilem metalla in vitrum commutandi vim huic attribuit, fluvius è palude Lendevia à radicibus Carmeli profluit. Nomen *Patris patriæ*, quod ſero Hadrianus accepit, nummum ipſi à Ptolemaidenſibus cùm in Phœniciam venit, percuſſum denotat. Figura muliebris, urbis eſt Genius, ut in Trajano dictum eſt.

Hic nummus mediæ formæ inter raros numeratur.

IMP. TRA. HADRIANVS. AVG. P. P. Caput Trajani laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Colonus agit boves, quatuor adſunt ſigna militaria.

Ptolemais, priùs Ace ab Hercule dicta, Ptolemaidis deinde nomen à Ptolemæo Ægypti Rege accepit, illaque Rhodophorus, Macchab. lib. 3. ad aliarum hujus nominis urbium diſtinctionem appellata eſt; hanc verò Coloniam à Claudio deductam diximus, adſtipulante Plinio: idcirco Colonus ad originem ejus indicandam cælatur. Signa verò militaria, cujuſdam Legionis, cujus nomen ignoratur, Veteranos in eam tranſmiſſos arguunt.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius eſt.

IMP. TRA. HAORIANVS AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Fortuna ſtolata ſtans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Frequentes Ptolemaidenſis Coloniæ nummi Hadriano dicati beneficium quoddam ſingulare ipſi ab eodem collatum indicant; munificentiſſimus enim erat is Princeps, de quo Sex. Aur. Victor. *Cùm oppida univerſa reſtitueret, augeret ordinibus.* Suidas Excerpt. Cæſ. vit. Καὶ πόλεσι πολλὰ, ἐς δήμους ἰδιώταις χαρισάμενος. *Quin multis rebus publicis, tum privatis hominibus multa eſt largitus.* Id omninò confirmat rariſſimus & elegantiſſimus nummus ipſi ſenaconſulto percuſſus cum hac epigraphe, LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM. Fortuna in averſa parte ut Dea Ptolemaide culta ſignatur, illa quidem ſtans dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ, CONSERVATRIX appellari videtur ex ſtatua ejuſmodi attributis ornata, in cujus baſi, Romæ in domo Marcelli Capiſuci, legitur.

NVM. DOM. AVG.
SACRVM FORTVNAE CONSERVATRICI. HORREOR.
GALBINIANORVM. M. LORINVS FORTVNATVS. MAGISTER.
S. P. B. N.

Fortunam quidem veneratus fuiſſe Hadrianus videtur, ſiquidem Romæ ei templum condidiſſe narrat Athenæus lib. 8. pag. 361. Ἐτύγχανε δὲ οὖσα ἑορτὴ, τὰ Παρίλια μὲν πάλαι καλούμενα, νῦν δὲ Ῥωμαῖα, τῷ τῆς πόλεως Τύχῃ ναοῦ καθιδρυμένου ὑπὸ τοῦ παντ' ἀρίστου καὶ μουσικωτάτου βασιλέως Ἀδριανοῦ. *Celebrabantur enim Parilium dictæ quondam feriæ, nunc Romanas appellant, exſtructo & dicato Fortunæ urbis templo ab optimo & humaniſſimo Imperatore Hadriano.*

Hic nummus infimæ molis pro raro habendus.

SINO-

SINOPE.

IMP. CAES. HADRIANVS. AVG. Caput Hadriani laureatum.
C. I. F. S. AN...... *Colonia Julia Felix Sinopenſis anno......* Caput modio inſigne.

Sinope, urbs Ponti Aſiaci, de qua Stephanus, Σινώπη πόλις ἀξιολογωτάτη τοῦ Πόντου, *Sinope urbs Ponti celeberrima*, & quidem vetuſtiſſima. Ovid. Pont. I.

Urbs antiqua fuit Ponti celebrata Sinope.

Diſcrepantes auctorum ſententias de ipſius conditoribus legas apud Euſtathium ad Periegetæ v. 775. Illa diu ſuis legibus vixit, tandem à Pharnace Mithridatis Magni avo expugnata, deinde à Lucullo ipſo Mithridate expulſo capta, Colonia facta eſt, teſte Strabone lib. 12. pag. 545. Νυνὶ δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. *Nunc Romanorum accepit Coloniam.* Appianus de bel. Mithr. à Lucullo liberam factam narrat. Λεύκολλος δὲ τὴν πόλιν εὐθὺς ἐλευθέραν ἠφίει. *Lucullus eam civitatem mox fecit liberam*, à quo tempore modò æram in nummo Gordiani Pii computat, ubi Colonia *Romana* & *Julia* inſcribitur: in aliis verò ubi *Julia* tantùm dicitur, epocham ab anno U. C. 705. ſub Julio dinumerat; quòd primùm à Lucullo deducta ſit, & à Julio poſtea devicto Pharnace Mithridatis filio Colonis iterum frequentata. Hic paternum regnum recuperare fugato Domitio tentaverat. De quo Hirtius de bel. Alex. *Pharnaces, rebus ſecundis elatus, multa oppida expugnavit; bona civium Romanorum Ponticorumque diripuit.* Tum Jul. Cæſar relicta Ægypto ad eum pervenit, eoque victo & fugato, inquit Dio lib. 42. pag. 207. Τὴν χώραν ὅσην τῶν τε Ῥωμαίων, καὶ τῶν ἐνσπόνδων σφίσιν ἀποτετμημένος ὁ Φαρνάκης ἦν, ἀφῃρέθη, καὶ αὐτὴν πᾶσαν τοῖς ἑκάστοις τοῖς ἀπολέσασιν ἔδωκε. *Receptis omnibus quæ vel Romanis, vel eorum ſociis Pharnaces ademerat, ſingula iis qui amiſerant reſtituit.* Quo tempore *Juliæ* nomen accepit, & æram in M. Aurelii & Caracallæ nummis ſignat, in hoc vero Hadriani typo illa prò dolor! temporis injuriâ detrita eſt.

Caput modio ornatum, Jovis eſt, ſeu Ditis, quem Ægyptii Serapidem vocarunt, poſtquam ejus ſtatua ex urbe Sinope Alexandriam aſportata eſt; Ptolemæus enim Soter Ægyptii Imperii fundator, cùm hanc urbem templis exornaſſet, & ea dedicare vellet, ſomnio admonitus eſt, ut ex Ponto Dei ſtatuam afferri curaret, quod officium Timotheo commiſit, teſte Tacito lib. Hiſt. 4. *Timotheus quæſitis qui in Pontum meaſſent, cognoſcit urbem illic Sinopem, nec procul templum vetere inter accolas fama Jovis Ditis.* Cujus ſtatuam cùm à Scydrothemide Rege accepiſſet, ut inquit Plutarchus de Iſide & Oſiride pag. 362. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν κομισθεὶς τὸ παρ᾽ Αἰγυπτίοις ὄνομα τοῦ Πλούτωνος ἐκτήσατο τὸ Σέραπιν. *Allatus Alexandriam, Serapidis nomen, quo Ægyptii Plutonem afficiunt, invenit.* De ejus modio alicubi diximus.

Hic nummus tertiæ magnitudinis elegantiſſimus eſt.

TROAS.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.
COL. TROAD. *Colonia Troadenſis.* Caput muliebre turritum, pone quod vexillum.

Troas, urbs Phrygiæ minoris non longè à Trojæ antiquæ ruderibus, Alexandri juſſu condita; tandem Coloniam Romanam ab Auguſto accepit, ut nomen *Auguſtæ* in plurimis ejus nummis arguit. Vexillum ſeu labarum, Veteranorum cujuſdam Legionis in eam tranſmiſſorum index eſt. Goltzius nummum Titi refert cum epigraphe COL. TROIAS ANTIGONIA ALEXAND. LEG. XXI. qui Legionis XXI. Veteranos indicaret, ſed cautè huic auctori fides adhibenda, cùm nullus nummus Antigoniæ Troadis nomina hactenus tulerit, nec Legionis XXI. ulla ſit mentio in Auguſto, ſed XXI. *Rapax* à Claudio tantùm ſit conſtituta. Troadenſes nummum Hadriano dicarunt ob balnea & aquæductus quibus urbem ornavit, ut tradit Philoſtratus in vita Herodis Sophiſtæ.

Hic nummus minimi moduli pro raro & eleganti habendus.

IMP. CAES. DIVI. TRAIANI. PART.
F. DIVI. NERVAE. NEP. TRAIAN.
HADRIANO. AVG. PONT. MAX.
TR. P. VIII. COS. III. P. P.

Grut. 248. 10.

S A B I N A.

Sabinæ *nummi minimæ formæ hactenus obſervati, inter rariſſimos collocantur.*

CORINTHUS.

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.
COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Æſculapius ſtans, dextrâ baculum cui ſerpens involutus.

Corinthii de Hadriano bene meriti Sabinæ ipſius uxori ſuos etiam nummos dedicarunt; forſan Æſculapium in hoc cuderunt, quòd huic numini ob adverſam Auguſtæ valetudinem ſacra feciſſent in ejuſdem Dei templo Corinthi exſtructo, cujus meminit Pauſanias lib. 5. pag. 93. Πρὸς τούτῳ τῷ γυμνασίῳ ναοὶ θεῶν εἰσὶ, ὁ μὲν Διὸς, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὰ δὲ ἀγάλματα, Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ὑγεία λευκοῦ λίθου. *Conjuncta ſunt cum ipſo ferè gymnaſio, Deorum delubra duo, Jovis alterum, alterum Æſculapii. Æſculapius ipſe & Hygia candido lapide.* Ejus imago deſcribitur ut in nummo apud Albricum de Deorum imag. *Æſculapius Deus Medicinæ putatur, cum barba valde prolixa, i. au us habitu Medici, cujus manus baculum cum ſerpente geſtabat intorto.* Phornutus de nat. Deor. ſerpentem ei appingi narrat, quòd ægrotantes & revaleſcentes è morbis quaſi reviviſcant, ac ſenectutem exuant; baculum vero, ad indicandum, quòd niſi tali curâ erigamur ac confirmemur, continuò ad imbecilliorem valetudinem æquo citiùs prolapſuri ſimus.

Hic nummus infimæ magnitudinis elegantiſſimus eſt.

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.
COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bellerophon capiſtro Pegaſum retinens.

Per Sabinam beneficium quoddam ab Hadriano accepiſſe Corinthii ſignificantur ex nummorum in ejus honorem cuſorum multitudine. Cùm autem urbes inter ſe de generis vetuſtate ſæpius diſceptarent, illæ in nummis Heroes ſuos ſignare ſolebant, ideo Bellerophontem civem ſuum, cùm Pegaſum in Pireneo fonte aquantem fræno ſiſteret, frequenter cuderunt. Hyginus Bellerophontem Neptuni ex Eurynome Nyſi filia genitum tradit fab. 157. ſed Pauſanias eum Glauci Corinthii filium memorat, de quo fabulam confixerunt antiqui, ejuſque contra Chimæram expeditionem enarrarunt: ſed Palæphatum, Fulgentium, & alios Mythologos ea de re conſule, quibus Βελληφόρον quaſi βελληφόρος, ſapientiæ conſiliator dictus eſt.

Hic nummus minimi moduli inter rariſſimos collocandus.

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.
C. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer ſupra Delphinum, pone quem arbor.

Ad urbis etiam antiquitatem ſpectat hic nummus. Puer, Melicerta eſt; arbor, pinus, juxta quam inventum ejus cadaver à Delphino fuit in Iſthmum deportatum: ſic ejus narrant hiſtoriam. Melicerta filius fuit Athamantis Æoli Thebarum Regis, hic Nephelen uxorem duxit, ex qua Hellen & Phryxum genuit, ſed cùm Nephele furore à Baccho percita, in ſilvas abiiſſet, Athamas liberis ſuis Inum Cadmi filiam ſuperinduxit novercam, cujus operâ priores filii fugâ patris iram declinarunt; quapropter Juno irata, furias in Athamantem immiſit, qui raptum Learchum ex filiis alterum, ſaxo illiſerit, quo facinore Ino perterrita, cum Melicerta altera prole fugiens, ſe ex rupe in mare præcipitem dedit, Melicerta à Delphino exceptus eſt, & in Iſthmum deportatus, juxtaque pinum inventus. Siſyphus Corinthi Rex, ejus patruus, mutato Melicertæ nomine Palæmonem illum appellavit, divinoſque ei honores decrevit, poſtmodum verò ludos Iſthmicos in nepotis memoriam inſtituit, in quibus victores pinu coronati ſunt. Vide Pauſaniam in Attic. pag. 83.

Hic nummus infimæ molis, à Patino pag. 206. vulgatus, inter elegantiores reponitur.

Æ L I U S.

ÆLii *Cæſaris nummi, tantæ raritatis & elegantiæ ſunt, ut unicus minimi moduli hactenus in Gaza Chriſtinæ Reginæ obſervatus ſtudioſè recondatur.*

L. AELIVS. CAESAR. Caput Ælii Cæſaris nudum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput prolixâ barbâ ornatum cum pileo oblongo & parte ſuperiore lato & rotundo.

Corinthii ut Ælio Cæſari ab Hadriano adoptato & ſucceſſori deſtinato gratularentur, nummos percuſſerunt, ſignato in averſa parte Æſculapio, cùm ille tenuis eſſet valetudinis, de quo Spartianus in vita Hadriani. *Commodus autem præ valetudine ne gratias quidem in Senatu agere potuit Hadriano de adoptione.* Et in ipſius vita: *Hic valetudinis adeo miſeræ fuit, ut Hadrianum ſtatim adoptionis pœnituerit.* Dio ægritudinem ejus narrat. Κόμμοδον μὲν Λύκιον, καί τοι αἷμα ἐμοῦντα, Καίσαρα Ῥωμαίοις ἀπέδειξε. *L. Commodum quamvis ipſe quoque ſanguinem evomeret, Cæſarem Romanis deſignavit.* Dedicatum Æſculapio Corinthi templum in Sabina diximus; barbâ prolixâ inſignis ille depingitur, ut ſenex Medicus, qui ſcientiâ & experientiâ valere debeat; caput verò ejus pileo tectum, quod ad corporis ſanitatem maximè conferat.

Hic nummus minimæ formæ, eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

L. AELIO. CAES. DIVI. HADRIANI
AVG. F. COS. II. F.

Exſcripſi Romæ in Caſtello S. Angeli ad Molem Hadriani.

ANTONINUS PIUS.

ANTONINUS Pius Tribunitiam poteſtatem XXIV. attigit, & plurima teſte Julio Capitolino per Legatos ſuos bella geſſit, quæ ut plurimum deducendarum Coloniarum cauſæ ſunt, Hiſtorici tamen nullas ab eo conſtitutas memorant: quædam autem in nummis & marmoribus cum *Æliæ* nomine occurrunt, ſed utrum illæ ab Hadriano aut ab Antonino in Æliam gentem adoptato deductæ ſint, diſtinguere non facile eſt; teſtes ſint Æliæ Oeæ in Africa Coloniæ nummi, niſi quis dixerit Colonias ad Antoninum ſpectantes Æliæ Antonianæ nomen gerere debuiſſe.

ANTONINI *nummi primæ magnitudinis rariſſimi ſunt; ſecundæ & minimæ, obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

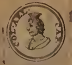

T. AEL. ANTONINO AVGVSTO. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. AELIA. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Bacchus ſtans, dextrâ poculum, lævâ thyrſum, ad pedes Panthera.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano deducta, Antonino Pio filio ejus adoptivo & ſucceſſori gratulans, nummos cum ſimulacris Deorum, quos ipſa colebat, percuſſit, inter eos hic Bacchus exhibetur. Urbs autem nova vicinorum populorum numina recepiſſe videtur: Bacchus enim apud Syros in ſumma erat veneratione, & jam ſacra ei facere ſub Antiocho Deo Epiphane coacta fuerat Jeroſolyma, ut meminit Macch. lib. 2. cap. 6. *Judæi ducebantur Jeroſolymæ, cum amara neceſſitate in die natalis Regis ad ſacrificia, & cùm Liberi ſacra celebrarentur, cogebantur hæderâ coronati Libero circuire.* Bacchus vas dextrâ gerit, quod Cotylum nominat Athenæus lib. 11. cap. 8. pag. 418. Οἶνον ἐξέσπεισε κοτύλῃ. Πάμφιλος δὲ ποτηρίου φησὶν εἶναι γένος, ἴδιον δ' εἶναι Διονύσου. *Cotyle vinum libavit. Pamphilus eſſe putat poculi quidem genus, ſed Baccho peculiare.* Siniſtrâ verò thyrſum ſeu haſtam, cujus mucro hæderâ lambente porrectus eſt. Panthera ipſi comes attributa, & ut loquitur Philoſtratus Imag. lib. Παρδάλις ἡ Θεοῦ σύμβολον. *Panthera Bacchi ſymbolum.*

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 220. vulgatus, inter raros computatur.

T. AEL. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum. In aliis capita Antonini Pii & M. Aurelii adverſa.

COL. AELIA. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Caput barbatum calatho ſeu modio inſigne.

Caput illud Serapidis eſt, cujus cultum Ælia Capitolina ab Ægyptiis recepit: eorum enim ſupremum erat numen, Tacito de Alexandrinis loquente Hiſt. 4. *Monitu Serapidis Dei, quem dedita ſuperſtitionibus gens ante alios colit*, quod confirmat B. Auguſtinus, Serapidis in Ægyptum adventum, non ut in Hadriano ex Tacito & Plutarcho diximus, narrans. *His*, inquit, *tempori-*

bus Rex Argivorum Apis, navibus tranſvectus in Ægyptum, cum ibi mortuus fuiſſet, factus Serapis, omnium maximus Ægyptiorum Deus. Macrobius ejus calathi meminit Satur l. 1 cap. 20. *Eidem Ægypto adjacens civitas, quæ conditorem Alexandrum Macedonem gloriatur, Serapin atque Iſin cultu pæne attonitæ venerationis obſervat, omnem tamen illam venerationem ſoli ſe illius nomine teſtatur impendere, vel dum calathum capiti ejus infigunt, &c.* Et paulo poſt: *Cujus vertex inſignitus calatho & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat: quia in eum omnia terrena redeunt, dum immiſſo calore rapiuntur.*

Miratur P. Harduinus pag. 562. Holſtenium Not. in Stephan. hunc nummum Coloniæ Æliæ Capitolinæ ad Capitoliadem Cæleſyriæ oppidum pag. 159. revocaſſe, ſed magis miror eruditum Patrem pag. 13. ejuſdem Capitoliadis Sept. Severi nummum cum epigraphe ΚΑΠΙΤΩ. ΙΕΡ. ΑΣ. ΑΥ. Καπιτωλίας ἱερᾶς ἀσύλου αὐτονόμου. Coloniæ Æliæ Capitolinæ attribuiſſe.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

T. AEL. ANTONINVS. AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.
C. A. C. *Colonia Ælia Capitolina.* Figura muliebris ſuccincta tutulata ſeu turrita, dextrâ caput humanum, lævâ haſtam, pede ſemifiguram premit.

C. A. C. *has notas*, inquit P. Harduinus, *quas ante nos expedire nemo tentavit, ſic interpretamur*, COLONIA ASIDO CAESARIANA. Laudandus quidem illius conatus, ſed genuina explicatio COLONIA AELIA CAPITOLINA eſt.

Figura illa turrita ſeminuda ſtans cum omnibus his attributis, in Cæſareæ Palæſtinæ nummis Hadriano cuſis expreſſa eſt; Jeroſolyma autem Aſtarten ſeu Venerem, quam Cæſarea provinciæ caput colebat, facta Colonia recepit. Illa originem ex Byblo Phœniciæ urbe habet, de qua abunde in Hadriano pag. 155. diximus, & quod legere non erit forſan injucundum. Poſterior nummus templum hujus Deæ exhibet, cui Salomon Rex, uni pellicum ſuarum obſequi volens, olim altaria condidiſſe fertur.

Hic nummus minimæ molis, rarus eſt & elegans; ſed poſterior ſecundæ, inter rariores reponendus.

T. AEL. ANTONINVS AVG. P. P. Caput Antonini Pü laureatum.
C. A. C. *Colonia Ælia Capitolina.* Aſtarte ſeu Venus ut ſuprà, in templo tetraſtylo.

Inſignis ille nummus non modò Veneris, ſeu Aſtartis cultum Æliæ Capitolinæ receptum, ſed illam ipſi templum erexiſſe nos docet, cujus figuram nobis in nummis ad æternam rei memoriam exhibet. Judæos Æliam ingredi vetuit Hadrianus, ex Euſebio in Chronico. *Ex quo tempore etiam introeundi eis Jeroſolymam licentia ablata.* Iis verò hanc Antoninus Pius conceſſiſſe videtur, ſaltem iis circumciſionem permiſit, ut tradit Modeſtinus Leg. circumcid. ſſ. ad Legem Corneliam. *Circumcidere Judæis filios ſuos tantùm reſcripto D. Antonini Pii permittitur.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores adſcribendus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

ANTONINVS AVG. PIVS. TR. P. P. P. COS. IIII. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. CAES. ANTIOCH. MENSIS. *Colonia Cæſarea Antiochia. Menſis.* ſed malè apud Mediobarbum pag. 206. *Nemeſis.* Figura ſtolata ſtans, capite Phrygio in capite, Creſcente Luna dorſo impoſita, dextrâ haſtam, lævâ victoriolam, ad pedes gallus gallinaceus.

Antio-

Antiochia, urbs multiplex; hæc autem quæ Colonia ſub Antonino Pio perhibetur, non ad Antiochiam Syriæ ſub Caracalla tantum deductam, ſed ad Piſidicam pertinet. Plinius lib. 5. cap. 27. *Inſident vertice Piſidæ, quondam Solymi appellati, quorum Colonia Cæſarea, eadem Antiochia.* Nomen *Cæſareæ* ab Auguſto conſtitutam arguit; nam Strabonis ejus ſitum deſcribentis ævo jam Coloniæ titulo gaudebat: ſic enim ille lib. 12. pag. 577. Πρὸς ἄρκτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θατέρου δὲ μέρους Ἀντιόχεια ἡ πρὸς Πισιδίᾳ καλουμένη, ἡ μὲν ἐν πεδίῳ κειμένη πᾶσα, ἡ δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα ἀποικίαν Ῥωμαίων. *Verſus Septentrionem Philomelium, ad Meridiem Antiochia quæ vocatur; illa in campo, hæc in colle ſita, & Coloniam habens Romanam.* Illa videtur Antiochia, quam arſiſſe ſub Antonino refert Capitolinus: *Et Narbonenſis civitas, & Antiochia oppidum, & Carthaginenſe forum arſit.* Antiochia reſtaurationis memor, munificentiſſimo Principi nummos dedicat. Figura, cui creſcens Luna dorſo impoſita, & gallus ad pedes, Deus Lunus eſt, cujus nomen MENSIS in nummo ſcriptum legitur, ut ſubolevit Patinus, pro quo legit P. Harduinus uno verbo ANTIOCHENSIS, pro ANTIOCH. MENSIS. Ejus Dei in hac urbe cultum memorat idem Strabo loco laudato. Ἦν δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερωσύνη τις Μηνὸς Ἀσκαίου πλῆθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χωρίων ἱερῶν. *Fuit ibi etiam ſacerdotium Menſis Aſcæi, multitudinem hierodulorum habens & ſacrorum locorum.* Antiqui Lunum & Lunam colebant, quòd, ut inquit Macrobius Saturnal. lib. 3. cap. 8. *eadem & mas æſtimatur & fœmina.* Gallus gallinaceus ei tributus eſt, quòd Latonæ matri parturienti adfuerit, ob id gratiſſimus ipſi ex Æliano dicitur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, apud Patinum pag 218. vulgatus; elegans & rarus eſt.

BERYTUS.

ANTONINVS. AVG. PIVS. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus.* Neptunus ſtans, dexterâ delphinum, lævâ tridentem, pede ſaxo; in aliis proræ impoſito.

Berytenſis Colonia nummos Antonino Pio Imperatori munificentiſſimo dedicat; plurima enim beneficia in provincias ab eo collata, Pauſanias narrat in Arcadicis. Καὶ ἃ ἔργα κατεσκεύασεν ἔν τε τῇ Ἑλλάδι, καὶ περὶ Ἰωνίαν, καὶ περὶ Καρχηδόνα, τὰ καὶ ἐν τῇ γῇ Σύρων. *Quæ operum magnificentia Græciam, Ioniam, Syriam, & poſtremò Carthaginem exornarit.* Berytus Antonino Pio *Patris patriæ* titulum tribuit, de quo Capitolinus in ejus vita: *Patris patriæ nomen delatum à Senatu, quod primò diſtulerat, cum ingenti gratiarum actione recepit.* Neptunus in nummo cuſus Beryti cultum huic numini præſtitum indicat: illam enim urbem à Saturno conditam narrat Stephanus. Βηρυτὸς πόλις Φοινίκης, κτίσμα Χρόνου. *Berytus urbs Phœniciæ opus Saturni.* Ut confirmat Nonnus Dionyſ. 41.

Καὶ Βερόης ναίεσκον πόλιν πρωτόσπορον ἕδρην·
Ἣν Χρόνος αὐτὸς ἔδειμε.
Et Beroes habitabant urbem primò ſeminatam;
Quam Saturnus ipſe ædificavit.

Neptunum ejus filium aquis imperantem, urbs tutelarem Deum elegit, de cujus tridente & delphino dictum in Auguſto.

Hic nummus ſecundæ & tertiæ magnitudinis tritus & vulgaris.

CÆSAREA Palæſtinæ,

IMP. T. AEL. ANTONINO AVG. Caput Antonini laureatum.

COL. PRIMA. FL. AV. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea* vel *Cæſarenſis.* Caput Serapidis cum calatho.

Cæſareæ Palæſtinæ percuſſus eſt hic nummus, quam à Veſpaſiano Coloniam accepiſſe alibi diximus; in ea Serapis ſignatus, ipſius in hac urbe cultum indicat. Per Serapin autem Veteres univerſam Mundi molem & ipſa rerum principia intellexerunt, aërem ſcilicet, aquam, & terram; per aërem ſeorſum Jovem, per aquam Neptunum, & per terram Plutonem interpretati: ſed uni Serapidi omnia eorum attributa, calathum, tridentem, & cerberum dederunt: per calathum ejus capiti

capiti impoſitum, Jovem; per tridentem, Neptunum; & per cerberum, Plutonem agnoſcunt. Serapis autem idem eſt cum Jove apud Diodorum, eundem cum Plutone exiſtimat Plutarchus. Serapidis cultores vocat Chriſtianos Hadrianus Imp. in epiſt. ad Servianum, apud Phlegontem, forſan quòd unum colerent Deum. *Illi qui Serapin colunt, Chriſtiani ſunt; Serapi, qui ſe Chriſti Epiſcopos dicunt..... Unus illis Deus eſt, hunc Chriſtiani, hunc Judæi, hunc omnes venerantur & gentes.*

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 220. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. T. CAES. ANTONINO. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. PRIMA. F. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea* vel *Cæſarenſis.* Apollo ſtans, dextrâ ſerpentem, læva innixa tripodi.

Cæſaream Palæſtinæ in Auguſti Cæſaris honorem ab Herode vocatam jam antè diximus. Joſephus Antiq. Jud. lib. 15. cap. 13. nominis hujus cauſam Auguſti ſtatuam in templo poſitam tradit. Κατὰ τῷ μέσῳ κολωνός τις, ἐφ' ᾧ νεὼς Καίσαρος ἀπόπλους τοῖς εἰσπλέουσιν, ἔχων ἀγάλματα, τὸ μὲν Ῥώμης, τὸ δὲ Καίσαρος, ἐπὶ πόλις αὐτῆ, Καισάρεια καλεῖται. *Extante in medio tumulo, in quo templum Cæſaris à longè conſpicuum adnavigantibus, & in eo ſtatuæ, Romæ altera, altera Cæſaris, unde Cæſareæ nomen.* An Apollo in gratiam Auguſti, cui ſummus Deus erat, apud Cæſaream receptus ſit? an verò idem Apollo, cujus erat magnus Antiochiæ cultus, longè antè in Syriam tranſlatus à Seleuco Nicatore, qui ſe ipſius filium prædicabat, Antiquariorum diſquiſitioni permittimus: cùm enim Apollinem quatuor artibus præfuiſſe exiſtimaverit antiquitas, illum modo ut Citharœdum cum lyra, modo ut Medicum cum lauro, modo ut Jaculatorem cum ſagitta, poſtremò ut Vatem cum tripode deſignavit; in hoc autem nummo tanquam Medicus & Vates; ſerpens enim ſanitatis ſymbolum, tripus verò vaticiniorum inſtrumentum eſt, imo ſerpens Apollinis etiam ſymbolum. Hinc apud Delphos, Draco ſub tripode vocem ederis, juxta Lucianum: unde plures etiam nummi, de quibus loquitur Ill. Spanhemius Diſſ. 3. p. 175. in quibus occurrunt tripodes ſerpente involuti, aliquando etiam ſuprà tripodem erecti.

Hic nummus minimæ formæ inter raros adſcribendus.

CARTHAGO Africæ.

IMP. CAES. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum.

C. I. C. A. GENIO. P. R. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua, Genio Populi Romani, decreto Decurionum.* Genius ſeminudus ſtans, dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Carthaginem Africæ urbem, à Jul. Cæſare Coloniam in ejus nummis deductam diximus, unde has notas C. I. C. *Colonia Julia Carthago* interpretati ſumus: additur in hoc A. id eſt *Antiqua*, & non *Auguſta*, ut in Treb. Gallo videbimus. Illa beneficentiæ Antonini Pii, qui ejus forum reſtituerat, memor, nummos ipſi percuſſit. De fori Carthaginenſis incendio Capitolinum in Ant. Pio audias. *Et Narbonenſis civitas, & Antiochenſe oppidum, & Carthaginenſe forum arſit: quæ omnia mirificè inſtauravit.* Carthaginenſes ad Romanorum imitationem, qui in nummis Antonini GENIVS POPVLI ROMANI inſcripſerant, cùm ipſi Coloni eſſent Romani, Antonino tanquam Genio ſuo nummos blandientes dedicarunt, illi temone, mari ſymbolo, cùm ad littus eſſent, pro ſceptro Romæ inſigni, attributo. Cave ne has notas cum P. Harduino pag. 108. *Colonia Julia Cæſarauguſta* interpreteris. Cæſarauguſta urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis nunquam dicta eſt *Julia* in obvius ejus nummis, ſed per has litteras C. C. A. ſemper exhibetur, aut integrè CAESARAVGVSTA.

Hic nummus primæ magnitudinis, inter rariſſimos collocandus.

COELLI

COELLI vel COILLU.

IMP. CAES. T. AEL. ANTONINVS. Caput Antonini Pii nudum.
AEL. MVNICIP. COEL. in aliis COIL. *Ælium Municipium Coelli* ſeu *Coellitanum*. Prora navis, in aliis cornucopiæ deſuper.

Cullu Plinio, *Chulli Municipium* Antonino Pio, Κόλλα Ptolemæo, urbs eſt Numidiæ littoralis ad Ampſacum fluvium, ad quam nummus pertinere videtur. Hæc autem urbs *Municipii* epigraphen gerit, & ab Antonino Pio in Itinerario ſuo hoc titulo donata fuit cum prænomine *Ælii* ab Ælio Hadriano patre adoptivo, aut ab ipſomet Imperatore ipſi conceſſo. In marmore apud Gruterum pag. 372. 2. producitur cum inſcriptione MVNICIPES MVNICIPI. T. AELI. HADRIANI. AVG. CIVILITANI. quod idem eſſe videtur, etiamſi marmor Præſidi provinciæ Byzacenæ ſub Conſtantino Magno dedicatum ſit. Prora navis ad indicandum urbis ſitum ſignatur. Cornucopiæ fructuum & frugum in agro ubertatem arguit. Polybius in Excerpt. pag. 175. tradit Maſſiniſſam Numidiæ Regem illam omni fructuum & frugum genere fertilem reddidiſſe. Τῆς γὰρ Νομαδίας ἁπάσης ἀχρήστου τὸ πρὸ τοῦ χρόνου ὑπαρχούσης καὶ νομιζομένης ἀδυνάτου τῇ φύσει πρὸς ἡμέρους καρποὺς ὑπάρχειν, πρῶτος καὶ μόνος ὑπέδειξε, διότι δύναται πάντας ἐκφέρειν τοὺς ἡμέρους καρποὺς, οὐδ᾽ ὁποίας ἧττον, ἑκάστῳ τῶν καρπῶν ἐν διαστάσει μυριοπλέθρους ἀγροὺς κατασκευάσας παμφόρους. *Cùm omnis Numidia antea temporis infructuoſa eſſet, nec gignendis fructibus ullatenus idonea eſſe crederetur, ipſe primus ac ſolus demonſtravit, nullum eſſe fructum quem producere illa non poſſet eadem fertilitate qua cæteræ regiones, cùm ipſe agros innumerabiles ſingulis fructuum generibus per intervalla conſitos, feraciſſimos reddidiſſet.*

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

CORINTHUS.

ANTONINVS. AVG. PIVS. Caput Antonini Pii nudum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Neptunus ſedens, dextrâ delphinum, lævâ tridentem.

Corinthii Antonino Hadriani de ipſis bene meriti filio adoptivo & ſucceſſori gratulantes, nummos ſuos conſecrarunt; rebellionis cujuſdam tamen in eorum provincia meminit Capitolinus in ejus vita. *In Achaia*, inquit, *etiam & in Ægypto rebelliones repreſſit*. Neptunus, frequens Corinthiorum nummorum typus, utpote Tutelaris eorum Deus. Ejus in Lechæo templum memorat Pauſanias in Corinth. p. 88. Ἔστι δὲ ἐν Λεχαίῳ μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν, καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν. *In Lechæo Neptuni templum eſt cum ſigno æneo.* Delphinum narrat Fulgentius ob nuptias Neptuni cum Amphitrite pro mercede inter ſidera collocatum. De tridente Neptuni ſæpius dictum. Porro Lilius Giraldus de hiſt. Deor. ſyntagm. 5. pag. 141. ſe legiſſe tradit Græcum epigramma, quod Corinthi in Iſthmo poſitum fuit, quo & Τελαμονεγέτορα appellatum obſervavit.

Hic nummus minimæ formæ obvius & frequens.

ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Mulier ſtans, dextrâ haſtam, ſiniſtrâ pomum gerit.

Mulier illa ſtans, Venus eſt, cui templa ſub diverſis nominibus, & ſtatuas poſuerunt Corinthii, ut tradit Pauſanias lib. 2. Primum eſt in Cenchreis. Ἐν δὲ Κεγχρέαις Ἀφροδίτης τέ ἐστι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου. *In ipſis Cenchreis Veneris delubrum, & marmoreum ſignum.* Alterum eſt in ſuburbio. Πρὸ δὲ τῆς πόλεως κυπαρίσσων ἐστὶν ἄλσος ὀνομαζόμενον Κράνειον. ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τε ἐστι τέμενος, καὶ Ἀφροδίτης ναὸς Μελανίδος. *Maxime ſuburbanus eſt cupreſſorum lucus, cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum eſt, & Veneris Melanidis delubrum.* Signum Veneris in foro eſt. Ἔστι καὶ ἄγαλμα Ἀφροδίτης, Ἑρμογένους Κυθηρίου ποιήσαντος. *Et eſt Veneris ſignum, Hermogenis Cytherii opus.* Tertium in Acrocorintho, quem Solem Veneri conceſſiſſe narrant Corinthii, ejus eſt templum. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον ναός ἐστιν Ἀφροδίτης, ἀγάλματα δὲ, αὐτή τε ὡπλισμένη, καὶ Ἥλιος, καὶ Ἔρως ἔχων τόξον. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu delubrum eſt Veneris, ſigna in eo, ipſa Dea armata, Sol, & Amor arcum tenens.* Venus Divinitatis haſtam, & pomum aureum tenet, quod ob formæ præſtantiam Paris ipſi dedit. Corinthii Venerem in Antonini Pii nummo, Fauſtinæ ejus uxori blandientes, ſignarunt, in cujus honorem Romani nummos cum epigraphe VENERI AVGVSTAE, & eodem typo inſcripſerant.

Hic nummus mediocris formæ, in rariorum numero collocandus.

IMP. CAES. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer ſtans ſupra Delphinum.

Frequens eſt Melicertæ typus in Corinthiorum nummis ad antiquitatem eorum indicandam: ille mutato nomine Palæmon dictus eſt, Latinis Portunus, quòd portubus præeſſe putetur. Virgilius Æneid. 2.

Qui Melicerta prius, Portunus ritè vocatur.

P. Victor duas fuiſſe Romæ Portuni ædes narrat, alteram ad pontem Æmilii, alteram inter Apollinem Cœliſpicem, & Herculem Olivarium: an harum aliquam reſtituerit Antoninus Pius, in cujus rei memoriam Corinthii in ipſius Imperatoris nummis Palæmonem ſignarint. Rectus ille ſupra delphinum viſitur, qualem effictum in Neptuni templo narrat Pauſanias lib. 2. pag. 83. Τῷ δὲ ἅρματι Ἀμφιτρίτη καὶ Ποσειδῶν ἐφεστήκασι· καὶ παῖς ὀρθός ἐστιν ἐπὶ δελφῖνος ὁ Παλαίμων, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ, καὶ οὗτοι πεποίηνται. *In curru ſtant Amphitrite & Neptunus, & rectus delphini inſiſtit Palæmon puer, ebore & auro, hæc etiam expolita.* De Delphinis fabula dictum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis tritus & vulgaris eſt.

ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Menſa ſupra quam puer delphino ſubſtratus eſt, pone eum arbor.

Menſa hæc ad ludos ſpectat, ſæpe lebetes ſeu urnæ cum palmæ ramis ſupra menſas pro ſacris certaminibus in nummis exhibentur; Corinthii verò pro urna Melicertam Delphino ſubſtratum ad Iſthmicos ludos indicandos repræſentarunt: hi in Melicertæ honorem à Siſypho Rege ſunt inſtituti, cùm ille nepotis corpus à Delphine in Iſthmum expoſitum offendiſſet, teſte Pauſania l. 2. p. 86. Ἐς τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι· κειμένῳ δὲ ἐπιτυχόντα Σίσυφον θάψαι τε ἐν τῷ ἰσθμῷ, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ ποιῆσαι τῶν Ἰσθμίων. *Eò enim evectum puerum memorant: quem cùm offendiſſet expoſitum Siſyphus, & humarit in Iſthmo, & Iſthmicos in ejus honorem ludos inſtituerit.* Arbor pone Delphinum pinus eſt, juxta quam inventum eſt Melicertæ corpus, in cujus memoriam Iſthmicorum ludorum victores pinu coronati ſunt, vide infrà in M. Aurelii & L. Veri nummis, in quibus ISTHMIA.

Hic nummus mediocris inter inſigniores numerandus.

DIUM.

IMP. CAES. ANTONINVS. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. IVL. AVG. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Auguſta Dienſis. Decreto Decurionum.* Minerva galeata ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam gerit.

Dium, urbs Macedoniæ littoralis, inter Halicmonis & Baphyri oſtia ſita eſt, de qua loquitur Livius Decad. 5. lib. 3. *Sed cùm ad Dium per littora cum equitibus vagaretur Rex Perſeus.* Urbem hanc Julius Cæſar Coloniam conſtituit, ut nomen *Juliæ* denotat, quam deinde Auguſtum Colonis iterum frequentaſſe *Auguſtæ* appellatio arguit, unde *Colonia Julia Auguſta Dienſis* dicta eſt. Hæc Antonino Pio in obſequii monimentum nummos dedicat, in quibus Minervam, quam Macedones cognomine *Alcidam* coluere, ſignaſſe videtur. Illius meminit Livius ead. Decad. lib. 2. de Perſeo agens. *Ipſe centum hoſtiis ſacrificio regaliter Minervæ, quam vocant Alcidam, confecto, cum purpuratorum & ſatellitum manu profectus Citium eſt.* Minerva haſtam gerit, unde Pallas ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὸ δόρυ, id eſt, à vibranda ſeu concutienda haſta, appellata eſt.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores recenſetur.

OEA.

IMP. ANTONINVS AVG. P. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.
C. A. O. A. F. *Colonia Ælia Oea*, vel *Oeenſis Auguſta Felix.* Caput mulieb. turritum.

Hanc interpretationem cum P. Harduino communicatam, & ab eo tanquam ex ſe pag. 368. vulgatam, nobis hic vendicare liceat. Oea Melæ, Oeea autem Plinio, Antonino Pio, & Amm. Marcellino, urbs Africæ littoralis, Colonia Romana fuit, ut legitur in Itiner. Ant. Pii. *A Macomadibus in Alexandriam Oeea Colonia* M. P. XXVIII. Nomen *Æliæ*, ab Hadriano aut Antonino Pio, quibus gentis hæc appellatio communis eſt, deductam indicat; ſed Holſtenius in Annot. ad Ortelium pag. 134 nummum profert rem penitùs dirimentem, cui cum *Æliæ* cognomine conjuncta eſt *Antoninæ* appellatio: ut teſtatur nummus, in quo duo boves terram exarantes cum hac inſcriptione, COLONIA AELIA ANTONINA OEA AVGVSTA. Quanta lux hiſtoriæ ex nummis affulget! Oeenſes beneficii memores Fundatori nummos cum capite turrito, urbis ſcilicet Genio, percuſſerunt.

Hic nummus mediocris formæ, quem Regio Theſauro addidimus cum ſexcentis aliis, à D. Clotomont Nob. Gallo Alexandria Ægypti redeunte, & nuper à Turcis capto, dono nobis datus, eximiæ raritatis eſt.

PATRÆ.

IMP. ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Apollo nudus ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ lyræ cippo impoſitæ innixâ.

Patrenſes paucos dedicarunt Antonino Pio nummos, an propter excitatam in Achaia rebellionem, cujus meminit Capitolinus in ejus vita : *In Achaia etiam atque in Ægypto rebelliones repreſſit.* Apollo in averſa parte ſignatus, ejus in urbe cultum arguit : pateram ille gerit ob ſacrificia ipſi pro Imperatore facta. Apollinis templum in foro Corinthi locat Pauſanias in Achaic. pag. 136. ἱερόν τε Ἀπόλλωνος πεποίηται, καὶ Ἀπόλλων χαλκοῦς γυμνὸς ἰδεῖν, ὑποδήματα δὲ ἐπὶ τοῖν ποδοῖν ἐστιν αὐτῷ, καὶ ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ κρανίῳ βέβηκε βοός. *Apollini etiam fanum dedicarunt : Dei nudum eſt ex ære ſignum, pedibus tantùm calceatis, quorum altero bovis calvæ inſiſtit.* Paulò poſt ejus ſtatuam in Odeo eſſe poſitam tradit idem auctor. Ἔχεται δὲ τῆς ἀγορᾶς τὸ ᾠδεῖον, καὶ Ἀπόλλων ἐνταῦθ' ἀνάκειται θέας ἄξιος. *Cum foro Odeum conjunctum eſt, in eo Apollinis ſimulacrum eximiâ admodum ſpecie.* Lyræ innixus eſt Apollo, cæleſtis harmoniæ imaginem demonſtrans, unde apud Phornutum de Nat. Deor. Muſicus & Citharœdus inducitur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter raros collocandus.

ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Mercurius ſedet in templo diſtylo, dextrâ extensâ, lævâ caduceum gerit, pro pedibus aries.

Mercurius ſedens in nummis Patrenſium frequens occurrit, hic verò Antonini Pii, & alter Commodi illum in templo diſtylo exhibent, ex quibus hunc Deum apud ipſos cultum fuiſſe novimus, etiamſi nulla illius apud Pauſaniam in Patrarum urbis deſcriptione mentio ſit. Aries Mercurio comes additur, ut in Corinthiorum nummis, eâdem forſan ratione quam ipſe Pauſanias affert in Achaicis, quod Mercurius præ cæteris greges tueri & augere exiſtimetur : vulgò enim Paſtorum Deus appellatus eſt, imò apud eundem ſcriptorem Κριοφόρος, arietem ferens, hoc nomine à Tanagræis cultus, quòd circa urbis eorum muros arietem geſtans, illos peſtilentiâ liberarit, ut ipſe narrat lib. 9. pag. 574. Τῷ μὲν ἐς τὴν ἐπίκλησιν λέγουσιν, ὡς ὁ Ἑρμῆς σφίσιν ἀποτρέψαι νόσον λοιμώδη, περὶ τὸ τεῖχος κριὸν περιενεγκών. *Superioris quidem cognominis eam eſſe cauſam dicunt, quòd peſtilentiam Mercurius averterit, circumlato in murorum ambitum ariete.* Mercurius caduceum ſiniſtrâ gerit, virgam nimirum, cui impliciti ſunt duo ſerpentes, pacis causâ : hinc Legati, qui de pace mittuntur, Caduceatores nominati.

Hic nummus mediocris moduli pro raro habendus.

TROAS.

IMP. ANTONINVS AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.
COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Troas, urbs Phrygiæ minoris, ab Alexandro Magno, unde *Troas Alexandri*, ſeu *Alexandria*, ut pluribus narrat Q. Curtius, paucis tantùm milliaribus in Auſtrum à Trojæ ruderibus diſtans, Colonia Romanorum facta eſt, teſte Strabone lib. 13. pag. 593. Νῦν δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. *Nunc etiam Romanorum Coloniam excepit.* Ab Auguſto deductam arguit nomen *Auguſtæ*. Ipſa beneficiorum Hadriani memor, Antonino Pio filio adoptivo gratulans ob aliquam victoriam, nummos ſignavit; ſed cùm ille ex Capitolino plurima bella per Legatos ſuos geſſerit, quænam illa fuerit, non facile eſt pronunciare.

Hic nummus minimi moduli rarus eſt.

IMP. ANTONINVS. AVG. P. P. Caput Antonini laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Aquila volitans caput bovis unguibus tenet.

Aquilæ caput bovis unguibus gerentis typus in Troadenſis Coloniæ nummis frequens ſignatus, ad veterem aliquam urbis hiſtoriam ſpectare videtur. Jo. Malela Antiochenus in Chronico inedito narrat, Seleucum de loco urbis condendæ dubitantem, Jovi Caſſio ex oraculo ſacrificaſſe, aquilam verò parte carnis ſacrificii ablatâ, in Pieriæ emporium tranſtuliſſe, ubi urbem de nomine Seleuciam condidit. Aquila caput bovis rapiens, Troadi condendæ idem augurium videtur. Strabo enim urbem à veteri Troja remotam, imò ſæpe locum mutaſſe, & tandem Oraculi juſſu ubi nunc eſt tradit poſitam. Καὶ ἄλλοι δὲ ἱςορῦσι, πλεονάκις μεταβεβλῆσθαι τόπους τὴν πόλιν, ὕστατα δ᾽ ἐνταῦθα συμμεῖναι κατὰ τὸ χρησμὸν μάλιστα. *Alii etiam narrant ſæpius urbem hanc locum mutaviſſe, & tandem ibi poſitam ubi nunc eſt, maximè Oraculi juſſu.* Patinus capita boum cum anteriore illorum parte templis appendi ſolita refert; ſed hic aquila caput bovis tenet, templis appendi haud conſueta.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 221. vulgatus, pro raro habendus.

FAUSTINA.

FAVSTINÆ *Senioris nummi ex omni modulo, eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ, ſolus hic ex ære majori & minori hactenus obſervatus eſt.*

C O R I N T H U S.

FAVSTINA AVGVSTA. COR. *Fauſtina Auguſta Corinthi.* Caput Fauſtinæ Senioris.
ANTONINVS AVG. PIVS. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

Corinthii beneficiorum ab Hadriano acceptorum memores, Antonino Pio ejus filio adoptivo, de ſe etiam bene merito, nummos non modo dedicarunt, ſed huic blandientes, Fauſtinæ ejus uxori conſecrant, ambos in eodem nummo, Antoninum ab una parte, Fauſtinam ab altera ſignantes, quod eodem tempore ille *Patris patriæ* appellationem, hæc vero *Auguſtæ* nomen receperint, ut innuit Capitolinus in vita Antonini: *Uxorem Fauſtinam, Auguſtam appellari à Senatu permiſit, Pii appellationem recepit.* Uterque titulum ſibi à Senatu conceſſum in nummo præfert.

Hic nummus primæ & ſecundæ formæ rariſſimus eſt.

DIVAE FAVSTINAE.
IMP. CAESAR. T. AELI.
HADRIANI. ANTONINI.
AVG. P. P.
D. D.

Ap. Gruter. pag. 260. 1.

M. AURELIUS.

COLONIAS ſub M. Aurelio deductas paucas novimus, etiamſi Aur. Victor ſic de ipſo loquatur: *Multæ ſub eo urbes conditæ, deductæ, repoſitæ, ornatæque.* Capitolinus vicum *Habale* in Cilicia, in quo Fauſtina uxor obiit, Coloniam conſtituiſſe tradit, quam *Fauſtinopolim* vocatam narrant. Ex marmoribus *Aurelianæ Laureacenſis*, & *Aureliæ Antoninæ Ovilabis* in Norico nobis ſupereſt monumentum: his verò nummi *Aureliam Singaram*, & AURELIAM CARRHENAM in Meſopotamia addunt. Ulpianus lib. 22. Dig. *de ſtatu hominum*, inquit: *In orbe Romano qui ſunt ex conſtitutione Imp. Antonini cives, Romani effecti ſunt.* Cui adſtipulatur Aur. Victor ſuprà laudatus in ejus vita: *Data cunctis promiſcuè civitas Romana.* Id confirmat Cujacius de M. Aurelio, qui apud Dionem lib. 55. duas conſtituit Legiones II. & III. *Italicam*, illam in Norico, hanc vero in Rhætia hiemantem.

M. AURELII *nummi primæ magnitudinis, eximiæ ſunt raritatis; ſecundæ & minimæ formæ, vulgares & obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAESAR. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Jupiter ſedens, dextrâ pateram, lævâ haſtam, pro pedibus aquila.

Ælia Capitolina, priùs Jeroſolyma dicta, quam ab Hadriano Coloniam deductam diximus, plurimos M. Aurelio nummos, gratulans quòd bello Parthico per L. Verum Imperii conſortem ſuſcepto Syriam à vaſtatione liberaſſet, ſignavit. Vologæſus enim Rex, ut narrat Capitolinus in ejus vita, *bellum quod paratum ſub Pio, Marci & Veri tempore indixit, fugato Atidio Corneliano, qui Syriam tunc adminiſtrabat.* Jupiter Capitolinus in averſa nummi parte exhibetur, ut ſupremus urbis Deus, à quo nomen illa ferebat. Jovis ſtatuam jam Caligula in templo Jeroſolymitano per Petronium ponere ſtatuerat, ſi Jornandi lib. 1. de reg. ſucc. fides: ſed ipſi Titus Judæos didrachmum pendere juſſit, teſte Dione in Veſp. Καὶ ἀπ' ἐκείνου δίδραχμον ἐτάχθη τοὺς τὰ πάτρια αὐτῶν ἔθη περιστέλλοντας τῷ Καπιτωλίῳ Διῒ κατ' ἔτος ἀποφέρειν. *Ab eodem Tito juſſi ſunt quotannis didrachmum pendere Jovi Capitolino qui patrias leges eorum tuerentur.* Æliæ Templum Jovis ab Hadriano exſtructum in ipſius nummis obſervavimus.

Hic nummus mediæ magnitudinis inter raros numeratur.

IMP. CAES. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum, *in aliis* capita Antonini Pii & M. Aurelii, *in aliis* capita M. Aurelii & L. Veri etiam adverſa.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Caput Serapidis modio ornatum.

Serapidis cultum apud Æliam Capitolinam ex Alexandria receptum, in Antonino Pio diximus, qui Deus etiam apud Ægyptios erat peregrinus, cujus templum extra muros locatum narrat Macrobius Saturnal. I. *Nullum itaque Ægypti oppidum intra muros ſuos aut Saturni aut Serapis fanum recepit.* Ad Æliæ Capitolinæ urbem pertinet idem M. Aurelii nummus ſub prava COL. PAPIÆ..... epigraphe à Triſtano tom. I. p. 631. vulgatus, quem ille ad Papiam Cæſarienſem Mauretaniæ revocat: hunc ſecutus eſt Com. Mediobarbus pag. 229. nummum verò P. Harduinus pag. 380. ad Puppiam Proconſularis Africæ urbem pertinere fruſtra contendit.

Hi nummi ſecundæ & minimæ formæ pro raris & elegantibus habendi.

IMP. CAESAR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Trophæum.

Trophæum illud in nummo Æliæ ſignatum, ad bellum Parthicum ſpectare videtur ob Meſopotamiam recuperatam. Hæc à Trajano acquiſita, & ab Hadriano Parthis relicta eſt: illam verò provinciam quater amiſſam, & quater recuperatam tradit Rufus in Breviario. Primò ab Hadriano Parthis redditam recepit L. Verus, eam Commodus iterum perdidit, recuperavit Severus; tertiò à Perſis Valeriano capto occupatam, reſtituit Odenatus ſub Gallieni auſpiciis; quartò ſub Caro deperditam, Diocletiani temporibus Galerius Maximianus Imperio reſtituit. Trophæum, limitum propagatorum monumentum eſt; arboris autem truncus ramis ejus amputatis, in excelſiſſimo loco hoſtium ſpoliis ornatus erigebatur. Bellum licèt à L. Vero geſtum ſit, iidem honores M. Aurelio redditi ſunt, ſi Capitolinum audias. *Partumque eſt ipſi nomen Armenici, Parthici, Medici, quod etiam Marco Romæ agenti delatum eſt.*

Hic nummus ſecundæ formæ inter rariores collocandus.

IMP. ANTONINVS AVG. IMP. L. AVR. VERVS AVG. M. Aurelii & L. Veri capita adverſa.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Aſtarte in templo tetraſtylo.

Ælia utrique Imperatori M. Aurelio & L. Vero nummos dedicat, *tunc quia*, inquit Capitolinus, *primùm Romanum Imperium duos Auguſtos habere cœpit.* Uterque ideo *Imperatoris* nomen gerit, uterque coronâ laureâ inſignis conſpicitur; nummus quidem ob bellum Parthicum utrique cuſus, Lucio quidem, quòd ad Euphratem uſque progreſſus ſit; Marco verò, quòd Romæ omnia quæ ad bellum eſſent neceſſaria, rite diſpoſuiſſet & ordinaſſet. Templum in Aſtartis honorem exſtructum eſt, cujus ſimulacrum in ejus aditu viſitur, de quo in Antonino Pio dictum eſt; Aſtarte verò à pleriſque Venus cœleſtis habetur.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis ob molem reputandus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.
COLONIAE. ANTIOCHIAE. Lupa cum puerulis.

Cæſaream Antiochiam Piſidiæ Coloniam ſub Antonino Pio arſiſſe, ex Capitolino diximus: hæc

hæc à munificentiſſimo Principe reſtaurata, ipſi non modò nummos, ſed & M. Aurelio ab eo adoptato, & Cæſare nuncupato percuſſit. *Adoptionis lex*, inquit Capitolinus, *hujuſmodi data eſt : ut quemadmodum Antoninus ab Hadriano adoptabatur, ita ſibi ille adoptaret M. Antoninum fratris uxoris ſuæ filium, & L. Verum Ælii Veri, qui ab Hadriano adoptatus fuerat, filium.* Lupam ubera Romulo & Remo præbentem in nummo ſignarunt Antiochenſes, ut ſe Romanos & ejuſdem originis eſſe indicarent ; hicque typus pro Coloniæ Romanæ ſymbolo frequens exhibetur.

Hic nummus minimi moduli obvius & tritus eſt.

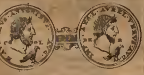

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.
COLONIAE ANTIOCHEAE. Aquila alis expanſis.

Nummus ab iiſdem Antiochenſibus Piſidiæ, non autem Syriæ, ut tradit Patinus pag. 234. M. Aurelio adhuc Cæſari percuſſus eſt. Ille quamvis adoptatus ab Antonino Pio, vivente adhuc Hadriano, nondum Cæſaris nomen niſi poſt Hadriani mortem adeptus eſt, anno ſcilicet U. C. 891. CHriſt. 138. de quo Capitolinus : *Adhuc Quæſtorem & Conſulem ſecum Pius Marcum deſignavit, & Cæſaris appellatione eum donavit.* Tribunitiam verò poteſtatem tantùm poſt nuptias Fauſtinæ in ſecundo Conſulatu anno U. C. 899. CHriſt. 146. accepit, ut inquit idem Capitolinus : *Poſt hæc Fauſtinam duxit uxorem, & ſuſceptâ filiâ, Tribunitia poteſtate donatus eſt.* Imperator demum poſt Antonini Pii mortem eſt appellatus. Aquila, Imperii Romani ſymbolum, ad Coloniæ dignitatem ſpectat. Antiochenſes autem in ſuperiori nummo lupam cum puerulis ad Romanorum originem ; aquilam in hoc, ad eorumdem potentiam indicandam, ſeu ut ſolemne Romæ ſymbolum percuſſerunt.

Hic nummus minimi moduli obvius & frequens eſt.

BERYTUS.

IMP. CAESAR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum, aquilæ velut impoſitum, in area COL. *Colonia.*
IMP. CAES. L. AVREL. VERVS. AVG. Caput L. Veri laureatum, aquilæ velut impoſitum, in area BER. *Berytus* vel *Berytenſis.*

Colonia Berytenſis nummum belli Parthici tempore percuſſiſſe videtur, M. Aurelio & L. Vero gratulabunda ob Parthos per Syriam graſſantes, Romanorum armis longè propulſos. Nummus utrumque laureatum, Auguſtum, & Imperatorem aquilæ ſuperimpoſitum exhibet : nam M. Aurelius L. Verum Imperii participem fecerat, teſte Capitolino. *Fratrem ſibi participem in Imperio deſignavit : quem L. Aur. Verum Commodum appellavit, Cæſaremque atque Auguſtum dixit, atque ex eo pariter cœperunt Remp. gerere. Tuncque primùm Romanum Imperium duos Auguſtos habere cœpit.* Ideo uterque laureatus eſt in nummo, & uterque Auguſtus : nam Cæſares laureâ non coronabantur. Uterque Imperatoris nomen gerit, & ideo uterque aquilæ ſuperimponitur, ut ambo Imperii Romani participes ; aquila enim, ut diximus ſuprà in Antiochiæ nummis, Imperii Romani ſymbolum eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 241. vulgatus, inter rariores numerandus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.

COL. P. F. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Variæ ſunt epigraphæ. Apollo ſtans dex. ramum, al. ſerpentem, lævo cubito tripodi incumbit.

Cæſarenſes Palæſtinæ nummos M. Aurelio Cæſari, ut Principi ad Imperium deſignato, percuſſerunt, quippe, teſte Capitolino, *formandus ad regendum ſtatum Reip. patris actibus intererat.* Eadem in M. Aurelio quæ in Antonino Pio patre Apollinis imago, aut propter cultum hujus numinis ex Syriæ Regibus derivatum, aut propter Auguſtum ejuſdem Apollinis ſtudioſiſſimum, in cujus honorem urbs quondam *Stratonis Turris*, mutato nomine *Cæſarea* vocata eſt. Apollo Antiochiæ cultus, Daphnæus, id eſt Laureus vel Laurifer, dicebatur, cui ſuperbiſſimum Antiochus Deus Epiphanes templum exſtruxit, ex Amm. Marcellino lib. 22. idemque Apollinis typus, qui in Romanis Imperatoribus, in Syriæ Regum nummis exhibetur.

Hic nummus minimi moduli pro raro cenſendus.

IMP. M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Caput Serapidis calatho inſigne.

In ſuperiori nummo M. Aurelius dictus eſt *Cæſar*, in hoc verò *Imperatoris* nomen gerit, ille à Cæſarenſibus ad Imperium deſignato, hic ad illud evecto, in obſequii monumentum percuſſus eſt: Serapis ideo in eo cælatus, quod hoc numen Cæſareæ potiſſimùm coleretur; non verò, ut putat Triſtanus tom. 1. pag 631. quòd Marcus ſummopere Serapidem veneraretur, juxta mentem Capitolini, qui narrat Imperatorem *juvenum nobilium ſacra Serapidis à vulgaritate Peluſiæ ſubmoviſſe.* Serapis enim Ægyptiis maximus erat Deus, ut inquit Macrobius Saturnal 1. *Nam Serapis, quem Ægyptii Deum maximum prodiderunt.* Hic à Syris ob viciniam receptus eſt. Variæ ſunt de hoc Deo opiniones; alii Jovem, Plutonem, Oſirim antiquiſſimum Ægyptiis numen, Æſculapium, & Nilum; alii cum Apide confundunt. Libet hic Ruffini verba ſubtexere, quæ calathum Serapidis capiti impoſitum clariſſimè explicant. *Alii Jovem putant, cujus capiti modius ſuperpoſitus, vel quia cum menſura modoque cuncta indicet moderari, vel vitam mortalibus frugum liberalitate præberi.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

AVRELIO. CAES. ANTONINO. P. P. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Hercules clavæ innixus quieſcit.

Opportuna Cæſarenſibus nummorum M. Aurelio Imperatori cudendorum occaſio ſeſe obtulit, vel dum L. Verus ejus collega in Syria pro bello Parthico morabatur, vel cùm Marcus ipſe in Syriam ob Avidii Caſſii rebellionem profectus eſſet. Hercules in nummo ſignatus, ſui cultum in urbe Cæſarenſi denotat, forſan ex urbe Tyro proxima accitus. Ille creditus eſt Jovis & Aſteriæ Latonæ ſororis filius, quem Tyrii maximè venerabantur: quidam multos Hercules fuiſſe volunt. Varro quatuor & quadraginta collegit; Cicero tantùm ſex enumerat. Theologorum autem vetus

fuit

fuit opinio, per Herculem, Solem ſignificari: unde & illi duodecim certamina attributa ſunt, quòd videlicet duodecim Signa Sol percurrat.

Hic nummus mediocris formæ rarus & elegans eſt.

IMP. M. AVR. ANTONIN. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. PR. FL. AV. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Colonus agens boves.

Cæſaream Palæſtinæ Caput à Tacito vocatam, & inde à Veſpaſiano *Primam* fuiſſe cognominatam, in Domitiani nummis diximus: illam quidem *Maximam Judææ civitatem* appellat Joſephus de bello Jud. lib. 3. cap. 28. & affectu quodam Romanos dilexiſſe narrat. Κἀκεῖθεν εἰς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην τῆς τε Ἰουδαίας πόλιν, καὶ τὸ πλεῖον ὑφ' Ἑλλήνων ἐπικατοικουμένην· ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρατιὰν, καὶ τὸν στρατηγὸν, μετὰ πάσης φιλοτιμίας καὶ φιλοφροσύνης οἱ ἐπιχώριοι, καὶ κατ' εὔνοιαν μὲν τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους. *Veſpaſianus inde in loca maritima Cæſaream pervenit, Judææ maximam civitatem, & quæ majorum incolarum partem Græcos haberet. Igitur exercitum & rectorem indigenæ omni favore ac benignitate ſuſcipiunt, affectu quidem quo Romanos diligerent.* Hoc Cæſarenſium erga Romanos ſtudium Veſpaſianum forſan excitavit, ut in eorum urbem Coloniam Romanam deduceret. Colonus, conſtitutæ Coloniæ ſymbolum eſt.

Hic nummus minimi moduli, inter raros & elegantes adſcribendus.

CARTHAGO Africæ.

M. AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.
C. I. C. A. DO. *Colonia Julia Carthago Antiqua, Decreto Decurionum.* Lupa cum Romulo & Remo.

Carthago Africæ nummos M. Aurelio Cæſari in gratiam Antonini Pii percuſſit, à quo reſtauratum ex Capitolino diximus forum urbis incenſum. De ejuſdem Imperatoris munificentia in hanc urbem loquitur Pauſanias lib. 8. pag. 526. Καὶ ὧν ἔργων κατεσκεύασεν ἔν τε τῇ Ἑλλάδι, καὶ περὶ Ἰωνίαν, καὶ περὶ Καρχηδόνα, ἢ ἐν γῇ τῇ Σύρων, τὰ δὲ μὲν ἄλλοι ἔγραψαν ἐς τὸ ἀκριβέστατον. *Qua operum magnitudine Græciam, Ioniam, Syriam, & poſtremò Carthaginem exornarit, ab aliis accuratiſſime ſcriptum.* Littera A. *Antiquam* potiùs quàm *Auguſtam* interpretati ſumus ob nummum Treboniani Galli, in quo duo A. A. ſubſequenter ſcripta ſunt, C. I. C. A. A. P. *Colonia Julia Carthago Antiqua Auguſta Pia,* quæ alio modo explicari poſſe non videtur. Carthaginenſes Lupam cum pueris ſignarunt, ut ſe Romanos indicent, cùm illa ſit urbis Romæ ſymbolum.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores numerandus.

MAP. AYP. ΦΙΛΩΡ. M. A. AIP. Μάρκῳ Αὐρηλίῳ Φιλορωμαίου μητροπόλεως πρώτης αρ'. *Marco Aurelio Philoromæi metropoleos primæ anno* 101. Caput M. Aurelii nudum.
AYP. KAPPHNΩN. ΦΙΛΩΡ. M. A. Αὐρηλίων Καῤῥηνῶν Φιλορωμαίων μητροπόλεως πρώτης. Caput in Creſcente Luna. Apud P. Harduinum pag. 241. malè KAPPHNΩN ΦΙΛΩΡΩΜΕΩΝ.

Ad Carrhenos Meſopotamiæ ſpectat hic M. Aurelii nummus, quorum urbs ad Chaboram fluvium ſita, Colonia, bello Parthico per L. Verum confecto ſub fratribus Imperatoribus, conſtituta eſt, ut *Aureliæ* nomen, & *Coloniæ* titulus in nummis infrà deſcribendis indicant. Carrheni ſe *Aurelios* in grati animi monumentum, & forſan Philoromæos appellaverunt, ſed potiùs hæc no-

menclatio illis videtur tributa, aut ab ipſis Auguſtis M. Aurelio & L. Vero, vel ab Imp. Nerone, ſub quo æram dinumerare cœperunt, cùm videlicet inter Romanos recenſiti ſunt, & Vologæſes amicitiam cum his redintegravit, ut innuit Tacitus de Tiridate ejus fratre loquens Hiſtor. 13. *Mittebatque Oratores, qui ſuo Parthorumque nomine expoſtularent, cur datis nuper obſidibus, redintegratâ amicitiâ, quæ novis quoque beneficiis locum aperiret.* Itaque ſi anni 101. ad annum U. C. 809. quo Vologæſes victus à Corbulone obſides tradidit, adjiciantur, annum Romæ 919. quo Colonia deducta eſt, conficient. Carrheni cum Coloniæ dignitate, provinciæ Meſopotamiæ primatum accepiſſe videntur, & ſe Metropolitas primos inſcribunt, retento Græco idiomate ſeu ob longum urbis receſſum, ut in his tractibus pleraſque Colonias obſervamus, ſeu quod Colonia jus Italicum non habuerit. Caput in Creſcente Luna Deus Lunus eſt, Carrhis maximè cultus, cujus meminit Spartianus in Caracalla: *Atque inde Carrhas Luni Dei gratiâ veniſſet.*

Hic nummulus inter rariſſimos collocandus.

CORINTHUS.

M. AVR. ANTONINVS AVO. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus ſtans ſeminudus cum ſtrophio, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem.

Corinthus plurimos quidem M. Aurelio & L. Vero nummos percuſſit, cùm uterque Imperator in eorum urbem veniſſet, Verus quidem cùm ad bellum Parthicum proficiſceretur, Aurelius verò cùm ex eadem provincia ad reprimendam Avidii Caſſii rebellionem rediret. Neptunus ut Tutelaris Corinthiorum Deus in nummis eorum cælatur, cui Iſthmus erat ſacer, ut tradit Pauſanias lib. 2. p. 86. Ἀπὸ μὲν τούτου λέγουσιν εἶναι τὸν Ἰσθμὸν Ποσειδῶνος. *Ex eo Iſthmum Neptuni fuiſſe narrant.* Unde videtur apud eundem Hiſtoricum p. 102. dictus *Iſthmius.* Μετὰ δὲ Ἀράτου ἡρῷον, ἔστι μὲν Ποσειδῶνι Ἰσθμίῳ βωμός. *Poſt Arati monumentum ara eſt Iſthmio Neptuno dicata.* De delphino ipſi conſecrato pag. 11. & de ejus tridente pag. 146. vide quæ diximus.

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus ante aram, dextrâ delphinum, lævâ tridentem.

In ſuperiori nummo Neptunus ſtat, in hoc verò ſedet, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem in utroque gerit. Duo ei templa exſtructa narrat Pauſanias lib. 2. unum in Iſthmo, de quo pag. 86. Ἐλθόντι δὲ ἐς τοῦ θεοῦ τὸ ἱερόν. *Quà ad ipſum Dei fanum aditus eſt.* Alterum in navali Lechæo pag. 88. Statius:

Curva Palæmonio ſecluditur unda Lechæo.

Ἔστι δὲ ἐν Λεχαίῳ μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν. *In Lechæo Neptuni templum eſt cum ſigno æneo.* An ſignum in uno ſedens fuerit, an in altero ſtans, an verò ex illis duobus ſignis, quæ refert idem Pauſanias p. 87. in antica prioris templi parte poſitis, alterum ſteterit, alterum verò ſederit. Καὶ ἀγάλματά ἐστιν ἐν τῷ προνάῳ δύο μὲν Ποσειδῶνος. *In antica ejus parte (Pronaon appellant) Neptuni ſigna duo.* Vel illæ Neptuni imagines ad ſcalptoris libitum effictæ ſunt.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus in quadrigis, dextrâ tridentem, lævâ victoriolam.

Neptunus variis modis depictus prodit, nunc ſedens, ut pacatus & tranquillus; modò rectus, ut commotus; nunc nudus, modo ſtrophio imo & veſte coopertus, aliquando in quadrigis, modò in concha à marinis equis tractus. Corinthii forſan Græco more Imperatoribus adulantes, eorum geſta ſub Deorum ſuorum ſimulacris repræſentarunt: nihil enim fruſtra in nummis percuſſum eſt. Victoriola in Neptuni manu ad M. Aurelii victoriam, ob quam triumphans ſpectare videtur. M. Aurelius ſub Neptuni figura in quadrigis exhibetur, dextrâ ut Neptunus tridentem, ſiniſtrâ ut Imperator Victoriam gerens. Licèt enim M. Aurelius navalem victoriam obtinuerit, hic tamen tanquam Tutelaris Deus, qui ipſe Neptunus erat, exhibetur.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter raros recenſetur.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput Solis radiis ornatum.

Sol alter Corinthi urbis Tutelaris Deus perhibetur, Neptunus enim & Sol de Corinthi protectione diſputarunt, quos conciliaſſe Briareum narrat Pauſanias l. 2. p. 86. attributo nimirum Neptuno Iſthmo, Soli verò Acrocorintho: Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίῳ περὶ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν· Βριάρεων δὲ διαλλακτὴν γενέσθαι σφίσιν, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα ταύτῃ, δικάσαντα εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἡλίῳ δόντα τὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως. Ἀπὸ μὲν τούτου λέγουσιν εἶναι τὸν Ἰσθμὸν Ποσειδῶνος. *Ipſi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione deſcendiſſe: diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cùm Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicaſſet, ex eo Iſthmum Neptuni fuiſſe.* Sol idem eſt cum Apolline, ut ait Macrobius Saturnal. 1. cap. 23. *Ad Apollinis poteſtatem refertur, qui idem atque Sol eſt.* Dicitur autem Apollo ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὰς ἀκτῖνας, hoc eſt, à jaculando radios: ideo ipſius caput iis ornatur, & ejus ſimulacrum arcu & ſagittis decoratur, ut per eas vis emiſſa radiorum intelligatur.

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Sol radiatus in quadrigis, dextrâ flagrum, lævâ habenas equorum.

Solem currus moderatorem nummus exhibet, qualem forſan illum Corinthi depictum ſupra quoddam veſtibulum notat Pauſanias lib. 2. p. 89. Ἐκ δὲ τῆς ἀγορᾶς ἐξιόντων τὴν ἐπὶ Λεχαίου, προπύλαιά ἐστι, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἅρματα ἐπίχρυσα, τὸ μὲν Φαέθοντα Ἡλίου παῖδα, τὸ δὲ Ἥλιον αὐτὸν φέρον. *Cùm è foro exieris Lechæum verſus, veſtibula videas, & ſuper ipſis inauratos currus duos, quorum altero Phaeton Solis filius, altero Sol ipſe vehi videtur.* Equorum nomina ſunt *Pyrous*, id eſt igneus ſeu rubeus, *Eous*, id eſt ab Aurora, *Aëthon*, id eſt ſplendidus, & *Phlegon*, id eſt flammeus. Sol flagrum tenet ut auriga, teſte Macrobio Saturnal. 1. cap. 23. *Simulacrum enim aureum ſpecie imberbi inſtat, dextrâ elevatâ cum flagro in aurigæ modum.* Synhodus Apollo inſcriptione marmorea Lanuvii legitur, quæ à M. Aurelio Auguſto poſita fuit. Ex Lil. Giraldo ſyntagm. 7. pag. 217.

Hic nummus ſecundæ formæ rarus & elegans eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bacchus ſtans cum ſtrophio, dextrâ poculum, lævâ thyrſum, pro pedibus panthera.

Corinthios Bacchum veneratos indicat nummus hic Dei ſimulacrum repræſentans. Duo ejus ſigna in foro urbis locata fuiſſe tradit Pauſanias lib. 2. p. 88 ἔστι δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς (ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστά ἐστι τ̃ ἱερῶν) Ἄρτεμίς τε ἐπίκλησιν Ἐφεσία, καὶ Διονύσου ξόανα ἐπίχρυσα πλὴν τ̃ προσώπων. *In foro, ubi plurima ſunt templa, Diana eſt Epheſia cognomento, & Liberi Patris ſigna duo lignea, inaurata.* Horum alterum Lyſium, alterum Baccheum nominant. Bacchus poculum gerit, in quo vinum, cujus uſum, & vitis plantandæ rationem docuiſſe ferunt. Cùm autem vinum rixas & lites excitet, thyrſus hæderâ ornatus Baccho datus eſt ex Macrobio Saturn. 1. cap. 19. *Quod oſtendit vinculo quodam patientiæ obligandos impetus furoris: habet enim hædera vinciendi obligandique naturam.* Panthera Baccho comes additur, ſi Fulgentio fides, Mythol. lib. 2. *Quòd vino efferatæ mentes mulceantur, unde & Lyæus dicitur, quaſi lenitatem præſtans.*

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mercurius ſedens, dextrâ extensâ, ſiniſtrâ caduceum, pro pedibus aries.

Jam antea in Antonino Pio diximus Mercurium Corinthi cultum, quem ſedentem in templo diſtylo exhibet illius nummus. Hujus Dei fanum in foro eſt; & ejuſdem ſedentis ſignum in via quà ad Lechæum itur, collocat Pauſanias lib 2. pag 89. Αὖθις δ' ἰόντων ἐπὶ Λεχαίου τὴν εὐθεῖαν, χαλκοῦς καθήμενός ἐστιν Ἑρμῆς, παρέστηκε δέ οἱ κριός. *Rurſus in via quà ad Lechæum rectà iter eſt, Mercurius ex ære ſedens viſitur, cui adſiſtit aries.* Deus hic pro inſigni caduceum gerit. Virga erat ipſi ab Apolline data, cui duo ſerpentes additi ſunt, quod nimirum ille in Arcadiam proficiſcens, duos ſerpentes inter ſe pugnantes virgâ interpoſitâ dicto citiùs diremerit; unde ab eo *Caduceatores* dicti ſunt Legati pro pace miſſi, ut innuit Amm. Marcellinus lib 21. *Caduceatoribus miſſis ex more.* Mercurius autem Deorum Nuncius perhibetur. Cæſar lib. 3. de bell. civ. *Bonis nunciis afficit homines Mercurius, & nunciis præeſt.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules nudus ſtans, dextrâ clavam, ſin. ſpolia leonis.

Hercules inter Deos quos Corinthii cultu proſecuti ſunt, adnumeratus videtur; ejus ſignum verſus Lechæum ultra veſtibula poſitum narrat Pauſanias lib. 2. p. 89. Ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω τ̃ προπυλαίων ἐσιόντι ἐν δεξιᾷ, ἐστιν Ἡρακλῆς χαλκοῦς. *Ultra propylæa ingreſſis, ad dextram eſt Hercules æneus.* Quis fuerit ille Hercules, Græcus videtur: Diodorus enim lib. 4. tres enumerat, Græcum, Ægyptium, & Cretenſem. Cicero de Nat. Deor. ſex profert; ſed Varroni ſunt quadraginta tres. Herculi clava ut inſigne ejus tribuitur, ut & ſpolia leonis, de quibus Diodorus Hiſtor l. 1. p. 14. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντῆν τῷ παλαιῷ πρέπειν Ἡρακλεῖ, διὰ τὸ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μήπω τ̃ ὅπλων εὑρημένων τοὺς ἀνθρώπους τοῖς μὲν ξύλοις ἀμύνεσθαι τοὺς ἀντιταττομένους, ταῖς δὲ δοραῖς τ̃ θηρίων σκεπαστηρίοις χρῆσθαι. *Ad eundem modum clava & leonis exuviæ Herculi antiquo congruunt, quia nondum inventis illo tempore armis, homines ſecum congreſſos lignis repellebant, & belluarum coriis pro tegumentis utebantur.* Alii Herculem portentoſi cujuſdam leonis ab ipſo in Nemea ſilva occiſi ſpolia geſtare narrant.

Hic nummus mediocris formæ rarus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules ſtans, dextrâ ſuper femora, brachio ſiniſtro clavæ ſaxo impoſitæ innixo cum ſpoliis leonis.

Paululum diverſus à ſuperiore Hercule prodit alter in Corinthiorum nummis; num forſan diſſimili modo ſculpta erant duo ejus in urbe ſigna, quorum meminit Pauſanias lib. 2. alterum verſus Lechæum, alterum juxta theatrum. De priori ſuprà, de altero hæc idem Hiſtoricus p. 92. Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλινίτιδος πρὸς τῷ θεάτρῳ σφίσιν ἐστί· καὶ πλησίον ξόανον γυμνὸν Ἡρακλέους, Δαιδάλου δὲ αὐτό φασιν εἶναι τέχνην. *Templum verò Minervæ Frænatricis juxta theatrum eſt, & ei proximum Herculis nudo corpore ligneum ſignum, quod à Dædalo factum tradunt.* Hercules innixus clavæ poſt tam multos labores exantlatos quieſcens repræſentatur, quem ob fortitudinem & gloriam inter Deos relatum tradunt.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino vulgatus pag. 236. inter raros computatur.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer nudus inequitans Delphinum.

Puer ille in Corinthiorum nummis frequens, Melicerta eſt Athamantis Thebarum Regis & Inus filius, quem illa mariti iram fugiens in mare præcipitavit. Uterque numen marinum creditur, de quibus Virg. 4. Georg. & Ovid. 4. Metam.

Principe Thebarum ſatus eſt Melicerta Athamante :
Hic materque Ino finguntur numina Ponti.

Melicertam excepit Delphinus, quem in Iſthmum Corinthi detulit, cui divini honores delati, & Iſthmici ludi decreti ſunt, teſte Pauſania lib. 1. p. 84. Ἐξενεχθέντος δὲ ἐς τὸν Κορινθίων ἰσθμὸν ὑπὸ δελφῖνος (ὡς λέγεται) τοῦ παιδός, τιμαί τε ἄλλαι τῷ Μελικέρτῃ δίδονται μετονομασθέντι Παλαίμονι, καὶ τῶν Ἰσθμίων ἐπ' αὐτῷ τὸν ἀγῶνα ἄγουσι. *Puerum quidem à delphine exceptum, cùm in Corinthiorum Iſthmum fuiſſet expoſitus, mutato nomine, ex Melicerte Palæmonem appellatum : eique cum alios habitos honores, tum verò Iſthmicos ludos decretos.*

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 236. vulgatus, frequens eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer delphino rectus inſiſtens.

Melicerta in nummo repræſentari videtur, quale ejus ſignum in via quà ad Lechæum rectà iter erat, fuiſſe narrat Pauſanias l. 2. p. 89. Αὖθις δ' ἰοῦσιν ἐπὶ Λεχαίου τὴν ἐπ' εὐθείας, χαλκοῦς καθήμενός ἐστιν Ἑρμῆς...... Μετὰ δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ, Ποσειδῶν καὶ Λευκοθέα, καὶ ἐπὶ δελφῖνός ἐστιν ὁ Παλαίμων. *Rurſus in via quà ad Lechæum rectà iter eſt, Mercurius ex ære ſedens viſitur....... Poſt Mercurii ſignum Neptunus & Matuta & Delphino inſiſtens Palæmon.* Ejuſmodi Melicertæ figuram in templo Neptuni ab Herode Athenienſi poſitam narrat idem Pauſanias, de qua in Antonino Pio diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 236. vulgatus, obvius eſt.

M. ANTONINVS AVG. TR. P. XXIIX. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Delphinus ſub arbore, cui incumbit puer.

Melicertam mortuum Delphino incumbentem eodem pene modo quo tranſlatus fuit in Iſthmum, nummus exhibet: arbor verò videtur eſſe pinus, juxta quam à Delphino fuit appoſitus, ut poſtmodum ibidem inventus, cujus rei meminit Pauſanias l. 2. p. 86. Προϊόντι δὲ ἡ πίτυς ἄχρι γε ἐμοῦ πεφύκει παρὰ τὸν αἰγιαλόν. Καὶ Μελικέρτου βωμὸς ἦν. Ἐς τοῦτον δὲ τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι, &c. *Operis index eſt pinus, quæ in ipſo adhuc littore ſe progredientibus oſtendit. Fuit hoc in ipſo loco & Melicertæ ara; eò enim à delphine evectum puerum memorant*, &c. Tribunitia poteſtas XXIIX. nummum arguit à Corinthiis ſignatum ad obſequium ipſorum erga M. Aurelium denotandum, promulgatâ videlicet M. Avidii Caſſii in Syria rebellione. Corinthii autem Imperatori gratulantes, quòd hoſtis ſublatus eſſet, nummum hunc ipſi percuſſerunt: nam ut habet Vulcat. Gallicanus in ipſius vita: *Amor Antonini hoc maximè enituit, quòd conſenſu omnium, præter Antiochenſes, Avidius interemptus eſt.* Utinam nummi omnes Tribunitiam poteſtatem uniuſcujuſque Imperatoris exhiberent.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, ab Ill. Spanhemio Diſſ. 3. pag. 196. vulgatus, nec obvius nec rarus eſt.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum rotundum quatuor columnis ſuffultum, hinc & inde Delphino ornatum, in cujus medio Melicerta Delphino ſubſtratus eſt, propè verò arbor.

Divinos Melicertæ honores, eumque vocatum Palæmonem, & inter portuum Præſides relatum, jam antè diximus, de quo Virg. Georg. 1.

Votaque ſervati ſolvent in littore nautæ
Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ.

Templum Corinthi in ipſius honorem erectum tradit Pauſanias l. 2. p. 87. Τοῦ περιβόλου δέ ἐστιν ἐντὸς Παλαίμονος ἐν ἀριστερᾷ ναός· ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ Ποσειδῶν, καὶ Λευκοθέα, καὶ αὐτὸς ὁ Παλαίμων. *Intra templi ſeptum ad ſiniſtram eſt Portuni ædes: in qua ſigna ſunt, Neptunus, Leucothea, & ipſe Portunus.* Duo Delphini ad templi ornamentum videntur additi, & nummus valde Pauſaniæ locum illuſtrat.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino vulgatus pag. 236. inter raros & elegantes reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo decertans contra Chimæram.

Jam prodiit Bellerophon in nummis decertans contra Chimæram, quem Corinthiorum heroem fuiſſe diximus, utpote Glauci Ephyræ Regis filium, cùm priùs Corinthus Ephyra vocaretur Stephano. Ἡ αὐτὴ ἐκαλεῖτο Ἐφύρα. *Eadem nominabatur Ephyra.* Bellerophonti templum etiam Corinthii erexerunt, ſi Pauſaniæ fides, quod collocat extra portam Diogenis Sinopenſis in ſuburbio, p. 88. Πρὸ δὲ τῆς πόλεως κυπαρίσσων ἐστὶν ἄλσος ὀνομαζόμενον Κράνειον. Ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τέ ἐστι τέμενος. *Maximè ſuburbanus eſt cupreſſorum lucus, cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum eſt.* Vide in Nerone pag. 171. de Bellerophontis cum Chimæra certaminis affabulatione.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 236. obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Pegaſus.

Bellerophonti ſuccedit Pegaſus, quo ille à Minerva ſibi dato ad decertandum contra Chimæram uſus eſt. Fulgentius Myth. lib. 3. Pegaſum ex Meduſæ ſanguine procreatum narrat; Hyginus verò Fab. 15. ex Meduſa Gorgonis filia & Neptuno natum tradit. *Ex Meduſa Gorgonis filia & Neptuno nati ſunt Chryſaor & equus Pegaſus.* Inter aſtra illum collocatum aiunt, cùm Bellerophon ad cœlum evolare contendens, timore permotus, deſpiciens ad terram, decidiſſet, ejus ſignum Corinthii cum Bellerophonte, in via qua ad Lechæum itur, repræſentarunt, teſte Pauſania lib. 2. p. 90. Θέας ἢ μάλιστα ἄξια μετὰ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἐστὶ, ἢ τὸ ὕδωρ ὃ δι᾽ ὁπλῆς ἵππου ῥεῖ τοῦ Πηγάσου. *Spectatu digniſſima ſunt, ubi à Dianæ ſigno diſceſſeris, Bellerophontes, & ex ipſa Pegaſi equi ungula manans aqua.* Sed illi non modò ſignum Pegaſi in urbe ad ejus memoriam, ſed etiam in nummis poſuerunt, Troëzenios imitati, qui teſte Plutarcho tridentem in iis ſculpſerunt ob Neptuni à ſe culti reverentiam. Pollux Corinthi monetam, Pullum fuiſſe vocatam, quòd Pegaſum haberet inſculptum, tradit.

Hic nummus mediocris formæ tritus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Chimæra. Diverſi ſunt typi.

Chimæra ad hiſtoriam Bellerophontis ſpectat, & ad antiquitatem urbis denotandam in nummo ſignata eſt: Chimæram, monſtrum narrant, caput & pectus leonis, ventrem capræ, & caudam leonis habentem, de qua Lucret. lib. 5.

Qui fieri potuit, triplici cum corpore, ut una
Prima leo, poſtrema draco, media ipſa Chimæra?

Hyginus Fab. 151. Chimæram ex Typhone gigante & Echidna natam ſcribit: aliis verò mons eſt, aliis navis. Fulgentius Mythol. 3. qui per Bellerophontem ſapientiam interpretatur, Chimæram quaſi κῦμ᾽ ἔρωτος definit, id eſt fluctuatio amoris. Sic Bellerophontes occidit Chimæram.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino p. 236. vulgatus, frequens & obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura virilis ſeminuda ſtans, dextrâ malleum, ſiniſtrâ forcipes geſtat.

Ferrea hæc inſtrumenta quæ tenet illa figura ſeminuda, Cabyrum aut Vulcanum Cabyrorum patrem exhibere ſuadebant; ſed cùm apud Corinthios nullum eorum cultum ex Pauſania obſervaremus, unum ex Cyclopibus eſſe ſuſpicati ſumus, inter quos tres præcipuè celebrantur à Poëtis. Virgil. lib. 8. Æneid.

Ferrum exercebant vaſto Cyclopes in antro,
Bronteſque, Steropeſque, & nudus membra Pyracmon.

Cyclopes autem Neptuni & Amphytrides filii exiſtimantur, & Apollodorus Neptunum ab iis tridentem accepiſſe tradit lib. 1. de Deorum orig. *Cyclopes Neptunum tridente condonarunt.* Cùm autem Neptunus urbis Deus eſſet tutelaris, Corinthii ideo ejus filios forſan venerati ſunt, & iis ſacra fecerunt, tradente Pauſania lib. 2. pag. 83. Καὶ δὴ ἱερὸν ἐστιν ἀρχαῖον Κυκλώπων καλούμενος βωμὸς, καὶ θύουσιν ἐπ᾽ αὐτῷ Κύκλωψι. *Eſt etiam vetus quam Cyclopum appellant aram, ad quam Cyclopibus divinam*

rem faciunt. Strabo illos in Græciam, ubi plurima eorum opera fuere, è Lycia Bellerophontis ævo adſcitos narrat.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores recenſendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Venus ſeminuda ſtans in templo baſi prægrandi ſuperimpoſito, ambabus clypeum tenet.

Venerem à Sole Acrocorinthi tutelam accepiſſe diximus, in cujus aditu ejus templum locat Pauſanias lib. 2. p. 93. Sed cùm ejus figura ſex columnis ornata frequens in nummis occurrit, hoc templum duabus ſolùm inſigne ipſi igitur convenire nequit: alia vero ſunt in urbe Veneris fana apud eundem Hiſtoricum, alterum in urbe, alterum in ſuburbio, hoc Melanitidis Veneris, illud in Cenchreis. Ἐν δὲ Κεγχρέαις Ἀφροδίτης τε ἐστὶ ναὸς, καὶ ἄγαλμα λίθου. *In ipſis Cenchreis eſt Veneris delubrum, & marmoreum ſignum.* Venus plurimis cognominibus apud auctores appellatur, 82. colligit Lil. Giraldus, inter quas, *Victrix* dicta, videtur eſſe noſtra, cujus ædem Porphyrion fuiſſe ait Romæ in theatro Pompeii. Sic autem illa ſeminuda depingitur in nummis S. C. cuſis cum epigraphe VENERI VICTRICI, in quibus M. Aurelium ſub Martis ſpecie ad bellum properantem retinere videtur. Corinthii Romanorum exemplo Imperatori nummum cum Veneris Victricis effigie ſignarunt, ipſi per uxorem Fauſtinam tanquam alteram Venerem gratulantes. Venus ſcutum gerit ſeu ut Victrix, ſeu tanquam eorum inventrix, teſte Colutho de raptu Helenæ. Vide infra in Lucilla.

Hic nummulus inter rariores collocandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura muliebris turrita & ſtolata ſtans, dextrâ extensâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Mulier turrita urbem ipſam Corinthum ſeu Genium urbis deſignat; corona ex turribus compoſita urbis ſymbolum eſt; patera & cornucopiæ, illius Genii inſignia ſunt: figura ſtolata eſt Romano more, ipſa enim Corinthus Colonia Romanorum conſtituta eſt, annoſque 217. ab ejus deductione dinumerat Pauſanias cùm Æliaca ſcriberet p. 287. Κορίνθιοι μὲν γὰρ οἱ νῦν νεώτατοι Πελοποννησίων εἰσί, καὶ σφισιν ἀφ' οὗ τὴν γῆν παρὰ βασιλέως ἔχουσιν, εἴκοσι ἔτη καὶ διακόσια τριῶν δέοντα ἦν ἐς ἐμέ. *Siquidem hujus ætatis Corinthii omnium maximè novi in Peloponneſo ſunt. Abhinc enim annos ferme ducentos decem & ſeptem, Colonia hæc ab Imperatore Romano deducta eſt.* Pauſanias autem ſub M. Aurelio florebat. Additis igitur illis 117. annis ad annum U. C. 710. quo Corinthus Colonia à Julio Cæſare condita eſt, annum U. C. 227. M. Aurelii Tribunitiam poteſtatem XXVII. annumque illius Imperii XII. conſtituent, nam ille ex eodem Pauſania Olymp. 235. regnare cœpit, quod Euſebius in Chronico confirmat.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino pag. 236. vulgatus, rarus eſt & elegans.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Homo nudus ſtans, dextrâ victoriolam ut videtur, lævâ palmam, pone eum arbor & Melicerta delphino ſubſtratus.

Nummus hic ad ludorum Iſthmicorum in Melicertæ inſtitutorum originem, ut putamus, ſpectat. Vir nudus, Athleta eſt Iſthmionica, cujus victoriæ, ipſius ſimulacrum & palma ſymbola ſunt. Arbor, pinus illa, ſub qua inventum Melicertæ corpus, & ex qua coronabantur horum ludorum victores.

victores. Melicerta Delphino ſubſtratus ſignatur, ad indicandum in ipſius honorem ludos eſſe inſtitutos, de quibus loquentem audias Pauſaniam lib. 2. p. 86. Ες τοῦτον τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι· κειμένῳ δὲ ἐπιτυχόντα Σίσυφον θάψαι τε ἐν τῷ ἰσθμῷ, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ ποιῆσαι τῶν Ἰσθμίων. *Eò enim evectum puerum memorant: quem cùm offendiſſet expoſitum Siſyphus, & humarit in Iſthmo, & Iſthmicos in ejus honorem ludos inſtituerit.* Siſyphus autem Melicertæ erat patruus, nam hujus pater Athamas & Siſyphus Æoli filii recenſentur. Pinu coronatos fuiſſe Iſthmicos victores affirmat Pauſanias ipſe lib. 8. fol. 531. Εν Ἰσθμῷ δὲ ἡ πίτυς, καὶ τὰ ἐν Νεμέᾳ σέλινα ἐπὶ τῶν Παλαίμονος καὶ τοῦ Αρχεμόρου τοῖς παθήμασιν ἐνομίσθησαν. *In Iſthmo autem pinum, in Nemea apium ad Palæmonis, & Archemori caſus teſtandos dari inſtitutum eſt.* Corinthii nummum eo anno quo illi ludi celebrati ſunt, in M. Aurelii honorem percuſſiſſe videntur.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Obeliſcus ſupra quem icuncula nuda ſiniſtrâ haſtam, hinc & inde figura equeſtris paludata veluti decurrens.

Ad ludos Iſthmicos hunc nummum pertinere duximus. Obeliſcus & equites veluti decurrentes, certamen equeſtre in Hippodromo perſuadebant; ſed cum equites paludati ſint, & baſibus impoſiti videantur, ſtatuas ſuſpicati ſumus M. Aurelio & L. Vero dicatas, obeliſco interpoſito, in quo eorum geſta fuerint inſculpta. Uterque Imperator de Corintho bene meritus eſſe videtur, cùm tam multos Corinthii in eorum honorem nummos percuſſerint, & ſi fuiſſet in urbe Hippodromus, Pauſanias qui accuratè res ejus deſcripſit, ejus haud dubie meminiſſet.

Hic nummus ſecundi moduli rariſſimus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victimarius ſtans coram ara taurum immolaturus, ante eum mons, in cujus vertice templum.

Nummus in memoriam ſacrificii cujuſdam ſignatus eſt, quod primò ob aliquam M. Aurelii victoriam, vel ob ejus decennalia aut vicennalia celebrata, confectum ſuſpicati ſumus. Sed templum Veneris, quod Pauſanias in Acrocorintho ædificatum narrat, ſacrificium potiùs in Fauſtinæ honorem perpetratum eſſe perſuaſit; ea quippe à Corinthiis altera Venus exiſtimata eſt, & in cujus nummis ſenatuſconſulto percuſſis eadem ſæpe ſæpius ſub Veneris Felicis, Genitricis, & Victricis ſimulacro exhibetur. Fauſtina autem mortua eſt in eo itinere, quo ea unà cum M. Aurelio redibat. Porrò huic multos ille honores detulit, teſte Capitolino: *Petiit à Senatu ut honores Fauſtinæ ædemque decernerent, laudata eadem. . . . novas puellas Fauſtinianas inſtituit in honorem uxoris mortuæ. Divam etiam Fauſtinam à Senatu appellatam gratulatus eſt.* Corinthii beneficiorum Imperatoris memores, Auguſtæ inter Deas relatæ tanquam alteri Veneri in ipſius templo ſacra fecerunt, cujus memoriam in nummis conſignarunt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis in rariorum numero locandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum quatuor columnarum à latere poſitum in vertice montis prærupti, ad ejus radices hinc & inde porta, à dextris arbor, & altera in imo nummi.

Mons ille, Acrocorinthus eſt; templum autem Veneri dicatum, cujus frequens typus in Corinthi nummis viſitur. Hinc & inde porta ad radices montis, duas eſſe ad Acrocorinthi aſcenſum vias indicare videtur. Arbores an in eo loco ſitas oſtendat nummus, incertum eſt; an vero duæ illæ ſint, quas Corinthi cultas memorat Pauſanias, pinum ſcilicet, quæ in nummis cum Melicerta frequenter ſignatur, & alteram Penthei, de qua in ſequenti nummo, dijudicent Antiquarii.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 236. vulgatus, inter rariores adſcribendus.

IMP. M. ANTONINVS. AVG. ARME. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Arbor ſuper aram quadratam.

Hanc arborem aræ impoſitam P. Harduinus pag. 135. ad hiſtoriam Penthei revocat, quem Pauſanias in Corinthiacis tradit ad montem Cithærontem profectum, ut fœminarum operta ſacra ſpecularetur, in arborem aſcendiſſe, atque inde omnia conſpicatum; quod cùm Bacchæ animadvertiſſent, impetu facto viventem eum laceraſſe, ac membratim diſcerpſiſſe memorantur. Corinthiis redditum ſibi poſtea oraculum narrant apud Pauſaniam lib. 2. pag. 89. ἀνευρόντας τὸ δένδρον ἐκεῖνο ἴσα τῷ θεῷ σέβειν. *Ut eam arborem quærerent, & inventæ divinos honores haberent.* Sed Patinus pag. 236. ad Melicertam pertinere nummum exiſtimat, de quo in Vero.

Hic nummus minimi moduli, à Patino vulgatus p. 236. inter elegantiores numerandus.

ISTHMIA. in corona ex pinu contexta.

Hic nummus etiamſi urbis nomen non habeat, ad Corinthum tamen ſpectare videtur, in cujus Iſthmo certamina Iſthmica celebrabantur, quæ à Theſeo in honorem Neptuni, vel à Siſypho in Palæmonis memoriam inſtituta, in Nerone diximus; quod conciliare videtur Plutarchus, cùm ea initium habuiſſe ex Melicerta, deinde ob Neptunum ampliata demonſtret in Theſeo pag. 11. φιλοτιμηθεὶς ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος ὁ γὰρ ἐπὶ Μελικέρτῃ τεθεὶς αὐτόθι, νυκτὸς ἐδρᾶτο, τελετῆς ἔχων μᾶλλον ἢ θέας καὶ πανηγυρισμοῦ τάξιν. *Quod enim ludicrum in Melicertes honorem conceptum nocte illic peragebatur, initia potiùs, quàm ſpectaculum & celebritas publica cenſebatur.* De Iſthmicorum ludorum celebrationis tempore controverſum videtur; plurimi πενταετηρικὸν agonem ut alios exiſtimant, alii τριετηρικόν, hoc eſt, tertio quoque anno celebratum putant: quod Pindarus Nem. Od. 6. Ep. 2. & Græca quoque ad ipſum ſcholia comprobant. Ariſtides etiam Rhetor de Iſthmo Corinthiaco pag. 102. loquens, id pereleganter explicat. Iſthmia verò Juliani Imp. temporibus intra quinque annos duplicia, hoc eſt bis celebrata videntur, ut ille teſtatur in Epiſt. pro Argivis: Πρὸς δὲ τούτοις Ἠλεῖοι μὲν καὶ Δελφοὶ διὰ τὰς πολυθρυλήτους πεντετηρίδας ἅπαξ δαπανᾶν εἰώθασι· διπλᾶ δέ ἐστι Νέμεα παρὰ τοῖς Ἀργείοις, καθάπερ Ἴσθμια παρὰ Κορινθίοις. *Præterea Elei & Delphi propter nobiles illas Olympiadas ſemel duntaxat pecunias conferre ſolent: at duplicia ſunt Nemea apud Argivos, ſicut & Iſthmia apud Corinthios.* De corona pinea in L. Vero infrà.

Hic nummus mediocris moduli pro raro notandus.

HIPPO REGIUS.

AVR. ANTONINVS. CAES. Caput Marci Aurelii ſine laurea.
C. G. I. H. P. A. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia Auguſta.* Ceres gradiens ambabus facem accenſam gerit.

Ad

Ad Hipponem Africæ urbem littoralem nummum revocavimus, cujus litteras initiales C. G. I. H. P. A. ſic interpretati ſumus, *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia Auguſta.* Hippo urbs, *Colonia* ab Antonino Pio in Itiner. nominatur: *A Tingitanis Carthagine ... Hippona Regio Colonia* P. XXXII. Urbs illa quidem *Gemina* Straboni, altera *Hippo Regius*, altera *Hippo Diarrhytos*, id eſt irriguus, lib. 17. pag. 832. Καὶ εἰ δύο Ἱππῶνες, ὁ μὲν πλησίον Ἰτύκης, ὁ δὲ ἀπωτέρω πρὸς τῷ Τρητῷ μᾶλλον, ἀμφω βασίλεια. *Et duo Hippones, alter Uticæ proximus, alter remotior, & Trito propinquior, ambæ regiæ.* Unde in nummo *Gemella* perhibetur. Hæc *Julia* dicitur, à Julio Cæſare, ut ejus nomen indicat, deducta, quales plurimæ ab eo in Africa conſtitutæ recenſentur, Julia Babba, Julia Banaſa, Julia Carthago, Julia Conſtantia, & Julia Leptis. *Piæ* nomen ob Colonos iterum ab Antonino Pio miſſos, vel ob quoddam acceptum ab eo beneficium, aſſumpſiſſe videtur. Capitolinus enim in ejus vita inquit: *Multas etiam civitates adjuvit pecuniâ, ut opera vel nova facerent, vel vetera reſtituerent.* Memores Hipponenſes M. Aurelio ab Antonino adoptato nummos ſuos dedicarunt. Ceres in nummo ſignata, Hippone cultam fuiſſe indicat. Tertullianus Africanam Cererem ſummo cultu & continentiâ celebratam à viduis mulieribus narrat lib. 2. ad uxorem. *Cæterùm*, inquit, *Africanæ Cereri viduas aſſiſtere ſcimus.* Et alibi: *Fœminas verò Cereris Africanæ, cui etiam & ſponte abdicato matrimonio adſeneſcunt.* Ceres tædas utrâque gerit, filiam Proſerpinam raptam quærens, ut fabula eſt notiſſima.

P. Harduinus pag. 189. C pro G ſubſtituendo, has litteras C. C. I. H. P. interpretatus, *Colonia Concordia Julia Hadrumetina Pia*, Patinum, Mediobarbum & alios hoc arcanum latuiſſe gloriatur: at non illis felicior contra ipſos Gruterum producit, cùm ex eo Hadrumetina Colonia à Trajano deducta ſit, & *Ulpia Trajana* appelletur, ut teſtis eſt ipſa Gruteriana inſcriptio pag. 362. COLONIA CONCORDIA VLPIA TRAIANA AVGVSTA FRVGIFERA HADRVMETINA. Hippo verò *Colonia Gemella Julia & Pia* in nummo nominata eſt.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

PARIUM.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PARIA. IVL. AVG. *Colonia Pariana Julia Auguſta.* Mulier ſtolata ſtans cum calatho in capite, dextrâ ſignum militare, ſiniſtrâ cornucopiæ.

Parium, urbs Myſiæ ad Propontidem, à Pariis inſulæ maris Ægæi condita, ut ex Strabone liquet lib. 10. pag. 487. Τοὶ δὲ Πάριοι ἔκτισαν Θάσον, καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλιν. *Parii Thaſum condiderunt, & Parium urbem in Propontide.* Colonia dicitur à Plinio lib. 5. cap. 32. *Parium Colonia, quam Homerus Adraſtiam appellavit.* A Julio Cæſare deducta, *Juliæ* nomen habet, ut docet inſcriptio vetus à Sponio Miſcell. ſect. 5. pag. 173. laudata.

DIVI IVLI FLAMINI
C. ANTONIO M. F.
VOLT RVFO FLAMIN.
DIVI AVG. COL. CL. APRENS
ET COL. IVL. PHILIPPENSIS
EORVMDEM ET PRINCIPI
ITEM COL. IVL. PARIANAE.

Auguſtæ verò nomen præfert, utpote veteranis iterum Colonis frequentata ab Auguſto; quod ſignum militare eorum ſymbolum à muliere dextrâ geſtatum arguere videtur. Illa urbs ſeu urbis Genius eſt, cornucopiæ præ manibus habens. P. Harduinus pag. 381. nummum hunc ſub PARLAIS COL. epigraphe vulgavit, quam in Lycaonia fruſtra quærit.

Hic nummus mediæ formæ, olim in cimelio Card. de Maſſimi, mihi dono datus ab excell. Hieronymo Corrari Nobili Veneto, eximiæ raritatis & præſtantiæ eſt.

PATRÆ.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Hercules ſtans ſiniſtro brachio clavæ innixo, ut Farneſius.

De Colonia Patrenſi ſæpius dictum eſt. Patrenſes quidem M. Aurelio ſimul & Vero collegæ blandientes, plurimos utrique nummos percuſſerunt. Hercules in nummo ſignatus, ſui cultum apud Patrenſes celebratiſſimum indicat. Clavam gerit, quâ pro armis utebatur; ſpoliis leonis ornatur, quippe leo ab eo occiſus, primum ac præſtantiſſimum fuit ejus factum, unde Auſonius Idyll. 19.

Prima Cleonæi tolerata ærumna leonis.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli nec obvius nec rarus eſt.

IMP. CAE. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Diana venatrix, dextrâ facem, ſiniſtrâ haſtam, ad pedes canis venaticus.

Diana hæc, Laphria eſt, quam Patrenſes ſummo cultu venerabantur, ut in Nerone & Domitiano diximus. Ejus ſimulacrum Calydone Ætoliæ ab Auguſto vaſtata, Patras tranſlatum eſt; Pauſanias lib. 4. p. 275. inquit: Καλυδωνίοις ἡ Ἄρτεμις (ταύτην γὰρ θεῶν μάλιστα ἐσέβοντο) ἐπίκλησιν εἶχε Λαφρία. *Calydonii Dianam imprimis colunt, cognomento Laphriam.* Venatricis habitu efficta eſt, cui haſta & canis tribuuntur, quia venationi præeſſe dicitur; alii quòd illa canes feros domuerit, de quo Tibullus:

Sola feros Hecates perdomuiſſe canes.

Tædam dextrâ gerit, cùm eadem ſit ac Luna, unde DIANA LVCIFERA in nummis cum face pariter ardente inſcribitur Hecate, Luna, Diana à pleriſque una eademque habita eſt, unde à Poëtis ipſa *Triformis* & *Tergemina* appellatur, de qua Claudianus.

Tria virginis ora Dianæ.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 234. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

COL. A. A. PATRE. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura muliebris in curru à duobus cervis tracto, ſiniſtrâ habenas.

Plurimi hanc figuram bijuges cervos agentem, eſſe Dianam exiſtimant, inter quos Eques Patinus de re nummaria bene meritus; ſed illa nec Luna creſcente, nec pharetrâ ornata eſt, imo nulla Dianæ attributa præfert. Virgo igitur eſt, quæ in anniverſario ſacro, quod Dianæ Laphriæ patrio ritu Patris celebrabatur, ſacerdotio fungens, in bijugo cervorum curru vehebatur, cujus rei teſtis luculentus eſt Pauſanias in Achaicis p. 433. Πρῶτα μὲν δὴ πομπὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῇ Ἀρτέμιδι πομπεύουσι, καὶ ἱερωμένη παρθένος ὀχεῖται τελευταία τῆς πομπῆς ἐπὶ ἐλάφων ὑπὸ τὸ ἅρμα ἐζευγμένων. *Pompam Deæ magnificentiſſimo apparatu tranſmittunt; in ea virgo quæ ſacerdotio fungitur, poſtremo omnium cervorum bijugo curru invehitur.* De celebri illo Dianæ ſacrificio, vide quæ apud hunc auctorem narrantur. Utinam extarent magno Antiquariorum bono ejus Aſiatica, Syriaca, & quæ de Phœnice ſcripſit, à Stephano Byzantino memorata.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, à Patino pag. 234. vulgatus, inter rariſſimos numerandus.

IMP. M. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PAT. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Minerva galeata ſtans in templo diſtylo, dextrâ extensâ, ſiniſtra haſtam, pro pedibus hinc noctua, inde clypeus.

Minerva Jovis filia, ex ejus cerebro ſine matre procreata dicitur, quam Patris templum habuiſſe indicat nummus, ut Pauſanias in Achaicis confirmat pag. 436. Τοῦ περιβόλου δέ ἐστιν ἐντὸς τῆς Λαφρίας, καὶ Ἀθηνᾶς ναὸς ἐπίκλησιν Παναχαΐδος· ἐλέφαντος τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ. *Intra Laphriæ ambitum, Minervæ etiam ædes eſt, cognomento Panachædis, cujus ſignum ex auro & ebore.* Panachæis vocata eſt, quia ejus templum commune omnibus Achæis fuit. Haſtam Minerva gerit, ut refert idem Pauſanias in Attic. Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ δόρυ, *Minerva haſtam tenet.* Noctua ei tribuitur, quâ illa maximè delectabatur, quæque in ejus tutela erat, ut tradit Fulgentius Mythol. lib. 2. *In hujus etiam tutela noctuam volunt, quòd Sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem poſſideat.*

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 234. ſub COL. BER. *nomine vulgatus, inter raros recenſendus.*

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Roma galeata inſidens clypeo, dextrâ victoriolam, coronatur ab Imperatore paludato ſtante, lævâ haſtam gerente.

Patrenſes M. Aurelio gratulantes, in ipſius victoriæ monimentum hunc nummum ſignarunt: ſed quo modo Imperator ad Reip. gloriam ſua egregia belli facinora revocabat; ille enim Romam ſpoliis inſidentem, tanquam hoſtium victricem coronat; Marcus autem Remp. ita gerebat, ut publica res ab ipſo geri, non privata perſpiceretur, quod inſinuaſſe Commodo filio videtur in bello Marcomannico apud Capitolinum in ipſius vita. *Ab eo primùm petiit, ut belli reliquias non contemneret, ne videretur Remp. prodere.* Ideo provincias Romanas ingenti moderatione ac benignitate tractavit, & ne ærario in bellis à ſe ſuſceptis exhauſto ipſis aliquid ad reliquias Marcomannici belli conficiendas extra ordinem imperaret, in foro Trajani auctionem ornamentorum imperialium fecit, itaque in amore omnium Remp. adminiſtravit.

Hic nummus mediocris moduli inter rariores collocandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Caput muliebre turritum.

Muliebre caput turritum in nummis tum Cybeles, cùm urbium ſymbolum notat: Cybele enim ipſa creditur Terra, ideò corona turrita ipſi tribuitur, ad indicandas ſuperpoſitas terræ eſſe civitates, quas inſignitas turribus eſſe videmus: urbes autem omnes coronâ turritâ non ornantur, ſed tantùm inſigniores, ac potiſſimum Metropoles: ſed Patrenſis Colonia ab Auguſto deducta, & ex oppidis vicinis ejus juſſu aucta, Achaiæ Metropolis effecta eſt, ſoliſque Patrenſibus ut ſua libertate uterentur conceſſit Auguſtus, Pauſania auctore in Achaicis pag. 432. Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέροις Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι. *Et ſolis certè Patrenſibus ex Achæis omnibus, ut ſua libertate uterentur conceſſit.* Alia in eam civitatem beneficia contulit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis in rariorum numero numerandus.

IMP. CAE. M. AVREL. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Lupa puerulis ubera præbet.

Plurimæ

Plurimæ Romanorum Coloniæ ad originem indicandam in nummis lupam cum Romulo & Remo cælavere. Ejus lupæ his gemellis ad Tyberis ripam mammas præbentis fabulam nemo neſcit, de qua Ovid. Faſtor. lib. 2.

Lacte quis infantes neſcit creviſſe ferino.

Roma à Romulo, qui priùs Romus vocabatur, appellata eſt, teſte Servio: ut autem pro Romo Romulus diceretur, blandimenti gratiâ factum eſt; ſed urbs Romula haud nominata eſt, ne nominis diminutio urbis majeſtati aliquid detraheret: licèt autem non conveniat inter ſcriptores de Romæ nomine, à quo urbs, & qua de cauſa illud invenerit, receptiſſima tamen hæc eſt opinio.

Hic nummus minimi moduli obvius eſt.

M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Signa hæc Legionum militaria ad Legionem XXII. primigeniam ſpectant, cujus veteranos milites Patras ab Auguſto Colonos miſſos fuiſſe numiſmatum fide novimus. Duumviri autem, ſub quorum magiſtratu cuſa fuit moneta, ut originem ſe ex iis habere denotent, illa ſignarunt, aut ut antiquitatis ſuæ memoriam renovarent. Urbes autem ante Cæſariana tempora id genus inſignium in nummis, unde origines ſuas indicarent, exhibentes videre eſt apud Ill. Spanhemium diſſ. 9. p. 883. *Pegaſus* in nummis Syracuſanorum, Corinthum; *Palma* Carthaginenſium, Tyrum; *Minotaurus* Tauromenitarum, Cretam; *Noctua* Megaræ, Athenas; *Quadrangularis area* Dyrrachenſium, Corcyram; Diana Maſſilienſium, Phocæam indicant.

Hic nummus minimæ formæ inter raros computatur.

PHILIPPI.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONIN. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AVG. IVL. PHILIPP. *Colonia Julia Auguſta Philippi*, vel *Philippenſis.* Auguſti ſtatua in baſi, ab altera muliebri coronata.

Hic typus in Philippenſis Coloniæ nummis frequens, imò ferè in omnibus, ſi Commodi nummum excipias, in quo lupa cum puerulis, nomen *Juliæ*, Coloniam à Julio Cæſare conſtitutam arguit; *Auguſtæ* verò appellationem ab Auguſto habuit, qui teſte Dione in eam extorres Italiæ conventuum Antonii partes ſequutos, tranſmiſit, ut in Claudio diximus. Auguſti verò ſtatuam à Philippenſibus publicè poſitam ob jus Italicum iis ab illo conceſſum, in Domitiano retulimus. Philippi Macedoniæ urbs duobus quidem civilium bellorum prælis celebris, ut habet Lucanus lib. 1.

Æmoniæ hinc urbem veteres dixere Philippos:
Hic bis Romano maduerunt ſanguine campi eſt.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius & frequens.

SINOPE.

M. AVR. VERO. CAES. Caput M. Aurelii ſine laurea.
C. I. F. S. ANNO CCIIII. *Colonia Julia Felix Sinope, anno 204.* Figura muliebris ſine brachiis, in terminum deſinens, in imo hinc ramus, inde caduceus.

Ad Sinopen Ponti Aſiatici urbem, de qua in Hadriano diximus, nummus pertinet: illa hunc M. Aurelio adhuc Cæſari ſignare videtur in memoriam ipſius adoptionis ab Antonino Pio Hadriani juſſu factæ, ut narrat Spartianus in Ælii Cæſaris vitâ. *Poſt hunc denique Hadrianus diu ancepſ quid faceret, Antoninum adoptavit, Pium cognomine appellatum: cui conditionem addidit, ut ipſe ſibi Marcum & Verum Antoninos adoptaret.* Sinopenſes Hadriani beneficiis fuerunt devincti; ille enim aquæductum ſub Trajano incœptum perfeciſſe videtur, de quo Plinius lib. 10. Epiſt. *Neque enim dubitandum puto, quin aqua perducenda ſit in Coloniam Sinopenſem.* Urbs illa autem aquâ plurimùm indigebat, Plinius quippe eo loco valde ſitientem Coloniam eam dicit.

Quid figura muliebris illa telamonum more ſine brachiis repræſentet, dictu foret difficile ſine Taciti auxilio lib. 4. qui in Ptolemæi Soteris ſomnio de arceſſendo ex Sinope Jove ſeu Sinopite Deo, ubi Dianam ſeu Proſerpinam indicat his verbis, *Timotheus quæſitis qui in Pontum meaſſent, cognoſcit in Ponto eſſe Sinopen, nec procul templum vetere inter accolas fama Jovis Ditis; namque & muliebrem effigiem aſſiſtere, quam plerique Proſerpinam vocant.* Proſerpina, eadem quæ Diana. Ptolemæus autem legatos & dona ad Scydrothemidem Sinopenſibus imperantem mittit, præcepitque iis, ut Pythium Apollinem adirent, unde Oraculi ſors non ambigua, ait Tacitus ibid. *Irent, ſimulacrumque ſui patris reveherent, ſororis relinquerent.* Nemo neſcit Apollinis ſororem eſſe Dianam. Itaque legati ſtatuam Jovis abſtulerunt, & Dianæ ſimulacrum apud Sinopenſes manſit, quod illi in hoc nummo cælarunt: ſed Amicus reclamat, quænam iſta Dianæ figura?

Dianæ tres à Cicerone de Nat. Deor. commemorantur, inter quas notior eſt Jovis & Dianæ filia, quam vario modo populi venerati ſunt, diverſoque modo ejus figuram exhibuerunt, unde diverſa illius nomina, quæ centum & octo recenſet Lilius Giraldus ſyntagm. 12. Sinopites noſtra non multùm à Diana Epheſia & Magneſia, quas norunt Antiquarii, differt: ſed ſi conjicere licet, nomen habet Priapinæ, ſic apud Plutarchum in Lucullo p. 499. appellatæ. Λέγεται γὰρ Ἀρτέμιδος χόλῳ Πριαπίνης ὁ χειμὼν ἐμπεσεῖν τοῖς Ποντικοῖς συλήσασιν αὐτῆς τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ξόανον ἀνασπάσασι. *Fama tenet Dianæ Priapinæ irâ fuiſſe tempeſtatem illam Ponticis immiſſam, quòd fanum ejus ſpoliaſſent, & ſignum loco moviſſent.* Ejus forma ſine brachiis in truncum deſinit, qualem videre eſt in nummis Priapum hortorum Præſidem, de quo Horatius in ſermone de ipſo,

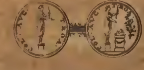
Olim truncus eram ficulnus, & inutile lignum,
Cùm faber incertus, ſcamnum faceret-ne Priapum,
Maluit eſſe Deum.

Ejuſmodi muliebres figuras ex Vitruvio Caryatides appellant à Cary Peloponneſi urbe, in qua Diana Caryatis ſumma veneratione colebatur.

De æra urbis in nummo ſignata nobis ſupereſt dicendum. Sinope epocham geminam in nummis computavit, unam à libertate conceſſa, alteram à Colonia deducta: poſteriorem in hoc M. Aurelii numiſmate & in altero Caracallæ exhibet: antiquiorem verò in Gordiano Pio ſignat. Sinope, Ponto poſt Mithridatis mortem in provinciam redacto, Romanis ſubdita eſt, quam Pharnaces Domitio Calvino Julii Cæſaris in Ægypto tunc morantis Legato, in Armenia devicto diripuit, & Pontum avitum patris regnum occupavit, de quo Hirtius bell. Alex. *Multa oppida expugnavit, bona civium Romanorum Ponticorumque diripuit.* Cæſar Sinopes calamitatum miſertus, Pharnace fugato, & receptâ provinciâ, illi dato *Juliæ* nomine, Coloniam conſtituit anno U. C. 706. cui ſi addideris annos 204. in nummo ſignatos, efficient U. C. 909. quo M. Aurelius ab Antonino Pio adoptatus, Tribunitiam poteſtatem IX. Plautio Silvano & Sentio Augurino Coſſ. agebat, cùm Antoninus Pius XVIII. gereret.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, in muſeo noſtro, eximiæ raritatis eſt & elegantiæ.

TROAS.

M. ANTONINVS AVG. P. P. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Figura in cippo, pone dorſum arcus, dextrâ pateram, lævâ arcum.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Eadem figura in cippo, ante quam ara ignita, & pone lauri ramus.

De Colonia Troadenſi diximus in Antonino Pio. Figuram baſi in utroque nummo impoſitam, alii Apollinem, alii Dianam ejus ſororem arbitrantur; ſed cùm de Diana in Troadis hiſtoria apud auctores

auctores nulla ſit mentio, Apollinem eſſe arbitramur. Apollo autem Trojam muro cum Neptuno cinxiſſe dicitur; unde Virgilius Georgic. lib. 3.

Et Trojæ Cynthius auctor.

Hyginus fab. 113. tradit Apollinem in obſidione urbis Trojanis opitulatum, & Achillem ſub Alexandri figura occidiſſe. Apud Stephanum: Ἰλιεὺς ὁ Ἀπόλλων ἐν Τροίᾳ. *Ilieus Apollo in Troja.* Callimachus hymn. in Apollinem, arcum & pharetram ei tribuit:

Χρύσεα τὠπόλλωνι, τό τ' ἐνδυτὸν ἥ τ' ἐπιπορπὶς,
Ἥ τε λύρη, τό τ' ἄεμμα τὸ Λύκτιον, ἥ τε φαρέτρη.
Aurea ſunt Apollini & indumentum & fibula,
Et lyra, & arcus Lyctius, & pharetra.

Ara ignita ante Apollinis ſimulacrum, ſacrificia ipſi pro M. Aurelio perpetrata indicat. Lauri ramus ſignatus eſt, ut Apollini ſacer, vel ob ejus erga Daphnem in laurum converſam amores, vel ob vaticinia, cùm laurus ad aſpirationem & afflatum, & ut Græci dicunt, enthuſiaſmon conferat, quemadmodum Sophocles in Caſſandra docet.

Uterque nummus ſecundæ formæ, à Patino p. 235. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

IMP. M. AV. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Figura ſenilis nuda ſtans, dextra elata, humero lævo utrem hircinum.

Figuram ſenilem cum utre hircino in Troadenſium nummo Panem, exiſtimat Ill. Spanhemius in Julian. Cæſ. obſerv. pag. 361. ſed Pan in nummis fiſtulam gerit, & ſæpius cum hircinis pedibus effingitur: hic verò utrem hircinum gerit, ideo Silenum eſſe ſuſpicamur. Satyrum eſſe exiſtimat Holſtenius Not. in Stephan. pag. 331. Silenus pædagogus & nutricius Bacchi dicitur, teſte Horatio in Poët.

An cuſtos famulusque Dei Silenus alumni.

Ille utrem hircinum, in quo vinum reponebatur, vel ut vino indulgens geſtat; vel ut Maximus Tyrius Diſſ. 30. cùm φίλοινον vocat, quòd vites coluerit: illas autem Sileno attribuit Neptunus apud Julianum in Cæſar. Τοὺς τῆς ἑαυτοῦ σε γῆς ἐν ἀμπέλων μᾶλλον, ἢ τῶν ἐμῶν πηγῶν, ἄξιον ἐμὲ σε δεδιέναι. *Tuis igitur te vineis quàm me meis fontibus timere magis convenit.* Silenus manum verſus ſidera erigit, quem inter ipſa relatum tradit Aratus, quod confirmat Virgil. in Bucol.

Sidera qui petiit, nutrit Silenus Iacchum.

Silenum Troade cultum indicat hic M. Aurelii nummus; ſed conſulendus alter egregius Alexandri Severi typus.

Hic nummus minimæ formæ, ab Ill. Spanhemio in Julian. Cæſar. pag. 362. vulgatus.

FAUSTINA.

FAUSTINÆ *Junioris nummi minimæ formæ hactenus obſervati, eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ.*

CÆSAREA Palæſtinæ

FAVSTINA AVGVSTA. Caput Fauſtinæ M. Aurelii.
COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREA. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Venus ſeu Aſtarte ſtans, dextrâ caput Serapidis, lævâ haſtam, pedibus figura Fluvii emergens.

Ad Cæſaream Palæſtinæ urbem pertinet nummus, quam olim Stratonis Turrim, de Cæſaris Auguſti nomine Rex Herodes Cæſaream nominavit, & Coloniam Veſpaſianus deinde conſtituit. Hunc in Fauſtinæ honorem percuſſerunt Cæſarenſes, cùm illa in Syriam cum M. Aurelio ob Avidii Caſſii rebellionem veniſſet, in cujus reditu obiit, ut narrat Capitolinus in vita M. Aurelii. *Fauſtinam uxorem ſuam in radicibus Montis Tauri in vico Habale exanimatam ſubito morbo amiſit.* De Veneris ſeu Aſtartes cultu ex Byblo urbe Cæſaream allato, vide quæ in Hadriano p. 155. diximus. Illa caput Serapidis tenet, ex Bocharto. Cæſarenſes Veneris typum in Fauſtinæ nummo cuderunt, Senatum imitati, qui eam in ſuis nummis ſub Veneris nominibus repræſentarunt.

Hic nummus minimi moduli, eximiæ raritatis, à Patino pag. 249. vulgatus, in quo pro capite Victoriam, & pro Fluvii figura captivum perperam cælavit, illum ſequutus eſt P. Harduinus p. 111. qui nummorum indices & libros ſolùm tranſcripſit, nulla autem ferè rei nummariæ ſtudioſorum Cimelia obſervavit, nec cum iis ſermo vel commercium.

FAVSTINAE.
AVG.
DIVI. PII.
FILIAE.
COL. SARMIZ.

Apud Grut. pag. 250. 9.

L. VERUS.

LUcius Verus, Meſopotamiâ poſt Parthicum bellum quadriennio feliciter confectum recuperatâ, CARRHAS & Singaram ipſius provinciæ urbes Imp. M. Aurelii collegæ conſenſu conſtituit Colonias, collocatis in ipſis militibus veteranis; ut illæ Imperii Romani contra Parthos eſſent propugnacula, quibus *Aureliæ* gentis ſuæ nomina impoſuit.

L. VERI *nummi primæ formæ, raritatis eximiæ ſunt; ſecundi & minimi moduli, frequentes & obvii.*

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAES. M. ANTON. IMP. CAES. L. VERVS. Capita adverſa M. Aurelii & L. Veri.
COL. AEL. CAP. *Colonia Ælia Capitolina.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano deducta, Nepotibus gratulatur ob victorias à L. Vero de Armenis, Medis & Parthis relatas, quod confirmat Capitolinus in vita Veri. *Partumque eſt ipſi nomen Armenici, Parthici, Medici, quod etiam Marco Romæ agenti delatum eſt.* Ideò Marcus & Lucius ambo in anteriori nummi parte exhibentur. Victoria graditur, tanquam ad alias pergens, & provincias à Parthis occupatas mox receptura, coronam victoris præmium geſtat, palmam verò victoriæ ſymbolum. In certaminibus palmam ſignum eſſe placuit victoriæ: quoniam ingenii ejuſmodi lignum eſt, ut urgentibus opprimentibuſque non cedat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores adſcribendus.

ANTIOCHIA Piſidiæ.

L. AVREL. CAESAR. Caput Lucii Veri ſine laurea.
COLONIAE ANTIOCHEAE. Aquila alis expanſis.

Antiochenſes Piſidiæ beneficiorum ab Antonino Pio acceptorum memores, teſte Capitolino, nummos ipſi & filiis ejus adoptivis percuſſerunt. De illis in Antonino & M. Aurelio diximus, in hoc L. Verus *Cæſaris* nomen ut M. Aurelius præfert, is enim Ælii Cæſaris filius in Aureliam gentem tranſiit à M. Aurelio adoptatus, cui Cæſaris & Auguſti nomen tantùm mortuo Antonino Pio dedit. De L. Vero inquit Capitolinus in ejus vita, *nec aliud ei honorificentiæ ad nomen adjunctum eſt, quàm quòd Auguſti filius appellatus eſt.* Idque idem Hiſtoricus confirmat in M. Aurelio. *Poſt exceſſum D. Pii à Senatu coactus regimen publicum capere, fratrem ſibi participem in imperio deſignavit, quem L. Aurelium Verum Commodum appellavit, Cæſaremq; atque Auguſtum dixit.* Sic

Cæſaris

Cæſaris nomen tanquam ſecundi faſtigii titulum non habuit, ideò nulli ipſius nummi cum Cæſaris nomine Senatuſconſulto percuſſi, nec aurei nec argentei reperiuntur. Aquilam Imperii Romani ſymbolum in M. Aurelio diximus, ideò Antiochenſes illam etiam in Vero ſignant, ut utrumque Imperii participem denotent.

Hic nummulus ob Cæſaris nomen inter raros reponendus.

CÆSAREA Palæſtinæ.

IMP. CAES. L. AV. VERVS. AVG. Caput L. Veri ſine laurea.
COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREA. Caput Serapidis modio inſigne.

Cæſarenſes Palæſtinæ nummos Vero gratulantes, quòd in Syria ad bellum Parthicum veniſſet, cudiſſe videntur. De illo Dio lib. 71. pag. 802. ὁ δὲ Λούκιος ἐλθὼν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ πλείστους στρατιώτας συλλέξας, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν ἡγεμόνων ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ πόλει ἐκάθητο διατάττων ἕκαστα, καὶ τὰς τοῦ πολέμου χορηγίας ἀθροίζων. *Lucius, ut venit Antiochiam, comparato maximo militum numero, & optimis ducibus delectis, ipſe in oppido remanſit, ut inde conſtitueret omnia, & commeatum militibus compararet.* Serapis modio ornatus in nummo percuſſus eſt, ut Deus veneratione ſingulari apud Cæſarenſes cultus, quem ex Ægypto receptum in Domitiano diximus, cùm Veſpaſianus Cæſaream Coloniam fecit, forſan ob ægros qui ad eum Serapidis monitu venerant, ſanatos, de quo Tacitus Hiſtor. 4. *Ex plebe Alexandrina quidam oculorum tabe notus, genua ejus advolvitur, remedium cæcitatis expoſcens gemitu, monitu Serapidis Dei, quem dedita ſuperſtitionibus gens ante alios colit, precabaturque Principem, ut genas & oculorum orbes dignaretur reſpergere oris excremento. Alius manu æger, eodem Deo auctore, ut pede ac veſtigio Cæſaris calcaretur, orabat.* Veſpaſianus ut ſibi Serapidem de Imperii firmitate propitium redderet, conſuluiſſe narrat Suetonius in ejus vita cap. 7. *Hic cùm de firmitate Imperii capturus auſpicium, ædem Serapidis, ſubmotis omnibus, ſolus intraſſet: ac propitiato multùm Deo, tandem ſe convertiſſet.*

Hic nummus ſecundæ magnitudinis nec rarus nec obvius eſt.

CARRHÆ.

ΑΥΤ. Κ. Λ. ΑΥΡ. ΟΥΗΡΟС. Caput Lucii Veri laureatum.
ΚΟΛ. ΑΥΡ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Κολωνία Αυρήλια Καῤῥηνῶν. *Colonia Aurelia Carrhenorum.* Aſtrum in creſcente Luna.

Carrhas ſub Auguſtis M. Aurelio & L. Vero fratribus Coloniam ob Aureliæ nomen conſtitutam jam antè diximus, ambo enim adoptati ſunt in Aureliam Antonini Pii gentem, ille ex Annia familia, hic ex Ceionia ſeu ex Ælia gente. Carrheni in grati animi monumentum utrique Imperatori nummos percuſſerunt. Creſcens Luna ad Dei Luni cultum Carrhis obſervatum ſpectat, de quo Spartianus in Caracalla. *Et quoniam Dei Luni fecimus mentionem, ſciendum doctiſſimis quibuſque id memoriæ traditum, atque ita nunc quoque à Carrhenis præcipuè haberi, ut qui Lunam fœmineo nomine ac ſexu putaverit nuncupandam, is addictus mulieribus ſemper inſerviat: at verò qui marem Deum eſſe crediderit, is dominetur uxori, neque ullas muliebres patiatur inſidias.* Aſtrum verò in creſcente Luna, Sol eſſe videtur, à quo Luna lumen accipit, ideò à Tragicis, inquit Theon in comment. ad Aratum, Solis filia, Luna vocata eſt.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores numerandus.

COELLU.

IMP. L. AVREL. VERVS AVG. Caput L. Veri laureatum.
AEL. MVNICIP. COEL. *Ælium Municipium Coellutanum.* Lupa cum puerulis.

Coellu Numidiæ littoralem urbem Municipii dignitatem ob nomen *Ælium* ab Hadriano ipſi impoſitum obtinuiſſe, in ejus nummis diximus. Coellutani L. Vero gratulantes, quòd Ælio Cæſare ejus patre ad Imperium à fundatore ſuo deſignato, & in ipſamet adoptione mortuo ipſe tandem per alteram adoptionem ad Imperii ſocietatem venerit, nummos ſuos ei dedicarunt. Lupa cum puerulis, Romanæ gentis ſymbolum eſt, quam Municipes ſignant, ut muneris bonorarii cum P. Romano participes. Coloniæ autem Lupam tanquam proprium inſigne ſibi vendicant: Municipes enim & legibus ſuis utebantur; Coloni verò ex urbe Roma propagati, jura inſtitutaque omnia P. Romani non ſui arbitrii habebant.

Hic nummus minimi moduli inter rariores recenſendus.

CORINTHUS.

IMP. CAES. L. AVR. VERVS. AVG. Caput Veri ſine laurea.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Jupiter ſeminudus ſtans, dextrâ pateram, læva innixa columnæ, pro pedibus aquila.

Frequentes Corinthiorum nummi cum effigie L. Veri occurrunt, quos illi in ejus honorem, quòd cum ad bellum Parthicum proficiſceretur, in eorum urbe moratus ſit, memores percuſſerunt, de quo Capitolinus in ejus vita. *Nam quum interfecto legato, cæſis legionibus, Syris defectionem cogitantibus, Oriens vaſtaretur, ille in Apulia venabatur, & apud Corinthum, & inter ſymphonias & cantica navigabat.* Jupiter in adverſa nummi parte Capitolinus eſt, Græcè Coryphæus vocatus, id eſt Supremus, à Romanis autem Optimus Maximus; cujus cultum Coloni ex Urbe Corinthum tranſmiſerunt: ejus templum ſupra theatrum fuiſſe conſtructum narrat Pauſanias lib. 2. de quo in Hadriano diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mars barbari caput pede premit, dextrâ haſtam, humeris trophæum.

In memoriam belli Parthici à L. Vero confecti percuſſus videtur hic nummus, Mars enim pede barbarum calcat, & trophæum gerit, illud autem in excelſo provinciarum acquiſitarum loco ad rei memoriam erigebatur. Corinthii Romanos imitati, qui ſuis in nummis ſimilem Martis typum Vero dedicarant, percuſſerunt; Romani quidem exiſtimabant in prœliis Martem ſibi adeſſe, eum quippe ſui generis auctorem faciebant teſte Livio Dec. 1. lib. 1. *Ea belli gloria eſt Populo Romano, ut cùm ſuum, conditoriſque ſui parentem Martem potiſſimum ferat.* Ideo frequens in eorum nummis ad bella & victorias ſpectantibus repræſentatur.

Hic nummus medii moduli pro raro notandus.

C. L. I. CÓR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura tunicata capite radiato gradiens, dextrâ flagrum.

Figura gradiens radiata, Sol eſt. dextrâ gerens flagrum. De Solis cultu apud Corinthios in M. Aurelio egimus. In ejus tutela Acrocorinthus dicitur apud Pauſaniam lib. 2. Solis diverſa videntur eſſe ſimulacra, Occidentis meminit l. 10. p. 643. Δύων τε Ἥλιος, καὶ Διόνυσός τε, καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Θυιάδες, τὰ μὲν δὴ πρόσωπα αὐτῶν Ἀθηναῖος Πραξίας μαθητὴς Καλάμιδός ἐστιν ἐργασάμενος. *Sol Occidens, Liber Pater, fœminæ quæ Thyiades dicuntur: horum omnium ſignorum ora elaboravit Athenienſis Praxias Calamidis diſcipulus.* Orientis imago capite radiato cum flagro in nummis frequens occurrit, qualem apud Heliopolitas Syriæ memorat Macrobius 1. Saturn. *Simulacrum enim aureum ſpecie imberbi inſtat dextrâ elevatâ cum flagro in aurigæ modum.* Forſan Sol Oriens in hoc Veri nummo cum flagro alludere videtur Imperatori ad Parthos ex Orientis provinciis depellendos properanti, nulli enim typi in nummis ſine cauſa, quæ nobis arcanum, ſignabantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter rariores reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura ignuda capite radiato in curru quatuor agit equos, dextrâ flagrum.

De Solis ſtatua in curru, Corinthi Lechæum verſus ſupra veſtibulum locata, vide in M. Aurelio pag. 261. cui Imperatori ſimilem nummum cuderunt Corinthii: verùm ut Solem gradientem cum flagro, ad L. Verum Parthos fugantem alludere ſuſpicati ſimus, ita Sol quadrigas agens, in utroque Imperatore cuſus referri videtur ad eorum de Oriente triumphum, quaſi per eos Oriens triumpharet. De utriuſque Auguſti triumpho loquitur Capitolinus in vita Marci. *Petiitque Lucius ut ſecum Marcus triumpharet.* Et paulò pòſt: *In triumpho autem liberos Marci utriuſque ſexus ſecum vexerunt.* Sol caput gerit radiatum, ut diximus, unde Apollo dictus eſt, ut Plato ſcribit, ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὰς ἀκτῖνας, hoc eſt, *à jaculando radios.*

Hic nummus ſecundi & minimi moduli obvius.

C. L. I. COR. *Colónia Laus Julia Corinthus.* Mercurius ſedens, dextrâ extenſa, ſiniſtrâ caduceum, pro pedibus aries.

Idem Mercurii typus jam in M. Aurelio prodiit, de cujus ſtatua ſedente in via quà ad Lechæum itur jam ſatis diximus, ut de ejus templo in foro exſtructo, cujus iconem in Antonino Pio p. 172. protulimus. Juxta Mercurium arietem collocatum tradit Pauſanias, quod ille præter reliquos Deos, curare Paſtores, & opibus augere videatur, unde dictus eſt Nomius, Paſtorum Deus; Heſiodus illum in Theogonia cum Hecate ſtabulis præfuiſſe narrat.

Ἐσθλὴ δ᾽ ἐν σταθμοῖσι σὺν Ἑρμῇ ληΐδ᾽ ἀέξειν,
Βουκολίας τ᾽ ἀγέλας τε, καὶ αἰπόλια πλατέ᾽ αἰγῶν,
Ποίμνας τ᾽ εἰροπόκων γ᾽ ὀΐων, θυμῷ γε θέλουσα.

Hoc eſt, ut Mombricius Mediolanenſis reddidit apud Lilium Giraldum ſyntag. 9. pag. 203.

Quid quod Mercurio comes it, ſtabuliſque capellas,
Armentumque ferax, & oves augere putantur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis; ap. Patinum pag. 256. vulgatus, nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Æſculapius & Hygæa ſtantes, ille baculo, cui ſerpens involutus, innixus eſt, hæc ſerpentem paſcit.

Æſculapius Medicinæ Inventor, ſeu Medicæ artis ampliator, eamque ob rem in Deorum numerum receptus fertur, cui comes Salus, ſeu Hygeia filia adſtat. Utriuſque ſimulacra in templo Æſculapii apud Corinthios fuiſſe tradit Pauſanias lib. 2. p. 93. Πρὸς τούτῳ τῷ γυμνασίῳ ναοὶ θεῶν εἰσιν, ὁ μὲν Διός, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ· τὰ δὲ ἀγάλματα, Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ὑγίεια λευκοῦ λίθου. *Conjuncta ſunt cum ipſo ferè Gymnaſio, Deorum delubra duo, Jovis alterum, alterum Æſculapii: Æſculapius ipſe & Hygæa è candido lapide ſunt.* Corinthii pro Veri ſalute ſacrificia Æſculapio forſan fecerunt, cùm ille ad Parthicum bellum contendens in Apulia ægrotaſſet, cujus morbi meminit Capitolinus in vita Veri. *Morbo implicitus, apud Canuſium ægrotabat: quò ad eum inviſendum frater contendit.* In reſtitutæ ſalutis memoriam Corinthii Æſculapium & Hygæam in nummo cælaſſe videntur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Melicerta Delphino inequitans, in aliis ipſi inſtans Delphino, in aliis eidem ſubſtratus.

Vario modo effingitur Melicerta Athamantis filius à Delphino Corinthum delatus, modò ſtans ſuper ipſum, modò ipſi inſidens quaſi vivus, modò ſtratus ſuper ipſum ut mortuus & ab eo delatus, de quo Pauſanias lib. 2. Καὶ Μελικέρτου βωμὸς ἦν. Ἐς τοῦτον γὰρ τὸν τόπον ἐκκομισθῆναι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι. *Fuit hoc in ipſo loco & Melicertæ ara: eò enim à Delphine evectum puerum memorant.* Deus ut erat ille patrius, nec ex aliis gentibus adſcitus, nil mirum ſi tam frequenter & variis modis in nummis à Corinthiis repræſentetur.

Hi nummi ſecundi moduli frequentes & triti, minimi verò, rari habentur.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Melicerta Delphino ſubſtratus juxta arborem in templo tetraſtylo, hinc & inde Delphini figura.

De hoc nummo in M. Aurelio diximus: exhibet ille figuram templi in honorem Melicertæ ſub Palæmonis nomine in Iſthmo conſtructi, de quo loquitur Pauſanias lib. 2. Arbor, videtur pinus illa ſub qua inventus eſt Melicerta, in cujus memoriam inſtituti à Siſypho Ephyræ ſeu Corinthi vetuſtiſſimo Rege ludi Iſthmici, quorum victores pinu ad rei monumentum coronabantur. Vide Ill. Spanhemium Diſſ. 3. pag. 196. qui blandos quorundam puerorum, & Delphinum eos geſtantium amores recenſet.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 256. vulgatus, pro raro notandus.

c. l. i. cor. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bellerophon in Pegaſo decertans contra Chimæram.

Ita frequens in Corinthiorum nummis depictus occurrit Bellerophon contra Chimæram decertans, ut de illo vix nova referre poſſimus. Pauſanias eum exulem ante nuptias Corinthum veniſſe narrat lib. 2. pag. 145. Βελλεροφόντην δὲ ἐλθόντα ἐς Τροιζῆνα γυναῖκα αἰτῆσαι Αἴθραν παρὰ Πιτθέως πρὶν δὲ γῆμαι, συμβῆναί οἱ φυγεῖν ἐκ Κορίνθου. *Addunt Træzenem veniſſe Bellerophontem, cùm uxorem ſibi à Pittheo Æthran popoſciſſet: verùm ita accidiſſe, ut ante nuptias Corintho in exilium mitteretur.* Sed quid egregium Bellerophon Corinthi fecerit, non narrat Pauſanias; illum vero Corinthiorum regnum nunquam obtinuiſſe, quin potiùs ipſum penes Prætùm Argivorum Regem ſemper fuiſſe, eodem libro contendit. Apollodorus Bellerophontem Glauci filium, ob cædem imprudenter factam Corintho pulſum, ad Prætum Argivorum Regem confugiſſe tradit: res adeò antiquas detegere non facilè eſt. Erizzus pag. 345. ad Perſeum pro Bellerophonte nummum revocat, & *Colonia Latina Julia*, pro *Col. Laus Julia* interpretatur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, ab Erizzo vulgatus non ita obvius eſt, quàm ſecundæ.

c. l. i. cor. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Venus ſeminuda ſtans, ambabus clypeum tenet; pro pedibus Cupido.

Corinthii Venerem ſummâ religione colebant, cui plurima templa condiderunt teſte Pauſania lib. 2. pag. 88. Unum memorat in Cenchreis. Ἐν δὲ Κεγχρεαῖς Ἀφροδίτης τέ ἐστι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου. *In ipſis Cenchreis Veneris delubrum & marmoreum ſignum.* Alterum in ſuburbio ſub nomine Veneris Melanidis, id eſt Nigellæ. Ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τέ ἐστι τέμενος, καὶ Ἀφροδίτης ναὸς Μελανίδος. *In eo Bellerophontis fanum eſt, & Veneris Melanidis delubrum.* Tertium verò in Acrocorintho p. 93. Ἀνελθοῦσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον, ναός ἐστιν Ἀφροδίτης· ἀγάλματα ἤ, αὐτή τε ὡπλισμένη. *Jam in ipſo ad Acrocorinthum aditu delubrum eſt Veneris: ſigna in eo, ipſa Dea armata.* Hæc Venus victrix eſſe videtur, ut ipſa quæ clypeum porrigit Cupidini, Corinthiis Lucillæ alteri Veneri alludentibus, in cujus gratiam typum hunc in L. Veri mariti honorem ſignarunt, uti ſimilem in Lucillæ uxoris nummis, de quibus ſuo loco agemus; percuſſerunt.

Hic nummus ſecundæ formæ inter rariores numerandus.

c. l. i. cor. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Imperator eques decurrens barbarum jam humi proſtratum haſtâ impetit.

L. Verus eques barbarum proſternens à Corinthiis depingitur ob bellum Parthicum ab eo ſuſceptum: talis in nummis Senatuſconſulto percuſſis exhibetur. Solebant autem Romani Imperatores diverſo modo equites repræſentare, pro variis eorum geſtis: cùm aliquis ſolito equi gradu incedit, *profectio* eſt Auguſti; accelerato paſſu, ejus *expeditio*; captivum proſternens, *virtus* Imperatoris; denique lento gradu, *adventus* ejus in urbem. Licèt autem Verus luxuriæ ſe dederit, & maximam belli partem per legatos confecerit; Capitolinus tamen narrat in ejus vita; illum ad Euphratem impulſu comitum ſuorum ſecundò profectum eſſe, unde Armeniaci & Parthici nomina adeptus eſt. De illo narrat Rufus in Breviario: *Ex his Antoninus junior ad expeditionem*

Parthicam profectus eſt, multaque & ingentia adverſus Perſas feliciter geſſit, &c. Erat autem ex Dione robuſtus & ad rem militarem aptior.

Hic nummus mediocris moduli pro raro notandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Verus in curru triumphali quadrigas agens.

Nummus hic, L. Veri de Parthis triumphi monumentum eſt, de quo Capitolinus in ejus vita. *Confecto ſanè bello, regna Regibus, provincias verò comitibus ſuis regendas dedit. Romam inde ad triumphum invitus, quod Syriam quaſi regnum ſuum relinqueret, rediit, & pariter cum fratre triumphavit.* Verus autem eodem auctore in Marci vita, petierat à Senatu, ut ſecum Marcus triumpharet. Domitis multa cæde hoſtibus habebatur triumphus à Senatu decretus, quantùm fuerit apud Romanos celebratus, legas apud Livium, Tacitum, & alios hiſtoriæ Romanæ auctores, quorum ſcripta collegit Wolfangus Lazius comment. lib. 9. cap. 3. ubi de illo fusè diſſeruit.

Hic nummus mediocris formæ inter elegantiores reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Chimæra.

Chimæra in memoriam Bellerophontis Corinthiorum herois ab iis in nummis ſignatur : quid verò per eam antiqui intellexerint, non facilè eſt inſtituere. Strabo lib. 14. pag. 665. Lyciæ montem indicare videtur. Περὶ ταῦτα μυθεύεται τὰ ὄρη, τὰ περὶ τὴν Χίμαιραν. *Huic monti Fabula Chimeræ affingitur.* Cui adſtipulari videtur Servius ad lib. 6. Æneid. *Revera Chimæra mons eſt Lyciæ, cujus hodieque ardet cacumen, juxta quod ſunt leones : media autem pars hujus paſcua habet, quæ capris abundant : ima verò montis, ſerpentibus plena ſunt. Hunc montem Bellerophontes habitabilem fecit : unde Chimæram dicitur occidiſſe, quæ ore leo, poſtremis partibus draco, media capra fuerit.* Apollodorus Chimæram ab Amiſodaro enutritam fuiſſe ſcribit, quod etiam cecinit Homerus lib. 16. Iliad. unde nonnulli navem piraticam fuiſſe exiſtimarunt. Apud Plutarchum de virtutib. mulier. Bellerophontes dicitur Chimarum quendam Amiſodari ducem, qui Lycios navibus piraticis infeſtabat, proſtraviſſe. Chimari navis, inquit, Εἶχεν δὲ πλοῖον λέοντα μὲν ἔχον, πρώραθεν ἐπίσημον, ἐκ δὲ πρύμνης δράκοντα. *Ejus navis in prora leonis : in puppi, draconis habebat inſigne.* Paulò pòſt addit : ſunt qui affirment, Chimæram illam Poëtarum fabulis nobilitatam, montem omninò fuiſſe Soli oppoſitum.

Hic nummus ſecundæ formæ, à Patino vulgatus pag. 256. obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Pegaſus.

Bellerophontis contra Chimæram victoriæ inſigne eſt Pegaſus à Corinthiis ad antiquitatem urbis indicandam percuſſus : ille juxta fabulam, equus fuit alatus, à Bellerophonte captus, quo uſus eſt in expeditione contra Chimæram. Sed Palæphatus de fab. narr. navem fuiſſe exiſtimat. *Nomen autem Pegaſus erat, ut nunc quoque ſuum cuilibet navigio nomen eſt inditum : nomen autem Pegaſi navigio magis, quàm equo aptum fuiſſe videtur.* Bellerophontes igitur navi, cujus *Paraſemon* erat equus alatus, vectus, prædatoriam navem cognomine Chimæram, cui in prora leo, & in puppi draco, expugnavit : alteram navem nomine Chimæram Gyas Æneæ dux habebat in ludicro apud

Hyginum

Hyginum fab. 273. Ex hoc igitur Bellerophontis facto, fabula de Pegaſo & Chimæra conficta eſt.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Leo in pedes poſteriores recumbens.

Quid Leo in Corinthiorum nummis repræſentet, pronunciare maximè dubitavimus; ſed cùm illos quidquid in urbe inſignius habuerint, in iis exhibere noverimus, nummum ad Laidis illius formoſæ mulieris memoriam ſpectare augurati ſumus, de qua Pauſanias lib. 2. p. 88. Θαυμασθῆναι τε οὕτως ὑπὸ Κορινθίων, ὡς ἀμφισβητεῖν σφᾶς καὶ νῦν ἔτι Λαΐδος. *Tantæ verò fuit Corinthus admirationi, ut nunc etiam de Laide certent.* Ille autem Hiſtoricus ſepulcri Laidis antè meminit, cui Leænam inſculptam narrat. Καὶ τάφος Λαΐδος, ᾧ δὴ λέαινα ἐπίθημά ἐστι. *Laïdis etiam ſepulcrum, cui Leæna inſcalpta eſt.* Fulcimenta duo illa parva, quorum priori Leænæ pedes anteriores, poſteriori verò poſteriores inſiſtunt, ſubſtratum Laidis, ſimulacrum forſan denotant. Corinthii memoriam formoſiſſimæ mulieris renovaſſe videntur in gratiam Imperatoris amoribus indulgentiſſimi, de quo tradit Capitolinus. *Fuit voluptuarius, & nimis lætus, & omnibus deliciis, ludis, jocis decenter aptiſſimus.*

Hic nummus mediocris formæ inter rariſſimos reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum tetraſtylum à latere in rupibus.

De fano Veneris in Acrocorintho ſæpiùs ex Pauſania dictum eſt, quod confirmat Strabo lib. 8. pag. 279. Ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει Ἀφροδίτης. *In ſummo vertice ſanum habet Veneris.* De cujus divitiis & celebritate paulo antè loquitur idem auctor loco citato. Τό, τε τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν, ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀνετίθεσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ διὰ ταύτας οὖν πολυοχλεῖτο ἡ πόλις, ἐπλουτίζετο. *Et fanum Veneris Corinthi ita fuit locuples, ut plures quàm* CIↃ. *habuerit ſacrorum famulas meretrices, quas Deæ viri mulieresque dedicarunt. Ob hæc igitur & magna hominum multitudo ea in urbe & divitiæ fuerunt.* Corinthii hoc Veneris templum in nummis Veri ſignaſſe videntur, quòd ille Venerem maximè coleret: libidini enim illum plurimum deditum fuiſſe tradit Capitolinus in ejus vita. *Ubi verò in Syriam profectus eſt, non ſolùm licentiâ vitæ liberioris, ſed etiam adulteriis & juventutis amoribus infamatus eſt, ſiquidem tantæ luxuriæ fuiſſe dicitur.*

Hic nummus ſecundi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Ara ſupra quam arbor.

Hæc eſt arbor quam in M. Aurelio P. Harduinus ad Penthei factum, Patinus verò ad Melicertæ hiſtoriam ſpectare pronunciaverunt. Pauſanias in Corinth. utrique favere videtur. Arbor ex ara emicans, pro P. Harduino certat; nam auctor narrat, oraculum Corinthios monuiſſe, *ut eam arborem quærerent, & inventæ divinos honores haberent.* Ara igitur exſtructa eſt, cui arboris ſimulacrum ſuperimpoſitum videtur. Conſtat etiam ex eodem Hiſtorico, Melicertæ corpus juxta pinum arborem inventum, & ibi aram erectam. *Operis index eſt pinus, quæ in ipſo adhuc littore ſe progredientibus oſtendit; fuit hoc ipſo in loco & Melicertæ ara.* Ob pinum illam ramis ipſius Lu-

dorum Iſthmicorum in Melicertæ memoriam inſtitutorum coronabantur victores, & frequens in nummis Melicerta Delphino incumbens juxta arborem depingitur; hæc verò aræ impoſita, pinus eſt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, in Vero rarior, quàm in M. Aurelio habendus.

IMP. CAES. L. AVR. VERVS. AVG. Caput Veri laureatum.
ISTHMIA. In corona ex pinu contexta.

Comes Mediobarbus pag. 233. rectè monet Eq. Patinum non in hoc nummo lauream à L. Vero Iſthmicis ludis relatam eſſe, ſed pineam coronam Iſthmicorum ludorum præmium. At quia coronam alteram ex apio in Neronis nummis pro ludis Iſthmicis obſervavimus, unde illa coronarum mutatio obvenerit, nobis inquirendum videtur. Cum primùm Iſthmici ludi in Palæmonis honorem inſtituti ſunt, eorum victores pinu coronabantur ob corpus Melicertæ prope pinum arborem repertum, deinde ad Nemeorum imitationem, Herculis gratiâ apium obrepſit, ſed aridum, nam viridi inſigniebantur Nemei: denuò pinus redintegrata eſt, ut apud Plutarchum Sympoſ. lib. 5 p. 676 ſubjicit Lucianus. ὡς ἡ μὲν πίτυς ἦν στέμμα τῶν ἀγώνων πάτριον, ὁ δὲ Νεμέας τῷ ζήλῳ ἡ δὲ σέλινον ξένος ὢν ἐπεισῆλθε δι' Ἡρακλέα, καὶ κρατήσας ἠμαύρωσεν ἐκεῖνον, ὡς ἱερὸν ἐπιτήδειον, εἶτα μέντοι χρόνῳ πάλιν ἀνακτησαμένη τὸ πάτριον γέρας ἡ πίτυς ἀνθεῖ τῇ τιμῇ. *Ut pinea fuit apud majores noſtros Iſthmiorum corona: apium autem e Nemea imitatione quadam, alienum cùm eſſet, huc obrepſit Herculis gratiâ, pinuſque ſuo loco expulſa eſt, habito apio pro re his ſacris idonea: aliquantò poſt tempore pinus recuperavit priſtinam dignitatem, & nunc eſt in ſummo flore atque honore.* Sed cum Neronis tempore apio ex nummis coronarentur victores, & Plutarchi ætate pinus eſſet recepta, id ſub Domitiano qui Græciæ reſtituiſſe videtur libertatem, factum conjicere nobis liceat. Vide quæ de Corintho in hoc Imperatore diximus.

Hic nummus ſecundi moduli pro raro habendus.

PATRÆ.

IMP. CAES. L. AVREL. VERVS. AVG. Caput L. Veri laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Hercules ſiniſtrâ axillâ clavæ cippo impoſitæ innixâ.

Jam prodiit hic Herculis typus à Patrenſibus in M. Aurelii honorem percuſſus, qui ejus cultum Patris denotat, licèt nulla ſit in urbis deſcriptione de ipſius ſtatuæ vel templi apud Pauſaniam mentio, ille autem Hiſtoricus Herculem Minervæ ope in periculis ſervatum in Arcadia, ab ea in Deorum conſortium introductum fuiſſe, in Lacon. tradit, cui à Marathoniis divinos honores tributos in Atticis ſcribit p. 61. Μαραθώνιοι, φάμενοι πρώτοις Ἑλλήνων σφίσιν Ἡρακλέα θεὸν νομισθῆναι. *Marathonii Herculi ſacra ſe primos inſtituiſſe dictitant.* Varro Hercules quatuor & quadraginta numero colligit.

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribendus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Diana venatricis habitu gradiens, creſcentem Lunam in capite gerit, dextrâ facem, lævâ haſtam, pro pedibus canis venaticus.

De

De Diana Laphria apud Patrenſes culta paſſim diximus ; ſed ut Dianæ imagines vario modo effingebantur, hæc venatricis habitu depicta erat, ob venationis ſtudium, quæ cùm Delo in Agram terræ Atticæ regiunculam prope Neſſum amnem veniſſet, ibi primam venationem exercuit, ab eo loco dicta eſt Ἀγροτέρα Ἄρτεμις, quod ibi templum ipſi exſtructum fuit cum ejus ſtatua arcum tenente. Alii Agreſtem interpretantur, quæ apud Pollucem Venatrix Diana dicitur ; unde illi comes canis, quod canes Dianæ ſacri ſint, ut tradit Phornutus de Nat. Deor. *Quòd commenti ſint illam arcu inſignem ſemper venari. Cui concinit & illud, quod huic canes ſacros eſſe putarint, qui ad venatum accommodati ſunt, ac ad cuſtodiam & ad latratum nati.* Facem gerit, quod illa dicta ſit Luna, cujus orbis lucidus noctu circumfuſum aërem illuminat.

Hic nummus minimæ formæ pro raro notandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura virilis nuda ſacrificans ſuper aram, dextrâ pateram, ſiniſtram imponens capiti cujuſdam ſimulacri in quadratam formam deſinentis.

Triſtanus figuram virilem illam nudam ad Athletam Mercurio Palæſtrarum Præſidi ſacrificantem tom. 1. pag. 687. revocat. Cùm autem Græci antiquas urbium ſuarum hiſtorias renovare in nummis conſueverint, de Euripylo nummum interpretari nobis liceat. Lege integram Herois hujus in Pauſaniæ Achaicis fabulam. Euripylus in Trojæ excidione cùm arcam inveniſſet, eâ apertâ ſtatim ut ſimulacrum conſpexit, mentis impos factus, Delphos perrexit, & ab oraculo reſponſum accepit, ipſum quo in loco homines offendiſſet peregrino ritu ſacrum facientes, furoris morbo liberatum iri, ſi ibi arcam expoſitam dedicaret; & ipſe ſedem ſuam ſtatueret. Ventis Patras delatus, incidit in tempus quo puer & virgo ad Triaclariæ Dianæ aram mactarentur. Fortuitus rei eventus Euripylum & ſacri infamia oppidanos liberavit. Patrenſes illum ex patriis antiquitatis monimentis norunt, ipſi parentalia faciebant anniverſaria poſt Liberi Patris ſacrum. Deo autem qui in arca fuerat abditus, cognomen erat Æſymnetes. Nil mirùm ſi Patrenſes ut Corinthii qui Bellerophontis memoriam in plurimis nummis renovarunt, Euripyli pariter hiſtoriam in ſuis conſignarint, ille Diis gratias agens ob uſum mentis recuperatum, ſimulacro Liberi Æſymnetis cui manum imponit dedicato, ſacrificat.

Hic nummulus à Triſtano tom. 1. pag. 687. vulgatus, pro rariſſimo numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Roma galeata inſidens ſpoliis, dextrâ victoriam, lævâ haſtam, coronatur ab Imperatore paludato ſtante.

Patrenſis Colonia L. Verum Romæ ut Deæ coronam imponentem ob bellum Parthicum exhibet, tanquam ipſius ope victoriam de hoſtibus retuliſſet : Roma enim jamdudum divino nomine & cultu fuerat decorata. Teſtes ſunt Græci veteres nummi, in quibus ΘΕΑ ΡΩΜΗ, *Dea Roma*, inſcribitur, & Auguſti vulgare numiſma cum templi effigie & inſcriptione, ROM. ET AVG. *Romæ & Auguſto*, qui honor huic Deæ gentium habitus videtur ab Antonino Pio, cujus nummi nos docent illum ſuperbiſſimum ROMAE AETERNAE templum erexiſſe, quâ de re Patrenſes in patris memoriam M. Aurelio & L. Vero gratulantes, illos in nummis ſuis Romam immortalem coronantes exhibuerunt, quam ut Deam in bello invocaverant. Vide in erudita Illuſtr. Spanhemii diſſertatione 5. quid ille de ſacro Senatu & de Dea Roma protulerit.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis rarus eſt & conſpicuus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Ad Coloniæ Patrenſis originem indicandam illa ſigna militaria cælari in Claudio Nerone, Veſpaſiano & aliis diximus. Cujuſnam Legionis Veterani Patras miſſi fuerint, ignoraremus, ſi ampliores nummi inter ſigna hanc XXII. epigraphen, quæ nos 22. Primigeniam docent, non prætuliſſent, quam inſcriptionem nummus iſte forſan, cùm minimæ ſit formæ, omiſit, quamobrem colligendi ſunt ii omnes ex eadem urbe percuſſi, ut quæ in his deſunt, per alios innoteſcant, optandumque eſſet ut novus nummorum ſcriptor Goltzium imitaretur, qui omnes ejuſdem urbis typos exponeret, unde multa quæ Hiſtoricos fugerunt, antiquitatis ſtudioſi recuperarent.

Hic nummulus inter raros locum habere meretur.

IMP. CAESARI.
L. AVRELIO. VERO. AVG.
ARMENIACO. MEDICO. PARTHICO.
MAX. TRIB. POT. VII. IMP. IMP. VIII.
COS. III. P. P. DIVI. ANTONINI. PII. F.
DIVI. HADRIANI. NEPOTI. DIVI.
TRAIANI. PARTHICI. PRONEPOTI.
DIVI. NERVAE. ABNEPOTI. DEC. DEC.

Exſcripſimus Mediolani in vico ad Columnam.

MAGNAE MATRI.
LVCILLA.
AVG.

Apud Grut. pag. 1065. 8.

L U C I L L A.

LUCILLÆ *L. Veri uxor nomen habuit Anniæ à Fauſtina matre, Annia Fauſtina dicta; ad diſtinctionem matris, quæ Galeria Fauſtina appellabatur. Ejus nummi ex omni modulo eximiæ ſunt raritatis & elegantiæ, cùm unicum tantùm Romæ in Gaza Barberina obſervaverimus.*

CORINTHUS.

LVCILLA AVGVSTA. Caput Lucillæ Auguſtæ.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Venus ſeminuda ſtans, ambabus clypeum tenet, pro pedibus Cupido.

Venus victrix in Corinthiorum nummis ob Lucillæ matrimonium cuſa videtur, illa M. Aurelii filia L. Vero Imperii conſorti juncta eſt, de qua Capitolinus in vita Marci. *Filiamque ſuam Lucillam fratri deſpondit.* Cùm autem Verus in Syria ad bellum Parthicum moraretur, illam ad ipſum pater miſit, Veruſque Epheſum, ut Lucillam reciperet, venit. Idem Hiſtorieus : *Medio belli tempore & Civicam p:truum Veri & filiam ſuam nupturam ſorori ſuæ eandem locupletatam, Brundiduſium uſque deduxit, & ad eum miſit.* Et in Veri vita : *Epheſum etiam rediit, ut Lucillam uxorem miſſam à patre Marco ſuſciperet.* Corinthii Romanos imitati, qui Lucillam formâ conſpicuam ſub Veneris victricis effigie ſignarunt, ut denotarent Lucillam Venerem, Verum alterum Martem à militaribus laboribus per blanditias & delinimenta amatoria revocaſſe, unde clypeum illa victrix, & non ſpeculum, ut quidam putant, Cupidini oſtendit, quod cùm id magnis Imperatoribus ac ſummis Ducibus contingeret, veteres per Veneris & Martis fabulam deſignare voluerunt. Venus autem victrix in nummis Romanis ſæpe cum clypeo, galea & haſta occurrit; ſed præcipuè forſan clypeum gerere videtur, quod illa clypeos facere docuerit, ut ait Homerus hymno ad Venerem: Coluthus etiam de raptu Helenæ, Venerem ſcutorum Reginam appellat.

Hic nummus ſecundi moduli eximiæ raritatis & elegantiæ eſt.

COMMODUS.

Commodus M. Aurelio patre mortuo cum Barbaris pacem iniit, & è Germania urbanæ tranquillitatis cupidiſſimus Romam reverſus, Imperii fines non ampliavit, nec Colonias extra urbem deduxit, ipſam contentus, Romam æternam, felicem Coloniam, Orbem terrarum appellare: *Volebat enim*, inquit Dio, *urbem ſuam eſſe Coloniam videri. Ad hæc ei ſtatua aurea mille librarum cum tauro & vacca facta eſt.* Nummi cum eodem typo ſenatuſconſulto ſignati ſunt, cui addita eſt epigraphe, COL. L. AN. COMM. P. M. &c. *Colonia Lucii Antonini Commodi Pontificis Maximi, &c.* Ælia tamen Capitolina ob beneficia ab eo accepta ſe Commodianam nuncupavit, ut urbis nummi ſuperſtites exhibent, COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.*

Commodi *nummi ex ære magno ſunt rariſſimi; mediæ & minimæ formæ, obvii.*

B E R Y T U S.

L. AVR. COMMODVS CAES. Caput Commodi ſine laurea.
COL. BER. *Colonia Berytus.* Neptunus ſtans, pede ſaxo, in aliis proræ impoſito, dextrâ Delphinum ſuſtinet, lævâ tridentem gerit.

Berytus urbs eſt Phœniciæ, & Romanorum Colonia, ut ex Joſepho videre licet de bell. Jud. lib. 7. cap. 8. Μετὰ τοῦτο Καῖσαρ εἰς Βηρυτὸν ἧκεν, ἣ δ' ἐστιν ἐν τῇ Φοινίκῃ, πόλις Ῥωμαίων ἄποικος. *Poſtea Cæſar Berytum venit, hæc autem eſt civitas Phœniciæ provinciæ, Colonia Romanorum.* Beryteſes autem nummum hunc Commodo Cæſari gratulantes ſignarunt, quando cum patre ob Avidii Caſſii rebellionem in Syriam venit, forſan & Berytum appulit, dum in Ægyptum iter faceret. De Commodi in Syriam profectione loquitur Lampridius in ejus vita. *Et eo tempore quo Caſſius à Marco deſcivit, profectus eſt, commendatus militibus, cum patre in Syriam & Ægyptum, & cum eo Romam rediit.* Neptunus tutelaris eſt urbis deus, in Berytenſis Coloniæ nummis frequens, de quo dictum eſt in Auguſto pag. 11. & paſſim.

Hic nummus minimæ formæ obvius & tritus.

M. COMMODVS ANTONINVS AVG. Caput Commodi laureatum.
COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Auguſta Felix Berytus.* Aſtarte ſeminuda ſtans, capite tutulato, pede proræ impoſito, dextrâ baculum, à ſiniſtris Victoria ſupra columnam ei coronam porrigit.

Alterum prodit Beryti urbis tutelare numen Aſtarte dea, Venus à plurimis exiſtimata, variiſque nominibus celebrata. A Macrobio Architis dicitur lib. Saturn. cap. 21. *Apud quos Veneris Architidis*

chitidis & Adonis maxima olim veneratio viguit, quam nunc Phœnices tenent. De hac Dea varias opiniones lege apud Lucianum in opuſculo de Dea Syria. Turrita eſt ut Beryti Genius, ſub cujus tutela urbs poſita eſt: pedem proræ navis imponit, ad denotandum urbis ſitum: ſcipionem oblongum gerit, ipſius ſymbolum: ſeminuda eſt, qualis Venus depingitur, cui Victoria columnæ impoſita coronam porrigit ob regni fines ejus auxilio ampliatos.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter obvios relegandus.

IMP. COMMODVS ANTONINVS AVG. Caput juvenile Commodi laureatum.
COL. BER. SEC. SAEC. *Colonia Berytus, Securitati Sæculi.* Eadem Aſtarte in templo tetraſtylo.

Colonia Berytus gratulans Commodo, quòd vitarit inſidias, ejus ſecuritati tanquam ſæculi nummos inſcripſit. Caput Imperatoris juvenile nummum percuſſum ſuadet poſt primas, quas ei Herodianus à Quintiano ſtructas narrat inſidias l. 1. p. 473. λαβόντα ἐγχειρίδιον ὑπὸ κόλπῳ, καιρὸν φυλάξαντα καὶ τόπον ἐπιτήδειον, ἐπεισπεσόντα τῷ Κομμόδῳ καὶ φονεῦσαι. *Perſuaſitque uti pugionem in ſinu celans, tempuſque locumque caperet, factoque repente impetu Commodum occideret.* Plurimi ob id conjurati, & omnes quantulacumque ſuſpicione attacti, ſupplicio affecti ſunt. Lampridius narrat Commodum ob Perennem ab hinc duobus annis ejus juſſu ſublatum, Felicem fuiſſe appellatum; quòd ejuſdem Perennis inſidias effugerit. Berytenſes forſan Aſtarten urbis Tutelarem Deam ſignarunt, cujus patrocinio Commodum commendaverant.

Aſtartis figuram Deæ Securitati tribuit Triſtanus in Elagabalo, quem ſequutus eſt Harduinus pag. 91. Goltzius mutilum hunc Triſtani nummum COL. BER. SEC. interpretatus erat, *Colonia Berytus Secundanorum.* cui Sert. Urſatus pag. 9. addit: *Hoc eſt inquam ſecundæ legionis milites deducti.*

Hic nummus mediocris, à Triſtano ſub Elagabali nomine vulgatus tom. 2. pag. 326. inter rariores adnumerandus.

CÆSAREA *Palæſtinæ.*

COMMODVS AVGVSTVS. Caput Commodi laureatum.
COL. PRIMA FL. AVG. CAES. *Colonia Prima Flavia Auguſta Cæſarea.* Diverſæ ſunt inſcriptionis epigraphæ: Caput Serapidis calatho inſigne.

Cæſarea Palæſtinæ urbs primaria eſt, cujus ſitum Joſephus appoſitè deſcribit de bel. Jud. lib. 3. cap. 27. Ἀλεεινὴ δ' ἦν κατ' αὐτὴν χειμῶνος ἀήρ, καῦμα δ' ἦν πνιγῶδες θέρους ὑπὸ καύματος πεδιὰς οὖσα καὶ παράλιος. *Erat autem illa quoque aprica per hyemem quantum æſtatis caloribus æſtuoſa, ut in planitie ſita atque maritima.* Serapidis imago in Cæſareæ nummis frequens à Cæſarenſibus cultum ejus numen indicat, quod ipſos ex Ægypto recepiſſe augurati ſumus ob viciniam provinciæ: ſed licèt Serapis proprius & peculiaris eſſet Ægyptiorum deus, nihilominus in Græcia multiſque in locis cultus fuit, in primis Athenis teſte Pauſania, & Romæ in circo Flaminio, nova urbis regione, ut P. Victor ſcribit. Idem Serapis cum Plutone à plurimis exiſtimatus eſt. De ejus calatho loquitur Macrobius lib. 1. Saturn. c. 20. *Calathum*, inquit, *ejus capiti infingunt.* Et paulo pòſt: *Cujus vertex inſignitus calatho, & altitudinem ſiderus monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat: quia in eum omnia terrena redeunt, dum immiſſo calore rapiuntur.* Alii calathum, modium appellant, & ad Oſiridem agriculturæ inventorem ſpectare contendunt.

Hic nummus ſecundæ & minimæ formæ vulgaris & obvius, à Patino pag. 261. vulgatus eſt.

CARRHÆ.

ΚΟΜΜΟΔΟϹ. ϹΕΒ. Caput Commodi laureatum.

ΚΑΡ. ΚΟ. ΜΗ. ΠΟΛ. Κάῤῥαι Κολωνία Μητρόπολις. Aſtrum ſeu Sol in creſcente Luna ſupra baſim ad ornamentum.

Carrhæ, urbs Meſopotamiæ antiquiſſima, ſi quidem Abraham olim ac Tarrhi ejus patris domicilio inſignis perhibetur apud Joſephum Antiq. lib. 1. cap. 7. p. 15. Θάῤῥα δὲ μισήσας τὴν Καλδαίαν διὰ τὸ Ἀῤῥάνου πένθος, μετοικίζονται πάντες εἰς Χαῤῥὰν τῆς Μεσοποταμίας· ἔνθα δὲ Θάῤῥον τελευτήσαντα θάπτουσιν, ἔτη βιώσαντα πέντε καὶ διακόσια. *Cæterùm cùm Tharrus exoſam haberet Chaldæam propter luctum Aranis, omnes ſimul migraverunt Carrhas Meſopotamiæ, ubi etiam Tharrum defunctum ſepelierunt, anno exactæ vitæ ducenteſimo-quinto.* Carrheni autem apud ſe conſtitutæ à Divis fratribus Coloniæ memores, Commodo Marci filio nummos ſuos conſecrarunt, in quibus Solem in creſcente Luna ob ſingularem Dei Luni cultum cælarunt, de quo in Marco & Vero ſuprà diximus, ut & de Græca in nummo epigraphe.

Hic nummus minimi moduli inter rariores adſcribendus.

CARTHAGO *Africæ.*

IMP. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua. Decreto Decurionum.* Triremis cum remigantibus.

Carthago quondam Romæ æmula, diu jacens, Colonia Romana à Julio Cæſare conſtituta eſt, qui eam reſtituit, uti tradit Pauſanias in Corinth. p. 85. Ἀνῳκίσθη δὲ καὶ Καρχηδὼν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοῦ. *Nam & Carthaginem etiam Cæſar reſtituiſſe dicitur.* Deinde ita aucta & ampliata eſt, ut Mela, qui Claudii temporibus floruit, de ipſa dixerit lib. 1. cap. 7. *Jam quidem iterùm opulenta, etiam nunc tam priorum exordio rerum, quàm ope præſentium clarior.* Carthaginenſes Commodo nummos dedicaſſe videntur gratulabundi, quòd eorum urbem *Alexandriam Commodianam Togatam* vocaſſet, uti narrat Lampridius in ejus vita. *Ridiculè etiam Carthaginem* ALEXANDRIAM COMMODIANAM TOGATAM *appellavit.* Cùm Carthaginem, ſi Alexandrina frumenta ceſſaſſent, annonam urbi ſuppeditare poſſe exiſtimaret, Togatam quidem Alexandriam illam vocavit, quòd cùm Carthago eſſet Colonia, Romanorum more cives ejus togæ uſum habebant. Navis vel urbis ſitum in littore, vel claſſem ad obſequium Imperatoris paratam indicat.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores numerandus.

COELLU.

IMP. CAES. MAR. COMMOD. Caput Commodi laureatum.

AEL. MVNICIP. COEL. *Ælium Municipium Coellitanum.* Dimidia navis, ſupra quam cornucopiæ. P. Harduinus pag. 13. legit AEL. MVNIC. COMM. pro COEL. & nummum perperam ad Æliam Capitolinam revocat.

Coellu urbs eſt Numidiæ littoralis, de qua dictum eſt in Antonino Pio, ab Hadriano Æliæ gentis nomen habuiſſe Ælium ob beneficia ipſi conceſſa, aut jus Municipiorum ei forſan collatum,

quorum

quorum memores Coellutani, Commodo ejus pronepoti nummos conſecrarunt, vel ipſi gratulantes quòd in Africam ſe venturum pronunciaſſet, cujus meminit Lampridius in ejus vita : *Simulavit ſe & in Africam iturum, ut ſumptum itinerarium exigeret.* Vel quòd claſſem Africanam inſtituiſſet ad frumenta tranſmittenda, unde Africæ & Numidiæ provinciis ingens lucrum. Commodus etiam cùm ſpectacula edere profiteretur, Numidas jaculatores collegit, teſte Herodiano in ejus vita p. 483. Ἐπῄεσαν δὲ παιδεύοντες αὐτὸν Παρθυαίων οἱ τοξικὴν ἀκριβοῦντες, καὶ Μαυρουσίων οἱ ἀκοντίζειν ἄριστοι. *Erantque cum illo aſſiduè Parthorum lectiſſimi ſagittarii, ac Numidæ præſtantiſſimi jaculatores.* Dimidia navis in Coellutani Municipii nummis frequens urbis ad mare ſitum, ut cornucopiæ fructuum frugumque in ipſius agro ubertatem arguit.

Hic nummus minimæ molis pro raro & conſpicuo habendus.

CORINTHUS.

IMP. L. AVR. COM. Caput Commodi laureatum.
COL. IVL. AVG. COR. *Colonia Julia Auguſta Corinthus.* Neptunus ſtans pede proræ impoſito, dextrâ Delphinum, ſiniſtrâ tridentem gerit.
IMP. M. AVR. COM. ANTON. AVG. Caput Commodi laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus ſedens, dextrâ Delphinum, lævâ tridentem.

Corinthus cùm M. Aurelii & L. Veri plurimùm fuiſſet ſtudioſa, Commodo Marci filio ad Imperium evecto nummos ſuos dedicavit, cui in urbem ex Germania redeunti plurimùm gratulati fuerant Romani, ut narrat Herodianus in ejus vita p. 471. Τοιοῦτον δὴ θεασάμενοι τὸν βασιλέα οἱ Ῥωμαῖοι εὐφημίαις τε παντοδαπαῖς καὶ στεφάνων καὶ ἀνθῶν βολαῖς ὑπεδέχοντο. *Talem igitur Imperatorem conſpicati, fauſtis ominibus acclamationibuſque & coronarum florumque ſparſionibus exceperunt.* Neptunus ut tutelaris Corinthiorum Deus in ipſorum nummis exhibetur, de quo legas Pauſaniam in Corinthiacis, & quæ de ipſo in ſuperioribus nummis ſparſim diximus. Diodorus Siculus, cur maris Deus appellatus ſit, narrat Hiſtor. 5. Τῶν δ' ἄλλων θεῶν φασὶ Ποσειδῶνα μὲν πρῶτον χρήσασθαι τὴν κατὰ θάλασσαν ἐργασίας, καὶ στόλους συστήσασθαι, παραδόντος αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην τοῦ Κρόνου. διὸ καὶ παραδεδόσθαι τοῖς ἐπιγινομένοις τοῦτον κύριον ὑπάρχειν τῶν κατὰ θάλασσαν πραττομένων, καὶ θυσίαις ὑπὸ τῶν ναυτιλλομένων τιμᾶσθαι. *Inter alios porrò Deos (aiunt) Neptunus maris negotia primus tractare cœpit, claſſemque inſtituit, præfecturam hanc à Neptuno adeptus : ideoque fama apud poſteros increbuit, quæ in mari geruntur, in hujus poteſtate & arbitrio eſſe, & propterea ſolennibus eum ſacris Nautæ honorant.*

Hic nummus minimi moduli obvius & tritus eſt.

IMP. M. COMMODVS ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus nudus ſtans, dextrâ pateram ſupra aram juxta arborem.

Neptunus tutelaris Corinthi Deus pateram ſuper aram tenet, ad indicandum ſibi ſacrificium à Corinthiis pro Imperatoris Commodi ſalute & ſecuritate perpetratum ad urbis Romæ forſan imitationem, de qua loquitur Herodianus lib. 1. pag. 477. Καὶ σωτήρια τοῦ βασιλέως ὁ δῆμος μεθ' ἑορτῆς ἐπανηγύριζε. *Sed & populus omnis pro Imperatoris ſalute diem lætabundus celebrabat.* Commodus autem inſidiis Quadrati nobiliſſimi locupletiſſimique adoleſcentis, Perennis Prætorii Præfecti, deinde Materni militis, facti perditorum hominum ducis petitus eſt, quas cùm evitaſſet, *Felix* appellatus eſt, primuſque Imperatorum hoc nomen in titulis tulit. Arbor juxta quam ſacrificat Neptunus, pinus eſſe videtur, ad denotandum Neptuni templum in quo ſacrificia fuerant confecta ; nam alterum erat in Lechæo, alterum in Iſthmo, juxta quod pinus erant conſitæ.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro & conſpicuo habendus eſt.

IMP. M. COMMODVS ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mercurius inſidens rupibus, dextrâ extensâ, ſiniſtrâ caduceum, pro pedibus aries.

Pauſanias ad Mercurii pedes arietem poni tradit apud Corinthios, quòd ille greges tueri crederetur; ideò illum ſtabulis præeſſe in M. Aurelii & Veri nummis ex Heſiodo diximus. Unde Mercurius apud Giraldum dictus eſt Nomius, quoniam & paſtorum Deus: quin & ei bucolicum carmen conſecratum Donatus in Commentariis ait, ut Daphnidis patri paſtorum principi. Mercurius ſcopulis inſidens, ipſius templum in Acrocorintho ſignificare videtur, licèt ejus nulla mentio habeatur apud Pauſaniam, qui ipſius ædem cum ſigno erecto in foro collocat.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Melicerta ſupra Delphinum extenſus juxta arborem.

Puer ille Delphino ſubſtratus, in Corinthiorum nummis obvius & frequens, Melicerta eſt, cujus hiſtoriam narrat Pauſanias in fine lib. 1. Arbor ei comes adjungitur, quòd ejus cadaver juxta pinum fuit à Siſypho repertum, & cùm Iſthmici ludi fuiſſent ab eo in ipſius honorem inſtituti, victores ludorum in illius memoriam pinu coronabantur. Polybius Hiſt. lib. 2. pag. 101. narrat Romanos an. U. C. 525. à Corinthiis Iſthmiorum ludorum participes factos ob primam eorum ad ipſos legationem. Ῥωμαῖοι μὲν δ᾽ ἑξῆς ἄλλους πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν πρὸς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους· ὅτε δὴ καὶ Κορίνθιοι πρῶτον ἀπεδέξαντο, μετέχειν Ῥωμαίους τοῦ τῶν Ἰσθμίων ἀγῶνος. *Legati deinceps alii ad Corinthios atque Athenienſes miſſi fuere à Romanis: eoque primum tempore à Corinthiis decretum eſt, ut Iſthmici ludicri participes Romani fierent.* Vide quæ paſſim de Melicerta ſuprà diximus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis vulgaris & tritus eſt.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Pegaſus.

Pegaſus, vulgaris eſt Corinthi typus, de quo in ſuperioribus nummis abundè dictum eſt, imò etiam & in Coloniis Corinthiorum ſæpè percuſſus, qualem videre eſt in Corcyræorum & Syracuſanorum nummis, ut jam annotavit illuſtriſſimus Spanhemius Differt. 3. retentis à filiabus matris inſignibus, iis denique publicis monumentis ad memoriam originis arguendæ ſignatis. An revera fuerint Pegaſi, alata illa monſtra, mera fabula eſt; ſed velocibus equis nomen id tributum videtur, ſicut & in Circenſibus ludis apud Romanos narrat idem auctor. Cùm autem Bellerophon Corinthi Heros celeri quodam uſus eſſet equo, de eo facta eſt eadem propè fabula, ipſique aliger equus eſt attributus.

Hic nummus minimi moduli tritus & frequens eſt.

COMMODO CAES. AVG. FIL. GERM. Caput Commodi juvenile ſine laurea.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria ſtans, dextrâ coronam, ſiniſtrâ palmam.

Nummus in honorem Commodi adhuc Cæſaris percuſſus eſt, & ad victoriam Germanicam ſpectat, unde *Germanici* nomen Commodo à patre communicatum, cùm res contra Germanos feliciter geſſiſſet, ut colligere eſt ex Capitolino in vita Marci. *Pannonias ergo Marcomannis, Sarmatis, Vandalis, ſimul etiam Quadis extinctis, ſervitio liberavit, & Romæ cum Commodo, quem jam Cæſarem fecerat, filio, ut diximus, ſuo triumphavit.* Typum huic ferè ſimilem ſignavit ob eandem cauſam Senatus Romanus, in cujus poſteriori parte legitur, COMMODVS CAES. AVG. GERM. in poſteriori verò VIC. GER. Victoria clypeum tenet trunco arboris impoſitum, in quo S. C. viſitur, æternum Germanicæ victoriæ monimentum.

Hic nummulus inter rariores collocandus.

IMP. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria dextrâ bigas agit, ſiniſtrâ palmam gerens.

Hunc Victoriæ bigas agentis typum non ad aliquam in bello, ſed in ludis victoriam auguramur; an in memoriam agonis Capitolini, quo tempore conjurationem Perennis contra Commodum detectam narrat Herodianus in ejus vita pag. 474. Ἐγνώσθη δὲ ἡ ἐπιβουλὴ παραδόξῳ τρόπῳ· ἱερὸν ἀγῶνα τελοῦσι Ῥωμαῖοι Διὶ Καπετωλίῳ. *Proditæ autem ſunt inſidiæ incredibili quodam modo: ludos Romani Jovi Capitolino faciunt*, &c. An verò quòd Imperator in certamine curuli, cui ſe vehementer dederat, victor fuiſſet, ut innuere videtur Xiphilinus pag. 377. Τῷ γὰρ Κομμόδῳ ἁρματηλασίαις ἢ ἀσελγείαις ἐκδεδωκότος ἑαυτὸν, ἢ τῶν τῇ ἀρχῇ προσηκόντων οὐδὲν (ὡς εἰπεῖν) πράττοντος. *Cùm enim Commodus ſe ſtudio agitandorum curruum, & libidinibus cujuſvis generis dediſſet, nec quidquam ferè ageret eorum quæ ad principatum ſpectarent.* Corinthii Imperatori adulantes, Victoriam in bigis exhibuerunt, qualem in Adrianopolitanorum, Pergamenorum & aliorum Græcorum nummis obſervamus.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro & præſtanti computandus.

G E R M E.

IMP. M. AVR. COM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
COL. AVG. F. GERMENO. *Colonia Auguſta Felix Germenorum.* Lupa puerulis ubera præbet.

Mirum in modum Antiquariorum ingenia torſit hic nummus ſub voce contracta GERMENO, pro integra GERMENORVM. Primus eum vulgavit Triſtanus tom. I. p. 716. ſub nomine CERMENO, & de antiqua regione urbis Romæ parùm feliciter interpretatur, ut annotavere Spanhemius Diſſ. 9. pag. 767. & Luc. Holſtenius Not. in Stephan. pag. 84. cujus verba hic referre liceat: *Ingenio ſuo abutitur vir egregius, dum numiſma iſtud de urbe Roma exponit.* Sed Spanhemius & Holſte-

Holſtenius illud revocant ad Germen Helleſponti urbem, quam Coloniam ex Ptolemæo memorant, cùm Geographus ille Germen Coloniam in Galatia deſcribat, ut jam vidit eruditus P. Harduinus p. 184. Germe quidem urbs gemina, una Helleſponti, teſte Stephano. Γέρμη πόλις Ἑλλησποντία πλησίον Κυζίκου. *Germe urbs Helleſpontia prope Cyzicum.* Altera urbs Galatiæ prope Peſſinuntem apud Ptolemæum lib. 5. cap. 4. Γέρμα Κολωνία. Utriuſque urbis gentile nomen *Germenus*, unde nummi obvii cum epigraphe ΓΕΡΜΗΝΩΝ ad Germen Helleſponti urbem ſpectant. Qui vero Latina epigraphe COL. GERMENO gaudent, ad Germen Galatiæ Coloniam pertinent, cujus meminiſſe videtur Notitia Græc. Epiſcop. in hac provincia ſub voce Γερμανοκολωνίας. Vulgaris eſt in hoc tractu Coloniarum inſcriptionis uſus, Colonia AVG. F. Germenorum, ut & Colonia IVL. AVG. F. COMANORVM in Caracalla. *Auguſtæ* nomen, Coloniam ab Auguſto deductam indicat, & non à Veſpaſiano, vel Domitiano, quod denotari putat Holſtenius loco cit. per litteram F. quæ hîc non *Flavia*, ſed *Felix* exponenda eſt, in honorem Commodi, qui teſte Lampridio: *Quum occidiſſet Perennem, appellatus eſt Felix.* Quod cognomen primus omnium Imperatorum tulit. Lupâ cum puerulis, Romanarum Coloniarum inſigne eſt.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Theſauro Regio, ut & ſimilis Romæ in Gazophylatio Cardinalis Carpinei, eximiæ raritatis habendus.

IMP. COM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
COL. GERMEN. *Colonia Germenorum.* Aquila cippo impoſita inter duo ſigna militaria.

Germe urbs Galatiæ in Bithyniæ & Phrygiæ confinio inter Peſſinuntem & Ancyram, Colonia ab Auguſto deducta, ut diximus, ex omnibus Imperatoribus ſoli Commodo nummos ſignavit; ſed cùm diverſos ipſi typos dedicaverit, beneficium quoddam ab Imperatore accepiſſe conjecturæ locus eſt. Urbs in Notitia Epiſcoporum Epiſcopalis, ſub Archiep. Peſſuntino uno verbo Γερμανοκολωνία, hodieque adhuc extat: *Girmaſti* nomine dicta eſt, teſte Leunclavio. Aquila inter ſigna militaria, Veteranos cujuſdam Legionis, cujus nomen ignoratur, ab Auguſto in eam tranſmiſſos indicat.

Hic nummus minimi moduli, è Cimelio Ill. Harlæi Procuratoris Generalis in Theſaurum Regium evectus, inter elegantiſſimos reponendus.

HIPPON.

IMP. CAES. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia.* Ceres gradiens, utràque manu facem.

Similis in M. Aurelio vulgatus eſt nummus, quem ad Hipponem Regium Africæ littoralis urbem revocavimus, ideò *Gemellam* nuncupatam, quòd alia urbs ſit hujus nominis Hippon Diarrhytos, id eſt *Irriguus.* Nomen alterum *Juliæ* præfert, ut Colonia à Julio Cæſare cum plurimis aliis in Africa conſtituta; *Piæ* verò alterum, ob collata Antonini Pii erga ſe beneficia: quapropter memor, M. Aurelio Cæſari filio ejus adoptivo nummos, ut & Commodo ipſius nato & ſucceſſori dedicat. De Cereris Africanæ cultu ex Tertulliano in M. Aurelio diximus: cùm autem illa ſit frugum Dea ab antiquis exiſtimata, & Africa frumento abundet, nil mirum ſi Hipponenſis Colonia Cererem ſit venerata. Hujus urbis D. Auguſtinus fuit Epiſcopus.

Hic nummulus inter rariores numeratur.

C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Julia Hipponenſis Pia.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Hipponenſis Colonia Commodo per nummos gratulari videtur, quòd claſſem Africanam inſtituerit, quæ ſubſidio eſſet, ſi fortè Alexandrina frumenta defeciſſent. Hanc, ut tradit Lampridius in ejus vita, Commodianam Herculeam vocavit. *Quum claſſem quoque Africanam Commodianam Herculeam appellaſſet.* In cujus memoriam Senatus Romanus ipſi nummum percuſſit cum epigraphe, PROVIDENTIAE AVG. Commodus ſub Herculis effigie, pede proræ impoſito, ſpicas ab Africa Elephantis proboſcide ornata accipit. Lupa cum puerulis in nummo ſignatur, ut Coloniæ Romanæ inſigne, originem à Romulo & Remo indicans, de qua hæc narrat Livius Dec. 1. lib. 1. *Tenet fama, cum fluitantem alveum, quo expoſiti erant pueri, tenuis in ſicco aqua deſtituiſſet, lupam ſitientem ex montibus qui circa ſunt, ad puerilem vagitum curſum flexiſſe: eam ſummiſſas infantibus adeò mitem præbuiſſe mammas, ut linguâ lambentem pueros magiſter regii pecoris invenerit.*

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter præſtantiores reponendus.

PATRÆ.

IMP. M. COM. ANTONINVS. AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Jupiter ſedens, dextrâ victoriam, lævâ haſtam.

Patrenſes Jovem Olympium colebant, cui apud Pauſaniam in Achaicis templum erexerunt, ut in Hadriano pag. 158. diximus. Ille ſedens Victoriam dextrâ gerit, ob prælium aliquod à Commodi Legatis feliciter geſtum, ut innuere videtur Lampridius in ejus vita. *Victi ſunt ſub eo tamen, quum ille ſic viveret, per Legatos Mauri, victi Daci, Pannoniæ quoque compoſitæ: in Britannia, in Germania & in Dacia imperium ejus recuſantibus provincialibus.* Patrenſes Jovem Victoriam geſtantem exhibuerunt, quaſi Commodus eam Jovis ope reportaſſet.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro habendus.

M. COMMODVS. ANT. AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Mercurius ſedens in templo diſtylo, dextrâ extensâ, lævâ caduceum, pro pedibus aries.

Nulla eſt à Patrenſibus Mercurii culti, nulla ejus ſtatuæ aut ædis apud Pauſaniam mentio; nummus tamen in templo ejus ſignum exhibet, quod Pharæ ditioni Patrenſium ab Auguſto adjectæ ſumma cum religione colebant ſub *Agoræi* ſeu *Forenſis* cognomine, ut idem Pauſanias lib. 7. pag. 440. tradit. Ἑρμῆς τε ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ λίθου πεποιημένον ἄγαλμα, ἔχον ϗ γένεια. *In medio Mercurii ſignum marmoreum cum barba.* Καλεῖται μὲν δὴ Ἀγοραῖος, παρὰ δ' αὐτῷ καὶ χρηστήριον καθέστηκε. *Cognomen ei eſt Agoræo, quod idem omnino eſt ac ſi Forenſem dicas.* Forſan Mercurio templum à Patrenſibus poſt Pauſaniæ peregrinationem ædificatum aut reſtitutum eſt, alias antiquitates narrat Sponius Miſc. ſect. 10. pag. 364.

Hic nummus minimi moduli rarus eſt & conſpicuus.

AVG. COM. ANTO. AVG. Caput Commodi laureâ inſigne.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Æſculapius ſtans, dextrâ ad latus appoſitâ, ſiniſtrâ baculo, cui ſerpens involutus eſt, innixâ.

Æſculapium apud Patrenſes cultum docet Pauſanias in Achaïcis, ubi refert ſignum ejus in area ex adverſa fori regione ſita, & templum illius ſub arce exſtructum. De ſigno ſic loquitur: Τὸ μὲν δὴ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πλὴν ἐσθῆτος, λίθου τὰ ἄλλα. *Ibi Æſculapii ſignum, præter veſtem, è marmore fabricatum.* De templo hæc habet: Ἔστι δὲ καὶ ἱερὸν Πατρεῦσιν Ἀσκληπιοῦ· τοῦτο τὸ ἱερὸν ὑπὲρ τὴν ἀκρόπολιν τῶν πυλῶν ἐστιν ἐγγὺς αἳ ἐπὶ Μεσάτιν ἄγουσιν. *Eſt etiam apud Patrenſes ſupra arcem, ad eam partem per quam exeunt qui Meſſatin iter habent, Æſculapii templum.* Patrenſes Æſculapium in nummis Commodi forſan percuſſerunt ob ingentem peſtem quæ Romam depopulabatur, de qua Herodianus loquens, multa pro Commodi ſalute ſacrificia perpetrata commemorat.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 261. vulgatus, rarus eſt & elegans.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Apollo muliebri habitu ſtans, dexteâ arcum, ex adverſo Venus victrix ſeminuda, pariter ſtans, utrâque manu clypeum.

Patrenſes hoc in nummó Apollinem & Venerem ſimul in nummo percuſſerunt, Commodo & Criſpinæ blandientes, quòd ille Apollo *Palatinus* & *Monetalis* dici voluerit, ipſa *Venus* in nummis ſæpè vocata ſit, apud Patrenſes etiam, teſte Pauſania in Achaic. pag. 439. Templa Apollini & Veneri in eodem loco erant erecta, & iis in urbe communis erat area. Τὸ δὲ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀφροδίτης πρὸς τῷ λιμένι δέ ἐστι τέμενος, λίθου μὲν πρόσωπον, καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ εἴργασται. Ἔστι δὲ σφίσι καὶ ἄλσος ἐπὶ θαλάσσῃ, δρόμους τε ἐπιτηδειοτάτους, καὶ ἐς τὰ ἄλλα δίαιταν ἡδεῖαν ὥρᾳ παρεχόμενον θερινῇ· ἐν τούτῳ τῷ ἄλσει καὶ ναοὶ θεῶν Ἀπόλλωνος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης πεποίηνται, λίθου καὶ τούτοις τὰ ἀγάλματα. *Eſt ſacra etiam Apollini & Veneri communis area, cum ipſo ferè portu conjuncta: ſimulacris os, manus, & imi pedes è marmore; reliquæ partes è ligno ſunt. Eſt etiam in ipſa maritima ora lucus, in quo curricula luculenta & æſtivæ ſtationes valdè elegantes. In eodem luco Apollinis & Veneris delubra ſpectantur cum ſignis marmoreis.* Apollo & Venus ambo ex Jove nati ſunt, ille ex Latona, hæc ex Dione Nympha.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura muliebris ſedens, dextrâ haſtam juxta quam clypeus, coronatur ab Hercule lævâ clavam tenente.

Patrenſes Commodo adulantes, eum, ut Romani, ſub Herculis effigie repræſentarunt, cùm ille ſe Herculem appellari juſſiſſet, teſte Herodiano in ejus vita p. 483. Εἰς τοσοῦτον τε μανίας καὶ παροινίας προεχώρησεν, ὡς πρῶτον μὲν τὴν πατρῴαν προσηγορίαν παρῃτήσατο, ἀντὶ δὲ Κομμόδου καὶ Μάρκου υἱοῦ Ἡρακλέα τε καὶ Διὸς υἱὸν αὐτὸν κελεύσας καλεῖσθαι, ἀποδυσάμενός τε τὸ Ῥωμαίων καὶ βασιλέων σχῆμα, λεοντῆν ὑπεστρώννυτο, καὶ ῥόπαλον μετὰ χεῖρας φέρων. *Eóque vecordiæ petulantiæque proceſſit, ut paternum primò cognomen repudiaret, ac pro Commodo Marci filio, Herculem ſe Jovis filium juſſerit appellari, depoſitoque principum Romanorum cultu, leonis pellem ſubſterneret, manuque clavam gereret.* Coronam imponit Romæ tanquam Deæ, cui Antoninus Pius ejus avus templum in urbe ſub titulo ROMAE AETERNAE erexerat: cujus Imperatoris ſtudioſi Patrenſes, in rei memoriam, M. Aurelium, L. Verum, & Commodum cum eodem ferè typo coronam Romæ imponentem exhibuerunt.

Hic nummus ſecundi moduli inter raros reponendus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Caput muliebre turritum, pone quod cornucopiæ.

Caput muliebre turritum in nummis, ſolenne eſt urbium Principum ſymbolum, quod Patris convenit, ſi Straboni fides lib. 8. pag. 387. Μετὰ δὲ τοῦτον Πάτραι, πόλις ἀξιόλογος. *Poſteà ſequuntur Patræ, urbs memorabilis.* Patrenſes cùm olim apud Pauſaniam floruiſſent; inſigni verò clade pluribus prœliis acceptâ fortunis propè omnibus everſis per agrum diſperſi ſunt, Auguſtus vel quòd ad navium appulſum Patras valde eſſe appoſitas judicaret, vel aliâ quacunque de causâ eos in urbem remigrare juſſit, urbemque Coloniam Romanam conſtituit, eaque Achaiæ caput effecta eſt, Cornucopiæ fertilitatem agri indicat.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius eſt.

IMP. CAES. M. AVR. COMMODVS. AVG. Caput Commodi laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura muliebris turrita ſtans, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Figura muliebris illa Genium urbis repræſentat pro ſalute Imperatoris ſacrificium perpetrans, ob ingentem forſan peſtilentiam per totam Italiam & Romæ præſertim ſævientem, ita ut Commodo perſuaſum ſit Laurentum ſecedere, teſte Herodiano. Συνέβη δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ λοιμώδη νόσον κατασχεῖν τὴν Ἰταλίαν, μάλιστα δὲ τὰ πλήθη τῇ Ῥωμαίων πόλει ἤκμασε, ἅτε πολυανθρωποτάτῃ τε οὔσῃ καὶ τοὺς πανταχόθεν ὑποδεχομένῃ. Τότε ὁ Κόμμοδος συμβουλευσάντων αὐτῷ τινῶν ἰατρῶν εἰς τὴν Λαύρεντον ἀνεχώρησεν. *Per idem tempus accidit, ut ingens Italiam quidem univerſam peſtilentia occuparet : ſed in civitatem Romanam vehementiùs tamen ſæviret, utpote quæ & per ſe populo abundaret, & advenas toto orbe confluentes exciperet. Tum Commodus (ita ſcilicet quidam medicinæ periti perſuaſerant) Laurentum ſeceſſit.* Cornucopiæ, ſolenne eſt Genii ſymbolum, utpote qui rerum gignendarum vim habere perhibeatur, vel ad indicandam ſoli feracitatem.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis obvius eſt.

IMP. ANTONINVS. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Colonus agens boves, dextrâ vexillum.

Patrenſes ad originem Coloniæ indicandam, modò Colonum, modò ſigna militaria in nummis percuſſerunt : imò in hoc illa conjungunt ; Colonus enim dextrâ ſignum militare, ſiniſtrâ aratrum ducit ; illud Coloniæ militaris, hoc plebeiæ ſymbolum. Veteranos Legionis vigeſimæ-ſecundæ, cognomine *Primigeniæ*, Patras tranſmiſſos, ex nummis accepimus. Pauſanias verò, multitudine ex oppidulis vicinis ab Auguſto in hanc urbem remigrare juſſâ, eandem ab eo Coloniam conſtitutam tradit in Achaïcis pag. 432. Καὶ ἐς τὰ ἄλλα γέρας ἔδωκεν, ὁπόσα τοῖς ἀποίκοις νέμειν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσι. *Atque alia in eam civitatem beneficia contulit, quibus à ſe deductas Colonias Romani afficere conſueverunt.* Hæc autem ex ſeptem pagis frequentata eſt, teſte Strabone.

Hic nummus ſecundi moduli, à Patino pag. 261. vulgatus, inter obvios relegandus.

AV. COM. ANTO. AVG. Caput Commodi laureatum.
COL. A .A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Aquila legionaria inter duo ſigna militaria.

Patrenſis Coloniæ ſitum deſcribit Plinius lib. 4. cap. 4. *Patræ Colonia, in longiſſimo Promontorio Peloponneſi condita, ex adverſo Ætoliæ & fluminis Eveni.* Illa ſigna militaria, in originis Coloniæ ex Veteranis conſtitutæ memoriam cælata ſunt; Auguſtum emeritos Legionis vigeſimæ-ſecundæ milites Patras traduxiſſe nos edocuerunt nummi cum epigraphe XXII. ſignis militaribus ornati; Auguſtus enim, qui Lepidi & M. Antonii Legiones partim in ſuas adſciverat, poſt provinciarum cum populo diviſionem, plurimos milites exauctoravit, in Coloniaſque deduxit, ut ex plurimis nummis colligimus, quorum rariores nobis Legionum nomina exhibuerunt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter obvios collocatur.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Coloniæ Romanæ Lupam cum gemellis, ad originem indicandam, in nummis cudere conſueverunt, ut eadem jura habere dicerentur cum Roma, quæ Romulum à Lupa nutritum jactabat, de quo Meſſala Corvinus lib. de Aug. Progenie inquit: *Regio edicto in Tybridis alveo exponuntur gemini. Fama eſt in Lupam geminos lambentem, regium paſtorem Fauſtulum caſu quodam incidiſſe, qui uxori Laurentiæ nutriendos dedit.* Unde Roma pro inſigni Lupam cum puerulis ejus ubera ſugentibus exhibuit, de quibus Virgilius lib. 8. in Æneæ clypeo ſignatis.

Geminos huic ubera circum
Ludere pendentes pueros, & lambere matrem
Impavidos, illam tereti cervice reflexam
Mulcere alternos & fingere corpora linguâ.

Hic nummus minimæ molis pro vulgari notandus.

IMP. M. COMM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.
COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Figura paludata Coloſſi ferè magnitudine ſupra columnam baſi rotundæ & prægrandi impoſita.

Colonia Patrenſis ab Auguſto deducta eſt, ideò columnam hanc ipſi dicatam ſuſpicati ſumus; ſed cùm plurimos Patrenſes illi, ut & Claudio & Neroni, nummos dedicarint, in quibus typus ille non eſt percuſſus, Domitiano ob reſtitutam Græcis libertatem à Veſpaſiano patre ademptam, fortaſſe erecta eſt. Græcis beneficium à Romanis bis, imo ter declaratum eſt. Plutarchus, Quintium Flamininum & Neronem liberos ſuis legibus illos pronuntiaſſe, Quintium verò per præconem, Neronem verò pro tribunali in foro concionem ad populum habentem tradit: Veſpaſianus ipſis infenſus libertatem abſtulit, Domitianus iis benevolus illam iterum reſtituit, & Græcorum imitatione, Romæ ludos conſtituit, teſte Suetonio cap. 4. *Inſtituit & quinquennale certamen, Capitolino Jovi triplex, muſicum, equeſtre, gymnicum.* Togamque Græcorum aſſumpſit in eorum celebratione: *Certamini præſedit crepidatus, pupureâque amictus togâ Græcanicâ.* An verò columna hæc Auguſto Coloniæ fundatori, vel Domitiano libertatis Græciæ reſtauratori tribuenda ſit, penès eruditos ſit judicium, opus quidem illud inſigne fuiſſe videtur, ut in Auguſtorum nummis repræſentetur.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro rariſſimo adſcribendus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Auguſta Aroe Patrenſis.* Proſpectus urbis, in cujus vertice tria templa, in imo duæ triremes in mari, in cujus littore ſtatua baſi impoſita, in medio duplicis columnarum ordinis ædificium.

Patras urbem aſpectu decoram fuiſſe utpotè in clivo conditam oportet, ut proſpectus ejus in nummis exhibeatur, imò ejus inter cæteras Peloponneſi urbes grata celebratur habitatio apud Ciceronem epiſt. lib. 7. ad Curionem 28. *Erat enim multò domicilium hujus urbis aptius humanitati & ſuavitati tuæ, quàm tota Peloponneſus, nedum Patræ.* In ſuperiori nummi parte templa urbis celebriora, in ima ædificium quoddam columnis ornatum, quod Circum ſeu ſtadium Sponius in 2. tom. Itin. pag. 12. fuiſſe putat, de quibus non meminit Pauſanias in urbis deſcriptione: ſed cùm aſpectu digniora in nummo repræſententur, Odeum in theatri formam exſtructum, quod ille auctor magnificentiſſimum tradit in Achaicis, apud Patras extitiſſe, potiùs ſcalptum fuiſſe exiſtimamus. Κεκόσμηται δὲ καὶ ἐς ἄλλα τὸ ᾠδεῖον ἀξιολογώτατα τῶν ἐν Ἕλλησι, πλήν γε δὴ τοῦ Ἀθήνῃσι· τοῦτο γὰρ μεγέθει τε καὶ ἐς τὴν πᾶσαν ὑπερῆρκε κατασκευήν. *Exornatum Odeum illud eſt omnium, quæ in Græcia ſunt, magnificentiſſimè, excepto duntaxat eo quod Athenis eſt: illud enim & magnitudine & ornamentorum inſignibus facilè ſuperat.* In imo duæ conſpiciuntur triremes, cùm urbs ſit littoralis & portu ornata, ut idem Pauſanias innuit p. 432. Αὔγουστος δὲ ἢ τῷ προσορμίζειν νομίζων ἐπιτήδειον καλῶς τὰς Πάτρας. *Auguſtus deinde, vel quòd ad navium appulſum Patras valdè eſſe appoſitas judicaret.* Patrenſes in rei memoriam Auguſti ut Coloniæ fundatoris ſtatuam in littore poſuiſſe videntur, præſertim cùm hæc figura paludata ſit.

Hic nummus mediocris moduli, licet paululum diverſus à Sponio lib. Itin. pag. 172. vulgatus, eximiæ raritatis habendus.

PHILIPPI.

IMP. L. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.
COL. AVG. IVL. PHILIP. *Colonia Auguſta Julia Philippenſis.* Lupa puerulis ubera præbens.

Philippi, urbs eſt Macedoniæ, quæ olim *Datus* nominata eſt, & antè etiam *Crenides*, id eſt *fontes*, quòd ii crebri circa eum tumulum ſcaturiant; à Philippo Alexandri M. patre de nomine ſuo appellata, teſte Appiano de Bel. Civ. l. 4. qui ſitum ejus deſcribit. Φίλιπποι δ' εἰσὶν ἐφ' ὕψους ἐπὶ Θρᾴκας χωρίον ὀχυρωσί τε καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ Φιλίππους προσεῖπεν. Ἔστι τε, δὲ ἡ πόλις ἐπὶ λόφου περικρήμνου, τοσαύτη τὸ μέγεθος, ὅσον ἐστὶ τοῦ λόφου τὸ εὖρος. *Hunc locum, ut opportunum bello adverſus Thraces gerendo, Philippus munit, & appellavit de ſuo nomine. Sita eſt urbs in prærupto tumulo, totam ejus latitudinem occupans*, &c. Lupa cum puerulis ſolenne eſt Coloniarum ſymbolum, de quo paſſim.

Hic nummus minimæ formæ pro raro & conſpicuo numerandus.

TROAS.

COMMODO CAESARI. AVG. F. GERM. SARM. Caput Commodi nudum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Apollo ſtans in cippo, dextrâ pateram, lævâ arcum, in aliis ad imum baſis ara ignita, pone quam laurus.

Troadenſes Commodo Cæſari patre vivente nummos dedicarunt; nam M. Aurelius tribunitiam poteſtatem ipſi communicaverat, nummis & Capitolino teſtibus. *Commodum deinde ſibi Collegam in tribunitiam poteſtatem junxit.* Frequens Apollinis in Troadenſium nummis typus ſummâ veneratione in eorum urbe cultum docet, de quo in M. Aurelio dictum eſt; Apollo quidem in aliarum urbium nummis lauri ramum aut lyram gerit, & tripus ei comes ut plurimum datur, ſed Troadenſes illi arcum præſertim tribuunt.

Hic nummus mediæ & tertiæ magnitudinis pro raro habendus.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Silenus ſtans, dextrâ elatâ, humero lævo utrem hircinum gerit.

Similem Sileni in Troadenſium nummis M. Aurelio dicatis typum jam vulgavimus, ideò Silenum ut Deum ab iis cultum docemur; ille quidem non modo in Troadenſi Colonia, ſed in plurimis Syriæ & Africæ urbibus ſignatus exhibetur. Pauſanias Sileno templum in Eleorum urbe extructum narrat lib. 6. p. 391. Ἔστι δὲ καὶ Σιληνοῦ ναὸς ἐνταῦθα, ἴδιος τῷ Σιληνῷ, καὶ οὐχ ὁμοῦ Διονύσῳ πεποιημένος. *Templum ibidem Silenus habet proprium, non (ut multis in locis) cum Libero Patre commune.* Silenus autem plurimùm commendatur à Diodoro lib. Hiſtor. 3. p. 148. Φασὶ δὲ καὶ παιδαγωγὸν καὶ τροφέα γενέσθαι κατὰ τὰς στρατείας αὐτῷ Σιληνόν, εἰσηγητὴν, καὶ διδάσκαλον γενόμενον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα συμβάλεσθαι τῷ Διονύσῳ πρὸς ἀρετήν τε καὶ δόξαν. *Pædagogus Bacchi (porrò aiunt) ac nutritor, bellorumque ſocius erat Silenus, optimorum auctor ac magiſter ſtudiorum, qui multùm Baccho ad virtutem & gloriam commodavit.* Nil mirùm ſi talis vir pro Deo cultus ſit.

Hic nummus ſecundi moduli rarus eſt & conſpicuus.

IMP. CAE. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

COL. AVG. TROAD. Figura nuda, pede ſaxo impoſito, dextrâ ramum gerit, lævâ ſuper femur.

Triſtanus figuram hanc nudam in nummo Criſpinæ Commodi uxoris, ad Sibyllam Herophilen revocat, de qua egregiè diſſeruit tom. 1. pag. 751. Herophile autem Æditua ſeu Sacerdos fuit, cujus ſepulcrum in Troade regione narrat Pauſanias: ſed quædam partis virilis nota in illa figura Apollinem manifeſtat, quem ſummo honore apud Trojanos cultum ſæpius diximus: ille in eo corporis ſtatu, quo oracula edebat, depictus videtur. Lauri ramum gerit, utpotè ad divinationem conferentem, ideò ipſi ſacram ferunt. Porphyrius Philoſophus ex lauri crematæ ſtrepitu futura colligere tradit: fragoſius enim combuſta, felicitatem; contrà ſi tacitè conflagraſſet, triſtia portendere credebatur.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli, nec rarus nec obvius eſt.

COL. AVG. TROA. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Lupa cum puerulis.

Lupæ ubera Romulo & Remo præbentis typus, ſolenne eſt Coloniarum Romanarum ſuam hoc modo originem indicantium inſigne: ſed Troas jure & merito hoc ſymbolum ſignare poteſt, cùm ea ſe originis parentem jactet: Romulus enim & Remus ab Ænea Trojano ortum ducebant, ut canit Virgil. Æneid. 1.

Ilia Mavorti peperit te, Romule, eodem
Teque Remum partu, Romæ qui mœnia condis.

In hujus rei memoriam Livius Decad. 1. lib. 10. an. U. C. 457. Q. Ogulinum & Cn. Ogulinum Ædiles curules Lupæ cum puerulis ſimulacrum Romæ poſuiſſe narrat. *Ad ficum Ruminalem ſimulacra infantium, conditorum Urbis ſub uberibus Lupæ poſuerunt.* Inde idem ſignum in omnium ditionis Romanæ urbium foro erectum eſt, & Coloniæ plurimæ in nummis illud cælarunt.

Hic nummus minimæ formæ vulgaris eſt.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens.

Similem typum in Troadenſium nummis Caracallæ dicatis vulgavit Triſtanus tom. 2. pag. 180. ubi tradit equum paſcentem, non modò urbem ſuis legibus & jure Latii utentem tanquam Coloniam Romanam indicare, ſed & ejus ſolum paſcuis abundans, ideò equis alendis idoneum arguere. Patinus eandem Lupam in Commodo pag. 262. ad ſoli fertilitatem & equorum velociſſimorum proventum revocat : ſed equus ille liber & ſolutus Troadenſes liberos & omni publico onere immunes arguit, quibus Imp. Claudius tribura in perpetuum remiſſa declarat, unde locus Taciti lib. 12. mirè illuſtratur. *D. Junio, Q. Haterio Coſſ. ſexdecim annos natus Nero, Octaviam Cæſaris filiam in matrimonium accepit. Utque ſtudiis honeſtis, & eloquentiæ gloria innoteſceret, cauſâ Ilienſium ſuſceptâ, Romanum Trojâ demiſſum, & Juliæ ſtirpis auctorem Æneam, aliaque haud procul fabulis vetera facundè exſecutus impetrat, ut Ilienſes omni publico onere ſolverentur.* Per equum paſcentum non intelligendus tantùm vehicularis curſus remiſſus, cujus cauſâ Nervæ nummus cælatus eſt, in quo duæ mulæ paſcentes conſpiciuntur, ſed intelligenda præterea remiſſa quæcumque provinciarum onera, ſumptuſque omnes qui tum in Magiſtratuum & Legatorum adventu, tum in Proconſulum comitatu fieri ſolebant, de quibus eruditè Ill. Spanhemius Diſſ. 9. loquutus eſt.

Hic nummus minimi moduli obvius & frequens eſt.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens, & arbor.

Equus paſcens, ad urbem ab omnibus tributis immunem indicandam ſignatus eſt. Alexander Magnus Troadem urbem liberam & tributi immunem eſſe primus voluit, cùm à pugna ad Granicum in eam aſcendiſſet, teſte Strabone lib. 13. p. 593. Ἐλευθέραν τε κρῖναι, καὶ ἄφορον. *Inter liberas quoque & tributi immunes retuliſſe.* Cumque illa in Alexandri ſucceſſorum poſſeſſionem ceſſiſſet, Senatus Populuſque Romanus Seleuco Regi amicitiam & ſocietatem ita demum pollicitus eſt, ſi conſanguineos ſuos Ilienſes ab omni onere immunes præſtitiſſet ; deinde cùm Romani contra Antiochum Magnum ejus filium bellum gererent, ingreſſi Aſiam, Ilium venerunt, &, ut ait Juſtinus lib. 31. c. 8. *Mutua gratulatio Ilienſium ac Romanorum fuit ; Ilienſibus Æneam, cæteroſque cum eo Duces à ſe profectos, Romanis ſe ab his procreatos referentibus, tantaque lætitia omnium fuit, quanta eſſe poſt longum tempus inter parentes & liberos ſolet.* Ilium à Fimbria incenſum eſt, ſed ut ait Strabo loco cit. Sylla. Τοὺς δ' Ἰλιέας παρεμυθήσατο πολλοῖς ἐπανορθώμασι. *Ilienſes multis beneficiis refecit atque conſolatus eſt.* Julius Cæſar ſimul & Alexandrum imitatus eſt. Χώραν τε δὴ προσένειμεν αὐτοῖς, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἀλειτουργησίαν αὐτοῖς συνεφύλαξε, καὶ μέχρι νῦν συμμένουσιν ἐν τούτοις. *Itaque & agrum iis attribuit & libertatem, publicarumque operarum immunitatem eis ſervavit, quâ conditione etiamnum manent.* De arbore quid ſentiamus, in ſequenti nummo videre eſt.

Hic nummus infimæ molis inter raros adſcribendus.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Equus paſcens, arbor & Silenus.

Troadenſes per equum paſcentem, urbis immunitatem, & per Silenum, ipſorum erga eum venerationem indicant. Arbor, ſi conjecturæ locus, ad Apollinem ſpectat, cujus ſimulacrum in eorum nummis frequens, de quo ſuprà abundè dictum eſt; namque ſi hæc ad equum paſcentem pertineret, equus ſine arbore non tam frequenter occurreret. Eligant Antiquarii eruditi, utri faveant ſententiæ. Troadem ſuprà Julio Cæſari gratam fuiſſe diximus; is enim ut cognationem cum Ilienſibus confirmaret, ad eorum patrocinium acriter animum appulit; nam originem à Venere trahere ſe jactabat: Auguſtus vero ejus ſucceſſor in Juliam gentem adoptatus, in patris memoriam Troadem Romanorum Coloniam conſtituit, ut arguit ejus *Auguſtæ* nomen. Claudius ipſi immunitates reſtituit, & eam in perpetuum liberam pronunciavit. Poſſidemus rariſſimum nummum hoc tempore ab Ilienſibus percuſſum, in quo ex una parte exhibetur caput Auguſti radiatum, ante quod icuncula Minervæ cum epigraphe ΘΕΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΙΛΙΕΩΝ. ex altera caput Claudii nudum ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. ille ut Coloniæ Fundator, hic vero tanquam urbis immunitatum Reſtaurator.

Hic nummus ſecundi moduli in rariorum numero collocandus.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Aquila per aëra volitans unguibus caput bovis gerit.

Idem aquilæ unguibus caput bovis gerentis typus in Antonini Pii nummis jam prodiit, quem ad augurium condendæ Troadis ubi nunc eſt, retulimus, freti auctore Strabone, qui Oraculi juſſu rurſus alio in loco ædificatam, & ab eo in quo primùm condita fuerat, XXX. ferè ſtadiis diſſitam narrat. Aquila pariter, cùm Seleucus de loco condendæ urbis anxius ſacrificaret, bovis immolandi partem verſus mare abſtulit, ubi Oraculi juſſu Seleuciam Rex ædificavit. Idem ferè fuiſſe videtur pro Troade rurſus ædificanda augurium, quod confirmare videtur ſequens Criſpinæ nummus, in quo urbis renovator ſacrificat coram Apolline, & ipſamet aquila cum eodem bovis capite in nummi vertice cælata apparet.

Hic nummus minimæ formæ inter raros aſſervandus.

C R I S P I N A.

CRISPINA, cognomen fuit uxoris Commodi Imperatoris ex Bruttia gente: illum filiam Bruttii Præſentis bis Conſulis uxorem duxiſſe narrat Capitolinus; ΒΡΟΥΤΤΙΗ autem ipſa vocatur in Græco Numiſmate Theſauri Regii.

CRISPINÆ *nummi ſecundæ & minimæ formæ rariſſimi ſunt, primæ hactenus non inſpecti.*

T R O A S.

CRISPINA AVGVSTA. Caput Criſpinæ.

COL. AVG. I. TROAD. *Colonia Auguſta Julia Troadenſis.* Figura militaris paludata ſtans, ſacrificat ſupra tripodem, cui involutus ſerpens ante ſimulacrum Apollinis cippo impoſiti, lævâ arcum gerentis, in vertice aquila unguibus caput bovis.

Ad Coloniam Troadenſem pertinet hic Criſpinæ nummus: ſed figura illa militaris ſacrificans ante Apollinem urbis tutelarem Deum, non eſt Commodus Criſpinæ maritus, tùm quòd ille poſt partum imperium Troadem non adierit, cùm ſimilis typus in aliis Imperatoribus occurrat; ſed hic nummus ſententiam noſtram de condendæ novæ Trojæ urbis augurio confirmat ob aquilam caput bovis per aëra gerentem: Strabo enim lib. 13. Trojam novam, ubi nunc eſt, ex antiquæ ruderibus Oraculi juſſu ædificatam tradit; quæ omnia exhibere videtur nummus, in quo dum conditor urbis de loco ubi eam conſtitueret, anxius coram Apolline tutelari Trojæ veteris Deo ſacrificat, aquila cum bovis capite in illius vertice ſignata eſt, quæ in eodem loco ad quem hanc ſacrificii partem detuliſſet, novam urbem ædificandam monet: unde Troadenſes in conditæ urbis novæ memoriam, modò ſolam aquilam bovis caput unguibus per aëra gerentem, modò illam cum conditore ſacra ante Apollinem faciente percuſſerunt.

Hic nummus mediocris inter præſtantiſſimos & elegantiſſimos reponendus.

CRISPINA AVGVSTA. Caput Criſpinæ Auguſtæ.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Auguſta Troadenſis.* Apollo nudus humero, repandâ dextrâ lauri ramum tenet, pede ſaxo ſeu cippo impoſito.

Nummum hunc in Commodo ad Herophilen Sibyllam à Triſtano tom. 1. p. 751. revocatum eſſe diximus; ſed pluribus huic ſimillimis inſpectis virum non fœminam eſſe deprehendimus, Apollinemque tutelarem Troadis Coloniæ Deum pronuntiamus. Nudus ille ſæpe in nummis depingitur, præſertim quando de vaticinio agitur, quia veritas nuda eſt; at cùm autem Apollo & Sol idem ſit, Chryſippus Apollinem dictum ait, ab α, τὸ ἄλφα, id eſt *non*, particula privativa, καὶ πολλοί, quòd non multi, ſed ſolus claritatem obtineat: ideo Fulgentius Myth. lib. 1. Vatem Apollinem eſſe tradit,

dit. *Hunc etiam divinitatis Deum voluerunt, quòd Sol omnia manifeſtet.* Vates quâ ratione factus ſit ille, ex veterum fabulis docet Lucanus lib. 5. verſ. 83.

Ut vidit Pæan vaſtos telluris hiatus
Divinam ſperare fidem, ventoſque loquaces,
Exhalare ſolum, ſacris ſe condidit antris,
Incubuitque adyto, vates ibi factus Apollo.

Hic nummus ſecundi & minimi moduli pro rariſſimo in Criſpina habendus.

PERTINAX, DID. JULIANUS, PESCENNIUS, ET ALBINUS.

IN Coloniarum nummis à nobis triginta annorum ſpatio quo nummos per totum terrarum orbem collegimus, hactenus non obſervati ſunt.

Quum PERTINAX Imperium Rom. per quatuor menſes tenuerit, quumque præterea Græcus cum ejus effigie nummus in remota Tomitarum urbe cuſus à nobis Theſauro Regio ſit additus, ſpes non abjicienda videtur nummos in ejus honorem à Coloniis ſignatos aliquando recuperandi.

DID. JULIANI brevius quàm Pertinacis Imperium ultra duos menſes & ſex dies non extenſum vix ſperare ſinit, nummos ejus in Coloniis cuſos à nobis eſſe reperiendos.

PESCENNIUS annum & dimidium imperavit in Syria electus: nummos à Græciæ, Aſiæ & Syriæ Coloniis ipſi ſignatos fuiſſe credibile eſt; unum in Gaza Parmenſi in Colonia Cæſarea Palæſtinæ cælatum D. Joſeph Magnavacca Bononienſis Antiquarius nobis indicavit, quem ut ſuſpectum P. Pedruſius S. J. Cimelio Præfectus nobis & aliis oſtendere renuit, ne vir aliàs erudiτiſſimus, in noſcendis nummis parum verſatus videretur, habet nummus ille ex capitis parte ΑΥΤ. Κ. Γ. ΠΕCΚ. ΝΙΓΡΟC. ΙΟΥC. C. ex adverſa COL. P. F. AVG. CAESAR, cum capite Serapidis.

CL. ALBINUS ut Cæſar & Imperator per tres annos & octo menſes regnavit, ſed in GALLIA, BRITANNIA, ET GERMANIA, ubi Coloniæ nummos cudere non erant ſolitæ.

INDEX
AUCTORUM VETERUM.

ÆLIANUS, 167
Albricius, 162
Ammianus Marcellinus, 110. 147. 171. 178. 182.
Anthologia, 118
Anonymus Geographus Ravennas, 46
Antonini Itinerarium, 34. 43. 47. 71. 169. 171. 189
Apollodorus, 131
Appianus, 8. 22. 31. 37. 41. 68. 116. 159. 161. 219
Aratus, 194
Aſconius Pædianus, 48
Athenæus, 161. 165
Auguſtinus, 165. 214
Auſonius, 190
Callimachus, 194
Capitolinus, 165. 167. 168. 169. 172. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 187. 189. 191. 195. 196. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 207. 213. 220.
Celſus, 143
Cicero, 3. 6. 16. 19. 26. 36. 52. 71. 85. 89. 113. 147. 156. 178. 182. 193. 219.
Chronicon Alexandrinum, 137
Claudianus, 148. 190
Colnthus. 186. 207
Commentator Pindari, 123. 188
Curtius, 171
Digeſta Juris Civilis, 159
Dio Caſſius, 2. 6. 7. 10. 11. 13. 14. 15. 17. 19. 21. 34. 40. 41. 42. 44. 45. 47. 50. 51. 52. 54. 57. 61. 65. 66. 67. 70. 73. 75. 81. 86. 87. 88. 91. 101. 104. 106. 107. 108, 109. 111. 116. 117. 119. 120. 121. 122. 123. 128. 134. 137. 146. 150. 151. 164. 175. 192. 197. 202. 208.
Dio Chryſoſtomus, 27
Diodorus Siculus, 27. 29. 109. 168. 182. 211. 220
Dionyſius Halycarnaſſenſis, 17
Donatus, 212
Euſebii Chronicon, 1. 11. 17. 40. 65. 109. 116. 131. 153. 154. 166. 186.
Euſtathius in Dionyſ. Perieget. 161
Eutropius. 44. 45. 144. 149
Faſti Capitolini, 27
Florus, 22. 35. 36. 38. 84. 98. 144
Frontinus Colon. 63 92. 100. 131. 144
Fulgentius, 162. 169. 182. 185. 191. 223
Gellius, 19. 37. 86
Gratius, 155
Herodianus, 209. 211. 213. 216. 217
Heſiodus, 199. 212
Heſychius, 156
Hieronymus, 24
Hirtius, 21. 86. 96. 161
Homerus, 201
Horatius, 29. 31. 39. 60. 119. 193. 194
Hyginus, 11. 34. 39. 106. 117. 135. 140. 155. 156. 162. 185. 203.
Inſcriptiones Antiquæ, 91. 136. 160
Joannes Antiochenus, 173
Jornandes, 153. 175
Joſephus, 134. 135. 149. 155. 160. 168. 179. 208. 209. 210.
Iſaacius, 123
Iſidorus, 74. 96
Iſidorus Characenus, 154
Julianus Apoſtata, 188. 194
Julius Cæſar, 13. 23. 38. 44. 46. 70. 77. 79. 86. 182
Juſtinus Trogi, 16. 144. 221
Juvenalis, 148. 157
Lactantius, 97. 157
Lampridius, 208. 210. 211. 215
Lapis Ancyranus, 1. 9. 11
Livius, 4. 7. 8. 19. 21. 24. 25. 34. 35. 46. 71. 76. 80. 96. 98. 121. 132. 143. 159. 171. 198. 215. 221.
Lucanus, 1. 29. 3 . 144. 192. 224
Lucianus, 153. 168. 209
Lucretius, 139. 185
Machabæorum ſcriptor, 160. 165
Macrobius, 64. 138. 166. 167. 176. 178. 181. 182. 199. 208. 209.
Manilius, 83. 155
Martialis, 12. 65. 75
Martianus, 119
Maximus Tyrius, 194
Mela, 36. 42. 46. 77. 171. 210
Meſſala Corvinus, 4. 218
Modeſtinus, 166
Nicolaus Damaſcenus, 10
Nonni Dionyſiaca, 167
Notitia Epiſcop. Græcorum, 214
Nummi Antiqui, 19. 160. 170. 171. 186. 205. 208. 212. 213. 214. 215. 222.
Oroſius, 28
Ovidius, 18. 26. 71. 102. 113. 146. 161. 192
Palæphatus, 117. 147. 162
Paulus J. C. 12. 76. 117. 125
Pauſanias, 2. 32. 33. 73. 107. 113. 119. 122. 123. 124. 128. 132. 138. 141. 142. 143. 145. 150. 156. 157. 158. 159. 162. 167. 169. 170. 172. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 190. 191. 198. 199. 200. 201. 203. 205. 209. 210. 212. 215. 217. 219. 220.
Philoſtratus, 165
Phlegon Trallianus, 168
Phornutus, 162. 172. 205
Pindarus, 119. 188
Plato, 199
Plinius, 1. 5. 10. 14. 17. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 29. 31. 34. 35. 36. 41. 42. 43 44. 47. 53. 61. 63. 64 71. 72. 76. 77. 79. 80. 83. 93. 94. 100. 103. 105. 107. 110. 112. 113. 115. 131. 132. 134. 148. 160. 167. 171. 189. 218.
Plinius Junior, 193
Plutarchus, 3. 4. 7. 14. 16. 19. 27. 31. 37. 73. 77. 79. 118. 138. 161. 165. 168. 188. 202. 204. 218.
Polyænus, 118
Polybius, 169
Pollux, 31. 108. 185. 205
Pomponius Feſtus, 7. 16. 41. 64. 76. 84. 103. 114. 142
Porphyrius, 65. 220
Probus, 13. 16
Prudentius, 19. 24. 35
Ptolemæus, 13. 29. 48. 58. 59. 73. 77. 81. 169. 214
Quintilianus, 45. 53
Ruffinus, 178
S. Rufus, 176. 201
Salluſtius, 4
Seneca Philoſophus, 59. 70
Servius, 45. 139. 157. 202
Silius Italicus, 18. 61
Solinus, 8. 44
Sophocles, 194
Spartianus, 74. 83. 98. 99. 109. 153. 154. 155. 159. 164. 180. 197.

Statius, 180
Stephanus Byzantius, 133. 161. 167. 190. 213
Strabo, 1. 8. 11. 12. 13. 14. 22. 28. 29 33. 39. 41. 42. 43. 45. 46. 51. 56. 58. 60. 63. 79. 81. 106. 108. 135. 149. 161. 167. 171. 189. 202. 203. 217 221. 222. 223.
Suetonius, 1. 9. 15. 23. 28. 39. 44. 61. 63. 64. 67. 81. 85. 94. 95. 97. 99. 100. 101. 103. 104. 105. 107. 108. 114. 115. 117. 119. 122. 124. 125. 131. 133. 134. 135. 137. 139. 140. 141. 142. 143. 197. 218.
Suidas, 19. 65. 154. 160
Tacitus, 5. 23. 25. 40. 45. 50. 59. 63. 66 67. 75. 78. 81. 85. 87. 89. 91. 92. 93. 95. 96. 98. 99. 109. 112. 115. 121. 124 125. 127. 130. 131. 137. 138. 139. 161. 165. 179. 180. 193. 197. 221.
Tertullianus, 118. 189. 214
Theon, 197
Thucydides, 120
Tibullus, 190
Valerius Max. 7. 17. 20. 27. 67. 77. 89. 103
Varro, 16. 18. 19. 22. 41. 68. 78. 103. 142. 178. 182. 204.
Vegetius, 64
Velleius Paterculus, 26. 59. 68 93
P. Aur. Victor. 23. 133. 170. 175 209
Sex. Aur. Victor. 160
Virgilius, 11. 19. 30. 38. 73. 116. 120. 170. 183. 184. 185. 194. 218. 220.
Vitruvius, 193
Ulpianus, 1. 159. 175
Vopiſcus, 14
Vulcatius, 184
Xiphilinus, 133. 154. 213

INDEX AUCTORUM RECENTIORUM.

Jo. Fr. Andreas, 25
J Angelonus, 87. 88
Begerus, 52
Jo. Pet. Bellorius, 102. 104. 108. 109
Sam. Bochartus, 46. 195
Ant. Auguſtinus, 12. 22. 24. 28. 29. 36. 37. 44. 48. 56. 79. 80. 84.
Caſaubonus, 28
Cujacius, 175
Drapper, 115
Seb. Erizzus, 93. 144. 153. 201
Jo. Faber, 25
Raph. Fabrettus, 2. 16. 33. 41. 120. 148
Glandorpius, 65. 102
Goltzius, 39. 73. 103. 149 161. 206. 209
Gruterus, 17. 18. 25. 27. 34. 41. 44. 47. 49. 53. 54. 56. 58. 62. 66. 70. 73. 74. 84. 86 89. 96. 99. 101. 102. 103. 104. 108 114. 116. 117. 128. 143. 159. 161. 169. 174. 195. 206.
P. Harduinus, S. J. 2. 4. 12. 13. 28 29. 33. 53. 61. 72. 73. 75. 80. 90. 93 96. 106. 110. 116. 118. 131. 135. 138. 134 148. 158. 166. 167. 169. 171. 176. 179. 188. 189. 195. 203. 209. 110. 214.
Holſtenius, 33. 57. 132. 166. 171. 194. 209. 214
Ligorius, 32
Geraldinus, 124
Leunclavius, 213
Lilius Giraldus, 169. 181. 186. 193. 199. 212
Mediobarbus, 16 17. 18. 20 22. 23. 28. 30. 32. 34. 35. 36. 37. 48. 59. 75. 78. 84. 88. 90. 96. 98. 99. 105. 107. 108. 117. 140.
Paul. Merula, 2. 25. 35
Ambr. Morales, 41
Morellius, 33. 57. 69. 123. 124
P. Noriſius Auguſtinianus, 1. 11. 37. 41. 46. 57. 58. 87.
Occo, 16. 17. 18. 125. 145. 149
Onuphrius Panvinius, 64. 68. 82. 121
Patinus, 2. 5. 12. 31. 35. 43. 66. 69. 75. 78. 81. 88. 90. 93. 98. 103. 105. 107. 109. 110. 116. 131. 148. 155. 158. 177. 188. 191. 195. 203. 204. 221.
Pighius, 35. [illegible] 66. [illegible] 78. 92
Relendius, 5. 33
Rodericus Carus, 59
Scaliger, 33
Seguinus, 7. [illegible] 50. [illegible] 84
Sigonius, 27. 68
Spanhemius, 25. 35. 86. 126. 132. 135. 159. 168. 192. 194. 200. 205. 212. 213. 221.
Sponius, 32. 33. 37. 39. 91. 109. 145. 189. 215. 219
Oct. Strada, 109. 110
Triſtanus, 2. 4. 5. 29. 52. 68. 71. 93. 116. 126. 131. 144. 149. 158 176. 178. 205. 209 213. 220. 221. 223.
Jo. Vaillant Hiſt. Syr. 58. 96. 97. 128. 133. 150. 164
Velſerus, 89
Volſangus Lazius, 202
Urſatus, 88. 116 209
Urſinus, 4. 5. 21. 24. 25. 26. 31. 35. 36. 87. 88. 112. 118. 121.
Weheler, 142

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM
MEMORABILIUM.

A

A Littera, Augur vel Auguſtalis explicata, 89
Abdera Hiſp. Bœticæ urbs à Pœnis condita, 63
Abelbalus Berytiorum Rex, 65
Abella Municipium in Campania, Colonia à Veſpaſiano deducta, 131
Acci urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, 2
Colonia à Julio Cæſare deducta, ibid.
unde Gemella dicta, ibid. 64
Achaia Provincia M. Antonio ceſſit, 6
Claudio Imperatori grata, 114
libertate à Veſpaſiano privata, 131
ipſi à Domitiano reſtituta, 139
Acheron flu. è lacu Acheruſia profluens, 14
Acilia gens, plebeia, à verbo ἀκέομαι ſano. 31
Acratus à Nerone ad Achaiam & Aſiam diripiendam miſſus, 127
Acrocorinthus mons & arx urbis Corinthi, 32. 170
ſtadiorum trium & dimidiati altitudine, 108
Soli attributus. 109. in ejus tutela, 194
Acte, ſerva ex Aſia empta, 125
à Nerone Octaviæ uxori prælata, ibid.
Adonidis anniverſarium Bybli celebratum, 155
Adonis flu. Byblo proximus, ex Libano ortus, ibid.
Adoptati ſuæ gentis nomen producunt, 50
Adventus Auguſti, eques lento gradu, 201
Æbutia gens patricia, 7. 69
Ædæmon Ptolemæi Mauritaniæ Regis libertus Mauros ad rebellionem excitat, 106
Ædiles Saranus & Libo, primi Ludos ſcenicos Romæ celebrarunt, 26
Ædilibus togæ prætextatæ, ſellæ curulis, & juris imaginum honos conceſſus, 85
Ædilitas, gradus ad Præturam, 88
inter minores magiſtratus quotannis creandos annumerata, 85
Ædilitii Ædilitatis munere functi, 86
Ædilium cura ex lege, & unde illi dicti, 26. 71
Ægyptus & Orientis provinciæ pro Othone contra Vitellium, 129
Ælia Capitolina urbs Palæſtinæ Colonia ab Hadriano deducta, 153. Antonino Pio, 165. Aurelio, 175. L. Vero nummos percuſſit, 196
ſe Commodianam ob beneficium à Commodo acceptum appellavit, 208
Ælia Hadriana Gemellina, Colonia ab Hadriano in Numidiam deducta, 153
Ælia Hadriana Zama, Colonia ab Hadriano in Numidiam deducta, ibid.
Ælia Thænitis, Colonia ab Hadriano in Numidia conſtituta, ibid.
Ælium Municipium Coellutanum in Numidia ab Hadriano factum, ibid.
Ælius Cæſar ab Hadriano adoptatus, 165
Æmilia gens patricia, 3. 72
Æmilius, à dulci facundia & lepore, 3
Æra Antiochenſium Syriæ cum annis, 134. in nummis Titi ſtare nequit, 135
Sinopenſium in nummis M. Aurelii, 193
Æreæ januæ Corinthi urbis, 186
Æ. ias Veneris templum apud Cyprios condidit, 93
Æſculapii Caput in nummis Coloniæ Babbenſis, 115
Æſculapius Medicinæ inventor, 200
in Deorum numerum receptus, ibid.
in nummis Corinthiorum ſignatus, 162
in Patrenſium nummis Commodo ſignatis, 215
cum Hygeia in L. Veri nummis Corinthi cuſis, 200
Æſymnetes Liberi ſignum apud Patrenſes, 205
Æthon, id eſt ſplendidus, Solis equus, 181
Æthra Præti Argivorum Regis uxor, 156
Afranius Pompeii M. legatus, 36
Africa Proconſularis provincia, 89
poſt pugnam Philippenſem Antonio ceſſit, 8
frumento plurimo abundat, 214
elephantis proboſcide ornata depingitur in nummis, ibid.
Agenor Phœnicum Rex, Europæ pater, 106
Agra terræ Atticæ regiuncula, 205
Agrippa, qui cum labore matris natus, 32. 121
Vipſaniæ gentis cognomen, 32
M. Agrippa tres habuit uxores, 55
Aſiæ & Syriæ præfectus, ibid. in Syria moratur, 12
ex ea reverſus an. U. C. 741. ibid. Colonos militares Aug. juſſu Beryti conſtituit, 21. 106. ob Trib. poteſtatem ante filios in nummorum ordine locatus, 55
Auguſtu filios Caium & Lucium adoptandos permittit, 57
Agrippa Poſtumus ab Auguſto adoptatur, 44
Agrippina Marci filia, Caligulæ mater, 27
Germanico nupſit, 55
obiit in inſula Pandateria, 27
ejus reliquiæ à Caligula Romam relatæ, ibid.
Agrippina junior, Julia dicta, 113
Germanici & Agrippinæ ſenioris filia, 112
forma inſignis, 119. altera Venus in Corinthiorum nummis, 113. 119. ſub ſalutis effigie depicta, 113. Cn. Domitio nupta, ex cujus matrimonio Nero natus, 112. Claudio patruo deinde collocata, ibid. Auguſtæ nomen, ibid. hoc titulo in nummis, à matre diſtincta, ibid. penes eam tota imperii poteſtas, 113. Coloniæ in Germania fundatrix, 112
Alabandenſium nummus rariſſimus, 57
Alacer, cognomen à ſenſuum omnium vigore, 77
Albanum urbs Latii, 3
L. Albino utraque Mauritania à Galba conceſſa, 127
Albinus, cognomen ab Albo diminutivum, 27
Albogalerus à galea, 41
Alexander M. Troadem urbem liberam primus pronuntiavit, 221. Ammonis Lybici oraculum adit, 151
Alexandria Ægypti ab Alexandro M. condita, 165
Serapin & Iſim colit, ibid.
Alexandrinus quidam oculorum tabe à Veſpaſiano ſanatus, 197
Alieia gens incerta, 7
Alliaria gens incerta, 17
Aluſitiæ gentis apud auctores nulla mentio. 31
Amathus Veneris templum apud Cyprios ædificari juſſit, 93
Ambracius Sinus in Epiri littore, 14
Amiſodarus Rex Lyciæ Chimæram nutrivit, 202
Ammonis Jovis cultus in Ægypto, 132
Amphytrite Oceani filia, Neptuni uxor, 140
ejus ſignum Corinthi in Neptuni templo, ibid.
Ampſacus fluv. Numidiæ, 169
Anagnia ex Municipio Colonia à Druſo facta, 63
Anas fluvius Luſitaniæ, 33. 75
Annia gens plebeia, 5. 113
Ancyra urbs Galatiæ, 215
Anni 43. ad conſulatum gerendum ex lege requiſiti, 24
Anniverſarium Adonidis Bybli celebratum, 155
Dianæ Laphriæ apud Patrenſes, 190
Annuum vectigal Græcis à Veſpaſiano impoſitum, 139
Anteon vel Anton, Herculis filius, 21

ab

ab eo Antoniorum familia, *ibid.*
Antiſtia gens eadem quæ Anteſtia, plebeia, 22
Antiochia Piſidiæ urbs, Colonia ab Auguſto deducta, 167. nummos Tito dedicavit, 134
ſuo Antonino Pio arſit, 167
M. Aurelio nummos cuſit, 177. L. Vero, 197
Antiochenſes Syriæ primi Veſpaſiano adhæſere, 131
Flaviæ gentis ſtudioſiſſimi, 137
pro Avid. Caſſio contra M. Aurelium ſteterunt, 184
Coloni ſub Caracalla facti, 167
Antiochus Deus Epiphanes Rex Syriæ, 165
ſuperbiſſimum Antiochiæ templum condidit, 178
Antiſtes templi Ammonis Dei Alexandrum M. Jovis filium ſalutavit, 151
Antiſtius Auguſti legatus in Hiſp. Tarraconenſi, 35
Antium urbs Latii Colonia à Nerone deducta, 115
Antonia gens in patricias & plebeias diviſa, 21. 73
Antonia Claudii filia ex Ælia Pætina, 109
Cn. Pompeio M. nupſit, deinde Fauſto Syllæ, 109
Antoninus Pius bella per legatos geſſit, 165
in Achaia, & in Ægypto rebelliones repreſſit, 169
multas civitates pecunia adjuvit, 189
operum magnificentia Græciam, Ioniam, & Syriam ornavit, 167
Tribunitiam poteſtatem XXIV. attigit, 165
M. Antonius Triumvir Colonias deduxit lege Triumvirali, 6
Antoninus Hipparchus Duumvir Corinthi, 60
Apex Pontificis maximi ornamentum, 10. 47
Aphytis urbs in Pallene inſula, 107
in ea Jovis Ammonis cultus, *ibid.*
Apis Argivorum Rex, Alexandriæ mortuus, 166
Apium in Nemæis ludis præmium, 204
Apollo ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὰς ἀκτῖνας, hoc eſt à jaculando radios dictus, 109. 199
Apollo & Sol idem, 223
quatuor artibus præeſt, 168
vates exiſtimatus, 223
oracula reddit, 220
oracula reddentis more ſignatus in Commodi nummis, 220. in Criſpina, 223
duos ſerpentes inter ſe pugnantes virga interpoſita diremit, 182
Trojæ urbis muros fecit, 194
Achillem in bello Trojano interfecit, *ibid.*
Cælispex Romæ vocatus, 170
Ilienſis cognominatus, 194
Monetalis in nummis Commodi, 216
Palatinus in iiſdem, *ibid.*
Pythius appellatus, 193
Sinhodus, Lanuvii dictus, 181
Antiochiæ Syriæ cultus, 168
ex ea in alias Syriæ urbes receptus, 177
in nummis Patrenſium ſignatus, 172
cum Venere in iiſdem Commodo cuſis, 216
in Pellenſium nummis, 159
in Troadenſium nummis M. Aurelii, 193. Commodi, 220
peculiariter in iis arcum gerit, *ibid.*
L. Apronius Germanici legatus, 92
ſub Auguſto Conſul, *ibid.*
Africæ Proconſul, 87
Apros Colonia in Thraciam à Claudio deducta, 105
Apulenſis Colonia in Dacia à Trajano facta, 146
Aqua luſtralis, 26
Aquæductus apud Sinopenſes à Trajano inchoatus, ab Hadriano perfectus, 193
Aquæ Sextiæ in Gallia Colonia, 26
Aquila Imperii Romani ſymbolum, 177. 197
in nummis Antiochiæ Piſidiæ M. Aurelio cuſis, 177. L. Vero, 196
carnis partem in ſacrificio unguibus rapit, 173
caput bovis in Troadenſium nummis, 222
Troadis condendæ augurium, 173
Aquila legionaria ex clade Variana recuperata, 107
legionis inſigne, 64
militaris Coloniæ deductæ ſymbolum, 2
duæ in nummis ſignatæ, veteranos in Coloniam tranſmiſſos ex duabus legionibus indicant, 11
ipſæ cum vexillo, idem arguunt, 37
eadem cippo impoſita inter duo ſigna militaria in nummis Germanorum Commodo cuſis, 214
in Patrenſium nummis M. Aurelio dicatis, 192
L. Vero, 206. M. Commodo, 217
Aquinum Colonia, 6
Aquinus, an cognomen, 7
Ara in Coloniæ deductione ad quid erecta, 19
Cyclopibus Corinthi dicata, 188
ab Illicitanis Auguſto, 78
ab Italicenſibus eidem, 79
à Tarraconenſibus ejuſdem æternitati, 45
Providentiæ Auguſti, 37
Aratrum, Coloniæ deductæ ſymbolum, 5
Arbor ſuper aram in Corinthiorum nummis M. Aurelio cuſis, 188. L. Vero, 203
Archelais Colonia in Cappadociam à Claudio deducta, 105
Archemori caſus, 187
Architis, cognomen Veneris, 209
Arcus à Corinthiis in Auguſti honorem extructus, 30
Area templi apud Cyprios in qua non pluit, 93
Aries in Libya Bacchum ad fontem ducit, 133
Mercurio cur comes datus, 172
Armenia Aſiæ regio notiſſima, 21
Armeniaci nomen M. Aurelio & L. Vero à Senatu delatum, 196
Arminius à Germanico devictus, 81
Armorum ſpolia ob Judæam devictam in Stobenſium nummis, 132
Aroë dicta Colonia Patrenſis, 40
Arria gens, plebeia, 24. 73
Aldrubal Carthaginem novam condidit, 27
Aſpergillum, ex qua re factum, 41
Aſta urbs & Colonia Hiſp. Bæticæ, 10
Aſtarte, Venus appellata, 154. 176
Syrorum Dea, 147
Beryti tutelare numen, 147. 208
Cæſareæ Palæſtinæ tutelaris dea, 195
ejus cultus in illam ex Byblo allatus, *ibid.*
ejus veſtitus Beryti & Cæſareæ paulò diverſus, 155
Aſtigi urbs & Colonia Hiſp. Bæticæ, 10
Allurica urbs & Colonia Hiſp. Tarracon. *ibid.*
Atelliæ gentis mentio apud Gruterum, 103
Atergatis eadem quæ Derceto & Aſtarte, 147
Athamas Thebarum Rex, 163
Athenæ, civitas Græciæ celeberrima, 209
Athleta in nummis Corinthiorum M. Aurelio ſignatis, 186
Atidius Cornelianus Syriæ Rector ſub M. Aurelio, 176
Atina urbs Latii, Colonia à Nerone facta, 115
Atlas mons Africæ altiſſimus, 140
Atratinus M. Antonii Legatus, 8
claſſis Præfectus, 88
Attubi urbs, nunc Claritas Julia, 46
Augurium urbis Troadis condendæ, 222
Auguſta Illici, urbs & Colonia, 36
D. Auguſtinus Hipponenſis Epiſcopus, 214
Auguſtus in Pontificum collegium adſcriptus, 10
Flamen Martialis creatus, 19
Pontifex Maximus factus, 47
Lepido Triumviratus principatum non ademit, 9
Lepidi & Antonii legiones in ſuas partim adſcivit, 218
in plurimas Colonias centum & viginti homines tranſtulit, 9
Colonias duodetriginta in Italiam deduxit, *ibid.*
Veteranos V. Macedonicæ & VIII. Auguſtæ Berytum Colonos tranſmiſit, 1
Carthaginem Colonis iterum frequentavit, 2
Emeritenſibus quadringenta jugera dedit, 34
Patrenſibus plurima contulit beneficia, 145
eorum urbem deduxit Coloniam, 195
Troadenſis Coloniæ fundator, 222
Tarracone morbo correptus, 45
in eadem urbe bis conſulatum iniit, 61
Hiſpania pacata novos cives in ejus urbes & Colonias traduxit, 46
viam Conſulum tempore inchoatam Gades uſque ſtravit, 34

à

à Senato ſolus Rempublicam gerere coactus, 54
provincias cum ipſo partitus eſt, ibid.
ipſi cudendæ monetæ facultatem reliquit, 54
Patris patriæ nomen univerſo conſenſu accepit, 23
poſt 17. annos conſulatum 12. recepit, 16
cenſum à Julio Cæſare abolitum reſtituit, 28
M. Agrippam ſibi æquavit, 59
Juliam filiam ipſi collocavit, ibid.
ipſo mortuo illam Tiberio dedit, 47
Caium & Lucium ipſius filios adoptavit, ibid.
Caio ſacerdotium detulit, 21
Caio & Lucio mortuis Tiberium adoptavit, 47
Apollinis ſtudioſiſſimus, 178
tabulam Veneris in templo Julii patris dedicavit, 113
in quadrigis à Patrenſibus cælatus, 52
coronatur à Genio in Philippenſium nummis, 109
Monarchiæ Romanæ fundator, 1
Cælum cum Jove regere dictus, 83
Avidius Caſſius Syriæ Rector ſub M. Aurelio, 178
ab eo deſcivit, 208
Avitus cognomen Romanum, 78
Avonia gens, plebeia, 73
Aurelia Carrhena in Meſopotamia Colonia à M. Aurelio conſtituta, 175
Aureliana Laorea cenſis in Norico, ibid.
Aurelia Antoniniana Ovila, ibid.
Aurelia Singara in Meſopotamia, ibid.
M. Aurelius uxoris Antonini Pii fratris filius, 177
ab Ant. Pio Hadriani juſſu adoptatus, 193
Cæſaris nomen vivo Hadriano non tulit, 177
Tribun. poteſtatem poſt Fauſtinæ nuptias accepit, ibid.
Imperatoris nomen poſt Ant. Pii mortem habuit, ibid.
regnare incœpit Olymp. 235. 186
L. Verum imperii participem fecit, 177
Romæ omnia ad bellum Parthicum neceſſaria diſpoſuit, 176
Canuſium Apuliæ Verum ægrotantem inviſit, 200
ipſi ut Vero, pro bello Parthico eoſdem honores reddidit, 176
Duas conſtituit legiones, 175
bellum Marcomannicum geſſit, 191
auctionem ornamentorum Imperialium pro eodem bello in Trajani foro fecit, ibid.
Corinthum adiit, 180
in Syriam ob Avidii Caſſii rebellionem venit, 178
Ægyptum luſtravit, 208
Marcomannos, Sarmatas, Vandalos, & Quados repreſſit & vicit, 213
res contra Germanos iterum feliciter geſſit, ibid.
Pannonias ſervitio liberavit, ibid.
Commodo Tribunitiam pot. communicavit, 220
provincias Romanas ingenti moderatione tractavit, 191
egregia ſua facinora ad Reip. gloriam revocavit, ibid.
ſub Neptuni figura in quadrigis repræſentatus apud Corinthios, 109
Serapidem magnopere coluit, 208
cives Romanos qui ſunt in orbe omnes pronunciavit, 175
Axilla, cognomen ab alæ vitio, 89
Axius Macedoniæ fluvius, 158

B

BAbba urbs Mauritaniæ Tingitanæ, 106. 115
Ad Garguam amnem ſita, ibid.
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 106
Julia Campeſtris appellata, ibid.
Claudio nummos conſecravit, 105. 106. Neroni, 115. Galbæ, 127
Bacchi duo ſigna in foro Corinthi, 182
Bacchus dictus Lyæus quaſi lenitatem præſtet, ibid.
vitis plantandæ rationem docuit, ibid.
in nummis Æliæ Capitolinæ cælatus, 153
in Corinthi nummis, 182
apud Syros in ſumma veneratione, 165
Baculus ſerpente involutus, Æſculapii ſymbolum, 162
Bæbia gens plebeia, 22
Baggia, ſeu Baccia gens, nullibi memorata, 28. 72
Baphyrus, Macedoniæ fluvius, 171
Barbatia gens, à Barbati cognomine, 31
Barbatus, cognomen Valeriæ gentis, 31. 88
Idem, ac Barbula à barba deſumptum, ibid.
Baroniſus, mons Mauritaniæ Tingitanæ, 115
Baſſus, cognomen Duumviri, 3
Beleus fluv. Phœnices prope Ptolemaidem, 149
metalla in vitrum commutans, 160
Belitani Hiſpaniæ cives Romani, 28
Bellerophontis Hiſtoria apud ſcriptores ambigua, 201
Glauci Ephyræ Regis filius, 31. 117
Neptuni ex Eurynome Nili filia, ibid.
Phrygius vir genere Corinthius, ibid.
ob cædem fratris Corintho pulſus, 201
in exilium miſſus, 156
exul ante nuptias Corinthum venit ex Pauſania, 201
equum conſcendere primus docuit, unde depictus cum equo alato, 31
in Iſthmicis ludis equo vicit, unde equum volantem conſcendiſſe dixerunt, 156
Pegaſum ad Pyrenen fontem aquantem ſiſtit, 162
cum capiſtro retinet in nummis, 117
contra Chimæram decertat, 141. 235
in nummis Julii Cæſaris, M. Aurelii, 176. L. Veri, 201
montem Chimæram in Lycia habitabilem reddidit, 139
Corinthiorum heros, 113
ab iis ſummo honore cultus, 157
ad urbis antiquitatem arguendam cuſus, 117
pro Perſeo ab Erizzo creditus, 201
Βελλεροφῶν quaſi βουληφόρος, ſapientiæ conciliator, 162
Bellia gens, incerta, 31
Belo ſeu Belon, urbs Hiſpaniæ Bœticæ, 46
Berecynthiæ matris feſta, 71
Berytus urbs littoralis, 1. 11
à Saturno condita, 65. 167
à Tryphone Syriæ Tyranno diruta, 106
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 1
ab Auguſto Veteranis militibus frequentata anno U.C. 740. 109
Juliæ & Auguſtæ nomina præfert, 5
jure Italico donata ab Auguſto, 11
in ea actum eſt de bello Veſpaſiani contra Vitellium, 138
nummos dicavit Julio Cæſari, 2. Auguſto, 10. 11. Tiberio, 65. Claudio, 106. Domitiano, 138. Nervæ, 144. Trajano, 146. 147. Hadriano, 154. Ant. Pio, 167. M. Aurelio, 177. L. Vero, ibid. Commodo, 208
Beneventum urbs in Hirpinis, Colonia à Nerone facta, 115
Bibulus M. Antonii præfectus, 8
Bilbilis urbs Hiſpaniæ Tarrac. in Celtiberis, 12. 100
municipium in nummis, 12. 13
Auguſta ab Auguſto cognominata, 13
nummos dicavit Auguſto, 11. 12. 13. Tiberio, 65. 66. Caligulæ, 100
Blæſus Sejani avunculus Africæ, Proconſul, 89
Bœtica Hiſpaniæ provincia, Coloniis à Julio frequentata, 46
ab Auguſto conceſſa Pop. Romano,
Bœtis Hiſpaniæ Bœticæ fluvius, 37
Bogud Mauritaniæ Rex, 105
Bos Municipiorum inſigne, 22. 26
fertilitatem etiam indicat, 16
inſulatus ad ſacrificia ſpectat, 26. 67
cornupeta, ludos indicat, in Nerone, 116
Bos apis ab Ægyptiis cultus, 106
Botrus in nummis Juliæ Traductæ, 58
vini abundantiam arguit, ibid.
Bovis caput in Calaguris nummis ludos indicat in Auguſto, 26. in Tiberio, 68
pro ſacrificio in Trajani nummis à Deultanis cuſis, 148
Briarei ſententia de Corinthi tutela, 156
Britannicus Claudii filius, 208
patre vivo virilem togam non accepit, 214
Brocchus dictus eſt, cui dentes prominebant, 22
Brontes, unus ex tribus Cyclopibus. 115

Brundiſium urbs Italiæ in maris Adriatici littore, 205
Buccus cognomen Pompeiæ gentis, 30
Bucolicum carmen Mercurio conſecratum, 212
Buthrotum urbs Epiri littoralis, 13
Colonia ab Auguſto deducta, *ibid.*
Byblus urbs Phœniciæ littoralis, 155

C

C & K pro eadem littera uſurpata, 27
Caduceatores dicti ſunt legati de pace, 172
Caduceus poſt caput Mercurii in Tiberii nummis, 93
ejus inſigne & ſymbolum, 93. 172
Cacas, Æneæ comes, 3. 84
Cæcilia gens, plebeia, 3
à Cæcade dicta, 84
Cæculus, Præneſte condidit, 3
Cæſarauguſta urbs Hiſp. Tarraconenſis, 94
olim Salduba vocata, *ibid.*
Colonia ab Auguſto deducta, 14
Veteranos ex tribus legionibus accepit, 102
nummos Auguſto dicarunt plurimos, 14. & *ſeqq.* Liviæ, 50. Agrippæ, 55. Tiberio, 67. & *ſeqq.* Germanico, 94. Agrippinæ ſen. 97. Neroni & Druſo Cæſaribus, 98. Caligulæ, 100. & *ſeqq.* Liviæ ſtatuam poſuit, 67
Neronem & Druſum Cæſares urbis ſuæ Duumviros nominavit, 98
ſacrificia pro Caligulæ ſalute perpetravit, 101
Cæſarea urbs Mauritaniæ ſub Jubæ junioris ditione, 106
Colonia à Claudio deducta, 105
Cæſarea urbs Palæſtinæ littoralis, 135
olim Apollonia & Stratonis Pyrgos vocata, *ibid.*
ejus ſitus, *ibid.*
ipſi nullus fluvius proximus, 155
in honorem Auguſti ab Herode Judæorum Rege Cæſarea nominata, 135
Judææ caput, *ibid.*
regionis maxima, 179
Colonia à Veſpaſiano facta, 131
cur Primæ nomen in nummis, 139
Flaviæ gentis cur appellatio, 135
illius ſolum immune à Tito dictum, 134
nummos dicavit Tito, 134. Domitiano, 137. Trajano, 147. 148. Hadriano, 155. Ant. Pio, 167. 168. M. Aurelio, 177. 178. 179. Fauſtinæ jun. 195. L. Vero, 196. Commodo, 209
Cæſarienſes Palæſtinæ cultum Veneris ſeu Aſtartes à Byblus acceperunt, 155
eorum erga Romanos ſtudium, 179
Cæſares, laureâ in nummis non coronabantur, 177
Cæſaris nomen, ſecundi faſtigii titulus, 197
Cæſonia Caligulæ uxor ſub Salutis effigie, 103
Cajus ſeu Gajus, prænomen à gaudio patrum, 17. 67
Cajus Agrippæ F. ab Auguſto adoptatus, 58
Coſ. deſignatus in Armeniam profectus eſt, 21
in Cilicia deceſſit, *ibid.*
Calaguris urbs Hiſp. Tarraconenſis, *ibid.*
Julio Cæſari contra Pompeii legatos adhæſit, 23
Julia à Julio Cæſare vocata, 23
ludi ſcenici in ea à Scipione Naſica inſtituti, 26
iidem à Valerio & Sextio Ædilibus renovati, *ibid.*
ejus cives inter armigeros ad corporis cuſtodiam ab Auguſto admiſſi, 23
Calagua urbs Latii, Colonia à Druſo Cæſare facta, 163
Calathus, Serapidis inſigne, 166
quid denotat, 166. 209
Caldus cognomen Corneliæ gentis, 100
idem Semproniæ, 13
Caligula ex Julia familia oriundus, 100
Germanici & Agrippinæ filius, *ibid.*
exoptatus ad imperium ob patris memoriam, 95
omnia ex Senatus arbitrio adminiſtraturum ſe profeſſus eſt, 104
Cives urbi reſtituit, 100
Conſulatum iniit cum Claudio patruo, 104
libellos de actionibus Tiberii exuſſit, *ibid.*
morbo conflictatus mortem evaſit, 101
Romam convaleſcens plaudente populo rediit, *ibid.*
Auguſti templum dedicavit, 15
Jovis ſtatuam in templo Hieroſolymitano poni decrevit, 175
Ptolemæum Mauritaniæ Regem conſobrinum ſuum occidere juſſit, 100
ejus regnum in duas Provincias diviſit, *ibid.*
Cæſoniam uxorem ardenter amavit, 103
parentum effigies in nummis reſtituit, 55
nummos cum Auguſti imagine percuſſit, 15
in matrem Agrippinam pius, 97
Agrippæ avi memoriam oderat, 55
Calvinus, cognomen gentis Sextiæ, 26
Calydon, urbs Ætoliæ, 190
Camalodunum Colonia à Claudio in Britanniam deducta, 105
Candidus, cognomen à corporis colore, 73
Caninia gens conſularis, 18. 121
Caninius Agrippa Ædilis templum Corinthi reſtituit, 128
Canis, cur Dianæ comes, 190. 205
Canius civis Gaditanus, 75
Cantabri Hiſpaniæ populi, 28
Canuſium, Apuliæ urbs, 200
Capeduncula, vas à capiendo dictum, 41
Capella, cognomen Antiſtiæ gentis, 41
Capita Druſi & Germanici ad concordiam eorum arguendam ſignata, 96
Capito, à capitis vitio dictus, 23
cognomen Mariæ gentis, *ibid.*
Capitolienſes Hadriano fundatori nummos percuſſerunt, 153
Caprarius, cognomen ob ingenii tarditatem, 65
Capricornus, capri pars cum cauda piſcis, 39
Zodiaci ſignum, *ibid.*
Auguſti ſymbolum, *ibid.*
Caprilia gens, à Capris dicta, 19
Capua urbs Veteranis à Nerone firmata, 115
Caput Oſiridis quotannis ex Alexandria Byblum per mare delatum, 155
Caput muliebre turritum, urbium principum ſymbolum, 131
Caput pileo tegitur ad ſanitatem conſervandam, 164
Carbo cognomen ab arte, 36
Caracalla Luni Dei inviſendi gratiâ Carrhas venit, 179
P. Cariſius Auguſti legatus in Luſitania, 35
Carrhæ urbs Meſopotamiæ antiquiſſima, 210
æram ſub Nerone inchoavit, 180
Colonia ſub M. Aurelio & L. Vero deducta, 197
Metropolis in nummis dicta, 180
nummos percuſſit M. Aurelio, 179. L. Vero, 197. & Commodo, 210
Carrinas cognomen, 68
Carrilia gens incerta, *ibid.*
Carteia urbs Hiſpaniæ Bæticæ, 46
Carthago urbs Africæ littoralis, 2
Tyriorum Colonia, 192
à Didone condita, 116
Romæ quondam æmula, 210
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 2
in nummis Antiqua nominata, 116
operum magnificentiâ ab Ant. Pio exornata, 167
nummos conſecravit Julio Cæſari & Auguſto, 2
Agrippinæ ſen. 97. Neroni, 116. Ant. Pio 168. Commodo, 209
Carthaginenſe forum ſub Ant. Pio arſit, 167
Carthaginenſes Agrippinam ſen. tanquam Deam coluerunt, 97
Carthago urbs Hiſpaniæ citerioris littoralis, 8
à Pœnis condita, 98
Aſdrubalis opus, 27
illius ſitus à Livio fusè deſcriptus, 98
à Scipione expugnata, 7. 98
Colonia à Julio facta, 27
in nummis Nova appellata, 116
Neronem & Druſum Cæſares urbis ſuæ Quinquennales nominavit, 99
nummos percuſſit Auguſto, 27. Druſo & Neroni Cæſaribus, 98. Caligulæ, 103

Caryæ urbs Peloponneſi, 193
Caryatides figuræ muliebres ſine brachiis, ibid.
Caſcantum, urbs & Municipium Hiſp. Tarraconenſis, 71
Caſſandria, urbs Macedoniæ, 107
olim Potidea, ibid.
à Caſſandro de nomine ſuo vocata, ibid.
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 103
ab Auguſto Colonis iterum frequentata, 117
juris Italici ab eo facta, ibid.
nummos Claudio percuſſit, 106. Neroni, 116. Veſpaſiano, 131. Nervæ, 144. Plotinæ, 151
Caſſia gens, patricia & plebeia, 17. 89
Caſſilinum, Colonia à M. Antonio deducta, 20
Caſſius Longinus Tiberii progener. 40
Cata Sabini dicunt acuta, 68
Cato Porciæ gentis cognomen à verbo cata, ibid.
Caunus, mons Hiſpaniæ Tarraconenſis, 47
Celer cognomen à celeritatis officio, 39. 70. 78
Celſa urbs Hiſpaniæ Tarrac. ad Iberum flu. 28
Colonia à Julio Cæſare conſtituta, 72
Celtiberi Hiſpaniæ Tarrac. populi, 12
Cenſores primi Romæ Poſtumius Albinus & Camillus, 28
eorum habitus & inſigne, ibid.
ipſis facultas cudendæ monetæ conceſſa, 120
Cenſus agendi mos, 28
Ceres frugum dea ab antiquis credita, 189
cur duabus tædis accenſis Proſerpinam filiam quærit, ibid.
ejus in Africa peculiaris cultus, 189. 214
in nummis M. Aurelii à Carthaginenſibus cuſis, 189. in
Commodo ab Hipponenſibus dicatis, 214
Cethegus cognomen Corneliæ gentis unde dictus, 29
Cetratæ cohortes in Bœtica, 46
Cervus Dianæ ſacer. 153
Chaboras Meſopotamiæ flu. in Euphratem labitur, 179
Chaldæa Aſiæ majoris regio verſus Babylonem, 210
Cherubim & Seraphim Salomonis dona urbi Antiochenſium Syriæ, 137
Cherusci Germaniæ populi à Germanico victi, 81
Chimæra Typhonis gigantis ex Echnida filia, 185
Lyciæ mons ignivomus, 139. 202
omnino Soli oppoſitus, 202
monſtrum cujus caput Leo, venter Capra, cauda Serpens, 185
ab Amiſodaro Lyciæ Rege enutrita, 202
Navigii genus, ibid.
unde illius fabula conficta, 203
in Corinthiorum nummis ob memoriam Bellorophontis victoriæ, 139
in nummis M. Aurelii cuſa, 166. L. Veri, 202
Chimarus Amiſodari dux, ibid.
Chriſtiani Serapidis cultores ab Hadriano appellati, 168
Chryſaor Meduſæ filius ex Neptuno, 185
Chryſus fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis, 9
Ciernenſium Colonia in Daciam à Trajano deducta, 146
Cilicia Romanorum Provincia, 131
Trachea ditionis Antiochi Commagenæ Regis in provinciam à Veſpaſiano redacta, 131
Circumciſio Judæis ab Ant. Pio permiſſa, 166
Civem unum mavult ſervare Scipio, quàm mille hoſtes perdere, 14
Civica Pompeianus L. Veri patruus, 207
Civitas Romana cunctis promiſcuè à M. Aurelio data, 175
Clava, Herculis inſigne, 182
ipſi ob philoſophiam tributa, 123
Claudia Lugdunenſis Colonia in Galliam à Claudio deducta, 105
Claudianus adoptione dictus ex gente Claudia, 101
Claudiopolis urbs Iſauriæ, 110
Colonia à Claudio deducta, 105
Claudius Neroni dextram porrigit, 114
bis procellis jactatus Maſſiliam appulit, 107
ipſi ob res feliciter in Britannia geſtas plurimi honores, à Senatu decreti, ibid.
Mauros per Legatos devicit, 106
Achaiam patribus commendat, 108
de ipſa bene meritus, 107
in omnes orbis partes colonias deduxit, 105
III. Id. Octob. deceſſit, 118
inter divos Neronis cura relatus, 124
Troadenſis Coloniæ immunitatum reſtaurator, 222
Claudius Opeatus Claudii libertus, 108. 117
Duumvir Quinquennalis, 120
Cleander idem quod celebris vir, 222
cognomen Coloniæ Patrenſis magiſtratus, ibid.
Clemens cognomen Duumviri, 69
Clodius Æneæ ſocius, 16
Clodius Macer in Africa Proconſul, 127
nova ſub Nerone molitur, ibid.
per Garucianum Galbæ Procuratorem interemptus, ibid.
Clunia urbs Hiſp. Tarr. ad Durium flu. 72
Clypei in templis apponi pro votis ſoliti, 96
Clypeus votivus propter aquilam Varianæ legionis receptam, ibid.
ob recepta à Parthis ſigna militaria, ibid.
Cneius cognomen ob inſigne nævi, 17. 103
Cœlia gens, plebeia, ſed conſularis, 53
Cöelu ſeu Coillu urbs Numidiæ littoralis, 169
Municipium Ælium vocatum, 198
ab Hadriano conſtitutum, 162
nummos dicavit Ant. Pio, 168. Vero, 198. Commodo, 210
Cognomina à majore & à minore pecore, 65
Græca ſæpius compoſita, Latina verò ſimplicia, 122
Cohors in 30. manipulos dividitur, 64
Coloni toga ut Romani utebantur, 210
jura inſtituraque P. Romani non ſui arbitrii habebant, 198
Coloniæ Colonicis & Auguſtalibus conſtabant, 82
earum deducendarum mos & ritus, 134
effigies & ſimulacra majeſtatis P. Romani, 53. 82
ante Marii tempora ex civibus togatis tantùm deductæ, 68
eo quo ipſa Roma adminiſtrationis genere rectæ, 53
Cenſores in iis dicti Quinquennales, ibid.
plurimæ nudum Coloniæ nomen habentes, 13
matris inſignia in nummis retinebant, 212
Syriacæ Duumvirorum nomina in nummis haud apponebant, 57
in Ægypto nullæ conſtitutæ, 8
in Africa plurimæ à Julio factæ, 114
cenſum Romam mittebant, 53
Juliæ dictæ à Julio Cæſare factæ, 46
Auguſtæ ab Auguſto, ibid.
Juliæ verò ſimul & Auguſtæ à Julio primùm conſtitutæ, deinde ab Auguſto colonis frequentatæ, ibid.
Coloniarum nummi poſt Caligulam nulli, 55
earum nomina in nummis, 56
Accitana Hiſp. Tarraconenſis in Auguſto, 9. Tiberio, 63. Caligula, 100
Ælia Capitolina Palæſtinæ in Hadriano, 153. Ant. Pio, 165. M. Aurelio, 175. L. Vero, 196
Antiochenſis Piſidiæ in Tito, 134. Ant. Pio, 167. M. Aurelio, 177. L. Vero, 196
Apamena Bithyniæ,
Aſturica Hiſp. Tarraconenſis in Auguſto, 10
Babbenſis Numidiæ in Claudio, 106. Nerone, 115. Galba, 127
Berytenſis Phœniciæ in Julio, 1. Auguſto, 10. Tiberio, 65. Claudio, 106. Domitiano, 137. Nerva, 144. Trajano, 146. Hadriano, 154. Ant. Pio 167. M. Aurelio, 177. Commodo, 208
Buthrotum Epiri in Auguſto, 14
Cæſarauguſta Hiſp. Tarr. in Auguſto, 14. Livia, 50. M. Agrippa, 55. Tiberio, 67. Germanico, 94. Agrippina ſen. 97. Nerone & Druſo, 98. Caligula, 101
Cæſarea Palæſtinæ in Tito, 134. Trajano, 147. Hadriano, 155. Ant. Pio, 167. M. Aurelio, 178. Fauſtina jun. 195. L. Vero, 197. Commodo, 209
Carthago Antiqua Africæ in Julio, 2. Agrippina ſen. 97. Nerone, 116. Ant. Pio, 168. M. Aurelio, 179. Commodo, 210
Carthago Nova Hiſpaniæ in M. Antonio, 8. Auguſto, 26. Nerone & Druſo, 98. Caligula, 103
Carrhenorum Meſopotamiæ in M. Aurelio, 179. L. Vero, 197.

197. Commodo, 210
Caſſandrenſia Macedoniæ in Claudio, 107. Nerone, 116. Veſpaſiano, 132. Nerva, 143. Plotina, 151
Celſa Hiſp. Tarraconenſis in Auguſto, 28. Tiberio, 72
Corinthus Achaiæ in Julio, 2. M. Antonio, 6. Auguſto, 30. Caio & Lucio, 60. Tiberio, 73. Germanico, 95. Claudio, 107. Agrippina jun. 112. Nerone, 117. Octavia, 125. Galba, 128. Domitiano, 139. Sabina, 162. Ælio Cæſare, 164. Ant. Pio, 169. Fauſtina ſen. 187. M. Aurelio, 180. L. Vero, 198. Lucilla, 207. Commodo, 212
Dertoſa Hiſpaniæ Tarrac. in Auguſto, 33. Tiberio, 75
Deulton Thraciæ in Trajano, 148
Dienſis Macedoniæ in Ant. Pio, 171
Emeritenſis Luſitaniæ in Auguſto, 34. Livia, 51. Tiberio, 75
Germanorum Galatiæ in Commodo, 213
Heliopolitana Cæle-Syriæ in Hadriano, 158
Hipponenſis Africæ in M. Aurelio, 189. Commodo, 215
Illicitana Hiſp. Tarracon. in Auguſto, 36. Tiberio, 77
Nemauſenſis Galliæ Narbonenſis in Agrippa, 80
Norbenſis Luſitaniæ in Caio & Lucio, 61
Oeenſis Africæ littoralis in Antonino Pio, 171
Panormitana Siciliæ in Auguſto, 32. Livia, 52
Pariana Myſiæ in M. Aurelio, 189
Patrenſis Achaiæ in Auguſto, 40. Livia, 52. Claudio, 108. Agrippina jun. 114. Nerone, 121. Galba, 128. Domitiano, 141. Nerva, 145. Hadriano, 158. Ant. Pio, 172. M. Aurelio, 190. L. Vero, 204. Commodo, 215
Patricia Hiſp. Bœticæ in Auguſto, 38
Pellenſis Macedoniæ in Hadriano, 159
Philippenſis Macedoniæ in Claudio, 109. Veſpaſiano, 132. Domitiano, 143. Hadriano, 159. M. Aurelio, 192. Commodo, 219
Ptolemaidenſis Phœniciæ in Claudio, 110. Nerone, 124. Trajano, 149. Hadriano, 160
Romulea Hiſp. Bœticæ in Auguſto, 42. Livia, 52. Germanico, 96. Nerone & Druſo, 100
Ruſcino Galliæ Narbonenſis in Auguſto, 43
Sinopenſis Ponti Aſiatici in Hadriano, 161. M. Aurelio, 193
Tarraconenſis in Hiſp. citeriore in Auguſto, 43. Caio & Lucio, 61. Tiberio, 81
Troadenſis Phrygiæ min. in Trajano, 149. Hadriano, 161. Ant. Pio, 172. M. Aurelio, 193. Commodo, 220
Valentiæ in Julio, 4
Lupam cum puerulis Romæ inſigne ſibi attribuunt, 198
Coloniarum nummos cum litteris initialibus interpretari haud facile, 61
quas Julius deducere conſtituerat earum nomina in ejus tabulis memorialibus ab Auguſto inventa ſunt, 159
quibuſdam monetæ cudendæ facultas ab Auguſto conceſſa, 43
Italicis haud videtur data, ibid. 102
Colonus conſtitutæ Coloniæ ſymbolum, 2. 102
Columna Domitiano Corinthi erecta, 142
Commagena in Prov. Romanam in Veſpaſiano redacta, 131
Commodus M. Aurelii filius, 208
militibus à patre commendatus, ibid.
Germanici nomen ipſi à patre communicatum, 213
in Syriam patrem comitatus eſt, 208
patre mortuo cum barbaris pacem iniit, ibid.
ex Germania rediens plurimis exclamationibus à P. Ro. no exceptus, 215
Parthis ſagittariis & Numidis jaculatoribus ſemper ſtipatus, 211
Pannoniam, Germaniam, & Daciam per legatos compoſuit, Mauros vicit, 215
in Africam ſe iturum ſimulavit ut ſumptum itinerarium exigeret, 211
Carthaginem Alexandriam Commodianam togatam ridiculè appellavit, 210
plurimos conjuratos ſupplicio affecit, 209
ob ſublatum Perennem Felix cognominatus, ibid.
hunc titulum primus Imperatorum tulit, 214
Herculem ſe appellari juſſit, 216
à Patrenſibus ſub ejus figura repræſentatus, ibid.
Romam orbis terrarum Coloniam vocavit, 208
pacis amantiſſimus, Imperii fines non ampliavit, ibid.
Compoſtus à compoſito diminutivum cognomen, 38
Concordiæ nomen unde in Coloniarum nummis, 61
Conditor Troadis urbis in ejus nummis ſacrificans, 213
Congiarium cur à Tiberio datum, 100
Contidiagens, plebeia, 73
Conſulatus Tiberii tertius à Bilbilitanis cur in ejus nummis inſcriptus, 66
Conſulem iterum nominare ante decem annos ex lege non licebat, 24
Conſecrationis decernendæ honos penes Senatum, 83
Corbulo Neronis in Syria legatus, 180
Corcyrei Corinthiorum Coloni, 212
Corduba urbs, in nummis Colonia Patricia, 40
Cordus, dictus ultra tempus legitimum in utero geſtatus, 53
Corinthus urbs Græciæ celeberrima, prius Ephyra dicta, 31. 184
à Romanis capta & deleta, 60
Colonia à Julio Cæſare deducta, 2
Laus Julia nominata, 3
Triremium inventores ejus cives, 120
fabularum amatores, 117
quidquid in urbe inſignius, in nummis cudit, 157. 203
Imperatorum geſta ſub deorum ſimulacris aliquando repræſentavit, 182
Duumvirorum nomina ſignare ſolita, 30
cur unum tantum aliquando cælavit, 32
à Domitiano ea non amplius ſcripſit, 114
M. Antonii partes contra Auguſtum ſequuta eſt, 3
Neronis adventum in nummis cudit, 120
nummos Veſpaſiano & Tito cur non conſecravit, 138
Domitianum triumphantem exhibuit, 140
pro Veri ſalute ſacrificia perpetravit, 200
Cornelia gens in patriciam & plebeiam diviſa, 29
Cornelius Lentulus Conſul. an. U. C. 740. 109
Cornucopiæ, ubertatem loci indicat, 97
Corona victoris præmium, 196
Civica ob cives ſervatos, 46. 47
Laurea ob victoriam in prælio, 96
navalis ob maris certamina, 21
quercea ob cives ſervatos, 197
ipſa in faſtigio domus Palatinæ ſuſpenſa, 105
radiata pro apotheoſi, 75
Spicea ob annonæ curam, 139
turrita, urbium principum ſymbolum, 133
ex apio in ludis Iſthmicis, 73. 118. 204
ex pinu in iiſdem, 204
ſub Domitiano ipſa recepta, ibid.
unde ipſa mutatio, ibid.
Corticata, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, 59
Coryphæus Jupiter, 198
Corylum, Bacchi vas, 165
Craneo, nomen ſuburbii Corinthi, 170
Crenides, urbs Macedoniæ à Rege Philippo dicta, 109
Creſcens Luna ob Dei Luni cultum, 192
in Antiochiæ Piſidiæ nummis, 167
in Carrhenis M. Aurelii, 180. L. Veri, 197. & Commodi, 210
Criſpina Bruttii Præſentis filia, Commodi uxor, 223
Criſpus, cognomen à capillis criſpis, 74
Crocodilus cur palmæ alligatus, 56
Cybele pro terra credita, ideo turrita, 192
Cybira, urbs Lycaoniæ, Coloniæ titulo perperam à Patino donata, 105
Cyclopes Neptuni ex Amphytrite filii, 186
è Lycia in Græciam acciti, ibid.
Cyclops in Corinthiorum nummis M. Aurelio cuſis, 185
Cyprii jus aſyli tuentur, 93
Cytheron Duumviri cognomen, 112

D

DD. voces, *Decreto Decurionum* explicatæ, 88
DD. PP. *Decuriones poſuere*, ibid.
Dacici nomen in Troadenſium nummis Trajano tributum, 149
Daphnæus cur Apollo dictus, 172
Dea metæ inſtar in Cypriorum nummis, 93
Decerto, eadem quæ Atergatis, aut Aſtarte, 147
Decianus Emeritenſis, Martialis Poëtæ amicus, 75
Decimæ Legionis Veterani in Coloniam Patriciam traducti, 42
Dei veſana nomenclatio, Auguſto data, 45
Delphinorum erga pueros amor, 200
Delphinus Neptuni ſymbolum, 140
ipſi conſecratus, ibid. 180
Melicertæ corpus excipit, 183
inter aſtra collocatus, 140. 169
Delphinus verſus Amphytritem à Neptuno miſſus, 139
Denarii Romani ſub Ædilibus Curulibus cuſi, 71
Dertona, urbs Italiæ in Liguria, 33
Dertoſa, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 33. 74
Colonia à Julio Cæſare deducta, 33
Deulton, urbs Thraciæ, 131
Colonia à Veſpaſiano deducta, ibid. 148
Dianæ tres à Cicerone commemoratæ, 193
centum & octo apud auctores recenſentur, ibid.
varia earum apud Græcos nomina, 157
diverſæ apud populos earum imagines, 205
Apollinis ſoror, 193
Caryatis, ab urbe Carya Peloponneſi, 193
Corinthi ejus duo ſigna, 141
Laphriæ ſignum Venatricis habitu, ibid.
ab Aeolis ereptum, & Patrenſibus ab Auguſto conceſſum, 123
ejus anniverſarium apud Patrenſes, 143. 190
Priapina in nummis Sinopenſium M. Aurelio cuſis, 193
Triclaria apud Patrenſes vocata, 205
Venatrix cur appellata, 205
in Patrenſibus nummis M. Aurelio dicatis, 190. & L. Vero, 205
Smyrnæ culta, 43
cur facem gerit, ibid.
Diales Flamines cum apice capitis ornamento, 41
Didius Julianus legionis 109. Primigeniæ Præfectus, ibid.
Dii cur Æterni dicti, 45
Dives, gentis Bæbiæ cognomen, 22
Divi titulus, apotheoſis ſymbolum, 45
Divi, qui Dei ex hominibus facti, 45
Divini honores arbori apud Corinthios habiti, 188
Dium, urbs Macedoniæ littoralis, 171
Colonia à Julio conſtituta, ibid.
Dolabella, Corneliæ gentis cognomen, 21
P. Dolabella legatus Tiberii proprætor in Dalmatia, ibid.
Africæ Proconſul bellum Numidicum confecit, 87
Domitia gens in patricias & plebeias diviſa, 17. 29
Domitianus quando Conſulatum cum Val. Meſſalino geſſit, 137
legionem Minerviam conſtituit, ibid.
de Cattis in conſulatu XI. triumphavit, 140
De Dacis in conſulatu XV. ibid.
edixit ne quis in Italia novellaret, 140
Dominus & Deus appellari voluit, 142
Jovis ſtatuam in templo Jeroſolymitano poni juſſit, ibid.
à ſtruendis fratri inſidiis nunquam deſtitit, 136
Græcis libertatem reſtituit, 138
De Corinthiis bene meritus eſt, 140
De Colonia Patrenſi idem, 142
Romæ Græcorum more ludos inſtituit, 219
ipſorum togam aſſumpſit, ibid.
Imperium per 15. annos tenuit, 137
Domitii, ſinguli ſingulis geniti feruntur, 29
Cn. Domitius L. Domitii & Antoniæ min. filius, 40
avus Imp. Neronis, 120
Domitius Calvinus Jul. Cæſ. in Ponto legatus, 193

Draco vocem edens ſub tripode, 149
Druſus Tiberii & Vipſaniæ Agrippinæ filius, 92
Imperii ſucceſſor Tr. pot. accepta deſignatus, 138
adoleſcens bonæ indolis, 78
veneno ſublatus eſt, 65
Druſus Germanici filius, 88
Vibii Marci Africæ Proconſulis Quæſtor, ibid.
Sejani inſidiis petitus, Tiberii juſſu occiditur, 98
Duumvir Coloniæ, erat ut Romæ Conſul, 7
tribus menſibus ante magiſtratum deſignabatur, 24
Duumviralis, Duumviratus munere functus, 120
ejus dignitas ad Cenſoriam gradus, ibid.
Durius Hiſpaniæ Tarraconenſis fluvius, 72
Dyrrachenſes Corcyræorum Coloni, 192

E

EBora, urbs Luſitaniæ, 33
Emerita, Luſitaniæ urbs, Colonia ab Auguſto facta, 34
jugera quadringenta ab eo accepit, ibid.
ipſius ſtudioſiſſima, 75
ejus æternitati templum conſecravit, ibid.
Luſitaniæ legati ſedes, 36
Eous Solis eques, nomen habens ab Aurora, 181
Epheſus, urbs Ioniæ littoralis, 207
Ephyra, nomen Corinthi vetus, 31
Eques decurrens, Hiſpaniarum urbis inſigne, 12. 38. 48
Equitatus Hiſpanorum à Jul. Cæſare laudatus, 38
Equorum in Hiſpania abundantia, 12
Equus paſcens in nummis Troadenſium Commodo cuſis, 221
tributorum remiſſionis ſymbolum, ibid.
idem cum arbore, ibid.
idem cum arbore & Sileno, 222
Ergavica, urbs Hiſp. Tarrac. apud Celtiberos, 76
Municipii titulo donata, 103
ejus cives inter populos Latinorum veterum recenſiti, ibid.
Erigon, Macedoniæ fluvius, 159
Euripilus, mentis impos factus, 205
Delphis oraculum conſulit, ibid.
Patris ſanitatem recuperat, ibid.
ejus ſignum in Patrenſium nummis L. Vero cuſis, ibid.
Europa à Jove ſub figura Tauri rapta, 106
Exercitus Judaicus in bello civili pro Othone ſtetit, 129
Expeditio Aug. cum equite lento gradu incedente in nummis depingitur, 301
Extorres Italiæ in Coloniam Philippenſem ab Auguſto tranſmiſſi, 109

F

FAbia gens patricia, 18
Fabii ab agrorum foſſione Fodii priùs dicti, ibid.
Auguſti ævo, novi omnes, & non ex antiqua Fabiorum gente, 21
Raph. Fabrettus Columnam Trajanam feliciter interpretatus eſt, 2
Fabricia, gens conſularis, 19
Fabula Chimæræ unde conficta, 102
Pegaſi unde inventa, 212
Fadia, gens plebeia, 19
Faliſca, urbs & Colonia Hetruriæ, 6
Fanum heroi conſecratum, ἡρῷον appellatur, 234
Fauſtina ſenior, Ant. Pii uxor, 174
à Corinthiis in nummis ſignata, ibid.
Fauſtina junior M. Aurelii uxor, 187
à Corinthiis altera Venus exiſtimata, ibid.
ex Syria cum M. Aurelio rediens, interiit, ibid.
ipſi plurimi honores à Senatu delati, ibid.
inter Deas relata, ibid.
Fauſtulus, cognomen à favore, 89
Fauſtulus Paſtor regius, ibid.
Fauſtus Sylla Antoniæ Claudii maritus, 209
ſoceri juſſu occiſus, ibid.
Felix, cognomen à Fortuna, 89
Commodo inter Imperatores primum datum, 214
Femoria tria, Siciliæ ſymbolum, 13

Feneſtella, gentis Valeriæ cognomen, 17
Fenia gens, parum nota, 21
Feſtum die Sejani cædis à Senatu celebrari juſſum, 70
Ficus Ruminalis, arbor prope quam Romulus & Remus inventi, 221
Fida ſemper Romanis Panormus, 39
Flaccus, ab auribus latis vel quibus ſunt immobiles, 32
cognomen Fulviæ genti peculiare, 113
Q. Flamininus Græcos pronunciavit liberos, 218
Flaviopolis urbs Thraciæ, Colonia à Veſpaſiano conſtituta, 131
Flavus, à capillitio dictus, 16. 28. 71
Cognomen Barbiæ gentis, 21. & Clodiæ, 16
Florentia, urbs & Colonia Hetruriæ, 6
Fœminis principibus nummi ſub virtutum nominibus initio Imperii tantùm percuſſi, 48
Fonteius M. Antonii præfectus, 8
Fonteius Capito nova in Germania molitus eſt, 127
Formiæ urbs & Colonia Latii, 6
Fortuna pro Dea ab antiquis habita, 157
pro Genio culta, 97
Conſervatrix vocata, 160
cum gubernaculo & cornucopiæ depicta, 97
opes tribuere credita, ibid.
gemina in Heliopolitanis nummis Hadriano percuſſis, 157
Forum Julii, aliàs Illiturgi in Hiſp. Bætica, 46
Forum Julii, urbs & Colonia Galliæ Narbonenſis, 5
Fronto, à fronte dictus, 72. 200
cognomen Corneliæ gentis, 30
Fuſia gens, plebeia, 8
Fulmen, conſecrationis & divinitatis ſymbolum, 15. 42
Fulvia, gens plebeia, 113
à fulvo colore dicta, 23
ab Hercule Tuſculano à quo ſacra accepit, deducta, 113
Fulvia M. Antonii uxor, 8
Fulvius Sparſus, inſignis declamator, 39. 70
Furia gens in patricias & plebeias diviſa, 33. 74
Furius Camillus Africæ Proconſul Numidas profligavit, 87

G

G pro C. in nummis, 27
Gabinius Gauchos vicit, 107
Gades urbs Hiſp. Bæticæ, 34
Galba Proconſul Hiſp. Imperium Cluniæ accepit, 73
ab utraque Mauritania Imperator proclamatus, 127
legionem I. Hiſp. à Nerone conſtitutam exauctoravit, 115
legionem III. Aug. in Africa exauctoravit, 127
legiones, duas unam Victricem, & VII. Galbianam conſtituit, ibid.
pecuniam Iſthmiorum ludorum judicibus à Nerone conceſſam repetiit, 128
Gallia Narbonenſis M. Antonio ab Auguſto permiſſa, 8
Gallus gallinaceus Luno & Lunæ ſacer, 167
parturientibus adeſt, ibid.
Garucianus Galbæ in Africa Procurator, 127
Gemellæ nomen, unde Coloniæ Hipponenſi, 189
Gemellus, cognomen ab ortu, 67
Genius, Deus loci ſeu tutelaris creditus, 97. 122
omnium rerum creandarum vim habens, 122
ipſi res ſacra ex mero & floribus fiebat, ibid.
ſæpe coronam Imperatori in nummis imponit, 110
P. Romani in Carthaginenſibus, 168
ſob turritæ mulieris forma in Corinthiis, 186
idem in Parianis M. Aurelio percuſſis, 189
idem in Patrenſibus Commodo ſignatis, 216
montibus inſidens in Ptolemaidenſibus Trajani, 149
Germanici nomen Commodo à M. Aurelio communicatum, 213
Germanicus Tiberio adoptandus ab Auguſto datus, 65
Imperii ſocius vehementer expetitus, 94
Druſi patruelis & adoptione frater, 78
Tiberio ſuſpectus, in Syriam mittitur, 24
conſulatum ſecundum apud Nicopolim Achaiæ init, 95
Piſonis & Plancinæ artibus circumventus, veneno periit in Syria, 65. 82. 94
ejus effigies in Caligulæ nummis, 94
Germanorum Præfectus cum Duumviri dignitate inſcriptus, 16
Germanus, Caſſiæ gentis cognomen, 101
unde ortum, 102
Germe urbs Gemina, una Helleſponti, altera Gallatiæ, 213
Gallatica, Colonia ab Auguſto deducta, ibid.
à Commodo quoddam accepiſſe videtur beneficium, ibid.
Glaucus Rex Ephyræ ſeu Corinthi, 31. 138
Glaucus Deus marinus, 184
Gracuris urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, 76
à Graccho nomen habens, ibid.
Græcia libera à Nerone pronuntiata, 122
jam ante à Quintio Flaminino dicta, 218
Grania gens, plebeia, 22
Graniſcos urbs Hetruriæ, Colonia ab Auguſto deducta, 63
Gyas Æneæ dux, Chimæram navim conſcendit, 203

H

H Adriana Juvavienſis Colonia in Noricum ab Hadriano deducta, 153
Hadrianus in Syria Imperator ſalutatus, 154
Patris patriæ nomen ſibi delatum diſtulit, ibid.
animum plus paci quàm bello intendit, 155
Auguſti templum Tarraçone reſtituit, 82
Macedoniam luſtravit, 159
Græciam adiit, ibid.
Judæos res novas molientes repreſſit, 153
Jeroſolymam penitus evertit, 154
Æliam Coloniam ingredi Judæos prohibuit, 166
in Phœniciam profectus eſt, 160
L. Ælium adoptavit, 164
Duumvir renunciatus in Colonia, 74
per oppida Dictator, Ædilis, & Duumvir, 98
Quinquennalis in patria ſua, 99
Idem Adriæ in Piceno Coloniæ, 98
multa beneficia Africanis contulit, 153
balnea impenſis ſuis Corinthi ædificari juſſit, 158
aquæductum apud Sinopenſes perfecit. 193
Troadem Coloniam balneis & aquæductibus ornavit, 161
in omnibus pene urbibus & aliquid ædificavit & luſus edidit, 159
munificentiſſimus princeps, 160
Locupletator orbis terrarum in nummis Romanis vocatus, ibid.
in Græcis, Olympius dictus, 159
Fortunam coluit, 160
Venationibus maximè delectatus eſt, 157
Hahale pagus Ciliciæ, Colonia à M. Aurelio cur conſtituta, 175
Haliemon Macedoniæ fluvius, 171
P. Harduinus S. J. erud. notis Plinium illuſtravit, & de re nummaria bene meritus, 2
Haſta pura, divinitatis ſymbolum,
Haterius Conſul an. U. C. 774. 82
Hecate eadem ac Luna, 190
ſtabulis præeſſe credita, 192
Heia gens, plebeia, 74
Heius Pollio, Duumvir Corinthi, ibid.
Hellanodicis Græciæ quid à Nerone conceſſum, 128
Heliopolis Cœleſyriæ Colonia à quo conſtituta, 159
nummos Hadriano percuſſit, ibid.
Helles, Athamantis Thebarum Regis filius, 163
Helvia gens, incerta, 100
Helvia Colonia in Picenum à quo deducta, 158
M. Helvius ex Hiſp. citeriore ovans Romam ingreſſus eſt, ibid.
Heraclitus, Juliæ gentis cognomen, 6
Hercules, quadraginta à Varrone numerati, 178. 104
à quibus tres crediti, Græcus ſcilicet, Ægyptius, & Cretenſis, 182

Jovis

Jovis & Aſteriæ filius, 178
Minervæ ope in periculis ſervatus, 204
ab ipſa in Deorum conſortium introductus, ibid.
ob fortitudinem & gloriam inter Deos relatus, 183
primi honores divini à Marathoniis ipſi tributi, 204
Philoſophus exiſtimatus, 123
illum Theologi Solem intellexerunt, 178
ipſi duodecim certamina pro Solis ſignis tributa, ibid.
Olympiorum certaminum inſtitutor, 123
Leonem in Nemea ſilva occidit, 183
Olivarius Romæ cognominatus, 170
Cæſareæ Palæſtinæ cultus, 179
in Corinthiorum nummis cælatus, 182
ejus ſignum Corinthi verſus Lechæum, 181
alterum in eadem urbe verſus theatrum, 183
Romam coronat in Patrenſium nummis, 216
ut Farneſius in ipſis depingitur, 104
maxima ejus apud Tyrios veneratio, 178
auctor Antoniæ gentis, 21
idem Fabiæ, 18
Herodes Judææ Rex Cæſaream urbem de Cæſaris Auguſti nomine appellavit, 195
Herodes Athenienſis Melicertæ ſignum Corinthi in templo Neptuni poſuit, 204
Herophyle Apollinis æditua, 220
Hibera, urbs Hiſp. Tarrac. Illergavonia dicta, 77
Hipparchus Antonii libertus, primus partes ejus deſeruit, 3
Hippia gens, incerta, 13
Hippius cur cognominatus Neptunus, 32
Hippo, urbs Africæ littoralis gemina, 214
Regius, Colonia à Julio conſtituta, 189
Hiſpalis, urbs Hiſp. Bæticæ, 42
Colonia Romulea vel Romulenſis dicta, 96
à Julio Cæſare deducta, ibid.
Hiſpalus Celtiberorum Rex, 27
Hiſpalus Juniæ gentis cognomen, ibid.
Hiſpania equis optimis abundat, 38
equos feros & verſicolores alit, 12
ejus equitatus à Julio Cæſare laudatus, 38
ipſius præſtantia, 95
præ cæteris provinciis bellatrix, 38
prima ejus Colonia, Corduba, 41
Colonis à Julio Cæſare frequentata, 5. 47
Auguſto ceſſit, 8
Ab eo pacata, 42
in tres provincias ab eodem diviſa, 35
ipſi facultas cudendæ monetæ à Caligula adempta, 6
Hiſpani togati, cives Romani, 45
Hiſtoriæ lux quanta ex nummis, 171
Homerus Parium in Propontide, Adraſtiam vocat, 189
Homines initio coriis pro tegumentis utebantur, 183
ante armorum uſum, ligna adhibebant, 182
inter Deos relati, ſecundi ordinis habentur, 37
Honores Liviæ plurimi delati, 51
Hygeia Æſculapii filia, 129

I

JAdera, urbs & Colonia Dalmatiæ, 91
Iberus Hiſpaniæ fluvius, 8. 15. 22. 28. 33
Icoſium, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, 131
à Veſpaſiano jure Latii donata, ibid.
Idæa mater Peſſinunte Romam aſportata, 26
Jeroſolymam Hadrianus propriis expenſis reparavit, 154
Ilerda, urbs Hiſp. Tarraconenſis, ibid.
Cæſarauguſtanorum foro ſubjecta, ibid.
Ilergetes Hiſpaniæ populi, 93
Illergavonia, urbs Hiſp. gemina, 77
Illici, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 36
Colonia, à quo deducta, 77
juris Italici facta, 36
immunis dicta in nummis, 77
Illiturgi, urbs, Forum Julii à Julio Cæſare, 46
Illurcis, urbs Hiſp. Tarraconenſis, poſtea Graccuris dicta, 76
Ilyberris fluv. ex Pyrena fluens, 43
Indulgentiæ vox, pro permiſſione in nummis, 32
Inſula ex lineis filamentis bovi ad pompam impoſita, 67
Ino Cadmi filia, Athamantis Thebarum Regis uxor ſecunda, 163
mariti iram fugiens ſe præcipitem in mare dedit, 183
Leucothea, maris Dea vocata, ibid.
Imp. V. titulus Tiberio ob Ariminum in Germania repreſſum conceſſus, 81
VII. ob vaſtatam cum Germanico Germaniam, 81
VIII. ob Cheruſcos cum Arminio devictos, 85
Imperatores cur ſe Pontifices Maximos dixere, 34
aperto capite & cooperto ſacrificant, 148
Duumviratum in Coloniis non reſpuerunt, 118
ſæpe in nummis pro Geniis habiti, ibid.
quo ritu inter Divos reponebantur, 83
Imperium Romanum quo jure Neroni ceſſit, 117
Jo. Petrus Bellorius Chriſtinæ Reginæ Antiquarius, de re nummaria bene meritus, paſſim, 104
Joza, vocabulum Punicum, 67
Iſis velorum inventrix, 151
gemina apud Corinthios culta, ibid.
Iſthmici ludi, an in Neptuni an in Melicertæ honorem inſtituti, 73. 118
ſic dicti, quod in Iſthmo Corinthi celebrarentur, 118
an intra quinque annos bis celebrati, an verò tertio quoque anno, ibid.
eorum præmium cur modò apium, cur modò pinus, ibid.
Iſthmionicæ ipſorum victores, dicti, 240
Iſthmus Neptuno ſacer, 180
Italiæ Colonis an facultas cudendæ monetæ conceſſa, 33
Italica, urbs Hiſpaniæ ad Bætim flu. 37
à Scipione condita, ibid.
Municipii titulo ab Auguſto donata, ibid.
ejus nummi fere omnes cum his vocibus PERM. AUG. 80
Trajani & Hadriani natalibus inſignis, 92
Itucci urbs Bæticæ, nunc Virtus Julia, 47
Judæi didrachmum pendere à Tito juſſi, 175
eorum victoriæ monumenta in nummis Stobenſium, 133
ex urbe Jeroſolyma expulſi, 153
ipſis circumciſio ab Antonino Pio permiſſa, 165
Judæorum magiſtratus, 21
Julia gens in patricias & plebeias diviſa, 4
ejus origo à Venere, 4. 108
Julia Auguſti filia, M. Agrippæ uxor, 4. 55
Julia Agrippæ filia L. Paulo nupſit, ibid.
Julia Babba à quo Colonia deducta, 189
Banaſa Africæ urbs à Julio conſtituta, ibid.
Calaguris à Julio denominata, 21
Carthago à quo deducta, 189
Conſtantia, olim urbs Oſſet, 46
à quo Colonia facta, 189
Leptis, à quo Colonia conſtituta, ibid.
Traducta, urbs Bæticæ, 46
Cetrana à Cetratis Bæticæ cohortibus, ibid.
Joza idem ſonat ac Traducta, ibid.
Traducta Mauritaniæ Tingitanæ Colonia à Claudio conſtituta, 105
Julii Genius, olim Vergentum, 47
Julius Cæſar originem à Venere trahere ſe jactabat, 212
Reip. Romanæ fundamenta evertit, 8
Pharnacem Mithridatis filium vicit, 161
cenſendi Populi Romani morem abrogavit, 28
cives bellis diſperſos Romam revocavit, 1
Hiſpalim urbem occupavit, 96
Hiſpaniam provinciam ſibi peculiarem conſtituit, 21
eam Colonis frequentavit, ibid.
Bæticam præſertim ipſis replevit, 46
Colonias quas deducere deſtinaverat, in tabellis memorialibus ſcripſit, 159
octoginta millia hominum in tranſmarinas deduxit, 1
Carthaginem Africæ Coloniam fecit, 210
cognationem cum Ilienſibus confirmavit, 222
Troadenſibus libertatem conceſſit, 221
Julius Montanus Poëta, 102
Junianus nomen à Junio productivum, 50

Junianus cohortis Cæſarianæ Præfectus, *ibid.*
Junianus Lupus Duumvir, *ibid.*
Junius Blæſus Africæ Proconſul, 87
Junonis templum apud Illicitanos, 50
Jupiter variè depictus, 133
in deſertis Libyæ ſub arietis forma cultus, 133
Ammon dictus & Arenarius, *ibid.*
in nummis Coloniæ Caſſandrenſis, 107
Pallenes inſulæ præcipuum numen, *ibid.*
illius cultus ex Ægypto in Græciam tranſlatus, 122
ſub bovis natantis ſpecie in Babbenſium nummis, 106
Capitolinus Romæ Optimus Maximus, 156
idem apud Græcos Coryphæus, 198
in Æliæ Capitolinæ nummis, 176
ejus caput in Corinthiis, 156
Caſſius cognominatus, 173
Europam Agenoris filiam rapit, 105
præcipuum Cypri inſulæ numen, 93
in Corinthiorum nummis L. Vero cuſis, 198
in Patrenſibus Commodo dicatis, 215
ſuis Ditis effigie in Sinopenſibus, 119
Juramentum per principis Genium, 118
Jus aſyli à Cypriis defenſum, 93
Juſtus, cognomen à probitate, 90
Juventia gens, conſularis, 16

L

LAbeo, à labiorum vitio, 74
cognomen Antiſtiæ gentis, 22. Furiæ, 74
Labyrinthus, carcer dictus, 40
Lælia, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, 59
à Scipione in Lælii loci gratiam condita, *ibid.*
Lælius duo utriuſque Scipionis amici, *ibid.*
Laidis ſepulcrum Corinthi, 203
Languidus, gentis Veturiæ cognomen, 20
Laphrius vir Phocenſis, à quo Laphria Diana, 123
Latona Dianæ mater, 167
Laurentum urbs Latii verſus littus Tyrreni maris, 217
Laurus cur Apollini ſacra, 194
triumphis dicata, 15
fulmine cur non tangitur, *ibid.*
Leæna Laidis ſepulcro inſculpta, 203
Learchus Athamantis Thebarum Regis filius, 163
Lechæum, unum è Corinthi navalibus, 203
Legio prius 4000. hominum ad 6200. conſcripta, 64
in decem cohortes diviſa, *ibid.*
I. in Germania inferiore ab Auguſto conſtituta, 138
I. Claſſica à Nerone facta, 115
I. Hiſpana à Galba exauctorata, 115
I. Minervia à Domitiano conſtituta, 137
I. Italica à Nerone conſcripta, 115
II. Auxiliaria à Veſpaſiano inſtituta, 131
II. Italica à M. Aurelio facta, 175
II. Trajana Fortis à Trajano, 146
III. Auguſta à Galba exauctorata, 127
III. Gallica à Jul. Cæſare conſtituta, 64
III. Italica à M. Aurelio, 175
IV. Flavia Felix à Veſpaſiano, 131
IV. Scythicæ Veterani Cæſarauguſtam Coloni tranſmiſſi, 16
V. Macedonicæ Veterani Berytum Coloni traducti, 1. 11
ejuſdem pars, Heliopolim miſſi, 11
pars etiam in Coloniam Patriciam traducti, 42
VI. Ferratæ Veterani Accim Coloni deducti, 10
ejuſdem pars Cæſarauguſtam, 15
VI. Victricis Veterani Cæſarauguſtam Coloni tranſmiſſi, 16
VI. an Ferratæ an Victricis Ruſcinonem Coloni traducti, 43
VII. Galbiana in Pannonia locata, 127
VIII. Auguſtæ Veterani ab Auguſto in Coloniam Berytum miſſi, 1. 11. 147
ejuſdem pars Forum Julii traducta, 5
pars etiam Heliopolim tranſmiſſa, 11
X. Ferratæ Veterani Cæſarauguſtam Coloni miſſi, 16
pars altera in Coloniam Patriam deducti, 42
X. Victrix in Syria locata, *ibid.*
XVI. Flavia Felix Fidelis à Veſpaſiano conſtituta, 131
XXI. Rapax à Claudio conſcripta, 161
XXII. Primigenia ab Auguſto in Ægypto collocata, 209
ejus Veterani Patras Coloni ab Auguſto miſſi, 206
à Veſpaſiano ad Bellum Judaicum ducta, 142
XXX. Ulpia Trajana à Trajano conſtituta, 146
Legiones duæ à Galba inſtitutæ, 12
Germanicæ Vitellium elegere Imperatorem, *ibid.*
Syriacæ pro Othone ſacramento adactæ, 229
earum nomina à variis eventibus dicta, 221
Lendevia palus à Carmeli radicibus profluens, 160
Leo ab Hercule occiſus, primum ejus factum, 190
Leonicenſes Hiſp. Tarraconenſis populi, 36. 76
Lepidus, cognomen ab orationis lepore, 69
Lepidus Pontificatum Maximum per vim invaſit, 34
Carthaginem Colonis ornavit, 2
Leptis urbs Africæ gemina, 93
Leucas urbs inſulæ maris Ionii, 7
Leucothea, Dea marina, 184
Liber Pater exercitum per Libyæ deſertum duxit, 132
ipſi circuiſe Judæos coëgit Antiochus Epiphanes, 165
apud Patrenſes Æſymnetes dictus, 205
Liberalitas Julia à quo dicta, 33
Libertas toti Græciæ à Nerone conceſſa, 122
à Veſpaſiano adempta, 141
à Domitiano reſtituta, *ibid.*
Libertatis effigies olea coronata, 36
Licinia, gens plebeia, 13. 25
Licinianus ex Licinia gente adoptatus dictus, 105
Licinius Craſſus Conſul an. U.C. 740. *ibid.*
Lituus, baculus eſt aduncus, 48
Augurum inſigne, 47
Livia in Juliam familiam adoptata, 51
Genitrix orbis dicta in nummis, 52
Mater patriæ in iis nominata, *ibid.*
ipſa tanquam Venus ſic appellata, *ibid.*
ſub Pietatis effigie ſignata, 50
ſub ſalutis imagine, 103
ſub Dianæ nomine à Græcis, 50
ſæpe etiam Hera, 36
ſolatii causâ ſtatuis donata, 51
ejus ſtatua à Cæſarauguſtanis dicata, 67
ſe Imperium Tiberio dediſſe jactabat, 51
à Claudio Nepote conſecrata, *ibid.*
Lixos Colonia à Claudio ubi conſtituta, 105
Lollia gens, plebeia, 21
Londinum, Colonia à Claudio deducta, 105
Longus, cognomen à longo corporis habitu, 78
Lucanus, cognomen plurimis familiis commune, 85
Lucilla M. Aurelii filia, 207
L. Vero nuptura Brundusium uſque à patre ducta, *ibid.*
Epheſi à L. Vero excepta, *ibid.*
ipſi tanquam Veneri alludunt Corinthii, 201
Lucina partuum præſes, 52
Lucius, prænomen ejus qui lucis initio natus, 16
Lucius Cæſar in Juliam gentem ab Auguſto adoptatus, 58
ad exercitum Hiſpanicum miſſus, Maſſiliæ interiit, 59
Lucretia gens, in patricias & plebeias diviſa, 69
Lucullus Sinopen liberam pronunciavit, 161
Ludi, & ſupplicationes pro Liviæ morbo decreti, 82
Ludi Iſthmici omni quinquennio celebrati, 118
eorum victores pinu coronabantur, 165
Megalenſes prid. Id. April. edi ſoliti, 71
in matris Idææ inſtituti, 26
iidem ac Scenici, *ibid.*
Lugdunum, urbs & Colonia Galliæ, 4
Luna, eadem quæ Diana, 190
Solis filia vocata, 198
Lumen à ſole accipit, *ibid.*
mas & fœmina, 167
Lunus deus in Luna creſcente, 180
in Antiochiæ Piſidiæ nummis depictus, 167
Carrhis maximè cultus, 180
Lupa cum puerulis, Romæ urbis inſigne, 179
ab Ædilibus ejus ſimulacrum in urbe poſitum, 221
Coloniarum ſymbolum, 221

aii

in Antiochiæ Piſidiæ nummis, 177
in Carthaginenſibus Africæ, 179
in Coillutanis Numidiæ L. Vero cuſis, 198
in Germania Galatiæ Commodo dicatis, 213
in Hipponenſibus ejuſdem Imp. 215
in Patrenſibus M. Aurelii, 191
in Philippenſibus Commodi, 219
in Troadenſibus Trajani, 150. & Commodi, 221
Lupercus, cognomen à buccinatoribus luporum pelles gerentibus, 16
Lurinus, cognomen Duumviri, 125
Luſcinus à luſco diminutivum, 75
cognomen gentis Fabriciæ, 19
Luſitania Auguſti provincia, 35
Luſtralis aqua à Cenſoribus populo data, 28
Lutatia gens, plebeia, ſed conſularis, 11
Lycia provincia libertate à Veſpaſiano privata, 131
Lyra Apollinis inſigne, 172

M

Macedonia provincia P. Romano aſcripta, 107
à Tiberio ablata, ibid.
à Claudio ei reddita, 117
Macedones Alexandrum M. Jovis filium prædicabant, 151
Minervam appellant Alcidam, 171
liberi à Romanis facti, 132
Macrinus cognomen, idem ac macer, 86
Malonendus dux in deditionem acceptus, 96
Manipulus milites 25. comprehendit, 64
Manius, dictus eſt qui mane ortus, 18
Manlia gens in patricias & plebeias diſtincta, 27. 37
Marathonii primi divinos honores Herculi tribuerunt, 204
Marcella Octaviæ filia, M. Agrippæ uxor ſecunda, 55
Marcellus Cordubam condidit, 40
Marcianæ nummus cum adverſo Plotinæ capite, 152
Marcius Tubo Hadriani legatus, 153
Marcomannicum bellum à M. Aurelio geſtum, 191
Maria gens, plebeia, ſed conſularis, 23. 48. 84
Marius Aquilam pro ſigno militari dicavit, 64
Sex. Marius Hiſpaniarum ditiſſimus, 23
Mars Romanorum parens, 199
ipſis adeſſe in præliis creditus, ibid.
ab Accitanis cultus, 64
in Corinthiorum nummis L. Vero cuſis, 199
unde ipſius Dei fabula, 207
Marſus, cognomen ex Marſorum gente Italiæ, 85
cognomen Domitiorum & Octaviorum, 82
Martialis poëta Bilbilis Municeps, 12. 65
Marullus, cognomen vulgare, 38
Maſiniſſa Numidiæ Rex fertile regnum reddidit, 169
Maſſilia Phocæorum Colonia, 59
in ea Lucius Cæſar obiit, 59
Mater Patriæ, Livia in nummis dicta, 52
Maternus perditorum hominum dux inſidias Commodo ſtruit, 210
Mauritania Jubæ filio pro Numidia ab Auguſto conceſſa, 106
in duas provincias à Caligula diviſa, ibid.
ob Ptolemæi Regis cædem rebellavit, ibid.
utraque Cæſarienſis & Tingitana Galbam Imperatorem acclamavit, 127
Medicus cum prolixa barba, ut ſenex depictus, 164
Megalenſes ludi in matris Idææ honorem inſtituti, 26
Megarenſes Athenienſium Coloni, 192
Melaria urbs Hiſp. Bæticæ, 46
Melicerta Athamantis Thebarum Regis filius, 163
in mare præceps cum matre datus, 183
à Delphino exceptus, 163
ab ipſo in Iſthmum delatus, 185
ejus corpus juxta pinum repertum, 170
divini honores ipſi decreti, 16
inter portuum præſides relatus, 143
illi ara apud Corinthios dicata, 200
templum in eorum urbe extructum, 184
variis modis in nummis repræſentatus, 200
inſidens Delphino in M. Aurelio, 183. in L. Vero, 200
rectus ſupra delphinum in Ant. Pio, 170. in M. Aurelio, 183
ſubſtratus delphino prope arborem in Sabina, 163. in M. Aurelio, 183. & in Commodo, 212
eo modo juxta menſam in Ant. Pio, 170
in templo in M. Aurelio, 184. in Vero, 200
cui ita frequens in Corinthiorum nummis, ibid.
Memmius Gemellus quando Prætor urbis, 87
Menia gens, incerta, 7
Menſa in Corinthiorum nummis ad ludos Iſthmios, 170
Menſis, idem ac Deus Lunus, 166
Mercurius Deorum Nuncius appellatus, 182
Paſtorum Deus, 172
unde Nomius dictus, 199
Agoræus cur appellatus, 215
ſtabulis præeſſe creditus, 212
paſtores curare & opibus augere, 199
κριοφόρος, id eſt arietem ferens, unde dictus, 172
Palæſtrarum præſes, 205
ſedens in Corinthiorum nummis M. Aurelio dicatis, 182. L. Vero, 199. & Commodo, 212
in templo apud Patrenſes in Ant. Pio, 172. & Commodo, 215
à Tanagræis cultus, 172
ejus caput petaſo ornatum, 92
Meretrices fœminæ in Veneris templo famulæ, 203
Merula, cognomen à merularum ſtudio, 71
Meſopotamia à Vero recuperata, 196
quater amiſſa, quater recuperata, 176
Meſſalina, fero Auguſtæ nomen habuit, 111
Metallinum, urbs & Colonia in Luſitania, 33. 61
Metellus Hiſpanos rebelles ad Cluniam fudit, 73
Metellus Numidici filius, unde Pius dictus, 88
Minerva Jovis filia, ex ejus cerebro nata, 191
Pegaſum Bellerophonti tradidit, 2
Herculis in periculis ſervatrix, 204
in Dienſium nummis Ant. Pio cuſis, 171
à Macedonibus culta, ibid.
in Patrenſium nummis cum templo M. Aurelio dicatis, 191
Minotaurus cur in Tauromenitarum nummis, 192
Minturna Colonia, an à Caligula deducta, 100
Miſenum, urbs Campaniæ, 5
Mœtecus, qui de una civitate in aliam migrat, dictus, 72
Monetæ cudendæ jus, ſummæ poteſtatis nota, 54
ejus ſignandæ Ædilibus conceſſa, 26. 121
ipſa penes Cenſores, 28. 120
Colonis ſub Auguſto adempta, 54
cudendæ facultas à Proconſulibus data, 88
ejus ſignandæ apud Antiochenſes gemina, 129
Corinthus à Domitiano jus cudendæ illius reſtituta, 102
ipſa Corinthiaca Pullus appellata, 208
Montanus, Curtiæ, Juliæ, Juniæ, & Vatiniæ gentis cognomen, 102
Terentiæ etiam, 37
Mucianus Syriæ Præſes, 129
Mundi univerſa machina per Serapin intellecta, 167
Municipes legibus ſuis utebantur, 198
Municipia in nummis Imperatorum,
Ælium Coillutanum in Ant. Pio, 169. L. Vero, 198. Commodo, 210
Bilbilis in Auguſto, 12. Tiberio, 65. Caligula, 100
Calaguris in Auguſto, 21. Tiberio, 70
Caſcantum in Tiberio, 71
Clunia in Tiberio, 72
Ergavica in Auguſto, 35. Tiberio, 76. Caligula, 103
Graccuris in Tiberio, 76
Ilerda in Auguſto, 36
Illergavonia in Tiberio, 77
Italica in Auguſto, 37. Livia, 51. Tiberio, 78. Druſo, 92. Germanico, 96
Oſca in Auguſto, 38. Tiberio, 78. Germanico, 95. Caligula, 103
Oſicerda in Tiberio, 80

Strobenſe in Veſpaſiano, 132. Tito, 135. Domitiano, 143. Trajano, 149
Turiſo in Auguſto, 47. Livia, 53. Tiberio, 83
Uticenſe Julium in Tiberio, 86
Muſſidia gens, plebeia, 74
Muſus cognomen, alibi non memoratum, 84

N

NÆvia gens, plebeia, 14
Napecenſis Colonia in Dacia à Trajano conſtituta, 146
Narbonenſis civitas ſub Ant. Pio arſit, 167
Navis Prætoria in Corinthiorum nummis, 120
ab ea recedere, niſi datâ facultate, nefas, ibid.
Navis dimidia, frequens Coellutani municipii inſigne, 169
urbis ſitum denotat, 210
Nautæ Neptunum cur ſacrificiis honorent, 211
Nemauſus, urbs Galliæ Narbonenſis, 56
Colonia ab Auguſto deducta, ibid.
Nemæa certamina in Herculis honorem inſtituta, 204
Nephele Athamantis Thebarum Regis uxor, 263
Neptunus Saturni & Opis filius, 10
tridentem pro ſceptro gerit, 142
illum à Cyclopibus accepit, 185
unde Τειχεσικεραύνιος appellatus, 169
in Orbis diviſione mare obtinuit, 10
maris negotia primus tractare cœpit, claſſemque inſtituit, 73
Iſthmius appellatus, 180
Pelagæus & Alphalæus dictus, 145
Cur maris Deus nominatus, 211
Primus equos domuit, & artem equitandi docuit, 37
Beryti tutelare numen, 10. 146
nudus ſtans in Auguſto, 10. Trajano, 146. Ant. Pio, 167. Commodo, 208
Corinthi tutelaris Deus, 140. 180. 211
innixus rupibus ex adverſo Amphytrite in Domitiano, 140
ſedens dextrâ Delphinum in eodem, 142. Ant. Pio, 169. M. Aurelio, 180. Commodo, 211
ſtans cum Delphino & tridente in M. Aurelio, 180. L. Vero, 198. Commodo, 212
Nereides Maris & Doridis filiæ, 113
Nero ex Julii Cæſaris familia, 116
Claudii privignus, ab ipſo prælatus filio, 125
in Claudiam familiam adoptatus, 116
Octaviam Claudii filiam, duxit uxorem, 125
ipſi toga virilis maturè conceſſa, 112
eloquentiæ gloria Ilienſium cauſam ſuſcepit, 214
ei conſulatum inire anno 20. permiſſum, 109
in caſtris Imperator ſalutatus, 124
Patris Patriæ titulum imperii initio recuſavit, 117
nummus ejus cum Octavia uxore, 126
eam poſt Claudii mortem citò aſpernatus, 125
matri ſummam rerum omnium permiſit, 120
Acten ſervam uxore cariorem habuit, 125
Ponti regnum concedente Polemone in Provinciæ formam redegit, 115
Item Alpes defuncto Rege Cottio, ibid.
edictum de condendis in Africa urbibus promulgavit, 116
Ædilium poteſtatem coërcuit, 121
tres legiones inſtituit, 115
tabulam Veneris in delubro Julii Cæſaris pro eroſa ſubſtituit, 113
ludos & taurorum ſpectacula Romæ exhibuit, 116
cantavit & aurigavit, 119
in Græciam profectus eſt, 118
pro armis in itinere citharas & plectra & perſonas militibus dedit, 122
in citharædorum certamine victor, ibid.
in omnibus Græciæ urbibus, Athenis & Lacedæmone exceptis, certavit, 122
Græcos liberos pronuntiavit, 218
templum Delphicum ſpoliavit, 128
Achaiam rapinis & ſacrilegiis vexat, 127
ejus pompa Romæ, ob reditum è Græcia, 123
ut Genius urbis in Corinthiacis, 119
ut Apollo à Romanis ſignatus in nummis, ibid.
pontem in Africæ Colonia Babba ædificari juſſit, 115
ſub Solis figura in iiſdem, ibid.
ut Apollo in Patrenſibus, 123
Romæ & à populis Apollo vocatus, 119
ut Genius in Patrenſium nummis, 122
illius mors omnibus grata, 127
Nero Cæſar Germanici filius, 98
Vibii Marſi in Africa Quæſtor, 87
juvenis modeſtus, cui forma principe digna, 98
Quinquennalis cum fratre Druſo, Carthagine nova in Hiſpania honoris causâ nominatus, ibid.
Sejani inſidiis petitus, in Pontia inſula relegatus eſt, & tandem occiſus, 98
Nerva optimus princeps Domitiano ſucceſſit, 144
nummus ipſi ob vehicularem curſum remiſſum, Romæ ſignatus, 221
breve ejus fuit Imperium, 244
Neſſus amnis in Atticæ terræ regione, 205
Nicerea gens, incerta, 54
Noctua in Megarenſium nummis, 192
cur in Minervæ tutela, 291
Nola urbs Campaniæ, Colonia à Veſpaſiano deducta, 131
Nomen Liviæ aliquandiu Tiberii epiſtolis aſcriptum, 51
Nomina Romanorum ſemper in ius deſinentia, 68
Nomius, cur Mercurius appellatus eſt, 192
Nonius Baſtus Corinthi Duumvir, 3
Norba, urbs & Colonia Luſitaniæ, 61
P. Noriſius Vit. erud. Cænotaphia Piſana nummis illuſtravit, 46
Novia gens, plebeia, 48
à novenario numero dicta, 3. 48
Nuceria, Veteranis militibus à Nerone firmata, 215
Numidæ, præſtantiſſimi jaculatores, 211
Numidia infructuoſa, à Maſiniſſa Rege fertilis reddita, 162
Auguſto ceſſit poſt Lepidi mortem, 8
Nummi Coloniarum ad Romanarum familiarum notitiam perutiles, 21
nulli in Hiſpania poſt Caligulam, 55
Corinthiorum cur frequentes Domitiano cuſi, 138
Principibus fæminis imperii initio rarò ſignati, 48
Syriaci, cur cum nota S.C. 129
Nummorum uſus in litteris eorum initialibus explicandis apprime neceſſarius, 61
Nummus Coloniæ Antiochiæ in Piſidia perperam ad Antium revocatus, 115
Trajani à Berytenſibus cum VI. conſulatu cuſus, 147
Fauſtinæ ſenioris cum *Veneri Auguſtæ* epigraphe, 170
Græcus eximius noſter cum Auguſti capite, & in altera parte Claudii effigies, 222
Maximus argenteus, cum epigraphe COM. ASIAE, 93
Cum *Providentia Aug.* inſcriptione, Romæ Commodo cuſus, 215
ſecuritati Commodi à Berytiis ſignatus, 209
cum Trib. pot. XXIIX. in Corinthiacis M. Aurelii, 184

O

OBeliſcus in nummis Corinthiorum M. Aurelio dicatis, 187
Octavia gens, antiquiſſima, 108
gemina à C. Octavio Rufo defluxit, 32
Octavia, Auguſti ſoror Antonio nupſit, 8
in ſacrario Julio poſt mortem publicè expoſita, 45
Octavia, Claudii filia ex Meſſalina, 108
Silano deſponſata, Neroni uxor data, 109
à Nerone poſt patris mortem ſpreta, 125
ut ſterilis ab eo dimiſſa, ibid.
22. die poſt divortium in Pandatariam inſulam relegata, ibid.
anno ætatis 20. mori juſſa eſt, ibid.
pro Genio in Corinthiorum nummis cuſa, ibid.
Octavianus, nomen ex Octavio productum, 32

Octa-

Octavius in Juliam familiam adoptatus, 108
Odeum Patris magnificentiſſimum, 122. 219
Oea urbs Africæ littoralis, 165
Colonia à quo deducta, ibid.
Ant. Pio nummos conſecravit, ibid.
Ogulinus uterque, Q. & Cn. Ædilis Curulis lupæ ſignum cum pueris, Romæ poſuit, 225
Olea in luſtratione pro aſperſorio uſurpata, 27
Olyſipo Luſitaniæ Municipium, 33
Omnes Tiberii in conſulatu collegæ, morte violenta perierunt, 66
Operibus publicis faciundis applicata pecunia multatitia, 121
Oppius M. Antonii Præfectus, 8
Præfectus claſſis, ibid.
Optabilius Tiberio ſubrogari in conſulatu quam cum illo gerere, 66
Oriens ſub M. Aurelio & L. Vero vaſtatus, 198
ſub iiſdem triumphans, 199
qualis ejus imago apud Heliopolitas Syriæ, 158
Oroſpeda mons Hiſp. Tarraconenſis, 87
Oſca urbs Hiſp. Tarraconenſis, 38
inter civium Romanorum populos recenſita, 79
urbs per excellentiam dicta, ibid.
Victrix, ab eventu quodam felici, 61
de Julio Cæſare bene merita, 79
Oſicerda, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 80
Oſſet urbs olim dicta, quæ nunc Julia Conſtantia, 46
Oſiris agriculturæ inventor, 209
Otho Imp. potiùs imperio oſtenſus quàm datus, 129
Emeritenſibus familiarum adjectiones conceſſit, 75
Ovilia gens, incerta, 12

P

Paceuſis nomen, Deultanæ Coloniæ à Veſpaſiano inditum, 148
Palæmon idem qui Portunus Deus, 163
Pallas, unde nominata, 171
in Æliæ Capitolinæ nummis Hadriano cuſis, 153
in Dienſibus Ant. Pii, 171
Pallene, Macedoniæ inſula, 107
Palma urgentibus & opprimentibus haud cedit, 196
victoriæ ſymbolum, 187. 196
cur in Babbenſium nummis, 105
in Carthaginenſibus, 197
in Tarraconenſibus ſuper aram enata, 45. 83
Paludatus vir ante Apollinis ſignum in Troadenſium nummis, 223
Paludatus cognomen, ab ornamento militari, 84
Pamienſis Epiſcopus nummos eximiæ raritatis poſſidet, 122
Pan fiſtulam gerit, & cum hircinis pedibus effingitur, 194
in Capricornum mutatus, 39
Panacheïdis cognomen, unde Minervæ tributum, 191
Pandataria, verſus oram Latii inſula, 97
Pangæus, mons Macedoniæ, 109
Panopæa, dea marina, 173
Panormus urbs Siciliæ littoralis, 52
à Pœnis condita, ibid.
Colonia ab Auguſto deducta, 52
ejus territorium Veteranis & familiæ Veſpaſiani aſſignatum, 131
nummos Auguſto dicavit, 39. Liviæ, 51
Panthera Baccho ſacra, 182
Papia gens, plebeia, ſed conſularis, 78
Papia, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis, 178
Papiria gens, in patricias & plebeias diviſa, 36
Paraliſenſium Colonia in Daciam à quo deducta, 146
Paraſimon navis, illius inſigne eſt, 202
Parium, urbs Myſiæ ad Propontidem, 189
à Pariis inſulanis condita, ibid.
Colonia à Julio Cæſare deducta, ibid.
perperam ſub nomine Coloniæ Parlais, ibid.
Parilia quondam Feriæ dictæ, 160
Parthi ſagittarii eximii, 211
per Syriam graſſantes à Romanis expulſi, 177
Patera VII. virorum Epulonum inſigne, 41
ad Quindecimviros etiam ſpectat, 47
Patræ, urbs Achaiæ à Patræo dicta, 40
ejus ſitus apprime deſcriptus, 219
urbis proſpectus in nummis Commodi, 219
ad navium appulſum valde appoſita, 219
Colonia ab Auguſto deducta, 109
ex ſeptem pagis frequentata, ibid.
ab Auguſto libertate donata, 122
à Nerone, Neroniana dicta, ibid.
nummos urbs cuſit Auguſto, 39. Liviæ, 52. Claudio, 108. Neroni, 144. Galbæ, 127. Domitiano, 103. Nervæ, 144. Hadriano, 158. Ant. Pio, 171. M. Aurelio, 190. L. Vero, 204. Commodo, 215
anniverſarium Euripilo fecit, 205
Commodum ſub Herculis figura repræſentavit, 215
Patricia Colonia, urbs Bæticæ, 49
prima in Hiſpania à Romanis conſtituta, 41
ab Auguſto Veteranorum ſupplementum accepit, 42
ipſi de ſe bene merito nummos cuſit, 41
Patris patriæ nomen cur Auguſto datum, 23
Pauſanias ſub M. Aurelio floruit, 186
omnia ejus opera plurimum exoptata, 191
Pax pro Dea ab Antiquis habita, 148
Pax Julia, Luſitaniæ urbs & Colonia, 33
Pecunia Iſthmiorum ludorum Judicibus à Nerone largè conceſſa, 128
pro bello Veſpaſiani contra Vitellium Antiochiæ percuſſa, 131
Pegaſi, an revera fuerint, 212
Veloces equi in Circenſibus ludis dicti, ibid.
Pegaſus Neptuni ex Meduſa Gorgonis filius, 185
equus alatus Bellerophontis, 202
ipſi à Minerva conceſſus, 185
bibens ad Pirenen fontem ab ipſo captus, 108
ob ejus memoriam in Corinthiacis nummis cuſus, 3
in moneta Pullus vocatus, ibid.
inter aſtra collocatus, 185
in nummis Corinthiorum M. Aurelio cuſis, ibid. L. Vero, 203. Commodo, 213
in Syracuſanorum nummis, 192
ſupra Acrocorinthi montem in Nerone, 108
Pegaſus nomen navigii, 117. 203
Pella, urbs Macedoniæ in tumulo ſita, à Philippo Rege condita, 192
Pentheus à Bacchantibus dilaceratus, 188
Perennis Prætorii Præfectus, 209
Commodo Imperatori inſidias ſtruit, ibid.
ejus conjuratio agonis Capitolini diebus detecta, 213
juſſu Commodi occiditur, 209
Perm. Imp. voces, in Domitiani nummis Corinthiacis, 139
Perm. Aug. in nummis Hiſpanicis frequens, 53
Permiſſu L. Apronii Proconſulis, 93
P. Dolabellæ Proconſulis, 93
Peregrinus, unde dictus, 33
cognomen, Ariæ gentis, ibid.
Perſeus Rex Macedoniæ, 171
Peſſinus, urbs Galatiæ, 25. 214
Peſtis ingens ſub Commodo, 216
Petreius Pompeii M. legatus, 36
Petronia gens, plebeia, 37. 61
à Petrone cognomine dicta, 27
Petronius Syriæ Præſes ſub Caligula, 175
Phaëton Solis filius quadrigis vectus, 181
Pharnaces Mithridatis M. filius, 161
Domitium Calvinum profligat, 193
Sinopen urbem expugnat, 161
paternum Ponti regnum recuperare tentat, ibid.
à Julio Cæſare victus & fugatus, ibid.
Phlego Solis equus unde dictus, 181
Philippi, urbs Macedoniæ, 109
olim Datus & Crenides, 220
à Philippo rege nomen habens, ibid.
Colonia à Julio Cæſare deducta, 109
Jus Italicum ab Auguſto accepit, 192
duobus civilium bellorum præliis celebris, 192
ejus nummus perperam ad Philippopolim revocatus, 132
numiſmata percuſſit Claudio, 109. Veſpaſiano, 132. Domitiano, 143. Hadriano, 160. M. Aurelio, 192. Commodo, 220.

Philoromæi cur Carrheni ſint appellati, 179
Phœnices, unde dicti, 106
Phryxus Athamantis filius, 163
Piæ nomen, cur Coloniæ tributum, 189
Pinnia gens, incerta, 6
Pinus arbor, in Corinthiorum num. cur ſignata, 170
  prope eam inventum Melicertæ corpus, 200
  aræ impoſita, 203
  corona ex ipſius foliis pro ludis Iſthmiis, 116
Piſidæ, olim Solymi dicti, 134. 167
Piſo Syriæ Præſes, 94
Pius cognomen, unde dictum, 89
Plætoria gens, plebeia, 193
Plaocus cognomen, qui pedibus planus, 85
Plautius Silvanus Conſul. ſub Ant. Pio, 193
Plotina Trajani Imp. uxor, 151
  ad expeditionem Parthicam cum Trajano proficiſcitur, ibid.
Pollio cognomen, ab arte, 74
Polyænus quid ſignificat, 117
  Duumviri cognomen, 125
Polyænus Sardianus Sophiſta ſub Caligula, 118
  Orator ſub M. Aurelio, ibid.
Pompeia gens, in Patricias & plebeias diviſa, 29
Cn. Pompeius M. Antoniæ Claudii nupſit, 109
Sex. Pompeius Magni filius quas provincias obtinuit, 6
Pomum, cur Veneri à Mercurio conceſſum, 170
Pompon Numæ filius, 4
Pomponia gens abeo dicta, 103
Pomponia Attici filia nupſit M. Agrippæ, 55
Pomponius Conſularis in carcere per 7. annos detentus, 104
Pomponius Parra Duumvir, 50
Pons ſupra Garguam in Mauritania à quo extructus, 115
Pontia inſula, in quam damnati deportabantur, 10
Pontia gens, incerta, 85
Pontificatus maximi dignitas à Numa Pompilio inſtituta, 34
  poſt Lepidi mortem Auguſto ceſſit, 2
Pontius Nigrinus Conſul ſub Tiberio, 85
Poppæa Neronis uxor, 125
Populus R. gentium victor, 129
Porcia gens plebeia, 19
Porcii à porcis vocati, ibid.
Porta Suburbii Corinthi, Diogenis Sinopenſis dicta, 18
Portæ urbium in nummis ſignari ſolitæ, 35
Portunus idem ac Palæmon aut Melicerta, 170
Poſtumia gens, patricia,
  à Poſtumo cognomine dicta, 27
Potidæa, urbs Macedoniæ à quo Caſſandria vocata, 107
Præfectus Quinquennalitatis Imperatoris, 74. 99
Præfericulum, ſacrificiorum vas, 41
Præneſte, urbs Latii in monte, 3
Præſens, Duumviri cognomen, 72
Prætoria navis, claſſis princeps, 120
Prætura, gradus ad Conſulatum, 88
Prætus Argivorum Rex, 156. 201
Praxias Athenienſis ſculptor, 199
Priapus hortorum Deus, 193
Primus, cognomen à filiorum ordine, 60
Priſcus, qui natu major eſt, 95
  cognomen gentis Bæbiæ, 22
Proculus unde dictus, 31. 77
  Belliæ gentis cognomen, 31
Profectio Auguſti, quomodo in nummis cælata,
Pronaon, quæ pars in templo, 180
Prora navis, ſicque Coilutani Municipii ſymbolum, 210
Proſerpina eadem quæ Diana, 193
Provinciarum onera, quæ ſint, 132
Ptolemæus Mauritaniæ Rex, 100
Ptolemais urbs quatergemina, 110
  in Phœnicia, olim Ace ab Hercule dicta, 160
  Colonia à Claudio deducta, 105. 110
  nummos ipſi dicavit, 110. Neroni, 124. Trajano, 149. Hadriano, 160
  Publius prænomen ominis cauſa, 24
Puellæ Fauſtinianæ in honorem Fauſtinæ junioris novæ ſunt dictæ, 187
Puer & Virgo quotannis Dianæ Triclariæ immolantur, 205
Pugna ad Granicum, 221
Pullus Corinthi moneta, 185
Puppia, urbs Africæ Proconſularis, 176
Puteoli, urbs Campaniæ à quo Colonia facta, 115
Pyracmon unus è tribus Cyclopibus, 185
Pyrous Solis equus, unde dictus, 182

Q

QUadraginta & tres anni ad conſulatum requirebantur, 24
Quadrangularis area in Dyrrachenſium nummis, 192
Quadratus ab amplo corporis habitu, 24
  cognomen Valeriæ gentis, ibid.
Quadratus inſidias Commodo ſtruxit, 211
Quæſtor, primus honoris gradus, 88
  Urbanus, in nummis familiarum, ibid.
  Provincialis, in nummis Antoniæ gentis, 22
Quæſtores duo ſub uno eodemque Proconſule, 88
Quatuor Duumvirorum nomina in Corinthiorum nummis, 30. 31
Quatuorviri in Cluniæ nummis, 31
Quercea corona, ob cives ſervatos, 14. 47
Quercus Jovi & Junoni ſacra, 14
Quietus cognomen Duumviri, 79
Quintianus Commodo inſidias ſtruxit, 209
Quingentas æreas Deorum ſeu hominum imagines Nero Delphis ſuſtulit, 128
Quintæ legionis Macedonicæ Veterani in Coloniam tranſmiſſi, 42
Quintilianus Rhetor, patriâ Calaguritanus, 14
Quintilius Varus Duumvir, 57
Quintus prænomen à numero, 29
Quinquennales Duumviri, 5
  in Coloniis Cenſores, 53
  penes ipſos cudendæ monetæ facultas, 36
  templorum cura, 24. 36
Quinquennalis iterum in nummis, 28
Quinquennalitatis honos Imperatori delatus, 99
Quinquennalitii dicti, qui Quinquennalitatis munere functi, 7. 53

R

RAdiata corona, conſecrationis ſymbolum, 40
Ravenna, urbs Italiæ littoralis, 5
Rebellio Avidii Caſſii in Syria, 184
Rectus, cognomen Duumviri, 70
  à bonis moribus dictus, 86
Refectus cognomen Corneliæ gentis, 29
Reſp. Romana rectè à M. Aurelio adminiſtrata, 191
Rheginus, cognomen Antiſtiæ gentis, 22
Rhodanus Galliæ fluvius, 8
Rhodus inſula libertate à Veſpaſiano privata, 131
Roma à Romulo, qui prius Romus vocabatur, dicta, 192
  gentium Dea habita, 205
  ipſi nummi ſub Deæ nomine cuſi, ibid.
  Æterna & immortalis appellata, ibid.
  duos primum Auguſtos M. Aurelium & L. Verum habuit, 176
  in nummis M. Aurelii ſedens, 191. L. Veri, 201.
  Commodi, 216
  Colonia à Commodo conſtituta, 208
Romani originem ſuam ex Trojanis duxerunt, 150
  contra Antiochum M. bellum geſſerunt, 221
  Iſthmiorum ludorum participes à Corinthiis facti, 212
  pro Commodi ſalute ſacra fecerunt, 218
Romanum, urbs ad Hiſaram in Delphinatu, 52
Romulus, nomen à Romo diminutivum, 192
  à Lupa nutritus, 218
  ab Ænea Trojano ortum duxit, 220
Rubellius Blandus progener Tiberii, 40
Rufrani Agrippæ devoti, 56
Ruſazus Colonia Auguſti, 43

Ruſcino urbs Galliæ Narbonenſis, an ab Auguſto deducta, ibid.
Fluvius ad urbem cognominem, ibid.
Ruſconiæ Colonia ab Auguſto conſtituta, ibid.
Ruſtia gens, incerta, 53
Ruſucurium Colonia Mauritaniæ Cæſarienſis à Claudio civitate honorata, 43. 105
Rutilus, à corporis colore, 53
Cognomen Fulviæ gentis, 23. Semproniæ, 53

S

S. C. Romanorum numiſmatum nota, 129
Sabarum Colonia in Noricum à Claudio deducta, 105
Sabina Hadriani uxor, 162
Sabini Italiæ populi, 17
Sabinus unde cognomen, 19
Sacerdotii conferendi ritus, 21
Sacrarium Julii Romæ, 46
Auguſti, ibid.
Sæpinum, urbs in Samnio, 105
à Claudio & Nerone deducta, 115
Saguntum, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, 80
ejus cives à Zacyntho inſula orti, ibid.
Salaminus Jupiter apud Cyprios cultus, 93
Salduba, urbs Hiſp. Tarraconenſis, 14
ab Auguſto dicta Cæſarea, ibid. 94
Salo fluv. Hiſp. Tarraconenſis, 12. 65
Salomon Aſtarti ſacra fecit, 166
Salona Colonia in Liburniam à Claudio deducta, 105
Saluſtia gens, à ſale, vel à ſalute, 90
Saluſtius Juſtus Uticæ Duumvir, ibid.
Samos inſula libertate à Veſpaſiano privata, 132
Sanchoniaton Hiſtoricorum omnium, dempto Moyſe, vetuſtiſſimus, 65
Sardinia inſula in provinciæ formam, à quo redacta, 123
Saturninus, Duumviri cognomen, 78
Scipio cognomen, unde repertum, 103
Corneliæ gentis, 56
Scipio Africanus Italicam urbem condidit, 37
Scipio Naſica Matris Magnæ ſignum hoſpitio Romæ excepit, 26. 71
ludos in ejus memoriam vovit & celebravit, 26
Scipio eburneus, proconſularis imperii ſymbolum, 112
Scydrothemis, Ponti Aſiatici Rex, 161. 193
Secundinus, cognomen à ſecundo diminutivum, 29
Secundus Carrinas ad expoliendas provincias, à quo miſſus, 127
Segobriga, urbs Hiſp. Tarraconenſis gemina, 43. 80
Sejani nomen cum Tiberio in Bilbilitanorum nummis, 66
Sejanus Tiberii juſſu occiſus, ibid.
Seius Tubero ſub Tiberio Conſul ſuffectus, ibid.
Selambina, urbs Hiſp. Bæticæ, 63
Seleucia Pieria, urbs Syriæ littoralis, 173
Seleucus Nicator Rex Syriæ, Apollinis filium ſe prædicabat, 168
Seleuciam ad mare, Aquilæ augurio, condidit, 222
Seleucus Callinicus Syriæ Rex, Romanorum amicus, 221
Sempronia gens patricia, ad plebem traducta, 85
Sempronius Graccus Scipionis Afr. gener, 77
Senatores in Coloniis, Decuriones appellati, 53
Senatus Romanus Seleuci Callinici amicus, 221
Auguſti tempore juris ſui adhuc multum retinens, 47
Senatuſconſultorum cuſtodia apud Ædiles, 26
Sentius Augurinus ſub Ant. Pio Conſul, 193
September menſis, à quo Germanicus vocatus, 94
Seranus, à ſero pro ſemine, dictus, 73
Serapis per univerſam mundi molem intellectus, 168
idem cum Plutone, 209
Sinope Alexandriam advectus, 76
omnium maximus Ægyptiorum Deus, 166
ejus templum Romæ in circo Flaminio, 209
de ipſo variæ opiniones, 178
illius Calathus quid denotat, 138. 165
ejus cultus apud Cæſarienſes Palæſtinæ in M. Aurelii nummis, 178. L. Veri, 196. Commodi, 209
apud Sinopenſes in Hadriano, 161
Serpens Æſculapii inſigne, 162
Apollinis etiam ſymbolum, 168
Salutis ſignum, 115. vel Sanitatis, 163
Sertorius bellum geſſit in Hiſpania, 12
victoriam ad Calagurim retulit, 22
Servilia gens, à Servio, in patrias & plebeias diviſa, 60
Servilius primus, Corinthi Duumvir, ibid.
Settalus, cognomen nullibi memoratum, 78
Severus, à morum aſperitate, 48. 77
Sextia gens, plebeia, 26
Sextum Firmum Julium urbs Hiſp. Bæticæ, 64
Sextus, prænomen à numero, 69. 89
Sicambri, Hiſpaniæ populi, 11
Sicilia cum Sardinia, quando Auguſto ceſſit, 6
Sicoris, fluv. Hiſp. Tarraconenſis, 36
Siculi, à quo cives Romani facti, 52
Signum Æſculapii cum Hygeia apud Corinthios, 200
Æſculapii Patris, ex adverſa fori regione, 216
Bacchi, Corinthi geminum, 182
Dianæ Laphriæ, Patris, 194
Veneris armatæ apud Corinthios, 201
Signum militare, Coloniæ militaris ſymbolum, 16. 21. 102. 189. 218.
Cohortium inſignia, 64
Silanus à ſilo dictus, cognomen Juniæ gentis, 114
Silanus, Conſul cum Auguſto, 44
Silenus, Bacchi nutricius & pædagogus, 194
Bacchum ad virtutem & gloriam excitavit, 220
vites coluit, 194
utrem hircinum humeris gerit, ibid.
in Troadenſium nummis M. Aurelio cuſis, ibid.
Commodo, 220
Silus, à naſo ſurſum repando, 114
Simpulum, vas non cyatho diſſimile, 41
collegii Pontificum inſigne, 10. 47
Sinope urbs Ponti, vetuſtiſſima Romanorum Colonis, 161. 193
ipſius æra in nummis varia, 193
Hadriano nummos cuſit, 161. M. Aurelio, 193
Siſyphus Ephyræ ſeu Corinthi Rex, 187. 200
Æoli filius, Melicertæ patruus, 187
Sol unde dictus emiſſor, 156
tutelaris Corinthi Deus, 119. 156. 181
ipſi Acrocorinthus adjudicata, 32
illius aræ in Acrocorintho, 156
quadrigas agit in nummis, 181. 199
flagrum gerit tanquam auriga, 181
caput ejus in nummis Æliæ Hadriano cuſis, 153
idem in Corinthiis, 181
Solſtitium hibernum à Capricorno, 39
Soſius M. Antonii Præfectus, 8
Ezech. Spanhemius, de nummis bene meritus, de iis eruditè diſſeruit, 126
Sparſus, cognomen Fulviæ gentis, 39
Spica, frumenti copiam arguit, 59
Spolia leonis, Herculis inſignia, 182
Jac. Sponius D. M. de re nummaria bene meritus, 106
Staria gens, plebeia, 19
Statilius Taurus cum Auguſto Conſul, 44
Statua Jovi Liberatori à Patrenſibus poſita, 123
Apollinis in Patrarum Odeo, 172
Auguſti in Cæſareæ Palæſtinæ templo, 168
eidem à Philippenſibus poſita, 159
à Turiaſonibus Hiſpaniæ erecta, 83
Liviæ ab Uticenſibus, 87
Tiberio & Sejano conjunctim, 66
equeſtris Tiberio cur à Cæſarauguſtanis, 70
Neroni à Patrenſibus, 122
Steropes unus ex tribus Cyclopibus, 185
Stobi, urbs Macedoniæ regionis Pelagoniæ, 143
eadem, Flaviæ gentis ſtudioſa, 136. 147
nummos dicavit Veſpaſiano, 132. Tito, 135
Domitiano, 143. Trajano, 149
Stratonis turris, urbs Palæſtinæ, cur Cæſarea dicta, 48
Suffetes, Carthaginis ſummi Magiſtratus, 49
non diſſimiles Conſulibus, 90

Suillia gens, à ſuibus dicta, 19
Sulca, cognomen Bæbiæ gentis, 22
Sulpicia gens, patricia, 85
C. Sulpicius ſub Tiberio Conſul, 82
Sura, cognomen à ludo ſpheræ, 30. 80
Surdaones Hiſpaniæ populi, 36
Syracuſani Corinthiorum Coloni, 198. 212
Syria pro Othone contra Vitellium ſtetit, 129
interfecto rectore defectionem cogitat, 198
ipſi cudendæ monetæ facultas à Pompeio M. conceſſa, 129

T

TAbula Veneris è mari exeuntis, 554
Tacfarinas in Numidia rebellavit, 87
Tadia gens, incerta, 88
S. Tadius Uticæ Duumvir, ibid.
Tadder, fluvius Hiſp. Tarraconenſis, 77
Tagus, fluvius Luſitaniæ, 34. 61
Tampilus, cognomen Bæbiæ gentis, 22
Tarquinius Rex paludamentum à Tuſcis devictis ſumpſit, 84
Tarracina, gentis Corneliæ cognomen, 29. 95
Tarraco, urbs & Colonia Hiſp. citerioris, 44
à Scipione Africano condita, ibid.
Victrix, à felici quodam eventu dicta, 61
contra Pompeii legatos ad Cæſarem tranſiit, 44
Auguſti ſtudioſiſſima, 35. 61
ipſi legatos cur Romam miſit, 45. 53
Tauromenitæ Cretenſium Coloni, 192
Taurus inter aſtra conſtitutus, 106
Texilus, cognomen à ta vitio, 89
Tecteri, Hiſpaniæ populi, 51
Teleſia, urbs & Colonia, 78
Templorum cura, penes Cenſores & Duumviros Quinquennales, 26. 27
Templum Æſculapii Corinthi, 152. 562
Apollinis, Antiochiæ Syriæ, 181
ejuſdem, Delphis à Nerone ſpoliatum, 128
Patrii, in foro, 172
ejuſdem cum Venere, eodem loco, 218
Aſtartes, Æliæ Capitolinæ, 166. 576
ejuſdem, Beryti in Commodo, 208
Auguſti in plurimis urbibus, 37. 132
apud Corinthios, 32. 74
ipſi, à Tiberio Romæ dedicatum, 40
apud Stobenſes Macedoniæ, 133. 149
ejus æternitati apud Tarracoenſes, 45. 63
ipſius Genio dicatum, 122
Bellerophontis, apud Corinthios, 157. 170
Dianæ, in Agra terræ Atticæ regiuncula, 265
Dianæ Laphriæ apud Patrenſes, 123
Dianæ Priapinæ in Ponto, 193
Flaviæ gentis, Romæ, 143
Fortunæ apud Corinthios, 558
ejuſdem Romæ ab Hadriano, 161
Fortunæ Primigeniæ in colle Quirinali, 121
Jovis à Baccho in arena ædificatum, 152
Capitolini, Æliæ Capitolinæ, 153. 176
ejuſdem apud Corinthios, 155
Romæ à Domitiano erectum, 543
Jovis Cuſtodis Romæ ab eodem, ibid.
Jovis Eleutherii à Platenſibus, 123
Jovis Olympii apud Athenienſes, ibid.
Iſidis apud Corinthios, 151
Liviæ, 36
ejuſdem ſub Pietatis Auguſtæ nomine, 50
Melicertæ apud Corinthios, 184. 200
Mercurii in Acrocorintho, 212
in foro Corinthi, 182
apud Patrenſes, 216
Minervæ apud Corinthios, 191
ejuſdem apud Patrenſes, ibid.
Neptuni in Iſthmo Corinthi, 169
ejuſdem in Lechæo, ibid.
Octaviæ Auguſti ſororis apud Corinthios, 32
Pacis Romæ à Veſpaſiano, 148
Portuni Romæ, 178
Romæ Æternæ ab Ant. Pio, 205
Serapidis extra Alexandriæ muros, 176
Sileni in Eleorum urbe, 220
Veneris in Acrocorintho, 32. 157. 203
Melanitidis cognomine in Cenchræis, 170. 186
ejuſdem Romæ in theatro Pompeii, 186
Paphiæ apud Cyprios, 93
Terentia gens, plebeia, 36
à Tereno voce Sabina, quæ molle ſignificat, 78
Teucer Telamonis filius, 93
Tharrus Abrahami pater anno 205. mortuus, 210
Thaſus, urbs à Pariis condita, 189
Thera, fluvius Hiſpaniæ, 31
Therebes, fluvius Hiſpaniæ, 64
Theſeus Iſthmiorum ludorum in Neptuni honorem inſtitutor, 188
Thurium, urbs magnæ Græciæ, 4
Thyrſus, Bacchi inſigne, 165. 182
Tiberinus unde dictus, cognomen Semproniæ gentis, 13
Tiberis, fluvius Italiæ notiſſimus, ibid.
Tiberius, prænomen Clodiæ gentis, 16
Tiberius, ab Auguſto quando adoptatus, 44. 81
Imperium Liviæ matri debebat, 67
templum Auguſti inchoavit, 15
ob matris, morbum Romam properat, 82
nullum per ſe bellum Imperator geſſit, 64
an deduxerit Colonias, 63
nullum Imperatoris titulum, Germanico mortuo, conſequutus eſt, 85
Druſo filio defuncto, Germani filios patribus commendavit, 98
Neronis & Druſi Cæſarum diem tyrocinii congiario celebravit, 99
ob illos Diis commendatos valde commotus, ibid.
Domus Germanici nunquam mitis, ibid.
Sejanum litteris apud Senatum accuſavit, 70
Corinthi Duumvir renunciatus, 74
Quinquennalis in Colonia, 75
valetudine proſperrima uſus eſt, 67
Timotheus, à ſacrificiis Ptolemæi Regis, 161. 193
Tingeterra, vetus nomen Juliæ Traductæ, 46
Tingis, urbs Mauritaniæ Tingitanæ, 105
Tingitani, ex Julia Traducta in avitas ſedes reducti, ibid.
Tiridates Vologæſis Parthorum Regis frater, 180
Titia gens, plebeia, 18
Titullus, cognomen Minatiæ & Vibiæ gentis, 102
Titus, prænomen à quo, 7. 67
Titus, patris legatus Antiochiam venit, 134
Judæos didrachmum pendere juſſit, 175
cum patre omnium Imperii curarum particeps, 534
quas Colonias conſtituit, ibid.
VI. Conſulatum geſſit cum patre, 135
VII. eundem etiam cum illo iniit, 134
Domitiani fratris amicitiam precatus eſt, 536
ſolus duos annos regnavit, 134
Toga unde dicta, & ejus forma, 120
ipſios uſos in pace, ibid.
virilis Neroni maturè conceſſa, 112
Traducta urbs gemina, 46
una Bæticæ, à Traductis civibus dicta, ibid.
Traductani, in Turdulis à Ptolemæo locati, 58
Trajanus, princeps ab omnibus deſideratus, 149
ex Germania anno imperii ſecundo redit, 148
Daciam Imperio acquiſivit, 149
ex Armenia victor regreſſus, 146
Athenas inviſit, 152
Aſiam peragravit, 149
in Syriam bellum cum Parthis geſturus profectus eſt, 146
Conſulatum VI. cum Vergiliano Pedone iniit, ibid.
Imperii limites longè propagavit, ibid.
duas legiones inſtituit, ibid.
plurimas Colonias deduxit, ibid.
Tranquillus, à quietis moribus, 65
cognomen Plætoriæ gentis, 24
Tribunitia, poteſtas Imperii ſucceſſori communicata, 55
in quinquennium Agrippæ, ab Auguſto conceſſa, 57

Tito, à Veſpaſiano patre data, 134
in omnibus Imperatorum nummis valde expetenda, 154
Tridens, peculiare Neptuni ſymbolum, 11
triplicem aquæ naturam denotat, 146
Trinacria, cur appellata Sicilia, 39
Triquetra, Siciliæ ſymbolum, *ibid.*
Triremes, noſtris navibus utiliores, 120
in nummis urbis ſitum arguunt, 80
cum remigantibus in Carthaginenſibus, 210
Triton, Neptuni & Salaciæ nymphæ filius, 113
Triumphus M. Aurelii & L. Veri, 199
à Romanis quomodo celebratus, 202
geminus Domitiano, à Senatu decretus, 140
Triumviri deducendæ Coloniæ, 13
Troas, à Trojæ ruderibus Alexandri juſſu, condita, 161
ex augurio deinde ædificata, 223
Julio Cæſari grata, 222
Colonia ab Auguſto deducta, 151
ſe Romanæ originis parentem jactat, 220
nummos Trajano percuſſit, 149. Hadriano, 161. Ant. Pio, 173. M. Aurelio, 193. Commodo, 219. Criſpinæ, 223
Troezenii tridentem pro Neptuno ſignarunt, 185
Trophæum, arboris truncus hoſtium ſpoliis ornatus, 176
ad provinciarum adquiſitarum memoriam erectum, 198
Tubertus, cognomen Poſtumiæ gentis, 21
Tuderte Fida, urbs & Colonia, 6
Tulcis, fluvius prope Tarraconem, 44
Tullus, prænomen gentis Niceræ, 13
Turditani & Turduli iidem, 58
Hiſpaniæ Bæticæ populi, 59
vino plurimo abundant, 58
Turias, Hiſp. citerioris fluvius, 4
Turiaſo, urbs & Municipium Hiſp. Tarracon. 47
Turulbia gens, parum nota, 27
Turulis, fluvius Hiſpaniæ Tarraconenſis, 79
Tuſculum, urbs & Municipium Latii, 19
Typhon Gigas Deos perterruit, 39

V.

VAlentia, urbs Hiſp. Citerioris à Pompeio deleta, 4
Colonia à Julio Cæſare deducta, *ibid.*
ab Auguſto pro horreo & apotheca conſtituta, 12
Valeria gens, è Sabinis oriunda, 17
inter patricias & plebeias diviſa, 25. 84
Valerius, cognomen à medio quodam temperamento decorum, 84
Varia gens, plebeia, 85
Q. Varius Sucronenſis, cognominatus Hybrida, *ibid.*
Varus, cognomen à curvis cruribus deſumptum, 19
Vaſcones, Galliæ populi, 24
Vates, qua ratione factus Apollo, 223
Vegetus, cognomen à bono animi ſeu corporis habitu, 84
Vehicularius curſus à Nerva remiſſus, 221
Velorum inventrix ad navigationem Iſis credita, 151
Velum, divinitatis ſymbolum, 50
Venafrum, urbs & Colonia Samnii, 6
Venationem primùm exercuit Diana, 205
Ventidius M. Antonii Præfectus, 8
Venus Jovis ex Dione nympha filia, 216
ex ſpuma maris genita, 113
variis nominibus appellata, 186
Anadyomene, quod ex mari exiret, 113
Aphrodite cur & Pelagia, *ibid.*
Arehitis, unde dicta, 208
Melanitis apud Corinthios, 201
Victrix in nummis, 186. 201
Amorum, Gratiarum, & pulchritudinis Dea, 119
Acrocorinthi tutelare numen, 113
à quo tutelam accepit, 186
Adonim Amaſium flevit, 155
Cupidini clypeum porrigit, 201
clypeos cudere docuit, 207
in curru à Tritone & una ex Nereidibus vecta, 113
in Agrippinæ nummis, 112. 113. Neronis, 119
in templo nummi M. Aurelio dicati, 176
ejus ſignum in foro Corinthi, 170
templum ejus in Cenchreis, 113
Vergentum urbs, poſtea Julii Genius, 46
Vergilianus Pedo Conſul cum Trajano terræ motu extinctus, 146
Verria gens, incerta, 17
Verulæ urbs, & Colonia in Latio, 144
Verus Ælii Cæſaris F. per adoptionem ad imperium evectus, 198
ſub Ant. Pio pro Auguſti filio tantum habitus, 196
poſt ejus mortem Cæſaris nomen geſſit, *ibid.*
M. Aurelii in Imperio conſors, 175
ejus habitus robuſtus & ad rem militarem aptus, 181
bellum Parthicum ſuſcepit, 176
in Apulia venando tempus terebat, 198
apud Canuſium ægrotavit, 200
Corinthum adiit, 180. 198
in Syriam venit, 200
Antiochiæ manſit initio belli Parthici, 197
ad Euphratem uſque progreſſus, 197
per legatos maximam belli partem confecit, 201
regna Regibus, & provincias legatis ſuis regendas dedit, 202
Armeniaci & Parthici nomina adeptus eſt, 201
Carrhas & Singaram Colonias annuente Marco, conſtituit, 196
de Parthis triumphavit, 202
luxuriæ deditus, 201. 203
omnibus deliciis, ludis, & jocis decenter aptiſſimus, 21
Eques barbarum impetens, in Corinthiorum nummis ſignatus, 201
quadrigas agit triumphales, 202
Romæ coronam imponit in nummis Patrenſibus, 204
Veſpaſianus, Alexandriæ Serapidem conſulit, 198
Antiochiam urbem reſtituit, 137
Cæſaream Palæſtinæ, Coloniam deduxit, 195
capitis tributum Cæſarienſibus remiſit, 135
templum Pacis magnificentiſſimum Romæ conſtruxit, 148
vectigalia à Galba omiſſa revocavit, 132
Græcis libertatem ademit, 133
tres Legiones inſtituit, 131
Veterani plurimi devicto Antonio in Colonias ab Auguſto miſſi, 56
Berytum Coloni ab eo traducti, 11
Vettia gens, plebeia, 17
Vettiacus, nullibi memoratus, 69
Vetus, cognomen Antiſtiæ gentis, 22
Vexillum, militaris Coloniæ ſymbolum, 10. 64. 149
aræ impoſitum, pro ſigno deductæ Coloniæ, 19. 135
Vibenna Etruſcus Cælio monti Romæ nomen indit, 53
Vibia gens, plebeia, ſed conſularis, 89
à Vibo Brutiorum urbe dicta, 31
Vibius habitus Conſul, 92
Vibius Marſus Germanici Legatus, 85
Africæ Proconſul, 87
in Smymæorum cauſa ſententiam in Senatu dixit, 87
Vibus Brutiorum urbs, 31
Victimarius in Corinthiorum nummis, 187
Victores ludorum Iſthmiorum pinu coronabantur, 204
Victoria gradiens, quid denotat, 196
cur ei peonæ datæ, 148
Aſtarti coronam cur imponit, 213
in bigis, in memoriam Agonis Capitolini; 213
in Æliæ Capitolinæ nummis L. Vero dicatis, 196
in Corinthiorum nummis Commodo cuſis, 213
Victrix & Julia, cur urbs Celſa dicta, 38
cur Olcæ, Victricis nomen, 38
Viduæ Cererem in Africa venerabantur, 189
Vinicia gens, plebeia, ſed conſularis, 119
M. Vinucius Tiberii progener, 40
Vinum in utre hircino repoſitum, 194
rixas & lites excitat, 182
Vipſania gens, inter incertas recenſita, 32
Vipſania Agrippina, Tiberii uxor, 55
Virga Mercurio ab Apolline data, 182
Virgo currum agit in Patrenſibus nummis, 190
Virtus Julia, olim Ituci urbs, 46

Virtus Auguſti, quomodo in nummis ſignata, 201
Vitellius ſub Claudio Cenſor, 109
Vitellius in Germania Imperator electus, 129
ipſius nummi in Coloniis hactenus non obſervati, *ibid.*
Vites juſſit exſcindere Domitianus, 139
Vitis plantandi ratio Baccho tributa, 182
Ulabra, urbs & Colonia, 6
Ulpia Tamucas, Colonia in Numidiam à Trajano deducta, 146
Ulpia Trajana, Colonia in Gallia Belgica ab eodem conſtituta, *ibid.*
Ulpia Trajana Hadrumetina, in Byzacena Aſiæ Colonia, à Trajano facta, *ibid.*
Ulpia Trajana Zarmis Ægethuſa, Colonia in Dacia à Trajano condita, *ibid.*
Volaterra, urbs & Colonia Hetruriæ, 6
Volagæſus Romanis bellum indixit, 175
ipſis dat obſides, 180
cum iis amicitiam redintegrat, *ibid.*
Volumnia gens, plebeia, ſed Conſularis & Cenſoria, 125
Vota Marti pro ſalute & reditu Auguſti, 107
pro reditu Claudii ex Britannia, *ibid.*
Urbes de antiquitate inter ſe diſputare ſolebant, 162
maritimæ, Neptuni ſtudioſæ, 142
Urbs magna, cur Oſca dicta, 38
Uſipetes, Hiſpaniæ populi, 12
Utica contra Pompeium Julio Cæſari adhæſit, 85
Municipium ab ipſo factum, *ibid.*
ei jus civitatis ab Auguſto conceſſum, *ibid.*
illius Duumvirorum nomina ſeparatim in nummis, 89
Uvæ racemus quid denotet in nummis, 55
Vulcanus, Cabirorum pater, 185
Uxores Druſi & Germanici inter ſe diſcrepantes, 90
Weheler Eques Anglus peregrinationes ſuas cum nummis vulgavit, 142

Z

Zelitani Africæ in Hiſpaniam traducti, 48
Ζεὺς Ἐλευθέριος, ab Athenienſibus cultus, 122

ERRATA.

PAg. 2. *lin.* 14. *lege* 494.
6. *lin.* 21. *lege* ἐπιχώριοι, *lin.* 22. *lege* προσδοθῶσι.
9. *lin.* 18. *lege* Legionis,
13. *lin.* 1. *lege* DIVI F.
15. *lin.* 31. *lege* L. IVVENT.
21. *lin.* 33. *lege* ἐπιδεχομένη.
24. *lin.* 32. *lege* Prudentius *lin.* 37. prænomen.
30. *lin.* 19. *lege* Heraclito.
37. *lin.* 36. *lege* ordinatè.
39. *lin.* 40. *lege* admiratus.
45. *lin.* 13. *lege* majoris.
46. *lin.* 37. *lege* Bocharto.
48. *lin.* 46. *lege* collocari. *ibid.* nimiæ nos fiduciæ.
51. *lin.* 23. *lege* ITALIC. *lin.* 30. Αὐγουστείῳ. *lin.* 31. Liviam.
65. *lin.* 20. *lege* Phœniciſſ.
93. *lin.* 21. *lege* ΑΝΘΥΠΑ. *lin.* 25. Veneris.
97. *lin.* 10. *lege* Pandatariam.
99. *lin.* 37. AVGVSTALI.
104. *lin.* 7. *lege* ἐπιστατοῦσι.
109. *lin.* 40. *lege* αὐτίδωνα.
113. *lin.* 7. *lege* Cenchræis.
132. *lin.* 6. *lege* Samum, *lin.* 8. *lege* Trachæam.
133. *lin.* 41. *lege* ἄμεινον, *lin.* 4. *lege* Samum.
138. *lin.* 33. *lege* dedidiſſe.
141. *lin.* 16. *lege* Samum, *lin.* 20. συντεθεῖσι.
143. *lin.* 29. *lege* gentis.
146. *lin.* 16. *lege* Imperii adeptionem.
151. *lin.* 14. *lege* hoc ſe.
151. *lin.* 18. *lege* Pharia.
153. *lin.* 5. *lege* COILLU.
154. *lin.* 3. *lege* Τὸ ἱερόν.
154. *lin.* 36. *lege* Illa in Aſcalonitarum nummis, ſuperiore.
154. *lin.* 36. *lege* & infimâ, piſcis exhibetur.
157. *lin.* 17. *lege* Φιλάδελφος.

No 1145929